

T. C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

RİSÂLE-İ SU'ÂL-İ İBLİS
(GİRİŞ-SES BİLGİSİ-METİN-DİZİNLER-TIPKIBASIM)

HAZIRLAYAN
FATMA YELDAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. MEHMET YASTI

KONYA, 2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatma YELDAN		
	Numarası	168107011012		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	☒	
		Doktora	☐	
Tezin Adı	Risāle-i Su'āl-i İblīs (Giriş- Ses Bilgisi- Metin- Dizinler -Tıpkıbasım)			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Fatma YELDAN

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	FATMA YELDAN
	Numarası	168107011012
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Mehmet YASTI
	Tezin Adı	Risâle-i Su'âl-i İblîs (Giriş-Ses Bilgisi-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan *Risâle-i Su'âl-i İblîs (Giriş-Ses Bilgisi-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım)* başlıklı bu çalışma 12/09/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Doç. Dr.	Mehmet YASTI	
2	Prof. Dr.	Abdurrahman ÖZKAN	
3	Prof. Dr.	Mustafa TOKER	

 KONYA	T. C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	--	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	FATMA YELDAN		
	Numarası	168107011012		
	Ana Bilim/Bilim Dalı	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. MEHMET YASTI		
Tezin Adı	RİSÂLE-İ SU'ÂL-İ İBLİS (GİRİŞ-SES BİLGİSİ-METİN-DİZİNLER-TIPKIBASIM)			

ÖZET

Bu çalışmanın konusunu; Konya Yazma Eserler Kütüphanesi 42 Kon 5407/1 numarada kayıtlı sade bir Türkçe ile yazılmış dinî konulu Risâle-i Su'âl-i İblîs adlı yazma oluşturmuştur.

Çalışma; Giriş, Ses Bilgisi, Metin, Dizinler ve Tıpkıbasım olmak üzere beş bölümden meydana gelmiştir.

Giriş bölümünde eser, eserin yazarı ve yazıldığı dönem hakkında bilgi verilmiştir. Eserin dil hususiyetleri Ses Bilgisi kısmında detaylı olarak işlenmiştir.

Metin bölümünde Risâle-i Su'âl-i İblîs çeviri yazı alfabesi ile Latin harflerine aktarılmıştır.

Çalışmanın son bölümü dizinden oluşmaktadır. Metinde geçen kelimeler metindeki anlamları ile açıklandıktan sonra metnin hangi varlığında ve hangi satırında olduğu yazılmıştır. Metnin dizini kelime ve ekler olarak hazırlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Klasik Osmanlı Türkçesi, Ses bilgisi, Dudak Uyumu, Dizin

 KONYA	T. C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	--	---

Author's	Name and Surname	Fatma YELDAN		
	Student Number	168107011012		
	Department	TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE		
	Study Programme	Master's Degree (M. A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph. D.)		
	Supervisor	DOÇ. DR. MEHMET YASTI		
Title of the Thesis/Dissertation	RİSÂLE-İ SU'ÂL-İ İBLİS (Introduction- Phonetical- Text- Indexs- Facsmile)			

ABSTRACT

The subject of this study consist of the manuscript entitled Risâle-i Su'âl-i İblîs registered in Konya Manuscript Library with the registration number 42 Kon 5407/1. It was written on religious in clear Turkish.

The study is composed of five section, namely Introduction, Phonetical, Text, Indexs and Facsmile.

Information is given in the introduction on about the book, its author and the period when it was written. Language properties of the work is studied in detail in the Phonetics part.

The section entitled the text presents a transliterated version of Risâle-i Su'âl-i İblîs in the Latin Alphabet.

The last part of the study is composed of index. The words that take place in the text are explained with its meanings, then these words are written according to in which paper and in which line of the text they are. The index of the text is prepared as words and appendix.

Key words:Old Anatolian Turkish, Classical Ottoman Turkish, Phonetical, Labial harmony, Index

İÇİNDEKİLER

Bilimsel Etik Sayfası.....	ii
Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu.....	iii
Özet.....	iv
Abstract.....	v
İçindekiler.....	vi
Ön Söz.....	ix
Çeviri Yazı İşaretleri.....	xii
Kısaltmalar.....	xiii
GİRİŞ	1
1. Eserin Müellifi ve Telif Tarihi.....	1
2.Eserin Meydana Getirilişi, Adı ve Yazılış Sebebi.....	1
3.Eserin Nüshaları.....	1
4.Eserin Konusu.....	3
5.Eserin Dili.....	5
BİRİNCİ BÖLÜM	8
1.SES BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ	8
1.1.ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ.....	8
1.1.1.i/e, e/i değişmesi.....	8
1.1.2. e/ö değişmesi.....	13
1.1.3.u/ı ve ü/i değişmesi.....	14
1.1.4.ı/u, ü değişmesi.....	15
1.1.5.u/o, ü/ö değişmesi.....	15
1.1.6.u/a değişmesi.....	16
1.1.7.Yabancı kelimelerde ünlü değişmeleri.....	16
1.2.ÜNLÜ KISALMASI.....	17
1.3.ÜNLÜ TÜREMESİ.....	17
1.4.ÜNLÜ DÜŞMESİ.....	18

1.5.BİRLEŞME.....	20
1.6.ÜNLÜ UYUMU.....	21
1.6.1.Dil Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu).....	21
1.6.2.Dudak Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu).....	22
1.7.ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ.....	45
1.7.1.Tonlulaşma.....	45
1.7.1.1. Ön Seste Tonlulaşma.....	45
1.7.1.1.1. k-/g-değişmesi.....	45
1.7.1.1.2. -ğ ve -g seslerinin gelişimi.....	48
1.7.1.1.3. t-/d-değişikliği.....	50
1.7.1.2.Kelime İçi ve Sonunda Tonlulaşma.....	50
1.7.1.2.1. -t-/d-, t-/d-.....	51
1.7.1.2.2. -k-/g-, -k/-ğ değişikliği.....	51
1.7.1.2.3. -p-/b-değişikliği.....	51
1.7.1.2.4. -ç-/c-değişikliği.....	51
1.7.2.Tonsuzlaşma.....	52
1.7.2.1.d/ t değişmesi.....	52
1.7.3.Süreklileşme.....	52
1.7.3.1.k/h değişikliği.....	52
1.7.3.1.1.Kelime başında k/h değişmesi.....	52
1.7.3.1.2.Kelime ortasında k/h değişikliği.....	52
1.7.3.2. b/ v değişikliği.....	53
1.7.3.3. d/y değişikliği.....	54
1.7.4.Dudaksılaşma.....	55
1.7.4.1. g, ğ/v değişmesi.....	55

1.7.4.2. ñ/m değişmesi.....	55
1.8.ÜNSÜZ UYUMU.....	55
1.8.1.Yazımı kalıplaşmış eklerde.....	55
1.8.2.Kelime İçinde Tonlulaşma.....	57
1.9.ÜNSÜZ TÜREMESİ.....	57
1.10.ÜNSÜZ İKİZLEşMESİ.....	58
1.11.ÜNSÜZ DÜşMESİ.....	59
1.12.ÜNSÜZ TEKLEşMESİ.....	61
1.13.HECE DÜşMESİ.....	61
1.14.GÖÇÜşME.....	61
SONUÇ	62
METİN	65
DİZİNLER	116
I.KELİMELELER DİZİNİ.....	117
II.EKLER DİZİNİ.....	268
KAYNAKÇA	320
ÖZ GEçMİş	324
TIPKIBASIM	325

ÖN SÖZ

Başlangıçtan günümüze kadar geniş bir alanda gelişimini sürdüren Türk dilinin tarihî gelişiminin incelenmesi, gramerinin yazılması ve söz varlığının ortaya çıkarılması için ayrı dönemlerde yazılan metinlerin incelenmesine ihtiyaç duyulur. Bu tür çalışmalar Türkiye Türkçesinin daha doğru ele alınması ve kurallarının daha sağlam ortaya konulması açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

Çalışmamızın esasını oluşturan ve Klasik Osmanlı Türkçesi dönemi eseri olarak düşündüğümüz Risâle-i Su'âl-i İblîs'in müellifi, müstensihi, yazılış tarihi ve istinsah tarihi belli değildir. Klasik Osmanlı Türkçesi, dudak uyumu sürecinin başladığı ve önemli ölçüde gelişme gösterdiği bir devredir. Bu dönemde yazılan harekeli eserlerde dudak uyumunun gelişme sürecini belli oranda takip etmek mümkündür. İncelediğimiz eserde de dudak uyumu sürecinin başlamış olduğu ve bazı eklerde dudak uyumu sürecinin ileri durumda olduğu gözlenmektedir.

Çalışmamız “Giriş-Ses Bilgisi-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım” olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde eserin adı, konusu, dili ve nüshaları hakkında elde ettiğimiz bilgiler yer alır. Ayrıca üzerinde çalışma yaptığımız eser bu bölümde tanıtılmıştır. Bu bölümde aynı zamanda, çalışmada tespit edilen bazı dil özellikleri de ana hatlarıyla verilmiştir.

Ses bilgisi bölümünde eserde tespit edilen ses özellikleri ve örnekleri ele alınmıştır. Ses özellikleri verilirken Eski Anadolu Türkçesi ve Klasik Osmanlı Türkçesi ile karşılaştırma yapılmış ve zaman zaman Eski Türkçe devresine de müracaat edilmiştir.

Metin bölümünde Risâle-i Su'âl-i İblîs adlı eser transkripsiyonlu bir şekilde yeni yazıya aktarılmıştır. Eserin çeviri yazısı Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesinde 42 Kon 5407/1 numarada kayıtlı olan tek nüshadan faydalanarak

oluşturulmuştur. Çalışmaya konu olan nüshanın cildi dağıldığı için, düzenleme sırasında bazı varakların eksik olduğu, bazılarının ise yerlerinin değiştiği tespit edilmiş ve bu bölümler yeniden düzenlenerek çalışmaya alınmıştır. Çalışmamızda noktalama işaretleri kullanılmamıştır. Bazı eksik olan kısımlarda yapılan ilaveler köşeli parantezle gösterilmiştir. Metinde yer alan kelimelerdeki imla hataları ve farklılıkları dipnotlarda gösterilmeye çalışılmıştır. Arapça olan kısımlar ve ayetler orijinalleriyle yazılarak gerekli görülen yerlerde bunların anlamları dipnotlarda verilmiştir ve bu kısımlar dizine alınmamıştır. Eserin bazı yerlerinde silik olduğu için okunamayan kelimeler olmuştur. Bu kelimeler metin içinde (?) ile gösterilmiştir.

Dizin bölümünde Kelimeler Dizini ve Ekler Dizini olmak üzere iki ayrı dizin bulunmaktadır. Kelimeler Dizininde eserde geçen bütün kelimeler ve özel adlar alfabetik olarak ve kelimelerin metindeki bağlamlarına uygun olarak yer almıştır. Dizinde Türkçe olmayan kelimelerin kökenleri belirtilmiştir. Bazı şahıs adları tam olarak belli olmadığı için herhangi bir bilgi verilmeden şahıs adı olarak belirtilmiş ve bugünkü söyleniş şekilleri yazılmıştır. Kelimelere getirilen çekim ekleri alfabetik olarak verilmiştir. Kelimelere anlam verilirken tamamen kelimenin metindeki kullanımına bağlı kalınmıştır. İki ya da daha çok şekilli kelimeler ayrı madde başlarında verilerek birbirlerine bk. (bakınız) kısaltması ile göndermeler yapılmıştır.

Ekler Dizininde metnimizde geçen tüm yapım ve çekim eklerinin örnekleri alfabetik olarak yer almıştır. Aynı örnek birden fazla geçtiyse verilen örneğin yanına parantez içinde kaç kez geçtiği yazılmıştır. Eserde geçen ekler dizinlerde gösterildiği için çalışmamızda ayrıca şekil bilgisi bölümüne ihtiyaç duyulmamıştır.

Çalışmamızın son bölümünde ise okuyucu ya da araştırmacıların, eser hakkında yapılan inceleme ve tespitlerle ilgili sağlıklı bir değerlendirme yapabilmeleri amacıyla tıpkıbasıma yer verilmiştir.

Bu çalışmadaki amacımız, eserin yazıldığı dönemin dilini bütünüyle ortaya çıkarmak değildir. Çünkü bir eserin tek başına bir dönemin tmzelliklerini ortaya çıkarması beklenemez. Çalışmada ele alınan konular Risle-i Su’l-i İblīs isimli eserin ortaya çıkardığı malzeme ile sınırlıdır. Çalışma sonunda ortaya çıkan sonuçların dönemin dilinin anlaşılmasına katkı sağlayacağını düşünerek bu çalışma yapılmıştır.

Bu çalışmanın her aşamasında büyük emeği ve desteği bulunan başta kıymetli danışmanım Doç. Dr. Mehmet YASTI’ ya, değerli hocalarım Prof. Dr. Abdurrahman ÖZKAN’a ve Doç.Dr. Talip DOĞAN’a teşekkürü bir borç bilirim.

Konya, 2019

Fatma YELDAN

ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

a	ا / ە	o	ا / او / و
ā	ا / آ	ö	ا / او / و
b/p	ب	p	پ
c/ç	ج	r	ر
d	د	s	س
ḍ	ض	ş	ص
e	ا / ە	ş	ش
f	ف	ş	ش
g	ك	t	ت
ğ	غ	ṭ	ط
h	ه	u	ا / او / و
ḥ	ح	ū	ا / و
ḫ	خ	ü	ا / او / و
ı	ي / ای	v	و
i	ي / ای	y	ی
ī	ي / ای	z	ز
j	ژ	ż	ض
k	ك	ż	ظ
ķ	ق	z	ز
l	ل	‘	ع
m	م	’	ء
n	ن		
ñ	ئ / ك		

KISALTMALAR

age.	Adı geçen eser
Ar.	Arapça
bel.	Belirtme hâli eki
bk.	Bakınız
C	Cilt
ET.	Eski Türkçe
EAT.	Eski Anadolu Türkçesi
Far.	Farsça
Fr.	Fransızca
Hz.	Hazreti
iy.	İyelik eki
ka.	Kişi adı
öl.	Ölüm tarihi
S	Sayı
s.	Sayfa
TDAY	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	Türk Dil Kurumu
vb.	ve benzeri
Yay.	Yayını, yayınları
yy.	Yüzyıl

GİRİŞ

1. Eserin Müellifi ve Telif Tarihi

Çalışmamızın esasını oluşturan Risāle-i Su'āl-i İblīs adlı eserin müellifi, müstensihi, yazılış tarihi ve istinsah tarihi belli değildir. Müellifin ismi eserin hiçbir yerinde zikredilmemiştir. Ayrıca eserin bulunduğu Konya Yazma Eserler Kütüphanesi kataloğunda da eserin müellifi ya da müstensihi hakkında bilgiye rastlanılmamıştır. Bu sebeple bu konu hakkında bilgi sahibi değiliz.

2. Eserin Meydana Getirilişi, Adı ve Yazılış Sebebi

Üzerinde çalışma yaptığımız Risāle-i Su'āl-i İblīs adlı eser, müellifin farklı dinî konuları ele aldığı mensur bir eserdir. Kütüphane kayıtlarında eserin isminin, kitabın konusuna göre verildiği bilgisi yer alır.

Müellif eserin iki farklı yerinde; “*Bunı yazdım yādigār olmağ-ıçun okuyanlar bir du‘ā kılmag-ıçun okuyanıñ dilin şakla haşadan yazanıñ ellerin derd-i belādan*”(29b/9, 76a/2) diyerek eserini öldükten sonra anılmak ve eseri okuyanlardan bir dua almak amacıyla yazdığını belirtir. Müellif, eserinde okuyuculara dinle ilgili konularda bilgi verir, dünyada ve ahirette mutlu olmanın yollarını ve doğru yolda olmayı, yanlış olan her türlü şeyden uzak durmak gerektiğini, dinin gereklerini, ibadetlerin faziletlerini anlatır.

3. Eserin Nüshaları

Eserin tespit ettiğimiz tek bir nüshası vardır. Tespit ettiğimiz ve üzerinde çalıştığımız nüsha 195 varaklık bir mecmua içinde yer alır ve mecmuada yer alan iki eserden ilkidir. Mecmuanın ikinci eseri ise 42 Kon 5407/2 numarada kayıtlı olan Kitāb-ı Kırk Su'āl (86a-195a)'dir.

Çalıştığımız nüshanın özellikleri şu şekildedir:

Eser Adı: Risāle-i Su'āl-i İblīs

Bulunduğu Yer: Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi

Koleksiyon : Konya İl Halk Kütüphanesi

Arşiv no: 42 Kon 5407/1

Yazar - Müstensih: Bilinmiyor.

Yazılış Tarihi: Eserin yazılış ve telif tarihi belli değildir.

Varak sayısı: Çalışmaya konu olan eser 1b-86a varakları arasında yer alır. Ancak eser incelendiği zaman eserin on sayfasının eksik olduğu ve bazı sayfalarının ise yerlerinin karıştığı tespit edilmiştir. Bu noktada bağlamdan ve eserde yer alan çobandan yola çıkılarak bir düzenleme yapılmış ve konu bütünlüğü dikkate alınarak çalışma tamamlanmıştır.

Aşağıda bulunan numaralandırma listesinde yerleri karışan varaklar düzenlenmiştir. Bu düzenlemede ilk sıradaki numaralar eskiyi, ikinci sıradaki numaralar yeniye gösterir.

79a:69a, 79b:69b, 80a:70a, 80b:70b, 81a:71a, 81b:71b, 82a:72a, 82b:72b, 83a:73a, 83b:73b, 84a:74a, 84b:74b, 85a:75a, 85b:75b, 86a:76a

Satır sayısı: Eserin tamamı son varak hariç 15 satırdan oluşur. Son varakta eser beş satırda bitmiş, diğer satırlarda mecmuanın ikinci eserine geçilmiştir.

Dil: Eserin dili Türkçedir. Eserde yer yer ayet ve hadislere de yer verilmiştir. Bu kısımlar Arapçadır.

Yazı: Harekeli nesih hatla yazılmıştır.

Ölçü: 148 x 95 - 115 x 60 mm

Kâğıt: Suyolu filigranlı

Cilt: Tam kahverengi meşin cilt

4. Eserin Konusu

Çalışmamıza konu olan Risāle-i Su'āl-i İblīs dinî bir eserdir. Eserde farklı konulara ve konu başlıklarına yer verilmiştir. Bu konu başlıkları şöyledir:

[1b] Eserin ilk on üç varlığında peygamberimiz *Hz. Muhammed ile şeytanın karşılıklı konuşmaları* yer almıştır. Bu bölümde şeytanın, Hz. Âdeme neden secde etmediği, neden lanet adı aldığı, şeytanın hangi kişileri sevmediği, kimlerle dost ve düşman olduğu gibi konular ele alınmıştır. Bu bölüm 13b'ye kadar devam etmiştir.

[14a] Bu bölümde *namaz* konusuna yer verilmiştir. Perşembe ve Cuma gecesi kılınacak namazlardan, okunacak dualardan ve bu namazın faziletlerinden bahsedilmiştir.

[30a] Bu bölümde *abdest* konusuna yer verilmiştir. Abdestin nasıl alınacağı tarif edilirken, abdest duaları da eserde yer almıştır. Bu konuların yanı sıra abdest almanın faziletleri hakkında bilgiler de verilmiştir.

[34b] Bu bölümde gusül konusuna değinilmiştir ve “*Bābu Fezā'ili'l Ğusul*” başlığı altında guslün faziletleri anlatılmıştır. Guslün hangi zamanlarda vacip, hangi zamanlarda sünnet olduğu anlatıldıktan sonra ayrıca bu bölümde abdest alırken dört uzvun yıkanmasının neden farz olduğuna da yer verilmiştir.

[37a] Bu bölümde “*Faşl-ı fī duḥūli'l ḥammām*” konu başlığına geçilmiş ve hamama girmekten ve adaplarından bahsedilmiştir. Hamamın şeytanın evi olduğundan ve gusül için girildiği zaman gusletmenin vacip olduğundan bahsedilmiştir. Bunun yanı sıra bu kısımda hamama girerken okunacak dua, hamamda yapılması ve yapılmaması gereken davranışlardan da bahsedilir.

[38b] Bu bölümde teyemmüm konusu “*Bābu Faşl-ı Teyemmüm*” konu başlığıyla sunulmuştur. Su bulunmadığı zaman, kumla ya da taşla teyemmüm etmenin caiz olduğu belirtilmiştir.

[39a] Bu bölümde “*Bābu Faşl-ı fezâ’ili’l ezân ve âdâbihi*” konu başlığına yer verilmiş ve ezanın, ezan okumanın faziletleri anlatılmıştır. Bu bölümde ayrıca müezzinler ile imamlar hakkında da bilgi verilmiştir.

[40b] Bu bölümde konu başlığımız *ezanın adabları* olmuştur. Ezan sözleri ve anlamları bu bölümde ele alınmıştır.

[42a] Ezan konusuna devam edilmiştir. Bu babda ezanı işitenlerin yapması gereken durumlardan bahsedilmiştir. Bundan sonra ezan konusu bitmiş ve tekrar namaz konusuna dönülmüştür. Bundan sonraki fasılların konu başlıkları şu şekilde devam etmiştir.

[42b] “*Bu bâb namâziñ şıfatlarınıñ beyânındadır.*” Bu bölümde namaz kılmanın Allah’a münacat etmek olduğundan, Allah’ın namazı yerlere, göklere ve dağlara emanet ettiğinden, ancak onların bizim takatimiz yetmez diyerek korkup kabul etmediğinden, bu ibadeti Hz. Âdem peygamberin emanet aldığından bahsedilmiştir. Bunun yanı sıra Hazret-i Ali’nin namaza verdiği önemden ve namaz kılarken okunacak surelerden bahsedilmiştir.

[48a] “*Bu bâb rükû’niñ faşlın ve edeblerin beyân ider.*” Bu bölümde rükûa gitme ve rükûda okunacak dualardan bahsedilmiştir.

[49a] “*Bābu bu faşıl secideniñ edeblerin beyân ider.*” Bu bölümde secdenin nasıl yapılacağı anlatılmıştır.

[50b] “*Bābu bu faşıl taḥiyyâta oturmağı beyân ider.*” Bu babda Hazret-i Muhammed’in Miraca çıktığı, Allahu Teâlâ huzuruna varınca Cenab-ı Hakk’a hürmetlerini arz etmek için “*Ettehiyyâtü lillâhi vessalavâtü vettayyibâtü*” dediğini, Allahu Teâlâ’nın Hz. Muhammedi karşılayıp selamlayarak “*Esselamü aleyke eyyühennebiyyü ve rahmetullâhi ve berekâtüh*” demesini, tekrar peygamberimizin konuşarak “*Esselamü aleynâ ve alâ ibadillâhis sâlihîn*” cümlesiyle Allah’ın selamına mukabelede bulunması ve Allah ile Peygamber Efendimiz’in bu güzel konuşmalarına şahit olan Cebrailin de bu manzaraya “*Eşhedü enlâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve rasülüh*” diyerek eşlik etmesi ve

böylece Ettehiyyâtü duasının bir kısmının Allah'ın dilinden bir kısmının Hz. Muhammed'in dilinden bir kısmının ise Cebrail aleyhisselamın dilinden geldiğinden bahsedilmiştir.

[53b] “*Bābu bu faşıl vitr-ü vâcib beyân ider.*” Bu bölümde yatsı namazının vitr-i vacip bölümünde Kunut dualarının okunmasından bahsedilmiştir ve bu dualar anlamlarıyla beraber verilmiştir.

[55b] “*Bābu bu faşıl şalâtü'l hams*” Bu bölümde beş vakit namazın ne zaman farz olduğu ve faziletleri anlatılmıştır.

[58b] “*Bu bâb fazîleti'ş-şalâti bi'l cemâ'a*” Bu bölümde cemaat ile namaz kılmanın faziletlerinden bahsedilir.

[61a] “*Bu bâb namâz kılmaga kâhil olanıñ 'uķûbetin bildürir.*” Bu bölümde namaz kılmayan insanın İslam mertebesinden düştüğü ve Hak Teâlâ huzurunda yüzünün kara olacağından bahsedilir. Ayrıca cehennemde bir kuyu olduğundan ve bu kuyuya zina eden, faiz yiyen, anasına ve babasına karşı çıkan, namaz kılmayan kişilerin atılacağından bahsedilir.

[62b] “*Bu bâb cum'a namâzınıñ fazîletin ve âdâbın bildürir.*” Bu bölümde cuma gününün günlerin en üstünü olduğu, Âdem Peygamber'in cuma günü yaratıldığı, cuma günü öldüğü ve kıyametin de cuma günü kopacağı bildirilmiştir. Daha sonra ise cuma namazının faziletlerinden bahsedilmiştir.

[67b] “*Bu bâb cum'a namâzı fevti olsa cum'a yerine kâ'im olan namâzı beyân ider.*”

[70a] Bu bölümde *Recep, Regâib, Şaban ve Ramazan aylarının faziletleri* açıklanmıştır. Bu gecelerde namaz kılmanın ve oruç tutmanın faziletleri verilmiştir.

5. Eserin Dili

Çalışmamıza konu olan Risâle-i Su'âl-i İblîs adlı eser dinî bir eserdir. Harekeli nesih hatla Türkçe olarak yazılmıştır. Sade bir dille ve harekeli olarak yazılan eserin genel itibarıyla

Klasik Osmanlı Türkçesi dönemi özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir. Eserde yer yer konuşma dilinin özelliklerini de tespit etmek mümkündür.

Türkiye Türkçesinin fonolojik gelişmesinde en önemli devresini, Klasik Osmanlı Türkçesi oluşturur. Fonolojik gelişme ile kastedilen özellikle dudak uyumunun gelişme sürecidir.¹ Klasik Osmanlı Türkçesi diğer bir adıyla Orta Osmanlıca, dudak uyumunun bulunmadığı Eski Anadolu Türkçesi ile bu sürecin tamamlandığı 18. yüzyıl sonrası arasında bir geçiş devresi niteliği taşımaktadır.² Bu sebeple eserde, Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi Türkçesinin dil özellikleri ile Klasik Osmanlı Türkçesinin dil özelliklerini bir arada görmek mümkündür.

Çalışmamızda eserin dil özellikleri Ses Bilgisi kısmında detaylı olarak verilmiştir. Eserimizin harekeli hatla yazılması eserin dil özelliğinin belirlenmesinde etkili olmuştur. Çalışmamızda göze çarpan dil özellikleri şu şekildedir.

a. Dudak uyumu konusunda önemli gelişmeler vardır. Bazı eklerde dudak uyumu kısmen sağlanmıştır. *-IncA/-UncA zarf-fiil eki, -İñ/-Uñ, -nİñ/-nUñ ilgi hâli eki, -dır/-dur-fiilden fiil yapım eki, -dır/-dur bildirme hâli eki vb.* eklerde dudak uyumu bazı örnekler dışında büyük ölçüde sağlanmıştır.³

b. Soru kelimesi olan *hangi*, metnimizde *kanğı* şekliyle tespit edilmiştir. *kanğı 4a/11, kanğısı 11a/12.*

c. Emir çekimi teklik ikinci kişi için *-gıl/ -gil* kullanımına rastlanılmıştır. *algıl 15a/14, bilgil 5a/15.* Bu ekin bazen kökle uyumsuz kullanıldığı tespit edilmiştir. *dökmeğil 26a/1, üfürğil 15b/2-3.*

¹ Abdurrahman Özkan, *Mehekkü'l- 'İlim Ve'l-'Ulemâ(Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım)*, Fakülte kitabevi, Isparta 2009, s.30.

² Hayati Develi, *Evlîya Çelebi Seyehatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, Türk Dil Kurumu Yayınları:622, Ankara 1995, s. 1.

³ Bu konu *Ses Bilgisi* bölümünde *Dudak Uyumu (Düzlük Yuvarlaklık Uyumu)* konu başlığında ayrıntılı şekilde örneklerle birlikte ele alınmıştır.

ç. Metinde bazı kelimelerin ikili bazı kelimelerin ise ikiden fazla yazım şekli tespit edilmiştir.

de-48a/14 ~ di- 53a/6, dördüncü 53a/13 ~ dördüncü 64a/2, dördü 9b/6 ~ dördü 4b/10, eksik 42b/6 ~ eksük 7a/5, eşit-41a/3 ~ işit-42a/9 vb.

gevde 47b/2 ~ gövde 36a/14 ~ göyde 5b/3 ~ gö[v]de 68a/7, rek'at 56a/5 ~ reke'at 14a/15~ rike'at 18b/8 vb.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SES BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ

1.1. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ

Türkçede gerek kelime köklerinde, gerekse eklerde görülen ünlüler, çeşitli sebepler yüzünden gelişmiş ve değişikliklere uğramışlardır.⁴ Türkçenin her devresinde gördüğümüz bu tür değişikliklere metnimizde de rastlanılmıştır.

1.1.1. i/e, e/i değişmesi

Türkçede sık gördüğümüz i/e meselesi oldukça karışık bir meseledir. Bu durum daha çok ilk hecedeki ünlüyü ilgilendirir. Türkçede ünlü gelişmeleri içinde i>e, e>i, i>é, e>é, é>e değişimleri görülmektedir.⁵ Bu konuyla ilgili birçok araştırmacı çalışmalar yapmış ve çeşitli değerlendirmelerde bulunmuştur. Bazı araştırmacılar bazen aynı kelimenin hem i'li, hem de e'li şekilleriyle karşılaşmaları sonucunda her iki sesi de kendisinde bulunduran bir kapalı e sesinin var olduğu ve bu sesin sonradan e ve i şeklinde ortaya çıktığını ileri sürmüştür.⁶ Ancak bunun doğruluğunu kesin olarak gösteren kanıtlar bulunamamıştır. Bununla beraber i ve e' ye aynı metinde rastlanması bir geçiş devri hususiyeti olabileceği gibi bir imla dikkatsizliğinden de ileri gelebilir.⁷

Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi eserlerinde esasen kapalı e sesinin var olduğu görüşünü güçleştiren en önemli nokta yazıda kapalı e sesini gösteren belirli bir işaretin olmayışıdır. Bu sebepten bazı araştırmacılar, Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde /i/ ile yazılan ünlüyü kapalı e olarak okumayı kabul ederken, bazı araştırmacılar da bu konuda bir delil olmaması sebebiyle metinlerdeki /i/ sesinin yazılışına bağlı kalınarak bu kelimeleri /i/

⁴ Muzaffer Akkuş, *Kitâb-ı Gunya*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları 592, Ankara 1995, s. 123.

⁵ Muzaffer Akkuş, *age.* s.123.

⁶ F. Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, İstanbul 1994, s. 38.

⁷ Muzaffer Akkuş, *age.* s. 123.

şeklinde okumayı benimserler.⁸

Günümüzde e sesiyle görülen birçok kelime metnimizde i'li (ع) şekliyle kullanılmıştır. Metnimizde kök hecede e veya i bulunduran kelimeleri Standart Türkiye Türkçesindeki kullanışlarıyla karşılaştırarak şöyle ayırmak mümkündür.

a. Metnimizde kök hecede i sesi bulunduran ve bugün e'li olan kelimeler şunlardır.

dig-: değmek

digse 25a/3 “Üçüncüsi budur kim tenine sidik digse dağı yumasa bu nesnelere ötürü âdeme ‘azâb olur.”

gice/giçe: gece

giçe 14a/9, gicede 28a/14, giceden 74b/9, giceler 17a/1, gicesi 14a/4, gicesinde 17a/12, giçesini 57b/9, giçesinden 5a/7 “Beni ol giçe düşünde göre didi.”

gimi: gemi

gimisine 10b/13-14 “Halkı gimisine kıoya Nuğ dağı cemî‘ halkı gimisine kıoydı.”

gine: gene

gine 53b/11, 54b/13, 62b/10 “Tekbîr idüp gine iki elin bağlaya.”

ilçi: elçi

ilçileriñ 8a/14, ilçilerim 8a/15 “Yâ la‘în ilçileriñ kimlerdir şeytân eyitdi yâ Muhammed ilçilerim câzûluğ idenlerdir.”

ir-: ermek, yetişmek

irmeden 25b/13 “Seyyidi'l istigfâr okusa ve gice irmeden vefât itse Allâhu Te‘âlâ ol

⁸Mustafa Özkan, “*Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*”, İstanbul 2000, s. 99-100.

kişiyeye şehidler mertebesin vire.”

irte: erte, sabah

irte 7b/13 “Cemā‘ atin̄ anda cemī‘ olurlar, irte ve giçe ma‘ āvinet iderler.”

irüş-: erişmek, ulaşmak

irüşürsin 8b/2, irüşdügi 32a/1 “Bunca maḥlūḳata yalıñuz nice irüşürsin didi.”

irüşdür-: eriştirmek, ulaştırmak

irüşdüre 39a/3 “Ol tozuñ eşeri cümle yüzüne irüşdüre.”

girü: geri

girü 2b/13 “Allāhuñ emri Ādem añı yimeñ idi beni girü Ādeme ḥavāle göndürdi.”

vir-: vermek

virdügi 4a/8, vire 4a/9, virir 6a/10, virme 32a/10, virmedi 58b/10, virmekden 69a/13, virmeye 44b/4 “Mālın̄ zekātın vire ḥayır ve iḥsān ide.”

viril-: verilmek

virile 56b/7, virilür 3b/2, virildügi 34a/4 “Ol kişiyeye yitmiş yıllıḳ ḥasenāt virilür.”

b. Metinde kök hecede e bulunduran ve bugün i’li olan kelime şudur.

eyü: iyi

eyü < edgü “iyi”6a/1 “Yā la‘ ĩn Elḥamdüli’llāh kim ümmetim eyü ümmetdür.”

c. Metnimizde hem e’li hem i’li şekilleriyle kullanılan kelimeler de vardır. Bu kelimeler aşağıda verilmiştir.

de-/di-: demek

de- şekliyle metnimizde 43 yerde geçmiştir. demeye 48a/14, der 49b/13, derse 42a/15, deye 25a/15(35), deyeler 21b/5(5) ~ **di-** şekliyle 195 yerde geçmiştir. didi 2a/1, didiğñ 6a/2, didim 13b/8, dir 50a/4, dirse 49b/4, disin 26b/7, diyecek 52b/8 vb.

eriş-/iriş-: erişmek

eriş- şekliyle metnimizde 2 yerde geçmiştir. erişmez 9a/4, erişürse 22a/1) ~ **iriş-** şekliyle 10 yerde geçmiştir. irişdi 13b/10(3), irişe 67b/6, irişenlerdür 6b/5, irişicidir 54b/5, irişmeye 23a/6(2), irişmez 9a/6(2).

eşit-/iştir-: işitmek

eşit- şekliyle metnimizde 14 yerde tespit edilmiştir. eşitdim 41a/3(2), eşidenleriñ 42a/9, eşidicek 11b/4(2), eşidirin 63a/2, eşidirsin 63a/4, eşidüñ 41b/15, eşidür 52b/8, eşitdiğiniñ 60b/7, eşitdim 61b/12, eşitmedüñüz mi 63a/5, eşitmeye 38a/11, eşitmeyeler 36a/1 ~ **iştir-** şekliyle 1 yerde tespit edilmiştir. iştirüp 39b/6.

gerek/girek: gerek

gerek kelimesine metnimizde 38 yerde rastlanılmıştır. gerek 25a/14, gerekdir 31b/8(30), gerekdür 32a/2(7) ~ **girek** şekliyle metnimizde 3 yerde tespit edilmiştir. girek 22b/14, girekdir 37b/11, girekmez 65a/3.

gey-/giy-: giymek

gey- kelimesine 5 yerde rastlanılmıştır. geye 40a/10, geyer 40a/10(2), geyüp 63b/1(2) ~ **giy-** kelimesine de metnimizde 5 yerde rastlanılmıştır. giye 40a/9(3), giyer 40a/11, giyüp 63b/7.

ye-/yi-: yemek

ye- kelimesine 9 yerde rastlanılmıştır. yedi 2b/15(2), yegil 26b/13, yemeden 36a/15, yemek 29a/11(3), yemeye 35a/14, yeye 21b/11) ~ **yi-** kelimesine 8 yerde rastlanılmıştır. yimegil 27a/13, yimeñ 2b/13, yirler 8a/5, yirse 65a/9, yise 6b/9(2), yisin 8a/2, yiyüp 54a/7.

yedi/yidi: yedi (7)

yedi kelimesine 24 yerde rastlanılmıştır. (yedi 15a/14(24) ~ **yidi** kelimesine 1 yerde rastlanılmıştır. (yidi 21b/2)

yer/yir: yer, mekan

yer kelimesi 21 yerde tespit edilmiştir. yer 51a/2, yerde 5a/9, yere 32a/1(2), yeri 34b/15(3) vb. ~ **yir** kelimesi 26 kelimedede tespit edilmiştir. yirde 46a/13, yirden 32b/4 vb.

yet-/yit-: yetmek

yet- kelimesi sadece bir yerde tespit edilmiştir. yetmez 70b/10) ~ **yit-** örneğine ise 2 yerde rastlanılmıştır. yitmez 43b/3, yitmez ise 70b/11.

yetmiş/yitmiş: sayı (70)

yetmiş kelimesi 8 yerde görülmüştür. yetmiş 18b/10(8) ~ **yitmiş** şekliyle 12 yerde kullanılmıştır. yitmiş 3b/2(12).

ç. Metinde kök hecede e bulunduran ve bugün standart Türkçede de e'li olan kelimeler de vardır.

begenme- 61a/14, *ben* 1a/14, *beñzi* 47b/3, *berü* 66a/14, *beş* 14b/1, *beşinci* 64a/3, *beş yüz* 19a/15, *bezen-* 69b/8, *depelet-* 11b/13, *degil* 5b/2, *degin* 15b/3, *dek* 30a/1, *deñizdeki* 66a/9, *dere* 61b/3, *derle-*52b/14, *deve* 16b/2, *eksik* 42b/6, *el* 29a/2, *elli* 19a/5, *er* 61b/13, *eri-*5b/8, *es-*

53a/1, esirge-17b/11, eşek 10b/14, et 16a/4, ev 69b/7, geç- 65b/9, gel- 21a/14, geñiz 30b/11, gerçek 12a/8, getir- 29a/11, sev- 27a/8, seyrek 32b/12.

d. Metinde kök hecede i bulunduran ve bugün de i'li kullanılan kelimeler şöyledir.

bil- 13b/6, bildir- 38b/6, bildür- 34b/12, bile 11a/2, bin- 68a/5, biñ 14a/7, bir 1b/3, biraz 38a/4, biri 4b/15, birkaç 6b/8, birle 17a/5, biz 54b/6, dibinde 61b/4, dil 55b/5, dile- 68a/11, dirseklerin 49a/9, dizi 28a/9, gibi 5b/1, gider- 30a/13, gine 53b/11, gir- 11a/1, iç 19a/10, iç- 21b/11, iki 14a/4, ikinci 5a/1, ikindi 18b/7, işit- 42a/9, işle- 60a/5, nice 6a/8, sidik 25a/3, sirke 27b/3.

e. Çalışmamıza konu olan eserde e/i, i/e değişmesine sadece Türkçe kökenli kelimelerde değil, Arapça kökenli kelimelerde de rastlanılmıştır.

Riğā'ib (<Ar. Regā'ib): Regaib

Riğā'ib 71a/6 “Ol gice Riğā'ib gicesi dirler.”

menber (<Ar. minber): Minber

menberden 65a/15, menbere 64a/4 “Kaçan hañib menbere çıkısa ol feriştehler yazmağı kıorlar.”

beşāret (<Ar. bişāret): Müjde, muştu

beşāret 47b/2 “Ol arada rañmet āyetin okudıkça gevde beşāret ile dola.”

eñyā (<Ar. ihyā) : Gece de uyumayıp ibadetle vakit geçirmek

eñyā 57b/9 “İmdi her kim ki yatsu namāzını cemā'at-ile kılsa Kıadir giçesini eñyā itmişce şevāb virilür.

1.1.2. ö/e değişmesi

Az görülen bir ses değişmesidir. Metnimizdeki örneği aşağıda verilmiştir.

gevde(<gövde)47b/2 “Ol arada rahmet âyetin okudıkça gevde beşâret ile dola.”

gevde(<göyde) 5b/3 “Göydemden cân gider.”

1.1.3. u/ı ve ü/i değişmesi

Eski Türkçede bazı kelimelerde görülen /u/, /ü/ seslerinin, ses uyumuna bağlı olarak Batı Türkçesinde düzleşerek /ı/ ve /i/ seslerine dönüştüğü tespit edilmiştir.⁹ Bu değişiklik Eski Anadolu Türkçesinden sonra tamamlanmıştır. Düzlük yuvarlaklık uyumuna uygun olarak bir kısım Türkçe kelimeye yer alan yuvarlak ünlüler (*o, ö, u, ü*), ünsüzlerin etkisinden ziyade, düz geniş ünlülerin (*a, e*) tesiriyle ve ilerleyici/gerileyici benzeşmeyle /ı/, /i/’ye dönüşüp düzleşmektedir.¹⁰ Metinden tespit ettiğimiz örnekler şunlardır.

uçun/üçün/ için: için

içün 12a/9, 30a/13, 30b/9 “Her kişi günâhı için tevbe kılsa Hâk Te‘âlâ ol kiřiniñ günâhın ‘avfı ider.”

kendü/kendi: kendi

kendüden 22a/8, *kendümi* 11a/8, *kendüni* 43a/1, *kendüni* 11a/8, *kendüye* 25b/2 “Her kim kendi eliyle Hâk yolına bir aķça şadaķa virse yegdür kendüden şoñura biñ dinar vaşıyyet eylemekden didi.”

kendi 22a/7, 47a/1 “Resül ‘aleyhi’s-selâm buyurır her kim kendi eli-le hâk yolına bir aķça şadaķa virse yegdür kendüden şoñura biñ dınâr vaşıyyet eylemekden didi.

ķarşu/ķarşı: ķarşı

ķarşu 26a/11 “Yâ ‘Alî güneşe ķarşu şu dökmeğil âdeme renci getirir.”

ķarşı 43a/8 “Hâk huzûrında ķarşı durup münâcât itseñ gerekdir.”

⁹ Mehmet Yastı, *Kitâb-ı Taşsîl-i Tarîki’l- Mukarrebîn ve Sebîli’l- Müttebi’in*(Giriş- İnceleme-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım)Palet Yay., Eylül 2016, s.36.

¹⁰Hanifi Vural, Tuncay Böler, *Ses ve Şekil Bilgisi*, Kesit Yayınları, Eylül 2011, s. 132.

yuḡaru/yuḡarı: yukarı

yuḡaru 21b/2, 48a/8 “Gö[v]desini öri tuta başını yuḡaru ḡaldırmaya.”

yuḡarı 20a/9 “Andan şoñura yüz kerre şalavāt-ı şerif getüre yuḡarıda zikir olunan ‘adnı uçmaḡınıñ şehirlerinden aña müyesser eyleye didi.”

1.1.4. ı/u, ü deḡişmesi

Eski Türkçe döneminde dudak uyumuna uymayan bazı kelimelerin ikinci hecesindeki /ı/ ünlüsü incelediğimiz metinde dudak uyumuna baḡlı olarak /u/ olmuştur.

oḡı->oḡu-: oḡdıḡça 47b/2, oḡuḡıl 15a/15, oḡurlar 27b/4, oḡusa 14a/7, oḡuyasın 26b/8
“Ol eve feriştehler tesbîḡ oḡurlar.”

udı->uyu-: uyumaḡıl 26a/10, uyusa 38b/1 “Yâ ‘Alî aḡşam namâzı vaḡtinde uyumaḡıl delülük getüre didi.”

yorı->yürü-: yürüye 3b/15, yürüyeler 12b/14, yürüyüp 35b/10 “Doḡrı yola yürüye Allāhu Te‘ālāya şükür eyleye.”

1.1.5. u/o, ü/ö deḡişmesi

Arap harfli yazıda yuvarlak ünlüleri gösterecek farklı işaretler yoktur. Türkçenin yuvarlak ünlüleri (*o, ö, u, ü*) ötre, vav veya ötreli vav ile gösterildiḡi için, ilk hecedeki bu ünlülerin dar mı yoksa geniş mi olduḡunu imladan çıkarmak zordur. Bu sebepten ilk hecedeki yuvarlak ünlülerin bugünkü şekillerinin ne zaman ortaya çıktığı kesin olarak bilinmez. Bu durumun ortaya çıkması eski devirlerde olabileceḡi gibi, aḡızların etkisiyle yeni de ortaya çıkmış olabilir. Bazı kelimelerdeki o ve ö’lerin Rumeli aḡzının etkisiyle u ve ü olduḡunu düşünen araştırmacılar bu deḡişimin yeni olduḡu görüşündedirler.¹¹

Aşaḡıdaki kelimeler metnimizde dar ünlülü olarak okunmuştur.

¹¹ Abdurrahman Özkan, *age.*, s.12.

uğradır 61b/15, uy-40a/2, yukarı 16a/9, yürü-3b/15

Şu kelimeler de geniş ünlülü olarak okunmuştur. *boğaz 47a/2, boğazlamağa 13b/7, boynı 68a/7*

1.1.6. u/a değişmesi

Metnimizde bir kelimedede örneği tespit edilmiştir. orta (< ortu): ortasından 70b/12

1.1.7. Yabancı kelimelerde ünlü değişmeleri

Metnimizde Türkçe kelimelerin yanı sıra Arapça ve Farsça kelimelerde de ünlü değişiklikleri tespit edilmiştir. Alıntı kelimelerdeki bu ünlü değişikliklerini, bir imla yanlışı olarak değil, bir ses değişikliği olarak ele almak gerekir.¹²

ü/i değişmesi: tekebbir (< Ar. tekebbür): tekebbirlik 8b/9

i/e değişmesi: beşâret (<Ar. bişâret) 47b/2, ehyâ (Ar. ihyâ) 57b/9, menber (<Ar. minber) menberden 65b/15, menbere 64a/4 (2)

u/ı değişmesi: mırâd (<Ar. murâd) mırâdını 26a/7 ~ murâdını 71a/5

i/u değişmesi: ʿumâret (<Ar. ʿimâret) 15a/2

u/a değişmesi: maʿâvinet (<Ar. muʿâvenet) 7b/14

ü/ e değişmesi: tevekkel (<Ar. tevekkül) 54a/3

e/i değişmesi: ecil (<Ar. ecel) ecilden 50a/14, maʿâvinet (Ar. muʿâvenet) 7b/14

e/a değişmesi: hafta (<Far. hefte) haftada 27a/8

¹² Abdurrahman Özkan, *age.*, s.126.

1.2. ÜNLÜ KISALMASI

Batı Türkçesinde genel olarak kısalma olayı, alıntı kelimelerde bulunan uzunlukları da etkiler. Bugün konuşma ve yazı dilinde pek çok alıntı kelime uzun ünlüler uzunluklarını kaybetmiştir. Alıntı kelimelerdeki elif, vav, ye harflerinin yazılmamasını ünlü kısalması olarak değerlendiriyoruz. Buradaki kısaltmalar bu durumun Klasik Osmanlı Türkçesi merhalesini gösterir.¹³

Metnimizde Arapça ve Farsçadan alınan kelimelerin bir kısmında bulunan uzun ünlüler kısalmıştır.

peygamber (<peygâber: Far.) 2a/8

ya (<yâ: Far.)“yahut, veya, ya” 9b/13

1.3. ÜNLÜ TÜREMESİ

Kelimenin aslında olmayan bir ünlünün sonradan türemesi hadisesine ünlü türemesi denir. Metnimizde kelime ortasında ve sonunda olmak üzere iki şekilde de ünlü türemesi tespit edilmiştir. Bazı kelimelerin ünlü türemiş hâlleri ile asli hâlleri bir arada kullanılmıştır.

İncelediğimiz eserde Türkçe olmayan bazı kelimelerde ortada ünlü türemesi olayına rastlanılmıştır. Bunun nedeni Türkçede yan yana bulunmayan ünsüzlerin yabancı asıllı kelimelerde yan yana bulunması ve söyleyişi zorlaştırmalarıdır. Ortada ünlü türemesi görülen alıntı kelimeler, ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında türeyen ünlü düşer. Metnimizde bazı kelimeler hem ünlü türemiş şekilleriyle hem de asli şekilleriyle tespit edilmiştir.

Metinde ortada ünlü türemesi görülen örnekler şunlardır.

‘ağıllar (<Ar. ‘aql)49b/3, faşıl (<Ar. faşl)37a/14, ğusul (<Ar. ğusl)34b/12, ğayır (<Ar. ğayr) 4a/9, ğayız (<Ar. ğayz)35a/2, ğaziret (<Ar. ğazret)1b/1, ğabir (<Ar. ğabr) 27b/15, ğahir (<Ar. ğahr)3b/12, ğudiret (<Ar. ğudret)52a/15, ğuduret (<Ar. ğudret) 16a/2, mesih (<Ar. mesh)35b/8, reke‘at (<Ar. rek‘at)14a/15, rike‘at (<Ar. rek‘at) 14a/5, şabır (<Ar.

¹³Abdurrahman Özkan, *age.*, s. 127.

şabr)38b/11, *secide* (<Ar. *secide*)14b/7, *şükür* (<Ar. *şükür*)4a/1, *vaķit* (<Ar. *vaķt*) 2a/14, *zikir* (<Ar. *zīkr*)10a/14.

Bazı Türkçe kelimelere, küçültme sıfatı yapan +cIk/+cUk eki getirilince, bu ekten önce bir ünlü türemesi olur. Bu türeyen ünlü, tabanın durumuna göre dar ünlü veya geniş ünlü olabilmektedir. *az+a+cık* 46b/14.

Metnimizde Türkçe ve yabancı kökenli bazı kelimelerde sonda ünlü türemesine de rastlanılmıştır. Kelimenin sonunda bir ünlü belirmesi şeklinde ortaya çıkan bu ses olayı bir ağız özelliği olarak değerlendirilebilir.

‘**afvı**’ (<‘afv:Ar.) عَفْوٌ أَيْلِيَه ‘afvı eyleye (22b/10, 26b/4, 71b/12) şekliyle metinde 3 yerde geçmiştir. ‘afvı ider (12a/6-10, 58b/2)şekline de 3 yerde rastlanılmıştır.

‘**arzi**’ (<‘arz:Ar.) اَرْزِي اَرْزِي اَرْزِي ‘arzi itdi (43b/1). Metinde ‘arzi iderem (43b/6) ile ‘arzi idüp (42b/7) örnekleri de birer kez tespit edilmiştir.

‘**adli**’ (<‘adl:Ar.) اَدْلِي اَدْلِي ‘adli (3a/12-14) Metinde ‘adli kelimesine 2 yerde rastlanılmıştır. Bir yerde ise ‘adli eylese (3b/1)şekliyle yardımcı fiil ile de kullanılmıştır.

‘**adnı**’ (<‘adn: Ar.) اَدْنِي (20a/9) Çalışmamızda bir yerde tespit edilmiştir.

dostu (<dost: Far.) اَدْوِسْتُ اَلْوَجَكِرْ (6b/14) Metinde sadece dostu olucağız örneğinde bir kez tespit edilmiştir.

kırkı (kırk) اَرْزِي اَرْزِي 17a/3-5 Metinde iki yerde tespit edilmiştir.

dörtü (dört) اَدْوِسْتُ اَدْوِسْتُ 4b/10 Metinde on beş yerde tespit edilmiştir.

dörti (dört) اَدْوِسْتُ اَدْوِسْتُ 9b/6 Metinde beş yerde tespit edilmiştir.

1.4. ÜNLÜ DÜŞMESİ

Ünlü düşmesi, kelime bünyesinde bulunan bir ünlü sesin çeşitli nedenlerle kaybolması, seslendirilmemesidir. Kelimelerde ünlü düşmesi, her ünlü bir hece sayıldığından doğrudan kelimelerin kısalmasına sebep olur; bazen düşen bu ünlü beraberinde bir ya da daha fazla ünsüzü de alarak büzülmeye varır.¹⁴

Ünlü düşmesi kelimenin başında, ortasında ve sonunda görülebilir. En çok rastlanılan

¹⁴ Musa Duman, *Evliya Çelebi Seyhatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri*, Türk Dil Kurumu Yayınları:616, Ankara 1995, s. 37.

düşme orta hece ünlüsünün düşmesidir. Orta hecenin vurgusuz dar ünlüsünün düşmesi olayı Türk dilinde çok eskilere, Eski Türkçe Dönemine kadar gider. *oğul-ı/oğlı, ağız-ı/ağzı, köñil-i /köñli* gibi örneklere Uygurca metinlerde de sıkça rastlanır. Aynı olay Orta Türkçede daha da artan örneklerle sürüp gider.¹⁵

Metnimizde tespit ettiğimiz örnekler şunlardır.

ağız: ağızına 47a/5, ağızından 31a/8, ağızını 30a/14

alın: alının 49a/6

beñiz: beñzi 47b/3, beñzinde 43a/11, beñzimde 43b/9

boyun: boynı 68a/7, boynum 48b/5

bögür: bögrüne 48a/10

burun: burnı 49a/4, burnuna 30b/10, burnundan 31a/8, burnunu 31a/1

geñiz: geñzine 30b/11

göñül: göñli 12a/1, göñlimiñ 11a/14, göñlin 7a/9, göñlinden 33b/10, göñlümiñ 7a/11, göñlüñ 7a/13, göñlündeki 42a/12, göñlüne 9b/5, göñlüni 43b/14

ķarnı: ķarnın 49a/11, ķarnına 15b/4

omuz: omzuna 37a/4

Ünlü düşmesi olayı oğul kelimesinde de görülmüştür. oğlan 57a/3, oğluñ 57a/10. Bunun yanında ayrıca ile edatı eklediği zaman (-lA<ile)kısılır ve ilk ünlüsü düşer. *anıñla 4b/4, benimle 6b/2, ğāzīlerle 59b/5, senüñle 6b/4.*

Metnimizde i- ek fiilinin de yardımcı fiil olarak kullanıldığında -ken (<iken), -d1 (<idi), -sA (<ise) biçiminde kısalarak bazen ilk ünlülerini düşürdüğü tespit edilmiştir. *dararken 34a/11, ölürken 62a/1, oķurken 33b/9, belürmeseydi 19b/11, ķıldardı 67a/13, yirse 6b/9, varsa 4a/14, bulursa 45a/12, dilerse 34a/6, olursa 15a/9, ölürse 18a/7 vb.*

Metnimizde ötüri (11a/9, 22b/4, 24b/13, 25a/4, 40a/4, 43a/2), ötürü (11b/10) ve yalnız (6b/1, 53b/4, 64a/7) kelimelerinde ünlü düşmesi görülmez.

¹⁵Hanifi Vural, Tuncay Böler, *age.*, s. 110.

1.5. BİRLEŞME

Türkçede ünlü ile biten bir kelimedden sonra ünlü ile başlayan bir kelime ya da ek geldiği zaman, ünlü seslerden birinin düşerek iki kelimenin birleşmesi olayına birleşme denilmektedir.¹⁶ Türkçede iki ünlünün yan yana bulunması mümkün olmadığından, ünlü ile sona eren bir kelime, ünlü ile başlayan bir ek veya kelime aldığıında, ünlülerden biri düşer ve bir birleşme meydana gelir. Bu durum Türkçede geçici olabileceği gibi kalıcı da olabilir. Birleşme hadisesinin metnimizdeki örnekleri şunlardır:

ancağ < ança +ok

ancağ 54a/11 “Ey celîl saña şaparın ancağ.”

böyle < bu +eyle

böyle 5a/12 “Baña qarındaşım Cebrâ’îl böyle didi.”

kimse < kim +ise < kim +erse

kimse 14b/13 “Ezân okunurken bir kimse evine girse iki reke‘at namâz kılsa her reke‘atda bir Fâtiha üç ihlâş oğusa Allâh Sübhânehû ve Te‘âlâ ol kişiden yoğsullığı götüre.”

kimesne < kim +ise +ne < kim +erse+ne

kimesne 17b/4, kimesnedir 1b/14, kimesne için 70a/14, kimesneye 10b/10 “Her kim oruc dutsa şevâbını Allâhu ‘azîmü’ş-şândan ğayrı kimesne bilmeye didi.”

nesne < ne+ise +ne

nesne 29a/8 “Yâ ‘Alî beş nesne âdemiñ göñlin qarardır.”

niçün < ne +içün

niçün 2a/9 “Âdem peygamber ‘aleyhi’s-selâma niçün secide eylemediñ.”

¹⁶Muhammed Yelten, *Şirvanlı Mahmud, Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük)*, Ankara 1998, s. 114.

öyle <o +eyle

öyle 68a/15 “Ḥaḫ Sübhānehū ve Te‘ ālā celli şānehū ḥaziretleri öyle olsun yā ḳulum.”

şimdi <uş+imdi <uş +emdi <uş +amtı

Metinde şimdiye dek kelimesi geçmektedir. şimdiye dek 42a/7 “Şimdiye dek zikir itdigimiz ezān okuyaniñ edebleridir ve hem faẓiletleridir.”

şol <uş +ol

şol 1b/13 “Resūl ḥaziret-i ‘aleyhi’s-selām tebessüm idüp eyitdi yārenler bildünüz mi şol söyleyen kimdür.”

şöyle <şu+eyle

şöyle 1b/6 “Yā Muḥammed bir kişi kim şadaḳa virse ol kişi beni şöyle ki balta ile pāreler.”

yalnız <yalıñ +öz

yalnız 6b/1 “Yā Muḥammed anıñ-çun ḥusūdliḳ iderem kim damuda yalıñız yanmayam.”

1.6. ÜNLÜ UYUMU

1.6.1. Dil Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu)

Dil uyumu bir kelimedeki ünlü seslerin kalınlık-incelik bakımından birbirine uygun olma durumudur. Türkçede bir kelimedeki ünlü seslerin tümü ya ince, ya kalın olabilir. Bir kelimedede hem ince hem kalın ünlü görülmez.¹⁷

Kalınlık-incelik bakımından ünlü uyumu tarihî devreler içinde Türkçenin en belirgin ses özelliğidir. İncelediğimiz metinde kelime köklerinde olduğu gibi, eklerde de kalınlık-incelik bakımından ünlü uyumu birkaç örnek dışında genel itibarıyla tamdır. Uyuma girmeyen bazı ekler de tespit edilmiştir. Bu ekler şunlardır:

¹⁷Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul 2004, s. 70.

-ken zarf-fiil eki: -ken zarf-fiil eki günümüzde olduğu gibi metnimizde de daima ince ünlülüdür. *ābdest alurken 34b/6, dararken 34a/11, deprenürken 38a/12, giçerken 33a/1, görürken 3a/7, oçunurken 14b/13, oçurken 33b/9 (4), oturirken 26a/12, oturmuşken 1b/9, ölürlen 62a/1 (2), tekb̄ir iderken 44b/5, öri dururken 53b/10.*

+k̄ı/+ki (aitlik eki): k̄anķı kelimesinde kalıplaşmıştır. *k̄anķı 4a/11, k̄anķısı 11a/12.* Aitlik eki diğ̄er kullanıldığı örneklerde daima +ki şeklinde ince sıradan kullanılmış ve kalın ünlülü kelimelere de uyumsuz biçimde eklenmiştir. *deñizdeki 66a/9, dilindeki 42a/12, eldeki 42a/11, evvelki 18a/11 (3), gökdeki 41b/9(3), gönlündeki 42a/12, günki 31b/7 (2), şoñuraki 65b/6 (2), yiryüzündeki 70a/10.*

+IIk̄/ +IUk̄ (isimden isim yapım eki): Bu ek ince sıradan bazı kelimelere kalın sıradan olarak getirilmiştir. *eksikliğin 42b/6, faķirliķdan 34a/12, taķs̄irliķ 8b/6.*

Türkiye Türkçesinde dil uyumu dışında kalan “*hangi ve dahi*” kelimeleri metnimizde kalınlık-incelik bakımından bu uyuma tabidir.

daħı: *daħı 2b/5*

k̄anķı: *k̄anķı 4a/11, k̄anķısı 11a/12*

1.6.2. Dudak Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)

Dudak uyumu diğ̄er bir adıyla küçük ünlü uyumu, Türkçede bir kelimedede bulunan düz ünlüleri (*a, e, ı, i*) düz ünlülerin (*a, e, ı, i*), yuvarlak ünlüleri de (*o, ö, u, ü*) ya dar-yuvarlak (*u, ü*) ya da düz-geniş (*a, e*) ünlülerin takip etmesi hadisesidir.

Dudak uyumu Türkçenin her devrinde her sahada kelime bünyesine kuvvetle hâkim olan bir uyum değildir. Eski Türkçe döneminde belirli oranda var olan bu uyum, Batı Türkçesinin ilk dönemlerinde çeşitli fonetik etkilerle bozulmuş, daha sonraki dönemlerde ise tekrar gelişmeye başlamıştır. Batı Türkçesinin ilk dönemini oluşturan Eski Anadolu Türkçesinde genel olarak dudak uyumundan bahsetmek mümkün değildir. Bu dönemde çeşitli fonetik nedenler ve örneksemelerle kelime tabanları ile eklerde genel bir yuvarlaklaşma

olduğunu söylemek mümkündür. Eski Anadolu Türkçesinde görülen bu yuvarlaklaşma olayının Klasik Osmanlı Türkçesi döneminden itibaren yerini dudak uyumuna bırakmaya başladığını ve Orta Osmanlıca döneminde hızlı bir şekilde gelişip, 18. yüzyılın sonunda tamamlandığını tarihî metinlerden tespit edebiliyoruz.¹⁸

Dudak uyumu dönemin bütün eserlerinde aynı ölçüde olmamıştır. Metnimizde bazı ekler uyuma girerken, bazı eklerde ikili şekillerin görülmesi söz konusudur. Uyum konusunda bazen yeni uyumsuzluklarla da karşılaşmıştır. Uyumlu ve uyumsuz örneklerin bir arada yer aldığı da görülmektedir.

Eski Anadolu Türkçesinde görülen yuvarlaklaşmanın çeşitli sebepleri vardır.

1. Kelimelerde yuvarlaklaşma

1.1. -ğ ve -g'lerin erimesi sonucu oluşan yuvarlaklaşmalar

Eski Türkçe döneminde birden fazla heceli kelimelerde mevcut olan -ğ ve -g'ler Anadolu sahasına geçerken erimiş ve kendisinden sonra gelen ünlüyü genellikle yuvarlaklaştırmıştır.¹⁹ Metnimizde /-ğ/ ve /-g/ seslerinin erimesi sonucu yuvarlaklaşan kelimeler şunlardır.

ğapu “kapı”

ğapudan 34a/6, ğapuları 24b/11, ğapusu 41a/5, ğapusun 34a/6, ğapusına 64a/8, ğapusunda 1b/10 “Ħağ Te‘âlâ ol kişiyeye uçmağ ğapusun açığı vire ğanğı ğapudan dilerse gire.”

yatsu “yatsı”(yatsığ>yatsu)

yatsu 14a/14, yatsu namâzını 57b/8, yatsu namâzınıñ 57b/1, yatsu namâzından 58a/2
“Ammâ yatsu namâzınıñ aşlı budur.”

İncelediğimiz eserde -ğ ve -g'ler düştüğü hâlde yuvarlaklaşma olmayan kelimeler şunlardır.

¹⁸Mehmet Yastı, *age.*, Palet Yayınları, Konya, Eylül 2016, s. 41.

¹⁹Faruk Kadri Timurtaş, *age.* s. 28.

elli (<elig): elli

elli 19a/5 “Ḥaḫ Te‘ālā ol kişiye elli yıl gündüz oruc dutmuş ve gice ‘ibâdet ve tã‘at itmişce şevâblar vire.”

çeri (<çerig): asker

çerisi 47b/6 “Endiše çerisi gönül sarâyına yol bulup gerekdir.”

ıssı (<isig): sıcak

ıssı 38a/6 “İssı ḥalvete gire ḥammām içinde bir kimseye selâm vermeye.”

katı (<katıg): çok şiddetli

katı 31a/15 “Şu her yerin ıslaya yüzine şuyı katı urmaya.”

arı (<arıg): Metinde “şartlarına uygun olarak” anlamındadır.

arı 58a/8 “Her kim dün yarısında ḳalksa Allāh rızası-çun durı gelse arı âbdest alsa andan mescide varsa namāza dursa ol kişiniñ ardında yedi şaf ferişte ola.”

1.2. Bir Sebebe Bağlı Olmadan Meydana Gelen Yuvarlaklaşma

altun: altın

altun 59b/11, altundan 40a/14 “Bir kez Allāhu ekber dimeniñ şevâbı faḳırlere yüz altun şadaḳa itmekden ḥayırludur.”

berü: beri

berü 66a/14 “Ādem peygamber zamanından berü ne ḳadar mü’min ḳul ve ne ḳadar mü’mine ‘avrat var-ise anlarıñ şevâbınca Ḥaḫ Te‘ālā ol kişiye şevâb virir.”

girü: geri

girü 2b/13 “Allāhuñ emri Ādem anı yimeñ idi beni girü Ādeme ḥavâle göndürdi.”

ḥatun: hatun, kadın

ḥatun 9a/9, ḥatundur 9a/7 “Şeytân eyitdi ya Muḥammed biri Meryem ḥatundur.”

incü: inci

incü 67a/4, incüden 19a/11 “Allāhu Te‘ālā ol kişiye cennāt-ı ‘Adnı içere bin şehir yapı vire aķ incüden ola.”

ķarañu < ķarañgu: karanlık

ķarañu 27b/15, 28a/14, ķarañuda 27a/13 “Ol dañı eyide ben seniñ ķarañu gicide ķıldıgıñ namāz benim deye.”

ķarşu: karşı

ķarşu geleler 21b/6, ķarşu ķosa 75b/11, ķarşu ķoyanları 61b/7 “Ol ķul uçmağa yaķın vara yüz bin ferişte ķarşu geleler.”

ķaygu < ķadgu: keder, üzüntü

ķaygusun 7a/9 “Yā la‘īn gönlin ķaygusun kimler giderir.”

deyü: diye

deyü 2a/13, 2b/7-13, 34b/5, 37a/3, 49a/9, 52a/1, 58a/1, 65a/2 “Niçün sen secide itmediñ deyü tañ tutarsın.”

1.3. Yapım eklerindeki yuvarlak ünlü sebebiyle oluşan yuvarlaklaşmalar

Eski Türkçe devresinden günümüze gelen bazı yapım eklerindeki ünlü sesler, Eski Türkçe devresinde taşıdıkları yuvarlaklığı korumuştur.²⁰ Bu eklerle yapılan kelimelerin eserimizdeki örnekleri şöyledir.

-uķ/-ük eki ile

artuķ “çok, fazla” artuķ 4b/5, 16a/9-10, artuğa 7a/5, artuķdur 11a/12 “Yā la‘īn yazuķların ķankısı artuķdur.”

bölük “bölük” bölük 75b/9, bölügi 75b/12, bölüğinden 69a/3-4, bölüğine 72b/12-13 “Ol kişi kıyāmet güninde nebiler bölüğinden ķopar.”

yazuķ “günah” yazuķ işlese 11a/14, yazuķlarıñ 11a/12, yazuğı 16a/9, yazuğın 14b/8 “Yā Muhammed her kim yazuķ işlese gönlimiñ ma‘mürüdür.”

²⁰Muzaffer Akkuş, *age.*, s. 135.

-ġaru/-gerü eki ile

il-erü < **il-gerü** “ileri” ilerü 51a/7, 64a/14, 64b/11, 66a/6 “Resül ‘aleyhi’s-selâm ilerü vardı.”

iç-erü < **iç-gerü** “içeri” içerü 11a/1 “Nūh eṣege қақıdı içerü gir yā mel’ ūn didi.”

2) Eklerde Yuvarlaklaşma

Eklerin yazılışı yeni harflerin kabulüne kadar, kalıplaşmış olarak kullanılmıştır. Eski Anadolu Türkçesinde ilk dönemden beri kalıplaşmış şekillerin yazılışı bugünden farklı olmuştur. Eserimizde de bu durum devam etmiş, kökün ve diğer eklerin ünlü sesi ne olursa olsun, bu eklerdeki ünlülerin değişmediği görülür. Bu olay bir fonetik meselesi olmakla birlikte, bir imla sorunu da olabilir. Bu kalıplaşmış şekillerin telaffuzunda değişiklik ve ünlü uyumu ancak son yüzyıllarda görülmeye başlanmıştır.²¹

Eserimizdeki yuvarlak ünlülü ekleri, ünlüsü aslında yuvarlak olanlar ve ünlüsü sonradan yuvarlaklaşmış olanlar olarak iki bölümde ele aldık.

2.1. Ünlüsü aslında yuvarlak olanlar

+ArU/+ArI: Yön gösterme hâli eki

Bu ek Eski Türkçe döneminde +ġaru/+gerü şeklindedir. Batı Türkçesine geçerken -ġ ve -g erimiş ve +aru/ +erü şekli ile devam etmiştir. Ek, Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak ünlülü kullanılmıştır. Günümüzde ise düz şekilleri de görülür. İncelediğimiz metinde hem düz hem de yuvarlak şekilleri tespit edilmiştir.

Metinde bu ekin ikinci ünlüsü *ilerü* kelimesinde dudak uyumu dışında kullanılır. *ilerü 51a/7 (4)*. Bu ekin metnimizde bir kelimedede de düz ünlülü şekli tespit edilmiştir. *dıṣarı 38b/3*. Bunun yanında *içeri* ve *yuḡarı* kelimesinde bu ekin hem düz hem de yuvarlak şekilleri tespit edilmiştir. *içeri* kelimesi bir kelimedede düz tespit edilirken 3 kelimedede yuvarlak ünlülü tespit edilmiştir. *içeri 1b/11, içerü 11a/1 (3)*. Metinde *yuḡarıda 20a/9* kelimesinin yanında *yuḡaru*

²¹Faruk Kadri Timurtaş, *age.*, s. 31

21b/2 (2) kelimesine de rastlanılmıştır. Buna bağılı olarak ekin kısmen dudak uyumuna bağılı olarak kullanıldığını ancak uyum dışında tespit edilen örneklerinde olduğunu söylemek mümkündür.

+cİk: İsimden isim yapım eki

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak ünlülü kullanılan ekin, metnimizde 3 yerde sadece düz ünlülü geldiği ve dudak uyumuna uyduğu belirlenmiştir. *azacıık 46b/14, karıcııkları 8b/12, oğlancıkları 8b/10.*

-dUk/-dİk: Sıfat-fiil eki

Geçmiş zaman ifade eden ve çok kullanılan bir sıfat fiil ekidir. Bu ekin dikkat çeken en önemli tarafı iyelik eki olarak kullanılmasıdır. İyelik eki almayan şekillerine çok rastlanılmaz. Eskiden bu ekin yalnızca -duık / -dük şekli görülürdü. Ünlü uyumuna Osmanlı Türkçesi devresinde bağlanan bu ekin, diğer şekilleri ancak son zamanlarda ortaya çıkmıştır.²² İncelediğimiz metinde ekin hem düz hem de yuvarlak ünlülü şekilleri tespit edilmiştir.

Eserde -dık ekinin yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında, -duk ekinin ise düz ünlülü kelime tabanlarında bazen dudak uyumuna uymadığı görülmüştür. Ancak ekin bazı kelime tabanlarına düz ve yuvarlak ünlülü şekillerinin ikisinin de getirilmiş olması aynı zamanda bu ekin uyuma girmeye başladığının bir göstergesidir.

-dık eki düz ünlülü kelime tabanlarında 18 yerde tespit edilmiştir: *âbdest aldııdan 33a/13 (3), baıdııı-çun 35b/7, didigimiz 50b/6 (2), didigin 6a/2, edâ itdikten 39a/6, geldigime 2a/2, eşitdiginiñ 60b/7, işlediginiñ 60b/5, kıldıııñ 6a/10, kıldııklarından 40a/4, söylediginiñ 60b/5, ululadııın 41b/15, vardııı-çun 35b/10, virdigine 11b/15, zikir itdigimiz 61a/9.*

-dık eki yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 2 yerde görülmüş ve yeni bir uyumsuzluk meydana getirmiştir. *gördigimden 11a/9, kıdııı-çun 35b/9.*

²²Muharrem Ergin, *age.*, s. 335.

-duk eki düz ünlülü kelime tabanlarında 32 yerde belirlenmiştir. *‘azat itdügi 75a/10, bağıduğıınıñ 60b/4, başduğıınıñ 60b/6, beyān itdügi 33b/9, beyān itdügi 36b/14, çığıduğı 38a/14, dolındügi 57a/8, fevti itdükden 68b/3, ğusul itdükden 63a/11, halk itdügi 48b/2, iriğıduğı 32a/1, isti‘māl itdügi 36b/15, itdügi 55b/2, ığıduğı 20b/7, ığıdıduğı 28a/7, kelām itdügi 1b/1, ığıduğı 22b/3 (5), ığıduğı-çun 29b/8 (2), ığıduğı 16b/10, ığıduğı 28a/14, nağıhat itdügi 10b/10, secide itmedügi 2b/2, virdügi 4a/8, virdügi 12b/11, virildügi 34a/4, yapıduğı 3b/9, yaratduğı 20a/15.*

-duk eki yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 11 yerde tespit edilmiştir. *döğüduğı 32b/4, göğüduğı 13b/6 (2), göründüğü 19b/15, hōr göğüduğı 61a/14, oğıduğı 72b/9 (3), oğıduğı 39a/14, olduğı 64b/6, olduğına 50a/11.*

Ek, bazı kelime tabanlarına hem düz hem de yuvarlak ünlülü getirilmiştir. Bu düzensizlik ek ünlüsünün yansızlaşmasına delil olarak değerlendirmiştir.²³ *bağıdığı-ıçun 35b/7 ~ bağıduğıınıñ 60b/4, ığıdığı 6a/10 ~ ığıduğı 22b/3 (5), virdügi 11b/15 ~ virdügi 4a/8.*

-dUr-/-dİr-: Fiilden fiil yapım eki

-dur-, -dür- ettirgenlik ekinin ünlüsü aslında yuvarlaktır. Ancak bu ekin düz ünlüsüne de rastlamak mümkündür. Metnimizde 18 yerde yuvarlak ünlülü 17 yerde ise düz ünlülü şekli tespit edilmiştir. Düz ünlülü şekiller metinde sadece düz ünlülü kelime tabanlarına uyuma bağılı olarak getirilmiştir. Yuvarlak ünlülü şekiller ise hem düz hem de yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına getirilerek bazen uyumsuz olarak kullanılmıştır.

Metinde bu ekin de bazı kelime tabanlarına düz ve yuvarlak ünlülü şekillerinin getirilmiş olduğı görülmüştür. (*azdur-~ azdır-, bildür-~ bildir-*) Bunun sonucu olarak ekin uyuma girme-ye başladığı söylemek mümkündür.

²³Hayati Develi, *Evlıya Çelebi Seyehatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, Türk Dil Kurumu Yayınları:622, Ankara 1995, s. 74

-dur eki düz ünlülü kelime tabanlarında 12 yerde tespit edilmiştir. *azdurmaya 22a/1, azdurup 12b/4, bildürir 34b/12 (6), geydüre 17a/8, geydüreler 21b/1, kavışdurır 57a/11, yedüre 19a/2.*

-dur eki yuvarlak ünlülü kelime tabanında 6 yerde görülmüştür: *doğundurmaya 37b/9, doldura 30a/15, irüşdüre 39a/2, irüşdüremezim 6b/7, irüşdüre 39a/3, öldürdi 13b/12.*

-dır eki düz ünlülü kelime tabanında 17 yerde kullanılmıştır: *azdıram 8b/14, azdıramazım 9a/14, azdırdım 2b/14, azdırıram 3a/5 (7), azdırırım 8b/6 (2), azdırır mısın 6b/3, azdırmağdan 29b/14, bildirir 38b/6, kızdırılmış 47a/13, ulaşırmaya 47b/15.*

-dUr/-dİr: Bildirme eki

Bildirme üçüncü şahıs eki +dUr başlangıçta daima yuvarlak ünlülüdür. Bu ek Eski Türkçe döneminden *tır-* fiilinden gelir.²⁴ Bu şekil Osmanlıcada da uzun müddet devam eder ancak Osmanlıcanın son dönemlerinde ünlü ve ünsüz uyumlarına bağlanır.²⁵

Ekin metnimizde hem düz hem de yuvarlak ünlülü şekli tespit edilmiştir. Düz ünlülü şekli 6 örnek dışında kelime tabanlarına uyumlu gelirken, yuvarlak ünlülü şekilleri düz ve yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına uyumlu ve uyumsuz biçimlerde gelerek dudak uyumuna aykırı örneklerde teşkil edilmiştir. Aynı kelime tabanına ekin düz ve yuvarlak ünlülü şekillerinin karışık olarak getirildiği de görülmüştür.

-dur eki düz ünlülü kelime tabanlarında 60 yerde geçmiştir: *anasıdur 9a/8, ‘avratıdur 9a/9, aydur 17a/5, ayıdur 17b/1, bezenmişdür 40a/15, degildür 24b/9, ğanîdür 12a/6, gerekdür 31b/8 (9), haccıdur 62b/9, kişidür 13a/3, mu‘tidür 9a/14, ümmetdür 6a/1 vb.*

-dur eki yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 70 yerde tespit edilmiştir: *Resûlidür 52a/13, artuğdur 11a/12, budur 4b/15 (37), hatundur 9a/7, kulıdır 41a/2, maḥbûbımızdır 6b/8,*

²⁴Muzaffer Akkuş, *age.*, s. 141.

²⁵Muharrem Ergin, *age.*, s. 317.

maḥşūşdur 51a/11 (3), mekrūhdur 34b/10, oldur 2a/2 (6), yoḡdur 2b/12 (10), yoldur 49b/7 (2) vb.

-dır eki düz ünlülü kelime tabanlarında 138 kelimedede tespit edilmiştir: *aḡırdır 22b/8, aṣḡābīndır 6a/6, ‘avānlarımdır 7b/3, bāzārdır 7b/15, cā’izdir 38b/13 (3), degildir 37b/1 (3), devādır 15a/12, emānetidir 43a/15, evidir 37b/2, gerekdir 37a/1 (29), gibidir 26a/1, nedir 8a/2 (4), pādīşāhdır 48a/13, vācibdir 34b/14, vardır 8b/4 (11), vitir namāzıdır 58b/13, yaratmışdır 49b/6 (2), yazılmışdır 73b/7, yegdir 6a/9 (5), yegrekdir 4a/2, yeynidir 22b/7, yigitlerdir 27a/3 (2), ziyādedir 53b/5 vb.*

-dır eki yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 4 kelimedede yeni bir uyumsuzluk meydana getirmiştir. *ḡayırludur 60b/1 (2), uludur 44b/1, yoḡdır 51b/3.*

-Ur: Fiilden fiil yapım eki

“-Ur” fiilden fiil yapma eki metnimizde 4 yerde düz ünlülü kelime tabanına yuvarlak şekliyle getirilmiştir. *arturır 7a/13 (3), içüre 19a/3*

-sUn/-sIn: Emir eki

Teklik üçüncü şahıs emir eki Eski Türkçede -zUn, -sUn şeklindeydi. Devre içinde sonradan -zU, -sU, -sUnI şekilleri de görülmeye başlanmıştır. Devre başında -çUn şeklini de görürüz. Batı Türkçesine bunlardan -sUn şekli geçmiştir. Uzun zaman bu şekilde yuvarlak olarak kullanılmıştır. Bu -sUn eki Eski Anadolu Türkçesinden sonra Osmanlıcada da son devirlere kadar böyle kalmış fakat Osmanlıcanın sonlarında ünlü uyumuna girerek -sIn ve -sUn şekilleri de kullanılmaya başlanmıştır.²⁶

Metnimizde ekin hem yuvarlak ünlülü hem de düz ünlülü şekline rastlanılmıştır. Metnimizde ekin 5 yerde düz şekline, 12 yerde ise yuvarlak şekline rastlanılmıştır. Ekin düz ünlülü şekli dudak uyumuna bağlı olarak kullanılırken, yuvarlak şekli 5 örnekte uyum dışında kullanılmış 8 örnekte uyuma girmiştir.

²⁶Muharrem Ergin, *age.*, s. 306.

-sın düz ünlülü kelime tabanlarında 5 yerde tespit edilmiştir: *almasın 38a/8, dilesin 27a/2, disin 26b/7, yisin 8a/2 (2)*.

-sun düz ünlülü kelime tabanlarında 4 yerde belirlenmiştir: *dilemesün 22b/15, dilesün 22b/15, maḥrūm ḳalmasun 52a/1, naṣīḥat eylesün 11a/5*.

-sun yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 8 yerde tespit edilmiştir: *dursun 11a/4, olsun 24b/8 (6), ursun 48b/5*.

2.2.Ünlüsü Sonradan Yuvarlaklaşmış Olanlar

-Allm: Çokluk birinci şahıs emir eki

Eski Türkçe döneminde düz ünlülü olan ekin, Eski Anadolu Türkçesinde ikinci düzdar ünlüsü dudaksı *m* sesinin tesiriyle yuvarlaklaşmıştır. Metinde sadece bir kelimedede düz ünlülü tabanda tespit edilen ek dudak uyumuna bağlı olarak kullanılmıştır: *söyleyelim 1b/4*.

+ (U)m, +(I)m: Teklik birinci şahıs iyelik eki

Eski Türkçe devresinde eklendiği sözcüğün ünlü durumuna göre; büyük ve küçük ünlü uyumuna giren bu ekin yardımcı ünlüsü Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlaktır. Böyle yuvarlak ünlüyü bünyesinde taşıması /m/ dudak ünsüzünden dolayıdır.²⁷ Metnimizde ekin 88 yerde düz ünlülü şekline, 30 yerde ise yuvarlak ünlülü şekline rastlanılmıştır.

-m şekli metnimizde 6 örnekte tespit edilmiştir: *arḳam 48b/5, du‘āmı 48b/14, fitnem 13b/10, göydemden 5b/3, kendümi 11a/8, ḳorkumdan 5b/7*.

-(I)m düz ünlülü kelime tabanlarında 84 yerde görülmüştür: *ardımdan 32a/10, aṣḥābım 5a/14, ‘avānlarımdır 7b/3, ayağımı 32b/15, başıma 4b/4, benimle 6b/2 (3), beñzimde 43b/9, cānım 7b/7, celālīm 46a/3(2), cemā‘atım 8a/1, cennetime 69a/2, ḳalabım 30a/2 (9), emrim 57b/15 vb.*

²⁷Faruk Kadri Timurtaş, *age.*, s. 33.

-(I)m yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 2 yerde tespit edilmiştir ve örneklerde tersine uyumsuzluk söz konusudur : *kılduğım 16b/10, kulumıñ 34b/4*.

-(U)m düz ünlülü kelime tabanlarında 14 yerde belirlenmiştir: *ayağum 33a/15, belümi 7b/11, benüm 24b/9, emrüme 9a/4 vb.*

-(U)m yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 16 yerde tespit edilmiştir: *boynum 7b/11, boynuma 4a/15, düşümde 24a/13, gönülümüñ 7a/11 (2), kulum 3a/4 (4), yüzüm 43b/8 vb.*

Ekin bazı kelime tabanlarında hem düz hem de yuvarlak ünlülü şekillerinin kullanılması ekin dudak uyumuna bağlanma sürecini göstermektedir.

ayağımı 32b/15 ~ ayağum 33a/15, benimle 6b/2(3) ~ benüm 24b/9, emrim 57b/15 ~ emrüme 9a/4, gönülümüñ 11a/14 ~ gönülümüñ 7a/11(2), hisâbım 32a/5 ~ hisâbum 32a/9, ümmetime 55b/15 ~ ümmetüme 56a/7(6), yüzimi 7b/7 ~ yüzümü 31b/4(2).

+ (U)ñ/+ (I)ñ: Teklik ikinci şahıs iyelik eki

Bu ek Eski Türkçe döneminde ünlü uyumuna tabi idi. Eski Anadolu Türkçesinde ise ekin yardımcı ünlüsü yuvarlaktır. Yuvarlaklaşma özellikle birinci şahıs ekine benzemek suretiyle ve art damak ünsüzü /-ñ/ etkisi ile olmuştur.²⁸ Eserde, bu ekin ünlü ile biten kelime tabanlarında kullanılan örnekleri hariç, düz ünlülü şekli 48 yerde, yuvarlak ünlülü şekli ise 17 yerde kullanılmıştır. Metnimizde ekin düzleşmeye başladığı ve belli bir oranda uyuma girmeye başladığını söylemek mümkündür.

-ñ 4 yerde görülmüştür: *atañ 13b/7, kendüñi 11a/8, müzdeñi 21a/14, rızāñ 54a/13*.

-(I)ñ düz ünlülü kelime tabanlarında 39 yerde uyuma bağlı olarak kullanılmıştır. *adıñ 45a/5, aşhâbıñdır 6a/6, aşhâbıñla 10b/3, ‘avānlarıñ 7b/2, ayağıñ 37a/1 (4), ‘azābıñ 54b/4, didiğıñ 6a/2, düşmāñıñ 3a/11, ğāzīleriñ 7a/6, kıldığıñ 6a/10, tesbīhiñ 24a/9 vb.*

²⁸Hayati Develi, *age.*, s. 86.

-(I)ñ yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 9 yerde kullanılarak tersine uyumsuzluk meydana getirmiştir. *göñliñ 7a/9, günüñ 17b/13, kılduğñ 28a/14, naşihat itdüğñ 10b/10, ‘ömriñde 10b/10(2), vücūdñ 42a/4, yüzüñi 7b/5 (2).*

-(U)ñ düz ünlülü kelime tabanlarına 9 yerde gelerek uyum dışında kullanılmıştır. *adımñ 43a/4, atuña 23a/9, belüñi 7b/9, emrüne 48b/6, fi‘lüñ 9a/6, fi‘lüne 9a/2, senüñle 6b/4, ta‘āmuñ 8a/2, yüregüne 10b/1.*

-(U)ñ yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 8 yerde uyuma bağlıdır: *birlüğüne 54a/2, göñlüñ 7a/13, gücüne 6a/9, oğluñ 57a/10, özüne 51b/10, sözüñ 41b/11 (2), sözüne 9a/2.*

+Uñ/+İñ, +nUñ/+nİñ: İlgi hâli eki

Eski Türkçede ünlü uyumuna bağlı olan bu ek, Eski Anadolu Türkçesi döneminde yuvarlak ünlülüdür. Ekin ünlüsünün yuvarlaklaşmasında damak ünsüzü olan /ñ/ sesi ve 1. şahıs iyelik eki /+m/’nin etkisinin olduğunu söylemek mümkündür. Bu ekin tesiriyle önce 1. şahıs zamirinin ilgi eki yuvarlaklaşmış (ET. beniñ ~ meniñ >EAT. benüm), daha sonra örneksene yoluyla seniñ >senüñ şeklinde gelişme göstererek diğer bütün ilgi çekimlerine yansımış olması muhtemeldir.²⁹

Metnimizde 332 örnekte düz ünlülü tespit edilen ek, 11 yerde yuvarlak ünlülü olarak kullanılmıştır.

-İñ/-nİñ düz ünlülü kelime tabanında 321 örnekte uyuma bağlıdır. *ādeñiñ 29a/8, Ādeñiñ 11a/10 (3), adıñ 45a/5, anıñ 16a/2 (17), burāklarıñ 40a/15, cennetiñ 32b/ (2), dimeniñ 59b/10, güneşiñ 19b/11, incikleriniñ 32b/2, işlediginiñ 60a/5, çarnıñ 49a/11, kişiniñ 12a/10 (32) vb.*

-İñ/-nİñ yuvarlak ünlülü kelime tabanında 11 yerde kullanılarak yeni bir uyumsuzluk meydana getirmiştir. *ābdest şuyuniñ 33b/6, elḥamdüñiñ 46b/7, göñlümiñ 7a/11(2), günüñ*

²⁹Hayati Develi, *age.*, s. 115.

17b/13, *ķuluñ* 28b/7, *ķuyunuñ* 61b/8, *rũķũ'nuñ* 48a/1, *ölünüñ* 16b/5, *terāzũnuñ* 60a/9, *yüzünüñ* 35b/1.

-Uñ/-nUñ düz ünlülü kelime tabanında 6 örnekte uyuma bağlı değildir. *Allāhuñ* 2b/13 (2), *Allāhu Te'ālānuñ* 20a/14, *dũkelisinũñ* 21b/1, *eşegũñ* 10b/15, *şeytān-ı la'ĩnuñ* 2a/5.

-Uñ/-nUñ yuvarlak ünlülü kelime tabanında uyuma bağlı olarak kullanılmıştır. *bugũnuñ* 44a/5, *ęusluñ* 36b/9, *ķuluñ* 20b/1, *tozuñ* 39a/3, *Yusũfuñ* 57a/6.

+IU/+II: İsimden isim yapım eki

Bu ek Eski Türkçe devresinde +lĩę/ +lig; +luğ/+lüğ şeklindedir ve uyuma bağlıdır. Batı Türkçesinde /-ę/ ve /-g/'ler erimiş ve ekin ünlüsü yuvarlaklaşmıştır. Daha sonraki dönemlerde ise ek ses uyumuna bağlanmıştır. Metnimizde bu ekin 4 yerde düz, 18 yerde yuvarlak şekli tespit edilmiştir. Ekin düz şekilleri dudak uyumu dışında kullanılırken, yuvarlak şekilleri 7 örnekte uyuma bağlıdır.

-II yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında: *oruclı ola* 30b/12, *ęüler yüzli* 29b/4, *ęüler yüzlileri* 29b/4

-IU düz ünlülü kelime tabanlarında: *adlu* 44a/10, *gizlü* 27a/4, *ķayırludur* 60b/1 (2), *ķayırludur* 59b/1 (2), *ķürmetlü* 50a/15, *işlü* 39a/15, *'izzetlü* 17a/15, *şıfatlu* 13a/3, *yerlü* 57b/13.

-IU yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında: *dũrlũ* 24a/14 (3), *şaburlu* 3b/11 (4).

+sUz/+sIz: İsimden isim yapım eki

Ekin ünlüsü Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak olarak kullanılmıştır. Metinde ek 7 yerde düz ünlülü, 3 yerde ise yuvarlak ünlülü kullanılmıştır. -suz eki yuvarlak ünlülü kelime tabanına uyumlu şekilde gelmiş bir örnekte ise düz tabana gelerek uyumsuz kullanılmıştır. -sIz eki 4 yerde uyumlu, 3 yerde uyumsuz gelmiştir.

-sız düz ünlülü kelime tabanlarında 4 yerde tespit edilmiştir: *hısābsız 27a/1 (2)*, *īmānsız 6b/15*, *tevbəsiz 12a/11*

-sız yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 3 yerde belirlenmiştir ve yeni bir uyumsuzluk meydana getirmiştir: *şabursız 11b/2*, *şorusız 27a/1 (2)*.

-suz düz ünlülü kelime tabanlarında 1 yerde görülmüştür: *arsuz 12b/13*.

-suz yuvarlak ünlülü kelime tabanında 2 yerde tespit edilmiştir: *şuşuzluğ-ıla 62a/11*, *şuşuzluğın 62a/12*.

-dU-m/-dI-m: Görülen geçmiş zaman teklik birinci şahıs eki

Eski Türkçede düz ünlülü olan bu ek Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak ünlülü olarak kullanılmıştır. Bu ekin ünsüz ve ünlü uyumuna bağlı olarak bugünkü şekliyle kullanılması ise Osmanlı Türkçesi döneminde ortaya çıkmıştır. Metnimizde bu ek daha çok düz şekliyle kullanılmış, ancak yuvarlak şekillerine de yer verilmiştir. Eserde 36 yerde düz şekline, 10 yerde ise yuvarlak şekline rastlanılmıştır. Ekin düz ünlülü şekli metnimizde uyuma girerken, yuvarlak ünlülü şekli 6 yerde uyum dışı kullanılmıştır.

-dı-m eki 36 yerde sadece düz ünlülü kelime tabanlarında dudak uyumuna bağlı olarak kullanılmıştır: *azdırdım 2b/14*, *çıkdım 11a/10*, *depeletdim 11b/13*, *didim 13a/8 (2)*, *girdim 11a/2*, *vardım 2b/14 (2) vb.*

-du-m eki 5 yerde düz ünlülü kelime tabanına gelerek uyum dışı kullanılmıştır: *diledüm 13b/5*, *emir itdüm 35a/13*, *niyyet itdüm 44a/5 (2)*, *secide eylemedüm 2b/8*.

-du-m eki 5 yerde yuvarlak ünlülü kelime tabanına gelerek uyuma bağlı olarak kullanılmıştır: *gördüm 13a/2 (3)*, *rāzı oldum 58a/1 (2)*.

-dI-ñ: Görülen geçmiş zaman 2. Teklik şahıs eki

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak olan bu ek, eserde sadece düz ünlülü olarak 10

yerde geçmiştir. Metinde bir örnek dışında hep düz ünlülü kelime tabanlarına gelerek dudak uyumuna bağlı olarak kullanılmış, bir örnekte ise yuvarlak ünlülü kelime tabanına gelmiştir.

-dĩn eki düz ünlülü kelime tabanında 9 yerde belirlenmiştir. *geldĩn 13b/3 (2), hoş geldiĩn 68a/10, secide eylemediĩn 2a/9, secide itmediĩn 2a/12, su 'āl eylemediĩn 2a/10, řān geldiĩn 69a/1, ta'zĩmlediĩn 42a/1, vardıĩn mı 13b/2.*

-dĩn eki yuvarlak ünlülü kelime tabanında 1 kelimedede kullanılmıştır. *ķurtuldıĩn 41b/11.*

-Ur/-Ir: Geniş zaman eki

Eski Türkçe döneminde bu ek -ur/-ür az da olsa -ar/-er; bazen -ır/-ir ve -r şekliyle kullanılırdı. Bu eklerden -ur, -ür, -ar, -er Eski Anadolu Türkçesi devresinde de kullanılmış, -ır/-ir şekli hemen hemen ortadan kalkmıştır. Metnimizde -ur, -ür, -ar, -er, -r şekillerine rastlanılmıştır.

-Ir düz ünlülü kelime tabanlarında 4 yerde tespit edilmiştir. *azdırırım 8b/6 (2), azdırır mısın 6b/3, bildirir 38b/6.*

-Ir yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 42 yerde görülmüştür: *armağan getirirler 60a/4, arturur 7b/1 (2), bildürir 34b/12 (6), buyurur 14a/12 (33).*

-Ur düz ünlülü kelime tabanında 52 yerde kullanılmıştır: *ābdesti alurken 34b/6, açılır 33a/15 (3), alur 52b/12, bağlanur 75a/3, bezenür 41a/11 (2), bırağurum 9b/5, bilür 67a/10, deprenürken 38a/12, erişürse 22a/1, eşidür 52b/8, gelür 23a/12 (4) vb.*

-Ur yuvarlak ünlülü kelime tabanında 70 yerde tespit edilmiştir: *arturur 7a/13, 'āřĩ olurlar 54a/10, 'azāb olur 25a/4, bāřıl olur 9b/8 (2), bulur 51b/1 (3), buluram 12b/5, bulurın 6a/7, bulursa 45a/12, bulursın 70b/14, buyurur 14a/4 (2), cem'ı olurlar 7b/13 (3), dar olur 62a/15, dökülür 31a/9 (3), durursa 47a/8(2), dürüşüriz 54a/14, düşürürem 9b/7, emir olur 5a/3, ezān oķunurken 14b/13, fütāde olursa 37b/9, getirür 29a/15, getirürler 75a/15 vb.*

-vuz/-vüz: Çokluk birinci şahıs eki

Bu ek biz zamirinden gelişmiştir. b-<v- sonra bir diş-dudak ünsüzü olan /v/'nin etkisiyle aradaki ünlü yuvarlaklaşır. Metinde sadece bir yerde tespit edilmiştir. *şaklayavuz 43b/3*.

-U/-I: Zarf-fiil eki

Eski Türkçede -u/-ü; -a/-e; -ı/-i zarf fiil eklerinin içinde en çok -u/-ü şekli kullanılırdı. Eski Anadolu Türkçesi döneminde ise -u/-ü ile yapılan zarf-fiiller fazladır.³⁰ Metnimizde 11 yerde yuvarlak, 331 yerde ise düz ünlülü tespit edilmiştir. *dağı* kelimesinde (295 yerde) bu ek kalıplaşmış şekliyle kullanılmıştır.

-U yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 3 yerde tespit edilmiştir: *dutu vire 44a/14 (2)*, *ötürü 11b/10*.

-U düz ünlülü kelime tabanlarında 8 yerde görülmüştür: *deyü 2a/13 (7)*, *kılu vire 44a/12*.

-I düz ünlülü kelime tabanlarında 310 yerde tespit edilmiştir: *açı vire 34a/6*, *dağı 2b/5 (295)*, *deyi 28b/4 (2)*, *gidi vire 42b/9*, *kılu vire 17b/15(3)*, *rūzī kılu vire 18a/6 (2)*, *şalı vire 53b/10*, *yapı vire 19a/11*, *yazı vire 14b/7 (5)*, *yöneli vire 44a/6*.

-I yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 21 yerde geçmiştir: *durı geldi 56a/5 (8)*, *durı gele 49a/4 (4)*, *durı gelse 58a/8*, *ötürü 11a/9 (7)*, *ulaşdurı 17b/6*.

-Up: Zarf-fiil eki

Eski Türkçe devresinde /-p/ olan zarf-fiil eki, ünlü ile biten kelimelerin sonuna doğrudan eklenir, ünsüzle biten kelimelere ise bir yardımcı ses /ı/, /i/ olarak eklenir. Bu yardımcı seslerin daha sonra eke dâhil edilmesi ve bu ı, i seslerinin /p/ çift dudak ünsüzünün

³⁰Saadet Çağatay, “ Eski Osmanlıcada Fiil Müştâkları, III Gerundifler”, *Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler*, Ankara 1978, s. 241.

etkisiyle yuvarlaklaşmasından dolayı -up/-üp zarf-fiil eki ortya çıkmıştır. Eski Anadolu Türkçesinde hep yuvarlak ünlülü görülen bu ek, daha sonra dudak uyumuna tabi olarak -ip/-ip şeklinde düz olarak da kullanılmıştır.³¹

Metnimizde bu ekin, yuvarlak ve düz ünlülü kelime tabanlarına yuvarlak ünlülü bağlandığı ve düz ünlülü kelime tabanlarında uyuma bağlı olmadığı belirlenmiştir.

-Up ekinin düz ünlülü kelime tabanlarında 89 yerde kullanıldığı tespit edilmiştir: *âbdesti alup 34b/3 (2), açup 36b/6 (2), ağlayup 11b/1, alup 7a/5 (3), ‘arzı idüp 42b/7, ‘âzād idüp 68a/12, bağlayup 55b/4, baş aşağı idüp 65a/12, begenmeyüp 61a/14, beyān idüp 58b/4, bilüp 52a/6, cehdi idüp 3b/9 (3), çağırup 1b/10, çeküp 3b/8, çıkup 31a/8, çıkarup 51a/2 (2), dalup 40b/14, deyüp 36b/11 (5), döşeyüp 43a/1, fevti itmeyüp 68b/6, gârgâra idüp 30b/3, gelüp 47b/8, geyüp 63b/1 (2), giçüp 64b/10, giderüp 51b/8, gidüp 63a/15, giyüp 63b/7, gusul idüp 37a/2, hareket idüp 36a/11, hışm idüp 47a/15, ikrām idüp 56a/6 (7), kabül idüp 73a/5, kavışup 61a/6, kırtarup 22a/5, kırtılup 41b/7, mağfiret idüp vb.*

-Up eki yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 30 yerde tespit edilmiştir: *azdurup 12b/4, başını kaldurup 28a/8 (2), bozup 47b/5, bulup 47b/6, cemā‘at olup 59a/4, doğunup 47b/5, döküp 32b/1, dutup 42a/5 (2), emīn olup 74a/1, getirüp 21a/15(2), görüp 35a/2, hayız görüp 35a/2, hāzır olup 29b/13, incünüp 3b/12, koyup 42a/11 (3), kül olup 64b/13 vb.*

2.3.Düz Ünlü Taşıyan Ekler

Günümüze kadar kelime kökleri ne olursa olsun bazı ekler hep düz ünlülü kullanılmış olup Türkiye Türkçesinde uyum sağlanmıştır.

2.3.1. Sadece Bir Ünlüden Meydana Gelen Ekler

+I/+U (yükleme hâli eki): Eski Türkçe döneminde bu ek /-ğ/ ve /-g/ şeklindedir. Yardımcı ünlüler ise -i, -i, -u, -ü’ dür. /-ğ/ ve /-g/’nin erimesi sonucu ek +ı, +i olmuştur.

³¹ Muzaffer Akkuş, *age.*, s. 138.

Günümüz Türkçesinde ek uyuma girmiştir. İyelik ekinden sonra gelirse araya bir -n alır. Metinde ekin 280 yerde düz şekli kullanılmıştır.

+I düz ünlülü kelime tabanlarında: *ābdesti 2b/9 (4), ağzını 30a/14, belümi 7b/11, cenneti 60a/8, derdi 26b/9, elini 31a/9, fazîletleri 71b/15, gönlünü 43b/14, kelimeyi 42a/3, rızkını 23a/4 vb.*

+I yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında: *‘azūyı 35b/11, buğzı 2b/7, derūni 55b/5, gönlünü 43b/14, gözünü 31a/14, ħurūflarını 46a/7 (2), ħendüni 43a/1 (2), omuzunu 55b/1, oturmağı 50b/10, ‘ömrünü 70b/6, sözlerini 2a/5 (2), şuyı 30b/11 (6), ŧamuyı 5a/10 vb.*

Eserde 4 yerde u/-ü şeklinde tespit edilmiştir: *Allāhu 6b/5 (2), Elħākümü’t-teħāşürü 16/8, yüzlilerü 29b/15.*

+I/+U (teklük üçüncü şahıs iyelik eki): Eski Türkçede düz ünlülü olan bu ek ünlü uyumuna bağılı değildi. Ek Eski Anadolu Türkçesinde de hep düz ünlülüdür. Günümüzde uyuma bağlanmıştır. Metnimizde bu ekin genel olarak düz ünlülü kullanıldığı tespit edilse de 46 yerde +u/ +ü şekline de rastlanılmıştır.

+I düz ünlülü kelime tabanlarında: *adı 46b/1 (2), ağırlığı 21b/1, başı 34b/15 (3), beñzi 47b/3, dizini 48a/6, edebi 39a/9, helāli 36b/6, şaħalı 31a/12, tenini 63a/7 vb.*

+I yuvarlak ünlülü kelime tabanında: *ħulluğına 40b/12, ħuyruğına 10b/15, odından 39b/5 (2), ‘ömri 5a/1 (3), sözi 42a/13, süñüğünde 16a/4, uyluğı 49a/12 (2) vb.*

+U düz ünlülü kelime tabanında: *atuna 22b/9, belüni 7b/9, içüne 40b/11 (2), zekātun 4a/6.*

+U yuvarlak ünlülü kelime tabanında: *bögrüne 48a/10 (3), burnuna 30b/10 (3), burnundan 31a/8, düşünde 14a/9, göñlündeki 42a/12, gününde 21a/13 (2), ħolonu 44b/5 vb.*

2.3.2. Bir ünsüz bir ünlüden meydana gelen ekler

-dİ (görülen geçmiş zaman 3. şahıs eki): Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesi döneminde düz ünlülü kullanılan bu ek, metnimizde hem düz hem de yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına düz ünlülü olarak getirilmiştir.

-dİ eki düz ünlülü kelime tabanlarında 417 yerde tespit edilmiştir: *ağladı 35b/4, āh eyledi 11b/4, ağıtdı 11b/6, aldı 35b/1 (2), bağıdı 35a/15, çıkıdı 51a/5, didi 2a/1 (163), eyitdi 1b/12 (144), şıdı 2b/15, ħarām kıldı 39b/5, irişdi 13b/10, kağıdı 11a/1, virdi 2b/7 (2) vb.*

-dİ eki yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 54 yerde görülmüş olup yeni bir uyumsuzluk meydana getirmiştir. *a‘mā oldı 57a/7, döndi 2a/7, getürdi 2a/6, gördi 2b/3 (10), oldı 25a/10 (2), öldürdi 13b/12, sürdi 2b/3, uçdı 35b/2, yutdı 11b/14 (2) vb.*

+sİ (Teklik 3. şahıs iyelik eki): Türkçenin her döneminde ekin ünlüsü daima düzdür. Metnimizde de ek hem düz hem de yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında düz ünlülü olarak kullanılmıştır.

+sı eki düz ünlülü kelime tabanlarında 173 yerde tespit edilmiştir: *akçesin 37b/15, altısı 61b/15, birisi 58b/14, cum‘asında 73b/9 (2), damlasından 33b/6, efendisi 47a/8, fā‘idesi 38b/2, ħazāsında 59b/15, gö(v)desi 68a/7, ħullesi 19b/12, ħapusı 41a/5, secidesinde 54b/11 (3) vb.*

+sı eki yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 19 yerde dudak uyumuna uymaz: *ħapusı 41a/5, ħapusın 34a/6, ħapusına 64a/8, ħayğusun 7a/9 (2), ħapusında 1b/10 (3), ħoğusu 30b/15, ħomşusu 60a/5, ħorğusından 27a/7, ölüsün 17a/11, ulusıdur 62b/8, üçüncüsü 5a/2 (6).*

-mİ (soru eki): Eski Türkçede yuvarlak ünlülü olan bu ek, Eski Anadolu Türkçesi döneminde ve metnimizde -mı/-mi şeklindedir. *azdırır mısın 6b/3, çürümez misün 63a/4, eşitmedüñüz mi 63a/5, ħabül olur mı 55b/3, kıılır mı 55b/3, olmaz mı 55b/3, olur mı 73b/4, ögredeyim mi 72b/3, var mı 73a/4(4), var mıdır 9a/1 (4), vardıñ mı 13b/2, yetişir mi 7b/1.*

+cı (isimden isim yapım eki): Ekin ünlüsü Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesinde daima düz ve dardır. Eski Türkçede yalnızca ç'li kullanılan bu ek metnimizde c'li şekliyle 2 örnekte tespit edilmiştir. *hammāmcı 38a/13, hammāmcınıñ 37b/15.*

2.3.3. Bir ünsüzden meydana gelen ekler

-1- (fiilden fiil yapım eki): Bu ekin yardımcı ünlüsü genel olarak düzdür. Birkaç kelimeye yuvarlak ünlülü şekli de vardır.

-1- düz ünlülü kelime tabanlarında 47 yerde tespit edilmiştir: *açılmağa 24a/11, açılır 33a/15 (3), aşılmış 48b/3, egilmeye 47a/3, gösterileydi 19b/10, saçılmaya 34b/9, şevāb virilse 39b/7, virile 56b/7, virülür 3b/2 (4), yapulur 41a/5, yaratıldı 25a/9 (2), yaradılmış 3a/4, yarıldı 45b/12, yazıla 16a/10 (2), yazılır 33b/4 (19), yığılmış 67a/10, yuyıla 15a/8 (3), yücelde 14b/8 (3).*

-1- yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 5 yerde görülmüştür: *dökülür 31a/9 (3), sirülüp 42b/14, urula 67a/3.*

-ş- (fiilden fiil yapım eki): Bu ekin de yardımcı ünlüsü Eski Anadolu Türkçesinde düzdür. Ancak eserde yuvarlak şekillerine de rastlanılmıştır.

-ş- düz ünlülü kelime tabanlarında: *bulaşmaz ise 38b/14, erişmez 9a/4, erişürse 22a/1, irişdi 13b/10 (4), irişe 67b/6, irişenlerdür 6b/5, irişicidir 54b/4, irişmeye 23a/6 (2), irişmez 9a/6 (2), irişdüre 39a/2, irüşdüremezim 6b/7, irüşürsin 8b/2, irüşdügi 32a/1, ulaşana 73a/8, ulaşırmaya 47b/15, ulaşırdı 17b/6, yetişir mi 4b/7, yetişiserdür 41b/5.*

2.3.4. Ünsüz -ünlü-ünsüzden meydana gelenler

-mİş/-mUş (öğrenilen geçmiş zaman eki): Eski Türkçe döneminde ünlü uyumunun dışında olan bu ek, Eski Anadolu Türkçesinde de aynı şekilde devam eder. Metnimizde hep düz ünlülü kullanılan bu ek 1 yerde yuvarlak ünlülüdür. *buyurmuşdır 34a/14.*

-mİş düz ünlülü kelime tabanlarında 32 yerde tespit edilmiştir: *başmış 47a/11, bezenmiş 47a/12(2), bezenmişdür 40a/15, cefâ itmiş 34a/15, demişdir 47b/11, gelmiş 47a/10, gelmişdir 48b/1 (3), gelmişdür 33b/4 (4), gitmiş 35b/4, itmiş 43b/8, kabûl kılmış 56a/8 (3), kazâya kalmış 65b/8, kılmış 26a/1, kızdırılmış 47a/13, namâz kılmış 63b/8, olmamış 34b/3, paç olmuş 30a/9, yazılmış 22a/11 vb.*

-mİş yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 8 yerde dudak uyumu dışında kullanılmıştır: *doğmuş 22b/11, düşmüş 47a/14, halâş bulmuşlardır 9a/11, maqbûl olmuş 17a/4, oğumış 22b/2, oruc dutmuş 30b/5 (2), pāk olmuş 30a/9.*

-ğİl (2. teklik şahıs emir çekiminde kullanılan pekiştirme eki): Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesi döneminde kullanılan bu ek bugün kullanımdan kalkmıştır. Ek daima düz ünlülüdür, yuvarlak şekli görülmez.

algıl 15a/14, bilgil 5a/15 (4), dökmeğil 26a/11, görmegil 11a/8, içgil 15b/3 (3), itgil 31b/5 (2), kılgıl 30a/8 (2), oğugıl 15a/15 (4), olgıl 29b/4(2), şarmağıl 26a/13, uyumağıl 26a/10, üfürğil 15b/2, yegil 26b/13, yimegil 27a/13.

+İlğ/+IUğ (isimden isim yapım eki): Bu ekin ünlüsü Eski Türkçede kökün ünlüsüne uyar. Metnimizde daha çok düz şekilleri tespit edilse de, yuvarlak şekillerine de rastlanılmıştır. Ekin -ğ ve -k ünsüzleri iki ünlü arasında kaldığı zaman sedalılaştır.

-İlğ eki düz ünlülü kelime tabanlarında 38 yerde dudak uyumuna bağlı olarak kullanılmıştır. *açlığ-ıla 62a/11, ağırlığı 21b/1, aralığın 49a/10, beyâzlığından 19b/13, bîçâreliğın 42b/6, cabbârlığın 42b/9, çepellik 36b/12, çepelligi 30a/13, danıklık iderim 52a/11, hayinlik 43b/7, kıtlık 24b/7 (2), kibirlik 11b/1, kocalığa 26a/15, mübâreklik 30a/3 (2), mübârekliğin 30a/2(2), ortaklığı 51b/3, tağsîrlık 8b/6, yıllık 3b/2 (9), yoğsıllık 21a/6(2), za'îflığın 42b/6 vb.*

-İlç eki yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 8 yerde kullanılarak yeni bir uyumsuzluk meydana getirmiştir. *cāzūlık 8b/13, delūlik 26a/10, ḥasūdliġiñ 12a/7, ḥusūdlik 6a/14 (3), şuşuzliġin 62a/12, yoḥsullıġı 15a/1.*

-IUç eki tek örnekte düz ünlülü kelime tabanına getirilmiştir. *birlüġüñe 54a/2.*

-IUç eki 8 örnekte yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına gelerek uyuma bağlı kullanılmıştır. *cāzūluk 8a/15, ḥōrluġıla 62a/10, ḳarañuluk 62b/1, ḳulluġına 40b/12, şuşuzluġ ıla 62a/11, şūmluġdan 30a/4, ṫamuluġ 8b/7, yoḳluġdan 24a/7.*

2.3.5. İki heceden oluşan ekler

-İcI (fiilden isim yapım eki): Ekin ünlüsü Eski Anadolu Türkçesinde daima düzdür. Metnimizde ek sadece düz ünlülü kelime tabanlarına düz ünlülü gelerek 14 örnekte dudak uyumuna bağlı olarak kullanılmıştır.

ābdest alıcı 31b/10 (2), ḥācet dileyici 73a/4 (3), ḥamd idici 45a/1, ḥayr idicisün 54b/7, irişicidir 54b/4, istiġfār idici 75a/7, tevbe idici 30a/8, yazıcı 59b/6 (3), zinā eyleyicileri 61b/6.

-İcAk /-UcAk (zarf-fiil eki): Ekin ünlüsü daima düzdür. Metnimizde ekin 34 yerde düz, bir yerde ise yuvarlak şekline rastlanılmıştır. *görücek 48b/3.*

-İcAk düz ünlülü kelime tabanlarında 14 yerde uyuma bağlı olarak kullanılmıştır. *aġarıcaḳ 56a/3, ḳıḳıcaḳ 38b/1, gelicek 35a/7(5), giricek 2a/5(2), gidicek 25a/11, ġusul idicek 36a/14, eşiḳicek 2a/5(2), varıcaḳ 48b/7.*

-İcAk yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 20 yerde dudak uyumu dışında kullanılmıştır. *durıcaḳ 20b/10, fāriġ olıcaḳ 14a/7(7), müslimān olıcaḳ 35a/6, olıcaḳ 11b/2 (10), yoḥsul olıcaḳ 11b/1.*

-İncA/-UncA/-InçA (zarf-fiil eki): Eski Türkçeden beri kullanılan bir zarf fiil ekidir. Eski Türkçede -ġinça/-ginçe şeklinde kullanılan bu ek, Eski Anadolu Türkçesinde -InçA şeklini almıştır. Ekin bünyesindeki /ç/ sesi de Osmanlı Türkçesinde ötümlüleşerek /c/

olmuştur.³² Metinde 8 yerde düz ünlülü görülen bu ek 5 yerde de yuvarlak ünlülüdür. Bir yerde ise -ınça şekliyle tespit edilmiştir. *namâz kıılınça 6a/8*.

-IncA eki düz ünlülü kelime tabanlarında 6 örnekte kullanılmıştır. *ağarınca 75b/3, esmeyince 53a/1, görmeyince 17a/11, olmayınca 45a/3, varınca 26b/14, yumayınca 37a/9*.

-IncA eki 3 örnekte yuvarlak ünlülü kelime tabanına düz ünlülü gelerek yeni bir uyumsuzluk meydana getirmiştir. *âhîr olunca 16b/13, dolunınca 14a/11, olunca 16b/13*.

-UncA eki metinde 5 örnekte uyuma bağlı olarak kullanılmıştır. *doğunca 56a/10, durunca 50b/7, fâriğ olunca 37a/2, olunca 31b/8(2), önünce 26b/13*.

-IncAk (zarf-fiil eki): Metnimizde 4 yerde tespit edilen bu ekin -IcAk zarf-fiil ekinden örnekseme yoluyla düz ünlülü kullanıldığını söylemek mümkündür. *binincek 23a/9, kalkınca 74a/14, kıılınca 73a/10 (2)*.

+ (I)ncI/+ (U)ncI/+ (U)ncU (isimden isim yapım eki): Eski Türkçede +nç olarak kullanılan bu ek metnimizde de hem düz hem de yuvarlak ünlülü şekilleriyle kullanılmıştır.

+(I)ncI düz ünlülü kelime tabanlarında 45 örnekte kullanılmıştır. *altıncısı 5a/7 (4), beşinci 64a/3 (2), beşincisi 5a/5 (5), dördüncüsü 17b/2(3), ikinci 5a/1 (13), ikincisi 17b/1 (6), on beşinci 72a/3 (5), yedinci 18a/4 (3), yedincisi 27a/7, yigirminci 18a/14, yigirmi sekizinci 74a/4, yigirmi yedinci 74a/4*.

+(U)ncI yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında 23 örnekte görülmektedir: *dördüncü 53a/3(3), dördüncüsü 5a/3 (5), üçüncü 27a/3 (9), üçüncüsü 5a/2 (6)*.

+(U)ncU yuvarlak ünlülü kelime tabanlarında sadece 1 örnekte görülmektedir. *yigirmi toğuzuncu 74a/5*.

-IsAr (gelecek zaman eki): Eski Anadolu Türkçesinin gelecek zaman eki -ısar/ -iser'dir. Daima düz ünlülü olan bu ek, Eski Anadolu Türkçesinden sonra kullanımdan yavaş yavaş

³²Muharrem Ergin, *age.*, s. 341.

kalkar. Osmanlı devresinde ise kaybolmuştur. Metnimizde iki yerde tespit edilmiştir. *dayınısardır 33a/7, yetişiserdür 41b/5.*

1.7. ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ

Türkçenin farklı dönemlerinde bazı ünsüz değişimleri ortaya çıkmıştır. Bu ünsüz değişimlerinin bazıları belirli sahaların karakteristik özelliğini gösterir.

1.7.1.TONLULAŞMA

1.7.1.1.Ön Seste Tonlulaşma

1.7.1.1.1. k-/g- değişmesi

Kelime başında k-/g- değişikliği Eski Türkçe ile Batı Türkçesi arasında meydana gelen bir değişikliktir. Eski Türkçe devresinde kelime başlarında bulunan /k-/seslerinin bir kısmı Batı Türkçesinde /g-/ olurken bir kısmı da /k-/ olarak varlığını sürdürür. Arap harfli yazının k-/g- ayırımını yapan imlası yoktur. Bu sebeple kef ile yazılan bu kelimelerin k'li mi yoksa g'li mi okunacağı ayırt edilememektedir.³³

Eserimizdeki k'li ve g'li kelimeler için Batı Türkçesindeki ayırım esas alınmış ve birçok ses özelliğinde olduğu gibi k-/g- değişikliğinde de bugünkü yazı dilinin gösterdiği durum kabul edilmiştir.³⁴

Eski Türkçede k'li olan, metnimizde g'li olarak kabul ettiğimiz kelimeler şunlardır:

keç >geç-: geçer 65b/9.

kel->gel-: geldi 1b/9, geldigime 2a/2, geldim 13b/7, geldiñ 13b/3, gele 23b/7, gelecek 39b/14, geleler 21b/6, gelicek 35a/7, geliñ 41b/3, gelmiş 47a/10, gelse 58a/8.

kergek >gerek: gerek 25a/14, gerekdir 37a/1, gerekdür 31b/8.

³³Abdurrahman Özkan, *Mehekkü'l- 'İlim Ve'l- 'Ulemâ(Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım)*s.156, Mustafa Özkan, *Mahmûd b. Kâdî-i Manyâs, Gülistan Tercümesi, Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük*, Ankara 1993, s. 115.

³⁴Abdurrahman Özkan, *age.* s.156, Mustafa Özkan, *age.* , s. 115.

keltür->getür-: getürdi 2a/6, getürdiler 57b/15, getüre 14a/8, getüreyin 15a/11, getürin 63a/2, getürir 26a/12, getürirem 54a/2, getürirler 40a/13, getürmedi 45b/11, getürüp 21a/15, getürürler 75a/15, getürürse 14a/1.

keç->gey->giy-: geye 40a/10, geyer 40a/12, geyüp 63b/1, giye 40a/9, giyer 40a/11, giyüp 63b/7.

keçe>gice: gice 14a/9, gicede 28a/14, giceden 74b/9, giceler 17a/1, gicelerinde 75a/3, gicesi 14a/4, gicesinde 17a/12, giçesini 57b/9.

kiter->gider-: gidere 25b/8, giderir 7a/10, giderüp 51b/8.

kemi>gimi: gimisine 10b/13.

kir->gir-: girdim 11a/2, gire 12b/7, gireler 27a/2, girem 1b/11, giren 63b/13, giricek 2a/5.

kirü>girü: girü 2b/13, 13a/14, 35a/4, 44a/9, 44b/10, 48a/5, 64b/4.

ket->git-: gide 12a/12, gideler 3a/6, gidenin 12a/12, gitdi 35b/1, gidicek 25a/11, gidi vire 42b/9, gidüp 63a/15, gitmeye 62a/13, gitmeyeler 3a/8, gitmiş 35b/4.

kizle->gizle-: gizlese 24b/7.

kök>gök: gök 18b/1, gökde 58a/5, gökdeki 41b/9, gökden 60b/10, göge 33a/7, göklere 43a/15.

kökçek>gökcek: gökcek 28a/12, gökcekdir 17a/13.

köndger->gönder-: gönderdi 2b/14.

köñül>göñül: göñül 29a/9, göñülde 44b/2, göñülden 55b/5, göñli 12a/1, göñlimin 11a/14, göñlinden 33b/10, göñlün 7a/13, göñlündeki 42a/12, göñlüne 9b/5, göñlüni 43b/14.

kör->gör-: gördi 2b/3, gördüğimden 11a/9, gördüğü 13b/6, gördüm 13a/2, göre 14a/9, görem 1b/11, görmedim 28a/13, görmegil 11a/8, görmesem 5b/1, görsem 5b/7, görüp 35a/2, görür 52b/8.

körün->görün-: görüldüğü 19b/15, görüne 19b/15.

kötür->götür-: götüre 15a/1, götüren 18b/3, götürür 62a/4.

köz>göz: gözi-le 60b/4, gözleri 57a/7, gözlerin 43a/5, gözlerine 49a/15, gözlerini 48a/9, gözün 51a/3, gözünü 31a/14.

küç>güç: gücü 66a/6, gücüne 6a/9, gücüm 12b/4.

kül->gül-: güldi 12b/1, gülerler 8b/11.

kün>gün: gün 1b/6, günde 15b/3, günü 14a/11, günüñ 17b/13, güninde 4a/12, günki 31b/7, günler 16b/15, günlerdir 17b/5, günleriñ 62b/8, günü 62b/8, gününde 21a/13.

kündüz>gündüz: gündüz 34a/1, gündüzi 19a/4, gündüzün 26a/3, günler 17a/1.

Metnimizde k'li olarak okuduğumuz kelimeler de şunlardır:

kentü>kendü>kendi: kendi 22a/7

kentü>kendü: kendü 5b/2, kendüden 22a/8, kendümi 11a/8, kendüñi 11a/8, kendüni 43a/1, kendüye 25b/2

kim: kim 1b/6, kimdir 3a/11, kimdür 1b/13, kimiñdir 67a/11, kimlerdir 8a/3

kimesne: kimesne 17b/4, kimesnedir 1b/14, kimesne için 70a/14, kimesneye 10b/10

kimse: kimse 14b/13, kimseden 23b/14, kimseleri 75b/9, kimseniñ 24b/15, kimseye 38a/6

kirpik: kirpikleriniñ 31b/12

kişi: kişi 1b/9, kişide 4b/14, kişiden 15a/1, kişidür 13a/3, kişiler 3b/11, kişilerdir 12b/12, kişilerdür 12b/11, kişilere 40a/3, kişileri 61a/14, kişiniñ 12a/10, kişiye 3b/2, kişiyi 17a/5

küçük: küçük 75b/5

kül: kül olup 64b/13

1.7.1.1.2. -ğ ve -g seslerinin gelişimi

Türk dilinin tarihî dönemlerinde /-ğ/ ve /-g/ seslerinin gelişmesi önemli bir yer tutar. Köklerde ve eklerde düşme ve değişme bakımından en çok dikkat çeken ünsüzler bunlardır. Bu ünsüzlerle ilgili değişikliklerin asıl önemli yönü bu seslerin Türkçenin devreleri arasındaki farkları gösteren özelliklerin başında gelmeleridir. Bu seslerin gelişimi üç bölümde sınıflandırılır.³⁵

Birden fazla heceli kelimelerin sonunda

Batı Türkçesi döneminde birden fazla heceli kelimelerin sonundaki /-ğ / ve /-g/'ler erir. Bu erime sonucunda kendinden önce gelen ünlüyü umumiyetle yuvarlaklaştırır.

ķuru < ķuruğ: ķuru 25a/2

ķuyu < ķuduğ: ķuyu 61b/4, ķuyuniñ 61b/8, ķuyuya 61b/5

ölu < öluğ: ölüniñ 16b/5

ķamu < ķamuğ: ķamu 5a/8, ķamuluķ 8b/7, ķamuya 12b/6, ķamuyı 5a/10

ulu < uluğ: ulu 14b/11, uludur 44b/1, ulusıdur 62b/8

Sıfat yapım eki olan -lı/-li; -lu/-lü de Eski Türkçe dönemindeki -lığ/-lig; -luğ/-lüg ekinden meydana gelmiştir. Ekin sonundaki g ve ğ'lar düşerek ünlüyü yuvarlaklaştırmışlardır.

³⁵Muharrem Ergin, *age.*, s. 84.

adlu < **atlıĝ**: adlu 44a/10

dürlü < **türlüg**: dürlü 24a/14

işlü < **işlig**: işlü 39a/15

hürmetlü < **hürmetlig**: hürmetlü 50a/15

Yapım eklerinin ve Kelimenin Bünyesine Dâhil Hecelerin Başında

Metnimizde tespit ettiğimiz aşağıdaki kelimelerde Eski Türkçe devresinde bulunan /ĝ/ ve /g/'ler düşmüş olarak karşımıza çıkar.

alıcı < **al-ĝuçı**: alıcı 31b/10, 32a/14

eyü < **edgü**: eyü 6a/1

gerek < **kergek**: gerek 25a/14, gerekdir 37a/1

gönder-< **köndger**-: gönderdi 2b/14

kulak < **kulĝak**: kulaĝ-ıla 60b/7, kulaĝına 31a/10, kulaĝınıñ 40b/11, kulaklarına 35b/15

kırtar-< **kırtĝar**-: kırtara 70a/7, kırtarup 22a/5

yalan < **yalĝan**: yalan 7a/2

Çekim eklerinin başında

Eski Türkçe devresinde bazı çekim eklerinin başında bulunan -ĝ ve -g'ler Batı Türkçesine gelince düşer. Metnimizde tespit ettiğimiz örnekler şu şekildedir.

-an/-en < **-ĝan/-gen**: artan 33b/12, boğazlayan 10a/6, giçen 56a/1, kılan 27a/5, okuyan 68b/13, uranlardır 8a/13, şıyan 7b/9, söyleyen 1b/13, varana 64a/7

-ınca/-ince < **-ĝınça/-ginçe**: aĝarınca 75b/3, aĝır olınca 16b/13, dolunınca 14a/11,

esmeyince 53a/1, görmeyince 17a/11, varınca 26b/14, yumayınca 37a/9

-aru/-erü <-ğaru/-gerü: içerü 11a/1, ilerü 51a/7, yukarı 21b/2

1.7.1.1.3. t-/d- değişikliği

t-/d- değişikliği kelime başında görülen bir değişikliktir ve geniş ölçüde Batı Türkçesi döneminde ortaya çıkmıştır. Eski Türkçe döneminde kelime başlarında /d / sesine rastlanmaz. Batı Türkçesi döneminde görülen bu /d/ sesleri Eski Türkçe döneminde hep t’li olarak kullanılmıştır.³⁶ Eski Anadolu Türkçesinde kelime başında t’yi korumak veya d’ye dönmek şeklinde iki durum ortaya çıkmıştır. Bazen aynı eserde bu iki şekle de rastlamak mümkündür.³⁷

Metnimizde d’li olarak okunan ince ünlü kelime örnekleri şunlardır.

de- 48a/14, depelet-11b/13, degil 5b/2, degin 15b/3, dek 30a/1, delülik 26a/10, deñiz 66a/9, deve 16b/2, deyi 28b/4(2), deyü 2a/13, di-53a/6, dip 61b/4, dig-25a/3, digin 23a/6, dik-43a/6, dil 55b/15, dile- 68a/11, dilek 71a/11, dilki 46b/1, diñle 1b/3, diñlen-21b/11, diril-29b/3, diz 28a/9, dök-32b/4, dökül-31a/9, dön-2a/7, dört 35a/11, dörti 9b/6, dörtü 4b/10, döşe-49a/14, döşek 69b/8, dürlü 24b/14

Metnimizde t ünsüzünün korunduğu örnekler şunlardır.

taş-54a/11, taraf 58a/11, taş 39b/8, tırnak 27a/10, tokuz bin altı yüz 59b/2, top 6a/3, toprak 50a/13, toz-64b/13, tut-48a/8, tuz 26b/13

1.7.1.2. Kelime İçi ve Sonunda Tonlulaşma

Türkçede iki ünlü arasına gelen /p/, /ç/, /t/, /k/, /k/ ünsüzleri kendisinden sonra bir ünlü gelmesi sonucunda genellikle geçici olarak tonlulaşıp /b/, /c/, /d/, /ğ/, /g/ seslerine döner. Bunun sonucunda -p/-b-, -t/-d-, -ç/-c-, -k/-ğ-, -k/-g- değişimleri ortaya çıkar.

³⁶ Muharrem Ergin, *age.*, s. 91.

³⁷ Ahmet Caferoğlu ‘ ‘ Anadolu Ağızlarında Konson Değişimleri’’, *TDAY-Belleten* 1963, s. 7-9.

1.7.1.2.1. -t/-d-, t/d-

Kelime köklerinde ve t eki ile genişletilen kelime gövdelerinde iki ünlünün arasında ya da bir ünlünün yanında bulunan t ünsüzü geçici olarak tonlulaşır.

adımına 63b/8, 'afvı ider 58b/2, ardından 32a/10, âzād ide 66b/6, cehdi ide 38a/12, dördüncü 53a/13, emir ide 26b/10, eşidirin 63a/2, eydirin 6a/7, ğargara idüp 30b/3, gideniñ 12a/12, hareket ider 50a/2, hâşıl ider 26a/7, hıfz ide 28b/8, ilemeler 61b/1, incidür 7b/7, eşidicek 70b/8, ide 43a/7, idüp 53b/11, iydir 16a/15, oynadursın 6a/5, ögredeyim mi 72b/3, uğradır 61b/15, yaradır 33b/7, yaradılmış 3a/4, yücelde 14b/8

Birkaç kelimedede kalıcı olarak t ünsüzü d olur. *kendi (<kentü) 22a/7, kendü (<kentü) 5b/2*

1.7.1.2.2. -k/-g-, -k/-ğ değişikliği

k ünsüzüyle biten tek yada çok heceli kelimelere ünlüyle başlayan ek geldiğinde ses tonlulaşır.

âbdest almağa 30a/12, açılmağa 24a/11, açılığ-ıla 62a/11, ağırlığı 21b/1, aralığın 49a/10, artuğa 7a/5, ayağa 48a/10, ayağıñ 37a/1, âzād itdüği 75a/10, bakdıg-ıçun 35b/7, bakduğıınıñ 60b/4, bileğine 30a/1, birlüğüne 54a/2, bölüğüne 72b/12, didigimiz 50b/6, dileğim 24a/15, dinlemege 64a/6, döşege 29a/14, eksüğe 7a/5, göge 33a/7, kılduğı 22b/3

1.7.1.2.3. -p/-b- değişikliği

İki ünlü arasında bulunan /p/ sesi tonlulaşarak /b/ olur. Metinde aşağıdaki örneklerde tespit edilmiştir. *dibinde 61b/14, dibinden 31b/12.*

1.7.1.2.4. -ç/-c- değişikliği

Hece sonunda veya son seste bulunan ç sesleri bazı kelimelerde tonlulaşır. Metnimizde ağaç kelimesindeki ç ünsüzü hem yalın hem de ek almış şekillerinde daima cim(چ) ile

yazılmıştır. *ağac* (*ağac 39b/8, ağacı 18b/4, ağaclar 59b/7*). Metinde güç kelimesi 3 örnekte ek almış şekilleriyle kullanılmış olup daima cim(ج) ile yazılmıştır. *güci 66a/9, gücüñe 6a/9, gücüm 12b/4*.

Bazı kelimelerin iç seslerinde c ve ç şeklinde ikili bir kullanışa da rastlanılmıştır. *gice 17a/13 ~ giçe 14a/9, nice 6a/8 ~ niçe 4b/2, incin-38a/13 ~ inçün 49a/8*.

1.7.2.TONSUZLAŞMA

1.7.2.1. d/ t değişmesi

Metinde tek kelimedede tespit edilmiştir. **izde->iste-**: *ister 45a/13, istese 24b/11*.

1.7.3. SÜREKLİLEŞME

1.7.3.1. k/h değişikliği

Türkçede asli olarak h sesi bulunmaz. Günümüzde rastladığımız /h/ ile başlayan kelimeler Eski Türkçe devresinde hep /k/ iledir.³⁸ k/h değişmesi metnimizde kelime başında ve kelime ortasında görülmektedir.

1.7.3.1.1. Kelime başında k/h değişmesi

Eski Türkçe devrinde /k/ ile başlayan bir kelime metnimizde /h/ ile başlamaktadır. **katun>hatun**: *hatun 9a/9, hatundur 9a/7*

Metnimizde k'lı şekilde tespit ettiğimiz, ancak günümüzde h'li olan bir kelime tespit edilmiştir: **kankı>hangi**: *kankı 4a/11, kanķısı 11a/12*

1.7.3.1.2. Kelime ortasında k/h değişikliği

Kelime içi ve sonundaki k/h değişikliği ise daha çok Eski Anadolu Türkçesi döneminde görülür.

³⁸ Faruk Kadri Timurtaş, *age*. s. 48.

akşam>aḥşam: aḥşam 28b/3, aḥşama 23a/5, aḥşam namāzı 26a/9

taḳı>daḳı>daḥı: daḥı 2b/5, 3a/3, 35b/6, 44a/13, 55a/1

yoksulluk>yohsıllıḳ: yohsıllıḳ 21a/6

yoksul>yohsul: yohsul 3b/10

yoksa>yohsa: yoksa 13a/14

1.7.3.2. b/v değişikliği

b/v değişikliği bazı /b/ seslerin /v/ olmasıdır. Türkçede kelime başında /v/ sesi bulunmaz. Günümüzde bazı Türkçe kelimelerin başında gördüğümüz /v/ sesi, Eski Türkçede /b/'li olarak kullanılmıştır. Kelime başında b/v değişikliği olan kelimeler *var*, *var-*, *vir-*, kelimeleri ile bunların türemiş şekillerinde görülür. Metindeki örnekler şunlardır.

bar>var: var 1b/11, vardır 8b/4, vardır 2b/12, var ise 9b/7

bar->var-: vara 21b/6, varana 64a/7, vardı 48b/4, vardılar 2b/1, vardım 2b/14

bir->vir->ver-: virdi 2b/7, vire 4a/9, virir 6a/10, virmedi 58b/10, virse 4a/6

biril->viril-: virilür 3b/2, virildüğü 34a/4

Kelime içindeki ve sonundaki bazı b seslerinin de Batı Türkçesine geçerken v oldukları görülmüştür.

eb>ev: ev 69b/7, evden 21a/6, eve 27b/2, evidir 37b/2, evin 7b/12, evini 15a/2

ḳabıḣ->ḳavıḣ-: ḳavıḣup 61a/6

ḳara baḣ>ḳaravaḣ: ḳaravaḣlarıñ 10b/7, ḳaravaḣlarım 10b/8

seb->sev-: sevenlerdir 27a/8, sever 29b/5, sevmez 29b/6, sevmezin 3a/12

tebi>deve: deve 16b/2, develerinden 68a/6, deveye 68a/5

Eklere de b/v değişikliği görülmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde fiil çekiminde kullanılan -vAn ve -vUz ekleri, “ben ve biz” şahıs zamirlerinin b/v şeklinde değişime uğraması sonucu ortaya çıkmıştır.³⁹ Metnimizde sadece bir yerde tespit edilmiştir. * aklayavuz 43b/3*.

1.7.3.3. d/ y değişikliği

Oğuz Türkçesinde daha 11. yüzyılda kelime i leri ve kelime sonunda d/y değişmesi görülmüştür. Metnimizdeki  rnekler şu şekildedir.

adağ>ayağ: ayakları 33a/6, ayağa 48a/10, ayağı 35b/9, ayağı-la 60b/6, ayağımı 32b/15

eđę >ey : 6a/1

kađęu>kayęu: kayęusın 7a/9

ked->gey->giy-: Metnimizde hem giy-hem de gey-şekline rastlanılmıştır. geye 40a/10, geyer 40a/12, geyüp 63b/1, giye 40a/9, giyer 40a/11, giyüp 63b/7

kaç->koy-: koya 10b/13, koyalar 28a/7, koyanları 61b/8, koyasın 68a/13, koyar 47a/15, koydı 10b/14, koysalar 62a/12, koyup 42a/11

kağuğ>kuyu: kuyu 61b/4, kuyunıñ 61b/8, kuyuya 61b/5

kağruk>kuyruk: kuyruğına 10b/15

sağrek>seyrek: seyrek 32b/12

uç->uy-: uya 65b/1, uyarız 54a/15

uğı->uyu-: uyumağıl 26a/10, uyusa 38b/1

³⁹ Zeynep Korkmaz, “ Eski Anadolu T rk esindeki -van/-ven, -vuz/-v z Şahıs ve Bildirme Eklerinin Anadolu Ağızlarındaki Kalıntıları”, *T rk Dili  zerine Araştırmalar*, C. 1, Ankara 1995, s. 120-121.

1.7. 4. Dudaksılaşma

1.7.4.1. g, ğ/v değişmesi

Bu değişim eserde sadece aşağıdaki kelimelerde görülmektedir. Metinde geçen örnekler şoyledir.

şoğuk >şovuk şovuk 38a/4(3)

şoğuk > şovık şovık 19b/8

1.7.4.2. ñ/m değişmesi

Genizsi bir artdamak sesi olan /ñ/ geniş yuvarlak ünlüler önünde dudaksılaşarak /m/'ye dönüşür. Burada /m/ sesinin de bir dudak nsz olması bu benzeşmeyi kolaylaştır.⁴⁰

ķoñřu>ķomřu: ķoñřu ola 74b/13 Metnimizde ķomřu şekline de rastlanılmıştır.
ķomřusu 60a/5

1.8. NSZ UYUMU

1.8.1. Yazımı kalıplaşmış eklerde

Kelime içinde yan yana gelen ünsüzlerin tonluluk-tonsuzluk bakımından gösterdikleri uyuma nsz uyumu denir. Bu uyum aynı zamanda nsz benzeşmesi olarak da bilinir. Bu uyumda nszler tonlu-tonlu, tonsuz-tonsuz şekliyle yan yana kullanılır.⁴¹

Eski Türkçe devrinde köklerin ve eklerin birleşmesinde nsz uyumu tam olarak yoktur. Köktürk, Maniheist ve Budist Uygur metinlerinde d ile yazılan -dA, -dAn, -dAğI, -dIk, -dUk, -dI, -dU, -dUr vb. ekler /l/, /n/, /r/, //, /ř/ ile biten kelimelerden sonra /t/ ile yazılmıştır.

Türkçede tonsuzla biten kök ve kelimelere getirilen ekler tonsuz olmalıdır. Ancak Eski Anadolu Türkçesinde eklerin tek şekilli olduğu görülür. Bu sebepten dolayısı bu dönemde

⁴⁰ Hayati Develi, ‘‘Evliya Çelebi Seyehatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar’’, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları:622, Ankara 1995, s. 147.

⁴¹ Muharrem Ergin. *age.*, s. 75.

tonsuzla biten kelimelere getirilen ekler genellikle tonludur. Yani bu dönemde ünsüz uyumu yoktur. Bu durum Osmanlı Türkçesi döneminde de büyük oranda devam eder.

Metnimizde d ile başlayan eklerin /t/’li yani tonsuz şekilleri bulunmaz. Bunun dışında -dA, -dAn, -dUr, -dUr-, -dI, -dU, -dUk, -dUkda, -cA, -cI ekleri ünsüz bakımından genellikle tek şekilli kullanılmıştır.

-dA (bulunma hâli eki): âhîretde 20b/7, ‘azametinde 51a/12, beñzinde 43a/11, cennetde 18b/4, dünyâda 20b/8, gicesinde 17a/12, hadîs-i şerîfde 33b/4, kapusunda 1b/10, mizânda 5a/4 vb.

-dAn (Ayrılma hâli eki): akrabadan 75b/14, bardağdan 34b/10, cehennemden 62b/14, damarlarından 36a/9, evlâdımdan 9b/1, göydemden 5b/3, helâk olmağdan 30a/4 vb.

-dUr (bildirme eki): aydur 17a/15, budur 4b/15, ğanîdür 12a/6, ğibidür 22b/3, mekrûhdur 34b/10, ümmetdür 6a/1, vâcibdür 32b/12, yoğdur 2b/12, yoldur 49b/7 vb.

-dUr- (fiilden fiil yapım eki): azdurmaya 22a/1, bildürir 39b/14, doğdurmaya 37b/9, doldura 30a/15, geydüreler 21b/1, irüşdüre 39a/2, ğavışdurır 57a/11, öldürdi 13b/12, yedüre 19a/2 vb.

-dI/-dU (görülen geçmiş zaman eki): ağladı 35b/4, bırağdılar 13b/10, bildüñüz 1b/12, çığardım 11b/13, didim 13b/8, emir itdüm 35a/13, eşitmedüñüz 63a/5, geldiñ 13b/3, gördüm 13a/2, eşitdim 61b/12, ğorğdılar 43b/3, ğurtuldiñ 41b/11, şordular 35a/10, yazdım 29b/8 vb.

-dUk(sıfat fiil eki): ‘azâd itdüğü 75a/10, beyân itdüğim 33b/9, didüğimiz 50b/6, gördüğü 13b/6, irüşdüğü 32a/1, itdüğü 55b/2, ğaldüğü 20b/7, ğıldüğim 16b/10, oğduğı 72b/9, olduğı 64b/6, virdüğü 4a/8, yapduğımı 3b/9, yaratduğı 20a/15 vb.

-dUkda (zarf-fiil eki): iğtizâ olduğda 37b/14, oğduğda 53a/14, şunduğda 8a/4.

-cA (eşitlik hâli eki): ardınca 15b/13, bunca 8b/1, böylece 30b/4, dutmışca 70b/14, şağışınca 8b/4(6), nice 6a/8. Ek sadece niçe kelimesinde ç’li de kullanılmıştır. nice ~ niçe 4b/2

1.8.2. KELİME İÇİNDE TONLULAŞMA

Türkçede iki ünlü arasına gelen /p/, /ç/, /t/, /k/, /k/ ünsüzleri kendinden sonra bir ünlü alması halinde genellikle geçici olarak tonlulaşıp /b/, /c/, /d/, /ğ/, /g/ seslerine döner. Bunun sonucunda -p-/-b-, -t-/-d-, -ç-/-c-, -k-/-ğ-, -k-/-g-değişmeleri ortaya çıkar.

-ç-/-c-: gücüm 12b/4

-t-/-d-: adımına 63b/8, dördüncü 64a/2, eşidirin 63a/2, eydirin 6a/7, gidenin 12a/12, iledeler 61b/1, incidür 7b/7

-k-/-ğ-: âbdest almağa 30a/12, açılmağa 24a/11, açılığ-ıla 62a/11, ağırlığı 21b/1, almağa 30a/12, aralığın 49a/10, artuğa 7a/5, ayağa 48a/10, ayağın 37a/1, bakduğının 60b/4, kılduğu 22b/3

-k-/-g-: âzād itdüğü 75a/10, bileğine 30a/1, birlüğüne 54a/2, bölüğü 75b/12, bölüğüne 72b/12, didiğimiz 50b/6, dileğim 24a/15, diñlemeğe 64a/6, döşeye 29a/14, eksüğe 7a/5, göğe 33a/7

-p-/-b-: dibinde 61b/14, dibinden 31b/12

1.9. ÜNSÜZ TÜREMESİ

/y/ ve /n/ yardımcı sesleri

Ünlü ile biten kelimeler, ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında araya bir yardımcı ses girer. Bu durumda gelen yardımcı ünsüz y' dir. Metinde y yardımcı sesinin kullanıldığı pek çok örnek vardır.

açma-y-a 38a/12, 'afvı eyle-y-e 22b/10, aşırsıma-y-a 47a/2, arıma-y-a 47a/3, beğenme-y-üp 61a/14, boğazla-y-an 10a/6, dara-y-a 31a/13, dayama-y-a 48a/11, di-y-ecek 52b/8, dile-y-e 34a/14, işle-y-e 31a/15, kıyu-y-a 61b/5, söyle-y-en 1b/13, sürü-y-üp 60b/15, tamu-y-ı 5a/10, yi-y-üp 54a/7, yürü-y-üp 35b/10

Zamir çekimlerinde ve 3. şahıs iyelik ekleriyle hâl eklerinin arasında kullanılan zamir n'si de türeme bir ses olarak kabul edilebilir. Türkçenin tek yardımcı ünsüzü /y/'dir. /n/ ünsüzünü belli durumlarda kullanılan bir türeme ses olarak kabul edebiliriz.⁴²

adına 46b/5, ağacına 2b/11, başında 18a/7, beñzinde 43a/11, bölüğinden 69a/3, geñzine 30b/11, kabrinde 16b/13, kudretine 49b/8, odından 39b/5, uçmağına 68b/1, üzerlerinden 51b/15, zürriyetine 35b/5, bunca 8b/1, anasını 74b/15, damlasından 33b/6, gimisine 10b/13, secidesinde 54b/11

y türemesi

Metnimizde iki şekilde /y/ türemesi görülmektedir. Bunlardan birincisi ünlü ile biten kelimeye ünlü ile başlayan bir ek gelmesi durumunda araya /y/ sesi girer. ‘*arapa-y-ıla 65a/8*.

Metinde iç seste hemze bulunduran Arapça kelimelerin bazısında hemzenin /y/'leşmesi söz konusudur. Bu hadisede önce hemze düşer daha sonra bunun sonucu olarak iki ünlü arasında /y/ sesi türer. Bununla birlikte bazı örneklerde kelimenin hem hemzeli hem de /y/'li şekilleri bir arada kullanılmıştır.

Metinde tamamen y'li şekliyle tespit ettiğimiz kelimeler: *ḥāyin (<ḥā'in) ḥāyinlerdir 8a/1, ḥāyinlik 43b/7, vesāyir (< vesā'ir): vesāyir 73a/8*.

Hemzeli ve y'li şekilleri olan kelimeler: *cā'izdir 38b/13 ~ cāyizdir 39a/7, dā'im 7b/6 ~ dāyim 27a/11*.

Sadece hemze ile yazılan kelime: *tā'ife 6b/8*. Hemzeden önce uzun a bulunmayan şu kelimedede hemze korunmuştur. *su'al 36a/3, mü'min 21b/11, mü'mine 66a/14*.

1.10. ÜNSÜZ İKİZLEŞMESİ

Kelime bünyesindeki bir ünsüzün farklı nedenlerle iki defa söylenmesi olayına ünsüz ikizleşmesi denir. Türkçede kelime köklerinde iki ünsüz yan yana bulunmaz. Ancak

⁴² Muharrem Ergin, *age.*, s. 145.

Türkçenin farklı dönemlerinde bazı ses olaylarına bağlı olarak zamanla ikiz ünsüzler oluşmuştur. Metnimizde de /ğ/ ve /g/ seslerinin düşmesi sonucu ünsüz ikizleşmeleri oluşmuştur.

s ikizleşmesi : *ıŝığ>ıŝŝı* “sıcak” *ıŝŝı 38a/6*

l ikizleşmesi : *elig>elli* “elli” *elli 19a/5(4)*

1.11. ÜNSÜZ DÜŞMESİ

Bir kelimedede veya ekte var olan bir ünsüzün eriyip kaybolması hadisesine ünsüz düşmesi denir. Metnimizde hem kelimelerde hem de eklerde ünsüz düşmelerine rastlanılmıştır.

b>w>v>Ø

şub > şuw > şuv > şu

Eski Türkçe devresinde *sub* şeklinde geçen kelime, Uygur Türkçesinde *suw* şeklini almış ve bu kelime Orta Türkçe devresinde umumiyetle bu şekilde kullanılmıştır. Batı Türkçesine geçiş evresinde kelimenin sonunda bulunan w sesi düşmüştür. Kelimenin metnimizde geçtiği yerler şu şekildedir.

şu 26a/11, şuda 10a/8, şudan 16a/3, şuları 19b/5, şuya 29b/1

bol- > vol- > ol-

Metnimizde geçen ol- fiilinde bol- >vol- >ol- şeklinde bir değişim göze çarpar. Bu fiil Eski Türkçe devresinde bol- şeklinde kullanılırken, metnimizdeki örneklerde ol- şeklinde görülmektedir. *ola 3b/11(61), olan 40b/4, olğıl 21b/4, olmaz 46b/6, olsa 4a/4, olur 27b/14*

g>Ø: Birden çok heceli kelimelerin sonlarında yer alan -ğ ve -g'ler Batı Türkçesinde erir. Eski Anadolu Türkçesinde -ğ ve -g'ler erirken bu seslerin önündeki ünlüler büyük oranda yuvarlaklaşır.⁴³

kapığ>kapu: *kapudan 34a/6, kapuları 24b/11, kapusu 41a/5, kapusın 34a/6, kapusına 64a/8, kapusunda 1b/10*

yatsığ > yatsu : *yatsu 14a/14*

l>Ø: /l/ düşmesi metinde sadece iki kelimedede tespit edilmiştir.

getür-<keltür-: *getürdi 2a/6, getüre 14a/8, getürüñ 63a/2, getürüp 21a/15*

otur-<oltur-: *otura 38a/15, oturalar 51a/2, oturırken 26a/12, oturırsa 50b/11, oturma 27a/15*

r>Ø: Cevheri fiil olan er- fiilinin r'si Batı Türkçesi döneminde düşer. Bu fiilin ünlüsü Anadolu Türkçesine i- şekli ile geçer. Bugün bu ek karşımıza ekleşmiş hâlde çıkar.

i-<ir-<er-: *‘āsi̇ olurlar idi 54a/10, da‘ vet iderler idi 11b/9, kalmaz idi 43a/11*

y>Ø: Başta y düşmesi hadisesine metnimizde birkaç örnekte rastlanılmıştır.

ırak (<yırak): *ırak 49a/7*

incü (<yinçü): *incü 67a/4, incüden 19a/11*

ilik (<yilig): *iligi 19b/14*

Metnimizde bazı eklerde de ünsüz düşmesine rastlanılmıştır.

-A <-GA: *başa 35b/8, eksüğe 7a/5*

-ArU <-GarU: *içerü 11a/1, ilerü 51a/7, yukaru 21b/2*

⁴³ Faruk Kadri Timurtaş, *age*. s. 50.

-An <-GAn: *gelen 11b/8, kalan 35a/4, olan 40b/4*

-IncA/-UncA<-GıncA: *ağarınca 75b/3, varınca 26b/14, doğunca 56a/10*

-II/-IU <-IIG/-IUG: Batı Türkçesinde -IIG/-IUG ekinin sonundaki -g ve -ğ'lar düşer. Bu düşme sonucunda Eski Anadolu Türkçesinde ekin ünlüsü yuvarlaklaşır. Metnimizde iki örnek hariç (*oruçlu 30b/12, yüzli 29b/4*) hep yuvarlak ünlüdür.

adlu 44a/10, dürlü 24b/14, gizli 27a/4, hayırludur 60b/1, hürmetli 50a/15, işli 39a/15, şaburlu 3b/11, sıfatlı 13a/3, yerli 57b/13

1.12. ÜNSÜZ TEKLEŞMESİ

Bu ses hadisesi Arapça alıntı kelimelerde son seste bulunan ikiz ünsüzlerden birisinin düşmesi sonucu meydana gelmiştir. Tekleşme olayının gerçekleştiği kelimeler, ünlü ile başlayan bir ek aldıkları zaman asli şekillerinde bulunan çift ünsüzlü durumlarına geri dönerler.

Ḥak (<ḥaḥḥ: Ar): *Ḥak 22a/7, 43a/7, 69a/13, Ḥaḥḥiñ 40b/12*

ḥal(<ḥall: Ar.): *ḥal itmeyem 13a/6*

1.13. HECE DÜŞMESİ

Hece düşmesinin metnimizdeki en önemli örneği tur- fiilinin geniş zamanının ekleşmesiyle oluşan -dUr (<durur< turur) bildirme ekinde görülmektedir:

ana-sı-dur 9a/8, ay-dur 17a/15, bu-dur 4b/15, kişi-dür 13a/3, ne-dür 15a/3, sultān-dur 41a/1, şöyle-dür 18a/5, ümmet-dür 6a/1, var-dur 2b/12, yek-dür 49b/4, yok-dur 2b/12

1.14. GÖÇÜŞME

Bazı durumlarda kelime içindeki iki sesin yerleri değişir. Genel olarak söyleyişi kolaylaştırmak amaçlı meydana gelen bu değişikliğe göçüşme adı verilir. Daha çok halk

ağızlarında cereyan etmektedir. Metnimizde tek örneği vardır. **pehriz** “**perhiz**”: *pehriz idenlerdir 10a/3*

SONUÇ

Çalışmamıza konu olan Risāle-i Su'āl-i İblīs adlı eser Konya Yazma Eserler Kütüphanesi 42 Kon 5407/1 arşiv numarasında kayıtlıdır. Eserin müellifi, müstensihi, yazılış tarihi ve istinsah tarihi belli değildir. Yazma eser 195 varaklık bir mecmua içinde yer alır ve mecmuada bulunan iki eserden ilkidir. Bizim çalışma yaptığımız kısım 1b-86a varakları arasındadır. 15 satır olarak yazılan eserin son varığı 5 satırdır ve diğer satırlarda mecmuanın ikinci eserine geçilmiştir. Eserimizin tespit edilen tek nüshası vardır.

Klasik Osmanlı Türkçesi dönemi eseri olarak düşündüğümüz Risāle-i Su'āl-i İblīs adlı bu çalışmada tespit ettiğimiz özellikler aşağıda verilmiştir.

1. Risāle-i Su'āl-i İblīs incelendiğinde eserde bazı Türkçe ve alıntı kelimelerin yazımında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Hatta bazı kelimelerin iki ya da üç farklı yazımına rastlanılmıştır. Eserde yazımı farklı olan kelimelerin çok olması, bu dönemde standart bir yazı dilinin olmamasıyla ilgili olduğu kadar yazarın imlaya tam hâkim olmaması ile de açıklanabilir.

de - (der 49b/13) ~ di- (dir 50a/4) , eşit- (eşitdim 41a/3(2))~ işit- (işidüp 39b/6), karşı 26a/11 ~ karşı 43a/8, dördüncü 53a/13 ~ dördüncü 80a/4, dördü 9b/6 ~ dördü 4b/10, eksik 42b/6 ~ eksük 7a/5, reke'at 14a/15 ~ rike'at 14a/5 ~ rek'at 56a/5 vb.

2. Çalışmamızda tespit ettiğimiz örneklerden yola çıkıldığında müstensihin bazı yerlerde hatalı harekeler yaptı ve bazı kelimeleri yanlış yazdığı tespit edilmiştir. Bu yanlış harekelerden birisine örnek olarak müstensihin “it-” yardımcı fiilini 10 yerde “eyit-” (أَيْتُ) şekliyle yanlış kullanması verilebilir. Bunun yanı sıra müellifin bazı alıntı kelimelerin yazımında bazen hareke bazen de harf yanlışlıkları yaptığı gözlemlenmiştir.

itdügi 12a/4 أَيْتُ ذِي

hal itmeyem 13a/6 حَلَّ أَيْتَمِيمَ

hased itdim 11b/12(2) حَسَدُ أَيْتَدِمُ

kara itme 31b/6 قَرَاهُ أَيْتَمَهُ

ķurbān itmeye: 13b/5 قُ رَبَانِ أَيْتَمِيَه

ķurbān itmege 13b/ 4 قُ رَبَانِ أَيْتَمَكَه

nazar itmeye 10a/10 نَظَرَ أَيْتَمِيَه

rıhlet itmeye 17a/10 خَلَّتْ أَيْتَمِيَه

tamām itmezsem تَمَامٌ أَيْتَمَزْسَم

3. Çalışmamızda dudak uyumu süreci ile ilgili önemli gelişmeler de tespit edilmiştir. Bilindiği üzere Klasik Osmanlı Türkçesi dudak uyumunun bulunmadığı Eski Anadolu Türkçesi ile bu sürecin tamamlandığı 18. yüzyıl sonrası arasında bir geçiş devresi niteliği taşımaktadır. Eski Anadolu Türkçesi döneminde bazı ekler sürekli yuvarlak ünlülü bazı eklerle düz ünlülü olarak kullanılıyordu. Bu sebeple eserde tespit ettiğimiz dudak uyumsuzlukları daha çok Eski Anadolu Türkçesine özgü dil özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

4. Çalışmamızda *altun, berü, eyü, getür-, girü, ĥatun, içün, ilerü, ĥapu, ĥarşu, niçün vb.* kelimelerde dudak uyumu tespit edilmemiştir.

5. Metnimizde tespit ettiğimiz bazı iki şekilli kelime tabanları özellikle dudak uyumu sürecinin başladığını göstermektedir. *eksik~ eksük, ĥuru~ ĥurı, kendi ~kendü, yalnız ~ yalnıuz vb.*

6. Dudak uyumu açısından metindeki durum şu şekilde tespit edilmiştir. Eski Türkçe devresinde bazı kelimelerin sonunda yer alan /-g/ ve /-ğ/ ünsüzleri, Batı Türkçesine geçerken erimiş ve kendinden önceki düz ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır. Bu durum eserimizde şu örneklerde tespit edilmiştir. *ĥapudan 34a/6, yatsu 14a/14 vb.* Bazı kelimelerde de hiçbir sebebe bağlı olmaksızın yuvarlaklaşma görülmüştür. *altun 59b/11, berü 66a/14, girü 2b/13, kendü 5b/2, yılduzlar 60a/8, incü 67a/4.*

7. Metnimizde bazı eklerin uyuma girdiği, bazı eklerin ise ikili şekillerinin olduğu görülmektedir.

Dudak uyumuna tamamen bağılı olanlar; *-Allm(çokluk birinci şahıs emir eki), +cIk(isimden isim yapma eki), -dlk(görülen geçmiş zaman çokluk birinci şahıs eki), +IcI(fiilden isim yapma eki), +cI(isimden isim yapma eki) vb.*

Dudak uyumuna kısmen uyanlar; *-dUk /-dIk (sıfat fiil eki), -dUr/ -dIr(fiilden fiil yapma eki), +ArU / +ArI (yön gösterme hâli eki), -dUr /-dIr (bildirme eki), -sUn /-sIn emir eki, +Uñ /+Iñ, +nUñ /+nIñ(ilgi hâli eki), +IU /+II(isimden isim yapım eki), +sUZ/ +sIZ (isimden isim yapım eki) vb.*

8. Eserde bazı eklerin daima yuvarlak şekilleri kullanılmıştır. *-dUñUz (görülen geçmiş zaman çokluk 2. şahıs eki), -Up (zarf-fiil eki), -Ur (fiilden fiil yapım eki) vb.*

9. Çalışmamızda bazı ekler ise sadece düz şekliyle tespit edilmiştir. *-Allm(çokluk 1. şahıs emir eki), +cIk (isimden isim yapım eki), -dlk (görülen geçmiş zaman teklik 1. şahıs eki), +cI (isimden isim yapım eki) vb.*

10. Çalışmamızda Türkçe ve yabancı kökenli bazı kelimelerde sonda ünlü türemesi olayına rastlanılmıştır. Kelimenin sonunda bir ünlü belirmesi şeklinde ortaya çıkan bu ses olayı bir ağız özelliği olarak değerlendirilmiştir. (*‘afvı eyleye 22b/10, ‘arzı itdi 43b/1, ‘adli 3a/12-14, ‘adnı 20a/9, kırkı 17a/3-5, dörtü 4b/10 vb.*)

11. Kalınlık-incelik uyumu birkaç istisna dışında tamdır. Yalnızca ekleşme durumunda uyum dışı kalan ekler vardır. (*‘ābdest alurken 34b/6, dararken 34a/11, şöñuraki 65b/6 vb.*) Türkiye Türkçesinde kalınlık incelik uyumu dışında kalan “*hangi, dahi*” kelimeleri metnimizde uyuma bağılı olarak “*ķankı (4a/11) ve daķı(2b/5)*” şekliyle kullanılmıştır.

12. Eski Anadolu Türkçesinde gelecek zaman için kullanılan *-ısar/-ıser* eki metinde iki örnekte tespit edilmiştir. *dayınısardır 33a/7, yetişiserdür 41b/5*. Bu durum, Eski Anadolu Türkçesi özelliklerinin değişime uğradığını göstermektedir. Bunun yanında *-acaķ/-ecek* gelecek zaman ekine de üç yerde rastlanılmıştır. *olacaķdır 45b/14, diyecek 52b/8 (2)*.

METİN

[1b] (1) Hâziret-i Resûl ‘aleyhi’s-selâm İblîs kelâm itdügi (2) Bismi’llâhi’r-raḥmâni’r-raḥîm (3) ⁴⁴ وَ بِهِ نَسْتَعِينُ yine diñle bir söze kıldık nazar ‘ış[k-ıla] (4) söyleyelim doğru haber faḥr-i cihân hoş naşîḥat (5) diñle bu cân Ebû’l Hüseyn Bekir Muhammed bin İ[s[ma‘îl](6) kavlinde şöyle rivâyet kıılır kim bir gün ol ‘âlemiñ faḥri (7) öninde zî-faḥri ihtiyâr iden peygamberler serveri (8) Muhammedü’l-Muştafâ şalla’llâhu ‘aleyhi ve sellem mescid (9) içinde aşḥâbı-la oturmuşken bir kişi geldi mescid (10) kapusunda çağırıp yâ Resûlu’llâh destûr isterim ki (11) içeri girem mübârek cemâliñi görem Resûl ḥâzireti (12) ‘aleyhi’s-selâm tebessüm idüp eyitdi yârenler bildü- (13) nüz mi şol söyleyen kimdür eyitdiler yok (14) yâ Resûlu’llâh ne kimesnedir ol söyleyen Hâziret-i Resûl (15) ‘aleyhi’s-selâm eyitdi şeytân-ı mel‘ündür [2a] (1) seni ‘azâb ile ḳaynadam mel‘ün didi bunda (2) seniñ ḳatıña geldigime sebep oldur didi (3) imdi yâ Resûlu’llâh baña ne şorarsın şor (4) kim saña doğru cevâb vireyin didi Resûl ‘aleyhi’s- (5) selâm şeytân-ı la‘înüñ bu sözlerini işidi- (6) cek üç kez in tekbîr getürdi şaḥâbelerine (7) döndi Resûl ḥâzireti ‘aleyhi’s-selâm eyitdi (8) yâ la‘în saña şorayın ki Âdem peygamber ‘aleyhi’s-selâma (9) niçün secide eylemediñ İblîs ‘aleyhi’l-la‘ne eyitdi (10) yâ Muhammed evvel ne ‘aceb su‘âl eylediñ sen ḥöd (11) Allâhu Te‘âlâniñ Resûlisin Allâhu Te‘âlâniñ (12) taḳdîrine nazar eyle niçün sen secide itmediñ (13) deyü ta‘n⁴⁵ tutarsın Allâhu Te‘âlâniñ dileginde (14) buydı kim ben Âdeme secide kılmayam ol vaḳit kim (15) Allâhu Te‘âlâ cemî‘ melâ’ikelere emir eyledi [2b] (1) vardılar Âdeme secide kıldılar ben kılmadım ‘ucub (2) eyledim çünki Ḥaḳ Te‘âlâ benim secide itmedügimi (3) gördi beni ḥâziretinden sürdi merdûd ve (4) mel‘ün eyledi eger evvel vaḳtın Ḥaḳ Te‘âlâniñ (5) dileginde ben secide itmek olaydı ben daḫı (6) melâ’ikeler ile secide kılaydım ve merdûd o- (7) lmayaydım ve buḡzı ḥusud daḫı baña virdi yâ Resu- (8) lu’llâh çünki Âdeme secide eylemedüm Ḥaḳ Te‘âlâ (9-10) Âdemi uçmaḳdan çıkardı emir eyledi kim ⁴⁶ وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ⁴⁷ ma‘nisi⁴⁷ demek (11) oldur kim ya‘nî şol buḡday ağacına yaḳın (12) varma Allâhu Te‘âlâniñ emri yoḳdur vardur ki (13) Allâhuñ emri Âdem anı yimeñ idi beni girü Âdeme (14) ḥavâle

⁴⁴“Ve ondan (Allah’tan) yardım ister ve onun yardımına güveniriz.”

⁴⁵ Metinde طَكْ şeklinde yazılmıştır.

⁴⁶ “Şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz.” Bakara suresi 35. ayet.

⁴⁷ Metinde مَعْنَاهُ şeklidir.

göndürdi ben vardım Âdemi azdırdım ol (15) buğday ağacından yedi Hâkķıñ emrin şıdı [3a]
 (1) Allāhu Te‘ālā daħı Âdemi uçmağdan çıkardı imdi (2) yā Muħammed her kim Tañrı
 Te‘ālādan hışım olur- (3) sa beni anıñ üstüne havāle eyler ben daħı (4) każā üzere yaratılmış
 kulum her kişi kim baña (5) uyar tezcek azdırıram yā Muħammed ümmetiñe eyit kim (6)
 doğrı yola gideler seniñ şerī‘atıñdan daşıra (7) çıkmayalar doğrı yolu görürken igri yola (8)
 gitmeyeler kim benim mekrimden āzāt olalar (9) Allāhuñ rahmetine müstağrağ olalar bu kez
 Resül (10) hażireti ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā la‘īn seniñ (11) düşmāniñ kimdir şeytān aleyhi’l-
 lā‘ne eyitdi (12) yā Muħammed ‘adli ve inşāf ehlini sevmezsin Resül (13) hażireti ‘aleyhi’s-
 selām eyitdi yā mel‘ün (14) ‘adli ve inşāf ehlini niçün sevmezsin (15) şeytān aleyhi’l-la‘ne
 eyitdi yā Muħammed [3b] (1) anıñ-çun sevmezsin ki bir kişi bir sâ‘at ‘adli eylese (2) ol kişiy
 yitmiş yıllık hasenāt virilür Resül (3) hażireti ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā la‘īn daħı (4) kimleri
 sevmezsin şeytān ‘aleyhi’l-la‘ne (5) eyitdi yā Muħammed ‘ālimleri daħı sevmezsin Resül (6)
 hażireti ‘aleyhi’s-şalātü ve’s-selām eyitdi (7) yā la‘īn ‘ālimleri niçün sevmezsin şeytān (8)
 eyitdi anıñ-çun sevmezsin ki ben zaħmet çeküp (9) cehdi idüp yapduğımı yıkarlar Resül
 hażireti (10) ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā mel‘ün ol yoħsul (11) kişiler kim hem yoħsul ola ve
 hem şabur- (12) lu ola anlardan niçün inçünüp kaħır olursın (13) şeytān ‘aleyhi’l-la‘ne eyitdi
 yā Muħammed anıñ-çun (14) kaħır olurun ki hem yoħsul ola ve hem şabur- (15) lu ola doğrı
 yola yürüye Allāhu Te‘ālāya [4a] (1) şükür eyleye pes ol yoħsul ol ğanıden (2) yegrekdir kim
 şükri ola Resül hażireti (3) ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā la‘īn bir kişi kim ğanı (4) olsa şakir olsa
 anıñla hāliñ (5) niçedir şeytān eyitdi yā Muħammed kaħan kim mālınıñ (6) zekātun virse ve
 seniñ şerī‘atıña muṭī‘ olsa (7) anıñla daħı işim yoğdur yā Muħammed ol kişi kim (8)
 ma‘rifetde kāmil ola hem Hâkķ Te‘ālāniñ vir- (9) düđi mālınıñ zekātın vire hayır ve ihsān (10)
 ide Allāhu Te‘ālāniñ emrin tuta anıñla daħı (11) işim yoğdur yā Muħammed kañkı kişi kim
 mālınıñ (12) zekātın çıkarmasa kıyāmet güninde ‘azā- (13) b-ıla giriftār olur ⁴⁸ نَعُوذُ بِاللَّهِ ve
 daħı yā Muħammed (14) her kim bir kişi Kā‘beye varsa oddan zencir- (15)lerle ol benim
 boynuma bağlar Resül hażireti [4b] (1) ‘aleyhi’s-selām eyitdi bir kişi oruc dutsa (2) ol vaкте

⁴⁸ “Allah korusun. Allah’a sığınırız anlamında bir sözdür.”

niçe olursın şeytân ‘aleyhi’l- (3)la‘ne eyitdi bir kişi yâ Muhammed oruc dutsa (4) ol benim başıma oddan yular urur Resûl hazireti (5) ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ mel‘ûn bir kişi kim (6) şadağa virse hiç andan saña zarar⁴⁹ ziyân (7) yetişir mi şeytân eyitdi yâ Muhammed bir kişi kim (8) şadağa virse ol kişi beni şöyle (9) ki balta ile päreler ve dağı damu odı (10) dörtü yanımdan cüş ider şankim cân tenimden (11) gider Resûl hazireti ‘aleyhi’s-selâm (12) eyitdi yâ la‘în bu şadağa virenlerden niçün (13) inçünürsün şeytân eyitdi anıñ-çun inçü- (14)nürüm ki bir kişi şadağa virse ol kişide (15) altı haşlet ziyâde artuğ olur biri budur kim [5a] (1) ‘ömri artar ikinci budur kim rızkı ziyâde olur (2) üçüncisi budur ki cemî‘ belâlardan ve kazâ- (3) lardan emîn olur dördüncisi⁵⁰ budur kim (4) kıyâmet güninde şevâbı mizânda ağır olur ve ya- (5) zıgı yeyni olur beşincisi budur kim kıyâmet (6) gününde yüzi bedir olmuş ayıñ on (7) dörtü giçesinden rüşân şu‘le vire ve altın- (8) cısı budur kim yarın kıyâmet güninde tamu (9) ile uçmağ arasında bir yerde ola kim ol kişi (10) tamuyı görmeye çünkim Resûl hazireti (11) ‘aleyhi’s-selâm şeytânıñ bu sözlerini işidi- (12) cek ne‘am baña qarındaşım Cebra‘îl böyle (13) didi Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ merdûd (14) benim aşhâbım Ebû Bekir haqqında ne dirsün İblîs (15) aleyhi’l-la‘ne eyitdi yâ Resûlu’llâh bilgil [5b] (1) kim kaçan Ebû Bekir gibi gölge görmesem (2) degil ki kendü şüretin şöyle ki qorqarım ki (3) göydemden cân gider Resûl hazireti ‘aleyhi- (4) ‘s-selâm eyitdi yâ la‘în ‘Ömer rağiya’llâhu ‘anhu (5) ile hâliñ nicedir ve niçe qorqarsın didi (6) şeytân ‘aleyhi’l-la‘ne eyitdi yâ Muhammed kaçan kim (7) ‘Ömeriñ heybetin görsem qorqumdan qurşun (8) gibi erirüm Resûl hazireti ‘aleyhi’s-selâm eyitdi (9) ‘Oşmân ile hâliñ nicedür şeytân eyitdi (10) yâ Muhammed cemî‘ melâ’ikeler ‘Oşmândan utanur- (11)lar ben dağı utanurum didi Resûl hazireti (12) ‘aleyhi’s-selâm eyitdi ‘Alî ile hâliñ nicedir (13) ve andan niçe qorqarsın şeytân eyitdi (14) yâ Muhammed ben ‘Alîyle ser-be-ser zebünım ben anıñ (15) önünde zebünım Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi [6a] (1) yâ la‘în Elhamdüli’llâh kim ümmetim eyü ümmetdür şeytân (2) eyitdi yâ Muhammed ol eyü ümmet didiğniñ (3) benim elimde bir top gibi oynadurum Resûl ‘aleyhi- (4) ‘s-selâm eyitdi yâ la‘în top gibi niçe (5) oynadursın şeytân eyitdi yâ Muhammed (6) Ebû Bekir hâş

⁴⁹ Metinde ضَرَارٌ şeklindedir.

⁵⁰ Metinde ذُورْتٌ دُنْجِسِي şeklindedir.

aşhâbıdır aña dañı fırsat (7) bulurın ve hem yâ Muhammed çok namâz kılanı ben eydir- (8)in ki nice bir kılırsın bu kadar namâz kılinça[ya kadar] işi (9) ñe ve gücüñe meşgûl olmağ yegdir dirim (10) ol kıldığıñ namâz saña aqça mı virir dirim (11) benim bu sözümle namâzın qaşd-ile terki ider (12) namâzı terki iden müslimân olmaz Resûl ‘aleyhi- (13)’s-selâm eyitdi yâ la‘îñ anlar hûd bilmezler sen (14) niçün husûdlık idersin şeytân eyitdi (15) yâ Muhammed anıñ-çun husûdlık iderem kim damuda [6b] (1) yalnız yanmayam Resûl hazireti ‘aleyhi’s-selâm (2) eyitdi yâ la‘îñ şunlar kim benimle bî‘at (3) iderler hiç anları dañı azdırır mısın şeytân (4) eyitdi yâ Muhammed ol senüñle bî‘at iden (5) kullar Allâhu azîmü’ş-şânıñ rahmetine irişenler- (6)dür didi ve hem yâ Muhammed bir kişi kim zikir (7) itse ben aña zafer bulmazın zarar irişdüremezim (8) didi ve dañı yâ Muhammed birkaç tâ’ife bizim mañbû- (9)bımızdur yâ Muhammed kim ribâ yirse oldur yolda- (10)şım Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ la‘îñ (11) şöbetiñ kimleredür⁵¹ şeytân eyitdi yâ Muhammed (12) şöbetim ser-fezân olanlaradır ki namâz kılmayalar hamır (13) içeler qatı yoldaşımdır ve hem hâldaşımdır ve hem (14) güyegimdür kim zinâ kılsa baña dostu olucamız (15) soñura imânsız olur Resûl ‘aleyhi’s-selâm [7a] (1) eyitdi yâ mel‘ün tercümânıñ kimlerdür (2) şeytân eyitdi yâ Muhammed yalan söyleyenler- (3)dür Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ mel‘ün (4) ortağıñ kimdir şeytân ‘aleyhi’l-la‘ne (5) eyitdi artuğa alup eksüğe virenlerdir (6) Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ la‘îñ gâzileri- (7)ñ kimlerdir şeytân eyitdi yâ Muhammed (8) zekât virmeyenlerdir Resûl ‘aleyhi’s-selâm (9) eyitdi yâ la‘îñ göñliñ qayğusın kimler (10) giderir şeytân eyitdi yâ Muhammed her kim (11) yalan yire and içse göñlümiñ qayğusın (12) anlar giderir Resûl hazireti ‘aleyhi’s-selâm (13) eyitdi yâ la‘îñ göñlüñ nûrın kimler arturır (14) şeytân eyitdi yâ Muhammed her kim ‘avrat talâ- (15) ğına and içse göñlümiñ nûrın ol [7b] (1) arturır Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ la‘îñ (2) ‘avânlarıñ kimlerdir şeytân ‘aleyhi’l-la‘ne (3) eyitdi her kim yetim mâlın yirse anlar benim ‘avânlarım- (4) dır Resûl hazireti ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ la‘îñ (5) seniñ yüziñi kim qara ider şeytân eyitdi (6) yâ Muhammed her kim dilinde dâ’im istiğfâr ider (7) ol benim yüzimi qara ider cānım gāyet-ile incidür(8) Resûl

⁵¹ Metinde كَمَلْدِرْ şeklindedir.

Һазирети ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā merdūd (9) imdi seniñ belüni şıyan kimdir şeytān (10) eyitdi yā Muḥammed her kim yaramaz işe tevbe itse (11) benim belümi ol şıyar didi Resül ‘aleyhi’s-selām (12) eyitdi yā la‘īn seniñ daḡı eviñ ve mescidiñ (13) қандadır ki cemā‘atıñ anda cemi‘ olurlar irte (14) ve gice saña ma‘āvinet iderler şeytān eyitdi (15) yā Muḥammed benim mescidim bāzārdır ve evim ḡammāmdır [8a] (1) ve cemā‘atım ḡayinlerdir ben anlarıñ imāmıyam Resül Һазирети (2) ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā la‘īn ṭa‘āmuñ nedir ne yir- (3) sin ve daḡı ḡāfızlarıñ kimlerdir şeytān eyitdi (4) ṭa‘āmım oldur ki ellerin ṭa‘āma şunduқda ba‘de (5) Bismi’llāhi’r-raḡmāni’r-raḡīm dimeden yirler ol benim (6) ṭa‘āmımdır ve daḡı ḡāfızlarım saḡu saḡanlardır (7) ki dā’im saḡu saḡarlar Resül ‘aleyhi’s-selām (8) eyitdi yā mel‘ūn mü’ezzinleriñ kimlerdir şeytān (9) ‘aleyhi’l-la‘ne eyitdi yā Muḥammed mü’ezzinlerim çalgı (10) çalanlardır dā’im çalgı çalarlar Resül Һазирети ‘aleyhi- (11)’s-selām eyitdi yā mel‘ūn defterdārlarıñ kimler- (12) dir şeytān eyitdi yā Muḥammed defterdārларım tenine (13) döḡün uranlardır Resül ‘aleyhi’s-selām eyitdi (14) yā la‘īn ilçileriñ kimlerdir şeytān eyitdi (15) yā Muḥammed ilçilerim cāzūluқ idenlerdir Resül [8b] (1) Һазирети ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā mel‘ūn bunca (2) maḡlūқata yalıñuz nice irüşürsin didi (3) şeytān ‘aleyhi’l-la‘ne eyitdi yā Muḥammed mecmū‘ (4) maḡlūқatıñ saḡışınca benim daḡı elim vardır didi (5) ve daḡı yā Muḥammed şol kişiler kim ṭā‘at (6) itmege taқşırılıқ iderler anları daḡı azdırırım (7) kim ṭamuluқ olalar ve daḡı yā Muḥammed şol (8) қоçalar kim lāḡ iderler anları daḡı azdırırım (9) kim ve daḡı yā Muḥammed şol yigitler kim tekebbirlik (10) iderler anları daḡı azdırırım ve daḡı yā Muḥammed oḡlan- (11) cıқları daḡı dā’im azdırırım gülerler ve oynar- (12)lar lāḡ⁵² iderler ve daḡı yā Muḥammed şol қарıcıқları kim (13) cāzūlıқ iderler anları azdırırım ve yā Muḥammed şol (14) ‘avratlar kim yigit olalar anları daḡı azdırırım (15) anlar benim elimdedir Resül Һазирети ‘aleyhi’s-selām eyitdi [9a] (1) yā mel‘ūn ḡiçbir ‘avrat var mıdır kim seniñ (2) sözüñe uymaz ve fi‘lüñe aldanmaz şeytān ‘aleyhi- (3) ’l-la‘ne eyitdi dörtü ‘avrat vardır kim benim elim (4) anlara erişmez yoksa қаланın emrüme muṭi‘dür (5) Resül Һазирети ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā mel‘ūn (6) ol ‘avratlar kimlerdir ki anlara fi‘lüñ erişmez (7) şeytān eyitdi yā

⁵² Metinde ъ şeklidir.

Muhammed biri Meryem hatundur (8) kim ol 'İsā anasıdur (9) ikinci Aşiye hatun kim Fir'avın 'avratıdur (10) üçüncisi helālīn Hādicedür dördüncisi (11) kızın Faımadır yā Muhammed bunlar benim elimden halāş (12) bulmuşlardır didi ve daıı yā Muhammed şol kişi- (13)ler ki tāt iderler namāz kırlurlar seniñ emrüne (14) muı' olurlar anları daıı azdıramazım ve daıı yā Muhammed (15) bir kişi kim ümmetiñden hayır itmege niyyet eylese [9b] (1) ben aña evlādımdan yitmiş kişi havāle eylerim cehti (2) iderim ki hayır itmeye⁵³ ve daıı yā Muhammed bir kişi (3) namāz kıılmağa kaşdı eylese ben aña fi'li iderin (4) kim anıñ namāzı każāya qalur çüñkim namāza (5) dura göñlüne dünyā teşvişi bırağurum (6) gözün dörte yaña eyler maşlıhatdan ne kadar (7) var-ise öğüne düşürürem hiç namāza muqayyed (8) olmaz anıñ namāzı bātıl olur yarın kıyāmet gü- (9)ninde namāzın yüzine ururlar Resül hazireti 'aleyhi- (10)'s-selām eyitdi yā la'ın ümmetim saña yarar ne iş (11) işler ki hiç rahmete kabil olmaya şeytān (12) eyitdi yā Muhammed şol kişiler kim baıl ola (13) ya baña müsahhare ola anlar⁵⁴ hiç ebedi rahmet (14) bulmaz Resül 'aleyhi's-selām eyitdi Muhammedü- (15) 'l-Muştafa şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem eyitdi yā la'ın[10a] (1) uçmak ehli kimlerdir şeytān eyitdi yā Muhammed (2) imān ehli dili yalan söylemeyenlerdir ve dilini yaramaz (3) sözden pehriz idenlerdir ve tevbe idenler ve şadaqa (4) virenler ve gāziler ve şehidler bunlar uçmak ehlidir (5) Resül 'aleyhi's-selām eyitdi yā merdud seni (6) boğazlayan kimlerdir şeytān eyitdi yā Muhammed (7) beni boğazlayan 'alimlerdir Resül hazireti 'aleyhi- (8)'s-selām eyitdi yā la'ın şüretiñe başmağ-ıla (9) uran kimlerdir şeytān eyitdi yā Muhammed (10) ol kişiler kim nā-mahreme nazar itmeye⁵⁵ beni ol (11) başmağ-ıla şüretüme urur Resül hazireti (12) 'aleyhi's-selām eyitdi yā la'ın seni pāre pāre iden (13) kimlerdir şeytān eyitdi yā Muhammed beni pāre pāre (14) eyleyen Allāhu Te'ālā haziretlerine zikir idenlerdir (15) Resül 'aleyhi's-selām eyitdi yā la'ın seniñ [10b] (1) yüregüne zaım uran kimlerdir şeytān eyitdi (2) namāzda evvel şafa duranlardır yā Muhammed didi (3) Resül hazireti 'aleyhi's-selām eyitdi seni (4) aşhābınla qahir iden kimlerdir şeytān (5) eyitdi yā Muhammed cemā'at ile namāz kıılanlardır (6) Resül 'aleyhi's-selām eyitdi yā la'ın seniñ (7) qaravaşlarıñ kimlerdir şeytān eyitdi (8) yā

⁵³ Metinde خَيْرُ أَيَّتْمِيَهْ şeklindedir.

⁵⁴ Metinde أَنْلَرُ şeklindedir.

⁵⁵ Metinde نَظَرُ أَيَّتْمِيَهْ şeklindedir.

Muhammed benim qaravaşlarım halkı incidenlerdir Resül (9) ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ la’în ‘aceb seniñ⁵⁶ dağı (10) ‘ömriñde hiç kimesneye naşîhat itdügiñ (11) var mıdır şeytân eyitdi yâ Muhammed şol vaqıtde (12) kim Nüh tūfānı oldı Nūha emir olundı kim (13) halkı gimisine qoya Nüh dağı cemī‘ halkı (14) gimisine qoydı ol vaqtin eşek girmedı (15) zīrā kim ben eşegüñ kuyruğına yapışmış-ıdım [11a] (1) Nüh eşege qağıdı içerü gir yâ mel‘ün didi (2) dağı eşeg-ile bile girdim Nüh peygamber beni (3) gördi yâ mel‘ün taşra çık didi Haq Te‘ālā- (4) dan emir yetişdi kim yâ Nüh qo dursun saña (5) naşîhat eylesün bu kez Nüh ‘aleyhi’s-selâm (6) eyitdi yâ la’în baña naşîhat eyle didi (7) ben eyitdim yâ Nüh benim saña naşîhatım budur ki (8) kendüñi görmegil ‘ucub⁵⁷ itmegil kim ben kendü- (9)mi gördigimden ötüri la‘net adın kazandım (10) uçmağdan çıqdım Ādemiñ tevbesi maqbül oldı (11) ben merdūd oldum kaldım Resül ‘aleyhi’s-selâm (12) eyitdi yâ la’în yazuqlarıñ qanqısı artuğdur (13) şeytân ‘aleyhi’l-la‘ne eyitdi yâ Muhammed her kim (14) yazuq işlese göñlimiñ ma‘mūrıdur (15) illā üç yazuq gözümüñ nūrıdur biri hasūd-[11b] (1) lıq biri kibirlik ve biri yoğsul olıcağ ağlayup (2) teşekkī idüp şabursız olmağ ol benim gözümüñ (3) nūrıdur Resül ‘aleyhi’s-selâm bu sözleri (4) şeytândan eşidicek bir kezın āh eyledi (5) mübârek başını şaldı ve mübârek gözlerinden (6) yaş ağıttı şahâbeler eyitdiler yâ Resūlu’llāh niçün (7) melül olursın Resūlu’llāh ‘aleyhi’s-selâm eyitdi (8) yârenler bizden öñüdüñ gelen peygamberler (9) da‘vet iderler-idi halkı bu üç nesneden (10) ötüri çünkim bu halkada bu üç ma‘siyyet (11) var ola üçünden qalanı dağı ola şeytân (12) eyitdi yâ Muhammed ben ol Ādeme hased itdim⁵⁸ (13) uçmağdan çıkardım Hâbili depeletdim Qārūna (14) hased itdim⁵⁹ mâlı-la yir yutdı ve dağı yâ Muhammed (15) şol kişiler kim Tañrı virdigine şükür [12a] (1) itmeyeler ve göñli hayır işde olmaya ve kendü (2) hayır işinde⁶⁰ olmaya anları dağı çok azdırıram Re- (3) sül hazireti ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yâ mel‘ün (4) bir kul günāh eylese soñura döne itdügi⁶¹ (5) işe ve günāha tevbe eylese Haq Sübhānehü ve Te‘ā- (6) lā haziretleri ganidür kim günāhını ‘avf (7) ider senüñ hasūdılığın qalur şeytāni’r-

⁵⁶Metinde سَنٌ şeklindedir.

⁵⁷Metinde عَجِبٌ şeklindedir.

⁵⁸Metinde حَسَدٌ أَيْتِدِمٌ şeklindedir.

⁵⁹Metinde حَسَدٌ أَيْتِدِمٌ şeklindedir.

⁶⁰Metinde خَيْرٌ أَشِي şeklindedir.

⁶¹Metinde أَيْتِدُوكِي şeklindedir.

racīm (8) eyitdi yā Muḥammed gerçeksın Hāḫ Te‘ālā (9) her kişi günāhı için tevbe kılsa Hāḫ Te‘ālā (10) ol kişiniñ günāhın ‘avf ider illā ben (11) ol kişiye cehdi iderim ki cihāndan tevbe- (12)siz gide tevbesiz gideniñ ḥōd ḥālī (13) ma‘lūmdur niçe olur Resūl ‘aleyhi’s-selām (14) melūl oldı şeytān-ı la‘īn gördi kim Resūl (15) ḥazireti ‘aleyhi’s-selām melūl oldı kendü [12b] (1) şād oldı ve güldi Resūl ḥazireti ‘aleyhi’s-selām (2) eyitdi saña fā’ide olur mı kim böyle böyle (3) şād olursun şeytān eyitdi benim işim (4) ve gücüm ḥalka zulüm eylemekdir ve azdurup (5) incidmekdir ben gāyet şafā buluram yā Muḥammed (6) ḥalkı anıñ için azdırırım ki ṭamuya benimle (7) ma‘an gire Resūl ḥazireti ‘aleyhi’s-selām (8) eyitdi yā la‘īn iḥtiyārīñ kimlerdir şeytān (9) eyitdi yā Resūlu’llāh iḥtiyārım şol ḳādīler- (10) dir ki rüşvet yirler ve şol ḳoçalardır kim zinā (11) iderler ve şol kişilerdür kim Tañrı vir- (12) düğine şükür itmezler ve şol kişilerdir kim (13) şabursız olalar ve şol kişilerdir kim arsuz (14) yürüyeler ve daḫı yarın ḳıyāmet güninde benim (15)-ile ḳopalar ‘Abdullāh bin Selīm dir bir şaḫābe [13a] (1) var-ıdı söyledi eyitdi yā Resūlu’llāh ben (2) daḫı Tevrāt içinde gördüm ki şeytān ‘aleyhi- (3)’l-la‘ne bu şıfatlu kişidür şeytān ‘aleyhi- (4)’l-la‘ne az başım şaldı eyitdi ‘aceb ‘ilim (5) var mıdır kim ben anı bilmezim ya müşkil ola mı (6) kim ben anı ḫal itmeyem⁶² ya ādem var mıdır kim (7) benim elimden ḳurtula meger Allāhu Te‘ālāniñ ḥāş (8) ḳulları ola Resūl ḥazireti ‘aleyhi’s-selām (9) eyitdi ol ḥāş ḳulları kimlerdir kim sen (10) anlara çāre idemezsin İblīs eyitdi yā Muḥammed (11) anlar şunlardır kim ‘ahdına vefā eylediler (12) veya dünyāya şādımān olmadılar ve hem Allahıñ emrine (13) ve seniñ şerī‘atıña muṭī‘ ola ben anlara çāre (14) idemezim yoḫsa girü ḳalanı ‘āmmeten hep (15) azdırıram Resūl ḥazireti ‘aleyhi’s-selām eyitdi [13b] (1) yā la‘īn hiç benden öñidin gelen peygamberlere (2) daḫı vardıñ mı yoḫsa hemān benim ḳatıma (3) mı geldiñ şeytān eyitdi yā Muḥammed İbraḫīm (4) peygambere vardım ve oḫlı İsmā‘īlī ḳurbān itmege⁶³ (5) iletürken diledüm ki oḫlını ḳurbān itmeye⁶⁴ (6) ‘āşī ola beni gördügi sâ‘at bildi İsmā- (7)‘ ile geldim eyitdim ki atañ seni boğaz- (8)lamağa iletür rāzı olma didim ol daḫı bildi (9) yüz virmedi evet yā Muḥammed Yūsufuñ ḳarında- (10)şlarına fitnem irişdi Yūsufi ḳuyuya bıraḳdılar (11) ve bir daḫı Mūsā peygambere mekrim

⁶² Metinde حَلْ أَيْتَمِيمٍ şeklindedir.

⁶³ Metinde قُرْبَانُ أَيْتَمِكْه şeklindedir.

⁶⁴ Metinde قُرْبَانُ أَيْتَمِيَه şeklindedir.

irişdi bir gün (12) Fir‘avni çatında iken bir kişi urdı öldür- (13)di ve dağı İsa peygambere fi‘lim irişdi (14) beni bir gün gördi zâhid şanup ‘izzet (15) eyledi ve dağı Dâvud peygambere fi‘lim irişdi [14a] (1) şalavât getürse Allâhu Sübhânehû ve Te‘âlâ (2) ol kişiye yüz yıl ‘ibâdet itmişçe şevâb (3) ruzî kıla didi ve dağı peygamber ‘aleyhi- (4) ’s-selâm buyurur her kim cum‘a gicesi iki (5) reke‘at namâz kılsa her reke‘atde bir Fâtiha (6) ve bir Āyete’l-kürsî ve on beş kerre ⁶⁵قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (7) okusa namâzdan fâriğ olıcağ baña biñ (8) kerre şalavât-ı şerîf getüre be-dürüstî (9) beni ol giçe düşünde göre didi ve dağı (10) peygamber ‘aleyhi’s-selâm buyurur bir sâ‘at var- (11) dır cum‘a günü ikindiden tâ gün dolunınca (12) ol sâ‘atde her ne dilese elbetde qabûl olunur (13) ve dağı peygamber ‘aleyhi’s-selâm buyurur her kim (14) pençişenbih gicesi aḥşam-ıla yatsu arasında (15) iki reke‘at namâz kılsa her reke‘atde bir Fâtiha [14b] (1) ve bir Āyete’l-kürsî ve beş kerre İhlâş-ı şerîf ve dağı (2) Mu‘avvizeteyn ⁶⁶ okusa anlarıñ şevâbın atasına (3) ve anasına bağışlasa ol kişi şırâtı (4) yıldırım gibi giçe ve dağı Resûl ‘aleyhi’s-selâm (5) buyurur her kim iki reke‘at namâz kılsa (6) kuşlık vâktinde Allâhu Te‘âlâ ol kişiniñ dîvânına (7) biñ secide yazı vire ve sekiz biñ derecesin (8) yücelde yazuğın yuya ve her kim sekiz reke‘at namâz (9) kılsa Allâhu Te‘âlâ ol kişiye sekiz biñ müjde vire (10) ve sekiz biñ derecesin yücelde ve dağı ne kadar (11) ulu yazıklar var-ise Allâhu Te‘âlâ cemi‘sin yar- (12) lağaya didi Enes İbni Mâlik rağıya’llahu ‘anhu (13) iydür ezân okunurken bir kimse evine girse (14) iki reke‘at namâz kılsa her reke‘atde bir Fâtiha üç (15) ihlâş okusa Allâhu Sübhânehû ve Te‘âlâ ol [15a] (1) kişiden yoḥsullığı götüre ve ol kişiniñ (2) evini feriştehler ‘umâret eyleye ve ol kişi (3) cennete vâcib ola didi ve dağı Resûl ‘aleyhi- (4) ’s-selâm buyurur her kim benim ümmetlerimden üç (5-6-7) kerre

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلِحَمْدِ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ بِالْفِ لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ⁶⁷

dise (8) dükeli günâhları yuyıla ve eger deñizler kaṭre- (9) since olursa [bile] didi ve dağı peygamber ‘aleyhi (10) ’s-selâm eyitdi qarındaşım Cebrâ’îl geldi (11) eyitdi yâ Resûlu’llâh

⁶⁵ İhlas suresi- 1. ayet.

⁶⁶ Felak ve nas surelerinin ikisine verilen ortak isim.

⁶⁷ “Allah şerikten ve kusurdan uzaktır. Her türlü hamd ve minnet Allah’a mahsustur. Allah’tan başka ilah yoktur. Güç ve kuvvet ancak yüce ve azamet sahibi Allah’a mahsustur.”

saña bir şerbet getüre- (12)yin ki dükeli rencilere devâdır didi didim ki (13) ol nedür yâ aḥî Cebrâ'îl eyitdi yâ Muḥammed yağmur (14) şuyun algıl üzerine yedi kerre Fâtiḥa (15-15b/1-2) oḡuğıl ve yedi kerre

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ⁶⁸

oḡuğıl üzerine üfür- (3)ğıl içgil yedi güne degin günde (4) bir ḡadeḥ içgil aç ḡarnına didi ve bir rivâyetde (5) Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi yedi kerre Āyete- (6)’l Kürsî ve yedi kerre قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ve yedi (7-8-9-10) kerre النَّاسِ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ve yedi kerre

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ

يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

oḡusa üzerine üfür- (11)se ve yedi güne degin bir ḡadeḥ içse⁶⁹ (12) aç ḡarnına Allāhu ekber ol kişi şifâlar bula didi (13) ve daḡı ardınca bu du‘âyı oḡuğıl (14-15)

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ⁷⁰

ve şalâvat [16a] (1) getüre ve her birini yitmiş kerre oḡuya (2) ol Tañrı ḡaḡḡı-ḡun kim benim nefesim anıñ ḡuduret (3) elindedir her kim ol şudan içse teninde⁷¹ (4) ve damarlarında ve etinde ve süñüginde ve siñirleri- (5)nde dükeli renci zâ’il ola cümle aḡrılardan (6) ḡalâş bula ve hem Resûl ‘aleyhi’s-selâm buyurır (7) her kim bir kez⁷² سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ (8)u Sübhānehū ve Te‘ālā ol kişiniñ divānına (9) biñ müzde[yaza] ve biñ yazuḡı yuyıla ve her kim artuḡ (10) dise daḡı artuḡ müzde yazıla didi ve daḡı (11) Resûl ḡazireti ‘aleyhi’s-selâm buyurır her kim (12) cum‘a gicesi sekiz reke‘at namāz ḡılsa ve baña (13) sekiz kerre şalavât -ı şerîf getürse cümle (14) günāhları gide Allāhu Te‘ālā dergāhında didi ve daḡı (15) Ebū İmām

⁶⁸ “Allah Teâlâ’dan başka ilah yoktur, tek ilah sadece odur, ortaḡı da yoktur. Bütün mülk ona aittir. Bütün hamd ve senalar onadır. Her şeye kadirdir.”

⁶⁹ Metinde اِجْتَلْ şeklindedir.

⁷⁰ “Allah bütün noksan sıfatlardan münezzehtir, bütün hamdler ona mahsustur. Allahtan başka ilah yoktur. Allah en büyüktür.”

⁷¹ Metinde تَنْدُنْ şeklindedir.

⁷² “Allahı hamd ile tesbih ederim.”

haziretleri rağıya'llāhu ' anhu iydır her [16b] (1) kim bir kerre ⁷³ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ dise (2) Kā'betü'l Hedada⁷⁴ biñ deve kırbān eylemişçe Allāhu Te'ālā (3) şevāblar ruzı kıla didi ve dağı peygamber 'aleyhi- (4)'s-selām buyurır her kim iki rike'at namāz kılsa (5) şevābın ölüniñ ruzı-çun bağışlasa Allāhu Te'ālā (6) yolına bağışlasa ve ol iki rike'at namāzda bir (7) kerre Fātiha ile bir Āyete'l kürsī ve bir (8) ⁷⁵ أَلْهِكُمْ التَّكَاثُرُ okuya ve on ihlāş (9) okuya andan şoñura selām vire eyide kim ilāhī sen (10) benim rabbümsin bu kılduğım namāzı filān meyyite şada- (11) ka eyledim dise Allāhu Sübhānehū ve Te'ālā ol meyyitiñ (12) sinine biñ ferişte vire ve her ferişte ile nūr (13) ola ve hediyye ola kıbrinde tā kıyāmet āhir olunca (14) ve dağı Allāhu Te'ālā ol namāzı kılan kışıye dünyā (15) duraldan birü ne kıadar aylar ve günler ve yılduzlar ve [17a] (1) giceler ve gündüzler şağışınca ol kışıye (2) hasenātlar vire ve dağı ol kışiniñ Allāhu (3) Te'ālā kırkı derecesin 'ālī çıkara ve kırkı 'ömür vire (4) şevābın vire kıbül ve maqbül olmuş ola didi (5) ve dağı Allāhu Te'ālā ol kışıyi kırkı hürī birle (6) çiftler didi ve dağı ol kışiniñ dīvānına (7) biñ şehid şevābın yazı vire didi ve dağı Allāhu (8) Sübhānehū ve Te'ālā ol kışıye biñ hulle geydüre (9) cennet hullelerinden ve dağı ol kışi dāri'l-fenā (10) dan dāri'l-bekāya rıhlet itmeye tā uçmakıda kendü (11) maķāmın görmeyince ve dağı her kim ölüsin esir- (12) gese bu namāzı ayıñ evvel gicesinde (13) kıla her kıanķı gice olursa ol gice gökcekdir (14) didi ve dağı Resül 'aleyhi's-selām buyurır hürmetlü (15) ve 'izzetlü aylar dörti aydur evvelā Receb ayıdur [17b] (1) ikincisi Zı'l-ka' de ayıdur üçüncisi Zı'l-hicce (2) ayıdur dördüncisi Muħarrem ayıdur imdi bu zikir (3) olunan aylarda her kim oruc dutsa şevābını (4) Allāhu 'azimü's-şāndan ğayrı kimesne bilmeye didi (5) ve dağı ol zikir olan günlerdir kim zikir olundu (6) pençşenbih āzine düşenbih bunları ulaşdı- (7)rı oruc dutsa Allāhu Te'ālā hazireti celle celā- (8)lühü yedi yüz yıl oruc dutmuşça şevāblar yazı (9) vire didi ve dağı Resül hazireti 'aleyhi's-selām (10) buyurır her kim benim ümmetlerimden Muħarrem ayında bir gün (11) oruc dutsa Allāhu Te'ālā hazireti iki yüz biñ (12) yıl oruc dutmuşça aña müzde vire ol kışiniñ (13) dīvānına didi ve dağı ol günüñ gicesi (14) bir cemā' at

⁷³ "Allahtan başka ilah yoktur. Allah en büyüktür."

⁷⁴ Metinde كَعْبَةُ الْهَدَا şeklinde.

⁷⁵ Tekasür Suresi (102. sure 1. ayet).

ki du‘ā dilese Allāhu Te‘ālā du‘āsın (15) qabūl ve maq̄būl kılı vire ve ol kişiniñ ser-[18a] (1) cümle günāhların yarlağaya ve dağı serveri- (2)’l-enbiyā Muḥammedü’l-Muḥtafā şalla’llāhu ‘aleyhi (3) ve sellem buyurır her kim benim ümmetlerimden Muḥarrem (4) ayınıñ yedinci günü oruc dutsa (5) şöyledür kim Allāhu Te‘ālā dergāhında biñ yıl (6) oruc dutmuşca Allāhu Te‘ālā şevāblar vire rü- (7)zī kılı vire ol kişi dağlar başında ölü- (8)rse Allāhu Te‘ālā ol kişiye peygamberler mertebe- (9)sin vire didi ve dağı Ḥaziret-i Resūl ‘aleyhi- (10)’s-selām buyurır kim her kim benim ümmetlerimden mübārek (11) Muḥarrem ayınıñ evvelki günü oruc dutsa yüz (12) yigirmi biñ gün Allāhu Te‘ālā ḥaziretine oruc (13) dutmuşca şevāblar rüzī kılı vire didi ve dağı (14) yigirminci güninde oruc dutsa on biñ (15) yıl oruc dutmuşca Allāhu Te‘ālā şevāblar rüzī [18b] (1) kıla didi ve dağı yedinci kat gök feriştehleri (2) Allāhu Te‘ālādan yarlağanmaqlığın dileyeler Allāhu Te‘ā- (3) lāniñ ‘arşın götüren feriştehler ile bile didi (4) ve dağı Sidretü’l-müntehā ve Tūbā ağacı cennetde anıñ maqāmı (5) ola didi ve dağı İbn-i ‘Abbās raḍiya’llāhu ‘anhu eyitdi (6) peygamber ‘aleyhi’s-selām buyurır her kim benim ümmetlerimden (7) ‘aşüre bayramı günü öyle ile ikindi (8) arasında iki rike‘ at namāz kılsa her rike‘ atde bir Fātiḥa (9) on ihlāş okusa kaçan kim selām vire yitmiş (10-11-12) kerre Estağfirullāh dise ve yetmiş kerre

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

dise (13) ve yitmiş kerre Resūl ḥaziretine şalavāt getürse (14) Allāhu Te‘ālāniñ emriyle meliki’l mevti ol kişiniñ (15) rühın āsān birle ala didi ve dağı ol kişiye [19a] (1) Allāhu Te‘ālā cennet ta‘āmlarından naşīb idüp (2) yedüre ve eli-le kişiye şarāben ṭahūran şarāb- (3) ların naşīb idüp içüre ve dağı her kim cum‘a gice- (4) si veyāḥūd gündüzi dörtü rike‘ at namāz (5) kılsa her rike‘ atde bir Fātiḥa ve elli kerre ihlāş-ı (6) şerīf okuya ve andan selām vire ve dağı selāmdan (7-8) şoñura yüz kerre وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ dise ve dağı (9) Resūl ḥaziretine yüz kerre şalavāt getürse (10) Allāhu Te‘ālā ol kişiye cennāt- ı ‘adnı içere biñ (11) şehir yapı vire aq̄ incüden ola her şehirde biñ (12) köşki ola ve her köşkte biñ taḥtı ola (13) nūrdan ve her bir taḥtı üzerinde döşekler ola (14) sündüsden ve istebraqdan döşekleriñ (15) içi miskī ola ve her biri beş yüz yıllık yol ola [19b] (1) ol şehriñ dīvārları aq̄

incüden ola ol (2) şehirleriñ arasında āb-ı revānlar ola ve bostā- (3) nlar ve bāğlar ve baççeler ve dürlü dürlü envā' in (4) yemişler ola ve dürlü dürlü açar ırmaçlar ola (5) şuları sütden aç ve şekerden dağı şīrīn (6) ola ve içinde cennet kızları cevlan ura ol ır- (7) maçlarıñ her biri çardan dağı beyāz ola ve buz- (8) dan şovıç ola havızlar içinde hūrī kızları (9) ola eger ol hūrīleriñ birisiniñ dünyāya (10) sırça barmağıniñ dırnağı gösterile-y-idi(11) anıñ nūrından güneşin nūrı belürmeseydi (12) didi ve dağı her hūrīniñ biñ kat hüllesi ola (13) teni beyāzlığından sūñügi görine ve (14) içlerinde iligi görine netekim aç yāçut içinde (15) kızıl hayta göründügi gibi görüne [20a] (1) didi ve dağı 'Abdullāh bin Raḥman raḍiya'llāhu (2) 'anhu eyitdi her kim ki cemī' 'ömrinde bir kerre bu namāzı (3) kılsa her rike' atde bir Fātiḥa ve elli ihlās (4) sūresin okusa andan şoñura selām (5-6-7) vire selāmdan şoñura yüz kerre

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَبِالْفِلاَ حَوْلٌ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

(8) dise ve andan şoñura yüz kerre şalavāt-ı şerīf (9) getüre yukarıda zikir olunan 'adnı u- (10) çmağıniñ şehirlerinden aña müyesser eyleye (11) didi her kaçan kim bir kul bu namāzı kılsa ve bu (12) tesbīhi okusa yedi kat gök feriştehleri (13) ol kişiniñ cenāzesine hāzır ola ve dağı ol (14) namāzıñ ve ol tesbīhin şevābı Allāhu Te'ālānuñ (15) yaratduğı maḥlūk sağışınca ola ve ol [20b] (1) kuluñ ser-cümle yazıklar yuyıla didi ve dağı (2) ol kuluñ dörtü derecātın yücelde ve bitisin sağı (3) eline şunalar ve gökşülerinden Allāhu Te'ālā biñ kişiye (4) 'ināyet nazārın eyleye didi ve dağı peygamber 'aleyhi (5) 's-selām eyitdi on biñ kişiye şefā' at eyleye (6) vallahü Te'ālā haziretinden şefā'ati kabül ola didi (7) ve ol kişi kaçduğı namāzların bula ve dağı Allāhu (8) Sübhānehū ve Te'ālā ol kişiyi dünyāda ve āhiretde şeytān (9) şerinden emīn eyleye didi ve dağı ol kişi yarın (10) kıyāmet güninde sīninden durıcaç ayıñ on dörtü (11) gicesi gibi şe'ale ola didi ve dağı Ca'fer (12) İbni Muḥammed raḍiya'llāhu 'anhu eydür her kim farıza (13-14-15) namāzlarından şoñura eyitse

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَبِالْفِلاَ حَوْلٌ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

dise Allāhu [21a] (1) Sübhānehū ve Te'ālā anı oda göndürmeye şağlaya ve (2) dağı ādem başmaçdan ve dīvār altında kaçmaçdan veya- (3) vuz ölüm şerinden şağlaya didi ve dağı

Resül (4) ‘aleyhi’s-selām eyitdi her kim evine giricek (5) selām virse selāmdan şöñura üç kerre ihlāş-ı (6) şerif okusa ol evden ebedī yoħsıllık gide (7) ve daħı her kim düşenbih gicesi on rike‘ at (8) namāz kılsa, her bir rike‘ atde bir Fātiħa ve Āyete’l kürsī (9) okuya namāzdan fāriğ olıcak baña on iki kerre (10-11-12) şalavāt getürse on iki kerre

أَسْتِ غُفْرَانَ اللَّهِ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

(13) dise yarın kıyāmet gününde çağırılar kim (14) yā fulān ibni fulān gel müzdeñi al ol namāz (15) kılan ki anda hāzır ola uçmağdan hulle getürüp [21b] (1) ol kula geydüreler dükelisinüñ ağırlığı (2) yedi mişkāl ola ve yuħaru hulleden aşığı hulle gö- (3) rüne ve başına nūrdan tāc uralar kim var yū- (4) ri sen uçmağa gir ve şehīdler ile ol- (5) ğıl deyeler kaçan kim ol kul uçmağa yakın (6) vara yüz biñ ferişte karşı geleler her (7) biriniñ elinde nūrdan tabağlar ola ve ol tabağlar (8) içinde cennet ta‘āmları ola uçmağ hūrīleri (9-10) eyideler kim 76 كَلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ deyeler ve ol (11) mü’min kul yeye içe ve diñlene ve uçmağ içinde (12) ebedī kıla ve daħı Hāziret-i ‘Alī rağiya’llāhu ‘ anhu iydür (13) Resül hāzireti ‘aleyhi’s-selām buyurır her kim ki (14) ümmetlerimden irte namāzından şöñura ihlāş okusa (15) ol gün ol kula hiç günāh yazılmaya şeytān [22a] (1) ‘aleyhi’l-la‘ne daħı ne kadar erişürse azdurmaya (2) didi ve daħı Allāhu Sübhānehū ve Te‘ālā ol kula deñiz- (3) ler kıtresince şevāblar vire didi ve daħı Allāhu (4) Te‘ālā celli celālühū anı damudan kırtarup (5) uçmağını ve dīdārını naşīb ide ol kişiye (6) erzāni kıla didi ve daħı Resül ‘aleyhi- (7) ’s-selām buyurır her kim kendi eli-le hağ yo- (8) lına bir ağça şadağa virse yegdür kendüden (9) şöñura biñ dīnār vaşıyyet eylemekden didi ve da- (10) ğı peygamber ‘aleyhi’s-selām eyitdi uçmağ kıpusında (11) yazılmış gördüm her kim Allāh yolına şadağa (12) virse Allāhu Te‘ālā hāziretleri birine on vire (13) ve her kim ödünc virse Allāhu Te‘ālā efendim her (14) birine on sekiz vire ve daħı peygamber ‘aleyhi- (15-22b/1) ’s-selām buyurır kim namāzdan şöñura (2) مُسْلِمُونَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ oku- (3) miş gibidür ve daħı ol kılduğı namāzdan (4) ötüri Allāhu Te‘ālā anı cennete kıoya

⁷⁶ “Onlara yaptıklarınıza karşılık afiyetle yiğın, iğin denir. Gerçekten biz güzel amel işleyenleri böyle mükafatlandırırız.” (Mürselat Suresi- 43. ve 44. ayet)

dididi (5) egerçi kim ol kişi cehennem ehli dağı-y-ısa (6) dididi ve dağı Resül hazireti ‘aleyhi’s-selām (7) buyurır iki kelime vardır dil-ile yeyni- (8) dir illā mizānda ağırdır ol kelime budur (9) bunlardır ⁷⁷ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ dise (10) Allāhu Te‘ālā amñ ser-cümle günāhlarını ‘afvı (11) eyleye ve anadan henüz doğmuş ola dididi (12) ve dağı her kim irte namāzından önidin şubh-u şā- (13-14) dıkda مِنْ كُلِّ رَنْبٍ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ dise dünyā aña yüz duta gerek (15) dilesün gerek dilemesün Allāhu Te‘ālā haziretinden [23a] (1) dididi ve dağı peygamber ‘aleyhi’s-selām buyurır her (2-3-4-5) kim namāz kıldıktan şoñura Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ⁷⁸

dise ol gün aḥşama (6) digin hiç ol kişiye āfāt irişmeye dididi (7) ve dağı İbn-i Mes‘ūd raḍiya’llāhu ‘anhu rivāyet (8) ider Resül haziretinden ‘aleyhi’s-selām buyurır (9) her kim sefere gitmelü olsa atuna binincek (10) bu du‘āyı oğusa ol sefer aña mübārek ola (11) her nereye ‘azm eylerse sağ ve selāmet birle (12) varır gelür dididi bu du‘āyı berekātında ve dağı (13) ol mübārek du‘ā budur Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm (14-15/ 23b/1-2-3)

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ⁷⁹

اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ الْأَرْضِ وَ هُوَ عَلَيْنَا السَّفَرَةَ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَحْشَاتِ السَّفَرَةِ وَ كَانَتِ الْمُنْقَلِبُ وَسُو الْمُظْفَرَنِ الْأَهْلِ وَالْمَالِ

dise (4) Allāhu Sübhānehū ve Te‘ālā ol kişiniñ mālını ve rız- (5) kını min küllī belālardan şaḳlaya dididi ve her (6) nereye ‘azm iderse sağ ve selāmet varup (7) ve gele dididi bī-iznillāhi Te‘ālā ve dağı İbn-i (8) Ca‘fer bin Muḥammed raḍiya’llāhu ‘anhu eydür (9) her kim bir güşşaya mübtelā olsa bu du‘āyı oğusa (10) ol güşşadan ḥalāş bula bī-iznillāhi Te‘ālā (11) ol mübārek du‘ā budur Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm (12)

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ⁸⁰

⁷⁷ “Allahı hamd ile tesbih ederim.”

⁷⁸ “Allah’ın yüce ismine sığınan yerde ve gökte hiçbir şey zarar veremez! O her şeyi işitir ve her şeyi bilir.

⁷⁹“Bunları, hizmetimize veren Allah ne yücedir; yoksa bizim bunlara gücümüz yetmezdi. Muhakkak ki biz, Rabbimize mutlaka dönecek olanlarız. ” (Zuhruf suresi-13-14. ayet)

(13) dise ser-cümle guşşadan āzād ola ve daḥı (14) bir kimseden kōrkısa bu du‘āyı oḡusa ḥalāş (15) bula duā budur: ⁸¹ [24a] **حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** (1) dise ol kōrkudan emīn ola ve daḥı bir kimse (2) ḥalḡ giñ mekrinden kōrkısa bu āyātı (3-4) oḡuya

وَأَفْوُضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ⁸²

diye ve daḥı Resūl ḥazireti ‘aleyhi’s-selām (5) buyurır bir kimse her gūn yūz kerre (6-7) **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَلَمَلِكُ الْحَقُّ الْأَمِينُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَادِقُ الْوَعْدِ الْأَمِينُ** dise ol kimse yokluḡdan (8) emīn ola ve kezalik ḡabir ‘azābından ḥalāş bula (9) didi ve bu tesbīḥiñ şevābı Kur’anda aña mūnis (10) kimseye muḥtāc ḡalmaya didi ve daḥı ol kişiniñ (11) ḥaḡḡında cennet ḡapuları açılmaḡa sebeb ola (12) didi ve daḥı Ebū Bekir Kūttābī raḡiya’llāhu ‘anhu (13) eydür Ḥaziret-i Resūl ‘aleyhi’s-selāmı dūşümde (14) gördüm eyitdim yā Resulu’llāh Allāhu Te‘ālā ḥaziretinden (15) dileḡim ḡalbim olmaya Resūl ḥazireti ‘aleyhi-[24b] (1) ’s-selām buyurdı her gūn bu du‘āyı kırḡı kerre (2-3-4-5) oḡu didi

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا زِيَّ الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ ارْتَحِي قَلْبِي بِنُورِ مَعْرِفَتِكَ أَبَدًا

يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

di didi ve daḥı (6) Resūl ḥazireti ‘aleyhi’s-selām eyitdi her kim (7) kırḡ gūn taḡıl gizlese ‘ālem ḥalḡına ḡıtlıḡ (8) olsun dise Allāhu Te‘ālā ḥazireti andan bīzār (9) ve ben daḥı bīzāram didi ol benüm ümmetim degildür (10) didi ve daḥı peyḡamber ‘aleyhi’s-selām eyitdi ḡanḡı (11) kişi kim bir gūn ḡıtlıḡ istese kırḡ yıl- (12) lıḡ ‘ameli bāḡıl olur didi ve daḥı Resūl ḥazireti (13) ‘aleyhi’s-selām eyitdi benim ümmetlerimden ötüri (14) ‘azāb-ı ḡabir üç dürlü nesnelerden olur biri (15) budur kim bir kimse bir kimseniñ ḡaybetiñ idendür[25a] (1)didi ikincisi budur kim bir kimesne bir kimesneye (2) ḡuru būhtān eylemekden olur üçüncisi budur (3) kim tenine sidik diḡse daḥı yumasa (4) bu nesnelerden ötüri ādeme ‘azāb olur (5) didi imdi bu üç şeylerden ötüri ḡabir (6) ‘azābı ādeme vāḡı‘ olur didi ve daḥı (7) işbu cihāniñ ‘ömri yetmiş

⁸⁰ “Yâ Rabbi! Senden başka mabut yoktur. Seni noksanlıklardan tenzih ederim, ben şüphesiz zalimlerden oldum.”

⁸¹ “Allah bize yeter o ne güzel vekildir.”

⁸² “Ben işimi Allah’a havale ediyorum. Şüphesiz Allah kullarını görür,gözetir. (Mümin suresi-44.ayet)

biñ yıl tamām (8) ola ve daḥı altmış iki biñ toḫuz yüz yıl (9) olıcaḫ âdem yaradıldı yedi biñ yıl daḥı (10) âdem oḡlanlarınıñ ḥükmi oldı kırḫ yıl (11) daḥı âdem oḡlanları dünyâdan gidicek (12) olur pes cümle yetmiş biñ yıl tamām oldı (13) çün yitmiş biñ yıl tamām ola yine işbu (14) dünyâ fānī olsa gerek didi andan şoñura (15) Allāhu Te‘ālā ḥazireti eyide kim ⁸³ لَمِنَ الْمَلِكِ الْيَوْمِ deye [25b] (1) hiç kimse bulunmaya cevāb vire Allāhu Sübhānehū (2) ve Te‘ālā ḥaziretleri kendü kendüye cevāb vire (3) eyide kim ⁸⁴ اللَّهُ الْوَاحِدِ الْفَهَّارِ ve daḥı Resūl (4) ‘aleyhi’s-selām buyurır kim ḡuşşa vaḫtinde bu (5-6) du‘āyı on kerre oḫusa

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ⁸⁵

dise (7) Allāhu Sübhānehū ve Te‘ālā ol kişiniñ ḡamın (8) ve ḡuşşasın gidere feraḫlar vire didi ve her (9) kim ki şubḥu vaḫtinde on kerre bu du‘āyı oḫusa Allāhu (10) Sübhānehū ve Te‘ālā ol kişiniñ mühim işlerin ḥayır (11) ile āsān ide didi ve daḥı peyḡamber ‘aleyhi’s-selām (12) buyurır her kim şubḥu vaḫtinde üç kerre Seyyidi’l i- (13) stiḡfār oḫusa ve ḡiçe irmeden vefāt itse (14) Allāhu Te‘ālā ol kişiye şehīdler mertebesin (15) vire ve gice oḫusa şabaḫ irmeden vefāt [26a] (1) itse Allāhu Te‘ālā ḥaziretine fā‘at kılmış gibidir (2) yā ‘Alī gice iki reke‘at⁸⁶ namāz kılmāḫ (3) gündüzün biñ reke‘at namāz kılmāḫdan yegdir (4) didi ve daḥı ḫaçan kim müslimān senden dilek (5) dilese zinhār ol dileḡi ivmek ile revā (6) eyle zīrā Allāhu Te‘ālā seniñ yitmiş dürlü (7) mırādını ḥāşıl ider bu dünyâda didi (8) ve yitmiş dürlü ḥācetiñ āḫiretde revā eyler (9) didi ve daḥı yā ‘Alī aḫşam namāzı vaḫtinde (10) uyumaḡıl delülük getüre didi ve daḥı yā ‘Alī (11) güneşe ḫarşu şu dökmeḡıl âdeme renci (12) getürir didi yā ‘Alī oturırken şarıḡını (13) şarmaḡıl kim âdeme yoḫsıllıḫ getürir (14-15) didi ve daḥı yatacaḫ vaḫtin⁸⁷ وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ süresin oḫu kim Allāhu Te‘ālā yılduzlar [26b] (1) şaḡışınca seniñ dīvāmiña şevāblar vire dedi (2) ve daḥı yā ‘Alī yatacaḫ vaḫti bu tesbīḫi oḫuḡıl (3) kim Allāhu Te‘ālā seniñ ser-cümle günāḫlarıñ (4-5-6-7) ‘afvı eyleye didi ol tesbīḫ budur

⁸³ “O gün mülk kimindir?” (Mümin suresi-16. ayet)

⁸⁴ “Tek ve kahhar olan Allah’ındır.” (Mümin suresi-16. ayet)

⁸⁵ “Bana, Allah yeter (kâfidir), O’ndan başka ilâh yoktur. Ben, Allah’a tevekkül ettim (güvendim). Ve O, azîm arşın Rabbidir.”

⁸⁶ Metinde رَكَعَتَهُ şeklindedir.

⁸⁷ Tarık suresi- 1. ayet

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَبِأَيْدِيهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

disin ve andan soñura Mu‘avvezeteyn (8) oquyasin ve ihlāş-ı şerif oquyasin (9) ve Āyete’l-kürsî oquyasin kim Qur‘aniñ nūrıdır (10) didi ve dağı Allāhu Te‘ālā emir ide aniñ dīvānına (11) biñ günāhların yuyalar didi ve dağı (12) Resül ħazireti ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā ‘Alī (13) ta‘ām öñünce üç loqma tuz yegil kim (14) yetmiş yedi dürlü derde varınca kefaretdür (15) meger ecele ve qocalığa kefaret olmaya yā ‘Alī [27a] (1) yedi dürlü qavim şorisiz ve hisābsız (2) uçmağa gireler evvel tevbe eyleyen ikinci Allāhu [Te‘ālāyı] (3) yaramaz nesneden şaķınan yigitlerdir üçüncü Allāhu (4) Te‘ālā ħaziretine gizlü şadaqa virenlerdir (5) ve dördüncü şuşıq namāzı kılan yigitlerdir (6) beşincisi belālara şabır idendir altıncısı Allāhu (7) Te‘ālā qorqusından ħali olmayanlardır yedinci- (8) si ‘ālimleri sevenlerdir didi yā ‘Alī haftada (9) bir kez tırnağın[kes] ayda yāḥūd yigirmi günde (10) bir kez teninden kılları arıt tırnağı kes kim (11) her dā‘im şihhat ve selāmet bulasin yā ‘Alī (12) qaçan kim yağmur yağsa ħacet dilesiñ (13) ħacetiñ revā ola qarañuda ta‘ām yimegil kim (14) feşāhat arturır ve hem yalmağı keser (15) yā ‘Alī zekāt virmeyenler ile oturma ve anlara [27b] (1) Tañrı selāmın virmeyesin kim anlar Allāhu Te‘ā- (2) lāniñ düşmenleridür yā ‘Alī her eve kim qara üzüm (3) bal ve sirke qosalar dursa ol eve feriştehler (4) tesbīḥ oqurlar didi ve dağı tamām şalāt ve şükür’ül (5) ĩmān budur didi ve dağı Resül ħazireti ‘aleyhi- (6) ’s-selām buyurır kim her kim aḥşam namāzından soñura (7) iki reke‘at namāz kılsa şükür’il ĩmān deyü her reke‘atde (8) bir Fātiḥa ve bir **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ** oqusa yetmiş biñ (9) reke‘at namāz kılmışca şevāblar yazı vire Allāhu (10) Sübhānehū ve Te‘ālā ol kişiniñ dīvānına didi (11) ve dağı yā ‘Alī şalāt-ı sirāci’l-qābir budur didi ve dağı (12) Resül ‘aleyhi’s-selām buyurır kim aḥşam namāzından (13) soñura iki reke‘at namāz kılsa sirāci’l-qābir deyü (14-15) her kim bir reke‘atde bir Fātiḥa ve üç **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** oqusa şöyledür kim ol qarañu qābir ol namāz [28a] (1) berekātında güneş nūri gibi pür nūr ola Allāhu (2) Te‘ālāniñ fażlı-la ve dağı Resül ħazireti ‘aleyhi- (3) ’s-selām buyurır kim her kim aḥşam namāzından (4) soñura iki reke‘at namāz kılsa mūnisi’l-qābir (5) deyi kıllalar didi ve her bir reke‘atde bir Fātiḥa ve bir (6) Āyete’l Kürsî ve üç kerre ihlāş-ı şerif (7) oqusa ol vaķit kim qabrine qoyalar başın qaldır- (8) duğı vaķtin başını qaldurup göre kim bir ḥūb (9)

kimseniñ dizi üstünde bula ve yüzi (10) güneş gibi ola ve çoğusu misk-i ‘anberden dağı (11) hūb ola ol meyyit çünkim bunı göre eyide (12) kimsen ne gökcek kimsesin ve ben seniñ (13) gibi hiç gökcek şūret görmedim deye (14) ol dağı eyide kim ben seniñ qarañu gicede kıldu- (15) ğıñ namāz benim deye uşta saña yoldaş [28b] (1) olmağa geldim diye tā kıyāmete⁸⁸ degin deye (2) ve dağı Resūl ḥazireti ‘aleyhi’s-selām buyurdı (3) her kim aḥşam ile yatsu arasında iki (4) reke‘at namāz kılsa şalāt-ı hıfzı’l ĩmān deyi (5) kıla didi ve dağı selāmdan şoñura hıfzı’l (6) ĩmān du‘āsın oқusa Allāhu Te‘ālā ‘azze ve celle (7) ol qulıñ dīnini ve ĩmānını dūnyāda şeyṭān (8) şerinden hıfzı ide ve dağı ol iki reke‘at (9) namāzıñ her reke‘atinde bir Fātiḥa ve bir Āyete’l kürsī (10) ve bir قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ sūresin oқuya didi (11) ve yedi kerre Mu‘avvizeteyn oқusa andan (12) şoñura hıfzı’l ĩmān du‘āsın oқuya du‘ā bu- (13-14-15/29a/1) dur

اللَّهُمَّ إِنَّ أَوْدَعْتُ دِينِي وَ إِيْمَانِي وَ حَفِظْتَ هُمَا عَلَيَّ حَيَاتِي وَ أَنْدَ مَمَاتِي وَ بَعْدَ وَفَاتِي

بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ أَطْيِبِينَ أَلْطَّاءَ هَرِيرِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

ve dağı (2) du‘ā eyleye el yüze sile du‘āsını Allāhu (3) Te‘ālā qabūl eyler didi ve dağı Resūl ‘aleyhi’s-selām (4) buyurır her kim kendü ehlibeyti-le döşege (5-6) giricek bu du‘āyı oқuya⁸⁹ (7) deye ol kişiyeye damu odı ḥarām ola (8) didi ve dağı yā ‘Alī beş nesne ādemiñ gönliñ (9) qarardır qaçan kim gönül küfüre yaqın ola (10) ol gönli qarardır didi ve dağı evvel çoq ta‘ām (11) yemek ikinci ḥalqıñ maḥlimesin getürmek (12) üçüncü namāzı vaqtinde kılmamaqdur ve dördüncü şol (13) eli-le ta‘ām yemek beşincisi yalan söylemekdir (14) yā ‘Alī bu beş nesne dağı ādeme unutsaqlıq (15) getirir evvel ta‘āmi çoq yemek ikincisi [29b] (1) kıbleye qarşu işemek üçüncüsü aqar şuya (2) bevl eylemekdür dördüncüsü ocaq içinde (3) yüz yumañdur ve beşincisi ḥarām qazancıla diri- (4) lmekdir ve dağı güler yüzli olğıl kim (5) Allāhu Te‘ālā ḥaziretleri güler yüzliileri sever (6) turşu yüzliileri sevmez düşmen dutar bī-izni (7) l’lāhi Te‘āla vallāhu a‘lem bi’s-şevāb (8)

⁸⁸ Metinde قِيَامَتْ şeklindedir.

⁸⁹ “Allah’ım! Bize dünyada iyilik ve güzellik, ahirette de iyilik, güzellik ver. Bizi ateş azabından koru.” (Rabbena duası-1.ayet)

bunu yazdım yâdigâr olmağ-ıçun okuyanlar bir du‘â kıлмаğ-ıçun (9) okuyanıñ dilin şakla
hâfâdan yazanıñ ellerin derd-i belâdan (10) Bismi’llâhi’r-raḥmâni’r-raḥîm

وَاعُوْزُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَّخْضِرُوْنَ (11)

ya‘nî yâ rabbî saña (12) şıgınuram şeytânlar vesveselerinden ve daḥı (13) saña şıgınuram yâ
Rabbî ol şeytânıñ hâzır o- (14) lup azdırmağdan andan şöñura üç kez ellerini (15- 30a/1)
bileğine dek yuya eyide **اَللّٰهُمَّ اِنِّ اسْئَلُكَ الْيُمْنَ وَ الْبَرَكَتَ وَ اَعُوْزُ بِكَ مِنْ شُرُوْمٍ وَ الْهَلٰكَةِ** (2) ya‘nî iy çalabım
be -dürüstî ben senden mübareklik (3) isterin ve daḥı bereket isterin ve daḥı saña (4) şıgınurın
şümlüğdan ve daḥı helâk (5-6-7) olmağdan andan şöñura eyide

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِيْ مِنَ التَّوَّابِيْنَ وَ اجْعَلْنِيْ مِنَ الْمُنْتَطَهِّرِيْنَ وَ اجْعَلْنِيْ مِنَ الَّذِيْنَ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ

(8) ya‘nî iy çalabım beni tevbe idici kullarıñdan kıl- (9) ğıl ve daḥı yâ Rabbî beni pāk olmış
kullarıñdan (10) kılğıl ve andan şöñura âbdeste niyyet idesin (11-12) kim

نَوَيْتُ الْوُضْءَ لِرَفْعِ الْحَدَثِ وَ اسْتِبَاحَةِ الصَّلٰوةِ

ya‘nî [niyyet] itdim âbdesti almağa üzerimden (13) çepelligi gidermek için ve daḥı namâz
kılmağ (14) baña şabâḥat⁹⁰ olmağ için ve andan şöñura ağzını (15) üç kez şu doldura misvâkı
pāk yuya [30b] (1) sağ eliniñ baş barmağına sağ avurdına (2) şoğa şehâdet barmağıni şol
avurdına (3) şoğa pāk yıqaya ğargara idüp yire (4) döke üç def ‘a böylece ide illâ meger kim
(5-6-7) oruc dutmış ola ol arada eyide **اَللّٰهُمَّ اَعْنِيْ عَلٰى تِلَاوَتِهِ كِتَابِكَ وَ كَثَّرْتَ ذِكْرِكَ** ya‘nî iy
çalabım sen yardım et baña kim (8) kitâbıñ okumağ üzerine ve daḥı seniñ (9) için çok zikir
eylemek üzerine andan şöñura (10) üç kez sağ el ile burnuna istinşâğ (11) vire her def ‘ada
nefes-ile şuyı geñizine çeke (12-13-14) meger kim oruçlı ola eyide

اَللّٰهُمَّ اَرْحِنِيْ مِنْ رَانِحَةِ الْجَنَّةِ وَ لَا تُرْحِنِيْ مِنْ رَانِحَةِ النَّارِ

ya‘nî iy çalabım sen қоқулат baña cennet (15) қоқуларыñdan ve daḥı baña қоқулатma
cehennem қоқусı [31a] (1) ve andan burnumı şol eli-le sünkürüp eyide

⁹⁰ Metinde صَبَاحْ şeklindedir.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ رَوَائِحِ النَّارِ وَمِنْ سُوءِ الدَّارِ (2)

(3) ya‘nî iy çalabım saña şıgınuram cehennem koğu- (4) larından ve dağı saña şıgınuram âhîret ‘azâbından (5) ve dağı Hâzîret-i Seyyâd rivâyet ider Resûl ‘aleyhi- (6) ’s-selâm hâzîretinden her kim bu vech-ile mazmaza (7) ve istinşâk itse ne kadar haşaları var-ise (8)ol kişîniñ ağızından burnundan çıkup (9) dökülür didi andan soñura elini ve yüzi- (10) ni eñegi altına dek ve dağı sağ kulağına (11) dek üç kez yuya kaşı kıllarınıñ dipleri (12) ışlana eger şakalı sık-ısa bar- (13) mağların şakalıniñ içine şokup daraya (14) ve gözüni ve dudagını kapamaya kim şu her yer- (15) in ışlaya yüzine şuyı katı urmaya [31b] (1-2-3) üzerine şıçramaya ol arada eyide kim

اللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِي يَوْمَ تَبْيِضُ وُجُوهُ أَوْلِيَانِكَ وَلَا تَسْوُدْ وَجْهِي يَوْمَ تَسْوُدُ وُجُوهُ أَعْدَائِكَ

(4) ya‘nî iy çalabım âhîretde yüzümi seniñ nûrîni-ıla (5) aq etgil yevm-ü kıyâmet güninde evliyâlarıñ (6) yüzleri aq olıcağ ve dağı yüzümi kara itme (7) ol günki düşmânlarıñ yüzleri kara (8) olunca gerekdir kim iki yüz günâhlarıñ (9) çıkarmağa niyyet ide zîrâ kim Hâzîret-i Resûl (10) buyurır kim kaçan âbdesti alıcı kişi yüzüni (11) yusa anıñ cümle haşaları ve günâhları (12) dökülür kirpikleriniñ dibinden bile çıkar (13) didi andan soñura sağ elini şol eli-le (14) üç kez yuya bāzûlarıñ yarusına (15) dek zîrâ Hâzîret-i Resûl ‘aleyhi’s-selâm buyurdı [32a] (1) cennete bereket âbdest şuyı irüşdügi yere (2) dek olsa gerekdür didi andan soñura eyide (3-4) اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كِتَابِي بِيَمِينِي وَحَاسِبْنِي حِسَابًا يَسِيرًا ya‘nî ey çalabım sen vir benim kitâbım (5) sağ elüme ve dağı hisâbım âsân eyle andan (6) soñura sağ eli-le şol elini yuya ve andan (7-8) soñura eyide اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ تَعْطِينِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَلَا مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي (9) ya‘nî iy çalabım katı saña şıgınuram hisâbum (10) bitisini şol elimden virme veya arımdan virme (11) ol arada gerekdür kim iki eliniñ (12) günâhların çıkarmağa niyyet ide zîrâ (13) Hâzîret-i Risâlet buyurır kim kaçan âbdest (14) alıcı ey çalabım âzâd eyle beni cehennem odundan (15) ve dağı cehennemiñ zencîrlerinden andan soñura [32b] (1) sağ ayağına sağ eli-le şu döküp şol (2) eli-le yuya incikleriniñ yarısına dek (3) zîrâ peygamber ‘aleyhi’s-selâm buyurır cennetiñ (4) bereketleri âbdest şuyı dökdügi yirden (5) dek ulaşur andan soñura şol eliniñ sırça (6)

barmağı-la arasını hilâlleye şol ayağını dağı (7) hilâlleye zîrâ Hazîret-i Resûl ‘aleyhi’s-selâm (8-9) buyurmuşdır kim **يَا نَبِيَّ سِوَا بَرْمَاغِي لَا تَجْعَلْ بَيْنَهُمَا نَارًا** (10) sını hilâlleye cehennem odı hilâllemeden evvel (11) siz hilâlleye barmağları şık olsa hilâllemek (12) vâcibdür seyrek olsa hilâllemesi sünnetdir (13-14) andan şoñura eyide

اللَّهُمَّ تَبَّتْ قَدَمِي عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَدُولُ مِنْهُ إِلَّا قِدَامًا

ya‘nî celîl (15) sen muhkem itgil ayağımı şîrâṭ üzerinden [33a] (1) giçerken pes şol ayağını yuya andan şoñura (2-3-4) bunı oğuya

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ يَذُلَّ قَدَمِي مِنَ الصِّرَاطِ يَوْمَ تَدُولُ عَنْهُ إِفْدَامُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ

ya‘nî ey celîl (5) saña şıgıñuram şîrâṭ üzerinde ayağum (6) dayınmağdan ol günki münâfıqlarıñ ayağları (7) dayınısardır andan şoñura yüzünü göge duta

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ⁹¹ (8-9)

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَالِمُ الْغُيُوبِ وَظَلَمْتُ نَفْسِي أَسْتَغْفِرُكَ

وَآتُوبُ إِلَيْكَ فَاعْفِرْ لِي وَتُوبَ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

(13) her kim bu âyâtı âbdest aldığdan şoñura oğusa (14) zîrâ peygamber Hazîret-i ‘aleyhi’s-selâm buyurmuşdur (15) ki anıñ-çun cennet uçmağı açılır ve dağı [33b] (1) günâhları her a‘zâlarından dökülür ve dağı (2) ol vaqitde mihrü olur ‘arşı altında varır ta kıyâ- (3) mete degin tesbîḥ ve tehlîl ider şevâbı (4) şâhibine yazılır ḥadîs-i şerîfde gelmişdir (5) ki bu du‘âyı âbdest aldığda oğusa ol (6) âbdest şuyınıñ her bir damlasından Haq Te‘âlâ (7) bir ferîşte yaradır tâ kıyâmete degin tesbîḥ ve tehlîl (8) ider şevâbını âbdest alan kişiye bağışlarlar (9) pes gerekdür ki bu du‘âyı oğurken beyân (10) itdüğim gibi ma‘nileriñ gönînden mülâḥaza eyleye (11) ğafleti oğumaya tâ kim bu şevâbları bula ve dağı (12) âbdestden artan şudan mübâreklik içün içe (13) andan şoñura üç kez **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ** (14) ḥazîretinden rivâyet olundu her kim ki âbdest (15) aldığdan şoñura bir kez bu şüreyi oğusa Haq [34a] (1)

⁹¹ “Allah’tan başka hakkıyla ibâdete lâyük hiçbir ilah olmadığına, O’nun bir olduğuna ve ortağının bulunmadığına şehâdet ederim. Yine Muhammed’in Allah’ın kulu ve rasulü olduğuna şehâdet ederim.”

Te'ālā ol kişiye elli yıl gündüz oruc dutmuş (2) ve giçe 'ibâdet ve tâ'at itmişçe şevâblar vire ve her (3) kim ki iki kerre okusa Hâk Te'ālā ol kişiye (4) İbrahîme ve Mûsâya virüldüğü şevâblar şevâbların vire (5) ve her kim ki üç kerre okusa Hâk Te'ālā ol kişiye (6) uçmak kapusun aç vire kanķı kapudan dilerse (7) gire ve dağı bir rivâyetde eyitdi her kim ki bu sūreyi (8) âbdest aldıktan soñura bir kerre okusa Hâk Te'ālā şiddi- (9) kılardan yaza eger iki kerre okusa Hâk Te'ālā (10) şehidlerden yaza her kim üç kez okusa Hâk Te'ālā (11) anı nebîler zümresinden yaza ve dağı şakalın dararken (12) ⁹² **أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ** okuya fakîrlıktan kurtıla andan (13) soñura iki reke'at âbdest şükürin kıla hâcetin (14) dileye revâ ve maķbûl ola ve dağı Hâk Te'ālā buyurmuşdur (15) kaçan bir kulum âbdest alsa namâz kılmasa baña cefâ [34b] (1) itmiş gibi olur Allâhu Te'ālā hazireti cefâdan (2) münezzehtir velâkin Hâk Te'âlâya ihtiyacı (3) olmamış gibi olur her kaçan bir kimesne âbdest (4) alup namâz kılsa hâcet dilese ben ol kulumın (5) hâcetin kabûl iderin deyü buyurmuşdur ve dağı (6) bir kimesne âbdest alurken dünyâ kelâmın (7) söylemeye ve dağı her 'azûya üçden ziyâde şuyı (8) çok dökmeye burnuna şuyı katı urmaya (9) tâ kim mekrûh şu üzerine saçılmaya ve dağı tuc (10) bardağdan âbdest almak mekrûhdur ve dağı (11) 'avretine yapışmađdan⁹³ soñura âbdest alsa müsteħabdır (12) **Bâbu fezâ'ili'l ğusul ve edeblerin bildürir** ey (13) 'azîz qarındaşlar ğusıl itmek dörtü nesneden (14) soñura vâcibdir biri defķi şehvet-ile menî çıķmađdan (15) ve biri iltikâ'ı ħitânin sünnet yeri zekeriniñ başı [35a] (1) fercine olmadın ikisine ğusul lâzımdır (2) ve biri dağı 'avrat hayız görüp ve biri nifasdan⁹⁴ (3) kesildikten soñura bunlara ğusul vâcibdür (4) girü kalan ğusuller sünnetdir meşelâ iki bayram ve 'ara- (5) fât günü ve cum'a günü ve Kâ'beye girmek için (6) ve dağı kâfir müslimân olıcaķ ve dağı mecnûn (7) kişiniñ 'aķlı gelicek ve dağı meyyit (8) yumağdan soñura ğusul itmek sünnetdür ve dağı (9) 'Alî Ebî Tâlib rağıya'llahu 'anhu rivâyet kıılır Resûl (10) haziretinden 'aleyhi's-selâmdan şordular kim (11) âbdest dörtü 'uzvı yumağın Hâk Te'ālā farz (12) kıldı sebab nedir Hâk Te'ālā celle celâlühü buyurdi (13) çünkim Âdemi cennetde mütemekkin kıldım emir itdim ki (14) buğday yemeye andan soñura şeytân 'aleyhi'l-la'ne (15) vesvese itdi Âdem buğday ağacına bağdı ol [35b] (1)

⁹² İnşirah suresi -1. ayet.

⁹³ Metinde **يَابِسْتَدُنُّ** şeklindedir.

⁹⁴ Metinde **يُفْسَدُنُّ** şeklindedir.

sā' at yüzünüñ şuyı gitdi eline aldı andan (2) şoñura yedi pes hülleler üzerinden uçdı yalnızcağ (3) kaldı andan şoñura elini başı üzerine qodı gördi (4) kim t̄ac gitmiş h̄aline baqđı aqladı çünkim (5) tevbe itdi H̄ağ Te'ālā Ādeme ve zürriyetine ol (6) 'uzvı⁹⁵ yumağı farzı kıldı ve dağı yüzünü yumağ (7) buğdaya baqđığı-çun el yumağ Ādem buğdaya (8) el uzatduğı-çun başa mesih itmegi Ādem elini (9) başı üzerine qodığı-çun iki ayağı yumağ Ādem (10) buğdaya yürüyüp vardığı-çun pes ol dö- (11) rtü 'azū üzerine dörtü 'azūyı yumağ ben ü- (12) mmetüme sünnet kıldım ağızları h̄arāmdan pāk ola (13) mażmażayı sünnet kıldım ve istinşāğ itmegi sünnet (14) kıldım tā kim cehennem odların qoqumayalar ve da- (15) hı qulaqlarına mesih itmegi sünnet kıldım tā kim [36a] (1) cehennem āvāzın eşitmeyeler ve dağı boyunlarına mesih itmegi (2) sünnet kıldım tā kim cehennem zincirleri boğaz- (3) larına giçmeye didi ve dağı H̄aziret-i Resūle su'āl (4) eyitdiler şahābeler didiler yā Resūlu'llāh hikmet nedür (5) bir kişiniñ teninden menī gelicek ğusul itmek (6) farzı kıldı necāset gelicek kılmadı (?) (7) necāset menīden murdārdır didiler Resūl h̄azireti (8) 'aleyhi's-selām eyitdi çünki Ādem buğdayı yedi (9) ol buğday Ādemiñ damarlarından hareket itdi (10) qağan bir kimse 'avrat-ıla cemā' itse cümle damar- (11) larından ve hem cümle gevdesinden hareket (12) idüp çıkar pes imdi H̄ağ Sübhānehū ve Te'ālā vācib (13) kıldı Ādeme ve Ādemiñ zürriyetlerine cenābetden (14) ğusul idicek cümle gö[v]delerin yuyalar ammā bevl-ile (15) iftān itmek yemeden ve içmeden h̄aşıl olur [36b] (1) ābdest almak kifāyet ider didi 'Alī rağıya'llāhu (2) 'anhu H̄aziret-i Resūlden rivāyet ider su'āl itdi- (3) ler şevāb nedir bir kişi h̄elāl-ile cemā' itmekden (4) şoñura ğusul itse didiler H̄aziret-i Resūl eyitdi (5) qağan bir mü'min qul ehl-ile cemā' itse yetmiş (6) biñ ferişteher kanatların açup ol iki h̄elā- (7) li şeytān şerinden şaqlayalar qağan fi'l-h̄āl (8) ğusul itse H̄ağ Sübhānehū ve Te'ālā cennetde anlara bir (9) köşkü vire didi ammā ol ğusluñ keyfiyyeti (10) budur kim evvelā Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm (11) deyüp iki elin yuya üç kez ve bundan şoñura (12) ṭahāret ide eger gö[v]desinde çepellik var- (13) ise gidere ve dağı ğusul itmege niyyet ide ve a- (14) ndan şoñura ābdest ala nice ki beyān itdügi-se (15) eger isti' māl itdügi şu ayağı altında arğ [37a] (1) olursa gerekdir kim ābdestden şoñura ayağıñ

⁹⁵ Metinde عضوي şeklindedir.

(2) yuya tā ğusul idüp fāriğ olunca ve kaçan kim (3) ābdest şuyın dökse evvel üç kez (4) sağ omuzına dōke andan şoñura üç kez dağı sol (5) omuzına dōke andan şoñura üç kez başına (6) dōke gö[v]desini eli-le ova pes gerekdir kim (7) cümle kılları ıslana eger bir aqça miqdārı üzeri- (8) nde qurı yir qalsa ğuslı tamām olmaz mādemi (9) yumayınca ammā ol vaqıtde şaқınmaq gerekdir (10) zekerine yapışmaqdan ve baқmaqdan Zīrā İmām Ğazzālī (11) raḥmetu’llāhi Te’ālā ‘aleyhi buyurmuşdır ol (12) vaqta zekerine baқsa ābdest almaq yine lāzım (13) ola deyü buyurmuşdır **Faşl-ı fī duḥūli’l ḥammām** (14) bu faşıl ḥammāma girmegi ve edeblerin beyān (15) ider bilgil ey qarındaşlar bir kişi yazın [37b] (1) sefa sürmek için ḥammāma girse revā degildir (2) zīrā şeyṭān evidir ve eger ğusul için girse (3) vācibdür ki ‘avretini göbeginden (4) tā dizine degin örte tā ki ḥalqa anıñ (5) ‘avretini görmeyeler ve dağı kimseniñ ‘avretine (6) baқmaya zīrā peygamber ‘aleyhi’s-selām buyurdu (7) ‘avretin açana ve baқana la’net ider Ḥaқ Te’ālā (8) buyurmuşdır ve dağı elini bir kimseniñ ‘avretine (9) doқundurmaya eger üzerinde fütade⁹⁶ o- (10) lursa ve dağı bir kimesneyi ‘avretin açmaqdan (11) men’i itmek girekdir zīrā ḥammāmda ‘avre- (12) tlerin açmaqdan ḥālī degillerdir şaқınmaq (13) gerekdir pes günāhdan qurtılmaq (14) için ve dağı ḥammāma girmek iktizā olduqda (15) ḥammāmıñ evvel aqçasın virmek gerekdir [38a] (1-2-3) ḥammāma girmezden evvel eyide Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرَّجْسِ النَّجَسِ الْخَبِيثِ الْمُخْبِثِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

deye andan (4) sol ayağını⁹⁷ içerü başa biraz şovux ḥalvetde (5) otura tā kim mizācı alışa andan şoñura (6) ıssı ḥalvete gire ḥammām içinde bir kimseye selām (7) virmeye eger kendüye dağı selām virirler- (8) se almasın eger selām almaq farzı olursa (9)⁹⁸ **حَفَّكَ اللَّهُ** deyüp ikrām eyleye ve dağı ḥammāmda (10) çok söz söylemeye ve dağı āşikāre Kur’ān (11) oқumaya ve eşitmeye andan şoñura ğusul ide (12) cehdi ide kim deprenürken ‘avretini açmaya (13) çok şu dōkmeye ḥammāmı incinmeye ḥammāmıdan (14) çıқduğı vaқtin sağ ayağıñ taşra başa (15) ve dağı Allāhu Te’ālā ḥaziretine şükürler ide [38b] (1) ve yaz güninde

⁹⁶ Metinde **فوطد** şeklindedir.

⁹⁷ Metinde **أياغنه** şeklindedir.

⁹⁸ “Allah sana afiyet ve sıhhat versin” manasında bir dua sözü.

hammāmdan çıkıcağ uyusa bir hekim (2) şerbetin içmekden ziyāde fā'idesi vardır (3) kaçan dışarı çıkırsa ayağına şovıç şu (4) dōke nekrız rencin görmeye ammā şovuk (5) şu içmeye ve dağı gö[v]desine dōkmeye (6) **Bābu faşl-ı teyemmüm itmegi bildirir** kaçan bir mil (7) miqdārı şu bulunmasa veyāhūd haramiden (8) veyāhūd yırtıcı cānāverlerden⁹⁹ korkısa veyāhūd (9) cenāze namāzına veyāhūd bayram namāzına veyāhūd (10) cerāhatı veyāhūd hastalığı ola eger şu bu- (11) lunmazsa gerekdir kim şabır eyleye tā kim namāz (12) vaḳti gele andan şoñura bir pāk yir bula (13) eger taş-ıla veyāhūd kum-ıla teyemmüm itmek cā'iz- (14) dir eger kim taşın tozu bulaşmaz-ise (15) iki eliniñ parmaklarını birbirine şoḳa eliniñ [39a] (1) için ol yire ura yüzünü mesih ide ol (2) vaḳte namāz kılmağa niyyet ide ammā cehdi ide kim (3) ol tozuñ eşeri cümle yüzüne irişdüre (4) andan şoñura barmağında yüzüğü var-ise çıkara (5) parmaklarını açā bir kez yire ura böylece (6) teyemmüm eylese farz edā itdikden şoñura nāfile (7) dağı kılısa cā'izdir ammā farz vaḳti yetişse (8) bir dağı teyemmüm itmek gerekdir **Bābu faşl-ı** (9) **fezā'ili'l ezān ve adābihi bu bāb ezān okumak** (10) **fazāiletlerin beyān ider ezān** Hāḳ Sübhānehū ve Te'ā- (11) laniñ nebetidir günde beş vaḳit¹⁰⁰ kullarınıñ (12) üzerine olur tā kim hālāyık bileler ol (13) pādişāha 'ibādet idecek vaḳit yetişdi (14) deyeler pes gerekdir kim ezān okunduğı vaḳtin (15) her biri işlü işin ve teşvişin terki [39b] (1) idüp ol pādişāhiñ huzūrında hāzır (2) olalar pes mü'ezzinler Hāḳ Te'ālāniñ münādileridir (3) Ebū'l Ḳasım rivāyet ider Resūl 'aleyhi's-selām (4) hāziretinden eyitdi Allāhu Te'ālā mü'ezzinlere rahmet (5) ider cismini tāmı odından haram kıldı (6) andan şoñura mü'ezzin āvāzın işidüp namāz (7) kılānlara ne kadar şevāb virilse mü'ezzinlere¹⁰¹ dağı ol (8) kadar virülür şevāb ve dağı ne kadar taş ve ağaç (9) ve'l insi ve'l cin var-ise kıyāmet güninde ol (10) mü'ezziniñ hāḳḳında hāyır danıklık iderler Sa'īd (11) bin Ebī Vaḳḳaş raḳiya'llāhu 'anhu rivāyet ider Resūl (12) 'aleyhi's-selām hāziretinden eyitdi mü'ezzinler (13) Allāhu Te'ālāniñ hācılarıdur cümle hālāyıkā (14) Rabbilerine gelecek vaḳti bildürir her bir ezānına (15) nebī şevābı virülür didi ve dağı imāmlar Allāhu [40a] (1) Te'ālāniñ vezīrleri gibilerdür hālāyık imāmılara (2) uymak

⁹⁹ Metinde جَنَائِرُ لَرْدُنْ şeklindedir.

¹⁰⁰ Metinde وَفْت şeklindedir.

¹⁰¹ Metinde مُؤَدْتَلر şeklindedir.

ve hem namāzları imām-ıla tamām olmağ (3) için Allāhu Te‘ālā ol kişilere vaqit (4) namāzın kıldıklarından ötürü her vaqit namāzına (5) biñ şiddīk şevābı virülür didi ve dağı Resül (6) hazireti ‘aleyhi’s-selām eyitdi bir kimse yedi (7) yıl mü’ezzin olsa yedi cehennemiñ tabağasından (8) āzād ola kaçan kim kıyāmet kopa İbrahīm (9) peygamber hüllesin giye ve andan şöñura Muḥammedü’l- (10) Muştafā geye andan şöñura nebīler geyer (11) ve andan şöñura mü’ezzinler giyer andan şöñura (12) feriştehler geyer kızıl yāqutdan burāklar (13) getirirler licāmları yeşil zeberrecden (14) eyerleri kızıl altundan dürr-ile yāqutdan (15) bezenmişdür ve ol burākların üzerlerine bineler [40b] (1) yetmiş biñ feriştehler önlerince alup (2) cennete gireler didi **Bu bāb ezānıñ** (3) edeblerin beyān ider gerekdür kim mü’ezzin (4) olan kişi evvel ābdest ala andan şöñura bir (5-6-7-8) yüce yire çıka eyide

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ¹⁰²

(9) deye andan şöñura kıble tarafına qar- (10)şu dura iki şehādet barmağların iki (11) kılağının içüne şoka ol arada ḥalāyıkı¹⁰³ (12) Ḥaqqıñ kulluğına çağırmağa niyyet ide pes (13) gönül şıdkı dürr-i kelimāt ezān-ile (14) muḥabbet-i Ḥaqqıñ deryāsına dalup zamīm-i kalbinden (15) Allāhu ekber deye ma‘nāsı budur kim [41a] (1) Allāhu Te‘ālā ulu sulṭāndur cümle maḥlūğ (2) anıñ kılıdır ve hem Ebū Hüreyre rivāyet ider (3) Resül ‘aleyhi’s-selāmdan eşitdim eyitdi (4) kaçan bir mü’ezzin Allāhu ekber dise cehennem (5) kapusu yapulur bu arada gerekdür kim Allāhıñ (6) elifin çekmeden ḥazer ide yine iki kez Allāhu (7) ekber deye ve **أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** deye ma‘nāsı (8) budur ki tanıklık iderem Allāhdan ğayrı (9) ma‘būd yoğdur ve dağı Ebū Hüreyre rivāyet (10-11) ider kim kaçan mü’ezzin **أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** dise sekiz uçmağ bezenür ve kapu- (12)ları açılır ammā bu arada gerekdir kim eyide

¹⁰²“Allah’a davet eden ve salih amel (nefs tasfiyesi) yapan ve: “Muhakkak ki ben teslim olanlardanım. ” diyenden daha güzel sözlü kim vardır?”(Fussilet suresi-33. ayet).

¹⁰³ Metinde خَلَائِقُهُ şeklindedir.

(13) أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

deye ya' nî ben (14) tanıklık iderin kim Muḥammed Allāhîñ Resûlidir (15) kaçan mü'ezzin حَى عَلَى الصَّلَاةِ diye [41b] (1-2) cennetiñ ḥūrîleri bezenür didi ve kaçan dise ma'nāsı budur kim ey (3) Allāhîñ kulları namāz kıılmağa geliñ dimekdir (4) ve kaçan mü'ezzin حَى عَلَى الصَّلَاةِ dise u- (5)çmağîñ ağacları ve yemişleri yetişiserdür didi (6) ve ammā حَى عَلَى الْفَلَاحِ dise ma'nāsı budur kim (7) ey Allāhîñ kulları Allāhîñ ḥışmından kıurtulup (8) cennete felāḥ bulmağa geliñ dimekdir didi ve (9) kaçan mü'ezzin حَى عَلَى الْفَلَاحِ dise gö[k]deki (10) feriştehler eydürler ey mü'ezzin Allāhîñ ḥışmından (11) kıurtuldiñ ve daḥı kim ki seniñ sözüñ (12) tutup namāz kıılarsa anlar daḥı kıurtulalar didi (13) ammā bu kerre yüzüni kıbleye duḥa Allāhu ekber (14) Allāhu ekber deye gökdeki feriştehler eyderler (15) ey mü'ezzinler taḥkîk eşidüñ ululadığîñ [42a] (1) ulu pâdişâhı ta' zimlediñ ol 'azîmü's-şanı (2) andan şoñura eyide لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ dise gerekdir (3) ki feriştehler eyderler ey mü'ezzin bu kelimeyi (4) dimekle seniñ vücudîñ ve hem sözüñ (5) dutup namāz kıılanlarıñ vücudın daḥı cehennem (6) odından ḥarām kıldı Ḥaḳ Te'âlâ deyeler ve daḥı (7) şimdiye dek zikir itdigimiz ezân okuyanıñ (8) edebleridir ve hem fażîletleridir **Bu bâb** (9) **ezân eşidenleriñ edeblerin beyân ider** (10) ve daḥı bir kimseniñ kıulağına ezân âvâzı (11) digse gerekdir kim elindeki işi kıoyup (12) ve göñlündeki teşvîşi ve dilindeki (13) sözi terki idüp gerekdir kim zikir-i (14) tesbîḥ okursa daḥı terki idüp ol (15) mü'ezzin ne derse diñleye ve daḥı mü'ezzine [42b] (1) ne kıadar şevâb ḥâşıl olursa aña daḥı ol (2) kıadar şevâb ḥâşıl ola didi **Bu bâb** (3) **namāzıñ şıfatlarıñ beyânındadır** (4) bilgil ey 'azîz kıarındaşlar namāz kıılmak¹⁰⁴ Ḥaḳ Te'âlâya (5) münâcât itmekdir ya' nî kıul kendü (6) za'îflığın ve bîçâreliğın ve eksikliğin (7) Ḥaziret-i Allāhu Te'âlâya 'arzı idüp Ḥaḳ (8) Te'âlâ ḥaziretleriñ 'azametini ve heybetini (9) ve cabbârlığın göñlinden berkidi vire (10) ve ol pâdişâhîñ emrine münkâd ve ḥükmine (11) muṭî' olmaqdır pes imdi gerekdir kim (12) kışi âbdestden şoñura cümle teşvîşi (13) terki idüp göñil sarâyında ağyârı (14) sürüp tevbe çâresine sirülüp (15) ma'rifet çerâğın uyarup ḥuzûr-ı kıalbü [43a] (1) döşeklerin döşeyüp ol pâdişâhîñ (2) pâk nazarına kendüni lâyıq kıılmağdan ötüri (3) seccâdesi üzerine gele iki ayağın

¹⁰⁴ Metinde قَلَمًا şeklindedir.

(4) birbirine beraber kıla adımun açmaya belini (5) ve başını doğru duğa ve gözlerin secide (6) idecek yere dike bir lahza mürākabeğe (7) vara ol arada ta‘aqqul ide zīrā Hāḡ ḡuzū- (8) rında karşı durup münācāt itseñ (9) gerekdir ve hem rivāyetde gelmişdir (10) kim namāzıñ vaḡtı gelicek Hāziret-i (11) ‘Alīniñ beñzinde ḡan ḡalmaz idi eyitdiler (12) yā ‘Alī bu ne ḡāldir ki saña ‘ariz o- (13) lur Hāziret-i ‘Alī eyitdi ey ḡarındaşlar (14) bu beş vaḡıt namāz kim Hāḡ Te‘ālāniñ (15) emānetidir ol emāneti göklere ve yirlere [43b] (1) ve daḡlara Hāḡ Te‘ālā ‘arzi itdi cümlesi ḡabūl (2) itmediler ḡorḡdılar eyitdiler lā lā hiḡ bizim (3) ḡāḡatımız yitmez ki ol emāneti şaḡlayavuz (4) didiler ammā Ādem peyḡamber ‘aleyhi’s-selām ol (5) emāneti aldı ḡabūl itdi imdi ol beş vaḡtı (6) Allāhu Sübhānehū Te‘ālā ḡaziretine ‘arzi iderem (7) ol emāneti tamām itmezsem pes imdi ḡāyınlıḡ (8) itmiş oluram Hāziret-i Allāh ḡatında yüzüm (9) ḡara olur ḡorḡudan beñzimde ḡan ḡalmaz didi(10) Bābu namāz vaḡtı gelicek قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ (11-12-13) oḡuya ve hem bu āyeti oḡuya

إِنَّ وَجْهَهُ لِلذِّي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ¹⁰⁵

ve bu arada cehti ide kim (14) göñlüni ‘ālemden kesesin (15) hemān Hāziret-i Allāha müteveccihe olasın tā kim [44a] (1) bu āyetiñ ma‘nāsında yalan olmayasın pes (2) eger ḡılacaḡı namāz farzı-ise gerekdir kim (3) ol ābdesti ala ve andan şoñura ezān oḡuya (4) andan şoñura ḡāmet getüre ve andan şoñura namāza (5) niyyet ide meşela niyyet itdüm bugünüñ namāzı- (6)niñ sünnete deye yöneli vire ve eger kim (7) farzı-ise eyide niyyet itdim bugünüñ irte (8) namāzınıñ farzın edā itmege diye ki¹⁰⁶ ve ḡibleye (9) ḡarşu yönele ve girü ḡalan namāz vaḡtinde (10) adlu adınca niyyet eyleye ve hem göñlinden (11) duğa ve iki elini iki baş barmaḡlarınıñ (12) ucunu ḡulaḡınıñ ucuna beraber ḡılı vire ve (13) hem daḡı barmaḡların ne ḡatı aḡa ve ne ḡatı yuma (14) ve eliniñ ayasını ḡibleye ḡarşu dutu vire (15) ve andan şoñura eyide Allāhu ekber deyüp iki elini [44b] (1) şalı vire ma‘nāsı budur kim Allāh uludur (2) anıñ vaşfi göñilde şıḡmaz ve anıñ ḡudretine (3) ‘aḡıllar irmez ammā Allāhıñ elifin ve ḡesin ḡekmeye (4) ve ekber arasını cezmile eyide ḡareket vir- (5)meye ve daḡı tekbir iderken iki

¹⁰⁵“Muhakkak ki ben, hanif olarak yüzümü, yeri ve semaları yaratan Allah’ın Zat’ına döndürdüm. Ve ben, müşriklerden değilim.”(Enam suresi 79. ayet).

¹⁰⁶ Metinde ديكه şeklindedir.

kolunu kıbleden (6) yaña uzatmaya ve iki yaña kol çalmaya ve ar- (7)dına dağı çekmeye ve andan soñura iki elini gö- (8)beginiñ üzerine koyup ve şehâdet barmağını (9) şol eliniñ üzerine koyup ve sağ (10) eliniñ girü qalan barmaqları-la şol bileğini (11) duğa ve ammā ‘avratlar iki ellerini gögü- (12)sleri üzerine koyalar ve andan soñura (13-14-15) oquya ¹⁰⁷ **سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَجَلَّ تَنَائُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ** deye ya‘nī ey celīl seni [45a] (1) ḥamdi idici olduğum ḥâlde benim tesbīhim (2) seniñ tevfiķiñledür ve hem senden tev- (3)fiķ olmayınca benden tesbīḥ şadır olmaz (4) ve hem dağı ‘azīm oldı yirlere ve göklere (5) seniñ adıñ berekât-ıla yüce oldı ve seniñ (6) ‘azametiñ ve hem senden ğayrı ma‘būd yokdur (7-8) demek olur ve andan soñura eyide ¹⁰⁸ **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ** zīrā ‘ādet budur ki (9) bir kişiye bir āyet ḥavāle olsa ol āyeti cehdi (10) idüp eyide zīrā şeyṭān ḥalāyık üzerinde (11) musallaṭ olmuşdur ḥaḳdan yaña müteveccih itmek (12) ḳomaz kim bulursa azdırmak ister pes çäre (13) budur ki Allāha zārīlık ḳılıp istiġfār ide- (14)siz ve dağı Ḥasen-i Başrī raḳıya’llāhu ‘anhu rivā- (15)yet ider her kim Allāhu Te‘ālāya istiġfār itse [45b] (1) Ḥaḳ Te‘ālā ol kişiye üç yüz perde virir her (2) perdeniñ ḳalınlığı yir-ile gök arasınca (3) ola ve andan soñura eyide Bismi’llāhi’r-raḥmani’r-raḥīm (4) Ḥaziret-i Resūl ‘aleyhi’s-selām eyitdi ḳaçan (5) kimse Bismi’llāhi’r-raḥmani’r-raḥīm (6) dise Allāhu Te‘ālā ol kişiye yedi yüz yıl (7) ‘ibādet itmişce şevāb vire didi Ḥaḳ Te‘ālā (8) çünki levḥ ile ḳalemi yaratdı ḳalemiñ yüz (9) boğumu var-ıdı ve her boğumu arası beş yüz (10) yıllık yol idi Ḥaḳ Sübhānehū ve Te‘ālā ḳaleme (11) heybet-ile baḳdı ḳalem ṭāḳat getürmedi ikiye¹⁰⁹ (12) yarıldı ve Ḥaḳ Te‘ālā buyurdı yaz yā ḳalem (13) levḥ-i maḥfūza üstüne tā ḳıyāmete degin (14) ne olacaḳdır ḳalem eyitdi yā Rabbī evvel ne (15) yazayım didi Ḥaḳ Sübhānehū ve Te‘ālā buyurdı [46a] (1) evvel yaz Bismi’llāhi’r-raḥmani’r-raḥīm ḳalem başladı (2) yazmağa yedi yüz yılda tamām eyledi ve Ḥaḳ Te‘ālā (3) eyitdi ‘izzetim celālim ḥaḳḳı-çun her kim ki ümmet-i (4) Muḥammedden bir kez Bismi’llāhi’r-raḥmani’r-raḥīm (5) dise ben anıñ dīvānına yedi yüz yıl ‘ibādet (6) şevābın yazarım didi ve andan soñura Fātiḥati’l-kitāb (7) oquya ammā sa’y idesün kim Ḳur’āniñ ḥurūflarını (8) ve maḥreçlerini ve hem teşdidlerini ve vaḳıf- (9)larını ri‘āyet idesün ve dağı

¹⁰⁷ Sübhaneke duası.

¹⁰⁸ “Kovulmuş şeytanın şerrinden Allah’a sığıyorum.”

¹⁰⁹ Metinde **يحي** şeklindedir.

‘Alī ḥazireti (10) rivāyet ider Resūl ḥazireti buyurmuşdır her (11) kim ki namāzda Qur’ān okusa ve ḥurūfına (12) yüz şevāb virülür ve hem namāzdan ğayrı (13) yirde okusa her ḥurūfına on şevāb virü- (14)lür didi ve Ebū Sa‘īd rivāyet ider Resūl (15) ‘aleyhi’s-selām ḥaziretinden buyurmuşdır kim **[46b]** (1) şeytānıñ yedi adı vardır biri dilik ve biri (2) herb ve biri keyev ve biri kenā‘ ve biri (3) kenes ve biri ta‘le ve biri bağlı Fātiḥa (4) sūresi içinde yedi yirde vardır okurken (5) şaşınmazsa şeytānıñ adına muşābihe olur (6) namāzı dürüstü olmaz didi pes gerekdir kim (7) elḥamdüniñ dalı-la Allāhıñ lāmı arasında faşıl (8) idesin ve hem Allāhıñ hesile Rabbiniñ rāsını (9) ve dağı mālikiniñ kefi-le yevmüniñ yesi arasında (10) ve hem iyyākeniñ kefi-le na‘būdüniñ nūnı arasında (11) ve hem iyyāke kefi-le neste‘īniñ nūnı arasında (12) ve hem en‘amteniñ te-sile ‘aleyhimüñ ‘aynı arasında (13) ve hem ma‘zūbiniñ yesile ‘aleyhimiñ ‘aynı arasında (14) faşıl ide ya‘nī azacık eglene tā kim şeytānıñ (15) adı kırā‘ata girmeye ve dağı veledḍāllīn ile **[47a]** (1) āmīn arasında eyide gerekdir kim namāz içinde kendi (2) irādeti-le aqsırmaya ve hem kağırmaya ve hem boğa- (3)zın arımaya ve hem egilmeye ve eli-le şaqa- (4)lın şığamaya ve kaşınmaya ve kendü irādeti-le eşnemeye (5) ve eger ğalebe iderse sağ eliniñ arḳasın ağzına (6) dutu vire ve dağı gözlerin secide yerinden ırmaya (7) okurken başını ve gö[v]desini şalmaya ve niçe (8) ki bir kul efendisi ḥuzūrında nice durur- (9)sa ol dağı mevlāsına bu minvāl üzere dura didi (10) zīrā Azrā‘īl ardından veya iki arasından gelmiş (11) gibidür ve iki ayağın şırāta başmış gibidür (12) ve sağ yanında cennet bezenmiş ve şol yanında cehennem (13) kızdırılmış ve Haḳ Sübhānehū ve Te‘ālānıñ nazarı (14) üzerine düşmüş bilmez kim raḥmet ider (15) cennete mi koyar yoḥsa ḥışım idüp cehenneme **[47b]** (1) mi koyar pes ol arada raḥmet āyetin okudıkça (2) gevde beşāret ile dola ‘azāb āyetin (3) okudıkça korḳudan beñzi müteğayyer ola ve eger (4) ol arada şeytān vesvesesi gönül ḳal‘asına (5) doḳunup ḥuzūr-ı ḳalbini ḥaziretten bozup (6) endişe çerisi gönül sarāyına yol bulup (7) gerekdir kim ol sā‘at ‘aḳlın başına (8) getirüp Haḳ Te‘ālāya niyāz itmek (9) gerekdir kim ve dağı Ḥaziret-i Resūl buyurmuşdır (10) mādāmki namāz vaḳti ölse ğazīlerden şayılır (11) dimişdir kaçan Fātiḥa sūresin okusa gere- (12)kdir kim bir sūre ḳoşa yāḥūd üç āyet (13) veyāḥūd bir uzun sūre yāḥūd bir uzun āyet (14) okuya andan rükū‘a ine ammā āyetiñ āhirini (15) rükū‘ıñ tekbirine ulaşdırmaya **bābu [48a]** (1) **bu bāb rükū‘ıñ**

faşlın ve edeblerin (2) beyân ider ey qarındaş kaçan kim namâzda Qur- (3)an tamâm olsa Allāhu ekber deyüp rükū'a (4) ine ammā gerekir kim tekbîrde medde ide- (5)cek Allāhîñ lāmıdır girü kalan hūrūflarını (6) çekmeye iki dizini doğru dutup iki (7) eliniñ barmaqlarını iki dizi üzerine döşeye (8) gö[v]desini öri tuta başını yukarı kaldır- (9)maya ve aşığa dağı ağıdırmaya ve gözlerini (10) iki ayağı diki dirseklerini böğrüne (11) dayamaya dağı üç kez bu kelimeyi okuya (12)¹¹⁰ **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ** deye ma' nāsı budur kim (13) ögerim ben rabbümi kim ol 'azîm pâdişâ- (14)hdır eger imâm olursa üçden ziyâde demeye (15) meger kim cemâ'at üç kez dimege irişmeye [48b] (1) rivâyetde gelmişdir ki Hâk Sübhânehû ve Te'âlâ Âdemi (2) halk itdügi vaqit¹¹¹ Hâziret-i Âdem 'arşı (3) altında bir kılıç gördi bir kıl-ıla aşılmış görü- (4) cek rükū'a vardı eyitdi İlahî baña (5) ursun uşta arşam uşta boynum ne ki (6) emir iderseñ emrüne muṭî'yem imdi (7) rükū'a varıcağ kalbini berk ide andan (8) şöñura¹¹² **سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ** deyüp kalğa tâ kim (9) beli doğrula zîrâ İbn-i Mes'ud rivâyet ider (10) Hâziret-i Resül 'aleyhi's-selâm buyurmuşdır (11) kim her kim ki rük'uda ve secidede belini (12) kaldırmasa namâzı dürüstü degildir ve andan (13) **رَبَّنَا إِنَّكَ الْحَمْدُ** deye ya'nî yâ Rabbî saña maşşû- (14)sdur du'âmı müstecâb kıl hamdımızı deye (15-49a/1) andan secideye vara eger imâm-ise **رَبَّنَا إِنَّكَ الْحَمْدُ** dimeye **Bâbu bu faşıl secideniñ (2) edeblerin beyân ider** kaçan bir kişi secideye (3) varsa evvel iki dizin şöñura iki ayağıniñ (4) burnı üzerine elin yire dayamadan¹¹³ durı (5) gele ardınca iki eliniñ ayasını ard- (6)ınca alnın ardınca yüzünü yire kıoya iki (7) dirseklerini böğrüne kıomaya ırağ (8) duta meger kim yanında olan âdem incüne (9) deyü şaquina ammâ 'avratlar iki dirseklerin (10) böğrüne duta dağı iki ayağıniñ ara- (11)lığın açâ barmaqlarını kıbleye yire diki kıarnın (12) uyluğı üzerinden kıaldıra ammâ 'avratlar kıaldır- (13)maya ve iki baş barmaqlarını kıulağına beraber (14) eyleye ve dağı kıollarını yire döşemeye ammâ (15) 'avratlar döşeye iki gözlerini¹¹⁴ burnuna [49b] (1) diki ol arada üç kez **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ** deye (2) ma' nāsı budur ki arılam ben rabbümi ya'nî (3) kimseniñ 'aklı ve idrâkı irişmez beş (4) kez ya yedi kez dirse yegdür ve bir (5) rivâyetde gelmişdir kim Hâk

¹¹⁰ “Ey büyük Rabb'im! Seni bütün noksan sıfatlardan tenzih ederim.”

¹¹¹ Metinde **وَقْتِي** şeklindedir.

¹¹² “Allah kendisine hamd edenleri işitti.”

¹¹³ Metinde **دَيْهَ مَدْنُ** şeklindedir.

¹¹⁴ Metinde **كُوْرُلْرَيْنَه** şeklindedir.

Te'ālā bir feri- (6)şte yaratmışdır dörtü yüzi vardır bir (7) yüzünden bir yüzüne biñ yıllık yoldur bir (8) yüzi-le 'arşa bakar Allāhu Te'ālāniñ kudretine (9) bakar Sübhānehū men mā a' zemehū şānedür ya'ni (10) münezzeh Tañrı seniñ şāniñ 'azīmdir ve dağı (11) bir yüzü-y-ile cennete bakar Hāğ Te'ālāniñ lütufları- (12)na¹¹⁵ ve keremlerine¹¹⁶ bakar Tūbā limen dehlēhādur (13) sa'ādet ol kul kim buña gire der ve bir (14) yüzü-y-ile cehenneme bakar Hāğ Te'ālāniñ 'azā- (15) blarına¹¹⁷ bakar El-veyk limen dehlēhādır ve bir yüzü-y-ile [50a] (1) secide ider **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ** dir ol ferişte (2) namāz vaqtinde hareket ider üzerinde ne kadar maḥlūkat (3) var-ise hareket ider Hāğ Te'ālā eydir ey ferişte (4) ne için sākin olmazsın dir ol ferişte (5) eydir İlahī nice sākin olayın kim ümmet-i Muḥammediñ (6) namāz kılacek vaḳti geldi ol zamānda Hāğ Te'ālā (7) buyurır yā ferişte sen sākin ol ümmet-i Muḥammediñ (8) ābdest alup namāz kılanlarını 'izzetim celālim (9) ḥaḳkı-çun ben anları yarlıgādım andan şoñura sağ (10) ayağını şol ayağıniñ üzerine qoya yine secideye¹¹⁸ (11) vara ammā secide iki olduğına ḥikmet oldur ki (12) kişi bile kendü vecūdı ki insāniñ (13) toprağdan yaradıldı āḥir yine toprak olsa (14) gerekdir ol ecilden bile kim kendü (15) vücūdına 'izzet ve ḥürmet yoğdur 'izzet ve ḥürmet [50b] (1) ve salṭanat Allāhu 'azīmü's-şāniñdur kişi (2) bir nesneye mālīk degildir andan şoñura (3) tekbir idüp ikinci secideden şoñura ol evvel (4) başın qaldura andan iki dizin andan iki (5) ayağıniñ burnı üzerine elin yire dayamadan (6) durı gele tekbir üzere didigimiz gibi (7) tā doğı durunca ikinci rek'ati dağı (8) evvelki gibi kıla andan Sübhāneke ile E'uzuyı (9) oğumaya andan teşehhüd otura **Bābu bu faşıl (10) taḥiyyāta oturmağı beyān ider** pes gerekdir kim (11) iki secide arasında nice oturırsa teşehhüde (12) dağı ancılayın otura ammā bu kadar var kim sağ (13) eliniñ üç barmağın yumup baş barmağıla (14) şehādet barmağın açup sağ uyluğı üzere (15) koyup şol eliniñ barmağlarını şol uyluğı [51a] (1) üzerine qoya ammā 'avratlar iki ayağlarını (2) sağ yanında çıkarup yer üzerine oturalar (3-4) iki gözün eline dike dağı eyide **التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ** ḥaberde gelmişdür ki Ḥaziret-i Resūl (5) 'aleyhi's-selām mi'rāca çıkdı Cebrā'il aleyhi- (6)'s-selām Sidretü'l müntehāda

¹¹⁵ Metinde **أَطْفَرِي** şeklindedir.

¹¹⁶ Metinde **كَرْمَلِي** şeklindedir.

¹¹⁷ Metinde **عَدَابَلِي** şeklindedir.

¹¹⁸ Metinde **سَجْدَه** şeklindedir.

çaldı Resûl (7) ‘aleyhi’s-selâm ilerü vardı Hâk Te‘âlâ (8) hâziretinde hâzır oldı Hâk Sübhânehû ve Te‘âlâ (9) kendü ‘azameti-le kendü ‘ivazın Resûl (10) hâziretine ögüp eyitdi **التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ** (11) ya‘nî ‘azamet dağı mülk Allâha maşşûşdur (12) anîñ ‘azametinde dağı mülkine kimseniñ şerîki (13) yoğdur **وَالصَّلَوَاتُ** dağı beş vaqit namâz (14) dağı du‘âlar dağı hâlâyıka rağmet itmek Allâha (15) maşşûşdur **وَالطَّيِّبَاتُ** dağı zâhir kelimeleri [51b] (1) ile gönüller lezzet bulur cânlara şafâ (2) gelür cümlesi Allâha maşşûşdur hiç (3) kimse ile ortaklığı yoğdur çünki (4) Hâziret-i Resûl ol ‘azameti ve ol salâ- (5)natı gördi gârib Hâk Te‘âlâya yakın (6) oldı ki kana mağâmına yetişe pes Hâk (7) Te‘âlâ kemâl luğfindan habîbiñ (8) dehşetin giderüp ünüs dutmak içün (9) eyitdi **السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ** (10) ya‘nî selâmîñ özüne olsun yâ nebî (11) didi **وَبَرَكَاتُهُ** dağı Allâhîñ (12) rağmeti ve berekâtı üzeriñe olsun çünki (13) peygamber Hâziret-i ‘aleyhi’s-selâm Hâk Te‘âlâ (14) lütfını bu resme gördi ümmetiniñ şâ- (15)liğleriniñ üzerlerinden Hâk Te‘âlânîñ [52a] (1-2) selâmı mağrûm kalmasun deyü eyitdi **السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى** **عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ** ya‘nî (3) Allâhîñ selâmı bizim üzerimize olsun (4) ve dağı şâlih kullarınıñ üzerine olsun (5) didi çünki Cebrâ’îl ‘aleyhi’s-selâm (6) Hâk Te‘âlâ habîbi-le bu resme gördi (7) Cebrâ’îl Hâk Te‘âlâyı ta‘zimleyüp dağı(8-9) peygamberi şiddiklayup eyitdi

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

ya‘nî şehâdet iderüm Allâhdan (10-11) gâyrı ma‘bûd yoğdur **وَأَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ** ya‘nî ben danıklık iderim ki (12) Allâhdan gâyrı Allâh yoğdur ve hem Muğammed (13) Allâhîñ kulu ve hem Resûlidür pes imdi (14) ma‘lûm oldı kim tahiyâtıñ ba‘zısı Hâk (15) Te‘âlânîñ kudiret dilinden geldi ve ba‘zı [52b] (1) sı Habîbiñ dilinden geldi (2) ve ba‘zısı Cebrâ’îl ‘aleyhi’s-selâmîñ (3) dilinden geldi imdi ey qarındaşlar (4) gerekdir kim tahiyât oğurken ol (5) şöğbet saña cân lezzetin vire zîrâ kendüni (6) ol şöğbetde hâzır bilüp Hâk Te‘âlâya mûna- (7) cât iderken **السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ** (8) diyecek ke-ene peygamberi görür ve e- (9)şidür gibi selâm vire zîrâ ki haberde (10) gelmişdür kim kim ki peygamber ‘aleyhi- (11)’s-selâma bu vech-ile selâm virse peygamber (12) ‘aleyhi’s-selâm ol selâmı alur pes gere- (13) kdir kim ol arada huzûr-ıla ve ede- (14)b-ile deprene ol şöğbetde hayâdan derleye (15) dağı ol ter ol kişiniñ üzerinden rağmet [53a] (1) yeli esmeyince şöğumaya andan **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** (2) diyecek sağ

eliniñ şehâdet parmağın kaldırma (3) yine qoya pes ol üç barmağın dağı açma (4) taḥiyyât tamâm okuya kılabacağı namâz iki reke‘ atden (5) ziyâde-y-ise durı gele taḥiyyâtdan soñura (6) **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ** demek miqdârı eglense (7) sehv-i secide lâzım gelür pes ol namâzıñ (8) gerü kalan¹¹⁹ reke‘ atlerin didüğimiz gibi (9) kıla eger kılduğı namâz farzı ise iki (10) reke‘ atden soñura Fâtiḥadan ğayrı sûre (11) koşmaya ve dağı farzınıñ iki reke‘ atinden soñura (12) Fâtiḥadan ğayrı sûre koşmak kaşdına o- (13)kusa secide-i sehvi lâzım gelür kaçan dördüncü (14) rek‘ atden soñura taḥiyyât okuduğda şalavâtı (15) dağı okuya andan soñura sağ yanına selâm vire [53b] (1) sağ yanında olan ferişteye ardınca imâma (2) eger imâm sağ yanında olursa yanında dağı cemâ- (3)‘ ate niyyet ide andan soñura sol yanına selâm (4) vire aña dağı bu resme niyyet ide eger yalnız (5) kıllarsa yalnız ferişteye niyyet ide şevâbı ziyâdedir (6) **Bâbu bu faşıl vitr-i vâcib beyân ider** (7) ey qarındaşlar gerekdir kim vitriñ iki (8)rek‘ atinde **سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى** (9) sûresin okuya kaçan Ḵur’ândan fâriḳ olsa (10) öri dururken iki elin şalı vire iftitâḥ (11) tekbîr idüp gine iki elin bağlaya andan (12) bu du‘ âyi okuya **اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ** ya‘nî (13) ey celîl be-dürüstî saña şıgınuram yardım (14) taleb iderem **وَنَسْتَغْفِرُكَ** dağı senden mağfîret (15) taleb iderem **وَنَسْتَغْفِرُكَ** dağı senden [54a] (1) hidâyet taleb iderem **وَتَوَكَّلْ عَلَيَّ** (3) dağı her hâlde saña tevekkel oluram (4) **وَنُتِّئِيكَ الْخَيْرَ** dağı aña rızâsın ḥayr-ile cümle (5) ḥayırlar seniñdür **كَلِمَةً نَشْكُرُكَ** dağı (6) ni‘ metleriñ şükür idüp saña muḥi‘ olurız (7) **وَلَا نَكْفُرُكَ** dağı ni‘ metleriñ yiyüp saña ‘âşî (8) olmazız **وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ** ve dağı yüz (9) çevirüp terki ideriz ol fâcirlerden ki dâ‘im (10) saña ‘âşî olurlar idi **اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ** (11) ey celîl saña taparın ancak **وَالِيكَ نَسْعَى** dağı (12) du‘âmız saña ideriz **وَنَسْجُدُ** dağı saña (13) secide ideriz **وَنُحْفِدُ نَرْجُو رَحْمَتَكَ** (15) dağı uyarız seniñ ḥâ‘atıñ üzerine rahmetiñ [54b] (1) ümîz dutarız **وَنُحْشَى عَذَابَكَ** dağı günâhdan (2-3) kaçarız ‘azâbdan korqarız **إِنَّ رَبَّكَ أَعْلَمُ** (5) **وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ** (7) taḥkîk bildiñ ki sen rahmet ve ḥayır idici- (8)sün kullarıña bâb ‘Abdullâh rivâyet ider Resûl (9) ‘aleyhi’s-

¹¹⁹ Metinde **قَلَانٌ** şeklindedir.

¹²⁰ “Rabbiniñ “Âlâ” ismini tesbih et.” (Âlâ suresi 1. ayet).

selām haziretinden buyurmuşdur ki (10) bir kimse vitri vâcib kıldıktan şöñura secide ide (11-12) secidesinde ¹²¹سُبُوْحُ قُدُّوسٌ رَبُّنَا وَرَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ [diye] baş qaldurup otura bir Āyete'l-kürsî (13-14) oquya gine secideye vara beş kez yine

سُبُوْحُ قُدُّوسٌ رَبُّنَا وَرَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

deye ol (15) kişi yerinden qalkmadan¹²² Haq Te'ālā du'āsın [55a] (1) qabul kıla yarlıgaya ve bir hac şevābı vire ve dağı (2) dünyādan imān-ıla gide gerekdir kim namāzdan (3-4) fāriğ olıcaq otuz üç kez أَكْبَرُ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ (5-6-7-8) deye andan şöñura yine bunu deye

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ

وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Ebū Hüreyre rivāyet ider Resul (9) 'aleyhi's-selām haziretinden buyurdu kim bir kişi (10) namāzdan şöñura bu tesbiħleri oqusa Haq Te'ālā (11) cümle günāhlarını bağışlaya andan şöñura virdi- (12-13) yiniñ āhirinde üç kez ¹²³لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ deye Haziret-i Resul (14) buyurmuşdur bir kimse bu du'āyı oqusa ol kişiniñ (15) du'āsı müsteħāb olur didi qaçan bir kişi [55b] (1) el qaldurup du'ā dilese gerekdir ki ümizî- (2) ni ol itdügi 'ibādetden kese zīrā bilmez (3) kim qabul olur mı olmaz mı ümizîni Haq (4) Te'ālāniñ fazlına ve keremine bağlayup iki (5) elini qaldıra derūn-ı dilden ve cānı gönülden (6) üç kez peygambere şalavāt getüre andan şöñura

إِلَهِي كَيْفَ أَدْعُوكَ وَإِنْ كَيْفَ أَقْطَعُ رَجَاؤِي مِنْكَ وَأَنْتَ كَمَا فَلَقْتُ الْبَحْرَ لِمُوسَى وَنَجَّيْتَهُ (7-8-9-10)

مِنَ الْفَرْقِ رَبِّ نَجِّنِي وَأَنَا فِيهِ رَبِّي هَبْلِي فَرْجًا وَمَخْرَجًا عَاجِلًا

andan şöñura üç kerre (11) peygambere şalavāt getüre ne hāceti var- (12) ise dilese revā ola **Bābu bu faşıl** (13) **şalātü'l hamsı** bu bāb beş vaqit namāziñ aşlı (14) neden idügin bildürir

¹²¹ “Allahu Teāla bütün noksan sıfatlardan münezzeħ ve mukaddestir. Meleklerin ve Ruh (Cebrail)'in Rabbidir.”

¹²² Metinde قَالِقْمَانُ şeklindedir.

¹²³ “Senden başka hak ma'bud yoktur. Seni tenzih ederim. Şüphesiz ki ben zalimlerden oldum.”

Resül ‘aleyhi’s-selâm (15) buyurmuşdur kim bu beş vaqıt namâz baña ve ümmetime [56a] (1) giçen peygamberlerden mîrâs qaldı ammâ irte (2) namâzı Hâk Sübhânehû ve Te‘âlâ Âdem peygamberiñ (3) tevbesin qabûl qıldı şabah yeri ağarıcaq (4) Cebrâ’îl ‘aleyhi’s-selâm geldi Âdem (5) dağı şükür idüp durı geldi iki rek‘at (6) namâz qıldı Hâk Te‘âlâ baña ikrâm idüp ol (7) namâzı ümmetüme farzı qıldı her kim ki şabah (8) namâzını cemâ‘at-ile qılsa bir qabûl olmuş hac (9) ve bir ‘umre şevâbın vire dağı kim ki şabâh namâzı- (10) ndan şoñura güneş doğunca zikire meşgûl (11) olsa Hâk Te‘âlâ ol kişiye Firdevs uçma- (12)ğın naşîb idüp andan yetmiş derece virir (13) her derecenîñ arası yetmiş yıllık yoldur didi (14) ammâ öyle namâzınıñ aşlı oldur kim (15) çünkim Hâk Te‘âlâ Dâvud peygamberiñ tevbesin [56b] (1) qabûl qıldı güneş öyle yerine gelicek (2) Cebrâ’îl ‘aleyhi’s-selâm geldi muştula- (3)dı Dâvud peygamber şükür idüp durı geldi (4) dörtü rek‘at namâz qıldı Hâk Te‘âlâ baña ikrâm (5) idüp ol namâzı ümmetüme farzı qıldı her kim ki (6) öyle namâzını cemâ‘at-ile qılsa ol kişiye (7) yigirmi beş vaqıt namâzı şevâbın virile dağı Firdevs (8) uçmağında yetmiş derece virülür didi (9) ikinci namâzınıñ aşlı oldur kim (10) Hâk Sübhânehû ve Te‘âlâ Süleymân peygamberiñ tevbe- (11)sin qabûl qıldı güneş ikinci yerine (12) gelicek Cebrâ’îl ‘aleyhi’s-selâm geldi (13) muştuladı Süleymân ‘aleyhi’s-selâm durı (14) geldi dörtü rek‘at namâz qıldı (15) Hâk Te‘âlâ baña ikrâm idüp ol namâzı [57a] (1) ümmetüme farzı qıldı her kim ki ikinci (2) namâzını cemâ‘at-ile qılsa peygamberiñ oğlan- (3)larından sekisen¹²⁴ oğlan kâfir elinden âzâd (4) itmişce şevâb bulur didi ammâ aḥşam namâ- (5) zınıñ aşlı budur kim çünkim Ya‘qûb peygamber (6) ‘aleyhi’s-selâm Yüsufulñ firâqına düşdi (7) ağlamaqdan iki gözleri a‘mâ oldu güneş (8) dolınuğı sâ‘at¹²⁵ Cebrâ’îl ‘aleyhi’s-selâm (9) geldi eyitdi buşâret olsun saña (10) kim oğluñ hayâtdadır Mısır sulḫânıdır (11) yakın zamânda Hâk Te‘âlâ seni ḥasretiñe qa- (12)vışdurır didi Ya‘qûb peygamber durı geldi (13) üç rek‘at namâz qıldı Hâk Te‘âlâ baña ikrâm (14) idüp ol namâzı ümmetüme farzı qıldı her kim ki (15) aḥşam namâzını cemâ‘at-ile qılsa bir qabûl olmuş [57b] (1) hac ve ‘umre şevâbın bulur didi ammâ yatsu namâ- (2)zınıñ

¹²⁴ Metinde سَكْسَانٌ şeklindedir.

¹²⁵ Metinde سَاعَاتٌ şeklindedir.

aşlı budur kim çünkim Yûnus peygamberi¹²⁶ (3) balık yutdı yine Hâk Teâlâ Yûnus peygamberi (4) balık karnından çıkardı bu kez Yûnus peygamber (5) Hâk Teâlâya şükür idüp durı (6) geldi dörtü rek'at namâz kıldı Hâk (7) Teâlâ baña ikrâm idüp ol namâzı ümmetüme farzı (8) kıldı imdi her kim ki yatsu namâzını cemâ- (9)'at-ile kılsa Kadir giçesini ehyâ itmişce (10) şevâb virilür didi ve dağı Hâk Teâlâ hazireti (11) bir ferişte yaratmışdır adına Şemhâ'il dirler namâz (12) kılanlarıñ üzerlerine müvekkeldir kaçan bir kul (13) bu beş vakit namâzı yerlü yerine cemâ'at-ile kılsa (14) Hâk Teâlâ eydür yâ Şemhâ'il çünki kullarım benim (15) emrim yerine getürdiler sen dâniğ ol kim [58a] (1) ben anlardan râzı oldum deyü buyurır pes Şemhâ'il (2) her gice yatsu namâzından soñura üç kerre gülbenk (3) getirir eydür iy Allâhıñ feriştehleri siz danığ (4) oluñ kim Hâk Teâlâ hazireti namâz kılanlarıñ (5) günâhların yarlıgadı pes yedi kat gökde hiç (6) qalmaz kim bir ferişte ol namâzı kılanlara du'â ve istiğ- (7) fâr iderler ve dağı her kim dün yarısında qalksa¹²⁷ (8) Allâh rızası-çun durı gelse arı abde- (9)st alsa andan mescide varsa namâza dursa (10) ol kişiniñ ardında yedi şaf ferişte ola (11) ve bir tarâfı meşriğda ve bir tarâfı mağribde ola sağı- (12)şını Allâhdan ğayrı kimse bilmez kaçan ol (13) kişi namâzdan fâriğ olsa du'â dilese ol feri- (14)ştehler âmîn dirler kaçan du'adan fâriğ olsa (15) Hâk Teâlâ ol kişiye ol feriştehleriñ şağışınca [58b] (1) hasenât virir didi dağı cümle günâhların (2) 'afvı ider didi dağı derecâtın yüce ide didi (3) **Bu bâb fazîleti's-şalâti bi'l cemâ'a** cemâ'at-ile (4) namâz kıлмаğın şevâbların beyân idüp bildürir (5) Ebû Selîme rivâyet ider Sa'îd Hudrîden Haziret-i (6) Resûl 'aleyhi's-selâm buyurmuşdır bir gün (7) qarındaşım Cebrâ'il yetmiş biñ ferişte ilen öyle (8) namâzından soñura baña geldi eyitdi yâ Muhammed (9) Hâk Teâlâ selâm itdi ve iki hediye virdi (10) saña senden evvel gelen peygamberlere virmedi (11) Haziret-i Resûl eyitdi yâ Cebrâ'il ol iki hediye (12) nedir didi Cebrâ'il 'aleyhi's-selâm eyitdi yâ (13) Muhammed ol iki hidâyaniñ biri üç rek'at vitir (14) namâzıdır ve birisi beş vakit namâzı cemâ'at-ile kıлмаğdır (15) Haziret-i Resûl 'aleyhi's-selâm eyitdi yâ Cebrâ'il [59a] (1) benim ümmetüme cemâ'at-ile cemî' de namâz kıлмаğdan ne kadar (2) şevâb vardır didi andan Cebrâ'il 'aleyhi's-selâm (3) eyitdi yâ Muhammed kaçan

¹²⁶ Metinde **يُونُسُ** şeklindedir.

¹²⁷ Metinde **قَالَسَا** şeklindedir.

seniñ ümmetiñden iki (4) kişi cemâ' at olup namâz kılsa her bir rek' atinde (5) yüz elli rek' at namâz şevâbı yazılır kaçan üç kişi (6) cemâ' at olsa Hâk Te' âlâ her kişiye ol namâziñ (7) her bir rek' atine üç yüz rek' at namâz şevâbı (8) yazılır kaçan dörtü kişi olsa Allâhu Te' âlâ (9) her bir reke' atine altı yüz reke' at namâz şevâbı (10) yazılır kaçan beş kişi olsa Hâk Te' âlâ her bir (11) rek' atine biñ iki yüz rek' at namâz şevâbı yazılır (12) kaçan altı kişi olsa Hâk Te' âlâ her bir rek' atine (13) iki biñ dörtü yüz rek' at namâz şevâbı vire kaçan (14) yedi kişi olsa Hâk Te' âlâ her bir rek' atine (15) dörtü biñ sekiz yüz namâz şevâbı yazılır didi [59b] (1) kaçan sekiz kişi olsa Hâk Te' âlâ her bir rek' atine (2) toköz biñ altı yüz rek' at namâz şevâbı yazılır (3) kaçan toköz kişi olsa Hâk Te' âlâ her bir (4) rek' atine on toköz biñ dörtü yüz namâz şevâbı (5) yazılır kaçan ondan ziyâde olsa yedi kat (6) yirlerin halkı yazıcı olsa cümle deñizler mürekkeb (7) olsa ve dünyâda ne kadar ağaclar var-ise kalem (8) olsa ve cümle feriştehler yazıcı olsa ol namâziñ (9) bir reke' atiniñ şevâbın yazamayalar didi yâ Muhammed (10) bir kez Allâhu ekber dimeniñ şevâbı faqirlere yüz (11) altun şadağa itmekden hayırludur didi (12) dañı imâm-ıla bir kez secide itmek şevâbı bir yıl (13) ' ibâdet itmekden hayırlıdır didi yâ Muhammed her kim (14) ki beş vañit namâzı cemâ' at-ile kılsa kıyâ- (15) met gününde Bedir gâzâsında şehîd olan gâzîler-[60a] (1) le kôpar dañı Hâk Te' âlâ ol kişiniñ sîninde (2) cennetden iki derece açâ her gün yitmiş biñ (3) ferişte ol kişiyi ziyâret itmege geleler her bir (4) ferişte cennetden bir armağan getirirler ve dañı (5) Eyyüb peygamberiñ komşusu olur yâ Muhammed (6) kaçan kıyâmet kôpsa Hâk Te' âlâ yedi kat gö- (7) kleri ve yedi kat yirleri dağlar ve deñizleri (8) ay ve güneş ve yıldızlar ' arşı ve kürsî cenneti ve cehennemi (9) terâzûniñ bir kefine kôsalar cemâ' at-ile kılınan (10) namâziñ bir reke' atiniñ şevâbın bir kefine kôsalar vezin (11) itseler ol bir reke' at namâzın şevâbı ağır gele (12) yâ Muhammed kaçan bir kişi yatsu namâzını veyâñud şabâñ (13) namâzını cemâ' at-ile kılsa yüz yigirmi dörtü (14) biñ peygamber yetişüp her bir-ile bir yıl Allâhu Te' âlâya (15) ' ibâdet itmişçe şevâb virülür yâ Muhammed [60b] (1) imâm-ıla bir rek' at namâz kılmağ hayırlıdır başlı (2) başına biñ rek' at namâz kılmağdan yâ Muhammed (3) kaçan bir kişi âbdest alsa mescide varsa (4) Hâk Te' âlâ ol kişiniñ gözi-le bañduğıniñ (5) dañı dili-le söylediginiñ dañı eli-le iş- (6) lediginiñ dañı ayağı-la bañduğıniñ dañı (7) kulağı-la eşitdiginiñ cümlesiniñ günâ- (8) hların Hâk Te' âlâ

bağışlaya yâ Muhammed didi eger (9) bir kişi seniñ ümmetiñden namâz kılsa ya hacca (10) varsa ve şadağa virse ve cümle gökden inen (11) kitâbları okusa ammâ cemâ'at-ile namâz (12) kılmasa ve cum'a namâzına hâzır olmasa Hâk Te'âlâ (13) ol kişiniñ yüzine bakmaz ve hâlini şormaz (14) 'amelini kabûl itmez andan şoñura zebânilere emir ider (15) ol kişiyi yüzi üzerine sürüyüp [61a] (1) cehenneme koyalar pes imdi ey azîz qarındaşlar (2) gerekdir kim cemâ'at-ile namâz kılmağın (3) fazîletlerini bulasın beş vakit namâzda hâzır (4) olasın tâ ki ol fazîletleri bulasın (5) cemâ'at-ile namâz kılmağ şevâbı yüz yigirmi dördü (6) biñ peygambere kavışup her biri-le 'ibâdet itmek (7) kadardur didi **Bu bâb namâz kılmağa kâhil (8) olanıñ 'uķûbetin bildürir** bilgil ey azîz (9) qarındaşlar ol zikir itdigimiz fazîletlerden mahrûm (10) kalmağ kişiyeye ulu ziyândır¹²⁸ bir kul bî-namâz olsa (11) islâm mertebesinden düşer Hâk Te'âlâ hâzire- (12)tinin katında yüzi kara ola nebîler önünde (13) dağı yüzi kara ola ve rüsvâ ola dünyâda (14) begenmeyüp hür gördüğü kişileri iğrâz (15) ikrâm ile cennet-i a'läya ileteler ol bî -namâzı [61b] (1) zebâniler yüzi üzere sürüyüp cehenneme ile- (2)deler didi bâbu Ka'bu'l-aħbâr şöyle rivâyet (3) ider kim cehennemde bir dere vardır adına ğayyâ (4) dirler ol dereniñ dibinde bir kuyu vardır ol (5) kuyuya behîme dirler Hâk Te'âlâ va' de itmişdir (6) kim zinâ eyleyicileri ve ribâ yiyenleri ve yalan (7) söyleyenleri ve atasına ve anasına qarşu (8) koyanları ve namâz kılmayanları ol kuyunuñ içüne (9) atarlar ve dağı Hâziret-i Resûl buyurmuşdur kim (10) beynamâzlar¹²⁹ kıyâmet güninde Fir'avn-ile kopsa (11) gerekdir ve dağı Ebû Hüreyre eydir kim (12) Resûl 'aleyhi's-selâm hâziretinden eşitdim (13) buyurdu kim eger erden ve eger 'avratdan her kim ki (14) namâza kâhil olsa Hâk Te'âlâ ol kişiyi (15) on beş dürlü 'uķûbeye uğradır altısı dâr-ı dünyâda [62a] (1) üçi ölürken üçi dağı sîninde üçi dağı (2) kıyâmet güninde ammâ evvel 'uķûbe kim dâr-ı dünyâda- (3)dır ol budur ki Hâk Te'âlâ ol kişiniñ rızkıñdan (4) bereketin götürür ikincisi 'ömri az olur (5) üçüncisi üzerinden şâlihler şüreti mahvı (6) olur dördüncisi her neye kim 'amel iderse (7) şevâb bulmaz beşüncisi du'âsı kabûl olmaz (8) altıncısı şâlihler du'âsı aña naşîb olmaz (9) ammâ ol 'uķûbe kim ölürken yetişür kim (10) evveli budur ol kişi hürlüğ-ıla ölür ikinci (11) açlığ-ıla ölür üçüncü şuşuzluğ-

¹²⁸ Metinde زِيَانَدُنْ şeklindedir.

¹²⁹ Metinde بِيْنَمَازِلَر şeklindedir.

ila ölür (12) eger cümle dünyā şuyun karnına koysalar şu- (13)şuzluğu gitmeye ammā ol
 ‘uķūbe s̄ininde yetişir (14) evveli budur kim Hāķ Te‘ālā bir ferişte müvekkel kılar (15) ol
 kişiye ‘azāb için ikincisi s̄ini dār [62b] (1) olur üçüncü karanlılık olur ammā ol ‘uķūbe (2) ki
 kıyāmetde yetişir evvel budur kim Hāķ Te‘ālā (3) zebānilere emir ider yüzi üzerine sürürler
 (4) ikincisi Hāķ Te‘ālā hisābın kıatı eyler üçüncüsü (5) Hāķ Te‘ālā ol kişiye rahmet nazar-ile
 nazar itmez (6) ‘azāba giriftār eyler ¹³⁰العیاض بالله Bu bāb (7) cum‘a namāzının fazīletin ve adābın
 bildürir. (8) ey azīz karnındaşlar cum‘a günü günleriñ ulu- (9)sıdur ve haccıdur ve Ādem
 peygamber ‘aleyhi’s-selām (10) cum‘a günü halk oldu ve gine cum‘a günü (11) vefāt itdi ve
 kıyāmet daķı cum‘a günü kıopsa (12) gerekdir bir haberde daķı gelmişdir (13) ki her cum‘a
 günü Hāķ Te‘ālā altı kez yüz biñ (14) cehenneme müsteķık olan kişileri cehennem- (15) den
 āzād ider didi ve daķı Hāziret-i Resūl ‘aleyhi [63a] (1) ‘s-selām buyurmuşdır kim cum‘a günü
 baña şalāvāt (2) çok getüriñ ben siziñ şalavātıñız eşidirin (3) didi eyitdiler yā Resūl’ullāh
 bizim şalavātımız niçe (4) eşidirsin yir altında çürümez misün didiler (5) Resūl hāziret-i
 ‘aleyhi’s-selām eyitdi eşitmedü-(6)ñüz mi ki Hāķ Sübhānehū ve Te‘ālā peygamberleriñ (7)
 tenini yire hārām kıldı didi daķı cum‘a günü (8) içinde bir mübārek s̄at vardır her kim ki (9)
 ol s̄atde hācet dilese elbetde hācetin (10) kıabül iderem didi her kişiye sünnetdür ki (11)
 cum‘a günü şubķu vaktinde cenābet olsa ğusul (12) itdükdən şöñura tırnaĝınıñ ve bıyıĝınıñ
 uçların (13) kese İbn-i Mes‘ūd eyitdi her kim cum‘a (14) günü tırnaĝınıñ ve bıyıĝınıñ uçların
 (15) kesse gö[v]desinde ne kıadar renci var-ise gidüp [63b] (1) şifālar bula pes pāk donlar
 geyüp mü’mirlere (2) laķif kıoķular doķunmaķ için üzerine buhūr- (3) lar saķup mescide
 edeb-ile vaķār-ıla sükūt-ile (4) vara rāķıdın rāķıdın varmaya didi ve daķı (5) ‘Abdırrahman
 bin Zeyti rivāyet ider Resūl (6) ‘aleyhi’s-selāmdan buyurmuşdır kim bir kışi ğusul (7) itse pāk
 donlar giyüp mescide varsa (8) her bir adımına bir yıl gice namāz kıılmış ve gündüzi (9) oruc
 dutmuşca şevāb virülür didi ve daķı (10) imdi cehdi idüp cāmiye evvel varasın (11) zırā Ebū
 Hüreyre rivāyet ider Resūl ‘aleyhi’s-selām (12) hāziretinden buyurmuşdır ki cum‘a günü
 mescid (13) kıapusunda iki ferişte durır evvel giren kııldı- (14)ĝı namāzıñ şevābından ĝayrı bir

¹³⁰ “‘Allah’ a sıĝınır, Allah’a iltica ederiz. Allah korusun, Allah saklasın (mealinde dua)”.

deve kırbān (15) itmişce şevāb yazılır ikinci giren bir öküz kırbān [64a] (1) itmişce şevāb yazılır üçüncü giren koyun kırbān (2) itmişce şevāb yazılır dördüncü giren bir kuş (3) şadağa itmişce şevāb yazılır beşinci giren bir yumır- (4)ta itmişce şevāb yazılır kaçan haṭīb menbere (5) çıkısa ol feriştehler yazmağı kırlar huṭbeyi (6) diñlemege meşğul olurlar didi pes andan (7) şoñura varana yalıñız şevāb yazılır didi kaçan (8) mescid kıpusına varsa Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm (9-10-11) deye evvel sağ ayağını içerü kıoya dağı eyide

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ افْتَحْنَا أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

andan şoñura (12) ḥalāyıkā selām vire evvelki şafa varmağa cehdi (13) ide zīrā Ḥaziret-i Resül 'aleyhi's-selām buyurmuşdır (14) ki her kim ki namāzı ilerü şafda imāmıñ ardında (15) kılsa ol kışiye yüz rek'at namāz şevābı yazılır [64b] (1) her kim ki imāmıñ sağ tarafinda kılsa yitmiş (2) rek'at namāz şevābı yazılır her kim ki imāmıñ (3) sol tarafinda kılsa elli rek'at namāz şevābı (4) yazılır her kim ki girü kıalan şaflarda kılsa yigirmi (5) beş namāz şevābı yazılır ammā gerekdir ki (6) mescid içinde ḥalāyık çok olduğı zamān- (7)da ḥālī bulduğı yire otura namāz kılan kışi- (8)niñ öñünden giçmeye meger kim öñ şafda (9) boş yir ola Ka'bu'l-aḥbār eyitdi bir (10) kimse cāmi'de ḥalāyıkıñ öñünden giçüp (11) ilerü şafa varmaya zīrā Ḥaziret-i Resül (12) 'aleyhi's-selām eyitdi bir kışi oda yanup (13) kül olup tozmağ ḥayırlıdur namāz kılan (14) dörtü kışiniñ öñünden giçmekden (15) dimişdir cāmiye vardıkda ḥālī olan yire [65a] (1) otura iki rek'at namāz kıla taḥiyyāt-ı (2) mescid deyü andan namāz vaqtine dek i' tikāfa (3) niyyet ide el-ile girekmez iş işlemeğe ve dil-ile (4) mülāyāne söylemeye tesbīḥe ve şalavāta meşğul (5) ola Ḥaziret-i Resül 'aleyhi's-selām buyurmuşdır (6) bir kimesne cāmiye varsa dünyā kelāmın (7) söylemeye eger dünyā kelāmın söylese bir nesne (8) şevāb ḥāşıl itmez at ve eşek 'arapa-y-ıla (9) şamanı nice yirse ancılayın olur kaçan mü'ezzin (10) ezān okusa cum'a namāzınıñ dörtü rek'at (11) sünnetine niyyet ide kaçan haṭīb menbere çıkısa (12) baş aşığa idüp huṭbeyi diñlemeğe (13) meşğul ola ol arada söz söylemeye ve söyleyene (14) dağı epsem ol dimeñ veyāḥūd el-ile işāret ide (15) kaçan haṭīb menberden inse iki rek'at [65b] (1) cum'a farzın yaqın ide imāma uya andan (2-3) şoñura

نَوَيْتُ وَأَدْرَكْتُ آخِرَ صَلَوَاتِ الظُّهْرِ وَلَمْ أَصَلِّي بَعْدَهُ

eyide ya' nî niyyet itdüm daḥı yetişdim (4) öyle namāzınıñ āhir vaḳtine henüz daḥı kılmadım (5) ol namāzınıñ ŝoñuraki¹³¹ iki rek' atinde bir Fātiḥa (6) ŝoñura **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ** ŝoñuraki rek' atinde (7) **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ** oḳuya eger cum' a namāzı (8) ḳabül oldı-y-ise ol dördü rek' at namāz ḳazāya (9) ḳalmıŝ namāz yerine geḫer eger ḳazāya ḳalmıŝ yoḳ-ısa (10) teṭavvı yerine giḫer eger ḳabül olmadı -y-ise öyle (11) namāzınıñ farzı yerine geḫer andan ŝoñura iki rek' at (12) cum' a namāzınıñ ŝoñuraki sünnetin ḳıla daḥı (13-14) kimseye söylemeden yedi kez **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ** (15) ve yedi kez **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ** oḳuya andan [66a] (1-2-3) ŝoñura bu du'āyı oḳuya

اللَّهُمَّ يَا غَنِيَّ يَا مُبْدِيَّ يَا مُعِيدُ يَا رَحِيمُ يَا وَدُودُ اغْنِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَبِعُضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ

deye her (4) kim ki bu du'āyı oḳusa Ḥaḳ Te'ālā ol kiŝiyi¹³² (5) gelecek cum' a dek ŝeyṭān şerinden ve cümle (6) belālardan ŝaḳlaya daḥı işi ve güci ilerü gele (7) daḥı her kim ki cum' a namāzın bu vech-ile ḳılsa (8) Ḥāziret-i Resül 'aleyhi's-selām buyurmuşdır (9) gö[k]deki yıldızlar ve deñizdeki balıḳlar ol kişi (10) için maḡfiret ṭaleb iderler daḥı Ḥaḳ Sübhānehü (11) bir 'umre ve bir ḫac ŝevābın vire didi her kim ki cum' a günü (12) ikinci namāzın cemā' at-ile ḳılsa andan ŝoñura (13) otuz dördü kerre tesbîḫ oḳusa Ādem peygamber (14) zamānından berü ne ḳadar mü'min ḳul ve ne ḳadar mü'mine (15) 'avrat var-ise anlarıñ ŝevābınca Ḥaḳ Te'ālā ol [66b] (1) kişiye ŝevāb virir didi ve daḥı her kim ki cum' a (2) günü aḫŝam namāzın cemā' at-ile ḳılsa andan (3-4) bu du'āyı oḳusa du'ā budur

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ وَكَذَلِكَ تُخْرِجُونَ¹³³

(5) deye Ḥaḳ Sübhānehü ve Te'ālā ol kiŝiniñ yetmiş (6) üç ḫācetiñ ḳabül ḳıla ve cehennemden āzād (7) ide ikinci peygamberler-ile muŝāhib ola üçü- (8) nci gür 'azābından ḳurtula dördüncü ḫisā- (9) bı āsān ola beşinci cennet-i 'alāda peygamber (10) 'aleyhi's-selām anı ziyāret ider cehenneme müsteḫāḳ (11) olan ḫıŝımlarından ve ḳavimlerinden ve ḳavm-i (12) ḳabīlinden yetmiş kişiye ŝefā' at ide (13) yedinci eger Allāhu Te'ālādan dilerse Ḥāziret-i

¹³¹ Metinde **صُكْرَه** şeklindedir.

¹³² Metinde **كِشِيَه** şeklindedir.

¹³³ “Öyleyse akşam ve sabah vaktinde Allah'ı tesbih edin, münezzeḫ kılın.” (Rum suresi 17. ayet).

(14) Resūli düşünde göre ve dağı kim ki yatsu (15) namāzını cemā'at-ile kılsa vitirden öñüdüñ
[67a] (1) sünnetden şöñura dörtü rek'at namāz kılsa bir (2) selām ile kıyāmet güninde ol
kişiniñ (3) başına nürdan tāt urula ol tātca (4) iki dane şāhī incü qonmuş ola nürdan (5) ki her
biriniñ nūri mağribden mişriqe münevver (6) ola didi ' Abdırrahman bin ' Avfi eyitdi (7) yā
Resūl'ullah bu didigimiz şevāb ol kişiye (8) olur mı eyitdi dağı ziyāde olur didi ' Abdi-
(9)rrahman bin ' Avfi düşünde gördi kim bir ır- (10)mağ dopdolı cevāhir yığılmış eyitdiler
bilür (11) misin bu cevāhirler kimiñdir eyitdi (12) bilmezsin eyitdiler bu ol kişiniñdir kim
namāzı (13) cemā'at-ile kılardı dağı ol kişi kıyāmete (14) degin ' arş-ı a' lāniñ gölgesinde olur
(15) dağı ol kişiye hisāb ve ' azāb yoğdur didi **[67b]** (1) **Bu bāb cum'a namāzı fevti olsa**
cum'a (2) **yerine k̄ā'im olan namāzı beyān ider** bābu (3) Hüseysin Bin ' Alī rahmetu'llahi
rivāyet [ider] Resūl- (4) den buyurmuşdur her kim ki cum'a namāzını fevti (5) itse eger dilerse
kim cum'a namāzının fazīletine (6) irişe gerekdir kim öyle namāzını kıldı- (7)nda şöñura
dörtü rek'at namāz kılsa evvel rek'atında (8) bir Fātiha ve bir Āyete'l kürsī ve onbeş (9-10)
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (11) **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** oğuya ikinci rek'atında bir Fātiha ve bir **قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ**
oğuya üçüncü rek'atında bir Fātiha on beş (12) ihlās ve bir **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ** (13)
dördüncü rek'atında bir Fātiha ve on beş (14) ihlās ve bir **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ** (15) Resūl
hazireti buyurmuşdur her kim bu namāzı **[68a]** (1) bu zikir olınan minvāl üzere kılsa cum'a
namāz- (2)ını ol kişi kılmışca şevāb bula ve dağı cennet (3) tāclarından bir tāt giye ve cennet
hülle- (4)lerinden yetmiş hülle giye ve dağı şırāta'l müstakimi (5) yıldırım gibi giçe ve dağı
bir deveye bine kim (6) cennet develerinden ola ayakları za'firāndan (7) gö[v]desi miskiden
boynı 'anberdendir (8) gözleri yeşil incüden nürdan ol arşı (9) altında durır Hağ Te'ālā ol
kişiye rahmet-ile nazar (10) ider dağı eydür ey kulum hoş geldiñ (11) dile benden ne dilersin
deye ol kişi eyide (12) yā Rabbī senden dilerin kim beni cehennemden āzāt (13) idüp cennete
qoyasın deye ol zamānda (14) Hağ Sübhānehū ve Te'ālā celli şānehū hazireleri (15) öyle
olsun yā kulum deyüp Cebrā'ile emir **[68b]** (1) idüp al bu kişiyi Firdevsi uçmağına ilet (2)
deye Ebū Muhammed eyitdi bu fazīletler ol kişiye- (3) dir kim cum'a namāzın fevti itdükden
şöñura (4) ol dörtü rek'atden bu kadar şevāb hāşıl (5) olur imdi gel kıyās eyle kim bir kişi (6)
cum'a namāzın fevti itmeyüp kılsa ne kadar (7) şevāb virülür didi ve dağı Cābir rivāyet (8)

ider Resül ‘aleyhi’s-selâm haziretinden buyur- (9)mışdır ki her kim ki cum‘ a gicesi on bir (10) rek‘ at namâz kılsa bir selâm ile her bir reke‘ atinde (11) bir Fâtiha ve bir Āyete’l kürsî ve bir **قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ** (12) ve bir İhlâş-ı şerîf ve iki Mu‘avveteyn birer kerre (13) oğuya namâzdan fâriğ olıcağ secideye vara (14-15) andan yedi kerre **لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَظِيمِ** deye Hağ Te‘âlâ yarın mağşer [69a] (1) güninde ol kişiye hoş geldiñ şân (2) geldiñ cennetime var kim ben senden râzı (3) oldum deye ol kişi kıyâmet güninde nebîler bölü- (4) ginden kopa didi bâb Resül hazireti (5) buyurmuşdır kim her kim yatacağı zamân iki (6) rek‘ at namâz kılsa her bir rek‘ atinde beş Fâtihati- (7)‘l-kitâb ve on kerre ¹³⁴ **آمَنَ الرَّسُولُ** âhirinde ve bir (8) ihlâş oğuya ve ol kişiniñ Tañrı hağkı-çun (9) günâhı deñizler köpügi kadar olursa ol (10) günâhlardan arına pāk ola Hağ Te‘âlâ ol kişiye (11) cennet-i a‘lâda zeberrecden bir köşki bağışlaya (12) imdi ol namâz ol kişiye biñ altun şadağa (13) Hağ yoluna virmekden yegdir didi İbni ‘Abbâş (14) rivâyet ider kim Resül ‘aleyhi’s-selâm buyurır (15) kim her kim ki gice yarısında iki rek‘ at [69b] (1) namâz kılsa her rek‘ atinde bir Fâtiha ve yigirmi Āyete- (2) ‘l-kürsî oğuya namâzdan fâriğ olıcağ ol (3) ¹³⁵ **يَا قَيُّومُ بِيكَ اِشْتَعَيْتُ** deye Hağ Te‘âlâ ol kişiye (4) biñ ferişte müvekkel kıla ol kişiyi cümle şerlerden (5) hıfzı ideler ve dağı Hağ Te‘âlâ ol kişiye yeşil (6) zeberrecden bir şehriyâyı vire ol şehriñ içünde (7) biñ ev ola her evde biñ tahtı ola cevâhir- (8) ler ile bezenmiş her tahtı üzerinde yetmiş döşek (9) ola her döşekde bir hürî kıızı ola didi (10) Ebû Hüreyre rivâyet ider Resül haziretinden (11) buyurmuşdır kim her kim ki Receb ayınıñ on (12) beşinde veyâhūd Zi’l-hicce ayınıñ sekizinci güninde (13) veyâhūd ‘arefe günü veyâhūd ‘aşüre günü (14) veyâhūd cum‘ a günü dörtü rek‘ at namâz kılsa (15) evvel rek‘ atinde bir Fâtiha ve on ihlâş oğuya [70a] (1) ikinci rek‘ atinde bir Fâtiha üç **أَلْهَيْكُمْ النَّكَّاتُ** on ihlâş oğuya (4) dördüncü rek‘ atinde bir Fâtiha üç Āyete’l-kürsî beş (5) ihlâş oğuya Haziret-i Resül buyurmuşdır her (6) kim bu namâzı kılsa Hağ Te‘âlâ ol kişiyi (7) ‘azâbından kurtara ve dağı cümle halâyıkıñ üç (8) bağışından bir bağışını Hağ Te‘âlâdan taleb iderse (9) ol kıldığı namâzlarıñ hürmetine Hağ Te‘âlâ anları (10) cennete kıoya ve yiryüzündeki mağlûkat ve

¹³⁴ Bakara suresi 285. ayet.

¹³⁵ “Ey daima hayatta olan Hayy, bütün varlıkları hayatta tutan Kayyum ! Rahmetinin hakkı için senden yardım istiyorum.”

cümle (11) ferîştehler yazıcı olsa bu namâzıñ şevâbın yazamayalar (12) didi ve dağı her ferîşte şağışınca ol kişiye (13) ḥasenât yazıla didi Ḥaḳ Te‘âlâ yetmiş biñ (14) ferîşte kıyâmete dek ol kimesne için istiğfâr (15) ideler şevâbın aña bağışlarlar didi **Bu bâb Receb [70b]** (1) **ayınıñ fażîletlerini beyân ider** Enes İbni Mâlik (2) rivâyet ider Resûl ‘aleyhi’s-selâmdan buyur- (3)mışdır kim her kim Receb ayınıñ içinde (4) oruc dutsa ol kişi-çün üç nesne vâcib (5) olur evvel budur ki cümle günâhlarını yarlıgaya (6) ikinci Ḥaḳ Te‘âlâ ol kimseniñ ‘ömrini tavîl ider (7) üçüncü kıyâmet güninde şuşamaya didi (8) bu kez buni eşidicek içlerinden¹³⁶ biri durı geldi (9) eyitdi yâ Resûl’ullah ol ay bütün oruc dutmağa (10) benim tākātım yetmez Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi (11) eger tākātiñ yitmez-ise ol ayı bütün dutmağa (12) evvelinden ve ortasından ve âhirinde oruc dut (13) pes ol fażîletlerden maḥrûm qalmazsın ol ayı (14) bütün dutmuşca şevâb bulursun didi **Bu bâb (15) Riğâ’ib gicesiniñ fażîletlerin beyân ider: [71a]** (1) Enes İbni Mâlik rivâyet ider Resûl ḥazireti (2) ‘aleyhi’s-selâmdan buyurmuşdur kim her kim ki (3) Receb ayınıñ evvel cum‘a gicesinde ihyâ itse (4) Ḥaḳ Te‘âlâ ol kişiniñ du‘âsın qabûl ider (5) ve murâdını ḥâşıl ider ol gice gökyüzinden (6) ferîştehler yiryüzine inerler ol gice Riğâ’ib (7) gicesi dirler gâfil olmañ yirde ve gö- (8)kde olan melekler cümle Kâ‘beye cemî‘ olur- (9)lar Ḥaḳ Te‘âlâ anlara eyder ey ferîştehlerim dileñ (10) benden ne dilersiz deye ol ferîştehler eyderler (11) yâ İlahî dilek senden budur ki Receb ayını oruc (12) dutanlara raḥmet it ol sâ‘at Ḥaḳ Te‘âlâ buyurır (13) yâ ferîştehlerim siz tanıq oluñ kim ben anlara raḥmet (14) itdim dir pes imdi her kim ki Receb ayınıñ evvel (15) pençişenbiye günü oruc dutsa cum‘a gicesi **[71b]** (1) aḥşam ile yatsu arasında on iki rek‘at (2) namâz kılsa her bir rek‘atinde bir Fâtiḥa üç **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ** (3) ve on iki ihlâş-ı şerîf oquya ikinci rek‘atinde (4) selâm vire namâzdan fâriğ olıcaq yitmiş kerre eyide (5) **صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ** (6) deye andan şoñura secideye vara secidesinde eyide (7-8) yitmiş kez

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّنَا وَرَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

deye andan baş secideden qaldurup (9-10) yetmiş kez

¹³⁶ Metinde **إِشْتَرَيْنَهُنَّ** şeklindedir.

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمْتُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ¹³⁷

deye yine secideye vara (11) yetmiş kez سُبْحَانَ رَبِّيَ أَعْلَى deye her ne hâcet dile- (12)se hâceti kabûl ola ve cümle günâhların ‘afvı (13) eyleye ve kıyâmet gününde yedi yüz kişiye (14) şefâ‘at ide du‘âsı maqbûl ola didi **Bu bâb** (15) **Receb ayının onbeşinde olan fazîletleri [72a]** (1) **beyân ider** Ebū Sa‘îd Hazeri rivâyet [ider] Hâziret-i (2) Resûl buyurmuşdur her kim Receb ayının on (3) beşinci gününde oruc dutsa iki yüz yıllık (4) günâhına kefâret olur ve dağı on beşinci (5) gicesi ihyâ itse biñ gice ihyâ itmekden (6) yegdir didi ve dağı her kim ki ol gice biñ (7) kez ihlâş okusa Hâk Te‘âlâ ol kişi-çün (8)cennet-i a‘lâda bir köşki yapar dağı kırkı biñ (9) ferişte müvekkel kıılır tâ kıyâmete degin ol (10) kişiye mağfîret taleb iderler ve dağı Mûsa (11) Hâk Te‘âlâ buyurdu yâ Mûsa Receb ayının on (12) beşinci günü oruc dutmak biñ kabûl olmuş (13) hacdan ve dağı biñ kul âzât itmekden dağı (14-15) biñ kez gâzâ itmekden yegdir didi **Bu bâb** Receb ayının evvel gicesi [72b] (1) **kılınacak¹³⁸ namâzileri beyân ider** Selmân İbni Farisî (2) Hâziret-i Resûl eyitdi yâ Selmân saña bir nesne (3) ögredeyim mi didi Selmân Farisî eyitdi belî yâ Resûl’ullah (4) didi ögret Resûl hâzireti ‘aleyhi’s-selâm (5) eyitdi her kim ki Receb ayının evvel gicesi on (6) rek‘at namâz kılsa her bir rek‘atında bir Fâtiha ve bir (7) **قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ** üç ihlâş okuya Hâk (8) Te‘âlâ ol kişinin¹³⁹ bu namâzı kılduğı-çün cümle (9) günâhların bağışlaya dağı ol namâzda o- (10)kuduğı Qur‘anıñ her bir âyetine bir ferişte şevâbın (11) yaza didi dağı ol namâzın her bir rek‘atında (12) biñ namâz şevâbın yaza dağı ol kişiyi şehîdler bö- (13)lüğine yazup cennet-i ‘alâya gire didi **Bu bâb** (14) **Şa‘bân ayının fazîletlerin beyân ider** Hâziret-i (15) Resûl ‘aleyhi’s-selâm eyitdi her kim ki [73a] (1) Şa‘bân ayının on beşinci gicesini ihyâ itse (2) irtesi oruc dutsa Hâk Te‘âlânın ol gice (3) rahmeti kullarına yakın olur ve dağı Hâk Te‘âlâ (4) ol gice buyurur hiçbir kul var mı hâcet (5) dileyici ben anın hâcetin kabûl idüp yarlığa- (6)yam ol gice Hâk Te‘âlâ cümle halâyıka rahmet (7)ider illâ müşriklere ve dağı şarâb içenlere dağı (8) atasına ve anasına vesâyir akrabalarına ulaşana (9) rahmet itmez didi **Bu bâb Şa‘bân ayının** (10) **on**

¹³⁷ “Ya Rabbi beni affet bana acı. Bilinen günahlarımı affet. Çünkü sen azizsin, kerimsin.”

¹³⁸ Metinde قَلْبِي şeklinde.

¹³⁹ Metinde كَشْبِهِ şeklinde.

beşinci gicesi kıılıncağ namāzları beyān (11) **ider** İbni ‘Abbās rağıya’llahu ‘anhu rivāyet (12) ider Resūl ‘aleyhi’s-selām ḥaziretinden (13) buyurdı her kim ki Şa‘bān ayınıñ on (14) beşinci gicesi yüz rek‘at namāz kıılrsa her bir (15) rek‘atinde bir Fātiḥa ve on ihlāş oğuya [73b] (1) ol gice ol kişi ne kadar ḥacet dilerse (2) Ḥağ Te‘ālā kabūl ve mağbūl kıılar didi aşḥāblar (3) eyitdiler yā Resūl’ullah eger ol şağī olursa (4) sa‘īd olur mı Resūl ḥazireti ‘aleyhi’s-selām (5) eyitdi ol Tañrı ḥağkı-çun eger levḥ-i maḥfūza (6) yazılmış bile olursa ki filan oğlı şağīdir (7) deyi yazılmışdır bu namāzı kıılıncağ Ḥağ Te‘ālā yazıyı (8) bozar sa‘īd yazar didi **Bu bāb Şa‘bān** (9) **ayınıñ evvel cum‘asında kıılıncağ**¹⁴⁰ **namāzları** (10) **beyān ider** Enes İbni Mālik rivāyet ider (11) Resūl ḥaziretinden ‘aleyhi’s-selām buyurır kim (12) her kim ki Şa‘bān ayınıñ evvel cum‘asında iki (13) rek‘at namāz kıılrsa her bir rek‘atinde bir Fātiḥa (14) on Āyete’l-kürsī ve on kez **شَهِدَ اللَّهُ** āyetin (15) oğuya Ḥağ Te‘ālā ol kişiye cennetde bir laṭīf [74a] (1) mağām vire ve dağı ol kişiyi kıyāmet kıor (2) kıularından emīn olup imān ḥullesin geyüp (3) ḥulle tācın başına ura didi bu bāb (4) Şa‘bān ayınıñ yigirmi yedinci yigirmi sekizinci (5) yigirmi toğuzuncı gicesinde kıılıncağ¹⁴¹ (6) namāzları beyān ider Ebū Zeri Ğaffāri rivāyet (7) ider Resūl ‘aleyhi’s-selām buyurmuşdır ki (8) her kim ki ol giceniñ her birinde dōrti (9) rek‘at namāz kıılrsa her bir rek‘atinde bir Fātiḥa (10) ve bir **إِذَا زُلْزِلَتْ** ve yigirmi beş **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** o- (11) kıuya namāz fāriğ olıcağ secide ide secidesinde (12-13) yedi Fātiḥa üç **قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ** ve bir **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ** ve bir **قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ** oğuya (14) secidesinden kıalkıncağ yüz kez istiğfār ide (15) ve yüz kez şalavāt getüre andan yüz kez [74b] (1) **بِاللَّهِ الْعَظِيمِ** (1) **الْأَبَدِ** deye (2) ol kişi yerinden kıalkmadan¹⁴² Ḥağ Te‘ālā ‘arşı götü- (3) ren melā’ikeleri ṭanığ dutar ve buyurır kim (4) siz ṭanığ oluñ bu namāzı kıılan kişiye cenneti (5) vācib kııldım ve dağı babasını ve anasını yarlığadım (6) dir ve dağı ol namāzınıñ her bir rek‘atinde bir yıllığ namāz (7) şevābın yazam dağı ol namāzınıñ ḥasenātı ve ol namāzda (8) oğuduğı Kıur‘ānınıñ her bir āyetine bir şehīd şevābın (9) yazaram didi ve dağı ol namāzı kııldığı giceden (10) gelecek Şa‘bān ayınıñ ol gicesinde (11) ölürse şehīd olur dağı cennete şorusız (12) ve ḥisābsız girir ve dağı cennetde ‘İsā (13) peyğamber ile kıoñşu ola didi **Bu bāb** (14) **Ramazān ayınıñ fażīletin beyān ider** (15)

¹⁴⁰ Metinde **قَلْبًا** şeklindedir.

¹⁴¹ Metinde **قَلْبًا** şeklindedir.

¹⁴² Metinde **قَلْبًا** şeklindedir.

‘ Alī İbni Ebī Tālib rivāyet ider Resūl ḥaziretinden [75a] (1) kaçan Ramazān ayı gelse cennet kapuları (2) açılır ve cehennem kapuları kapanur ve şeytānlar (3) zencīrlere bağlanur ve daḥı Ramazān gicelerinde (4) Ḥaḫ Te‘ālā nidā ider kim hiçbir ḥācet dileyici (5) var mı kim ḥācetin ḫabūl idem ve hiçbir tevbe (6) idici var mı kim tevbesin ḫabūl ve maḫbūl idem (7) ve hiç var mı kim bir istiḡfār idici aña maḡfıret (8) idem didi ve daḥı Ramazān gicelerinde yüz biñ (9) cehennem ehli cehennemden āzāt ider ol hafta (10) āzāt itdügi kadar cum‘a gicesi daḥı (11) çıkarup āzāt ider ve daḥı ‘arife gicesi (12) ol eyide ne kadar cehennem ehli āzāt itdi ise (13) ol kadar kişi ‘arefe gicesi āzāt ider kaçan Ḳadir (14) gicesi olsa Ḥaḫ Te‘ālā Cebrā’īle emir ider (15) bir yeşil ‘alem getürürler nice yüz biñ ferişteher [75b] (1) ile ol ‘alemi Kā‘beye dikerler her namāz kılar bu- (2)lurlar ise selām iderler kim ki du‘ā ider (3) bulurlar ise āmīn dirler şabaḫ yeri aḡarı-(4)nca Cebrā’īl ‘aleyhi’s-selām nidā ider الرَّحِيلِ الرَّحِيلِ (5) ya‘nī küçük pes ferişteher eyder- (6)ler yā Cebrā’īl Ḥaḫ Te‘ālā mü’min ḫullarına ne (7) ‘amel kıldı deyeler Cebrā’īl ‘aleyhi’s-selām eydür (8) Ḥaḫ Te‘ālā bu gice ḫullarına nazār itdi bunlara (9) rahmet itdi illā dörtü bölük kimseleri yar- (10)laḡamadı biri budur kim atasından¹⁴³ anasından¹⁴⁴ (11) ḫorḫmasa¹⁴⁵ ḫarşu ḫosa anları ve ‘āşī olanlar- (12)ı ve bir bölügi daḥı şarāb ićenlerdir ve bir (13) bölügi daḥı zinā ve livāte idenlerdir ve bir bölügi (14) daḥı aḫrabadan kesilenlerdir ve bir kimseden (15) söz işidüp ḫomsı olanlardır Ḥaḫ Te‘ālā [76a] (1) anlara rahmet itmedi deyü Ḥaziret-i Resūl ‘aleyhi (2) ’s-selām böyle buyurdı Allāhu a‘lem bi’s-şevāb (3) bunu yazdım yādigār olmaḡ-ıçun oḫuyanları bir du‘ā kıılmaḡ-ıçun (4) oḫuyaniñ dilin şaḫla ḫaḫādan yazanıñ ellerin derdi belādan

تَمَّتِ الْكِتَابُ بِعَوْنِ اللَّهِ تَعَالَى الْمَلِكِ الْوَهَّابِ (5)

¹⁴³ Metinde اَتَاسِنَهْ şeklindedir.

¹⁴⁴ Metinde اَنَاسِنَهْ şeklindedir.

¹⁴⁵ Metinde قَوْرُقْمَسَهْ şeklindedir.

DİZİNLER

<p style="text-align: center;">A</p> <p>āb (Far.) Su</p> <p style="padding-left: 40px;">āb- ı revān “Akarsu”</p> <p style="padding-left: 80px;">ā. -lar 19b/2</p> <p>ābdest (Far.) Müslümanların belli ibadetleri yapabilmek için bir düzen içerisinde bazı organları yıkayıp, bazılarını mesh etme yoluyla yaptıkları arınma.</p> <p>ā. 34a/13, 35a/11</p> <p>ā. -den 33b/12, 37a/1, 42b/12</p> <p>ā. -e 30a/10</p> <p>ā. al-“İbadetten önce usulünce yıkanarak temizlenmek”34b/10</p> <p>36b/1, 37a/12</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -a 36b/14, 40b/4, 44a/3</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -an 33b/8</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -dıkda 33b/5</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -dıkdan 33a/13, 33b/14, 34a/8</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -ıcı 31b/10, 32a/13</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -mağa 30a/12</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -sa 34a/15, 34b/11, 58a/8, 60b/3</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -up 34b/3, 50a/8</p> <p style="padding-left: 40px;">ā. -urken 34b/6</p> <p>ā. şuyı “Abdest suyu” 32a/1,</p>	<p style="text-align: center;">32b/4</p> <p>ā. -n 37a/3</p> <p>ā. -nñ 33b/6</p> <p>‘Abdırrahman bin ‘Avf (ka.) Hz.Peygamber’e ilk iman edenlerden, cennetle müjdelenmiş olan on sahabeden biridir.</p> <p>‘ A. -ı (bel.)67a/6-8</p> <p>‘Abdırrahman bin Zeyt (ka.) 626- 690 Hicretten sonra Medine’de doğan sahabelerdendir. Hz. Ömer’in kardeşi Hazret-i Zeyd’in oğludur.</p> <p>‘ A. -i (bel.)63b/5</p> <p>‘Abdullāh (ka.) Abdullah İbn-i Ömer. Ashab-ı Kirām’dandır.</p> <p>‘ A. 54b/8</p> <p>‘Abdullāh bin Raḥman (ka.) Abdullah Bin Rahman</p> <p>‘ A. 20a/1</p> <p>‘Abdullāh bin Selīm (ka.) Sahabeden dir.</p> <p>‘ A. 12b/15</p> <p>‘aceb (Ar.) 1. Şaşılacak şey, tuhaf,</p> <p>‘ a. 2a/10</p> <p>2. Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba</p> <p>‘ a. 10b/9, 13a/4</p>
---	---

aç	Aç, tok olmayan a. 15b/4-12	ādābihi (Ar.) Adap ile ilgili a. 39a/9
aç-	1. Açmak, açık hâle getirmek a. -a 39a/5, 44a/13, 49a/11, 53a/3, 60a/2 a. -ı vire 34a/6 a. -maya 43a/4 a. -up 36b/6, 50b/14 2. Vücudun örtülmesi gereken yerleri açık bırakmak, örtmemek. a. -ana 37b/7 a. -mağdan 37b/10-12 a. -maya 38a/12	Ādem (ka.) Hz. Âdem peygamber Ā. 2a/8, 2b/13, 35a/15, 35b/8-9 36a/8, 43b/4, 48b/2, 56a/2-4, 62b/9, 66a/13 Ā. -e 2a/14, 2b/1-8-13, 11b/12, 35b/5, 36a/13 Ā.-i(bel.)2b/9-14, 3a/1, 35a/13, 48b/1 Ā. -iñ 11a/10, 36a/9-13
açıl-	Açılmak, açık hâle getirilmek a. -mağa 24a/11 a. -ur 33a/15, 41a/12, 75a/2	âdem (Ar.) İnsan, kişi â. 13a/6, 21a/2, 25a/9, 49a/8 â.-e 25a/4-6, 26a/11-13, 29a/14 â. -iñ 29a/8
açlık	Aç olma durumu a. - (ğ)ıla 62a/11	Ādem oğlanları Âdemoğlu, insan Ā. 25a/11 Ā. -niñ 25a/10
ad	Ad, isim a. -ı (iy.) 46b/1-15 a. -ın 11a/9 a. -iñ 45a/5 a. -ına 46b/5, 57b/11, 61b/3 a. -ınca 44a/10 a. -lu 44a/10	‘âdet (Ar.) Herkes tarafından uyulan hâl ‘â. 45a/8
ādāb	(Ar.) Usuller a. -ın 62b/7	adım Adım a. -ına 63b/8 a. -uñ 43a/4 ‘adli (<adl: Ar.) Hakkaniyet, adalet üzere oluş ‘a. 3a/12-14 ‘a. eyle- “Adaletli olmak”

	‘a. -se 3b/1	ağırlık	Ağırlık
‘adnı	(<adn: Ar.) Cennet		a. - (ğ)ı (iy.) 21b/1
	‘a. uçmağı “Adn cenneti”	ağız	Ağız
	‘a. -niñ 20a/9		a. -ları (iy.)35b/12
āfāt	(Ar.) Afetler		a. -ına 47a/5
	a. 23a/6		a. -ından 31a/8
‘afvı	(<afv:Ar.)Bağışlamak		a. -ını (bel.)30a/14
	‘a. eyle-“Bağışlamak”	ağla-	Ağlamak, gözyaşı dökmek
	‘a. -ye 22b/10, 26b/4,		a. -dı 35b/4
	71b/12		a. -makdan 57a/7
	‘a. it-“Affetmek”		a. -yup 11b/1
	‘a. - (d)er 12a/6-10, 58b	ağrı	Ağrı
	b/2		a. -lardan 16a/5
ağac	Ağaç	ağyār	(Ar.) Yabancılar, başkaları
	a. 39b/8		a. -ı (bel.) 42b/13
	a. -ı (iy.)18b/4	āh	(Far.) İnleyip sızlanma, üzülme
	a. -ına 2b/11, 35a/15		ā. eyle- “Üzülme”
	a. -ından 2b/15		ā. -di 11b/4
	a. -lar 59b/7	‘ahd	(Ar.) Yemin
	a. -ları (iy.) 41b/5		‘a. -ına 13a/11
ağar-	(Tan yeri için) Aydınlanmak	aḫī	(Ar.) Dost
	a. -ıcağ 56a/3		a. 15a/13
	a. -ınca 75b/3	āḫir	(Ar.) Ahir, son, sonuncu
ağdır-	Kaldırmak, yukarı çıkarmak		ā. 65b/4
	a. -maya 48a/9		ā. -inde 55a/12, 69a/7, 70b/12
ağır	Ağır		ā. -ini (bel.) 47b/14
	a. 5a/4, 60a/11	ā. ol- “Son bulmak”	
	a. -dır 22b/8		ā. -ınca 16b/13

āhīret (Ar.) Ahiret		akrabā (Ar.) Aralarında soyca, nesebce
ā. 31a/4		yakınlık olanlar
ā. -de 20b/8, 26a/8, 31b/4		a. -dan 75b/14
aḥşam Akşam		a. -larına 73a/8
a. 26a/9, 28a/3, 28b/3, 57a/15		aksır- Aksırmak, hapsırmak
71b/1		a. -maya 47a/2
a. -a 23a/5		al- 1. Almak
a. -ıla 14a/14		a. 21a/14
a. namāzı “Akşam namazı”		a. -dı 35b/1
26a/9		a. -ğıl 15a/14
a. -n 66b/2		a. -up 7a/5
a. -ndan 27b/6-12, 28a/		2. Beraberinde götürmek
3		a. 68b/1
a. -nı 57a/15		a. -up 40b/1
a. -nıñ 57a/4		3. (Allah bir insanı) Ölüm
aḳ Ak, beyaz		yoluyla bu dünyadan ayırmak,
a. 19a/11, 19b/1-5-14, 31b/5-6		canını almak.
aḳ- Akmak		a. -a 18b/15
a. -ar 19b/4, 29b/1		4. Kabul etmek
aḳça Akçe, para		a. -dı 43b/5
a. 6a/10, 22a/8, 37a/7		a. -masın 38a/8
a. -sın 37b/15		a. -ur 52b/12
‘aḳıl (< ‘aḳl: Ar.) Akıl		5. Yardımcı fiil olarak kullanılmıştır.
‘ a. -ı (iy.) 35a/7, 49b/3		a. 34b/10, 37a/12, 38a/8
‘ a. -ın 47b/7		a. -an 33b/8
‘ a. -lar 44b/3		a. -dıkda 33b/5
aḳıt- Dökmek		a. -dıkdan 33a/13, 33b/15, 34a/8
a. -dı 11b/6		

- a. -ıcı 31b/10, 32a/14
- a. -mağa 30a/12
- a. -sa 34a/15, 34b/11, 58a/9, 60b/3
- a. -up 34b/4, 50a/8
- âbdest a. selâm a.*
- aldan-** Aldanmak, kanmak
- a. -maz 9a/2
- ‘âlem** (Ar.) Dünya, kâinat
- ‘â. 24b/7
- ‘â. -den 43b/14
- ‘â. -iñ 1b/6
- ‘alem** (Ar.) Bayrak, sancak
- ‘a. 75a/15
- ‘a. -i (bel.) 75b/1
- ‘aleyhi'l-la‘ne** (Ar.) “Lanet onun üzerine olsun.” anlamındadır.
- ‘a. 2a/9, 3a/11-15, 3b/4-13, 4b/2, 5a/15, 5b/6, 7a/4, 7b/2, 8a/9, 8b/3, 9a/2, 11a/13, 13a/2-3 22a/1, 35a/14
- ‘aleyhim(Ar.)**“Onlara” anlamına gelen Arapça bir kelimedir.
- ‘a. -iñ 46b/13
- ‘a. -üñ 46b/12
- ‘aleyhi’s-salâtü ve’s-selâm** (Ar.)
- “Allah’ın salat ve selamı onların üzerine olsun” manasın
- da bir dua sözü, peygamberler anılınca kullanılır.
- ‘a. 3b/6
- ‘aleyhi’s-selâm** (Ar.) “Selam onun üzerine olsun” manasında olan bir dua sözü, peygamberlerden bahsedilince kullanılır.
- ‘a. 1b/1-12-15, 2a/4-7,3a/10-13 3b/3-10, 4a/3, 4b/1-5-11,5a/11-13,5b/3-8-12-15, 6a/3-12, 6b/1-10-15, 7a/3-6-8-12, 7b/1-4-8-11 8a/2-7-10-13, 8b/1-15, 9a/5, 9b/9-14, 10a/5-7-12-15, 10b/3-6-9, 11a/5-11, 11b/3-7, 12a/3-13-15, 12b/1-7, 13a/8-15, 14a/3-10-13, 14b/4, 15a/3-9,15b/5, 16a/6-11,16b/3, 17a/14, 17b/9, 18a/9, 18b/6, 20b/4, 21a/4, 21b/13, 22a/6-10-15, 22b/6, 23a/1-8, 24a/4-15, 24b/6-10-13, 25b/4- 11, 26b/12, 27b/5-12,28a/2, 28b/2, 29a/3, 31a/5,31b/15 32b/3-7, 33a/14, 36a/8, 37b/6, 39b/3-12, 40a/6, 43b/4, 45b/4, 46a/15, 48b/10, 51a/5-7,51b/13 52a/5, 52b/12, 54b/9, 55a/9, 55b/14, 56a/4, 56b/2-12-13, 57a/6 8, 58b/6-12-15, 59a/2, 61b/12,

- 62b/9-15, 63a/5, 63b/11,64a/13
64b/12, 65a/5, 66a/8, 66b/10,
68b/8, 69a/14, 70b/10, 72b/4-
15, 73a/12, 73b/4-11, 74a/7,
75b/4-7, 76a/1
‘a. -a 2a/8, 52b/10
‘a. -dan 35a/10, 41a/3, 63b/6
70b/2, 71a/2
‘a. -ı (bel.)24a/13
‘a. -iñ 52b/2
- alın** Yüzün, kaşların üstünden saç-
lara kadar olan ve şakaklar
arasında kalan kısmı
a. -ın 49a/6
- alış-** Dayanıklı hâle gelmek
a. -a 38a/5
- ‘**ālī** (Ar.) Yüce
‘ā. 17a/3
- ‘**Alī** (ka.) Dördüncü halife Hz. Ali bk.
‘Alī Ebī Ṭālib, ‘Alī İbni Ebī
Ṭālib
‘A. 5b/12, 26a/2-9-10-12, 26
b/2-12-15, 27a/8-11-15, 27b/2
11, 29a/8-14, 36b/1, 43a/12-13
46a/9
‘A. -yle 5b/14
- ‘**Alī Ebī Ṭālib** (ka.) bk. ‘Alī, ‘Alī İbni
Ebī Ṭālib
- ‘Ā. 35a/9
- ‘**Alī İbni Ebī Ṭālib** (ka.) bk. ‘Alī, ‘Alī
Ebī Ṭālib
‘A. 74b/15
- ‘**alīm** (Ar.) Âlim, bilgin
‘a. -leri (bel.) 3b/5-7, 27a/8
‘a. -lerdir 10a/7
- Allāh** (Ar.) Allah, Tanrı
A. 22a/11, 43b/8-15, 44b/1, 52
a/12, 58a/8
A. -a 45a/13, 51a/11-14, 51b/2
A. -dan 41a/8, 52a/9-12, 58a/
12
A. -iñ 13a/12, 41a/5-14, 41b/3-
7-10, 44b/3, 46b/7-8, 48a/5,
51b/11, 52a/3-13, 58a/3
A. -u (bel.)6b/5, 27a/2
A. -uñ 2b/13, 3a/9
- Allāhu ‘azīmü’ş-şān** (Ar.) Şanı büyük
Allah
A. -dan 17b/4
A. -ındur 50b/1
- Allāhu ekber** (Ar.) Allah en büyüktür
anlamına gelen Arapça bir söz.
A. 15b/12, 40b/15, 41a/4-6,
41b/13-14, 44a/15, 48a/3, 59b/
10
- Allāhu Sübhānehū ve Te‘ālā** (Ar.)

Yüce Allāh	altı Altı (6)
A. 14a/1, 14b/15, 16a/7,16b/11	a. 4b/15, 59a/12, 62b/13
17a/7, 20b/7-15, 22a/2, 23b/4,	a. -sı 61b/15
25b/1-7-9, 27b/9, 43b/6	altıncı Altıncı
Allāhu Te‘ālā (Ar.) Allahu Teâlâ	a. -sı 5a/7, 27a/6, 62a/8
A. 2a/15, 3a/1, 10a/14, 14b/6-9	altı yüz Altı yüz
11, 16a/14, 16b/2-5-14,17a/2-5	a. 59a/9
17b/7-11-14, 18a/5-6-8-12-15,	altmış iki biñ toğuz yüz Altmış iki bin
19a/1-10, 20b/3, 22a/12-13,22b	dokuz yüz
/4-10-15, 24a/14, 24b/8,25a/15,	a. 25a/8
25b/14, 26a/1-6-15, 26b/3-10,	altun Altın
27a/3-6, 28b/6, 29a/2, 29b/5,	a. 59b/11, 69a/12
34b/1, 38a/15, 39b/4, 40a/3,	a. -dan 40a/14
41a/1, 45b/6, 59a/8	a‘mā (Ar.) Kör, körlük
A. -dan 18b/2, 66b/13	a. ol- “Görmemek”
A. -mñ 2a/11-13, 2b/12, 4a/10,	a. -dı 57a/7
13a/7, 18b/2-14, 27b/1, 28a/1,	‘amel (Ar.) İş, amel, hareket
39b/13-15, 49b/8	‘a. -i (iy.)24b/12
A. -nuñ 20a/14	‘a. -ini (bel.) 60b/14
A. -ya 3b/15, 42b/7, 45a/15,	‘a. it- “Amel etmek”
60a/14	‘a. -(d)erse 62a/6
Allāhu Te‘ālā celli celālühū (Ar.)	‘a. kııl- “Amel etmek”
Allah’ı yüceltme ifadesi	‘a. -dı 75b/7
A. 22a/3	āmīn (Ar.)“Allah kabul etsin”
alt Alt, üst karşıtı	anlamında bir söz.
a. -ına 31a/10	a. 47a/1, 58a/14, 75b/3
a. -ında 21a/2, 33b/2, 36b/15,	ammā (Ar.) Fakat, ama
48b/3, 63a/4, 68a/9	a. 36a/14, 36b/9, 37a/9, 38b/4,

39a/2-7, 41a/12, 41b/6-13, 43b/4, 44b/3-11, 46a/7, 47b/14, 48a/4, 49a/9-12-14, 50a/11, 50b/12, 51a/1, 56a/1-14, 57a/4, 57b/1, 60b/11, 62a/2-9-13, 62b/1, 64b/5	and Ant, yemin a. iç- “Yemin etmek” a. -se 7a/11-15
‘ āmmeten (Ar.)Umumi, genel olarak ‘ā. 13a/14	anda Orda a. 7b/13, 21a/15
añ- Anmak a. -a 24a/9	andan 1. Ondan a. 4b/6, 5b/13, 24b/8, 56a/12 2. Sonra, ondan sonra a. 19a/6, 31a/1, 38a/5, 47b/14, 48b/12-15, 50b/4-8-9, 53a/1, 53b/11, 58a/9, 59a/2, 65a/2,66b/2, 68b/14, 71b/8, 74a/15
ana Ana, anne a. -dan 22b/11 a. -sıdur 9a/8 a. -sına 14b/3, 61b/7, 73a/8, a. –sından 75b/10 a. -sını (bel.) 74b/5	a. şoñura “Ondan sonra” a. 16b/9, 20a/4-8, 25a/14, 26b/7, 28b/11, 29b/14, 30a/5-10-14, 30b/9, 31a/9, 31b/13, 32a/2-5-6-15, 32b/5-13, 33a/1-7,33b/13, 34a/12, 35a/14, 35b/1-3,36b/13, 37a/4-5, 38a/5-11, 38b/12, 39a/4, 39b/6, 40a/9-10-11, 40b/4-9, 42a/2, 44a/3-4-15, 44b/7-12, 45a/7, 45b/3, 46a/6, 48b/7, 50a/9, 50b/2, 53a/15, 53b/3, 55a/5-11, 55b/6-10, 60b/14, 64a/6-11-13, 65b/1-11-15, 66a/12
aña Ona a. 6a/6, 6b/7, 9b/1-3, 17b/12, 20a/10, 22b/14, 23a/10, 42b/1, 53b/4, 62a/8, 70a/15, 75a/7	
‘ anber (Ar.) Güzel koku ‘a.-den 28a/10 (misk-i ‘anber) ‘a. -dendir 68a/7	
ancağ Ancak a. 54a/11	
ancılayın Onun gibi, öyle a. 50b/12, 65a/9	anı Onu a. 12b/13, 3a/5-6, 22a/4, 22b/4

añı	Onu a. 21a/1, 34a/11, 66b/10	a. -sınca 45b/2 a. -sında 5a/9, 14a/14, 18b/8,
anıñ	Onun a. 3a/3, 5b/14, 9b/4-8, 16a/2, 18b/4, 19b/11, 22b/10, 26b/10, 31b/11, 37b/4, 41a/2, 44b/2, 46a/5, 51a/12, 73a/5 a. -la 4a/4-7-10 a. -çun “Onun için, ondan dolayı”3b/1-13, 4b/13, 6a/15, 12b/6, 33a/15	19b/2, 28b/3, 46b/7-9-10-11- 12-13, 47a/1, 50b/11, 71b/1 a. -sından 47a/10 a. -sını (bel.) 32b/6-9, 44b/4
anlar	Onlar a. 6a/13, 7a/12, 7b/3, 8b/15, 13a/11, 27b/1, 41b/12 a. -a 9a/4-6, 13a/10-13, 27a/15, 36b/8, 71a/9-13, 76a/1 a. -dan 3b/12, 58a/1 a. -(bel.) 6b/3, 8b/6-8-10-13- 14, 9a/14, 12a/2, 50a/9, 70a/9, 75b/11 a. -iñ 8a/1, 9b/13, 14b/2, 66a/15	‘ arafât (Ar.)Haccın icaplarından olan Kurban bayramı arefesinde vakfeye durulan ve Mekke civarında bulunan kutsal dağ ‘a. 35a/4
ar (< ‘ār: Ar.) Utanmaz, hayâsız a. -suz 12b/13	aralık Aralık, mesafe a. - (ğ)ın 49a/10	
ara İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesâfe a. -da 41a/5-12, 43b/13 a. -sı 45b/9, 56a/13	‘ arapa Arpa ‘a. -yıla 65a/8	
	ard Ard, arka a. -ımdan 32a/10 a. -ına 44b/6 a. -ınca 15b/13, 49a/5-6, 53b/1 a. -ında 58a/10, 64a/14 a. -ından 47a/10	
	‘ arefe (Ar.) bk. ‘arife ‘ a. gicesi “Arefe gicesi” 75a/13	
	arı Metinde şartlara uygun olarak anlamında kullanılmıştır. a. 58a/8	
	arı- Temiz olmak	

- a. -maya 47a/3
- arıla-** Bir şeyde herhangi bir ayıp veya kusur bulunmadığını bildirmek, tenzih etmek
- a. -ram 49b/2
- arın-** Arınmak, temizlenmek
- a. -a 69a/10
- arıt-** Arıtmak, temizlemek
- a. 27a/10
- ‘ariz** (Ar.)Sonradan ortaya çıkan
- ‘ā. ol-**“Sonradan ortaya çıkmak”
- ‘ā. -ur 43a/12
- ‘arife** (<‘arefe:Ar.) bk. ‘arefe
- ‘a. 75a/11-13
- arķ** Metinde birikmek anlamında kullanılmıştır.
- a. 36b/15
- arķa** Ön, sağ ve solun dışında diğer yön, görünmeyen taraf
- a. -m 48b/5
- a. -sın 47a/5
- armağan** Hediye
- a. getir-**“Hediye getirmek”
- a. -irler 60a/4
- ‘arş** (Ar.)Taht, gök
- ‘a. -a 49b/8
- ‘a. -ı(bel.) 33b/2, 48b/2, 60a/8, 68a/8, 74b/2
- ‘a. -ın 18b/3
- ‘a. -ı a‘lā** “Göğün en yüksek tabakası”
- ‘a. -nīn 67a/14
- art-** 1. Artmak, çoğalmak
- a. -ar 5a/1
2. Yeterince kullanıldıktan sonra fazla gelip, geriye kalmak.
- a. -an 33b/12
- artuķ** Fazla
- a. 4b/15, 16a/9-10
- a. - (ğ)a 7a/5
- a. -dur 11a/12
- artur-** Artırmak
- a. -ır 7a/13, 7b/1, 27a/14
- ‘arzi** (<‘arz:Ar.)Bir büyüğe sunma gösterme, bildirme
- ‘a. it-**“Sunmak, bildirmek”
- ‘a. -(d)erem 43b/6
- ‘a. -di 43b/1
- ‘a. -(d)üp 42b/7
- āsān** (Far.) Kolay
- ā. 18b/15
- ā. eyle-**“Kolaylaştırmak”32a/5
- ā. it-** “Kolaylaştırmak”

	ā. -(d)e 25b/11		a. 21b/2
	ā. ol- “Kolay olmak, kolaylaşmak”	āşikāre (Far.) Meydanda	‘ā. 38a/10
	ā. -a 66b/9	‘āşūre (Ar.) Muharrem ayının onuncu günü pişirilen buğday tatlısı	‘ā. 18b/7
aşhāb	(Ar.)Hazreti Muhammed’ in arkadaşları onun sohbetinde bulunan müslümanlar	‘ā. günü “Aşure günü”	69b/13
	a. -ıla 1b/9	at	At
	a. -ım 5a/14		a. 65a/8
	a. -iñdir 6a/6		a. -una 23a/9
	a. -iñla 10b/4	at-	Bir yere bırakmak, koymak
	a. -lar 73b/2		a. -arlar 61b/9
aşıl-	Asılmak	ata	Baba
	a. -mış 48b/3		a. -ñ 13b/7
‘āşī	(Ar.)Allahın emirlerine uymayan, günahkâr		a. -sına 14b/2, 61b/7, 73a/8
	‘ā. ol- “Günahkâr olmak”		a. -sından 75b/10
	‘ā. -anları 75b/11	‘avān (<a‘ vān: Ar.) Yardım eden, yordakçı	
	‘ā. -mazız 54a/7		‘a. -larıñ 7b/2
	‘ā. -urlar 54a/10		‘a. -larımdır 7b/3
Aşīye	(k. a.)Firavun’un eşi	āvāz (Far.)Ses	
	A. 9a/9		a. -ı (iy.)42a/10
aşl	(Ar.)Asıl, hakikat		a. -ın 36a/1, 39b/6
	a. -ı(iy.) 55b/13, 56a/14, 56b/9, 57a/5, 57b/2	‘avrat (Ar.)Kadınlar	
			‘a. 7a/14, 9a/1-3, 35a/2, 66a/15
aşağa	Aşağı bk. aşağı		‘a. -dan 61b/13
	a. 48a/9, 65a/12		‘a. -ıdur 9a/9
aşağı	bk. aşağı		‘a. -ıla 36a/10

<p>‘ a. -lar 8b/14, 9a/6, 44b/11, 49a/9-12-15, 51a/1</p> <p>‘ avret (Ar.)İnsanın gösterilmesi ayıp olan yeri</p> <p>‘ a. -in 37b/7-10</p> <p>‘ a. -ine 34b/11, 37b/5-8</p> <p>‘ a. -ini (iy.)37b/3-5, 38a/12</p> <p>‘ a. -lerin 37b/11</p> <p>avurt Yanağın ağız boşluğu hizasına gelen kısmı</p> <p>a. - (d)ına 30b/1-2</p> <p>ay 1. Ay, kamer</p> <p>a. 60a/8</p> <p>a. -iñ 5a/6, 20b/10</p> <p>2. Ay, yılın on iki bölümünden her biri</p> <p>a. 70b/9</p> <p>a.-da 27a/9</p> <p>a. -dur 17a/15</p> <p>a. -ı (bel.)70b/11-13</p> <p>a. -ıdur 17b/1-2</p> <p>a. -iñ 17a/12</p> <p>a. -iñda 17b/10</p> <p>a. -iñiñ 18a/4-11, 69b/12</p> <p>a. -lar 16b/15</p> <p>a. -larda 17b/3</p> <p>aya El ortası, aya</p> <p>a. -sımı (bel.)44a/14, 49a/5</p>	<p>ayak Ayak</p> <p>a. -ları (iy.) 33a/6, 68a/6</p> <p>a. - (ğ)a 48a/10</p> <p>a. - (ğ)ı (iy.)35b/9, 36b/15</p> <p>a. - (ğ)ıla 60b/6</p> <p>a. - (ğ)ımı (bel.) 32b/15</p> <p>a. -(ğ)ın 43a/3</p> <p>a. - (ğ)iñ 37a/1, 38a/14, 47a/11</p> <p>a. - (ğ)ına 32b/1, 38a/4, 38b/3</p> <p>a. - (ğ)ını (bel.) 32b/6, 33a/1, 50a/10, 64a/9</p> <p>a. - (ğ)ınıñ 49a/3-10, 50a/10, 50b/5</p> <p>a. - (ğ)larını (bel.) 51a/1</p> <p>a. - (ğ)um 33a/5</p> <p>āyāt (Ar.)Ayetler</p> <p>a. -ı (bel.)24a/2, 33a/13</p> <p>āyet (Ar.)Kur’anın herhangi bir cümlesi</p> <p>ā. 45a/9, 47b/12-13</p> <p>ā. -i (bel.) 43b/11, 45a/9</p> <p>ā. -iñ 44a/1, 47b/14</p> <p>ā. -in 47b/1-2, 73b/14</p> <p>ā. -ine 72b/10, 74b/8</p> <p>Āyete’1 -Kürsī (Ar.) Kur’anın Bakara suresinin 255. Ayetini teşkil eden kısım</p> <p>Ā. 14a/6, 14b/1, 15b/5, 16b/7,</p>
--	---

21a/8, 26b/9, 28a/6, 28b/9, 54 b/12, 67b/8, 68b/11, 69b/1,70 a/4, 73b/ 14	edilmek” ‘ a. -ur 25a/4
‘ ayın (Ar.)Osmanlı alfabesinin yirmi birinci harfi olup ebced hesabın da yetmiş sayısının karşılığıdır. ‘ a. -ı (iy.) 46b/12-13	āzād (Far.) Serbest, hür bk. āzāt ā. eyle- “Serbest bırakmak” 32a/14 ā. it- “Serbest bırakmak” ā. -(d)e 66b/6 ā. -(d)er 62b/15 ā. -mişçe 57a/3
az Az, biraz a. 13a/4, 62a/4 a. -acığ 46b/14	ā. ol- “Serbest kalmak” ā. -a 23b/13, 40a/8
a‘ zā (Ar.)Organlar bk. ‘ azū a. -larından 33b/1	‘ azamet (Ar.) Büyüklük, ululuk ‘ a. 51a/11 ‘ a. -i (bel.) 51b/4 ‘ a. -ile 51a/9 ‘ a. -iñ 45a/6 ‘ a. -inde 51a/12 ‘ a. -ini (bel.) 42b/8
‘ azāb (Ar.)Dünyada işlenen suç ve kabahate karşılık olarak ahiret- te çekilecek ceza, eziyet, büyük sıkıntı ‘ a. 2a/1, 47b/2, 67a/15 ‘ a. -a 62b/6 ‘ a. -dan 54b/2 ‘ a. -içün 62a/15 ‘ a. -ıla 4a/12 ‘ a. -iñ 54b/4 ‘ a. -ından 24a/8, 31a/4, 66b/8, 70a/7 ‘ a. -ların 49b/14 ‘ a. -ı kabir “Kabir azabı” 24b/14 ‘ a. ol- “Azap olmak, azap	āzāt (Far.) bk. ‘ āzād ā. it- “Serbest bırakmak” ā. - (d)üp 68a/12 ā. -mekden 72a/13 ā. ol- “Serbest kalmak” ā. -alar 3a/8 azdır- Azdırmak, yoldan çıkarmak bk. azdur- a. 45a/12 a. -am 8b/14

a. -amazım 9a/14	‘a. -dı 45a/4
a. -dıldım 2b/14	Azrā’īl (Ar.) Ölüm meleği, Azrail
a. -ıram 3a/5, 8b/8-10-11-13, 12a/2, 13a/15	A. 47a/10
a. -ırım 8b/6, 12b/6	‘ azū (<‘azā: Ar.) bk. a‘zā
a. -ır mısın 6b/3	‘a. 35b/11
a. -mağdan 29b/14	‘a. -ya 34b/7
azdur- bk. azdır-	‘a. -yı (bel.) 35b/11
a. -up 12b/4	‘ azze ve celle “Aziz ve celil olan Allah” anlamında bir sözdür.
a. -maya 22a/1	‘a. 28b/6
‘ azīm (Ar.) Büyük, ulu	
‘a. 48a/13	
‘a. -dir 49b/10	
‘ azīmü’ş-şān (Ar.) Şanı, ünü, sanı büyük olan	
‘a. -ı (bel.)42a/1	
‘a. -iñ 6b/5	
āzīne (Far.) Cuma günü	
ā. 17b/6	
‘ aziz (Ar.) Muhterem, büyük, ulu	
‘a. 34b/13, 42b/4, 61a/1-8, 62b/8	
‘ azm (Ar.) Kasıt, niyet	
‘ a. eyle- “Niyet etmek”	
‘a. -rse 23a/11	
‘ a. it- “Niyet etmek”	
‘a. -(d)erse 23b/9	
‘ a. ol- “Kesin karar vermek”	
	B
	bāb (Ar.)Kısım, fasıl, bölüm, parça
	b. 39a/9, 40b/ 2, 42a/8, 42b/2, 48a/1, 54b/8, 55b/13, 58b/3,61 a/7, 62b/6, 67b/1, 69a/4,70a/15 70b/15, 71b/15, 72a/15,72b/13 73b/8, 74a/3, 74b/13
	b. -u 34b/12, 38b/6, 39a/8, 43b/ 10, 47b/15, 49a/1, 50b/9, 53b/6 55b/12, 61b/2, 67b/2
	baba Baba
	b. -sını (bel.)74b/5
	ba‘de (Ar.)Sonra
	b. 8a/4
	bāg (Far.)Bağ,büyük bahçe
	b. -lar 19b/3

bağışla- 1. Vermek, ihsan etmek, bahşetmek b. -rlar 33b/8, 70a/15 b. -sa 14b/3, 16b/5-6 b. -ya 69a/11 2. Affetmek, ceza vermemek b. -ya 55a/11, 60b/8, 72b/9	b. -duğunuñ 60b/4 b. -mağdan 37a/10 b. -maya 37b/6 b. -sa 37a/12 2. Anlamak, idrak etmek b. -dı 35b/4 3. İlgi göstermek b. -maz 60b/13
bağla- 1. Bağlamak, zaptetmek b. -r 4a/15 2. Namazda el bağlamak b. -ya 53b/11 b. -yup 55b/ 4	bağçe Bahçe b. -ler 19b/3
bağlan- Bağlı bulunmak anlamında. b. -ur 75a/3	bal Bal b. 27b/3
bağlı Şeytanın metinde geçen adlarından biridir. b. 46b/3	balık Balık b. 57b/3-4 b. -lar 66a/9
bağlî (Ar.) Hasis, cimri, tamahkâr b. ol-“Cimri olmak” b. -a 9b/12	balta Balta b. 4b/9
bağş (Far.) Bağış, verme, ihsan b. -ından 70a/8 b. -ını (bel.) 70a/8	baña Bana b. 2a/3, 2b/7, 3a/4, 5a/12, 6b/14, 11a/6, 14a/7, 16a/12, 21a/9, 30a/14, 30b/7 34a/15, 48b/4, 55b/15, 56a/6, 56b/4-15, 57a/13, 57b/7, 58b/8, 63a/1
bağ- 1. Bakmak b. -ana 37b/7 b. -ar 49b/8-9-11-12-14-15 b. -dı 35a/15, 45b/11 b. -dığ için 35b/7	bardağ Bardak b. -dan 34b/10 barmağ Parmak b. -(ğ)ın 50b/13, 53a/3 b. -(ğ)ında 39a/4

b. -ları (iy.) 32b/11	/3, 74a/3
b. -lar ıla 44b/10	b. -ında 18a/7
b. -ların 31a/12, 44a/13	b. -ını (bel.) 11b/5, 43a/5,
b. -larını (bel.) 48a/7, 49a/11,	47a/7, 48a/8
50b/15	baş aşağı it- “Başı aşağıya
b. -larıñız 32b/9	çevirmek anlamında”
baş barmak “Baş parmak”	b. - (d)üp 65a/12
b. - (ğ)ıla 50b/13	başını kaldur- “Başını kaldır-
b. - (ğ)ına 30b/1	mak”
b. -larını 49a/13	b. -a 50b/4
b. -larıñ 44a/11	b. -up 28a/8, 54b/12
sırça barmak “Serçe parmak”	başın şal- “Başını aşağı
s. -(ğ)ıla 32b/5	eğmek”
s. -(ğ)ınıñ 19b/10	b. -dı 13a/4
baş- 1.Ayağını herhangi bir yere	başlı başına “Kendi başına, tek
koymak	başına” 60b/1
b. -a 38a/4-14	başla- Başlamak, bir şeyi yapmak
b. -duğunuñ 60b/6	üzere harekete geçmek
b. -mış 47a/11	b. -dı 46a/1
2. Ansızın saldırmak, öldürmek	başmak Ayakkabı
b. -mağdan 21a/2	b. - (ğ)ıla 10a/8-11
baş Baş, kafa	bâtil (Ar.) Hakikatsiz, yalan
b. 54b/12, 71b/8	b. ol- “Hükmü kalmamak”
b. -a 35b/8	b. -ur 9b/8, 24b/12
b. -ı (iy.) 34b/15, 35b/3-9	bayram Milli veya dinî bakımdan
b. -ıma 4b/4	önemi olan ve kutlanan gün
b. -ın 28a/7, 50b/4	veya günler
b. -ına 21b/3, 37a/5, 47b/7, 67a	b. 35a/4, 38b/9

	b. -ı (iy.)18b/7		b. -ümi (bel.) 7b/11
bāzār	(Far.) Pazar		b. -üni(bel.) 7b/9
	b. -dır 7b/15	belā	(Ar.) Sıkıntı, afet
ba' zı	(Ar.) Birazı, bir kısmı		b. -lara 27a/6
	b. -sı 52a/14-15		b. -lardan 5a/2, 23b/5, 66a/6
bāzū	(Far.) Kolun omuz ile dirsek arasındaki kısmı, paçı		derd-i belā “ Bela, dert”
	b. -larınıñ 31b/14		d. -dan 29b/9(2)
bedir	(Ar.) 1.Ayın on dördüncü gecesi, dolunay	belī	(Far.) Evet, doğru
	b. 5a/6		b. 72b/3
	2. Hz. Muhammed'in dinsizler le çarpıştığı Mekke ile Medine arasında bir yer olup, bu savaşa Bedir Gazası denir.	belür-	Belirmek
	b. 59b/15		b. -meseydi 19b/11
be-dürüstī	Şüphesiz, muhakkak	ben	Ben
	b. 14a/8, 30a/2, 53b/13, 54b/3		b. 2a/14, 2b/1-5-14, 3a/3, 3b/8, 5b/11-14, 6a/7, 6b/7, 8a/1, 9b/1 3, 10b/15, 11a/7-8-11, 11b/12, 12a/10, 12b/5, 13a/1-5-6-13, 24b/9, 28a/12-14, 30a/2, 34b/4, 35b/11, 41a/13, 46a/5, 48a/13, 49b/2, 50a/9, 52a/11, 58a/1, 63 a/2, 69a/2, 71a/13, 73a/5
begen-	Beğenmek		b. -den 13b/1, 45a/3, 68a/11, 71a/10
	b. -meyüp 61a/14		b. -i (bel.) 2b/3-13, 3a/3, 4b/8, 10a/7-10-13, 10b/8, 11a/2, 13b/6-14, 14a/9, 30a/8-9, 32a/14, 68a/12
behīme	Cehennemde bir kuyu		b. -im 2b/2, 3a/8, 4a/15, 4b/4, 5a/14, 6a/3-11, 7b/3-7-11-15, 8
	b. 61b/5		
beķā	(Ar.) Ölmezlik, ebediyet		
	dār'ıl beķā “Ahiret”		
	d. -ya 17a/10		
bel	Bel		
	b. -i (iy.) 48b/9		
	b. -ini(bel.) 43a/4, 48b/11		

a/5, 8b/4-15, 9a/3-11, 11a/7, 11	b. 66a/14
b/2, 12b/3, 13a/7, 13b/2, 15a/4,	beş Beş (5)
16a/2, 16b/10, 17b/10, 18a/3-10	b. 14b/1, 29a/8-14, 39a/11, 43a
18b/6, 24b/13, 28a/15, 32a/4,	/14, 43b/5, 49b/3, 51a/13, 54b/
45a/1, 57b/14, 59a/1, 70b/10	13, 55b/13-15, 57b/13, 58b/14,
b. -imle 6b/2, 12b/6-14	59a/10, 59b/14, 61a/3, 64b/5,
b. -üm 24b/9	69a/6, 70a/4
beñiz Beniz	beşâret (<bişâret: Ar.) Müjde, muştu
b. -i (iy.) 47b/3	bk. buşâret
b. -inde 43a/11	b. 47b/2
b. -imde 43b/9	beşinci Beşinci
berâber (Far.) Birlikte bulunan, bir	b. 64a/3, 66b/9
arada	b. -si 5a/5, 27a/6, 29a/13, 29b/
b. 43a/4, 44a/12, 49a/13	3, 62a/7
bereķât (Ar.) Bolluklar	beş yüz Beş yüz
b. 30a/3	b. 19a/15, 45b/9
b. -ı (iy.) 51b/12	bevl (Ar.) İdrar
b. -ıla 45a/5	b. 29b/2
b. -ında 23a/12, 28a/1	b. -ile 36a/14
bereket (Ar.) Bolluk	beyân (Ar.) Açıklama, bildirme
b. 32a/1	b. -ındadır 42b/3
b. -in 62a/4	b. it- “Açıklamak, izah etmek”
b. -leri (iy.) 32b/4	b. -(d)er 37a/14, 39a/
berk Sağlam	10,40b/3, 42a/10, 48a/2,
b. it- “Sağlamlaştırmak”	49a/2, 50b/10, 53b/6,
b. -(d)e 48b/7	67b/2, 70b/1-15, 72b/1,
b. -(d)i vire 42b/9	73a/10, 73b/10, 74a/6,
berü Beri	74b/14

	b. -(d)üçim 33b/9		b. 23b/7-10, 29b/6
	b. -(d)üçise 36b/14	bil-	1. Anlamak, idrak etmek
	b. -(d)üp 58b/4		b. -di 13b/6-8
beyāz (Ar.) Beyaz			b. -dünüz 1b/12
	b. 19b/7		2. Bilmek, bilgisi olmak
	b. -lığından 19b/13		b. -diñ 54b/7
beynamāz (Far.) Namaz kılmayan			b. -e 50a/12-14
	bk. bī-namāz		b. -eler 39a/12
	b. -ları 61b/10		b. -gil 5a/15, 37a/15, 42b/4,
bezen- Bezenmek, süslenmek,			61a/8
	b. -miş 47a/12, 69b/8		b. -meye 17b/4
	b. -mişdür 40a/15		b. -mez 47a/14, 55b/2, 58a/12
	b. -ür 41a/11, 41b/1		b. -mezim 13a/5
braḳ- 1. Atmak			b. -mezin 67a/12
	b. -dılar 13b/10		b. -mezler 6a/13
	2. Akla getirmek		b. -üp 52b/6
	b. - (ğ)urum 9b/5		b. -ür 67a/10
bıyık Bıyık		bildir- Açıklamak bk. bildür-	
	b. - (ğ)ımiñ 63a/12-14		b. -ir 38b/6
bī'at (Ar.) Bağlılığı itimadını		bildür- bk. bildir-	
	bildirmek		b. -ir 34b/12, 39b/14, 55b/14,
	b. it- “Bağlı olmak, uymak”		58b/4, 61a/8, 62b/7
	b. -(d)erler 6b/2	bile Birlikte	
	b. -(d)en 6b/4		b. 11a/2, 18b/3, 31b/12, 50a/12
bīçāre (Far.) Çaresiz, zavallı			14, 73a/14, 73b/6
	b. -lığın 42b/6	bilek Bilek	
bi-iznillāhi Te'ālā (Ar.) Allah'ın			b. - (g)ine 30a/1
	izniyle		b. - (g)ini (bel.) 44b/10

bin-	Binmek	34a/7-8-15, 34b/3-6, 36a/5-10,
	b. -e 68a/5	36b/3-5-8, 37a/7-15, 37b/8-10,
	b. -eler 40a/15	38a/6, 38b/1-6-12, 39a/5-8,
	b. -incek 23a/9	40a/6, 40b/4, 41a/4, 42a/10,
biñ	Bin	43a/6, 45a/9, 46a/4, 47a/8,
	b. 14a/7, 14b/7, 16a/9, 16b/2-	47b/12-13, 48b/3, 49a/2, 49b/4
	12, 17a/7-8, 18a/5, 19a/10-11-	5-6-7-11-13-15, 50b/2, 54b/10-
	12, 19b/12, 20b/3, 21b/6, 22a/	12, 55a/1-9-14-15, 56a/8-9, 57
	9, 26a/3, 26b/11, 40a/5, 49b/7,	a/15, 57b/11-12, 58a/6, 59b/10-
	60b/2, 69a/12, 69b/4-7, 72a/5-	12, 60a/4-9-10-12-14, 60b/1-3-
	6-12-13-14	9, 61a/10, 61b/3-4, 62a/14,
bī-namāz	(Far.) bk. beynamaz	62b/12, 63a/8, 63b/6-8-14-15,
	b. -ı (bel.) 61a/15	64a/2-3, 64b/9-12, 65a/6-7, 65
	b. ol- “Namaz kılmayan”	b/5, 66a/11, 67a/1-9, 67b/8-9-
	b. -sa 61a/10	11-12-13-14, 68a/3-5, 68b/5-9-
biñ iki yüz	Bin iki yüz	10-11-12, 69a/7-11, 69b/1-6-9-
	b. 59a/11	15, 70a/1-2-4-8, 71b/2, 72a/8,
bir	Bir (1)	72b/2-6-10, 73a/15, 73b/13-15,
	b. 1b/3-6-9, 3b/1, 4a/3-14, 4b/1	74a/9-10-12-13, 74b/6-8, 75a/7
	3-5-7-14, 5a/9, 6a/3, 6b/6,	75b/12-13-14, 76a/3
	9a/15, 9b/2, 12a/4, 12b/15, 13b	b.- ine 22a/12
	11-12-14, 14a/5-6-10-15, 14b/1	
	13-14, 15a/11, 15b/4-11, 16b/1	biraz Biraz
	6-7, 17b/10-14, 18b/8, 19a/5-	b. 38a/4
	13, 20a/2-3-11, 21a/8, 22a/8,	birbiri Birbiri
	23b/9-14, 24a/1-5, 24b/11-15,	b. -ne 38b/15, 43a/4
	25a/1, 27a/9-10, 27b/8-14, 28a	bir Biri, birisi, herhangi biri
	/5-8, 28b/9-10, 29b/8, 33b/7-15	b. 4b/15, 9a/7, 11a/15, 11b/1,
		24b/14, 34b/14-15, 35a/2, 39a/

15, 46b/1-2-3, 58b/13, 70b/8, 75b/10	b. -in 47a/2 b. -larına 36a/2
b. -si 58b/14	boğazla -Haince, hunharca öldürmek
b. -siniñ 19b/9	b. -mağa 13b/7-8 b. -yan 10a/6-7
birkaç Birkaç	boğum Boğum
b. 6b/8	b. -ı (iy.) 45b/9
birle İle	bostān (Far.) Bahçe
b. 17a/5, 18b/15, 23a/11	b. -lar 19b/2
birdük Birlik, teklik	boş Boş, dolu olmayan
b. - (g)üne 54a/2	b. 64b/9
bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm (Ar.)	boyun Boyun
Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla	b. -ı (iy.) 68a/7 b. -larına 36a/1 b. -um 48b/5 b. -uma 4a/5
b.1b/2, 8a/5, 23a/3-4-13, 23b/ 11, 29b/10, 36b/10, 38a/1-2, 40b/6, 45b/3-5, 46a/1-4, 64a/8	boz- Geçersiz duruma getirmek
biti Metinde amel defteri anlamına gelmektedir.	b. -ar 73b/8 b. -up 47b/5
b. -sin 20b/2	bögür Bögür, kaburga altı boşlukları
b. -sini (bel.) 32a/10	b. -üne 48a/10, 49a/7-10
biz Biz	bölük Bölük, kısım
b. 54b/6	b. 75b/9
b. -den 11b/8	b. - (g)i (iy.) 75b/12-13
b. -im 6b/8, 43b/2, 52a/3, 63a/3	b. - (g)inden 69a/3 b. - (g)ine 72b/12
bizār (Far.) Rahatsız, bıkmış	böyle Böyle, bu şekilde
b. 24b/8	b. 5a/12, 12b/2, 76a/2
b. -am 24b/9	
boğaz Boğaz	

- bu** b. -ce 30b/4, 39a/5
1. Bu (İşaret sıfatı)
- b. 1b/5, 2a/5, 3a/9, 4b/12, 5a/11
6a/8-11, 11a/5, 11b/3-9-10, 13a
/3, 17a/12, 17b/2, 20a/2-11, 23
a/10-12, 23b/9-14, 24a/2-9, 24
b/1, 25a/4-5, 25b/4-9, 26a/7, 26
b/2, 29a/4-14, 31a/6, 33a/13, 33
b/5-9-11-15, 34a/7, 37a/14, 39
a/9, 40b/2, 41a/5-12, 41b/13, 42
a/3-8, 42b/2, 43a/14, 43b/11-
13, 44a/1, 45a/5, 47a/9, 48a/1-
11, 49a/1, 50b/9-12, 51b/14, 52
a/5, 52b/11, 53b/4-6-12, 55a/10
14, 55b/12-13-15, 57b/4-13, 58
b/3, 61a/7, 62b/6, 66a/4-7, 66b/
3, 67a/7-11, 67b/1-15, 68b/1-2-
4, 70a/6-11-15, 70b/8-14, 71b/
14, 72a/15, 72b/8-13, 73a/9, 73
b/7-8, 74a/3, 74b/4-13, 75b/8
- b. gün** ‘ ‘ Bugün’’
-ün 44a/5-7
2. Bu (İşaret zamiri)
- b. 43a/12, 67a/12, 68a/1
b. -dur 4b/15, 5a/1-2-3-5-8,
11a/7, 22b/8, 23a/13, 23b/11,
24b/15, 25a/1-2, 26b/4, 27b/5-
11, 28b/15, 36b/10, 40b/15, 41
a/8, 41b/2-6, 44b/1, 45a/8-13,
48a/12, 49b/2, 57a/5, 57b/2,
62a/3-10-14, 62b/2, 66b/3,
70b/5, 71a/11, 75b/10
b. -ña 49b/13
b. -ca 8b/1
b. -nda 2a/1
b.-nı 29b/8, 33a/2, 55a/5,
70b/8, 76a/3
b. -ydı 2a/14
- buğday** Buğday
- b. 2b/11-15, 35a/14-15, 36a/8-
9
b. -a 35b/7-10
b.- ı (bel.) 36a/8
- buğz** (< buğz. Ar:) Kin, nefret
- buğz u haşed** ‘ ‘Kin ve nefret’’
2b/7
- buhūr** (Far.) Dinî törenlerde yakılan
kokulu ağaç vb. maddeler,
tütsü
b. -lar 63b/2
- bul-** 1. Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak
b. -a 28a/9
b. -urlar ise 75b/1-3
b. -ursa 45a/12
2. mec. ‘-e ermek, elde etmek,

kazanmak”	b. -dır 22b/9
b. -a 15b/12, 16a/6, 23b/10-15, 24a/8, 33b/11, 63b/1, 68a/2	b. -ı (bel.) 17b/6
b. -asın 27a/11, 61a/3-4	burāk (Ar.)Hz. Muhammed’in Miraçta bindiği binek
b. -ımaz 62a/7	b. -lar 40a/12
b. -mağa 41b/8	b. -larıñ 40a/15
b. -maz 9b/14	burun Burun
b. -mazın 6b/7	b. -ı (iy.)49a/4, 50b/5
b. -mışlardır 9a/12	b. -una 30b/10, 34b/8, 49a/15
b. -ur 51b/1, 57a/4, 57b/1	b. -undan 31a/8
b. -uram 12b/5	b. -unu (iy.)31a/1
b. -urın 6a/7	buşāret (<bişāret: Ar.) bk. beşāret
b. -ursın 70b/14	b. 57a/9
3. Belirlemek, tespit etmek	buyur - 1. Söylemek
b. -a 20b/7, 38b/12	b. -dı 24b/1, 28b/2, 31b/15, 35a/ /12, 37b/6, 55a/9, 61b/13, 72a/ 11, 73a/13, 76a/1
b. -duğı 64b/7	b. -ır 14a/13, 14b/5, 15a/4, 16a/ 6-11, 16b/4, 17a/14, 17b/10, 18 a/3, 18b/6, 21b/13, 22a/7, 22b/ 2-7, 23a/1-8, 24a/5, 25b/4-12, 27b/6-12, 28a/3, 29a/4, 31b/10, 32a/13, 32b/3, 50a/7, 58a/1, 69a/14, 71a/12, 73a/4, 73b/11, 74b/3
4. Yol bulmak	
b. -up 47b/6	
<i>felāḥ b. fursat b. lezzet b. şafā</i>	
<i>b. şifālar b. zafer b.</i>	
bulaş - Bulaşmak, yapışmak	
b. -maz ise 38b/14	
bulun - Bulunmak	
b. -maya 25b/1	
b. -mazsa 38b/7	
bunlar Bunlar	
b. 9a/11, 10a/4	b. -mışdır 37a/11-13, 37b/8, 46 a/10-15, 47b/9, 48b/10, 54b/9, 55a/14, 55b/15, 58b/6, 61b/9,
b. -a 35a/3, 75b/8	

- 63a/1, 63b/6-12, 64a/13, 65a/5,
66a/8, 67b/4-15, 68b/8, 69a/5
69b/11, 70a/5, 70b/2, 72a/2,
74a/7
b. -mışdur 32b/8, 33a/14, 34b/5
71a/2
b. -muşdır 34a/14
b. -ur 14a/4-10
2. Emretmek, buyurmak
b. -dı 45b/12-15
- buz** Buz
b. -dan 19b/7
- bühtân** (Ar.): Yalan, iftira
b. **eyle-**“İftira eylemek”
b. -mekden 25a/2
- bütûn** Bütûn, hepsi
b. 70b/9-11-14
- C**
- cabbâr** (Ar.) Zorlayan, cebreden
c. -lığın 42b/9
- Câbir** (ka.) Cabir, sahabedendir.
C. 68b/7
- Ca' fer İbni Muşammed** (ka.) Hadis
âlimi
C. 20b/11
- câ'iz** (Ar.) Yapılmasında sakınca
olmayan uygun, caiz
c. -dir 38b/13, 39a/7
- câmi** (Ar.) İçinde namaz kılınan
ibadet yeri
c. -de 64b/10
c. -ye 63b/10, 65a/6
- cân** (Far.) Can
c. 1b/5, 4b/10, 5b/3, 52b/5
c. -ım 7b/7
c. -lara 51b/1
c. **-ı gönülden** “İçtenlikle, çok
isteyerek”55b/5
- cânâver**(Far.) Canavar
c. -lerden 38b/8
- câzû** (Far.) Cadı, büyücü, sihirbaz
c. **-lık it-**“Cadılık etmek”
c. - (d)erler 8b/13
- Cebrâ'îl** (Ar.)Allah'ın emirlerini
peygamberlere bildiren büyük
melek
C. 5a/12, 15a/10-13, 51a/5, 52a
/5-7, 52b/2, 56a/4, 56b/2-12,57
a/8, 58b/7-11-12-15, 59a/2, 75
b/4-6-7
C. -e 68a/15, 75a/14
- cefâ** (Ar.) Eziyet, incitme
c. -dan 34b/1
c. **it-**“Eziyet etmek”

- c. -miş 34a/15
- cehdi** (<cehd:Ar.) Çalışıp çabalamak, büyük gayret sarfetmek
- c. it-**“Çalışıp çabalamak, uğraşmak”
- c. -(d)e 38a/12, 39a/2, 43b/13, 64a/12
- c. -(d)erim 9b/1, 12a/11
- c. -(d)üp 3b/9, 45a/9, 63b/10
- cehennem** (Ar.) Cehennem
- c. 22b/5, 30b/15, 31a/3, 32a/14 32b/10, 35b/14, 36a/1-2, 41a/4 42a/5, 47a/12, 75a/2-9-12
- c. -de 61b/3
- c. -den 62b/14-15, 66b/6, 68a/12, 75a/9
- c. -e 47a/15, 49b/14, 61a/1, 61b/1, 62b/14, 66b/10
- c. -i (bel.) 60a/8
- c. -iñ 32a/15, 40a/7
- celâl** (Ar.) Büyüklük, ululuk
- c. -im 46a/3, 50a/8
- celîl** (Ar.) Azim, mertebesi yüksek
- c. 32b/14, 33a/4, 44b/15, 53b/13, 54a/11
- celle celâlühü** “Onun şanı ne yücedir” anlamında bir hürmet sözüdür.
- c. 35a/12
- cemâ‘** (<cimâ‘: Ar.) Cinsel ilişkide bulunma, çiftleşme
- c. it-**“Cinsel ilişkide bulunma”
- c. -mekden 36b/3
- c. -se 36a/10, 36b/5
- cemâ‘ at** (Ar.) Topluluk, cemaat
- c. 17b/14, 48a/15
- c. -e 53b/2
- c. -iñ 7b/13
- c. -ile 10b/5, 56a/8, 56b/6, 57a/2-15, 57b/8-13, 58b/3-14, 59a/1, 59b/14, 60a/9-13, 60b/11, 61a/2-5, 66a/12, 66b/2-15, 67a/13
- c. -im 8a/1
- c. ol-**“Cemaat olmak”
- c. -sa 59a/6
- c. -up 59a/4
- cemâl** (Ar.) Yüz güzelliği
- c. -ini 1b/11
- cemî‘** (Ar.) Bütün, hep, hepsi, tümü
- c. 2a15, 5a/2, 5b/10, 10b/13, 20a/2
- c. -de 59a/1
- c. -sin 14b/11
- c. ol-**“Toplanmak”
- c. -urlar 7b/13, 71a/8
- cenâbet** (Ar.) Guslü gerektiren durum

- c. -den 36a/13
- c. ol-**“Cenabet olmak”
- c. -sa 63a/11
- cenāze**(Ar.) İnsan ölüsü
- c. 38b/9
- c. -sine 20a/13
- cennāt** (Ar.) Cennetler
- c. -i ‘adnı** “Cennet bahçeleri”
- 19a/10
- cennet** (Ar.) Cennet
- c. 17a/9, 19a/1, 19b/6, 21b/8, 30b/14, 33a/15, 47a/12, 68a/2-3-6, 75a/1
- c. -de 18b/4, 35a/13, 36b/8, 73b/15, 74b/12
- c. -den 60a/2-4
- c. -e 15a/3, 22b/4, 24a/11, 32a/1, 40b/2, 41b/8, 47a/15, 49b/11
- 68a/13, 70a/10, 74b/11
- c. -i (bel.) 60a/8, 74b/4
- c. -ime 69a/2
- c. -iñ 32b/3, 41b/1
- c. -i ‘alā** “Cennet katlarının en yükseği, sekizinci cennet”
- c. -da 66b/9, 69a/11, 72a/8
- c. -ya 61a/15, 72b/13
- cerāhat**(Ar.) Yara
- c. -ı (iy.) 38b/10
- cevāb** (Ar.) Sorulan şeye verilen karşılık, cevap
- c. vir-**“Cevaplamak”
- c. -e 25b/1-2
- c. -eyin 2a/4
- cevāhir** (Ar.) Cevherler, elmaslar, kıymetli taşlar
- c. 67a/10
- c. -ler 67a/11
- c. -ler ile 69b/7
- cevlān** (Ar.) Dolaşma
- c. 19b/6
- cezm** (Ar.) Arapçada kelime sonundaki harfi sakın okumak.
- c. -ile 44b/4
- cihān** (Far.) Dünya
- c. 1b/4 (faḥr-i cihān)
- c. -dan 12a/11
- c. -iñ 25a/7
- cism** (Ar.) Beden, gövde
- c. -ini (bel.) 39b/5
- cum‘ a** (Ar.) Perşembeden sonra gelen gün, cuma
- c. 14a/4-11, 16a/12, 19a/3, 35a/5, 62b/8-10-11-13, 63a/1-7-11-

13, 63b/12, 65b/1, 66a/5-11, 66 b/1, 67b/4, 68b/9, 69b/14, 71a/15, 75a/10		2. Bağırarak, haykırmak ç. -up 1b/10
c. -sında 73b/9, 73b/12	çal-	1. Çalmak (müzik aleti)
c. namāzı ‘‘Cuma namazı’’	ç. çal- ‘‘Çalgı çalmak’’	ç. -anlardır 8a/9
65b/7, 67b/1		ç. -arlar 8a/10
c. -n 66a/7, 68b/3-6		2. Sıvazlamak, sürmek
c. -na 60b/12		ç. -maya 44b/6
c. -nı 67b/4, 68a/1	çalab	İlah, mabut, Cenab-ı Hak, Rab
c. -niñ 62b/7, 65a/10, 65b/12, 67b/5		ç. -ım 30a/2-8, 30b/7-14, 31a/3 31b/4, 32a/4-9-14
cüş (Far.) Coşmak, kaynamak	çalğı	Çalgı
c. it- ‘‘Coşmak’’	ç. çal- ‘‘Çalgı çalmak’’	ç. -anlardır 8a/9
c. -(d)er 4b/10		ç. -arlar 8a/10
cümle (Ar.) Bütün, hep	çäre	(Far.) Yardım, ilaç, tedbir
c. 16a/5-13, 18a/1, 25a/12, 31b /11, 36a/10-11-14, 37a/7, 39a/3 39b/13, 41a/1, 42b/12, 54a/4, 55a/11, 58b/1, 59b/6-8, 60b/10, 62a/12, 66a/5, 69b/4, 70a/7-10, 70b/5, 71a/8, 71b/12, 73a/6		ç. 45a/12
c. -si 43b/1, 51b/2		ç. -sine 42b/14
c. -siniñ 60b/7	ç. it- ‘‘Yardım etmek’’	ç. - (d)emezim 13a/13
		ç. - (d)emezsin 13a/10
	çek-	1. Nefes yoluyla içine almak
		ç. -e 30b/11
		2. Kur’an okurken heceleri belli esaslara göre uzatmak, uzatarak okumak
çağır-		ç. -meden 41a/6
1. Çağırarak, davet etmek		ç. -meye 44b/3-7, 48a/6
ç. -alar 21a/13		
ç. -mağa 40b/12		

Ç

3. Zahmet çekmek anlamında	2.(Bir yerden) çıkmak zorunda bırakmak, çıkmaya mecbur etmek
ç. -üp 3b/8	ç. -dı 2b/9, 3a/1
çepellik Murdar, pis, kir	ç. -dım 11b/13
ç. 36b/12	3. (Giyilen veya takılan şeyleri) vücuttan ayırmak
ç. -(g)i (bel.) 30a/13	ç. -a 39a/4
çerâğ (Far.)Fital, mum	4. Yükseltmek, artırmak
ç. -ın 42b/15	ç. -a 17a/3
çeri Asker	5. Metinde günah çıkarmak, günahların bağışlanması anlamında
ç. -si 47b/6	ç. -mağa 31b/9, 32a/12
çık- 1. İçerden dışarı çıkmak	6. Elden çıkarmak, vermek anlamında
ç. 11a/3	ç. -masa 4a/12
ç. -duğı (iy.)38a/14	7. Dışarı doğru uzatmak
ç. -ıcak 38b/1	ç. -up 51a/2
ç. -mağdan 34b/14	çiftle- Çiftlemek, birleştirmek
ç. -mayalar 3a/7	ç. -r 17a/6
ç. -sa 38b/3	çok Çok, az karşıtı
ç. -up 31a/8	ç. 6a/7, 12a/2, 29a/10-15, 34b/8, 38a/10-13, 63a/2, 64b/6
2. Yukarı doğru yükselmek	çün (Far.) Çünkü bk. çünkü, çünkim
ç. -a 40b/5	ç. 25a/13
ç. -dı 51a/5	
ç. -sa 64a/5, 65a/11	
3. Ayrılmak, çıkmak	
ç. -ar 31b/12, 36a/12	
ç. -dım 11a/10	
çıkar- 1. Bulunduğu yerden dışarı çıkmasını sağlamak	
ç. -dı 57b/4	
ç. -up 75a/11	

çünkü	(<çün ki: Far.)bk. çün, çünkim ç. 2b/2-8, 36a/8, 45b/8, 51b/3- 12, 52a/5, 57b/14	23b/7-13, 24a/1-10-12, 24b/5- 9-10-12, 25a/3-6-8-11, 25b/3- 11, 26a/4-9-10, 26b/2-10-11,27 b/4-5-12,28a/2-10-14, 28b/5-8, 29a/1-3-8-10, 29b/4-12, 30a/3- 4-9-13, 30b/8-15, 31a/4-5-10, 32a/5-15, 32b/6, 33a/15, 33b/1, 34a/7-11-14, 34b/5-7-9-10, 35a /2-6-7-8, 35b/6, 36a/1-3,36b/13 37a/4, 37b/5-8-10-14, 38a/7-9- 10-15, 38b/5, 39a/7-8, 39b/7-8, 40a/5, 41a/9, 41b/11, 42a/5-10- 14, 44a/13, 44b/5-7, 45a/4-14, 46a/9, 47a/6-9, 50b/7-12, 51a/3 11-12-13-14-15, 51b/11, 52a/4- 7, 52b/15, 53a/3-11-15, 53b/2- 4-14-15,54a/1-3-4-5-7-8-11-12 13-14-15, 54b/1, 55a/1, 56a/5- 9, 56b/7, 57b/10, 58a/7, 58b/1- 2, 59b/12, 60a/1-4, 60b/5-6, 61a/13, 65a/14, 65b/3-4-12, 66a/6-7-10, 66b/1-14, 67a/8-13 15, 68a/2-4-5-10, 68b/7, 69b/5, 70a/7-12, 72a/4-6-8-10-13, 72b /9-11-12, 73a/3-7, 74a/1, 74b/5 6-7-9-11-15, 75a/3-8-11, 75b/
çünkim	bk. çün, çünki ç. 5a/10, 9b/4, 11b/10, 28a/11, 35a/13, 35b/4, 56a/15, 57a/5, 57b/2	
çürü-	Çürümek ç. -mez misün 63a/4	
D		
dağ	Dağ d. -lar 18a/7, 60a/7 d. -lara 43b/1	
dahı	1. Dahı, da d. 2b/5-7, 3a/3, 3b/5, 4a/7-10- 13, 4b/9, 5b/11, 6a/6, 6b/3, 8b /5-7-8, 9a/12-14, 9b/2, 11a/2, 11b/11-14, 12a/2, 12b/14, 13b /2-8-11-13, 14a/3-9-13, 14b/1- 4-10, 15a/9, 15b/13, 16a/10-14, 16b/3-14, 17a/5-6-7-9-11-14, 17b/5-9-13, 18b/1-4-5-15, 19 a/3-6,19b/5-7-12, 20a/1-13,20 b/1-4-7-9-11, 21b/12, 22a/1-2- 3-6-14, 22b/3-6-12, 23a/1-7-12	

12-13		Hakkın deryasına dal- “Allah’ın yarattığı şeylerin sonsuzluğunu görüp kendini sadece Allah’a vererek başka bir şeyle uğraşmama”
2. Bile, dahi		H. -up 40b/14
d. 4a/7-10, 6a/6, 7b/12, 8b/4-6-10-11-14, 10b/9-13, 11b/11, 12b/14, 13a/2, 13b/2, 16a/10, 24a/4, 62a/1, 62b/11-12-15,75b/14		
d. -y-ısa 22b/5	damar Damar	
3. Ayrıca, bundan başka	d. -larında 16a/4	
d. 3a/1, 3b/3, 4a/13, 4b/9, 6b/8, 8a/3-6-9-12, 13b/11-13-15, 14a/3-9-13, 14b/4, 15a/3-9-13, 16a/14, 16b/3, 17a/2-5-6-7-9-11-14,18a/1-9-13, 19a/8, 21a/2-3-7, 46b/9-15, 47b/9, 49a/9-11, 49b/10, 61b/9-11, 63a/7, 63b/4	d. -larından 36a/9-10	
9, 64a/9	damla Damla	d. -sından 33b/6
dā’im (Ar.) Daima, her vakit, sürekli	damu Cehennem	d. 4b/9, 29a/7
d. 7b/6, 8a/7-10, 8b/11, 27a/11, 54a/9	d. -da 6a/15	
dal (Ar.) Osmanlı alfabesinin onuncu harfi olup ebced hesabında dört sayısının karşılığıdır.	d. -dan 22a/4	
d. -ıla 46b/7	dane Tane	d. 67a/4
dal- Başka bir şeyle ilgilenmeyecek şekilde kendini bir şeye verme yalnız o şeyle ilgilenmek	danık Tanık	d.lık it- “Tanıklık etmek”
	d. - (d)erim 52a/11	
	d. - (d)erler 39b/10	
	d. ol- “Tanık olmak”57b/15	
	d. -uñ 58a/3	
	dar Dar	d. ol- “Dar olmak”
	d. -ur 62a/15	
	dār (Ar.) Yer, mekan, konak	
	d. 62a/15	

dār-ı dünyā “Dünya”	d. -di 26b/1
d. -da 61b/15	d. -meye 48a/14
d. -dadır 62a/2-3	d. -r 49b/13
dār’ıl beḳā “Ahiret”	d. -rse 42a/15
d. -ya 17a/10	d. -ye 25a/15, 28a/13-15, 28b/1
dār’ıl fenā “Dünya”	29a/7, 38a/3, 40b/9-15, 41a/7-
d. -dan 17a/9	13, 41b/14, 44a/6, 44b/15, 48a/
dara- Taramak	12, 48b/13-14, 49b/1, 54b/14,
d. -rken 34a/11	55a/5-13, 64a/9, 66a/3, 66b/5,
d. -ya 31a/13	68a/11-13, 68b/2-14, 69a/3, 69
daşıra Dışarı	b/3, 71a/10, 71b/6-8-10-11, 74
d. 3a/6	b/1
da‘vet (Ar.) Davet, çağırarak	d. -yeler 21b/5-10, 39a/14, 42
d. it- “Davet etmek”	a/6, 75b/7
d. -(d)erler-idi 11b/9	depelet- Öldürtmek
Davūd (ka.) Hz. Davūd peygamber	d. -dim 11b/13
D. peygamber “Davud	def a (Ar.) Kere, kez, defa
aleyhisselam” 56b/3	d. 30b/4
D. -e 13b/15	d. -da 30b/11
D. -iñ 56a/15	deflḳ (Ar.) Atmak, dökmek
daya- Dokunur duruma getirip dur-	d. 34b/14
durmak, koyup yaslanmak	defterdar (Metinde)Şeytanın yaptığı
d. -madan 49a/4, 50b/5	şeyleri tutan anlamındadır.
d. -maya 48a/11	d. -larım 8a/12
dayın- Ayağı kaymak, sürçmek	d. -larıñ 8a/11
d. -ıvardır 33a/6	degil Değil
d. -mağdan 33a/6	d. 5b/2
de- Demek, söylemek bk. di-	d. -dir 37b/1, 48b/12, 50b/2

d. -dür 24b/9	d. -niñ 61b/4
d. -lerdir 37b/12	derecât (Ar.) Dereceler
degin Kadar, dek, denli	d. -in 20b/2, 58b/2
d. 15b/3-11, 28b/1, 33b/3-7, 37	derece (Ar.) Derece, mertebe
b/4, 45b/13, 67a/14, 72a/9	d. 56a/12, 56b/8, 60a/2
dehşet (Ar.) Korku ve telaş gösterme,	d. -niñ 56a/13
ürkme	d. -sin 14b/7-10, 17a/3
d. - in 51b/8	dergâh (Far.) Dergâh, tekke
dek Dek, değin	d. -ında 16a/14, 18a/5
d. 30a/1, 31a/10-11, 31b/15, 32	derle- Terlemek
b/2-5, 42a/7, 65a/2, 66a/5, 70a/	d. -ye 52b/14
14	derûn (Far.) İç, içeri, dâhil
delûlik Delilik	d. 55b/5
d. 26a/10	deryâ (Far.) Bir şeyin bolluğunun,
deñiz Deniz	sınırsız denecek derecede
d. -deki 66a/9	olduğunu anlatır.
d. -ler 15a/8, 22a/2, 59b/6,	Hakkın deryâsına dal- “Allah’ın
69a/9	yarattığı şeylerin sonsuzluğunu
d. -leri (bel.) 60a/7	görüp kendini sadece Allah’a
depren- Hareket etmek	vererek başka bir şeyle
d. -e 52b/14	uğraşmama”
d. -ürken 38a/12	H. -up 40b/14
derd (Far.) Sıkıntı, keder, dert	destür (Far.)İzin, müsaade
d. -e 26b/14	d. iste- “İzin istemek”
derd-i belâ “Bela, dert”	d. -rim 1b/10
d. -dan 29b/9, 76a/4	devâ (Ar.) İlaç, çare, tedbir
dere Dere	d. -dır 15a/12
d. 61b/3	deve Deve

d. 16b/2, 63b/14	26a/4-7-9-10-12-14, 26b/4-10-
d. -lerinden 68a/6	11, 27a/8, 27b/4-5-10-11,
d. -ye 68a/5	28a/5, 28b/5-10, 29a/3-8-10,
deyi Diye bk. deyi	31a/9, 31b/13, 32a/2, 36a/3,
d. 28b/4, 73b/7	36b/1-9, 39b/15, 40a/5, 40b/2,
deyi bk. deyi	41b/1-5-8-12, 42b/2, 43b/9,
d. 2a/13, 27b/7-13, 34b/5, 37a/	45b/7-15, 46a/6-14, 46b/6,
13, 49a/9, 52a/1, 58a/1, 65a/2	47a/9, 51b/11, 52a/5, 55a/15,
d. -p 36b/11, 38a/9, 44a/15, 48	56a/13, 56b/8, 57a/4-12, 57b/1-
a/3, 48b/8, 68a/15, 76a/1	10, 58b/1-2-12, 59a/2-15,
dırnaç Tırnak bk. tırnaç	59b/9-11-13, 60b/8, 61a/7, 61b
d. - (ğ)ı (iy.) 19b/10	/2, 62b/15, 63a/3-7-10, 63b/4-
dışarı Dışarı	9, 64a/6-7, 66a/11, 66b/1,
d. 38b/3	67a/6-8-15, 68b/7, 69a/4-13,
di- bk. de-	69b/9, 70a/12-13-15, 70b/7-14,
d. 2b/10, 24b/5, 45a/7, 53a/6,	72a/6-14, 72b/3-4-11-13, 73a/9
65a/14	73b/2-8, 74a/3, 74b/9-13, 75a/8
d. -di 2a/1-2-4, 5a/13, 5b/5-11,	d. -digimiz 50b/6, 67a/7
6b/6-8, 7b/11, 8b/2-4, 9a/12,10	d. -digiñ 6a/2
b/2, 11a/1-3-6, 14a/3-9, 14b/12	d. -diler 36a/4-7, 36b/4, 43b/4,
15a/3-9-12, 15b/4-12, 16a/1-	63a/4
10-14, 16b/3, 17a/4-6-7-14,	d. -dim 13b/8, 15a/12
17b/4-9-13, 18a/9-13, 18b/1-3-	d. -dügimiz 53a/8
5-15, 19b/12, 20a/1-11, 20b/1-	d. -mege 48a/15
4-6-9-11, 21a/3, 22a/2-3-6-9,	d. -mekdir 41b/3-8
22b/4-6-11, 23a/1-6-12, 23b/5-	d. -mekle 42a/4
7, 24a/9-10-12, 24b/2-5-9-10-	d. -meniñ 59b/10
12, 25a/1-5-6-14, 25b/8-11,	d. -meye 49a/1

d. -mişdir 47b/11, 64b/15	d. -erler 75b/1
d. -r 50a/4, 71a/14, 74b/6	dil Dil
d. -rim 6a/9-10	d. -den 55b/5
d. -rler 57b/11, 58a/14, 61b/4, 71a/7, 75b/3	d. -i (iy.)10a/2
d. -rse 49b/4	d. -ile 22b/7, 60b/5, 65a/3
d. -se 15a/7, 16b/1-11, 18b/12, 19a/8, 20a/8, 20b/15, 21a/13, 22b/2-9, 23a/5, 23b/3-13, 24a/ 1-7, 24b/8, 25b/6, 41a/4-11, 41b/1-4-6-9, 42a/2, 45b/6, 46a/ 4, 49b/4	d. -in 29b/9, 76a/4
d. -sin 26b/7	d. -inde 7b/6
d.-ye 24a/4, 28b/1, 41a/15, 44 a/8	d. -indeki 42a/12
d. -yecek 52b/8, 53a/2	d. -inden 52a/15, 52b/1-3
dīdār (Far.) Yüz, çehre	d. -ini (bel.) 10a/2
d. -ını (bel.) 22a/5	dile- Dilemek, istemek
dig- Değmek	d. 68a/11
d. -se 25a/3, 42a/11	d. -düm 13b/5
digin Değin	d. -mesün 22b/15
d. 23a/6	d. -ñ 71a/9
dik- 1. Bakmak (gözü bir yere dikmek)	d. -rin 68a/12
d -e 43a/6, 48a/10, 49a/11, 49 b/1, 51a/3	d. -rse 34a/6, 66b/13
2. Bir cismi dik olarak dur- durmak	d. -rsin 68a/11
	d. -rsiz 71a/10
	d. -se 14a/12, 17b/14, 34b/4, 55 b/1-12, 58a/13, 63a/9, 67b/5
	d. -sin 27a/12
	d. -sün 22b/15
	d. -ye 34a/14
	d. -yeler 18b/2
	dilek Dilek, istek
	d. 71a/11
	d. -(g)i (bel.) 26a/5

- d. -(g)im 24a/15
- d. -(g)inde 2a/13, 2b/5
- d. dile-**“Dilek dilemek”
- d. -se 26a/4-5
- dilik** Şeytanın metinde geçen adlarından biridir.
- d. 46b/1
- dīn** (Ar.) Allah’a inanma ve bağlanma
- d. -ini(bel.) 28b/7
- dīnār** (Ar.) Eski zamanın çeyrek lirası değerinde bulunan bir nevi altın parası
- d. 22a/9
- dīñle-** Dinlemek
- d. 1b/3-5
- d. -mege 64a/6, 65a/12
- d. -ye 42a/15
- dīñlen-**Dinlenmek
- d. -e 21b/11
- dip** Dip
- d. - (b)inde 61b/4
- d. - (b)inden 31b/12
- d. -leri(iy.) 31a/11
- diril-** Dirilmek
- d. -mekdir 29b/3
- dirsek** Dirsek
- d. -lerin 49a/9
- d. -lerini (bel.) 48a/10, 49a/7
- dīvān** Metinde amel defteri anlamındadır.
- d. -ına 14b/6, 16a/8, 17a/6, 17b/13, 26b/1-10, 27b/10, 46a/5
- dīvār** (Far.)Duvar
- d. 21a/2
- d. -ları (iy.) 19b/1
- diz** Diz
- d. -i (iy.) 28a/9, 48a/7
- d. -in 49a/3, 50b/4
- d. -ine 37b/4
- d. -ini(bel.) 48a/6
- doğ-** 1. (İnsan veya hayvan yavrusu) doğmak, dünyaya gelmek
- d. -mış 22b/11
2. (Güneş, ay, yıldız) ufukta yükselerek gökyüzünde görünmek, tulu etmek
- d. -unca 56a/10
- doğrı** Doğru
- d. 1b/4, 2a/4, 3a/6-7, 3b/15, 43a/5, 48a/6, 50b/7
- doğrul-**Doğrulmak, düz duruma gelmek
- d. -a 48b/9
- doğun-**Dokunmak, temas etmek

d. -up 47b/5	d. -meye 34b/8, 38a/13, 38b/5
d. -mağ için 63b/2	d. -se 37a/3
doğundur -Dokundurmak, değdirmek	d. -üp 32b/1
temas ettirmek	dökül- Dökülmek
d. -maya 37b/9	d. -ür 31a/9, 31b/12, 33b/1
dol- Dolmak	dön- 1. Dönmek, yönelmek
d. -a 47b/2	d. -di 2a/7
doldur -Doldurmak	2. Bıraktığı bir inanç, fikir veya
d. -a 30a/15	hâli tekrar benimsemek, ona
dolın- (Ay ve güneş) Batmak bk.	rücu etmek
dolun-	d. -e 12a/4
d. -duğı 57a/8	dördüncü Dördüncü bk. dördüncü
dolun- bk. dolın-	d. 64a/2
d. -ınca 14a/11	d. -si 17b/2, 29a/12, 62a/6
don Don, elbise	dördüncü bk. dördüncü
d. -lar 63b/1-7	d. 53a/13, 66b/8, 67b/13
dopdolu Dopdolu, çok dolu	d. -si 5a/3, 9a/10, 27a/5, 29b/2,
d. 67a/10	62a/6
dostu (<dost: Far.) Dost	dört Dört (4) bk. dördü, dördü
d. ol- “Dost olmak”	d. 35a/11, 49b/6, 56b/4
d. -ucağız 6b/14	dörtü bk. dört, dördü
döğün Dövme	d. 9b/6, 17a/15, 20b/10, 74a/8
d. ur- “Dövme yapmak”	dörtü bk. dört, dördü
d. -anlardır 8a/13	d. 4b/10, 5a/7, 19a/4, 20b/2, 34
dök- Dökmek	b/13, 35a/11, 35b/10-11, 49b/6,
d. -dügi (iy.)32b/4	56b/4-14, 57b/6, 59a/8, 64b/14,
d. -e 30b/4, 37a/4-5-6, 38b/4	65a/10, 65b/8, 67a/1, 67b/7, 68
d. -meğil 26a/11	b/4, 69b/14, 75b/9

dörtü biñ sekiz yüz Dört bin sekiz yüz	29a/5, 33b/5-9, 53b/12, 55a/14, 66a/1-4, 66b/3
d. 59a/15	d. it- “Dua etmek”
döşe- Koymak	d. - (d)er 75b/2
d. -meye 49a/14	dudak Dudak
d. -ye 48a/7, 49a/15	d. - (ğ)ını (bel.) 31a/14
d. -yüp 43a/1	duhül (Ar.) Girme, giriş, dâhil olma
döşek Yatak	d. -‘il 37a/13
d. 69b/8	dur- 1. Yönelmek
d. -de 69b/9	d. -a 40b/10
d. - (g)e 29a/4	d. -anlardır 10b/2
d. -ler 19a/13	2. Kalkmak
d. -leriñ 19a/14, 43a/1	d. -ıcağ 20b/10
du‘ â (Ar.) Allaha yalvarma, dua	d. -ı geldi 56a/5, 56b/3-13-14, 57a/12, 57b/5-6, 70b/8
d. 17b/14, 23a/13, 23b/11, 28b/12, 29a/2, 29b/8, 55b/1, 58a/6-13, 66b/3, 76a/3	d. -ı gele 49a/4-5, 50b/6, 53a/5
d. -dan 58a/14	d. -ı gelse 58a/8
d. -lar 51a/14	3. Belli bir durumda olmak
d. -mı 48b/14	d. -a 47a/9
d. -mız 54a/12	d. -unca 50b/7
d. -sı 55a/15, 62a/7-8, 71b/14	d. -ursa 47a/8-9
d. -sın 17b/14, 28b/6-12, 54b/15, 71a/4	4. Beklemek
d. -sını(bel.) 29a/2	d. -ır 63b/13, 68a/9
d.-yı(bel.) 15b/13, 23a/10, 23b/9-14, 24b/1, 25b/5-9,	5. Bir yerde olmak, bir yerde bulunmak
	d. -sa 27b/3
	d.-sun 11a/4

duraldan birü “Duralıdan beri”	d. 9b/5, 16b/14, 22b/14, 25a/14
16b/15	34b/6, 62a/12, 65a/6-7
dut- 1. ... hâlde bulundurmak	d. -da 20b/8, 26a/7, 28b/7, 59b/
d.-a 49a/8-10, 41b/13, 43a/5,	7, 61a/13
44a/11	d. -dan 25a/11, 55a/2
d. -up 48a/6	d. -ya 13a/12, 19b/9
d. -u vire 44a/14, 47a/6	dār-ı dünyā “Dünya”
2. Bakmak	d. -da 61b/15
d. -a 33a/7	d. -dadır 62a/2
3. Olarak görmek	dürlü Çeşit, tür
d. -ar 29b/6	d. 24b/14, 26a/6-8, 26b/14, 27a
d. -arız 54b/1	/1, 61b/15
4. (Yardımcı fiil) Tutmak	dürlü dürlü “Çeşit çeşit” 19b/3-
d. 70b/12	4
d. -a 22b/14	dürr (Ar.) İnci
d. -mağa 70b/9-11	d. -i 40b/13
d. -mışca 70b/14	d. -ile 40a/14
d. -up 42a/5	dürüstü (<dürüst: Far.) Dürüst
<i>düşmen d. oruç d. söz d. ünüs</i>	d. 46b/6, 48b/12
<i>d.</i>	dürüş- Uğraşp gayret etmek, çalışıp
5. Kabul etmek	çabalamak
d. -mağ için 51b/8	d. -üriz 54a/14
dükeli Cümle, hepsi, bütün	düş Düş, rüya
d. 15a/8-12, 16a/5	d. -inde 66b/14, 67a/9
d. -sinün 21b/1	d. -ümde 24a/13
dün Gece	d. -ünde 14a/9
d. 58a/7	düş- 1. Uğramak, duçar olmak
dünyā (Ar.) Dünya	d. -di 57a/6

2. Küçülmek, alçalmak
d. -er 61a/11
E. 41a/2-9, 55a/8, 61b/11, 63b/11, 69b/10
3. Payına isabet etmek
d. -miş 47a/14
- düşenbih** (Far.) Pazartesi günü
d. 17b/6, 21a/7
- düşmān** (Far.) Düşman bk. düşmen
d. -iñ 3a/11
- düşmen** (Far.) bk. düşmān
d. 29b/6
d. -leridür 27b/2
d. -leriniñ 31b/7
- düşür-** ...'ya kapılmasına sebep olmak,
içinde bırakmak
d. -ürem 9b/7
- E**
- ebedī** (Ar.) Ebedi olarak, daima
e. 9b/13, 21a/6, 21b/12
- Ebū Bekir** (ka.) İlk halife Hz. Ebu Bekir
E. 5a/14, 5b/1, 6a/6
- Ebū Bekir Küttābī** (ka.) Ebu Bekir Küttabi
E. 24a/12
- Ebū Hüreyre** (ka.) Ebu Hüreyre (öl. 58/678) Sahabedendir.
- Ebū'1 Hüseyn Bekir Muhammed İsmā' il** (ka.) Ebu'1 Hüseyn Bekir Muhammed İsmail
E. 1b/5
- Ebū İmām** (ka.) Ebu İmam
E. 16a/15
- Ebū'1 Kāsım** (ka.) Ebul Kasım
E. 39b/3
- Ebū Muhammed**(ka.) Ebu Muhammed
E. 68b/2
- Ebū Sa'īd** (ka.) İlk sufi müelliflerinden, muhaddis (öl. 341/952)
E. 46a/14
- Ebū Selīme** (ka.) Ebu Seleme, İslam'a ilk giren sahabelerdendir.
E. 58b/5
- Ebū Zeri Ğaffāri** (ka.) İslamı ilk kabul eden sahabelerdendir.
E. 74a/6
- ecel** (Ar.) Ömrün sonu
e. -e 26b/15
- ecil** (<ecl:Ar.) "Sebep" anlamında.ferah
Ol ecilden "O sebepten"50a/14
- edā** (Ar.)Yerine getirme

e. it- “Yerine getirmek”	ehl (Ar.)Halk
e. -dikden 39a/6	e. - i (iy.) 10a/1-2, 22b/5,
e. -mege 44a/8	75a/12
edeb (Ar.)Terbiye, edep	e. -idir 10a/4
e. -ile 52b/13-14, 63b/3	e. -ile 36b/5
e. -lerin 34b/12, 37a/14, 40b/3,	e. -ini(bel.) 3a/12-14
42a/9, 48a/1, 49a/2	ehl-i beyt (Ar.) Hz. Muhammed’in
efendi Sahip durumunda olan, buyruğu	yakın akrabası
geçen, hükmünü yürüten, kendi	e. - ile 29a/4
sine uyulan	ehyā (<ihyā: Ar.) Gece de uyumayıp
e. -m 22a/13	çalışmak veya ibadetle vakit
e. -si 47a/8	geçirmek bk. ihyā
eger (Far.) Eger, şayet	e. 57b/9
e. 2b/4, 15a/8, 19b/9, 31a/12,	ekber (Ar.) Daha büyük, en büyük
34a/9, 36b/12-15, 37a/7, 37b/2	e. 44b/4
2-9, 38a/7-8, 38b/10-12-13-14,	eksik Eksik bk. eksük
44a/2-6, 47a/5, 47b/3, 48a/14,	e. -lığın 42b/6
48b/15, 53a/9, 53b/2-4, 60b/8,	eksük bk. eksik
61b/13, 62a/12, 65a/7, 65b/7-9-	e. - (g)e 7a/5
10, 66b/13, 67b/5, 70b/11, 73b	el El
/3-5	e. 29a/2, 35b/7-8, 55b/1
egerçi (Far.) Her ne kadar, olsa da	e. -deki 42a/11
e. 22b/5	e. -ile 19a/2, 22a/7, 29a/13, 30b
egil- Eğilmek	/10, 31a/1, 31b/13, 32a/6, 32b/
e. -meye 47a/3	1-2, 37a/6, 47a/3, 60b/5, 65a/3-
eglen- Beklemek	14
e. -e 46b/14	e. -im 8b/4, 9a/3
e. -se 53a/6	e. -imde 6a/3

e. -imdedir 8b/15	emānet (Ar.) Emanet
e. -imden 9a/11, 13a/7, 32a/10	e. -i (bel.) 43a/15, 43b/3-5-7
e. -in 49a/4, 50b/5, 53b/10-11	e. -idir 43a/15
e. -inde 21b/7	emīn (Ar.) İnanılır, güvenilir
e. -indedir 16a/3	e. eyle- “İnanmak”
e. -inden 57a/3	e. -ye 20b/9
e. -ine 20b/3, 35b/1, 51a/3	e. ol- “Güvenilir olmak”
e.-ini(bel.)31a/9, 32a/6, 35b/3-8, 37b/8, 44a/11-15, 44b/7, 55b/5	e. -a 24a/1-8
e. -iniñ 30b/1, 32a/11, 32b/5,38 b/15, 44a/14, 44b/9-10, 47a/5, 48a/7, 49a/5, 50b/13-15, 53a/2	e. -up 74a/2
e. -lerin 8a/4, 29b/9, 76a/4	e. -ur 5a/3
e. -lerini (bel.) 29b/14, 44b/11	emir (<emr:Ar.) Emir, buyruk
e. -üme 32a/5	e. 11a/4
elbetde (Ar.) Elbette, şüphesiz	e.-i (iy.) 2b/12-13
e. 14a/12, 63a/9	e. -im 57b/15
Elḥamdü (Ar.) “Hamdolsun” anlamına gelen Arapça bir kelimedir.	e.- in 2b/15
e.- niñ 46b/7	e. -ine 13a/12, 42b/10
Elḥamdüli’līlāh (Ar.) “Allaha hamd olsun.” anlamındadır.	e. -iyle 18b/14
E. 6a/1	e. -üme 9a/4
elif (Ar.) Arap alfabesinin ilk harfidir.	e. -üñe 48b/6
e. -in 41a/6, 44b/3	e. eyle- “ Emir eylemek”
elli Elli (50)	e. -di 2a/15
e. 19a/5, 20a/3, 34a/1, 64b/3	e. it- “Emretmek”
	e. -(d)e 26b/10
	e. -(d)er 60b/14, 62b/3, 75a/14
	e. - (d)erseñ 48b/6
	e. -düm 35a/13
	e. -(d)üp 68a/15

e. olun- “Emr olunmak”	es- Esmek
e. -dı 10b/12	e. -meyince 53a/1
en‘ amte (Ar.) “Nimet verdin” anlamına gelen Arapça bir kelimedir.	eşer (Ar.)Alamet
e. -niñ 46b/12	e. -i (iy.) 39a/3
endişe (Far.) Vesvese	esirge- Esirgemek, korumak
e. 47b/6	e. -se 17a/11-12
eñek Çene	eşne- Esnemek
e. - (g)i (iy.)31a/10	e. -meye 47a/4
Enes İbni Mâlik (ka.)Hz. Muhammed (s.a.s)’e hizmetiyle tanınan ve en çok hadis rivayet eden sahabelerden biridir.	estağfirullâh (Ar.) “Allah (c.c.) kusurumu affetsin” anlamında bir dua sözü.
E. 14b/12, 70b/1, 71a/1, 73b/10	e. 18b/10
envâ‘ in (Ar.) Çeşitler	eşek Eşek
e. 19b/3	e. 10b/14, 65a/8
epsem Sessiz, susan	e. -(g)e 11a/1
e. ol- “Susmak”65a/14	e. - (g)üñ 10b/15
er Er, erkek	e. -ile 11a/2
e. -den 61b/13	eşit- İştirmek bk. işit-
eri- Erimek	e. -(d)enleriñ 42a/9
e. -rüm 5b/8	e. -diginiñ 60b/7
eriş- Hükümü geçmek bk. iriş-	e. -dim 41a/3, 61b/12
e. -mez 9a/4	e. -(d)irin 63a/2
e. -ürse 22a/1	e. -(d)irsın 63a/4
erzâni (Far.) Layık görülme, liyakat	e. -(d)üñ 41b/15
e. kı1- “Layık görmek”	e. -(d)ür 52b/8
e. -a 22a/6	e. -medüñüz mi 63a/5
	e. -meye 38a/11

	e. -meyeler 36a/1		46a/1, 49a/3, 50b/3, 58b/10, 62
et	Et		a/2, 62b/2, 63b/10-13, 64a/9,
	e. -inde 16a/4		67b/7, 69b/15, 70b/5, 71a/3-14
e^çuzu (Ar.)	Besmele		72a/15, 72b/5, 73b/9-12
	e. -yı(bel.) 50b/8		e. -i (iy.) 62a/10-14
ev	Ev, hane		e. -inden 70b/12
	e. 69b/7		e. -ki 18a/ 11, 50b/8, 64a/12
	e. -de 69b/7	evvelā (Ar.)	Evvela, ilk
	e. -den 21a/6		e. 17a/15, 36b/10
	e. -e 27b/2-3	ey	(Ar.) Nida için ve nidaya
	e. -idir 37b/2		cevap için kullanılır.
	e. -im 7b/15		e. 41b/2-7-10-15, 42a/3, 42b/4,
	e. -iñ 7b/12		43a/13, 48a/2, 50a/3
	e. -ine 14b/13, 21a/4	eyer	Binicisinin, üzerine oturması
	e. -ini (bel.) 15a/2		için binek hayvanlarının sırtına
evet	(Genellikle bir söze ara veril-		konulan nesne
	dikten sonra) konuşmaya baş-		e. -leri(iy.) 40a/14
	lanırken kullanılan başlangıç	eyit-	1. Söylemek, demek bk. iyt-
	sözü.		e. 3a/5
	e.13b/9		e. -(d)e 16b/9, 25a/15, 25b/13,
evlād (Ar.)	Evlat, çocuklar		28a/11-14, 29b/15, 30a/5, 30b/
	e. -ımdan 9b/1		12, 31a/1, 31b/1, 32a/2-7, 32b/
evliyā (Ar.)	Allah dostu, dostları		13, 38a/1, 40b/5, 41a/13, 44a/7
	e. -larıñ 31b/5		15, 44b/4, 45a/7-10, 45b/3, 51a
evvel (Ar.)	Evvel, ilk, ilk olarak		/3, 64a/9, 65b/3, 68a/11, 71b/4-
	e. 2a/10, 2b/4, 10b/2, 17a/12,		6
	27a/2, 29a/10-15, 32b/10, 37a/		e. -(d)eler 21b/9
	3, 37b/15, 38a/1, 40b/4, 45b/14		e. - (d)er 33b/3-8, 71a/9

e. -(d)erler 41b/14, 42a/3, 71a/10, 75b/5

e. -di 1b/15, 2a/9, 3a/11-15, 3b/5-8-13, 4a/5, 4b/3-7-13, 5a/15, 5b/6-9-13-15, 6a/2-5-14, 6b/4-11, 7a/2-5-7-10-14, 7b/3-5-10-14, 8a/3-9-12-14, 8b/3, 9a/7, 9b/12, 10a/1-6-9-13, 10b/1-5-7-11, 11a/6-13, 11b/7-12, 12a/8, 12b/3-9, 13a/1-10, 13b/3, 15a/10-11-13, 15b/5, 18b/5, 20a/2, 20b/5, 21a/4, 22a/10, 24b/6-10-13, 26b/12, 34a/7, 36a/8, 36b/4, 39b/4-12, 40a/6, 41a/3, 43a/13, 45b/4, 46a/3, 48b/4, 51b/9, 52a/8, 58b/12, 59a/3, 63a/5-13, 64b/9-12, 67a/8-11, 68b/2, 70b/10, 72b/3-5-15, 73b/5

e. -diler 43b/2 , 67a/12

e. -dim 11a/7, 13b/7, 24a/14

e. -(d)ir 61b/11

e. -(d)irin 6a/7

e. - (d)ür 21b/12, 23b/8, 24a/13, 57b/14, 58a/3, 68a/10

e. -se 20b/13

2. Sormak

e. -di 1b/12, 2a/7, 3a/10-13, 3b/3-6-10, 4a/3, 4b/1-5-12, 5a/13,

5b/4-8-12, 6a/4-13, 6b/2-10, 7a/3-6-9-12, 8a/2-8-11-13, 8b/1

15, 9a/3-5, 9b/10-14-15, 10a/5, 8-12-15, 10b/3-6-9, 11a/12, 12

a/3, 12b/2-8, 13a/4-9-15, 45b/

14, 58b/11-15, 67a/6, 70b/9, 72

b/2

e. -diler 1b/13, 11b/6, 36a/4, 43a/11, 63a/3, 67a/10, 73b/3

eyle- Yapmak, işlemek anlamında yardımcı fiil

e. 2a/12, 11a/6, 26a/6, 30b/9, 32a/5-14, 68b/5

e. -di 2a/15, 2b/4-9, 11b/4, 13b/15

e. -dim 2b/2, 16b/11

e. -diñ 2a/10

e. -mediñ 2a/9

e. -medüm 2b/8

e. -mekden 22a/9, 25a/2

e. -mekdir 29b/2

e. -mekdür 29b/2

e. -r 3a/3, 9b/6, 26a/8, 29a/3, 62b/4-6

e. -rim 9b/1

e. -rse 23a/11

e. -se 3b/1, 9a/15, 9b/3, 12a/5-39a/6

e. -sün 11a/5	e. 14b/13, 39a/9-10-14, 42a/7-
e. -ye 4a/1, 15a/2, 20a/10, 20b/	9-10, 44a/3, 65a/10
4-5-9, 22b/11, 26b/5, 29a/2, 33	e. -îñ 40b/2
b/10, 38a/9, 38b/11, 44a/10, 49	e. -ina 39b/14
a/14, 71b/13	e. -ile 40b/13
e. -yen 10a/14, 27a/2	
e. -yicileri 61b/6	F
‘adli e. ‘afvı e. āh e. āsān e.	fācīr (Ar.) Zina ve işrete düşkün,
āzād e. ‘azm e. du‘ā e. emīn e.	günahkâr
emir e. giriftār e. havāle e.	f. -lerden 54a/9
ikrām e. ‘izzet e. kabūl e. kaşdı	fahır (Ar.) Övünme
e. kıyās e. kurbān e. melūn e.	f. -i (iy.) 1b/6
mülāhazā e. müyesser e. nazār	f. -i cihān ‘‘Peygamberimiz
e. naşīhat e. niyyet e. pāre pāre	Hz. Muhammed’in namları’’
e. revā e. şabır e. şadaқа e.	1b/4
secide e. su’āl e. şefa‘āt e.	fā’ide (Ar.) Fayda, yarar
şükür e. tamām e. tevbe e.	f. 12b/2
teyemmüm e. ‘ucub e. ‘umaret	f. -si 38b/2
e. vaşıyyet e. vefā e. zikir e.	fakīr (Ar.) Fakir
zinā e. zulüm e.	f. -lere 59b/10
eyü İyi	f. -lıkdan 34a/12
e. 6a/1-2	fānī (Ar.) Ölümlü, geçici
Eyyüb (ka.) Eyüp peygamber	f. ol ‘‘Ölümlü olmak’’
E. 60a/5	f. -sa 25a/14
ezān (Ar.) Müslümanları ibadet et-	fāriķ (Ar.) Fark eden, ayıran
meye çağırarak amaçlı günde	f. ol ‘‘Fark etmek’’
beş defa yüksek sesle yapılan	f. -sa 53b/9
davet	fāriğ (Ar.) İşini bitirmiş, alakasını

kesmiş	f. 46b/7-14
f. ol- “İşini tamamlayarak çekil mek, el çekmek”	Faṭıma (ka.) Hz. Muhammed’in kızı F. -dır 9a/11
f. -ıcağ 14a/7, 20a/9, 55a/3, 68b/13, 69b/2, 71b/4, 74a/11 f. -sa 58a/13-14 f. -unca 37a/2	Fātiḥa (Ar.) Fatiha suresi, Kur’an-ı Kerim’in ilk suresi F. 14a/5-15, 14b/14, 15a/14, 16b/7, 18b/8, 19a/5, 20a/3, 21a/8, 27b/8-14, 28a/5, 28b/9, 46b/3, 47b/11, 65b/5, 67b/8-9-11-13, 68b/11, 69b/1-15, 70a/1-2-4, 71b/2, 72b/6, 73a/15, 73b/13, 74a/9-12-15 F. -dan 53a/10-12
farīza (Ar.) Farz, dinen yapılması zorunlu olan ibadet bk. farzı f. 20b/12	Fātiḥati’l-kitāb “Mukaddime, dibace” 46a/6, 69a/6
farzı (<farz: Ar.) bk. farīza f. 38a/8, 39a/6-7, 65b/11 f. -ise 44a/2-7, 53a/9 f. -n 44a/8, 65b/1 f. -niñ 53a/11	fażīlet (Ar.)Hüner, meziyet, üstünlük f. -in 62b/7, 74b/14 f. -ine 67b/5 f. -ler 68b/2 f. -lerden 61a/9, 70b/13 f. -leri (iy.) 61a/4, 71b/15 f. -leridir 42a/8 f. -lerin 39a/10, 70b/15, 72b/14 f. -lerini (bel.) 61a/3, 70b/1
f. kııl- “Yapılmasını emir etmek” f. -dı 35a/11, 35b/6, 36a/6, 56a/7, 56b/5, 57a/1-14, 57b/7	fażıl (Ar.)1. Bir kitabın bölümlerinden her biri f. 37a/14, 49a/1, 50b/9, 53b/6, 55b/12 f. -ı (iy.) 37a/13, 38b/6, 39a/8 f. -ın 48a/1 2. Ayırma, ayrılma
	fażıl (Ar.) Cömertlik, iyilik, lütuf f. -ına 55b/4 f. -ıla 28a/2
	felāḥ (Ar.) Kurtuluş, selamet

f. bul- “Selamet bulmak”	yecek şekilde kaybetme, elden
f. -mağa 41b/8	çıkarma, kaçırma
fenā (Ar.) Ölümlülük, fanilik	f. it- “Kaybetmek”
dāri’l fenā “Dünya”	f. -dükden 68b/3
d. -dan 17a/9	f. -meyüp 68b/6
ferah (Ar.) Gönül açıklığı, sevinç	f. -se 67b/4-5
f. -lar 25b/8	f. ol- “Kaybolmak”
ferc (Ar.) Yarık, çatlak	f. -sa 67b/1
f. -ine 35a/1	fezā’il (Ar.) Faziletler
ferište (Far.) Melek bk. ferişteh	f. -i 39a/9
f. 16b/12, 21b/6, 33b/7, 49b/5-	f. -il 34b/12
50a/1-3-4-7, 57b/11, 58a/6-10,	fi’l (Ar.) İş, amel
58b/7, 60a/3-4, 62a/14, 63b/13,	f. -i 9b/3
69b/4, 70a/12-14, 72a/9,72b/10	f. -im 13b/13-15
f. -ye 53b/1-5	f. -üñ 9a/6
f. -yilen 58b/7	f. -üñe 9a/2
ferişteh (Far.) bk. ferişte	fi’l-hāl (Ar.) Bu anda, hemen, şimdi
f. -ler 15a/2, 27b/3, 36b/6, 40a/	f. 36b/7
12, 40b/1, 41b/10-14, 42a/3, 58	filān (Ar.) Falan
a/13, 59b/8, 64a/5, 70a/11, 71a/	f. 16b/10
6-10, 75b/5	firāk (Ar.) Ayrılık, ayrılma
f. -leri (iy.)18b/1, 20a/12, 58a/3	f. -ına 57a/6
f. -ler ile 18b/3, 75a/15, 75b/1	Fir‘avni (ş. a.) Firavun bk. Fir‘avun
f. -lerim 71a/9-13	F. 13b/12
f. -leriñ 58a/15	Fir‘avun (ş. a.) bk. Fir‘avni
feşāhat (Ar.) Güzel ve açık konuşma	F. 9a/9
f. 27a/14	F. -ile 61b/10
fevti (<fevt:Ar.) Bir daha ele geçme-	Firdevs (Ar.) Cennet

Firdevs uçağı “ Firdevs cenneti”	ğam (<ğamm: Ar.) Üzüntü, keder
F. -n 56a/11	ğ. -in 25b/7
F. -na 68b/1	ğani (Ar.) Zengin
F. -nda 56b/7-8	ğ. -den 4a/1
fitne (Ar.) Fesat, ara bozma	ğ. -dür 12a/6
f. -m 13b/10	ğ. ol- “Zengin olmak”
fulān (Ar.)Falan	ğ. -sa 4a/3
f. 21a/14	ğargara Gargara
furşat (Ar.) Fırsat kelimesinin eski	ğ. it-“Gargara yapmak”
metinlerde geçen asıl şekli	ğ. - (d)üp 30b/3
f. bul- “Fırsat bulmak”	ğārib (Ar.) Kimsesiz, zavallı
f. -urın 6a/6	ğ. 51b/5
fütāde (Far.) Düşmüş, düşkün,	ğaybet (Ar.) Gıybet
müptela	ğ. -in 24b/15
f. 37b/9	ğāyet (Ar.) Pek çok, oldukça
	ğ. 12b/5
	ğayrı (<ğayr:Ar.) Başka (sı), diğer (i)
	ğ. 17b/4, 41a/8, 45a/6, 46a/12,
	52a/10-12, 53a/10-12, 58a/12,
	63b/14
	ğayyā (Ar.) Cehennemde bir dere
	ğ. 61b/3
	ğazā (Ar.)Din uğruna savaş
	ğ. -sında 59b/15
	ğ. it- “Savaşmak” (din için)
	ğ. -mekden 72a/14
	ğāzī (Ar.) Din uğrunda harbeden
	ğ. -ler 10a/4

G

ğāfil (Ar.) Dikkatsiz, iyi düşünmeyen
haberi olmayan
ğ. ol- “Gafil olmak” 71a/7
ğaflet (Ar.)İhtiyatsızlık, dalgınlık,
gafillik
ğ. -i (bel.) 33b/11
ğalebe (Ar.) Galip gelme
ğ. it- “Üstün gelmek”
ğ. - (d)erse 47a/5

ğ. -lerden 47b/10	g. -icek 43a/10, 43b/10, 56b/1-
ğ. -leriñ 7a/6	12
ğ. -lerle 59b/15	g. -se 75a/1
geç- Bulunmayan bir şeyin yerine	3. Hâsıl olmak
kullanılmak bk. giç-	g. -di 52a/15, 52b/1-3
g. -er 65b/9-11	g. -ür 51b/2
gel- 1. Varmak, ulaşmak	4.... çekmek, . . . ağırlığında
g. 21a/14, 68b/5	olmak
g. -di 1b/9, 15a/10, 56a/4-5, 56	g. -e 60a/11, 66a/6
b/2-3, 57a/9-12, 57b/6, 58b/8	5. Çıkıp akmak
g. -digime 2a/2	g. -icek 36a/5-6
g. -dim 13b/7, 28b/1	6. Gönderilmek
g. -diñ 13b/3, 68a/10	g. -mişdir 48b/1, 49b/5, 62b/12
g. -e 23b/7, 43a/3, 49a/5, 50b/6	g. -mişdür 33b/4, 43a/9, 51a/4,
53a/5	52b/10
g. -eler 21b/6, 60a/3	7. (Yardımcı fiil) Getirmek
g. -en 11b/8, 13b/1, 58b/10	g. -icek 35a/7
g. -iñ 41b/3-8	g. -ür 53a/7-13
g. -miş 47a/10	<i>aklı başına g. hoş g. karşı g.</i>
g. -se 58a/8	<i>lâzım g. şafâ g. şân g.</i>
g. -ür 23a/12	geñiz Geniz
2.(Zaman bildiren kelimeler	g. -ine 30b/11
veya zamana bağlı şeylerle) çat	hazer Haklı
mak, başlamak	g. -sin 12a/8
g. -di 50a/6	gerek Gerek
g. -e 38b/12	g. 25a/14
g. -ecek 39b/14, 66a/5, 74b/10	g. -dir 31b/8, 37a/1-6, 37b/13-
	15, 38b/11, 39a/14, 41a/12, 42

a/2-11-13, 42b/11, 43a/9, 44a/2
 46b/6, 47a/1, 47b/7-9-11, 48a/4
 50a/14, 50b/10, 52b/4-12, 53b/
 7, 55a/2, 55b/1, 61a/2, 61b/11,
 62b/12, 64b/5, 67b/6
 g. -dür 32a/2-11, 33b/9, 37a/9,
 39a/8, 40b/3, 41a/5

gerü kıalan Geri kalan

g. -ın 53a/8

getür- 1. Getirmek, iletmek

g. -eyin 15a/11

g. -ir 58a/3

g. -irler 40a/13, 60a/4

g. -üp 21a/15

g. -ürler 75a/15

2. Yapmak gerçekleştirmek,

uygulamak anlamında

g. -diler 57b/15

3. Ortaya çıkmasına sebep

olmak, doğurmak

g. 29a/11

g. -e 26a/10

g. -ir 26a/12-13, 29a/15

g. -üp 47b/8

4. (Yardımcı fiil) getirmek

g. -di 2a/6

g. -e 14a/8, 16a/1, 20a/9, 44a/4,

55b/6-11

g. -iñ 63a/2

g. -irem 54a/2

g. -medi 45b/11

g. -se 14a/1, 16a/13, 18b/13, 19

a/9

‘aqlın başına g. ĩmān g. kıamet

g. taķat g. tekbir g. salavāt-ı

şerif g.

gevde Gövde bk. gövde

g. 47b/2

g. -sinden 36a/11

gey- Giymek bk. giy-

g. -e 40a/10

g. -er 40a/10-12

g. -üp 63b/1, 74a/2

geydür- Giydirmek

g. -e 17a/8

g. -eler 21b/1

gibi Gibi

g. 5b/1-8, 6a/3-4, 14b/4, 19b/

15, 20b/11, 28a/1-10-13, 33b/

10, 34b/1-3, 50b/6-8, 52b/9, 53

a/8, 68a/5

g. -dir 26a/1

g. -dür 22b/3, 47a/11

g. -lerdür 40a/1

gice Gece bk. giçe

g. 7b/14, 17a/13, 25b/15, 26a/2

58a/2, 63b/8, 69a/15, 71a/5-6, 72a/5-6, 73a/2-4-6, 73b/1, 75b/ 8 g. -de 28a/14 g. -den 74b/9 g. -ler 17a/1 g. -lerinde 75a/3-8 g. -si 14a/4-14, 16a/12, 17b/13, 19a/3-4, 20b/11, 21a/7, 68b/9, 71a/15, 72a/5, 72b/5, 73a/10- 14, 75a/10 g. -sinde 17a/12, 71a/3, 74a/5, 74b/10 g. -sini (bel.) 57b/9, 73a/1	giçen Geçmiş g. 56a/1 gider- Gidermek, yok etmek g. 30a/13 g. -e 25b/8, 36b/13 g. -ir 7a/10-12 g. -üp 51b/8 gimi Gemi g. -sine 10b/13-14 giñ Geniş g. 24a/2 gine Gene g. 53b/11, 54b/13, 62b/10 gir- 1. Girmek, içeriye varmak g. 11a/1, 21b/4, 35a/5, 37b/14 g. -dim 11a/2 g. -e 12b/7, 34a/7, 38a/6, 49b/ 13, 72b/13 g. -ecek 21a/4 g. -eler 27a/2, 40b/2 g. -em 1b/11 g. -en 63b/13-15, 64a/1-2-3 g. -ecek 21a/4,29a/5 g. -ir 74b/12 g. -megi 37a/14 g. -medi 10b/14 g. -mezden 38a/1 g. -se 14b/13, 37b/1-2
giç- 1. Geçmek g. -e 14b/4, 68a/5 g. -erken 33a/1 g. -mekden 64b/14 g. -meye 64b/8 g. -üp 64b/10 2. Bulunmayan bir şeyin yerine kullanılmak g. -er 65b/10 3. Takılmak g. -meye 36a/3	
giçe bk. gice g. 7b/14, 14a/9, 25b/13, 34a/2 g. -sinden 5a/7	

	2. İçinde yer almak, dâhil olmak		4. (Belli bir amaç için)Bir yolda gitmek manasında
	g. -meye 46b/15		g. - (d)eler 3a/6
girek	Gerek		g. -meyeler 3a/8
	g. 22b/14-15	giy-	bk. gey-
	g. -dir 37b/11		g. -e 40a/9, 68a/3-4
	g. -mez 65a/3		g. -er 40a/11
giriftâr	(Far.) Tutulmuş, yakalanmış		g. -üp 63b/7
	g. eyle- “Tutulmak”	gizle-	Gizlemek
	g. -r 62b/6		g. -se 24b/7
	g. ol- “Tutulmak, yakalanmak”	gizlü	Gizli
	g. -ur 4a/12		g. 27a/4
girü	Geri	göbek	Göbek
	g. 2b/13, 13a/14, 35a/4, 44a/9, 44b/10, 48a/5, 64b/4		g. - (g)inden 37b/3
			g. -(g)iniñ 44b/7
git-	1. Gitmek	gögüs	Vücutun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer gibi organları içine alan bölüm
	g. -melü 23a/9		g. -leri(iy.) 44b/11
	2. (mec.) Ölmek anlamında	gök	Gök
	g. - (d)e 12a/12, 55a/2		g. 18b/1, 20a/12, 45b/2
	g. - (d)eniñ 12a/12		g. -de 58a/5, 71a/7-8
	g. - (d)er 4b/11, 5b/3		g. -deki 41b/9-14, 66a/9
	3. Yok olmak		g. -den 60b/10
	g. -(d)e 16a/14, 21a/6		g. - (g)e 33a/7
	g. -di 35b/1		g. -lere 43a/15, 45a/4
	g. -(d)icek 25a/11		g. -leri (bel.) 60a/6
	g. -(d)üp 63a/15	gökcek	Güzel, sevimli, hoş
	g. -meye 62a/13		
	g. -miş 35b/4		

g. 28a/12-13	gör- 1. Görmek
g. -dir 17a/13	g. -di 2b/3, 11a/3, 12a/14, 48b/3, 51b/5-14, 52a/6, 67a/9
gökşü Güzel, hoş	g. -dügi 13b/6
g. -lerinden 20b/3	g. -düm 24a/14
gökyüzi Gökyüzü	g. -e 14a/9, 28a/8-11, 66b/14
g. -nden 71a/5	g. -em 1b/11, 5b/7
gölge Gölge	g. -medim 28a/13
g. 5b/1	g. -mesem 5b/1
g. -sinde 67a/14	g. -meye 5a/10
göndür -Göndermek	g. -meyeler 37b/5
g. -di 2b/14	g. -meyince 17a/11
g. -meye 21a/1	g. -ücek 48b/3
göñil Gönül bk. göñül	g. -ür 52b/8
g. 40b/13, 42b/13	2. Karşılaşmak, rastgelmek
g. -de 44b/2	g. -di 13b/14
göñül bk. göñil	g. -meye 38b/4
g. 29a/9, 47b/4-6	3. Farketmek
g. -den 55b/5	g. -di 35b/3
g. -i (iy.) 12a/1, 29a/10	g. -düm 13a/2, 22a/11
g. -imiñ 11a/14	g. -ürken 3a/7
g. -iñ 7a/ 9, 29a/8	4. Birleşik fiil yapar.
g. -inden 33b/10, 42b/9, 44a/10	g. -digimden 11a/9
g. -ler 51b/1	g. -dügi 61a/14
g. -ümiñ 7a/11-15	g. -megil 11a/8
g. -üñ 7a/13	g. -üp 35a/2
g. -ündeki 42a/12	<i>hayız g. h̄ör g. kendiñü g. (ken-</i>
g. -üne 9b/5	<i>dini beğenmek, kibirlenmek)</i>
g. -üni (bel.) 43b/14	

görin- görünmek bk. görün-	g. -lerinden 11b/5
g. -e 19b/13-14	g. -lerine 49a/15
görün- bk. görün-	g. -lerini (bel.) 48a/9
g. -düğü 19b/15	g. -ümiñ 11b/2
g. -e 19b/15	g. -ün 51a/3
gösteril- Gösterilmek	g. -üni (bel.) 31a/14
g. -eydi 19b/10	gūr (Far.) Mezar, kabir
götür- 1. Götürmek, taşımak,	g. ‘azābı ‘‘Kabir azabı’’
ulaştırmak	g. -ndan 66b/8
g. -en 18b/3, 74b/2-3	ğuşşa (Ar.) Keder, tasa, kaygı
2.Gidermek, ortadan kaldırmak	ğ. 25b/4
g. -e 15a/1	ğ. -dan 23b/10-13
g. -ür 62a/4	ğ. -sın 25b/8
gövde bk. gevde, göyde	ğ. -ya 23b/9
g. -lerin 36a/14	ğusul (<ğuşl: Ar) Yıkama, yıkanma bk.
g. -si 68a/7	ğusul
g. -sinde 36b/12,63a/15	ğ. it- ‘‘ Gusül abdesti almak’’
g. -sinden 36a/11	34b/13
g. -sine 38b/5	ğusul (<ğuşl:Ar.) bk. ğusul
g. -sini(bel.) 37a/6,47a/7, 48a/	ğ. 34b/12, 35a/1-3, 37b/2
8	ğ. -ler 35a/4
göyde bk. gevde, gövde	ğ. -ı (iy.) 37a/8
g. -mden 5b/3	ğ. -uñ 36b/9
göz Göz	ğ. it- ‘‘Gusül abdesti almak’’
g. -ile 60b/4	35a/8, 36a/5, 36b/13
g. -in 9b/6	ğ. - (d)e 38a/11
g. -leri (iy.) 57a/7, 68a/8	ğ. - (d)icek 36a/14
g. -lerin 43a/5, 47a/6	ğ. -dükden 63a/11

	ğ. - (d)üp 37a/2	g. -inde 4a/12, 5a/4-6-8, 12b/14
	ğ. -mege 36b/13	18a/14, 20b/10, 31b/5, 38b/1,
	ğ. -se 36b/4-8, 63b/6	39b/9, 61b/10, 62a/2, 67a/2,
güç	Güç	69a/1-3, 69b/12, 70b/7, 71b/13,
	g. -i (iy.) 66a/6	72a/3
	g. -üne 6a/9	g. -ki 31b/7, 33a/6
	g. -üm 12b/4	g. -ler 16b/15
gül-	Gülmek	g. -lerdir 17b/5
	g. -di 12b/1	g. -leriñ 62b/8
	g. -erler 8b/11	g. -ü 62b/8, 69b/13-14
	güler yüzli “Güler yüzlü”	g. -ünde 21a/13, 59b/15
	29b/4-5	günâh (Ar.) Günah, yapılması Allah
	g. -leri 29b/5	tarafından yasaklanan şeyler
gülbenk (Far.) Alevi Bektaşilerde		g. 12a/4, 21b/15
	ezgili şekilde yapılan dua	g. -a 12a/5
	g. 58a/2	g. -dan 37b/13, 54b/1
gün	Gün	g. -ı (iy.) 12a/9, 31b/11, 69a/9
	g. 1b/6, 13b/11-14, 13b/11, 14a	g. -ın 12a/10
	/11, 17b/10, 18a/12, 21b/15, 23	g. -ına 72a/4
	a/5, 24a/5, 24b/1-7-11, 58b/6,	g. -ını (bel.) 12a/6
	60a/2	g. -lar 15a/8, 16a/14, 31b/11,
	g. -de 15b/3, 27a/9, 39a/11	33b/1
	g. -e 15a/3-11	g. -lardan 69a/10
	g. -i (iy.)14a/11, 18a/4-11,	g. -ları(iy.)15a/8,16a/14,31b/11,
	18b/7, 35a/5, 62b/10-11-13,	33b/1
	63a/1-7-11-14, 63b/12, 66a/11,	g. -ların 18a/1, 26b/3-11, 32a/
	66b/2, 69b/14, 71a/15, 72a/12	12, 55a/11, 58a/5, 58b/1, 60b/
	g. -iñ 17b/13	7, 70b/5, 71b/12, 72b/9

g. -larıñ 31b/8	hac (<hacc: Ar.) Kabeyi ziyaret etme
g. -larını(bel.) 22b/10, 55a/11, 70b/5	h. 55a/1, 56a/8, 57b/1, 66a/11
gündüz Gündüz	h. -a 60b/9
g. 34a/1	h. -dan 72a/13
g. -i (iy.)19a/4, 63b/8	h. -ıdur 62b/9
g. -in 26a/3	hâcet (Ar.) Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç
g. -ler 17a/1	h. -i (iy.) 55b/11, 71b/12
güneş Güneş	h. -in 34a/13, 34b/5, 63a/9, 73a/5, 75a/5
g. 28a/1-10, 56a/10, 56b/1-11, 57a/7, 60a/8	h. -iñ 26a/8, 27a/13, 66b/6
g. -e 26a/11	h. dile- “İstemek, dilemek”
g. -iñ 19b/11	h. -rse 73b/1
güyegi Metinde arkadaş, dost anlamındadır.	h. -se 34b/4, 63a/9, 71b/11-12
g. -mdür 6b/14	h. -sin 27a/12
	h. -yici 73a/4-5, 75a/4
H	
haber (Ar.) Haber, bilgi	hâcı (Ar.) Hacca giden, Kâbe’yi ziyaret eden
h. 1b/4	h. -larıdır 39b/13
h. -de 51a/4, 52b/9, 62b/12	Hadice (ka.) Hz. Muhammed (s. a. s)’in eşi
habîb (Ar.) Sevgili, seven, dost	H. -dür 9a/10
h. -ile 52a/6	hadis-i şerif (Far.) Hz. Muhammed’in sözleri
h. -iñ 51b/7, 52b/1	h. -de 33b/4
Hâbil (ş. a.) Hz. Âdem’in oğlanlarından biri Kabil’in kardeşi	
H. -i (bel.)11b/13	

hāfız (Ar.) Esirgeyen, koruyan	54b/15, 55a/10, 56a/6-11-15,56
h. -larım 8a/6	b/4-15, 57a/11-13, 57b/3-6-7-
h. -larıñ 8a/3	10-14, 58a/4-15, 58b/9, 59a/6-
hafta (<hefte: Far.) Hafta	10-12-14, 59b/1-3, 60a/1-6, 60
h. -da 27a/8	b/4-8-12, 61a/11, 61b/5-14, 62
Hak (<Ḥakḥ: Ar.) Allah	a/3-14, 62b/2-4-5-13, 66a/4-15
H. 22a/7, 43a/7, 69a/13	68a/9, 68b/15,69a/10, 69b/3,71
H. -kiñ 40b/12-14	a/12, 72a/7, 73a/3, 73b/2-7-15,
hak (k) (Ar.) 1. Pay, hisse	74b/2, 75a/4-14, 75b/6-15
h. -içun 16a/2, 45a/11, 46a/3,	H. -dan 11a/3-4, 70a/8
50a/9, 69a/8, 73b/5	H. -mñ 39b/2, 43a/14, 49b/11-
2. Doğru, gerçek	14, 51b/15, 52a/14-15, 55b/3
h. -dır 54b/4	H. -ya 34b/2, 42b/4, 47b/8,
hakında Hakkında, ilgili olarak	51b/5, 52a/7, 52b/6, 57b/5
h. 5a/14, 24a/11, 39b/10	H. -yı (bel.)52a/7
Hak Sübhānehū ve Te' ālā (Ar.)	hal (<Ar. ḥall) Bir işin zor tarafların
Allahu Teāla	çözme
H.12a/5, 36a/12, 36b/8, 45b/10	h. it- “Çözmek”
15, 48b/1, 51a/8, 56a/2, 56b/10	h. -meyem 13a/6
63a/6, 66a/10, 66b/5, 68a/14	hāl (Ar.) Hāl, durum, vaziyet
H. -mñ 39a/10, 47a/13	h. -de 45a/1, 54a/3
Hak Te' ālā (Ar.) Yüce Allah, Hak	h. -dir 43a/12
Teāla	h. -i (iy.) 12a/12, 27a/7
H. 12a/8-9, 33b/6, 33b/6-15,	h. -iñ 4a/4
34a/3-5-8-9-10-14, 35a/11-12,	h. -ine 35b/4
35b/5, 37b/7, 42a/6, 42b/7-8,	h. -ini(bel.) 60b/13
43b/1, 45b/1-7-12, 46a/2,49b/5	halāş (Ar.) Kurtulma
50a/3-6, 51a/7, 51b/6-13, 52a/6	h. bul- “Kurtulmak”

	h. -a 16a/6, 23b/10-14, 24a/8	h̄alvet (Ar.) Metinde mahal, yer anlamında kullanılmıştır.
	h. -mişlerdir 9a/11	h. -de 38a/4
h̄alāyık (Ar.)Yaratıklar, insanlar		h. -e 38a/6
	h. 39a/12, 40a/1, 45a/10, 64b/6	h̄amdı (<h̄amd: Ar.) Tanrıya olan şükran duygularını bildirme
	h. -a 39b/13, 40b/11, 51a/13, 64a/12, 73a/6	h. - mızı (bel.)48b/14
	h. -iñ 64b/10, 70a/7	h. it- “Hamdetmek”
h̄aldaş Aynı h̄ali paylaşan		h. -(d)ici 45a/1
	h. -ımdır 6b/13	h̄ammām (Ar.) Hammam
h̄ālī (Ar.) Boş		h. 37a/13, 38a/6
	h. 37b/12	h. -a 37a/14, 37b/1-14, 38a/1
	h. 64b/7-15	h. -cı 38a/13
h̄alk (Ar.) 1. Yaratmak		h. -cınıñ 37b/15
	h. it- “Yaratmak”	h. -da 37b/11, 38a/9
	h. -dügi 48b/2	h. -dan 38a/13, 38b/1
	h. ol- “Yaratılmak”	h. -dır 7b/15
	h. -dı 62b/10	h̄amr (Ar.) Şarap
2. Halk, insanlar		h. 6b/12
	h. 24a/2	h̄arām (Ar.) Dince yasak olan, din kurallarına aykırı olan
	h. -a 12b/4	h. 29b/3
	h. -ı (bel.)10b/8-13, 11b/9, 12b/6, 59b/6	h. -dan 35b/12
	h. -iñ 24a/2, 29a/11	h. kı1- “Yasaklamak, haram kılmak”
	h. -ına 24b/7	
h̄alka Çevre, muhit		h. -dı 39b/5, 42a/6, 63a/7
	h. 37b/4	h. ol- “Haram olmak”
	h. -da 11b/10	

	h. -a 29a/7		h. -ur 36a/15, 68b/4-5
ḥarāmī (Ar.) Haydut			h. -ursa 42b/1
	h. -den 38b/7	ḥaşlet (Ar.) Huy, ahlak, yaradılıştan	
ḥareket (Ar.) Hareket		olan tabiat	
	h. 44b/4		h. 4b/15
ḥ. it- “Hareket etmek”		ḥaşret (Ar.) Ayrı kalınan veya elden	
	h. - (d)er 50a/2-3	kaçırılan bir şeye karşı duyulan	
	h. -di 36a/9	istek, tekrar görme ve kavuşma	
	h. -(d)üp 36a/11	arzusu, özlem	
ḥāş (Ar.) Hususi			h. -iñe 57a/11
	h. 6a/6, 13a/7-9	ḥastalık Hastalık	
Ḥasen-i Başrī (ka.) Hicrî 21 sene-		h. - (ğ)ı (bel.)38b/10	
sinde doğmuştur. (21/641).		ḥasūd (Ar.) Çok hased eden	
H. 45a/14		h. -lığın 12a/7	
ḥased (Ar.) Kıskançlık, çekememezlik		ḥaṭā (Ar.) Yanlış, hata	
ḥ. it- “Kıskançlık yapmak”		h. -dan 29b/9, 76a/4	
	h. -dim 11b/12-14	h. -ları (iy.)31a/7, 31b/11	
ḥasenāt (Ar.) Güzellikler, iyi ameller		ḥaṭīb (Ar.) Camide hutbe okuyan	
	h. 3b/2, 58b/1, 70a/13	h. 64a/4, 65a/11-15	
	h. -ı (iy.)74b/7	ḥatun (Far.) Hatun, kadın	
	h. -lar 17a/2	h. 9a/9	
ḥāşıl (Ar.) Olan, ortaya çıkan		h. -dur 9a/ 7	
ḥ. it- “Ortaya çıkmak”		ḥavāle (Ar.) Bir işi veya bir şeyi	
	h. - (d)er 26a/7, 71a/5	başka birine bırakma	
	h. -mez 65a/8	h. 2b/14, 45a/9	
ḥ. ol- “Meydana gelmek, ortaya		ḥ. eyle- “Göndermek”	
çıkmak”		h. -r 3a/3	
	h. -a 42b/2	h. -rim 9b/1	

ḥavīz (<ḥavz:Ar.) Havuz	h. -(d)e 41a/6
ḥ. -lar 19b/8	
ḥayā (Ar.) Utanma, sıkılma	ḥāzır (Ar.) Hazır bulunan, mevcut olan
ḥ. -dan 52b/14	ḥ. 52b/6
ḥayāt (Ar.) Dirilik, canlılık	ḥ. ol- “Hazır olmak”
ḥ. -tadır 57a/10	ḥ. -a 20a/13, 21a/15
ḥayır (<ḥayr: Ar.) İyilik, hayır	ḥ. -alar 39b/1
ḥ. 4a/9, 12a/1-2, 25b/10, 39b/10, 54b/7	ḥ. -asın 61a/3
ḥ. -ile 25b/10, 54a/4	ḥ. -dı 51a/8
ḥ. -lar 54a/5	ḥ. -masa 60b/12
ḥ. -ludur 60b/1, 64b/13	ḥ. -up 29b/13-14
ḥ. -ludur 59b/1, 59b/13	Ḥaziret (<ḥazret:Ar.) 1. Kutsal sayılan kimselerin adlarının başına veya sonuna getirilen unvan
ḥ. it- “Hayır yapmak”	ḥ. -den 47b/5
ḥ. -(d)icisün 54b/7	ḥ. -i (iy.)33a/14, 46a/3, 51b/13, 57b/10, 58a/4
ḥ. -mege 9a/15	ḥ. -inde 51a/8
ḥ. -meye 9b/2	ḥ. -inden 20b/6, 31a/6, 39b/4-12, 46a/15, 54b/9, 55a/9, 61b/12, 63b/12, 68b/8, 73a/12
ḥayız (< ḥayz: Ar.) Kadınlarda aybaşı	ḥ. -ine 43b/6
ḥ. gör- “Hayz görmek”	ḥ. -iniñ 61a/11
ḥ. -üp 35a/2	ḥ. -leri(iy.)12a/6,16a/15,22a/12, 25b/2, 29b/5
ḥayin (<ḥā'in: Ar.) Hain	ḥ. -lerine 10a/14
ḥ. -lerdir 8a/1	ḥ. -leriniñ 42b/8
ḥ. -lik 43b/7	Allāhu Te‘ālā ḥazireti “Allahu
ḥayta (Ar.) Metinde damar anlamındadır.	
h. 19b/15	
ḥazer (Ar.) Çekinme, kaçınma	
h. it- “Kaçınmak, sakınmak”	

Teâlâ” 17b/7-11, 24b/8, 25a/15
34b/1

A. -nde 24a/14

A. -nden 22b/15, 24a/14

A. -ne 18a/12, 26a/1,
27a/4, 38a/15

Ḥaziret-i Âdem “Hz. Âdem”

48b/2

Ḥaziret-i ‘Alî “Hz. Ali” 21b/

12, 43a/13

Ḥ. -niñ 43a/10-11

Ḥaziret-i Allâh “Allahu Teâla”

43b/15

Ḥaziret-i Allâhu Te‘âlâ “Hz.

Allah”

Ḥ. -ya 42b/7

Ḥaziret-i Resûl “Hz. Muham-

med” 1b/1-14, 18a/9, 24a/13,

31b/9-15, 2b/ 7, 36b/4, 45b/4,

47b/9, 48b/10, 51a/4, 51b/4,

55a/13,58b/5-6-11-15, 61b/9,

62b/15, 64a/13, 64b/11, 65a/5,

66a/8, 70a/5, 72b/2-14-15, 76a

/1

Ḥ. -ı (bel.)66b/13-14

Ḥ. -den 36b/2

Ḥ. -e 36a/3

Ḥaziret-i Risâlet “Hz. Muham-

med” 32a/13

Ḥaziret-i Seyyâd “Hazreti

Seyyad” 31a/5

Resûl ḥazireti 1b/11, 2a/7, 3b/5

6-9, 4a/2-15, 4b/4-11, 5a/10, 5

b/3-8-11, 6b/1, 7a/12, 7b/4-8,

8a/1-10-15, 8b/1-15, 9a/5, 9b/9

10a/7-11, 10b/3, 12a/2-3-14-15

12b/1-7, 13a/8-15, 16a/11, 17b/

9, 21b/13, 22b/6, 24a/4-15, 24b

/6-12, 26b/12, 27b/5, 28a/2, 28

b/2, 36a/7, 40a/5-6, 46a/10, 63

a/5, 67b/15, 69a/4, 71a/1, 72b/

4, 73b/4

R. -nden 23a/8, 33b/14,

35a/9-10, 39b/4-12, 46a

/15, 69b/10, 73b/11,

74b/15

R.-ne 18b/13, 19a/9,

51a/9-10

2. Kat, makam, huzur

ḥ. -inde 51a/8

ḥ. -inden 2b/3, 47b/5

he(Ar.) Osmanlı alfabesinin otuzuncu

harfidir. Ebced hesabında beş

sayısının karşılığı olan harfin

adıdır.

h. -sile 46b/8

h. -sin 44b/3	bir
hedāyā (Ar.) Hediyeler	h. 3a/4, 12a/9, 14a/5-12-15, 14
h. -nîñ 58b/13	b/14, 16b/12, 18b/8, 19a/5-11-
hediyye (Ar.) Hediye	12, 19b/12, 20a/3-11, 21a/8, 21
h. 16b/13, 58b/9-11	b/13, 23a/11, 23b/5, 24a/5, 24b
hekim (Ar.) Hekim, doktor	/1, 27a/11, 27b/2-7, 28b/9, 30b/
h. 38b/1	11, 31a/14, 33b/1, 34b/3-7, 40a
helāk (Ar.) Yok olma	4, 45b/1-9, 46a/13, 54a/3, 58a/
h. ol- “Yok olmak”	2, 60a/2, 69b/1-7-8-9, 70a/12,
h. -mağdan 30a/4-5	75b/1
helāl Nikâhlı eş	h. kankı “Herhangi “17a/13
h. -i (iy.) 36b/6-7	h. kim “Kim ki “3a/2, 4a/14,
h. -ile 36b/3	7a/10-14, 7b/3-6-10, 11a/13,14
h. -iñ 9a/10	a/4-13, 14b/5-8, 15a/4, 16a/3-
hem (Far.) Üstelik, ayrıca, hem	7-9-11-15, 16b/4, 17a/11, 17b/
h. 3b/11-14, 4a/8, 6a/7, 6b/6-13	3-10, 18a/3-10, 18b/6, 19a/3,
13a/12, 16a/6, 27a/14, 36a/11,	20a/2, 20b/12, 21a/4-7, 21b/13,
40a/2, 41a/2, 42a/4-8, 43a/9,43	22a/ 7-11-13, 22b/12, 23a/1-9,
/11, 44a/10-13, 45a/2-4-6, 46a/	23b/9, 24b/6, 25b/8-12, 27b/6-
8-12, 45b/8-10-11-12-13, 47a/	14, 28a/3, 28b/3, 29a/4, 31a/6,
2-3, 52a/12-13	33a/13, 33b/14, 34a/2-3-5-7-10
hemān (Far.) Hemen, derhal, o anda	45a/15, 46a/3-10, 48b/11,56a/7
h. 13b/2, 43b/15	56b/5, 57a/1-14, 57b/8, 58a/7,
henüz (Far.) Henüz, yeni	59b/13, 61b/13, 63a/8-13, 64a/
h. 22b/11, 65b/4	14, 64b/1-2, 66a/3-7-11, 66b/1,
hep Hep, bütün	67b/4-15, 68b/9, 69a/5-15, 69b
h. 13a/14	/11, 70a/5-6, 70b/3, 71a/2-14,
her (Far.) Her, her bir, herhangi	72a/6, 72b/15, 73a/13, 73b/12,

74a/8	hıfz'ıl imān du'āsi "İmanı muhafaza duası"
h. -ne "Her ne "14a/12, 71b/11	h. -n 28b/5-12
h. -ye 62a/6	hışım (<hışm: Far.) Öfke, hiddet
h. -nere "Her nere"	h. 3a/3
h. -ye 23a/11, 23b/5	h. -ından 41b/7-10
herb Şeytanın metinde geçen adlardan biridir.	h. -larından 66b/11
h. 46b/2	h. it- "Öfkelenmek"
her bir Herbir	h. - (d)üp 47a/15
h. 19a/13, 21a/8, 28a/5, 33b/6, 39b/14, 59a/4-7-9-10-12-14, 59b/1-3, 60a/3-14, 68b/10, 69a/6, 71b/2, 72b/6-10-11-14, 73b/13, 74a/9, 74b/6-8	hiç Hiç
her biri Her biri, ayrı ayrı, hepsi	h. 4b/6, 6b/3, 9b/7-11-13, 10b/10, 13b/1, 21b/15, 23a/6, 25b/1, 28a/13, 43b/2, 51b/2, 58a/5, 75a/7
h. 19a/15, 19b/7, 39a/15	hiçbir Hiçbir
h. -nde 74a/8	h. 9a/1, 73a/4, 75a/4-5
h. -ne 16a/1, 22a/13	hiç kimse Hiç kimse
h. -niñ 21b/6, 67a/5	h. 25b/1, 51b/2
heybet (Ar.) Sakınıp korkulacak hâl	hidāyet (Ar.) Hak yoluna doğru olma
h. -ile 45b/11	h. 54a/1
h. -in 5b/7, 42b/8	hikmet (Ar.) Bir şeyin oluşundaki akıl erdirilemeyen sebep
h. -ini(bel.) 42b/8	h. 36a/4, 50a/11
hıfzı (< hıfz: Ar.) Saklama, muhafaza	hilāle -Abdest alırken el ve ayak parmakları ile sakalın ve kadınlar da sık saçların arasına parmakları sokarak hareket ettirmek
h. it- "Muhafaza etmek"	h. 32b/11
h. - (d)e 28b/8	
h. - (d)eler 69b/5	

h. -meden 32b/12	h. -den 21b/2
h. -mesi 32b/12	h. -ler 35b/2
h. -ñ 32b/10-11	h. -lerinden 17a/9, 68a/3
h. -ye 32b/6-7	h. -si 19b/12
ẖisāb (Ar.) Hesap	h. -sin 40a/9, 74a/1
h. 67a/15	ẖūrī (Ar.) Cennet kızı
h. -ı (iy.) 66b/8	h. 17a/5, 19b/8, 69b/9
h. -ım 32a/5	h. -leri 21b/8, 41b/1
h. -ın 62b/4	h. -leriñ 19b/9
h. -sız 27a/1, 74b/12	h. -niñ 19b/12
h. -um 32a/9	ẖurūf (Ar.) Harfler
ẖitān (Ar.) Sünnet etme, sünnet	h. -ına 46a/13
h. -in 34b/15	h. -larını (bel.)46a/7, 48a/5
ẖōd (Far.) Kendi, bizzat	ẖuṣūd (< ḥaṣud. Ar:) Kıskançlık
h. 2a/10, 6a/13, 12a/12	h. -lık 6a/14, 11a/15, 11b/1
ẖōr (Far.) Değersiz, aşağı	ẖuṭbe (Ar.) Hutbe
h. -luğıla 62a/10	h. -yi (bel.)64a/5, 65a/12
ẖ. gör- “Değersiz görmek”	ẖuzūr (Ar.) 1. Yan, kat, makam
h. -dügi 61a/14	h. -ıla 52b/13
ẖoṣ (Far.): Hoş, güzel, iyi	h. -ında 39b/1, 43a/8, 47a/8
h. 1b/4	2. Rahat
ẖ. gel- “Hoş gelmek”	ẖ. -ı kalb “Gönül rahatlığı”
h. -diñ 68a/10, 69a/1	h. -ini 47b/5
ẖūb (Far.) Güzel, hoş, iyi	h. -ü 42b/15
h. 28a/8-11	ẖūkm (Ar.) Emir, irade, hüküm
ẖulle (Ar.) Cennet elbisesi	h. -i (iy.) 25a/10
h. 17a/8, 21a/15, 21b/2, 68a/4,	h. -ine 42b/10
74a/3	ẖürmet (Ar.) Hürmet, saygı

h. 50a/15

h. -lü 17a/14

h. -ine 70a/9

Hüseyin Bin ‘Alī (ka.) Hazret-i Ali’

nin ikinci oğlu, Resulullah’ın torunudur. On iki imamın üçün cüsü, ehl-i beytin beşincisidir.

H. 67b/3

I

ır- Ayırmak
1. -maya 47a/6

ırağ Uzak
1. 49a/7

ırmağ İrmak
1. 67a/9
1. -lar 19b/4
1. -lariñ 19b/6

ışla- İslatmak
1. -na 31a/12, 37a/7
1. -ya 31a/15

ıssı Sıcak
1. 38a/6

‘ışk (Ar.) Aşk kelimesinin eski metinlerdeki şeklidir.
‘1. -ıla 1b/3

İ

- i-** 1. İmek fiili, ek fiil, isimlerle kullanılan şekilleri
i. -di 13a/1, 45b/9-10
i. -dügin 55b/14
i. -se 9b/7, 14b/11, 22b/5, 31a/7-12, 36b/12-13, 39a/4, 39b/9, 44a/2-7, 48b/15, 50a/3, 53a/5-9, 63a/15, 65b/9, 66a/5
2. İmek fiili, ek fiil, fiillerle birleşik çekim yapan şekilleri
i. -di 2b/13, 11b/9, 19b/10, 43a/11, 54a/10
i. -dim 10b/15
i. -se 36b/14, 38b/14, 65b/8-10, 70b/1, 75a/12, 75b/1-2-3
- ‘ibādet**(Ar.) Kulluk vazifesi, ibadet
‘i. 34a/1, 46a/7
‘i. -den 55b/2
‘i. it-“İbadet etmek” 61a/6
‘i. - (d)ecek 39a/13
‘i. -mekden 59b/13
‘i. -mişçe 14a/2, 45b/7, 60a/15
- İblīs** (Ar.) Şeytan, iblis
İ. 1b/1, 2a/9, 5a/14, 13a/10

İbn-i ‘Ābbas (ka.) Abdullah bin Abbas (öl. 68/687-688),Hz. Muham- med’ in amcasının oğlu İ. 18b/5, 69a/13, 73a/11	i. -e 21b/11, 33b/12 i. -eler 6b/13 i. -enlerdir 75b/12 i. -enlere 73a/7
İbn-i Ca‘ fer bin Muḥammed (ka.) Hadis âlimi İ. 23b/7	i. -gil 15b/3-4-11 i. -meden 36a/15 i. -mekden 38b/2 i. -meye 38b/5 i. -se 16a/3
İbn-i Mes‘ ūd (ka.) İbni Mesud (öl. 32/652) sahabedendir. İ. 23a/7, 48b/9, 63a/13	içere İçeri bk. içeri, içerü i. 19a/10
İbrāhīm (ka.) İbrahim peygamber İ. -e 34a/4 İ. peygamber ‘‘İbrahim peygamber’’ 40a/8 İ. -e 13b/3	içeri bk. içere, içerü i. 1b/11 içerü bk. içere, içeri i. 11a/1, 38a/4, 64a/9
iç İç, içeri, dış karşıtı i. -i (iy.) 19a/15 i. -in 39a/1 i. -inde 1b/9, 13a/2, 19b/6-8- 14, 21b/8-11, 29b/2, 38a/6, 46 b/4, 47a/1, 64b/6 i. -inden 64b/6 i. -ine 31a/13 i. -lerinde 19b/14 i. -lerinden 70b/8 i. -üne 40b/11, 61b/8 i. -ünde 63a/8, 69b/6, 70b/3	içün İçin i. 12a/9, 30a/13-14, 30b/9, 33b/ 12, 35a/5, 37b/1-2-14, 40a/3,50 a/4, 51b/8, 54a/13, 62a/15, 63b /2, 66a/10, 70a/14 içür- İçirmek i. -e 19a/3 idrāk (Ar.) Anlayış, kavrayış i. -ı (iy.) 49b/3 iftān (Ar.) Fitneye uğratma, aldatma i. it- ‘‘Fitneye uğratmak’’ 36a/ 15 iftitāḥ tekbiri (Ar.) Namaza başlarken
iç- İçmek	

söylenen “Allahu ekber” sözü.	iki	İki (2)
i. 53b/10		i. 14a/4-15, 14b/5-14, 16b/4-6,
iğrâz (Ar.) Yüz çevirme, başka tarafa		18b/8, 22b/7, 26a/2, 27b/7-13,
dönme		28a/4, 28b/3-8, 31b/8, 32a/11,
i. 61a/14		34a/3-9-13, 35a/4, 35b/9, 36b/6
igri	bk. egri	11, 38b/15, 40b/10, 41a/6, 43a/
i. 3a/7		3, 44a/11-15, 44b/5-6-7-11, 45
ihlâş	(Ar.) Kuran-ı Kerim’in 112.	b/11, 47a/10-11, 48a/6-7-10,49
suresinin adıdır.		a/3-5-9-10-13-15, 50a/11, 50b/
i. 14b/15, 16b/8, 18b/9, 20a/3,		4-11, 51a/1-3, 53a/4-9-11, 53b/
21b/14, 67b/12-14, 69a/8, 70a/		7-10-11, 55b/4, 56a/5, 57a/7,58
4-5, 72a/7, 72b/7, 73a/15		b/9-11-13, 59a/3, 60a/2, 63b/13
i. -ı şerîf 14b/1, 19a/5, 21a/5		65a/1-15, 65b/5-11, 67a/4, 68b/
26b/8, 28a/6, 68b/12, 71b/3		12, 69a/5-15, 73b/12
ihsân	(Ar.) İyilik etme, iyi davranma	i. -sine 35a/11
i. it- “İyilik etmek”		iki biñ dörtü yüz İki bin dört yüz
i. - (d)e 4a/9		i. 59a/13
ihtiyâc (Ar.) İhtiyaç	ikinci	İkinci
i. -ı (iy.) 34b/2		i. 5a/1, 9a/9, 27a/2, 29a/11,
ihtiyâr (Ar.) Seçme, tercih etme		50b/3-7, 62a/10, 63b/15, 66b/7,
i. -ım 12b/9		67b/9, 70a/1, 70b/6, 71b/3
i. -iñ 12b/8		i. -si 17b/1, 25a/1, 29a/15, 62a/
i. it- “İstemek, tercih etmek”		4-15, 62b/4
i. - (d)en 1b/7	ikindi	İkinci vakti
ihyâ (Ar.) bk. ehyâ		i. 18b/7, 56b/11
i. it- “İbadetle geçirmek”		i. -den 14a/11
i. -mekden 72a/5	i. namâzı	“İkinci namazı”
i.-se 71a/3, 72a/5, 73a/1		i. -n 66a/12

	i. -nı 57a/1	1-2, 34b/14, 36a/10, 36b/3-5,
	i. -niñ 56b/9	37a/6, 40a/14, 40b/13, 45a/5,
iki yüz	İki yüz	45b/11, 47a/3-4, 47b/2, 48b/3,
	i. 72a/3	49b/8-11-14-15, 51a/9, 51b/1-
iki yüz biñ	İki yüz bin	3, 52a/6, 52b/11-14, 54a/4, 55a
	i. 17b/11	/2, 56a/8, 56b/6, 57a/2-15, 57b/
ikrām (Ar.)	Hürmet, saygı gösterme	9-13, 58b/3-13, 59a/1, 59b/14,
	i. -ile 61a/15	60a/9-13-14, 60b/11, 61a/2-5-
	i. eyle- “Hürmet göstermek”	6-15, 61b/1-10, 62b/5, 63b/3,
	i. -ye 38a/9	65a/3-8-14, 66a/7-12, 66b/2-7-
	i. it- “Hürmet etmek”	15, 67a/2-13, 68a/9, 68b/10,
	i. -(d)üp 56a/6, 56b/4-	69b/8, 74b/13, 75b/1
	15, 57a/13, 57b/7	2. İle (bağlama edatı)
ıktizā (Ar.)	Gerekli olma, gerekme	i. 5a/9, 16b/7, 18b/7, 28b/3, 45
	i. ol- “Gerekli olmak”	b/2-8, 46b/8-9-10-11-12-13-15,
	i. -duğda 37b/14	50b/8, 71b/1
ilāhī (Ar.)	Allaha mensup, İlahi	ilerü İleri
	i. 16b/9, 48b/4, 50a/5, 71a/11	i. 51a/7, 64a/14, 64b/11, 66a/6
ilçi	Elçi	ilet- İletmek, götürmek
	i. -leriñ 8a/14	i. 68b/1
	i. -lerim 8a/15	i. - (d)eler 61b/1
ile	1. İle (çekim edatı)	i. -eler 61a/15
	i. 2a/1, 2b/6, 4b/9, 5b/5-9-12,	i. -ür 13b/8
	6a/11, 7b/7, 10b/5, 11a/2, 12b/	i. -ürken 13b/5
	15, 16b/12, 18b/3, 21b/14, 22b/	ilic İlic
	7, 25b/11, 26a/5, 27a/15, 29a/4,	i. - (g)i (iy.) 19b/14
	30b/10-11, 31a/1-6, 32a/6, 32b/	‘ilim (<ilm: Ar.) ilim, bilgi
		‘i. 13a/4

- illā** (Ar.)Mutlaka, illâ
i. 11a/15, 12a/10, 22b/8, 30b/4,
73a/7, 75b/9
- iltikāʿ** (Ar.) Birleşme
i. 34b/15
- imām** (Ar.) İmam, hoca
i. 48a/14, 53b/2
i. -a 53b/1, 65b/1
i. -ıla 40a/2, 59b/12, 60b/1
i. -iñ 64a/14, 64b/1-2
i. -ıyam 8a/1
i. -ise 48b/15
i. -lar 39b/15
i. -lara 40a/1
- İmām Gazzālī** (ka.) İmam Gazzali,
Eşʿari kelamcısı, Şâfi fakihî,
İslam düşünürü.
İ. 37a/10
- īmān** (Ar.) İman
i. 10a/2, 27b/5, 54a/2, 74a/1
i. -ını(bel.) 28b/7
i. -ile 55a/2
- īmānsız** İmansız, inançsız
i. ol-“İmansız olmak”
i. -ur 6b/15
- imdi** Şimdi, o halde, öyleyse
i. 2a/3, 3a/1, 7b/9, 17b/2, 25a/5
- in-** 1. İnme, aşağıya doğru gelmek
i. -erler 71a/6
i. -se 65a/15
2. Rükûa eğilmek
i. -e 47b/14 , 48a/44
3. (Allah’ın emirleri, tebliğleri
peygamberleri vâsıtasıyla kul-
larına) gönderilmek
i. -en 60b/10
- ‘ināyet**(Ar.)İnsaf, merhamete dayanan
adalet
‘i. 20b/4
- incik** Bacağın dizkapağından topuğa
kadar olan bölümü
i. -leriniñ 32b/2
- incin-** bk. incün-, inçün-
i. -meye 38a/13
- incit-** İncitmek
i. - (d)enlerdir 10b/8
i. - (d)mekdir 12b/5
i. - (d)ür 7b/7
- incü** İnci
i. 67a/4
i. -den 19a/11, 19b/1, 68a/8
- incün** bk. incin-

	i. -e 49a/8		56a/1
	i. -üp 3b/12		i. -ndan 21b/14, 22b/12
	i. -ürsin 4b/13		i. -nîñ 44a/7
insâf	(Ar.) İnsaf, merhamete dayalı adalet	irüş-	bk. iriş- i. -dügi 32a/1 i. -ürsin 8b/2
	i. 3a/12-14		
insân	(Ar.) İnsan	irüşdür-	bk. irişdür- i. -e 39a/3
	i. -îñ 50a/12		
ir-	Yetmek	‘İsâ	(ka.) Hz. İsa peygamber ‘İ. 9a/8
	i. -meden 25b/13-15		
	i. -mez 44b/3	‘İ. peygamber	“İsa peygamber” 74b/12
	‘ <i>aķıl i.</i>		
irâdet	(Ar.) İrade, dileme		‘İ. -e 13b/13
	i. -ile 47a/2-4	islâm	(Ar.) Müslümanlık, İslamiyet
iriş-	bk. eriş-		i. 61a/11
	i. -di 13b/10-11-13-15	İsmâ‘îl	(ka.) Hz. İsmail aleyhisselam
	i. -e 67b/6		İ. -e 13b/6
	i. -enlerdür 6b/5-6		İ. -i (bel.)13b/4
	i. -icidir 54b/4	iste-	İstemek, talep etmek
	i. -meye 23a/6, 48a/15		i. -r 45a/12
	i. -mez 9a/6, 49b/3		i. -rim 1b/10
irişdür-	Hüküm geçirmek, erişmek		i. -rin 30a/3
	i. -e 39a/3		i. -se 24b/11
	i. -emezim 6b/7		<i>destür i.</i>
irte	Sabah, şafak sökme zamanı	istebrak	(Ar.) Sırma ile işlenmiş bir çeşit kaba kumaş
	i. 7b/13, 21b/14, 22b/12		i. -dan 19a/14
	i. -si 73a/2	istiğfâr	(Ar.) Tövbe etme, bağışlanma
	i. namâzi “Sabah namazı”		

isteme	i. -lü 39a/15
i. it- “Tevbe etmek”	işâret (Ar.) İşaret
i. -(d)e 74a/14	i. it- “İşaret etmek”
i. -(d)eler 70a/14-15	i. - (d)e 65a/14
i. -(d)er 7b/6	işbu (<uş bu)“Bu” işaret sıfatının yazı
i. -(d)erler 58a/6	da kullanılan eski bir şekli, işte
i. -(d)esiz 45a/13	bu
i. -(d)ici 75a/7	i. 25a/7-13
i. -se 45a/15	işe- İşemek
isti‘ māl (Ar.) Kullanma	i. 29b/1
i. it- “Kullanmak, yapmak”	işit- bk. eşit-
i. -dügi 36b/15	i. - (d)üp 39b/6
istinşāk (Ar.) Abdest alırken veya	işle- İşlemek, yapmak
temizlik için buruna su çekme	i. -diginiñ 60a/5
i. it- “Burna su çekmek”	i. -meye 65a/3
i. -megi 35b/13	i. -r 9b/11
i. -se 31a/7	i. -se 11a/14
i. vir- “Burna su vermek”	it- Etmek, yapmak
i. -e 30b/10	i. 2b/5, 34b/13, 35a/7, 36a/5-15
iş İş	37b/11, 38b/13, 39a/8, 45a/11,
i. 9b/10, 65a/3	47b/8, 51a/14, 59b/12, 61a/6,
i. -de 12a/1	71a/12
i. -e 7b/10, 9b/10, 12a/5	i. -(d)e 4a/10, 22a/5, 25b/11, 26
i. -i (iy.)12a/2, 42a/11, 66a/6	b/10, 32a/12, 36b/12-13, 38a/1
i. -im 4a/7-11, 12b/3	1-12-15, 39a/1-2, 40b/12, 41a/
i. -in 39a/15	6, 43a/7, 46b/14, 53b/3-5, 54b/
i. -iñe 6a/8-9	10, 64a/13, 65a/3-11-14, 65b/
i. -lerin 25b/10	12, 66b/7-12, 71b/12, 74a/11-

14

- i. - (d)ecek 39a/13, 43a/6
- i. - (d)eler 69b/5, 70a/15
- i. - (d)em 75a/8
- i. - (d)emezsin 13a/14
- i. -(d)en 1b/7, 6a/12, 6b/4, 10a/2, 10b/4
- i. - (d)endir 27a/6
- i. - (d)enlerdir 8a/15, 10a/13-14 75b/13
- i. - (d)er 4b/10, 6a/11, 7b/5-6-7 23a/8, 26a/7, 28b/8, 31a/5, 36b/1-2, 37a/15, 37b/7, 39a/10, 39b/3-5-11, 40b/2, 41a/2-10, 42a/9, 45a/15, 46a/14, 47a/14, 48a/2, 48b/9, 49a/2, 50a/1-2-3, 50b/10, 53b/6, 54b/8, 55a/10, 58b/2 5, 60b/14, 61b/3, 62b/3-15, 63b/5-11, 66b/10, 67b/2, 68a/10, 69a/14, 70b/1-2-6-15, 71a/4-5 72a/1, 72b/1-14, 73a/7-11-12, 73b/10, 74a/6-7, 74b/14-15, 75a/4-9-13-14, 75b/2-4
- i. - (d)erem 6a/15, 41a/8, 43b/6 53b/15, 54a/1, 63a/10
- i. - (d)erim 9b/2, 12a/11, 52a/11
- i. - (d)erin 10a/3, 34b/5, 41a/14
- i. - (d)eriz 54a/12, 54a/9-13

- i. - (d)erken 44b/5, 52b/7
- i. - (d)erler 6b/3, 7b/14, 8b/6-8-10-12-13, 9a/13, 12b/11, 39b/10 58a/7, 66a/10, 72a/10, 75b/2-6
- i. -(d)erse 23b/6, 47a/5, 62a/6, 70a/13
- i. - (d)erseñ 48b/6
- i. - (d)ersin 6a/14
- i. - (d)erüm 52a/9
- i. - (d)esin 30a/10, 46a/9, 46b/8
- i. - (d)icek 36a/14
- i. - (d)ici 30a/18, 45a/1, 75a/6
- i. - (d)üp 1b/12, 3b/9, 11b/2, 19a/1-3, 30b/3, 36a/12, 37a/2, 39b/1, 42a/13-14, 42b/7-13, 45a/10, 47a/15, 50b/3, 53b/11, 54a/6, 54b/5, 56a/5-6-12, 56b/3 5-15, 57a/14, 57b/5-7, 58b/4, 63b/10, 65a/2, 68a/13, 68b/1, 73a/5
- i. -di 35a/15, 35b/5, 36a/9, 43b/1-5, 58b/9, 62b/11, 75a/12, 75b/8-9
- i. -digimiz 61a/9
- i. -diler 36b/2-3
- i. -dim 11b/12-13, 30a/12, 35a/13, 44a/5-7, 65b/3, 71a/14
- i. -dügi (iy.)1b/1, 12a/4, 55b/2

- i. -dügim 33b/10, 36b/15, 48b/2, 55b/2, 57b/9, 75a/10
- i. -dügiñi(bel.) 10b/10
- i. -düg-ise 36b/14
- i. -dükden 63a/12, 68b/3
- i. -gil 31b/5, 32b/15
- i. -me 31b/6
- i. -medi 76a/1
- i. -mediler 43b/2
- i. -mediñ 2a/12
- i. -medügimi 2b/2
- i. -mege 8b/6, 9a/15, 13b/4, 36b/13, 44a/8, 60a/13
- i. -megi(iy.) 35b/8-13-15, 36a/1, 38b/6
- i. -megil 11a/8
- i. -mekden 36b/3, 59b/11-13, 72a/5-14
- i. -mekdir 42b/5
- i. -meye 9b/2, 10a/10, 13b/5, 17a/10
- i. -meyeler 11b/15, 12a/1
- i. -meyem 13a/6
- i. -meyüp 68b/6
- i. -mez 60b/14, 62b/5, 65a/8, 73a/9
- i. -mezler 12b/12
- i. -mezsem 43b/7
- i. -miş 34a/5, 34b/1, 43b/8
- i. -mişce 34a/2, 45b/7, 57a/4, 60a/15, 63b/15, 64a/1-2-3-4
- i. -se 6b/6-7, 25b/15, 26a/1, 31a/7, 36a/10, 36b/4-5-8, 45a/15, 63b/7, 67b/5, 71a/5, 71a/3, 72a/5, 73a/1
- i. -seler 60a/11
- i. -señ 43a/8
- ‘afv i. aḳ i. ‘amel i. ‘arzı i. āsān i. ‘azm i. ‘āzād i. baş aṣaḡa i. berk i. beyān i. bī‘at i. cefā i. cehdi i. cemā‘ i. cūṣ i. çāre i. cazūluḡ i. danıklıḡ i. da‘vet i. du‘ā i. edā i. ehyā i. emir i. faṣıl i. fevti i. ġalebe i. ġargara i. ġazā i. ġusıl i. ġusul i. ḡāl i. ḡalk i. ḡamd i. ḡareket i. ḡased i. ḡasıl i. ḡayınlıḡ i. ḡayır i. ḡazer i. ḡıfzı i. ḡıṣm i. ḡuṣūdlıḡ i. ‘ibādet i. iftān i. iḡsān i. iḡtiyār i. iḡyā i. ikrām i. istiġfār i. isti‘māl i. istinṣāḡ i. iṣāret i. ḡabūl i. ḡaḡır i. ḡara i. kelām i. kifāyet i. ḡurbān i. laġ i. la‘net i. ma‘āvinet i. maġfiret i. maḡbūl i. men‘i i. mesih i. muḡkem i. münācat i.*

<i>müteveccihe i. naşīb i. naşīhat</i>	i. - (d)ür 14b/13, 21b/12
<i>i. nazār i. nidā i. niyāz i. niyyet</i>	ıyyāke “Ancak sana” anlamına gelen
<i>i. pāre pāre i. pehriz i. rahmet i.</i>	Arapça bir kelimedir.
<i>rihlet i. ri‘āyet i. rivāyet i. şabır</i>	i. 46b/11
<i>i. şadağa i. şa‘i i. secide i. selām</i>	i. –niñ 46b/10
<i>i. su’āl i. şefā‘at i. şehādet i.</i>	‘ izzet (Ar.) Değer, kıymet, yücelik
<i>şükür i. ta‘akkul i. ta‘āt i.</i>	‘i. 50a/15
<i>taḥaret i. taḫşirlik i. taleb i.</i>	‘i. -im 46a/3, 50a/8
<i>ṭamām i. ṭanıklık i. tavil i.</i>	‘i. -lü 17a/15
<i>tebessüm i. tehlil i. tekbir i.</i>	‘ i. eyle- “Hürmet etmek”
<i>tekebbirlik i. terki i. teşekki i.</i>	‘i. -di 13b/14-15
<i>tevbe i. teyemmüm i. ‘ucub i.</i>	
<i>vefāt i. vesvese i. vezin i. zikir</i>	
<i>i. zinā i. ziyāret i.</i>	
i‘tikāf (Ar.) Bir yere kapanıp ibadetle	
vakit geçirme	
i. -a 65a/2	
iv- Acele etmek, çabuk davranmak	
i. 26a/5	
‘ ivaż (Ar.) Bir şeye karşılık olarak	
verilen veya alınan şey, bedel,	
karşılık	
‘i. -in 51a/9	
iy bk. ey	
i. 30a/2-8, 30b/7-14, 31a/3, 31	
b/4, 32a/9, 58a/3	
iyit- bk. eyit-	
i. - (d)ir 16a/15	
	K
	Kā‘be (Ar.) Kabe
	K. -ye 4a/14, 35a/5, 71a/8,
	75b/1
	Kabetü’l Heda “Kabe”16b/2
	ķābil (Ar.) Kabul eden, olabilir,
	mümkün olan
	ķ. ol- “Mümkün olmak”
	ķ. -maya 9b/11
	ķābir (<ķabr: Ar.) Kabir, mezar
	ķ. 27b/15
	ķ. -inde 16b/13
	ķ. -ine 28a/7
	ķ. ‘azābı “Kabir azabı”25a/5
	ķ. -ndan 24a/8

ķabūl (Ar.) Benimseme, kabullenme	meşhur âlimlerindedir.
ķ. 17a/4, 17b/15, 73b/2, 75a/6	ķ. 61b/2, 64b/9
ķ. eyle- “Kabul etmek”	ķaç- İhtiraz etmek, korkup
ķ. -r 29a/3	çekinmek
ķ. it- “Kabul etmek”	ķ. -arız 54b/2
ķ. -(d)em 75a/5	ķaçan Ne zaman, ne vakit
ķ. -(d)er 71a/4	ķ. 5b/1, 31b/10, 32a/13, 34a/15
ķ. -(d)erem 63a/10	34b/3, 36a/10, 36b/5-7, 38b/3-
ķ. -(d)erin 34b/5	6, 41a/4-10-15, 41b/1-4-9, 45b
ķ. -di 43b/5	/4, 47b/11, 49a/2, 53a/13, 53b/
ķ. -(d)üp 73a/5	9, 55a/15, 57b/12, 58a/12-14,
ķ. -mediler 43b/1-2	59a/3-5-8-10-12-13, 59b/1-3-5,
ķ. -mez 60b/14	60a/6-12, 60b/3, 64a/4-7, 65a/9
ķ. kııl- “Kabul etmek”	11-14, 75a/1-13
ķ. -a 55a/1, 66b/6	ķ. kim “Ne zaman ki, ne vakit
ķ. -dı 56a/3, 56b/1-11	ki “4a/7, 5b/6, 18b/9, 20a/11,
ķ. ol- “Kabul edilmek, kabul	21b/5, 26a/4, 27a/12, 29a/9,
olmak”	37a/2, 40a/8, 48a/2
ķ. -a 20b/6, 71b/12	ķadar (Ar.) Kadar
ķ. -dı-y-ise 65b/8	ķ. 69a/9, 75a/10
ķ. -madıysa 65b/10	ķ. -dur 61a/7
ķ. -maz 62a/7	ķadeķ (Ar.) Bardak
ķ. -mış 56a/8, 57a/15,	ķ. 15b/4-11
72a/12	ķādī (Ar.) Kadı, davalara bakan
ķ. -ur mı 55b/3	mahkeme başkanı
ķ. olun- “Kabul edilmek”	ķ. -lerdir 12b/9-10
ķ. -ur 14a/12	Kadir giçesi Kadir gecesi
ķa’bu’l-ahbār (ka.)İsrail oğullarının	K. -ni (bel.)57b/9, 75a/13-14

<p>kāfir (Ar.) Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan k. 35a/6, 57a/3 k. -ler 54b/4</p>	<p>2. Yaşamak, ikamet etmek ķ. -a 21b/12 3. Olmak veya bulunmak ķ. -dı 35b/3, 51a/6 4. (Başka zamana) bırakılmak, ertelenmek ķ. -duğı 20b/7 ķ. -ur 9b/4, 12a/7 5. Var olmamak ķ. -maz 43b/9, 58a/6 ķ. -maz idi 43a/11 6. Geriye kalan ķ. -an 35a/4, 44a/9, 48a/5, 64b/4 ķ. -anı 11b/11, 13a/14 ķ. -anın 9a/4 7. Maruz kalmak ķ. -mağdan 21a/2 8. Yardımcı fiil olarak ķ. -maya 24a/10 <i>muhtac ķ.</i></p>
<p>ķağır- Balgam çıkarmak için öksürmek ķ. -maya 47a/2</p>	<p>4. (Başka zamana) bırakılmak, ertelenmek ķ. -duğı 20b/7 ķ. -ur 9b/4, 12a/7 5. Var olmamak ķ. -maz 43b/9, 58a/6 ķ. -maz idi 43a/11 6. Geriye kalan ķ. -an 35a/4, 44a/9, 48a/5, 64b/4 ķ. -anı 11b/11, 13a/14 ķ. -anın 9a/4 7. Maruz kalmak ķ. -mağdan 21a/2 8. Yardımcı fiil olarak ķ. -maya 24a/10 <i>muhtac ķ.</i></p>
<p>ķahır (<ķahr: Ar.) Üzülme, üzüntü, keder içine işleme ķ. ol-“Üzülme” ķ. -ursun 3b/12 ķ. -urun 3b/14 ķ. it-“Üzme” ķ. -(d)en 10b/4</p>	<p>4. (Başka zamana) bırakılmak, ertelenmek ķ. -duğı 20b/7 ķ. -ur 9b/4, 12a/7 5. Var olmamak ķ. -maz 43b/9, 58a/6 ķ. -maz idi 43a/11 6. Geriye kalan ķ. -an 35a/4, 44a/9, 48a/5, 64b/4 ķ. -anı 11b/11, 13a/14 ķ. -anın 9a/4 7. Maruz kalmak ķ. -mağdan 21a/2 8. Yardımcı fiil olarak ķ. -maya 24a/10 <i>muhtac ķ.</i></p>
<p>ķāhil (Ar.) Hareketi ağır, gayretsiz ķ. ol-“Gayretsiz olmak” ķ. -anıñ 61a/7 ķ. -sa 61b/14</p>	<p>4. (Başka zamana) bırakılmak, ertelenmek ķ. -duğı 20b/7 ķ. -ur 9b/4, 12a/7 5. Var olmamak ķ. -maz 43b/9, 58a/6 ķ. -maz idi 43a/11 6. Geriye kalan ķ. -an 35a/4, 44a/9, 48a/5, 64b/4 ķ. -anı 11b/11, 13a/14 ķ. -anın 9a/4 7. Maruz kalmak ķ. -mağdan 21a/2 8. Yardımcı fiil olarak ķ. -maya 24a/10 <i>muhtac ķ.</i></p>
<p>ķā'im (Ar.) (Başka birinin veya başka bir şeyin) yerine geçen, o şeyin yerini tutan ķ. ol-“Yerine geçen” ķ. -an 67b/2</p>	<p>4. (Başka zamana) bırakılmak, ertelenmek ķ. -duğı 20b/7 ķ. -ur 9b/4, 12a/7 5. Var olmamak ķ. -maz 43b/9, 58a/6 ķ. -maz idi 43a/11 6. Geriye kalan ķ. -an 35a/4, 44a/9, 48a/5, 64b/4 ķ. -anı 11b/11, 13a/14 ķ. -anın 9a/4 7. Maruz kalmak ķ. -mağdan 21a/2 8. Yardımcı fiil olarak ķ. -maya 24a/10 <i>muhtac ķ.</i></p>
<p>ķakı- Öfkelenmek, gazap etmek ķ. -dı 11a/1</p>	<p>4. (Başka zamana) bırakılmak, ertelenmek ķ. -duğı 20b/7 ķ. -ur 9b/4, 12a/7 5. Var olmamak ķ. -maz 43b/9, 58a/6 ķ. -maz idi 43a/11 6. Geriye kalan ķ. -an 35a/4, 44a/9, 48a/5, 64b/4 ķ. -anı 11b/11, 13a/14 ķ. -anın 9a/4 7. Maruz kalmak ķ. -mağdan 21a/2 8. Yardımcı fiil olarak ķ. -maya 24a/10 <i>muhtac ķ.</i></p>
<p>ķal- 1. (Olduğı yerde ve olduğı hâlde) durmak ķ. -dım 11a/11</p>	<p>4. (Başka zamana) bırakılmak, ertelenmek ķ. -duğı 20b/7 ķ. -ur 9b/4, 12a/7 5. Var olmamak ķ. -maz 43b/9, 58a/6 ķ. -maz idi 43a/11 6. Geriye kalan ķ. -an 35a/4, 44a/9, 48a/5, 64b/4 ķ. -anı 11b/11, 13a/14 ķ. -anın 9a/4 7. Maruz kalmak ķ. -mağdan 21a/2 8. Yardımcı fiil olarak ķ. -maya 24a/10 <i>muhtac ķ.</i></p>
	<p>ķal'a (Ar.) Kale ķ. -sına 47b/4</p>
	<p>ķaldır- Kaldırmak bk. ķaldur- ķ. -a 49a/12, 53a/2, 55b/5 ķ. -duğı 28a/7 ķ. -masa 48b/12 ķ. -maya 48a/8, 49a/12</p>

qaldur -bk. qaldır-	q. -a 51b/6
q. -up 28a/8, 55b/1	qanat Kanat
qalem (Ar.) Yazı yazmak için	q. -ların 36b/6
kullanılan alet	qanda Nerede, nereye
q. 45b/11-12-14, 46a/1, 59b/7	q. -dır 12b/13
q. -e 45b/10	qankı Hangi
q. -i (bel.) 45b/8	q. 4a/11, 17a/13, 24b/10, 34a/6
q. -iñ 45b/8	q. -sı 11a/12
qalınlıq Kalınlık	qapa- Kapamak
q. - (ğ)ı (iy.) 45b/2	q. -maya 31a/14
qalk- Kalkmak	qapan- Kapanmak
q. - (ğ)a 48b/8	q. -ur 75a/2
q. -ıncaq 74a/14	qapu Kapı
q. -madan 54b/15, 74b/2	q. -dan 34a/6
q. -sa 58a/7	q. -ları (iy.) 24b/11, 41a/11,
qalp Kalp	75a/1-2
q. - (b)im 24a/15	q. -sı 41a/5
q. - (b)inden 40b/14	q. -sın 34a/6
q. - (b)ini (bel.) 48b/7	q. -sına 64a/8
qāmet (Ar.) Kamet	q. -sında 1b/10, 22a/10, 63b/13
q. getir- “Kamet getirmek”	qar Kar
-e 44a/4	q. -dan 19b/7
kāmil (Ar.) Tam, eksiksiz, bütün	qara Kara
k. ol- “Eksiksiz olmak”	q. 7b/5-7, 31b/6-7, 43b/9, 61a/
k. -a 4a/8	12-13
qan Kan	qara üzüm Kara üzüm
q. 43a/11, 43b/9	q. 27b/2
qan- Yetinmek	qarañu Karanlık

ķ. 27b/15, 28a/14	ķ. -eler 21b/6
ķ. -da 27a/13	2. Bir düşünceye katılmayıp
ķ. -luk 62b/1	karşı çıkmak, cephe almak
ķarart- Karartmak	ķ. ķo- “Karşı koyma”
ķ. - (d)ır 29a/9-10	ķ. -sa 75b/11
ķaravaş Hizmetçi	ķ. ķoy- “Karşı koymak”
ķ. -larıñ 10b/7	ķ. -anları 61b/7
ķ. -larım 10b/8	Ķārun (ka.) Hz. Musa zamanında zen-
ķarı Karı, kadın	ginliğıyle ün salmış, sonra da
ķ. -cıķları(bel.) 8b/12	malı ile birlikte helak olmuş bir
ķarın Karın	kişidir.
ķ. -ın 49a/11	Ķ. -a 11b/13
ķ. -ına 15b/4-12, 62a/12	ķaşd (Ar.) Bir işi bile bile isteyerek
ķ. -ından 57b/4	yapmak
ķarındaş Kardeş	ķ. -ına 53a/12
ķ. 48a/2	ķ. -ile 6a/11
ķ. -ım 5a/12, 15a/10, 58b/7	ķ. eyle- “Bilerek yapmak”
ķ. -lar 34b/13, 37a/15, 42b/4,	ķ. -se 9b/3
43a/13, 52b/3, 53b/7, 61a/1-9,	ķaş Kaş
62b/8	ķ. -ı (iy.) 31a/11
ķ. -larına 13b/9	ķaşın- Kaşınmak
ķarşı Karşı	ķ. -maya 47a/4
ķ. 43a/8	ķat (Ar.) 1. Nezd, yan, huzur,
ķarşu Karşı, -e doğru	makam
ķ. 26a/11, 29b/1, 40b/9, 44a	ķ. -ıma 13b/2
9-14, 61b/7	ķ. -ıña 2a/2
ķarşu 1. Gelen bir kimseyi karşılamak	ķ. -ında 13b/12, 43b/8, 61a/12
ķ. gel- “Karşılamaķ”	2. Kat

	q. 18b/1, 19b/12, 20a/12, 58a/5 59b/5, 60a/6-7		3. Vaktinde yerine getirileme- yen namaz, oruç vb. ibadetlerin usulüne uygun olarak sonradan yapılması
qatı	çok fazla, oldukça q. 6b/13, 31a/15, 32a/9, 34b/8, 44a/13, 62b/4		q. -ya qal- “Kazaya kalmak” q. -mış 65b/8 q. -ur 9b/4
qatre (Ar.) Damla q. -since 15a/8, 22a/3			
qavış- Kavuşmak q. -up 61a/6		qazan- Edinmek, elde etmek q. -dım 11a/9	
qavışdur- Kavuşturmak q. -ır 57a/11		qazan Kazanç q. -(c)ıla 29b/3	
qavim (Ar.) Kabile, kavim q. 27a/1 q. -lerinden 66b/11 q. -i qabıl “Kabil kavmi” q. -inden 66b/11-12		ke-enne (Ar.) Sanki, gya k. 52b/8 kef (Ar.) Osmanlı alfabesinin yirmi beşinci harfi olup, ebced hesa- bında yirmi sayısının karşılığı dır. k. ile 46b/10	
qavl (Ar.) Söz q. -inde 1b/6		kef (<kefe:Ar.) Terazi gz k. -ine 60a/9-10	
qayęu Kayęı q. -sın 7a/9-11		kefare t (Ar.) Bir günahın affi için ödenen karşılık. k. -dr 26b/14 k. ol- “Kefaret olmak” k. -maya 26b/15 k. -ur 72a/4	
qaynat- Sohbet etmek q. -(d)am 2a/1			
qazā (Ar.) 1. Allah tarafından takdir olunan şeylerin meydana gelmesi q. 3a/4 2. Kaza, bela q. -lardan 5a/2		kelām (Ar.) Söz, konuşma k. -ın 34b/6, 65a/6-7	

k. it- “ Konuşmak”	25b/2
k. -düğü 1b/1	
kelimât (Ar.) Kelimeler, sözler	kenes Şeytanın metinde geçen adlarından biridir.
k. 40b/13	k. 46b/3
kelime (Ar.) Kelime, kelime	kerem (Ar.) Lütuf, merhamet, yardım
k. 22b/7-8	k. -ine 55b/4
k. -leri 51a/15	k. -lerini (bel.)49b/12
k. -yi (bel.) 42a/3, 48a/11	kerîm (Ar.) Kerem sahibi, cömert
kemâl (Ar.) Olgunluk, yetkinlik, tamlık	k. 48a/13
k. -ı lütf “Lütfun büyüklüğü, noksansızlığı”	kerre (Ar.) Kere, kez, defa
k. -ından 51b/7	k. 14a/6-8, 14b/1, 15a/5-14-15, 15b/5-6-7,16a/1-13,16b/1-7, 18 b/10-13, 19a/5-7-9, 20a/2-5-8, 21a/5-9-10, 24a/5, 24b/1, 25b/5 9-12, 28a/6, 28b/11, 34a/3-5-8-9,41b/13, 55b/10,58a/2, 66a/13 68b/12-14, 69a/7, 71b/4
kenâ ‘ Şeytanın metinde geçen adlarından biridir.	
k. 46b/2	
kendi Kendi bk. kendü	kes- 1. Kesmek
k. 22a/7, 47a/1	k. 27a/10
kendü bk. kendi	k. -e 63a/13
k. 5b/2, 12a/1-15, 17a/10, 29a/4, 42b/5, 47a/4, 50a/12-14, 51 a/9	k. -se 63a/15
k. -den 22a/8	2. Belli bir zaman için ara vermek veya son vermek
k. -mi 11a/8	k. -e 55b/2
k. -ni(bel.)(43a/2, 52b/5	k. -er 27a/14
k. -ni(bel.) 11a/8	3. Kesin olarak sona erdirmek, bitirmek
k. -ye 38a/7	k. -esin 43b/14
k. kendüye “Kendi kendine”	

kesil- 1. Bitmek, durmak	49a/11
k. -dikden 35a/3	ķıl Kıl
2. Ayrılmak, uzaklaşmak, vazgeçmek	ķ. -ıla 48b/3
k. -enlerdir 75b/14	ķ. -ları (iy.) 27a/10, 37a/7
keyev Şeytanın metinde geçen adlarından biridir.	ķ. -larının 31a/11
k. 46b/2	ķıl- 1. Etmek, eylemek, yapmak
keyfiyyet (Ar.) Vasıf, hâl, durum	ķ. 48b/14
k. -i (iy.) 36b/9	ķ. -a 22a/6, 43a/4
kez Kez, defa, kere	ķ. -dı 36a/6
k. 3a/9, 11a/5, 16a/7, 27a/9-10, 29b/14, 30a/15, 30b/10, 31a/11	ķ. -dık 1b/3
31b/14, 33b/13-15, 34a/13-15, 34a/10, 36b/11, 37a/3-4-5, 39a/ 5, 41a/6, 46a/4, 48a/11-15, 49b /1-4, 54b/13, 55a/3-12, 55b/6, 57b/4, 59b/10-12, 62b/13, 65b/ 13-14-15, 70b/8, 71b/7-10-11, 72a/7-14, 73b/14, 74a/14-15	ķ. -dım 35a/13
k. -in 2a/6, 11b/4	ķ. -ı vire 17b/15, 18a/7-13
kezâlik (Ar.) Bu da öyle, yine öyle	ķ. -ğıl 30a/8-10
k. 24a/8	ķ. -madı 36a/6
ķible (Ar.) Namazda dönülen Kâbe'nin bulunduğu yer	ķ. -madım 2b/1
ķ. 40b/9	ķ. -mağ ıçun 29b/8, 76a/3
ķ. -den 44b/5	ķ. -mış 26a/1
ķ. -ye 29b/1, 41b/13, 44a/8-14,	ķ. -sa 6b/14
	ķ. -u vire 44a/12
	2.(Namaz için)eda etmek, yerine getirmek
	ķ. -a 17a/13, 28b/5, 34a/13, 43a/4, 50b/8, 53a/9, 65b/12
	ķ. -acağı 44a/2, 53a/4
	ķ. -acaķ 50a/6, 72b/1, 74a/5
	ķ. -alar 28a/5
	ķ. -an 27a/5, 74b/4
	ķ. -ardı 67a/13

ķ. -arsa 53b/5, 70a/6	ķılıç Kılıç
ķ. -dıđıñ 6a/10	ķ. 48b/3
ķ. -dığdan 54b/10	ķılın- Yapılmak, edilmek
ķ. -dığlarından 40a/4	ķ. -an 60a/9
ķ. -dılar 2b/1	ķırā'at (Ar.) Okumak, okuma işi
ķ. -dında 67b/6-7	ķ. -a 46b/15
ķ. -duğı (iy.) 22b/3, 53a/9, 63b/13,70a/9, 74b/9	ķırķ Kırk (40) bk. ķırķı
ķ. -duğ için 72b/8	ķ. 24b/1-7-11
ķ. -duğım 16b/10	ķırķı bk. ķırķ
ķ. -duđıñ 28a/14	ķ. 17a/3-5, 24b/1
ķ. -ıcaķ 73b/7-9	ķırķı biñ Kırk bin
ķ. -ıncak 72b/1, 73a/10	ķ. 72a/8
ķ. -ınça 6a/8	ķıtlık Kıtlık
ķ. -madım 65b/4	ķ. 24b/7-11
ķ. -maķdır 58b/14	ķıyāmet (Ar.) Dünyanın sonu, kıyamet
ķ. -mamaķdur 29a/12	ķ. 16b/13, 28b/1, 40a/8, 60a/6, 62b/11
ķ. -mışca 68a/2	74a/1
ķ. -sa 39a/7, 56a/8, 56b/6, 57a/ 2-15, 57b/9-13, 59b/14, 60a/13, 64a/15, 64b/1-3-4, 66a/7-12, 66b/2-15, 68a/1, 68b/6-10	ķ. -de 62b/2
ķ. -ursın 6a/8	ķ. -e 33b/7, 45b/13, 67a/13, 70 a/14, 72a/9
‘amel ķ. erzani ķ. farz ķ. ģarām	ķ. ģüni/ģünü “Kıyamet ģünü”
ķ. layıķ ķ. maķbül ķ. müstecāb	ķ. -nde 4a/12, 5a/4-5-6- 8, 9b/8, 12b/14, 20b/10, 21a/13, 31b/5, 39b/9,59
ķ. mütemekkin ķ. müvekkel ķ.	b/14, 61b/10, 62a/2, 67
namāz ķ. rivāyet ķ. rüzī ķ.	a/2, 69a/3, 70b/7-13
secide ķ. tevbe ķ. zinā ķ.	ķıyās (Ar.)Bir şeyi başka başka şeye

	benzeterek hüküm vermek, karşılaştırma		13, 63a/6-8-10, 63b/12, 64a/14, 64b/1-2-4-5, 66a/4-7-11, 66b/1
	ķ. eyle- “ Kıyaslamak, karşılaştırmak”68b/5		14, 67a/5, 67b/4, 68b/9, 69a/15 69b/11, 70b/5, 71a/2, 72a/6, 72
ķız	Kız		b/5-15, 73a/13, 73b/6-12, 74a/7
	ķ. -ı (iy.) 69b/9		8, 75b/2
	ķ. -iñ 9a/11	ķibir	(<ķibr: Ar.) Kendisini büyük gösteriş, büyüklük
	ķ. -ları(iy.) 19b/6-8		k. -lik 11b/1
ķızdırıl-	Çok sıcak duruma getirilmek	ķifāyet	(Ar.) Yeterli olma, kâfi gelme
	ķ. -mış 47a/13	ķ. it-	“Yetmek, kâfi gelmek”
ķızıl	Kızıl		k. - (d)er 36b/1
	ķ. 19b/15, 40a/12-14	ķim	1. Baēlama edatı
ķi	(Far.) Ki (baēlama edatı)		k. 1b/6, 2a/4-14, 2b/10-11, 3a/
	k. 1b/11, 2a/8, 2b/12, 3b/1-8-14, 4b/9-14, 5a/2, 5b/2, 6a/8, 6b/12, 7b/13, 8a/4-7, 9a/6-13, 9b/2-11, 11a/7, 12a/11, 12b/6-10, 13a/2, 13b/5-7, 15a/12-13, 21a/15, 21b/13, 25b/9, 33a/15, 22b/5-9-14, 34a/3-5-7, 35a/13, 37b/3-4, 41a/8, 41b/11, 42a/3, 43a/12, 43b/3, 45a/8-13,46a/11 47a/8, 48b/1-11-15, 49b/2, 50a/11-12, 51a/4, 51b/6, 52a/11, 52b/9-10, 54a/9, 54b/9, 55b/1, 56a/7-9, 56b/5, 57a/1-14, 59b/14, 61a/4, 61b/13, 62a/3, 62b/2		3a/4-5-8, 3b/11, 4a/2, 4b/5-7-15, 5a/1-3-5-8-9, 5b/1-6, 6a/15, 6b/14, 7b/5, 8b/5-7-8-9-12-14, 9a/1-3-8-9-15, 9b/4-12, 10a/10, 10b/12-13-15, 11a/4-8, 11b/15, 12a/6-14, 12b/2-10-11-12-13, 13a/5-6-9-11, 16a/2, 16b/9, 17 b/5, 18a/5-10, 21a/13, 21b/3-5-9, 24b/11-15,25a/1-3-15, 25b/3 4, 26a/5-13-15, 26b/3-9-13, 27 a/10-12-13, 27b/1-6-12-15, 28 a/3-7-8, 29a/9, 29b/4, 30a/11, 30b/4-7-12, 31a/14, 31b/1-8-9-10, 32a/11-13, 32b/8, 33b/11,

35a/10, 35b/4-14-15, 36a/2, 36b/10, 37a/1-2-6, 38a/5-12, 38b/11-14, 39a/2-12-14, 40a/8, 40b/3-15, 41a/5-10-12-14, 41b/2-6, 42a/11-13, 42b/11, 43a/10, 43b/13-15, 44a/2-6, 45a/12, 46a/7-15, 46b/6-14, 47a/1-14, 47b/7-9-12, 48a/2-12-13-15, 48b/8-11, 49b/5, 50a/5, 50b/10-12, 52a/14, 52b/4-10-13, 53b/7, 55a/2-9, 55b/3-15, 56a/14, 56b/9, 57a/5, 57b/2-15, 61a/2, 61b/3-6-9-11-13, 62a/2-6-9-14, 63a/1, 63b/6, 64b/8, 67a/9, 67b/5-6, 68a/12, 68b/3-5, 69a/2-4-14-15, 69b/11, 70b/3, 71a/2-13, 72a/1, 73b/11, 74b/3, 75a/4-5-6-7, 75b/2-10

2. Ki, ki o (bağlama zamiri)

k. 4a/3-5-7-11, 6b/6, 10b/12, 18b/9, 20a/2, 27b/2, 34b/9, 43a/14, 49b/13

3. Kim (soru zamiri)

k. 6b/9, 20a/9, 22b/5, 28a/12-14, 46a/3, 67a/12
k. -dir 3a/11, 7a/4, 7b/9
k. -dür 1b/13
k. -iñdir 67a/11

k. -lerdir 8a/3, 9a/6, 10a/1-6-9-13, 10b/1-4-7, 12b/8, 13a/9

kimesne Kimse bk. kimse

k. 17b/4, 25a/1, 34b/3-6, 37b/10, 65a/6

k. -dir 1b/14

k. -içün 70a/14

k. -ye 10b/10, 25a/1

k. -yi (bel.) 37b/10

kimse bk. kimesne

k. 14b/13, 24a/1-5-7, 24b/15,

25b/1, 36a/10, 40a/6, 42a/10,

45b/5, 51b/3, 54b/10, 55a/14,

58a/12, 64b/10

k. -den 23b/14, 75b/14

k. -leri (bel.) 75b/9

k. -niñ 24b/15, 28a/9, 37b/5-8,

42a/10, 49b/3, 51a/12, 70b/6

k. -sin 28a/12

k. -ye 24a/10, 38a/6, 65b/13

kimsen “Kimsin” 28a/12

kirpik Kirpik

k. leriniñ 31b/12

kişi Kişi, şahıs

k. 1b/9, 3a/4, 3b/1, 4a/3-7-11-

14, 4b/1-3-5-7-8-14, 5a/9, 6b/6,

9b/1-2, 12a/9, 13b/12, 14b/3, 15

a/2, 15b/12, 17a/9, 18a/7, 20b/7

9, 22b/5, 23a/6, 24b/11, 31b/10
 36b/3, 37a/15, 40b/4, 42b/12, 49
 a/2, 50a/12, 50b/1, 54b/15, 55a
 /9-15, 59a/4-5-8-10-12-14, 59b
 /1-3, 60a/12, 60b/3-9, 62a/10,
 63b/6, 64b/12, 66a/9, 67a/13,
 68a/2-11, 68b/5, 69a/3, 73b/1,
 74b/2, 75a/13
 k. -çün 70b/4, 72a/7
 k. -de 4b/14
 k. -den 15a/1
 k. -dür 13a/3
 k. -ler 3b/11, 8b/5, 9a/12-13,
 9b/12, 10a/10, 11b/15
 k. lerdür 12b/12-13
 k. -lerdür 12b/11
 k. -lere 40a/3
 k. -leri (bel.) 61a/14, 62b/14
 k. -niñ 12a/10, 14b/6, 15a/1,
 16a/8, 17a/2-6, 17b/12-15, 18b/
 14, 20a/13, 23b/4, 24a/10, 25b/
 7-10, 27b/10, 31a/8, 35a/7, 36a
 /5, 52b/15, 55a/14, 58a/10, 60a
 /1, 60b/4-13, 62a/3, 64b/7-14
 66b/5, 67a/2, 69a/8, 71a/4
 k. -niñdir 67a/12
 k. -ye 3b/2, 12a/11, 14a/2,
 14b/9, 16b/14, 17a/1-8, 18a/8,

18b/15, 19a/2-10, 20b/3-5,
 22a/5, 23a/6, 25b/14, 29a/7,
 33b/8, 34a/1-3-5, 45a/9, 45b/1-
 6, 56a/11, 56b/6, 58a/15, 59a/6,
 61a/10, 62a/15, 62b/5, 63a/10,
 64a/15, 65b/13, 66a/4, 66b/1-
 12, 67a/7-15, 68a/9, 68b/2,
 69a/1-10-12, 69b/3-5, 70a/12,
 71b/13, 72a/10, 72b/8, 73b/15,
 74b/4
 k. -yedir 68b/2
 k. -yi (bel.) 17a/5, 20b/8, 60a/3,
 60b/15, 61b/14, 68b/1, 69b/4,
 70a/6, 72b/12, 74a/1

kitāb (Ar.) Kitap

k. -ım 38a/4
 k. -iñ 30b/8
 k. -ları (bel.) 60b/11

ko-

1. (Bir yere) koymak
 k. -salar 27b/3, 60a/9-10
 2. Bırakmak
 k. 11a/4
 k. -maz 45a/12
 k. -rlar 64a/5
 3. Dokunmak
 k. -dı 35b/3
 k. - dığı için 35b/9
 4. (Bir yere) yerleştirmek

ķ. -maya 49a/7	ķon- Konmak
ķ. -ya 49a/6	ķ. -mış 67a/4
ķ. -yalar 28a/7	ķoñřu bk. komşu
ķocalıķ Kocalıķ, yaşlılık	ķ. ol- ‘‘Komşu olmak’’
ķ. - (ğ)a 26b/15	ķ. -a 74b/13
ķoça Yaşlı	ķop- Kıyamet gnnde dirilmek
ķ. -lar 8b/8	ķ. -a 40a/8, 69a/4
ķ. -lardır 12b/10	ķ. -alar 12b/15
ķokı Koku bk. ķoķu	ķ. -ar 60a/1
ķ. -sı 28a/10	ķ. -sa 60a/6, 61b/10, 62b/11
ķoķu bk. ķoķı	ķork- Korkmak
ķ. -lar 63b/1	ķ. -arım 5b/2
ķ. -larından 30b/15, 31a/3	ķ. -arız 54b/2
ķ. -sı 28a/10, 30b/15	ķ. -arsın 5b/5-13
ķoķu- Koklamak	ķ. -dılar 43b/3
ķ. -mayalar 35b/14	ķ. -masa 75b/1
ķoķulat -Kokulatmak	ķ. -sa 23b/14, 24a/2, 38b/8
ķ. 30b/14	ķorku Korku
ķ. -ma 30b/15	ķ. -dan 24a/1, 43b/9, 47b/3
ķol Kol	ķ. -larından 74a/1
ķ. 44b/6	ķ. -mdan 5b/7
ķ. -lar 49a/14	ķ. -sından 27a/7
ķ.- larını(iy.) 49a/14	ķoř- Okumak, ilave etmek
ķ. -unı (bel.)44b/5	ķ. 53a/12
ķomsı Sz getirip gtrme	ķ. -a 47b/12
ķ. 75b/15	ķ. -maya 53a/11
ķomřu Komřu bk. koñřu	ķoy- 1. (Bir yere)yerleştirmek
ķ. -sı 60a/5	ķ. -a 10b/13, 22b/4, 49a/6, 50a/

10, 51a/1, 53a/3, 64a/9, 70a/10	ķ. 12a/4, 20a/11, 21b/5-11, 36b
ķ. -alar 28a/7, 44b/12, 61a/1	/5, 42b/5, 47a/8, 49b/13, 57b/12
ķ. -asın 68a/13	61a/10, 66a/14, 72a/13, 73a/4
ķ. -ar 47a/15, 47b/1	ķ. -a 21b/1-15, 22a/2
ķ. -dı 10b/14	ķ. -ı (iy.) 52a/13
ķ. -up 44b/8-9, 50b/15	ķ. -ıdur 41a/2
2. Bırakmak	ķ. -ımıñ 34b/4
ķ. -salar 62a/12	ķ. -ıñ 28b/7
ķ. -up 42a/11	ķ. -lar 6b/5
3. Yardımcı fiil olarak	ķ. -ları (iy.) 13a/8-9, 41b/3-7
ķ. -anları 61b/8	ķ. -larım 57b/14
ķoyun Koyun	ķ. -larına 54b/6-8, 73a/3, 75b/6
ķ. 64a/1	8
ķöpük Köpük	ķ. -larıñdan 30a/8-9
k. - (g)i (iy.) 69a/9	ķ. -larıñıñ 39a/11, 52a/4
ķöşk (Far.) Köşk	ķ. -luğına 40b/12
k. 36b/9	ķ. -um 3a/4, 34a/15, 68a/10-15
k. -de 19a/12	ķ. -uñ 20b/1-2
k. -i (iy.) 19a/12, 69a/11, 72a/8	ķulak Kulak
k. -ü (iy.) 36b/9	ķ. - (ğ)ıla 60b/7
ķudret (Ar.) Kuvvet, takat, güç	ķ. - (ğ)ına 31a/10, 42a/10, 49a/
bk. ķudiret, ķuduret	13
ķ. -ine 44b/2, 49b/8	ķ. - (ğ)ınıñ 40b/11, 44a/12
ķudiret bk. ķudret, ķuduret	ķ. -larına 35b/15
ķ. 52a/15	ķulluk İbadet, tapınma, kulluk
ķuduret bk. kudret, ķudiret	ķ. - (ğ)ına 40b/12
ķ. 16a/2	ķum Kum
ķul (Ar.) Kul, insan	ķ. -ıla 38b/13

Ḳur'an (Ar.) Kur'an-ı Kerim	ḳ. -a 34a/12
Ḳ. 46a/11, 48a/2	ḳ. -up 41b/7
Ḳ. -da 24a/9	ḳurtul- bk. ḳurtıl-
Ḳ. -dan 53b/9	ḳ. -a 13a/7, 66b/8
Ḳ. -ı (bel.) 22b/2	ḳ. -alar 41b/12
Ḳ. -ıñ 26b/9, 46a/7, 72b/10,	ḳ. -dıñ 41b/11
74b/8	ḳuru bk. ḳurı
Ḳ. oku- “Kuran okumak”	ḳ. 25a/2
Ḳ. -maya 38a/10	ḳuṣ Kuş
ḳurbān (Ar.) Allahın rızasını kazan-	ḳ. 64a/2
maya vesile olan şey	ḳuṣlık Günün sabahla öğle arasındaki
ḳ. eyle- “Kurban etmek”	saati
ḳ. -mişce 16b/2	ḳ. namāzı “Kuşluk namazı”
ḳ. it- “Kurban etmek”	27a/5
ḳ. -mege 13b/4	ḳ. vakti “Kuşluk vakti”14b/6
ḳ. -meye 13b/5	ḳ. -nde 14b/6
ḳ. -mişce 63b/14, 64a/1	ḳuyruk Kuyruk
ḳurı Kuru bk. ḳuru	ḳ. - (ğ)ıma 10b/15
ḳ. 37a/8	ḳuyu Kuyu
ḳurşun Ağır, yumuşak, kolayca	ḳ. 61b/4
dövülen, maviye çalan gri	ḳ. -mıñ 61b/8
renkli metal element	ḳ. -ya 13b/10, 61b/5
ḳ. 5b/7	ḳüçük Küçük
ḳurtar- Kurtarmak	k. 75b/5
ḳ. -a 70a/7	ḳüfür (Ar.) Allaha ve dine ait şeylere
ḳ. -up 22a/5	inanmama
ḳurtıl- Kurtulmak bk. ḳurtul-	k. -e 29a/9
ḳ. 37b/13	ḳül Kül

- k. ol-**“Kül olmak”
k. -up 64b/13
- külliyā** (<kulliyye:Ar.) Bir şeyin bütünü, hepsi
k. 22b/2
- kürsī** (Ar.) Oturulacak yüksekçe yer, taht
k. 60a/8
- L**
- lā** (Ar.) Menfi olumsuzluk edatıdır.
l. 43b/2
- lā (ġ)** (Far.) Dedikodu
l. 8b/8-12
- laḥza** (Ar.) Zaman, an
l. 43a/6
- la‘īn** (Ar.) Lanetlenmiş, kovulmuş, merdud
l. 2a/8, 3a/10, 3b/3-7, 4a/3, 4b/12, 5b/4, 6a/1-4-13, 6b/2-10,7 a/6-9-13, 7b/1-4-12, 8a/2-14, 9b/10-15, 10a/8-12-15, 10b/6-9, 11a/6-12, 12b/8, 13b/1
- lām** (Ar.) Kur’an alfabetinde yirmi altıncı harf olup, ebced değeri otuzdur.
- l. -ı (iy.) 46b/7
l. -ıdır 48a/5
- la‘net** (Ar.) Allah’ın mağfiretinden mahrumluk fena, kötü, uğursuz
l. 11a/9
- l. it-**“Lanet etmek”
l. -(d)er 37b/7
- laṭīf** (Ar.) Yumuşak, hoş, güzel
l. 63b/2, 73b/15
- lāyık** (Ar.) Layık, uygun
l. **ḳıl-**“Uygun kılmak”
l. -mağdan 43a/2
- lāzım** (Ar.) Lazım, gerek, lüzumlu
l. -dır 35a/1
- l. gel-**“Gerekli olmak”
l. -ür 53a/7-13
- l. ol-**“Lazım olmak”
l. -a 37a/12
- levḥ** (Ar.)Üzerinde yazı veya şekil çizilebilir düzlük
l. -ile 45b/8
- levḥ-i maḥfūz** (Ar.) Allah’ın takdir ettiği, olmuş ve olacak bütün şeylerin, üzerinde yazılı olan levha
l. -a 45b/13, 73b/5
- lezzet** (Ar.) Keyif, zevk, haz
l. -in 52b/5

- l. bul-**“Keyif bulmak”
l. -ur 51b/1
- licām** (Ar.) Hayvanın ağzına vurulan gem
l. -ları (iy.) 40a/13
- livāta** (Ar.) Erkekler arasındaki cinsel ilişki, oğlancılık
l. 75b/13
- loqma** (Ar.) Lokma
l. 26b/13
- lüṭuf** (Ar.) İyilik, lütuf
l. -ını (iy.) 51b/14
l. -larını(bel.) 49b/11
- M**
- ma‘an** (Ar.) Birlikte, beraber
m. 12b/7
- ma‘āvinet** (<mu‘āvenet: Ar.) Yardım
m. it-“Yardım etmek”
m. - (d)erler 7b/14
- ma‘būd**(Ar.) Kendisine ibadet edilen
m. 41a/9, 45a/6, 52a/10
- mādām** (Ar.) Madem bk. mādēm
m. 47b/10
- mādēm** (Ar.) bk. mādām
m. ki “mademki “37a/8
- mağfiret** (Ar.) Cenab-ı Hakk’ın kul-
larının günahlarını örtmesi, affetmesi, rahmeti ile lütfu
m. 53b/14, 66a/10, 72a/10
m. it-“Mağfiret etmek, affetmek”
m. -(d)em 75a/7
m. -(d)üp 54b/5
- mağrib**(Ar.) Batı taraf, garb
m. -de 58a/11
m. -den 67a/5
- mahbūb**(Ar.) Muhabbet edilen, sevilen
m. -ımızdur 6b/8
- mahlūk** (Ar.) Halk olunmuş, yaratılmış
m. 20a/15, 41a/1
- mahlūkat** (Ar.) Yaratılmışlar
m. 50a/2, 70a/10
m. -a 8b/2
m. -iñ 8b/4
- maḥrec** (Ar.) Ağızdan harflerin çıktığı yer, boğumlama yeri
m. -lerini 46a/8
- maḥrūm** (Ar.) Bahtsız, nasipsiz, istediğini elde edemeyen
m. ḳal-“Mahrum kalmak”
61a/9
m. -masun 52a/1
m. -mazsın 70b/13
- maḥşūş** (Ar.) Hususileşmiş, başkasın-

- da bulunmayan, yalnız bir kimseye ait olan bk. maḫṣūs
- m. -dur 51a/11-15, 51b/2
- maḫṣer**(Ar.)Haşroluncak, toplanılacak yer
- m. günü** “Maḫṣer günü”
- m. -nde 68b/15
- maḫvı** (maḫv:Ar.) Yok etme, ortadan kaldırma
- m. ol-**“Yok olmak”
- m. -ur 62a/5
- maḫām**(Ar.) Makam, mevki
- m. 74a/1
- m. -ı (iy.) 18b/4
- m. -ın 17a/11
- m. -ına 51b/6
- maḫbūl**(Ar.) Kabul olunan, beğenilen
- m. it-**“Kabul etmek”
- m. -(d)em 75a/6
- m. ol-**“Beğenilmek, kabul edilmek”
- m. -a 34a/14, 71b/14
- m. -dı 11a/10
- m. -mış 17a/4
- m. kı1-**“Beğenmek, kabul etmek”
- m. -ar 73b/2
- m. -ı vire 17b/15
- maḫṣūs**(Ar.) bk.maḫṣūs
- m. -dur 48b/13-14
- māl** (Ar.)Varlık, servet, sahip olunan şey, māl, mülk
- m. -ıla 11b/14
- m. -ın 7b/3
- m. -iñ 4a/9
- m. -ımı (bel.) 23b/4
- m. -ınıñ 4a/5-11
- mālik** (Ar.) Sahip, bir şeye sahip olan
- m. 50b/2
- māliki** (Ar.) “Sahibi” anlamına gelen Arapça bir kelimedir.
- m. -iniñ 46b/9
- ma‘lūm** (Ar.) Bilinen, belli olan
- m. -dur 12a/13
- m. ol-**“Bilinmek, belli olmak”
- m. -dı 52a/14
- ma‘mūr** (Ar.) İmar edilmiş
- m. -ıdur 11a/14
- ma‘nā** (Ar.)Mana, anlam bk. ma‘ni
- m. -sı 2b/10, 40b/15, 41a/7, 41b/2-6, 44b/1, 48a/12, 49b/2
- m. -sında 44a/1
- ma‘ni** (<ma‘nī<ma‘nā:Ar.)bk. ma‘nā
- m. -lerin 33b/10
- ma‘rifet** (Ar.) Bilme, hüner, ustalık

- m. 42b/15
- m. -de 4a/8
- ma'şiyet** (Ar.) Günah, isyan
- m. 11b/10
- maslĥat** (<maslahat: Ar.) İş, mesele
- m. -dan 9b/6
- mazlĥime** (<mazlĥeme:Ar.) Zulüm,
haksızlık
- m. 29a/11
- mazmaza**(Ar.) Abdest alırken ağza
su alma, ağız çalkalama
- m. 31a/6
- m. -yı (bel.) 35b/13
- ma'zūbi** (Ar.) “Gazap edilmiş olan-
ların” anlamına gelen Arapça
bir kelimedir.
- m.-niñ 46b/13
- mecmū'ı** (<mecmū':Ar.) Bütün,
hepsi, topluca, yığılmış
- m. 8b/3
- mecnūn** (Ar.) Deli
- m. 35a/6
- medde** (Ar.) Medd işareti
- m. 48a/4
- meger** (Far.) Oysa, oysaki, meger
- m. 13a/7, 26b/15, 30b/4-12,
48a/15, 49a/8, 64b/8
- mekr** (Ar.) Hile, aldatma, oyun
- m. -im 13b/11
- m. -imden 3a/8
- m. -inden 24a/2
- mekrūh** (Ar.) Yapılması dince hoş
görülmeyen davranışlar
- m. 34b/9
- m. -dur 34b/10
- mela'ike** (Ar.) Melekler
- m. -ler 5b/10
- m. -lere 2a/15
- m. -leri (bel.) 74b/3
- m. -ler-ile 2b/6
- melek** (Ar.) Melek
- m. -ler 71a/8
- meliki'l mevti** (Ar.) Ölüm meleği,
Azrail
- m. 18b/14
- melūl** (Ar.) Mahzun
- m. ol**–“Üzölmek”
- m. -dı 12a/14-15
- m. -ursın 11b/7
- mel'ūn**(Ar.) Lanetlenmiş, lanete layık
olan, kovulmuş
- m. 2a/1, 2b/4, 3a/13, 3b/10, 4b/
5, 7a/1-3, 8a/8-11, 8b/1, 9a/1-5
11a/1-3, 12a/3
- şeytān-ı mel'ūn** “Lanetlenmiş
şeytan”

	ş. -dur 1b/15		mesih (<mesh:Ar.) Bir şeyi el ile sığama
menber (<minber: Ar.) Minber	m. -den 65a/15		m. it- “Mesh etmek”
	m. -e 64a/4, 65a/11		m. -(d)e 39a/1
men‘i (<men‘:Ar.) Mani olma, menetme			m. -megi 35b/8-15, 36a/1
	m. it- “Mani olmak” 37b/11		meşgūl (Ar.) Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan
menī (Ar.)Dölsuyu, belsuyu	m. 34b/14, 36a/5		m. ol- “Uğraşmak, meşgul olmak”’6a/9
	m. -den 36a/7		m. -a 65a/4-13
merdūd (Ar.)Reddolunmuş, geri çevrilmiş, istenmeyen	m. 2b/3-6, 5a/13, 7b/8, 10a/5, 11a/11		m. -sa 56a/10
			m. -urlar 64a/6
mertebe (Ar.) Mertebe, derece, makam			meşriḳ (Ar.)Doğu, güneşin doğduğu yer
	mevki		m. -da 58a/11
	m. -sin 18a/8, 25b/14		mevlā (Ar.) Tanrı
	m. -sinden 61a/11		m. -sına 47a/9
Meryem (ka.) Hz. İsa’nın annesi			meyyit (Ar.) Ölü
	M. 9a/7		m. 28a/11, 35a/7
mescid (Ar.) Namaz kılınan yer,mescit			m. -e 16b/10
	m. 1b/8-9, 63b/12, 64a/8, 64b/6		m. -iñ 16b/11
	65a/2		mırād (Ar.) Murad bk. murād
	m. -e 58a/9, 60b/3, 63b/3-7		m. -ını (bel.) 26a/7
	m. -im 7b/15		Mısır (Ar.) Mısır ülkesi
	m. -iñ 7b/12		M. 57a/10
meşelā (Ar.)Söz gelişi, misal olarak			mihir (Far.) Güneş
	m. 35a/4, 44a/5		m. -ü 33b/2

mikdār (Ar.) Miktar, parça, kısım m. -ı (iy.) 37a/7, 38b/7, 53a/6	günahların tartılacağı terazi m. -da 5a/4, 22b/8
mil (Ar.) Bir kilometreye yakın bir uzaklık m. 38b/6	Mu' avvizeteyn (Ar.) Felak ve Nas surelerinin ortak adı M. 14b/2, 26b/7, 28b/11, 68b/12
min küllī (Ar.) Tamamen m. 23b/5	muḥabbet (Ar.) Sevgi m.-i (iy.) 40b/14
minvāl (Ar.) Tarz, yol m. 47a/9, 68a/1	Muḥammed (Ar.) Hz. Muhammed, İslam dininin peygamberi M. 2a/10, 3a/2-5-12-15, 3b/5-13, 4a/5-7-11-13, 4b/3-7, 5b/6-10-14, 6a/2-5-7-15, 6b/4-6-8-9, 7a/2-7-10-14, 7b/6-10-15, 8a/9-12-15, 8b/3-5-7-9-12-13, 9a/7-11-12-14, 9b/2-12, 10a/1-6-9-13, 10b/2-5-8-11, 11a/13, 11b/12-14, 12a/8, 12b/5, 13a/10, 13b/3-9, 15a/13, 41a/14, 52a/12, 58b/8-13, 59a/3, 59b/9-13, 60a/5-12-15, 60b/2-8, 68b/2
mi' rāc (Ar.) Göğe çıkma m. -a 51a/5	
mīrās (Ar.) Bir nesle atalarından kalan maddi manevi şey m. ḳal- “Miras kalmak” m. -dı 56a/1	
mişḳāl (Ar.) Yirmi dört kıratlık, bir ağırlık ölçüsü m. 21b/2	
miski (Ar.) Misk gibi güzel kokulu m. 19a/15, 28a/10 m. -den 68a/7	
misvāk (Ar.) Misvak m. -ı (bel.)30a/15	Muḥammedü'l Muştafā Muhammed Mustafa (s. a. s) M. 1b/8, 9b/14, 18a/2, 40a/9
mişrik (meşrik:Ar.) bk. meşrik m. -de 67a/5	Muḥarrem (Ar.) Arabi ayların başı Muḥarrem ayı 17b/2-10, 18a/3-11
mizāc (Ar.) Huy, tabiat m. -ı (iy.) 38a/5	muḥkem (Ar.) Kuvvetli, berk
mizān (Ar.) Kıyamet günü sevap ve	

m. 32b/15	etmek’’
muhtāc (Ar.) İhtiyacı olan, muhtaç olmak	m. -a 66b/7
m. kal- “Muhtaç olmak’’	musallaḥ (Ar.) Rahatsız eden, tasallut eden, sataşan
m. -maya 24a/10	m. ol- “Musallat olmak’’
muḳayyed (Ar.) Kayıtlı, bağlı	m. -mışdur 45a/11
m. ol- “Bir şart veya kayıtlı bağlı olmak’’	muştula- Müjdelemek, tebşir etmek
m. -maz 9b/7-8	m. -dı 56b/2-13
mūnis (Ar.) Ünsiyetli, alışılan, alışılmış, yadırganmaz	muṭī‘ (Ar.) İtaat eden, boyun eğen
m. 24a/9	m. -dür 9a/14
mūnisi’l-ḳabir (Ar.) Kabir nur (namazı)	m. -yem 48b/6
m. 28a/4	m. ol- “İtaat etmek’’
murād (Ar.) bk. mīrād	m. -a 13a/13
m. -ını (bel.) 71a/5	m. -mağdır 42b/11
murḍār (Far.) Mundar, kirli	m. -sa 4a/6
m. -dır 36a/7	m. -uruz 54a/6
Mūsā (ka.)Hz. Musa peygamber	m. -urlar 9a/14
M. 13b/11, 72a/10-11	mübārek (Ar.) Mübarek, uğurlu, kutsal
M. -ya 34a/4	m. 1b/11, 11b/5, 18a/10, 23a/10-13, 23b/11, 63a/8
muṣāḥabe (Ar.) Görüşmek, sohbet etmek, arkadaşlık	m. -lik 30a/2, 33b/12
m. 46b/5	m. -ligin 30a/2-3
muṣāḥib (Ar.) Biriyle musahabe eden, sohbette bulunan, konuşan	mübtelā (Ar.) Düşkün, tutkun, mübtela
m. ol- “Konuşmak, sohbet	m. ol- “Tutulmak’’
	m. -sa 23b/9
	mü‘ezzīn (Ar.) Ezan okuyan kimse
	m. 39b/6, 40a/7, 40b/3, 41a/4-10-15, 41b/4-9-10, 42a/3-15,

m. 59b/6	m. -a 13a/5
müsaḥḥare (Ar.) Ele geçirilmiş	müşrik (Ar.) Allah'a ortak kabul eden,
m. 9b/13	şirk koşan, Allah'tan başkasına
müslimān (Ar.) Müslüman	ibadet eden
m. 26a/ 4	m. -lere 73a/7
m. ol- “Müslüman olmak”	müteğayyer (Ar.) Tagayyür eden,
m. -ıcaḥ 35a/6	değişen, başkalaşan
m. -maz 6a/12	m. ol- “Değişmek”
müstağraḳ (Ar.)Gark olmuş, batmış,	m. -a 47b/3
dalmış	mütemekkin (Ar.) Yerleşen, mekânla-
m. ol- “Gark olmak”	nan, ikamet eden
m. -alar 3a/9	m. 35a/13
müstecāb (Ar.) Kabul olunmuş	müteveccih (Ar.) Yönelmiş, dönmüş
m. 48b/14	m. 45a/11
müsteḥāb (Ar.) Yapılması sevap olan	m. ol- “Yönelmek”
şeyler	m. -asın 43b/15
m. -dır 34b/11	müvekkel (Ar.) Vekil, tayin edilen,
m. ol- “Müstehab olmak”	vekil edilen kimse
m. -ur 55a/15	m. -dir 57b/12
müsteḥaḳ (Ar.) Hak eden, hak etmiş	m. kııl- “Tayin etmek”
bk. müsteḥiḳ	m. -a 69b/4
m. ol- “Haketmek”	m. -ar 62a/14
m. -an 66b/10	m. -ur 72a/9
müsteḥiḳ (Ar.) bk. müsteḥaḳ	müyesser (Ar.) Kolaylıkla ortaya
m. ol- “Hak etmek”	çıkan, nasip olan
m. -an 62b/14	m. eyle- “Nasip etmek”
müşkil (Ar.) Zorluk, güçlük, zor olan	m. -ye 20a/11
m. ol- “Zor olmak”	müzde (<müzd: Far.)bk. müjde

m. 16a/9-10

m. -ni 21a/14

m. vir-“Müjde vermek”

m. -e 17b/12

N

na‘būdū (Ar.) “İbadet ederiz” anlamına

gelen Arapça bir kelimedir.

n. -niñ 46b/10

nāfile (Ar.) Farzların dışında kılınan

namaz

n. 39a/6

nā-mahrem (Far+Ar.) Aralarında evlen

meye mani olacak kadar yakın

lık bulunmayan

n. -e 10a/10

namāz (Far.) Namaz

n. 6a/10,27b/15,28a/15, 38b/11

43b/10, 44a/9, 47a/2, 47b/10,

50a/2-6, 51a/13, 53a/4-9, 55b/

15, 59a/5-7-9-11-13-15, 64a/15

64b/2-3-5, 65a/2, 65b/8-9, 68b/

13, 69a/12, 72b/12, 74a/11, 74

b/6

n. -a 9b/4-7, 44a/4, 61b/14

n. -da 10b/2, 16b/6, 46a/11, 48

a/2, 61a/3, 72b/9,74b/7

n. -dan 14a/7, 21a/9, 22b/1-3,

46a/12, 55a/2-10, 69b/2, 71b/4

n. -ı (iy.)6a/12, 9b/4-8, 16b/10-

14,17a/12, 26a/9, 27a/5, 29a/12

46b/6, 48b/12, 56a/7, 56b/5-15,

57a/14, 57b/7-13, 64a/14, 67a/

12, 67b/2, 70a/6, 72b/8, 73b/7,

74b/4-9

n. -in 6a/11, 9b/9

n.-iñ 20a/14, 28b/9, 42b/3,

43a/10, 53a/7, 55b/13, 60a/10-

11, 63b/14, 70a/11, 72b/11,

74b/6-7

n. -ina 38b/9

n. -ından 21b/14, 22b/12, 27b/6

12, 28a/3

n. -ınıñ 44a/5-8

n. -ları (iy.) 40a/2, 73a/10,

73b/9, 74a/6

n. -ların 20b/7, 70a/14

n. -larından 20b/13

n.-a dur-“Namaza başlamak”

n. -sa 58a/9

n. kı1-“Namaz kılmak”26a/2,

30a/13, 42b/4, 60b/1, 61a/5

n. -a 65a/1

n. -an 21a/14, 64b/13

n. -ana 6a/7	69a/6,69b/1-14, 71b/2,
n. -anlara 39b/6	72b/6,73b/13, 74a/9
n. -anlardur 10b/5	n. -urlar 9a/13
n. -anlarıñ 42a/5, 57b/11, 58a/4	naşib (Ar.) Nasip, kısmet n. it- “Nasip etmek”
n. -anlarını (bel.) 50a/8	n.- (d)e 22a/5
n. -ar 75b/1	n.-(d)üp 19a/1-3, 56a/12
n. -arsa 41b/12	12
n. -dı 56a/6, 56b/4-14, 57a/13, 57b/6	n. ol- “Nasip olmak” n. -maz 62a/8
n. -dıkdan 23a/2	naşihat (Ar.) Nasihat, öğüt
n. -ınça 6a/8	n. 1b/4
n.-mağa 9b/3, 39a/2, 41b/3, 61a/7	n. -ım 11a/7 n. eyle- “Öğüt vermek”11a/6
n. -mağın 58b/4, 61a/2	n. -sün 11a/5
n. -mağdan 26a/3, 59a/1, 60b/2	n. it- “Öğüt vermek” n. -düğün 10b/10
n. -masa 60b/11	nazar (Ar.)1. Bakış, bir şeye bakma, göz atma
n. -mayalar 6b/12	n. 62b/5
n. -mayanları 61b/8	n. -ı(iy.) 47a/13
n. -mış 63b/8	n. -ın 20b/4
n. -mışca 27b/9	n. -ına 43a/2
n. -sa14a/5-15, 14b/5-8-14, 16a/12, 16b/4, 18b/8, 19a/4, 20a/2-11, 21a/8, 27b/7-13, 28a/4, 28b/4, 34b/4, 59a/4, 60b/9, 67a/1, 67b/7, 68b/10,	n. -ile 62b/5 n. it- “Bakmak” n. -(d)er 68a/9-10 n. -di 75b/8 n. -meye 10a/10

	n. -mez 62b/5		n. -im 16a/2
	2. Düşünme		ne için Niçin
	n. 1b/3		n. 50a/4
	n. eyle- “Düşünmek” 2a/12		ne kadar Ne kadar
ne	1. Ne (soru zamiri)		n. 9b/6, 14b/10, 16b/15, 22a/1,
	n. 5a/14, 8a/2, 14a/12, 42a/15,		31a/7, 39b/7-8, 42b/1, 50a/2,59
	55b/11, 68a/11, 71a/10, 71b/11		a/1, 59b/7, 63a/15, 66a/14, 68b
	75b/6		/6, 73b/1, 75a/12
	n. -dir 8a/2, 35a/12, 36b/3, 58b/		nekırız (<Ar. niķris)Vücutta daha çok
	12		el, ayak parmaklarında ve ek-
	n. -dür 15a/13, 36a/4		lemlerde ortaya çıkan, ağrılı
	n. -ye 62a/6		şişliklerle seyreden bir hastalık
	2. Ne (soru sıfatı)		n. 38b/4
	n. 1b/14, 2a/3-10, 9b/10, 43a/		nesne Nesne
	12, 44a/13		n. 29a/8-14, 65a/7, 70b/4,
	3. Nasıl, ne şekilde (zarf)		72b/2
	n. 28a/12, 45b/14		n. -den 11b/9, 27a/3, 34b/13
ne‘am (Ar.) Evet olur manasında			n. -lerden 24b/14, 25a/4
cevap edatıdır.			n. -ye 50b/2
	n. 5a/12		neste‘in (Ar.) “Yardım dileriz”
nebi (Ar.) Peygamber			anlamına gelen Arapça kelime.
	n. 39b/15, 51b/10		n. -in̄ 46b/11
	n. -ler 34a/11, 40a/10, 61a/12,		netekim Nitekim
	69a/3		n. 19b/14
necāset (Ar.) Pislik			ne‘üzü bi’llāhi (Ar.) “Allaha sığınırız,
	n. 36a/6-7		Allah korusun.” anlamına gelir.
nefes (Ar.) Soluk, nefes			n. 4a/13
	n. -ile 30b/11		nevbet (Far.) Davul

	n. -idir 39a/11		n. -ye 44a/10
nice	Nasıl bk. niçe		n. it- “Niyet etmek”
	n. 6a/8, 8b/2, 36b/14, 47a/8, 50a/5,50b/11, 65a/9, 75a/15		n.-(d)e 31b/9, 32a/12,36 b/13, 39a/2, 40b/12, 44a /5, 53b/3-4-5, 65a/3-11
	n. -dir 5b/5-12, 50b/11		n.-(d)esin 30a/10
	n. -dür 5b/9		n. -dim 44a/7
niçe	bk. nice		n. -düm 44a/5, 65b/3
	n. 4b/2, 5b/5-13, 6a/4, 12a/13, 47a/7, 63a/3	Nūḥ	(ka.)Hz. Nuh peygamber
	n. -dir 4a/5		N. 10b/13, 11a/1-2-4-5-7
niçün	Niçin		N. -a 10b/12
	n. 2a/9-12, 3a/14, 3b/7-12, 4b/ 12, 6a/14, 11b/6	N. tūfānī	“Nuh Tufanı”10b/12
nidā	(Ar.) Seslenmek, çağırarak, haykırmak, ses vermek	nūn	(Ar.) Kuran alfabesinde yirmi beşinci harf. Ebced hesabına göre değeri ellidir.
	n. it- “Bağırarak, seslenmek”		n. -ı (iy.) 46b/10-11
	n. - (d)er 75a/4, 75b/4	nūr	(Ar.) Işık, ziya, nur
nifas	(<nifās: Ar.) Loğusalık		n. -dan 19a/13, 21b/3-7, 67a/3- 4, 68a/8
	n. -dan 35a/2		n. -ı (iy.) 19b/11, 28a/1, 67a/5
ni‘met	(Ar.) Azık, yiyeceğe, içeceğe dair şeyler		n. -ıdır 26b/9
	n. -leriñ 54a/6-7		n. -ıdır 11a/15, 11b/3
niyāz	(Ar.) Yalvarma, dua etme		n. -in 7a/13-15
	n. it- “Yalvararak, dua etmek”		n. -ından 19b/11
	47b/8		n. -iñ ıla 31b/4
niyyet	(Ar.) Niyet, maksat	n. ol- “Nur olmak”	
	n. eyle- “Niyet etmek”		n. -a 16b/12, 28a/1
	n. -se 9a/15		

O

oçak Ateş yakmaya yarayan yer,

ocak

o. 29b/2

od Ateş

o. -a 21a/1, 64b/12

o. -dan 4a/14, 4b/4

o. -ı (iy.) 4b/9, 29a/7, 32b/10

o. -ından 39b/5, 42a/6

o. -ların 35b/14

o. -undan 32a/14

oğlan Oğlan

o. 57a/3

o. -çıkları (bel.) 8b/10-11

o. -larından 57a/2

oğul Oğul, erkek çocuk

o.-ı (iy.) 13b/4

o. -ını 13b/5

o. -uñ 57a/10

oku- Okumak

o. 24b/2, 26a/15, 30b/8, 39a/9

o. -dıkça 47b/2-3

o. -duğı (iy.) 72b/9-10, 74b/8

o. -duğda 53a/14

o. -ğıl 15a/15, 15b/2-13, 26b/2

o. -maya 33b/11, 38a/11, 50b/9

o. -mış 22b/2

o. -rken 33b/9, 46b/4, 47a/7,

52b/4

o. -rlar 27b/4

o. -rsa 42a/14

o. -sa 14a/7, 14b/2-15, 15b/10,

18b/9, 20a/4-12, 21a/6, 21b/14,

23a/10, 23b/9-14, 25b/5-9-13-

15, 27b/8, 28a/7, 28b/6-11, 33

a/13, 33b/5-15, 34a/3-5-8-9-10,

46a/11-13, 47b/11, 53a/12, 55a

/10-14, 60b/11, 65a/10, 65b/7,

66a/4-13, 66b/3, 72a/7

o. -ya 16a/1, 16b/8-9, 19a/6,

21a/9, 24a/3, 28b/10-12, 29a/5,

33a/2, 33b/13, 34a/12, 43b/11,

44a/3, 44b/13, 46a/7, 47b/14,

48a/11, 53a/4-15, 53b/9-12, 54

b/13, 65b/7-14-15, 66a/1, 67b/

9-11-12-14, 69a/8, 69b/2, 70a/

3-5-7, 72b/7, 73a/15, 73b/15,

74a/10-11-13

o. -yan 68b/13

o. -yaniñ 29b/9, 42a/7, 76a/4

o. -yanlar 29b/8, 76a/3

o. -yasın 26b/8-9

okun- Okunmak

o. -duğı (iy.) 39a/14

o. -urken 14b/13

- ol** 1. O (İşaret zamiri)
o. 4a/15, 4b/4, 7a/15, 7b/7-11, 11b/2, 13b/8, 15a/13, 16a/2, 16b/6, 22a/3, 22b/8, 24b/9, 28a/14, 29a/10, 44a/3, 47a/9, 49b/1, 50b/3, 57b/15, 62a/3, 69b/2, 75a/12
o. -dur 2a/2, 2b/11, 6b/9, 8a/4, 56a/14, 56b/9
2. Ol (İşaret sıfatı)
o. 1b/6-14, 2a/13, 2b/14, 3b/2-10, 4a/1-7, 4b/2-8-15, 5a/9, 6a/2-10, 6b/4, 8a/5, 9a/6-8, 10a/10, 10b/14, 11b/12, 12a/10-11, 13a/9, 14a/2-9-12, 14b/3-6-9-15, 15a/1-2, 15b/12, 16a/2-3-8, 16b/11-14, 17a/1-2-5-6-8-9-13, 17b/5-12-13-15, 18a/7-8, 18b/14, 19a/10, 19b/1-6-9, 20a/13-14-15, 20b/2-7-8-9, 21a/6-14, 21b/1-5-7-10-15, 22a/2-5, 22b/5, 23a/5-6-10-13, 23b/4-10, 24a/1-7-10, 25b/7-10-14, 26a/5, 26b/4, 27b/3-10-15, 28a/8-11, 28b/7-8, 29a/7, 29b/13, 30b/5, 31a/8, 31b/1-7, 32a/11, 33a/6, 33b/1-5, 34a/1-3-4, 34b/4, 35a/15, 35b/5-10, 36a/9, 36b/6-9, 37a/9-11, 39a/1-3-12, 39b/1-9, 40a/3-15, 42a/1-14, 42b/10, 43a/1-15, 43b/3-5-7, 45a/9, 45b/1-6, 47b/7, 48a/10, 53a/3-7, 54a/9, 54b/14, 55a/55a/14, 55b/2, 56a/6-11, 56b/5-6-15, 57a/14, 58a/6-10-12-14-15, 58b/11-13, 59a/6, 59b/8, 60a/1-3-11, 60b/4-13-15, 61a/4, 61b/4-8-14, 62a/9-10-13-15, 62b/5, 63a/9, 64a/5-15, 65b/5-8, 66a/4-9-15, 66b/5, 67a/2-3-7-12-13-15, 68a/2-8-9-11-13, 68b/2-4, 69a/1-3-8-9-10-12, 69b/3-4-5-6, 70a/6-9-12-14, 70b/4-6-9-13-15, 71a/4-5-6-10-12, 72a/6-7-9, 72b/8-9-11-12, 73a/2-4-6, 73b/1-3-5-15, 74a/1-8, 74b/2-6-7-9-10, 75a/9, 75b/1
- o. arada** “o arada” 30b/5, 31b/1, 32a/11, 40b/11, 43a/7, 47b/1, 49b/1, 52b/13, 65a/13
- ol-** 1. Olmak
o. 6a/9, 11b/2, 30a/14, 40a/2-8, 42b/2, 50a/7, 57b/15, 65a/14, 71a/7
o. -a 3b/11-12-14-15, 4a/2-8, 9b/12-13, 11b/11, 13a/5-8-13,

- 13b/6, 15a/3, 16a/5, 16b/13, 17a/4, 18b/5, 19a/11-15, 19b/1-6-7-8-12, 20b/6-11, 21b/2, 22b/11, 23a/10, 23b/3, 24a/1-8-11, 27a/13, 28a/1-10-11, 29a/7-9, 30b/5-12, 34a/14, 35b/12, 37a/13, 38b/10, 47b/3, 55b/12, 61a/12-13, 65a/5-13, 66b/7-9, 67a/4-6, 68a/6, 69a/10, 71b/12-14, 74b/13
- o. -alar 8b/7-14, 12b/2, 39b/2
- o. -an 17b/5, 40b/4, 59b/15, 62b/14, 66b/11, 67b/1-2, 71b/15
- o. -anıñ 61a/8
- o. -anlardır 6b/12
- o. -anlardır 75b/15
- o. -anları 75b/11-12
- o. -asın 43b/15, 61a/4
- o. -aydı 2b/5
- o. -ayın 50a/5
- o. -dı 11a/10, 12a/14, 12b/1, 45a/4-5, 52a/14, 57a/7, 62b/10
- o. -dı-y-ise 65b/8
- o. -duğum 45a/1
- o. -duğda 37b/14
- o. -dum 11a/11, 58a/1, 69a/13
- o. -ğıl 29b/4
- o. -ıcağ 11b/2, 14a/7, 21a/9, 31b/6, 35a/6, 55a/3, 68b/13, 69b/2, 71b/4, 74a/11
- o. -ınca 16b/13
- o. -ma 13b/8
- o. -madılar 13a/12
- o. -madın 35a/1
- o. -madı-y-ise 65b/10
- o. -mağa 28b/1
- o. -mağ-ıçun 29b/8, 76a/3
- o. -mağdan 30a/5
- o. -mağdır 42b/11
- o. -mamış 34b/3
- o. -maya 9b/11, 26b/15
- o. -mayanlardır 27a/7
- o. -mayasın 44a/1
- o. -mayaydım 2b/6-7
- o. -mayınca 45a/3
- o. -maz 6a/12, 9b/8, 37a/8, 45a/3, 46b/6, 55b/3, 62a/7-8
- o. -mazız 54a/8
- o. -mazsın 50a/4
- o. -mış 5a/6, 17a/4, 30a/9, 56a/8
- o. -mışdur 45a/11
- o. -sa 4a/4-6, 23b/9, 25a/14, 32b/11-12, 40a/7, 45a/9, 48a/3, 50a/13, 53b/9, 56a/11, 58a/13-15, 61a/10, 61b/14, 63a/11, 70a/11

75a/14

o. -sun 24b/8, 51b/12, 52a/3-4,

68a/15

o. -ucağız 6b/14

o. -uñ 58a/4, 71a/3, 74b/4

o. -unca 31b/8, 37a/2

o. -up 64b/13, 74a/2

o. -ur 4a/13, 4b/15, 5a/1-3-4-5,

6b/15, 9b/8, 12a/13, 12b/2, 24b

/12, 25a/2-4-6-12, 33b/2, 34b/1

3, 36a/15, 39a/12, 43b/9, 45a/7,

46b/5, 55a/15, 55b/3, 60a/5, 62

a/4-6, 62b/1, 65a/9, 67a/8-14,

67b/1, 68b/5, 70b/5, 72a/4, 73a

/3, 73b/4, 74b/11

o. -uram 43b/6, 54a/3

o. -urlar 9a/14, 54a/10, 64a/6

o. -urız 54a/6

o. -ursa 3a/2-13, 15a/9, 17a/13,

37a/1, 38a/8, 42b/1, 48a/14,

69a/9

o. -ursın 3b/12, 4b/2, 11b/7, 12

b/3

o. -urun 3b/4

2. Bulunmak, mevcut olmak

o. -a 5a/9, 19a/12-13-15, 19b/2

4-9, 20a/15, 21b/7-8, 45b/3, 64

b/9

o. -an 64b/15

o. -duğı (iy.)64b/6

o. -maya 24a/15

o. -sa 32a/2

o. -urlar 71a/9

o. -ursa 15a/9, 73b/3-6

3. Bulunmak, bir durumda

olmak

o. -a 20a/13, 21a/15, 58a/10-11

o. -an 49a/8, 53b/1

o. -dı 51a/8, 51b/6

o. -ğıl 21b/4

o. -masa 60b/12

o. -maya 12a/1-2

o. -sa 23a/9, 59a/6-8-10-12-14,

59b/1-3-5-6-7-8-9

o. -up 59a/4

o. -urlar 7b/13

o. -ursa 53b/2

4. Gerçekleşmek, yapılmak

o. -acağdır 45b/14

o. -duğına 50a/11

5.(Zaman bildiren kelimelerle)

yaklaşmak, gelip çatmak, geç-

mek, tamamlanmak

o. -a 25a/8-13

o. -dı 25a/10

o. -ıcağ 25a/9

ağır o. āhīr o. aķ o. a‘mā o. arķ
 o. āsān o. ‘āsī o. az o. ‘azāb o.
 ‘āzāt o. ‘azīm o. baĥīl o. bātīl
 o. bī-namāz o. cema‘āt o.
 cemi‘ o. cenābet o. dār o. danıķ
 o. dođmıř o. dostu o. dūrüstü o.
 emīn o. epsem o. fā‘ide o. fānī
 o. fāriğ o. farzı o. ġāfil o. ġanī
 o. gice o. giriftār o. gitmelü o.
 güler yüzli o. ĥalk o. ĥarām o.
 ĥāşıl o. ĥavāle o. ĥayınlık itmiş
 o. ĥāzır o. hediyye o. helāk o.
 ĥıřım o. ĥükmi o. iĥtiyāc o.
 iķtizā o. imām o. ĩmānsız o.
 ķābil o. ķabül o. ķaĥır o. ķaĥil
 o. kāmīl o. ķara o. ķarañuluķ o.
 kefāret o. kıtlık o. ķomřu o.
 lāzım o. maĥvı o. maķbül o.
 ma‘lūm o. melül o. merdūd o.
 meřġül o. muķayyed o.
 muřaĥīb o. muĥī‘ o. muřallať o.
 mübārek o. mü‘ezzin o.
 münevver o. müřaĥĥare o.
 müslimān o. müstağraķ o.
 müsteĥāb o. müsteĥaķ o.
 müřābihe o. müstehik o.
 müşkil o. müteğayyer o.
 müteveccihe o. nařīb o. nūr o.

oruclı o. pāk o. rāzı o. rūsivā o.
 şaburlu o. şabursız o. şadır o.
 şakin o. ser-fezān o. seyrek o.
 şık o. řākir o. řād o. řādımān o.
 řehīd o. tamām o. tamuluķ o.
 řanıķ o. tevekkel o. tevĥīk o.
 řopraķ o. vācib o. vāķı‘ o. var
 o. yādigār o. yaķın o. yalan o.
 yeyni o. yoĥsul o. yoldaş o.
 zā‘il o. zikir o. ziyāde o.

olun- Olunmak, edinmek, yapılmak
 o. -an 17b/3, 20a/9, 68a/1
 o. -dı 10b/2, 17b/5, 33b/14
 o. -ur 14a/12
 emir o. ķabül o. rivāyet o. zikir
 o.

ol vakte Ol vakitte
 o. 4b/2, 37a/12, 39a/1

omuz Omuz
 o. -ına 37a/4-5

on On (10)
 o. 16b/8, 18b/9, 21a/7, 22a/12,
 25b/5-9, 46a/13, 69a/7, 69b/15,
 70a/2-3, 72b/5, 73a/15, 73b/14
 o. -dan 59b/5

on beş On beş (15)
 o. 14a/6, 61b/15, 67b/8-10-11-
 13

o. -inci 72a/3-4-11-12, 73a/1-10-13-14	o. -mış 30b/5, 34a/1
o. -inde 69b/11-12, 71b/15	o. -mışca 17b/8-12, 18a/6-12-15, 63b/9
on biñ On bin	o.-sa 4b/1-3, 17b/3-7-11, 18a/4-11-14, 70b/4, 71a/15, 72a/3, 73a/2
o. 18a/14, 20b/5	
on bir Onbir (11)	
o. 68b/9	
on drti On dört (14)bk. on drt	oruclı Oruclı
o. 20b/10	o. ol- “Oruclı olmak”
on drt (14) bk. on drti	o. -a 30b/12
o. 5a/6-7	‘ Oşmn (ka.) nc Halife Hz. Osman
on iki On iki (12)	O. 5b/9
o. 21a/9-10, 71b/1-3	O. -dan 5b/10
on sekiz On sekiz (18)	otur- Oturmak
o. 22a/14	o. -a 38a/5, 50b/9-12, 54b/12, 64b/7, 65a/1
on toğuz biñ drt yz On dokuz bin drt yz	o. -alar 51a/2
o. 59b/4	o. -irken 26a/12
orta Orta	o. -ırsa 50b/11
o. -sından 70b/12	o. -ma 27a/15
ortak Ortak	o. -mağı 50b/10
o. - (đ)ıñ 7a/4	o. -mışken 1b/9
o. -lığı 51b/3	otuz drt Otuz drt (34)
oruc (<rze:Far.) Oruç	o. 66a/13
o. dut- “Oruç tutmak”70b/12	otuz  Otuz  (33)
o. -a 72a/12	o. 55a/3
o. -anlara 71a/11-12	ov- Ovmak
o. -mağa 70b/9	o. -a 37a/6

oyna- Oynamak
o. -rlar 8b/11-12

oynat-Karşısındakini aldatıp oyalamak
o. -(d)ursın 6a/5
o. -(d)urum 6a/3

Ö

ödünç Ödünç
ö. **vir-**“Ödünç vermek”
ö. -se 22a/13

ög Akıl
ö. -üne 9b/7

ög- Övmek
ö. -erim 48a/13
ö. -üp 51a/10

öğret- Öğretmek
ö. 72b/4
ö. -(d)eyim mi 72b/3

öküz Öküz
ö. 63b/15

öl- Ölmek
ö. -se 47b/10
ö. -ür 62a/10-11
ö. -ürken 62a/1-9
ö. -ürse 18a/7, 74b/11

öldür- Öldürmek
ö. -di 13b/12

ölü Ölü
ö. -niñ 16b/5
ö. -sin 17a/11

ölüm Ölüm
ö. 21a/3

‘Ömer (ka.) İkinci halife, Hz. Ömer
‘Ö. 5b/4

‘Ö. -iñ 5b/7

‘ömr (Ar.) Ömür
‘ö. 17a/3

‘ö. -i (iy.) 5a/1, 25a/7, 62a/4

‘ö. -iñde 10b/10, 20a/2

‘ö. -ini (bel.) 70b/6

öñ Ön, ön taraf
ö. 64b/8

ö. -inde 1b/7

ö. -inden 64b/8

ö. -lerince 40b/1

ö. -ünde 5b/15, 61a/12

ö. -ünden 64b/10-14

öñidin Önce bk. öñüdün, öñünce
ö. 13b/1, 22b/12

öñüdün bk. öñüdin, öñünce
ö. 11b/8, 66b/15

öñünce bk. öñidin, öñünce
ö. 26b/13

öri Dik

ö. 48a/8	p. -iñ 39a/1, 42b/10, 43a/1
ö. dur- “Ayakta durmak”	pāk (Far.) Temiz, pak
ö. -urken 53b/10	p. 30a/15, 30b/3, 38b/12, 43a/2, 63b/1-7
ört- Örtmek	p. ol- “Temiz olmak”
ö. -e 37b/4	p. -a 35b/12, 69a/10
ötürü Ötürü, dolayı bk. ötürü	p. -miş 30a/9
ö. 11a/9, 22b/4, 24b/13, 25a/4- 5, 40a/4, 43a/2	pāre (Far.) Parça, kesinti
ötürü bk. ötürü	p. p. eyle- “Parçalamak”
ö. 11b/10	p. -yen 10a/13
öyle Öyle, o şekilde	p. p. it- “Ayrırmak, parçala- mak”
ö. 68a/15	p. -(d)en 10a/12
öyle Öğle	pārele- Parça parça etmek
ö. 18b/7, 56b/1	p. -r 4b/9
ö. namazı “Öğle namazı”	parmağ bk. barmak
ö. -ndan 58b/7	p. -larını 38b/15, 39a/5
ö.-mı (bel.) 56b/6, 67b/6	pehriz (Far.):Perhiz kelimesinin halk ağzındaki şekli
ö.-mñ 56a/14, 65b/4-10	p. it- “Metinde dilini tutmak anlamında”
öz Öz, kendi	p. -(d)enlerdir 10a/3
ö. -üñe 51b/10	pençşenbi Perşembe bk. pençşenbih, pençişenbiye
	p. 17b/6
	pençşenbih (Far.) bk. pençşenbi, pençişenbiye
	p. 14a/14, 71a/15

P

pādişāh (<pādšāh: Far.) Padişah,
hükümdar
p. -a 39a/13
p. -dır 48a/13
p. -ı (bel.) 42a/1

pençeşenbiye bk. pençeşenbi,

pençeşenbih

p. 71a/15

perde (Far.) Kulun Cenâb-ı Hak'la

alışverişine ve râbitasına engel

olan düşünce, duygu vb

p. 45b/1

p. -niñ 45b/2

pes (Far.) Nihayet, sonra

p. 4a/1, 25a/12, 33a/1, 33b/9,

35b/2-10, 36a/12, 37a/6, 37b/

13, 39a/14, 39b/2, 40b/12, 42

b/11, 43b/7, 44a/1, 45a/12, 46

b/6, 47b/1, 50b/10, 51b/6, 52a/

13, 52b/12, 53a/3-7, 58a/1-5

61a/1, 63b/1, 64a/6, 70b/13,

71a/14, 75b/5

peygamber (<peygâmbër: Far.)

Peygamber

p. 2a/8, 11a/2, 14a/3-10-13,15a

/9, 16b/3, 18b/6, 20b/4, 22a/10-

14, 23a/1, 24b/10, 25b/11, 32b/

3, 33a/14, 37b/6, 40a/9, 43b/4,

51b/13, 52b/10-11, 56b/3, 57a/

5-12, 57b/2-4, 60a/14, 62b/9,

66a/13, 66b/9

p. -e 13b/4-11-13-15, 55b/6-11,

61a/6

p. -i (bel.) 52a/8, 52b/8, 57b/3

p. -ile 66b/7, 74b/13

p. -iñ 56a/2-15, 56b/10, 57a/2,

60a/5

p. -ler 1b/7, 11b/8, 18a/8, 66b/7

p. -lerden 56a/1

p. -lere 13b/1, 58b/10

p. -leriñ 63a/6

p.-ler serveri Hz. Muhammed

1b/7, 18a/1-2

pür (Far.) Pür, dolu

p. 28a/1

R

râ (Ar.) Arap alfabesinin onuncu harfidie.

r. -sını (bel.) 46b/8

Rabb (Ar.) Allah

R. -i (iy.)48b/13, 54b/5, 68a/12

R. -ilerine 39b/14

R. -iniñ 46b/8

R. -ümi(bel.) 48a/13, 49b/2

R. -ümsin 16b/10

radıya'llâhu 'anhu (Ar.)‘‘Allah ondan razı olsun’’anlamında kullanılır.

r. 5b/4, 16a/15, 18b/5, 20a/1,20

- b/12, 21b/12, 23a/7, 24a/12,
35a/9, 36b/1, 39b/11, 45a/14,
73a/11
- raḥmet** (Ar.) Acıma, esirgeme, koruma
merhamet etme
r.47b/1, 52b/15, 54b/6-7, 62b/5
r. -e 9b/11
r. -i (iy.) 51b/12, 73a/3
r. -ile 68a/9
r. -iñ 54a/15
r. -ine 3a/9
r. bul-“Rahmet bulmak”
r. -maz 9b/13-14
r. it-“Merhamet etmek” 51a/
13, 54b/6, 71a/12
r. -(d)er 39b/4, 47a/14,
73a/6-7
r. -di 75b/9
r. -dim 71a/13-14
r. -medi 76a/1
r. -mez 73a/9
- raḥmetu’llāhi** (Ar.) “Allah onlara mer-
hamet eylesin” anlamındadır.
r. 67b/3
- raḥmetu’llāhi Te’ālā** (Ar.) Rahmetul-
lahi Teâlâ
r. 37a/10
- rākıdın**(Ar.)Hareketsiz, durgun
r. 63b/4, 74b/1, 75a/8
- Ramazān**(Ar.) Ay takvimine göre
dokuzuncu ay. On bir ayın
sultanı
R. 75a/3
R. ayı “Ramazan ayı”75a/1
R.-niñ 74b/14
- rāzı** (Ar.) Rıza gösteren, kabul eden,
boyun eğen
r. ol-“Razı olmak”
r. -dum 58a/1, 69a/2
r. -ma 13b/8
- Receb** (Ar.) Üç ayların ilkidir.
R. ayı “Receb ayı”
R. -dur 17a/15
R. -nı (bel.) 71a/ 11
R. -niñ 69b/11, 70a/15,
70b/1, 71a/3-14, 71b/15
72a/2-11-15, 72b/5
- rek’at** (Ar.) (Namazda) Rek’at
bk. reke’at, rike’at
r. 56a/5, 56b/4-14, 57a/13, 57b/
6, 58b/13, 59a/5-7-11-13, 59b/
2, 60b/1-2, 64a/15, 64b/2-3, 65
a/1-10-15, 65b/8-11, 67a/1, 67

- b/7, 68b/10, 69a/6-15, 69b/14,
71b/1, 72b/6, 73a/14, 73b/13,
74a/9
r. -den 53a/14, 68b/4
r. -i (bel.)50b/7
r. -inde 53b/8, 59a/4, 65b/5-6,
67b/7-9-11-13, 68b/10, 69a/6,
72b/6, 73b/13, 74a/9, 74b/6
r. -ine 59a/7-11-12-14, 59b/1-4
- reke'at** (<rek'at:Ar.) bk. rek'at,
rike'at
r. 14a/15, 14b/5-8-14, 16a/12,
26a/3, 27b/7-9-13, 28a/4, 28b/
4-8, 34a/13, 60a/11
r. -de 14a/5-15, 14b/14, 26a/2,
27b/7, 28a/5,
r. -den 53a/4-10
r. -i (bel.)59b/1-4
r. -inde 28b/9, 65b/5-6, 68b/10,
69a/6, 69b/1-15, 70a/1-2-4, 71
b/2-3, 72b/6-11, 73a/15, 73b/
11, 74a/9, 74b/6
r. -inden 53a/11
r. -iniñ 59b/9, 60a/10
r. -lerin 53a/8
- renc** (Far.) Ağrı, sızı
r. -i 16a/15, 26a/11, 63a/15
r. -ilere 15a/12
- r. -in 38b/4
- resm** (Ar.) Biçim, tarz
r. -e 51b/14, 52a/6, 53b/4
- Resûl** (Ar.) Allahın resulü, Hazret-i
Muhammed
R. 1b/1-11-14, 2a/4-7, 3a/9-12,
3b/2-5-9, 4a/2-15, 4b/4-11, 5a
10-13, 5b/3-8-11-15, 6a/3-12,
6b/1-10-15, 7a/3-6-8-12, 7b/1-
4-8-11, 8a/1-7-10-13-15, 8b/15
9a/5, 9b/9-14, 10a/5-7-11-15,
10b/3-6-8, 11a/11, 11b/3, 12a/
13-14, 12b/1-7, 13a/8-15, 14b/
4, 15a/3, 15b/5, 16a/6-11, 17a/
14, 17b/9, 18a/9, 18b/13, 19a/9
21a/3, 21b/13, 22a/6, 22b/6, 23
a/8, 24a/4-13-15, 24b/6-12, 25
b/3, 26b/12, 27b/5-12, 28a/2,28
b/2, 29a/3, 31a/5, 31b/9-15, 32
b/7, 33b/13, 35a/9, 36a/7, 36b/
/4, 39b/3-11, 40a/5, 41a/3, 45b/
4, 46a/10-14, 47b/9, 48b/10, 51
a/4-6-9, 51b/4, 54b/8, 55a/8-13
55b/14, 58b/6-11-15, 61b/9-12,
62b/15, 63a/5, 63b/5-11,64a/13
64b/11,65a/5, 66a/8, 67b/15,68
b/8, 69a/4-14, 69b/10, 70a/5,
70b/2-10, 71a/1, 72a/2, 72b/2-

- 4-15, 73a/12, 73b/4-11, 74a/7,
74b/15, 76a/1
R. -den 36b/2, 67b/3
R. -e 36a/3
R. -i (iy.) 66b/12
R. -idir 41a/14
R. -idür 52a/13
R. -isin 2a/11
- resūlu'llāh** (Ar.) Resulullah, Hz.
Muhammed
r. 1b/10-14, 2a/3, 5a/15, 11b/6-
7, 12b/9, 13a/1, 15a/11, 24a/14,
36a/4, 41a/13-15, 63a/3, 67a/7,
70b/9, 72b/3, 73b/3
- revā** (Far.) Uygun, layık
r. 34a/14, 37b/1
r. eyle-“Uygun görmek”
26a/5
r. -r 26a/8
r. ol-“Layık olmak”
r. -a 27a/13, 55b/12
- revān** (Far.)Akan
āb-ı revān “Akar su”
ā. -lar 19b/2
- riḥlet** (Ar.) Ölmek
r. it-“Ölmek”
r. -meye 17a/10
- rızā** (Ar.) Rızı olma, hoşnut olma
- r. -ñ 54a/13
r. -sıçun 58a/8
r. -sın 54a/4
- rızk** (Ar.) Yiyecek, nimet, rızık
r. -ı (iy.) 5a/1
r. -ından 62a/3
r. -ını(bel.) 23a/4
- ri'āyet** (Ar.) Uymak, itaat etmek
r. it-“Uymak”
r. - (d)esin 46a/9
- ribā** (Ar.) Faiz
r. 6b/9, 61b/6
r. yi-“Faiz yemek”
r. -rse 6b/9
r. -yenleri 61b/6
- Riğā'ib**(<Reğā'ib:Ar.)Recep ayının
ilk perşembe gününün akşamı
R. gicesi “Regaib gecesi”
71a/6-7
R. -niñ 70b/15
- rike'at** (<rek'at:Ar)bk. reke'at, rek'at
r. 14a/5, 16b/4-6, 18b/8, 19a/4,
21a/7
r. -de 18b/8, 19a/5, 20a/3, 21a/
8
- rivāyet** (Ar.) Haber, nakletme, nakil,
r. 67b/3, 72a/1
r. -de 15b/4, 34a/7, 43a/9,

48b/1, 49b/5

r. it-“Rivayet etmek”

r.- (d)er 23a/7, 31a/5,
36b/2, 39b/3-11, 41a/2-
9, 45a/14, 46a/10-14,
48b/9, 54b/8, 55a/8,
58b/5, 61b/2, 63b/5-11,
68b/7, 69a/14, 69b/10,
70b/2, 71a/1, 73a/11-
12, 73b/10, 74a/6-7,
74b/15

r. kıl-“Nakletmek”

r. -ur 1b/6, 35a/9

r. olun-“Rivayet olunmak”

r. -dı 33b/14

rūḥ (Ar.) Can, nefes

r. -içün 16b/5

r. -ın 18b/15

rūšen (Far.) Parlak

r. 5a/7

rūzī (Ar.) Nasip, kismet

r. kıl-“Nasip etmek”

r.-a 14a/3, 16b/3,

18a/15,

r. -ı vire 18a/6-13

rūkū (Ar.) Öne doğru eğilme

r. -a 47b/14, 48a/1, 48b/4-7

r. -da 48b/11

r. -ın 47b/15

r. -ınıñ 48a/1

rūsivā (Far.) Rezil, itibarsız

r. ol-“Rezil olmak”

r. -a 61a/13

rüşvet (Ar.) Gayr-i meşru verilen para

ya da menfaat

r. yi-“Yasa dışı bir kolaylık

sağlamak için hakkı olmayan

bir parayı almak ya da menfaat

sağlamak”

r. -rler 12b/10

S

sa’ ādet(Ar.) Saadet

ş. 49b/13

sā’ at (Ar.) Saat, vakit

s. 3b/1, 13b/6, 14a/10, 35b/1,

47b/7, 57a/8, 63a/8, 71a/12

s. -de 14a/12, 63a/9

şabāḥ (Ar.) Sabah vakti

ş. 25b/15, 56a/3, 75b/3

ş. namāzı “Sabah namazı”

ş. -ndan 56a/9-10

ş. -nı (bel.) 56a/7-8, 60a

/12-13

şabāḥat (Ar.)Güzellik

ş. 30a/14	ş. -enlerden 4b/12
şabır (<şabr:Ar.) Sabır	ş. -enlerdür 27a/4
ş. eyle- “Sabretmek”	ş. -se 4b/6-8-14, 22a/8-
ş. -ye 38b/11	11-12, 60b/10
ş. it- “Sabretmek”	şadır (Ar.) Ortaya çıkmak
ş. -(d)endir 27a/6	ş. ol- “Ortaya çıkmak”
şaburlu Sabırlı	ş. -maz 45a/3
ş. ol- “Sabırlı olmak”	şaf (Ar.) Sıra, dizi, saf
ş. -a 3b/11-12-14-15	ş. 58a/10
şabursız Sabırsız	ş. -a 10b/2, 64a/12, 64b/11
ş. ol- “Sabırsız olmak”11b/2	ş. -da 64a/14, 64b/8
ş. -alar 12b/13	ş. -larda 64b/4
saç- Saçmak, yaymak	şafâ (Ar.) Gönül şenliği, huzur,
ş. -up 63b/3	zevk
şaçıl- Saçılmak	ş. bul- “Sevinmek”
ş. -maya 34b/9	ş. -uram 12b/5
şadağa (Ar.) Allah rızası için fakirlere	ş. gel- “Safa gelmek”
verilen mâl, para gibi insanın	ş. -ür 51b/1
muhtaç olduğu herhangi bir	şâğ 1)Sağ, sol karşıtı
şey	s. 20b/2, 30b/1-10, 31a/10, 31
ş. 69a/12	b/13, 32a/5-6, 32b/1, 37a/4, 38
ş. eyle- “Sadaka olarak verme”	a/14, 44b/9, 47a/5-12, 50a/9,
ş. -dim 16b/10-11	50b/12-14, 51a/2, 53a/2-15, 53
ş. it- “Sadaka olarak vermek”	b/1-2, 64a/9, 64b/1
ş. -mekden 59b/11	2. Diri,canlı
ş. -mişce 64a/3	ş. 23a/11, 23b/6
ş. vir- “Sadaka vermek”	şağ- Arka arkaya sıralamak
ş. -enler 10a/3-4	şağ şağ- “Ağıtlar söylemek”

	s. -anlardır 8a/6	genç sahabelerdendir.
	s. -arlar 8a/7	S. -den 58b/5
şağış	Sayı	şakal Sakal
	s. -ınca 8b/4, 17a/1, 20a/15	ş. -ı (iy.) 31a/12
	26b/1,58a/15, 70a/12	ş. -ın 34a/11, 47a/3
	s. -ını (bel.) 58a/11	ş. -ınıñ 31a/13
sağı	Mersiye, ağıt	şakla- Korumak
	s. sağı- “Ağıtlar söylemek”	ş. 29b/9, 76a/4
	s. -anlardır 8a/6	ş. -ya 21a/1-3, 23b/5, 66a/6
	s. -arlar 8a/7	ş. -yalar 36b/7
şahābe (Ar.) Hz. Muhammed'i görmüş		ş. -yavuz 43b/3
ve onun sohbetinde bulunmuş		şakın- Sakınmak
müslümanlar		ş. 37a/9, 37b/12
ş. 12b/15		ş. -a 49a/9
ş. -ler 11b/6, 36a/4		ş. -an 27a/3
ş. -lerine 2a/6		ş. -mazsa 46b/5
şāhib (Ar.) sahip, haiz		sākin (Ar.) Kendi halinde olan, uslu,
ş. -ine 33b/4		yavaş
Sa' id (Ar.) Saadetli, Allah (c.c.) ken-		s. ol- “Sakin olmak”50a/7
disini sevmiş, onun rızasına		s. -ayın 50a/5
ermiş olan		s. -mazsın 50a/4
s. 73b/4-8		şal- Serbest bırakmak, salmak
Sa' id bin Ebi Vakkaş (ka.) Cennetle		ş. -dı 11b/5, 13a/4
müjdelenen on sahabelen biri		ş. -ı vire 44b/1, 53b/10
ve İslam'ı ilk kabul edenlerden		ş. -maya 47a/7
S. 39b/10-11		şalāt (Ar.) Namaz, belirli vakitlerde
Sa' id Hudri (ka.) Künyesi Ebu Said.		yapılan ibadet
Medinenin yerlilerinden ve en		ş. 27b/4

şalâtü'l hamis (Beş vakit namaz) sabah öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazları ş. 55b/13	şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem (Ar.) “Allah’ın salat ve selamı üzerine olsun.” s. 1b/8, 9b/15, 18a/2
şalât-ı hıfzı’l - ĩmān (Ar.) İman muhafaza namazı ş. 28b/4	şaltanat (Ar.) Sultanlık, padişahlık, hükümdarlık s. 50b/1 s. -1 (bel.)51b/4
şalât-ı sirāci’l-ķabir (Ar.) Kabir nur namazı ş. 27b/11	şaman Saman ş. - 1 (bel.) 65a/9
şalavāt (Ar.) Hz. Muhammed’e okunan dualar ş. 63a/1 ş. -a 65a/4 ş. -1 (bel.) 53a/14 ş. -ımız 63a/3 ş. -iñiz 63a/2 ş. -1 şerif 14a/8, 16a/13, 20a/8 ş. getür -“Salavat getirmek” ş.-e 15b/15, 16a/1, 55b/6-11, 74a/15 ş. -se 14a/1, 18b/13, 19a/9, 21a/10	şan- Sanmak, zannetmek s. -up 13b/14 saña Sana s. 2a/4-8, 4b/6, 6a/10, 7b/14, 9b/10, 11a/4-7, 12b/2, 15a/11, 28a/15, 29b/11-13, 30a/3, 31a/3-4, 32a/9, 33a/5, 43a/12, 48b/13, 52b/5, 53b/13, 54a/3-6-7-10-11-12, 57a/9, 58b/10,72b/2 şankim Sanki ş. 4b/10 şar- Sarmak ş. -mağıl 26a/13
şālih (Ar.) Faziletli, dindar, dinî emirlere uyan ş. 52a/4 ş. -ler 62a/5-8 ş. - leriniñ 51b/14	sarāy (Ar.) Saray göñül şarāyı “ Gönül” g. -na 47b/6 g. -nda 42b/13 şarıķ Sarık

ş. - (ğ)in 26a/12	s. -(d)er 50a/1
sa'y (Ar.) Çalışıp çabalama	s. -(d)eriz 54a/13
s. it- “Çalışmak”	s. -mediñ 2a/12
s. -(d)esün 46a/7	s. -medügimi 2b/2
şayıl- Kabul edilmek, farzedilmek	s. kı1- “Secde yapmak”
s. -ur 47b/10	s. -aydım 2b/6
sebeb (Ar.) Sebep	s. -dılar 2b/1
s. 2a/1, 35a/12	s. -mayam 2a/14
s. ol- “Neden olmak”	s. -i sehvi “Namazda yapılan bir yanlış için secde etme”
s. -a 24a/11	53a/13
seccāde (Ar.) Üzerinde namaz kılınan kilim	s. -ye var- “Secdeye varmak”
s. -si 43a/3	s. -a 48b/15, 49a/2, 54b/13, 68b/13, 71b/6-10
secide (<secde: Ar.) Secde	-sa 49a/2-3
s. 14b/7, 47a/6, 50a/10-11, 50b/11	sefā (Ar.) Gönül şenliği
s. -de 48b/11	s. sür- “Sefa sürmek” 37b/1
s. -den 50b/3, 71b/8	sefer (Ar.) Sefer
s. -niñ 49a/1	s. 23a/10
s. -sinde 54b/11, 71b/6, 74a/11	s. -e 23a/9
s. -sinden 74a/14	sehv-i secide (Ar.) Namazda yapılan bir yanlış için secde etme
s. eyle- “Secde etmek”	s. 53a/7
s. -mediñ 2a/9	sekisen Seksen (80)
s. -medüm 2b/8	s. 57a/3
s. it- “Secde etmek”2b/5, 59b/12	sekiz Sekiz (8)
s. -(d)e 54b/10, 74a/11	s. 14b/8, 16a/12-13, 41a/11, 59b/1
s. -(d)ecek yere 43a/5	

s. -inci 69b/12	man İbni Farisî, Selmân Farisî
sekiz biñ Sekiz bin	S. 72b/2
s. 14b/7-9-10	Selmân İbni Farisî (ka.) bk. Selmân,
selâm (Ar.) Selam	Selmân Farisi
s. 38a/8, 56b/12, 58b/9, 67a/2,	S. 72b/1-2-3
68b/10	Selmân Farisî (ka.) bk. Selmân,
s. -dan 19a/6, 20a/5, 21a/5	Selmân İbni Farisî
28b/5	S. 72b/3
s. -ı (bel.) 52a/1-3, 52b/12	sen Sen
s. -ın 27b/1	s. 2a/10-12, 6a/13, 10b/9, 13a/9
s. -iñ 51b/10	16b/9, 21b/4, 28a/12, 30b/7-14,
s. -ile 67a/2, 68b/10	32a/4, 32b/15, 50a/7, 54b/5-7-
s. it- “Selam vermek”	8, 15
s. -(d)erler 75b/2	s. -den 26a/4, 30a/2, 45a/2-6,
s. -di 58b/9	53b/15, 58b/10, 68a/11, 69a/2,
s. vir- “Selam vermek”	71a/11
s. -e 16b/9, 18b/9,	s.-i (bel.) 2a/1, 10a/5-12, 10b/3,
19a/6, 20a/4, 52b/9,	13b/7, 44b/15, 57a/11
53a/15, 53b/3, 64a/12,	s. -iñ 2a/2, 3a/6-10, 4a/6, 7b/5-
71b/4	9-12, 9a/1-13, 10a/15, 10b/6,
s. -irlerse 38a/7	13a/13, 26a/6, 26b/1-3, 28a/12-
s. -meye 38a/6	14, 30b/8, 31b/4, 41b/11,
s.-se 21a/5, 52b/11	42a/4, 45a/2-5, 49b/10, 54a/1-
selâmet (Ar.) Salimlik, eminlik, korku	13-15, 54b/3, 59a/3, 60b/9
ve endişeden uzak olma	s. -iñdür 54a/5
s. 23a/11, 23b/6, 27a/11	s. -üñ 12a/7
Selmân (ka.) İslamiyet’i kabul eden	s. -üñle 6b/4
İran asıllı ilk sahabelidir bk. Sel-	ser-be-ser (Far.) Baştan başa

- s. 5b/14
- ser-cümle** (Far.) Bütün, hepsi
s. 17b/15, 18a/1, 20b/1, 22b/10, 23b/13, 26b/3
- ser-fezān** (<serefrāz:Far.) Benzerlerin den üstün olan kimse, seçkin
s. 6b/12
- server** (Far.) Baş, reis, seyyid
s.-i (iy.)(peygamberler s.) 1b/7
s. -i enbiyā 18a/1
- sev-** Sevmek
s. -enlerdir 27a/8
s. -er 29b/5
s. -mez 29b/6
s. -mezin 3a/12, 3b/1-5-8
s. -mezsın 3a/14, 3b/4-7
- şevāb** (Ar.) Sevap, mükafat, hayır
ş. 14a/2, 36b/3, 39b/7-8, 42b/1-2, 45b/7, 46a/12-13, 57a/4, 59a/2, 60a/15, 62a/7, 63b/9-15, 64a/1-2-3-4-7, 65a/8, 66b/1, 67a/7, 68a/2, 68b/4-7, 70b/15
ş. -ı (iy.)5a/4, 20a/14, 24a/9, 33b/3, 39b/15, 40a/5, 53b/5, 55a/1, 59a/5-7-9-11-13-15, 59b/2-4-10-12, 60a/11, 61a/5, 64a/5, 64b/2-3-5
ş. -ın 14b/2, 16b/5, 17a/4-7, 46a/6, 56a/9, 56b/7, 57b/1-10, 59b/9, 60a/10, 66a/11, 70a/11-15, 72b/10-12, 74b/7-8
ş. -ınca 66a/15
ş. -ından 63b/14
ş. -ını(bel.) 17b/3, 33b/8
ş. -lar 16b/3, 17b/8, 18a/6-13-15, 22a/3, 26b/1, 27b/9, 34a/2-4
ş. -ları (iy.)33b/11
ş. -ların 34a/4, 58b/4
- seyrek** Seyrek
s. 32b/12
- seyyidi'l istiğfār** (Ar.) Dil ile yapılan tevbe ve istiğfarın en büyüğü.
s. 25b/12
- şı-** Kırmak
ş. -dı 2b/15
ş. -yan 7b/9
ş. -yar 7b/11
- şıçra-** Şıçramak
ş. -maya 31b/1
- şiddik** (Ar.) Pek doğru, sözünün eri
ş. 40a/5
ş. -lardan 34a/8
ş. -layup 52a/8
- şidk** (Ar.) Doğruluk
ş. -ı (iy.) 40b/13

şıfat (Ar.) Özellik, vasıf, sıfat	yanında bir ağaçtır ki ötesine hiçbir mahluk geçemez.
ş. -lu 13a/3	
ş. -larınıñ 42b/3	s. 18b/4
şığ- Sığmak	s. -da 51a/6
ş. -maz 44b/2	sil- El yüze sürmek
şığa- Elini sürmek	s. -e 29a/2
ş. -maya 47a/4	sîn (Ar.) Mezar
şığın- Sığınmak	s. - i (iy.)62a/15
ş. -uram 29b/12-13, 31a/3-4,	s. -inde 60a/1, 62a/1-13
32a/9, 33a/5, 53b/13	s. -inden 20b/10
ş. -urun 30a/4	s. -ine 16b/12
şıhhat (Ar.) Sıhhat, sağlık	sifir Sinir
ş. 27a/11	s. -lerinde 16a/4
şık Sık, seyrek karşıtı	sirâci'l kabir (Ar.) Kabir nuru
ş. 32b/11	s. 27b/13
ş. -ise 31a/12	sirke Sirke
şırâţ (Ar.) Sırat köprüsü	s. 27b/3
ş. 32b/15, 33a/5	sirül- İtilmek
ş. -a 47a/11	s. -üp 42b/14
ş. -ı (bel.) 14b/3	siz Siz
şırâta'l müstaķim (Ar.) Doğru yol	s. 32b/9-11, 45a/14, 58a/3,
ş. -e 68a/4	71a/13, 74b/4
sırça barmak Serçe parmak	s. -iñ 63a/2
s. - (ğ)ıla 32b/5-6	şoĝu- Soĝumak
s. - (ğ)ınıñ 19b/10	ş. -maya 53a/1
sidik Sidik	şoĝbet (Ar.) Konuşma
s. 25a/3	ş. 52b/5
sidretü'l muntehâ (Ar.) Arşın sağ	ş. -de 52b/6-14

	ş. -im 6b/12	/7-11, 65b/2-5-6-11, 66a/1-12,
	ş. -iñ 6b/11	67a/1, 67b/7, 68b/3
şoķ-	Sokmak	ş. -ki 65b/6-12
	ş. -a 30b/2-3, 38b/15, 40b/11	şor- Sormak, sual etmek
	ş. -up 31a/13	ş. 2a/3
şol	Sol, sağ karşıtı	ş. -arsın 2a/3
	ş. 29a/12, 30b/2, 31a/1, 31b/13,	ş. -ayın 2a/8
	32a/6-10, 32b/1-5-6, 33a/1, 37a	ş. -dular 35a/10
	/4, 38a/4, 44b/9-10, 47a/12, 50	ş. -maz 60b/13
	a/10, 50b/15, 53b/3, 64b/3	şorı Soru
şoñura	Sonra	ş. -sız 27a/1
	ş. 6b/15, 12a/4, 16b/9, 19a/7,20	şovıķ Soğuk bk. şovuk
	a/4-5-8, 20b/13, 21a/5, 21b/14,	ş. 19b/8, 38b/3
	22a/9, 22b/1, 23a/2, 25a/14, 26	şovuk bk. şovıķ
	b/7, 27b/6-13, 28a/4, 28b/5-12,	s. 38a/4, 38b/4
	29b/14, 30a/5-10-14, 30b/9, 31	söyle- Söylemek, demek
	a/9, 31b/13, 32a/2-6-7-15, 32b/	s. -di 13a/1
	5-13, 33a/1-7-13, 33b/13-15,34	s. -digiñiñ 60b/5
	a/8-13, 34b/11-14, 35a/3-8-14,	s. -meden 65b/13
	35b/2-3, 36b/4-11-14, 37a/1-4-	s. -mekdir 29a/13
	5, 38a/5-11, 38b/12, 39a/4-6,	s. -meye 34b/7, 38a/10, 65a/4-
	39b/6, 40a/9-10-11, 40b/4-9,42	7-13
	a/2, 42b/12, 44a/3-4-15, 44b/7-	s. -meyenlerdir 10a/2
	12, 45a/7, 45b/3, 46a/6, 48b/8,	s. -se 65a/7
	49a/3, 50a/9, 50b/2-3, 53a/5-	s. -yelim 1b/4
	10-11-14-15, 53b/3, 54b/10, 55	s. -yen 1b/13-14
	a/5-10-11, 55b/6-10, 56a/10,58	s. -yene 65a/13
	a/2, 58b/8, 60b/14, 63a/12, 64a	s. -yenler 7a/2

	s. -yenlerdir 7a/2-3		ş. -yun 15a/14, 62a/12
	s. -yenleri 61b/7		
	<i>yalan s.</i>		
söz	Söz, kelam, laf	su'âl	(Ar.) Sorma, soru
	s. -den 10a/3		s. 36a/3
	s. -e 1b/3		s. eyle- “Soru sormak”
	s. -i(iy.) 42a/13		s. -diñ 2a/10
	s. -leri 11b/3		s. it- “Soru sormak”
	s. -lerini(bel.) 2a/5, 5a/11		s. -diler 36b/2
	s. -ümle 6a/11	şubhu	(<şubh: Ar.) Sabah, sabah vakti
	s. -üñ 41b/11, 42a/4		ş. 25b/9-12, 63a/11
	s. -üñe 9a/2		ş. şâdıķ “Tan yerinin ağarması”
	s. işit- “Söz işitmek”		ş. -da 22b/12
	s. -(d)üp 75b/15	sultân	(Ar.) Padişah, hükümdar
	s. söyle- “ Söz söylemek”		ş. -dur 41a/1
	s. -meye 38a/10, 65a/13		ş. -dır 57a/10
		şun-	Sunmak, uzatmak, vermek
			ş. -alar 20b/3
şu	Su		ş. -duķda 8a/4
	ş. 26a/11, 30a/15, 31a/14, 32b/1, 34b/9, 36b/15, 38a/13, 38b/3	süre	(Ar.) Kur'anın ayrıldığı yüz on dört bölümden biri
	5-7-10		s. 47b/12-13, 53a/10-12
	ş. -da 10a/8		s. -si 46b/4
	ş. -dan 16a/3, 33b/12		s. -sin 20a/4, 26a/15, 28b/10, 47b/11, 53b/9
	ş. -ları (iy.) 19b/5		s. -yi (bel.) 33b/15
	ş. -ya 29b/1	şüret	(Ar.) Biçim, görünüş, tarz
	ş. -yı (bel.)30b/11, 31a/15, 32a/1, 32b/4, 34b/7-8, 35b/1		ş. 28a/13
	ş. -yın 37a/3		ş. -i (iy.) 62a/5
	ş. -yınıñ 33b/6		ş. -ime 10a/11

ş. -in 5b/2	s. -dir 32b/12, 35a/4
ş. -iñe 10a/8	s. -dür 35a/8, 63a/10
şuşa- Susamak	s. -e 44a/6
ş. -maya 70b/7	s. -in 65b/12
şuşuzlık Susuzluk	s. -ine 65a/11
ş. - (ğ)ı (iy.) 62a/12	2. Erkek çocukları erkeklik
ş. - (ğ)ıla 62a/11	organları ucundaki deriyi
sübhāneke (Ar.) “Seni noksan sıfatlar-	çepeçevre kesip çıkarma işi
dan tenzih ederim.” manasına	s. 34b/15
gelen Arapça bir kelimedir.	süfük Kemik
s. 50b/8	s. - (g)i (iy.)19b/13
süküt (Ar.) Susma, söz söylememe	s. - (g)inde 16a/4
s. -ile 63b/3	sür- Kovmak
Süleymān (ka.) Hazreti Süleyman	s. -di 2b/3
peygamber	s. -üp 42b/14
S. 56b/10-13	sürü- Sürümek
sündüs (Ar.)Parlak renkli, çiçekli altın	s. -rler 62b/3
veya gümüş telle işlemeli,nakış	s. -yüp 60b/15, 61b/1
lı olarak dokunmuş ipekli	süt Süt
kumaş	s. -den 19b/5
s. -den 19a/14	
sünkür -Sünkürmek	Ş
s. -üp 31a/1	Şa‘bān (Ar.) Arabi ayların sekizincisi
sünnet (Ar.) 1. Hz. Muhammed’in	Ş. ayı “Şaban ayı”
sözleri, işleri ve tasvip ettiği	Ş. -nıñ 72b/14, 73a/1-9-
şeyler	13, 73b/8-9, 74a/4,
s. 35b/12-13-15, 36a/2	74b/10
s. -den 67a/1	şād (<şād: Far.) Seviçli

ş. ol- “Sevinmek”	aracılık etme, şefaaf
ş. -dı 12b/1	ş. -i (iy.) 20b/6
ş. -ursın 12b/3	ş. eyle- “Şefaaf etmek”
şādımān (<şād-mān: Far.) Sevinçli	ş. -ye 20b/5
ş. ol- “Sevinçli olmak”	ş. it- “Şefaaf etmek”
ş. -madılar 13a/12	ş. -(d)e 66b/12, 71b/14
şāhī (Far.) Şaha, hükümdara mensup	şehādet (Ar.) Bir şeyin doğruluğuna
ş. 67a/4	inanmak, şahitlik
ş. -dir 73b/6	ş.it- “Şahitlik etmek, inanmak”
şāķī (Ar.) Haydut, yol kesen	ş. - (d) erüm 52a/9
ş. 73b/3	şehādet barmak “Şehadet parmağı”
ş. -dir 73b/6	ş. -(ğ)ın 50b/14, 53a/2
şākīr (Ar.) Allaha şükreden	ş. -(ğ)ını(iy.) 30b/2, 44b/8
ş. 4a/4	ş. -ların 40b/10
şān (Ar.) Şan, şöhret, ün	şehīd (Ar.) Allah (c. c.) yolunda
ş. 69a/1	canını feda eden Müslüman
ş. -iñ 49b/10	ş. 17a/7, 74b/8
şarāb (Ar.) İçilecek şey, içki	ş. -ler 10a/4, 21b/4, 25b/14,
ş. -ların 19a/2	72b/12
ş. iç- “Şarap içmek”	ş. -lerden 34a/10
ş. -enlerdir 75b/12	ş. ol- “Şehit olmak”
ş. -enlere 73a/7	ş. -an 59b/15
şarāben tahūran “Cennet	ş. -ur 74b/11
sarapları “19a/2	şehir (< şehir: Far.) Şehir
şe‘ale (<şu‘le: Far.) Alev, ateş alevi	ş. 19a/11
ş. 20b/11	ş. -de 19a/11
şefā‘at (Ar.) Birinin suçunun affi veya	ş. -iñ 19b/1, 69b/6
dileğinin yerine getirilmesi için	ş. -leriñ 19b/2

ş. -lerinden 20a/10	5-9-14, 8a/3-8-12-14, 8b/3, 9a/
şehriyā (<şehr-yār Far.) Hükümdar,	2-7, 9b/11, 10a/1-6-9-13, 10b/
padişah	1-4-7-11, 11a/13, 11b/11, 12b/
ş. -yı (bel.) 69b/6	3-8, 13a/2-3, 13b/3, 20b/8, 21b
şehvet (Ar.) Aşırı istek, nefis	/15, 28b/7, 35a/14, 36b/7, 37b/
ş. -ile 34b/14	2, 45a/10, 47b/4, 66a/5
şeker Şeker	ş. -dan 11b/4
ş. -den 19b/5	ş. -in 5a/11, 28b/13, 46b/1-5-14
Şemhā 'il Melek adı	ş. -lar 29b/12, 75a/2
Ş. 57b/11-14, 58a/1	ş. -i la'īn ‘‘Lanetlenmiş
şer (<şerr: Ar.) Şer, kötülük	şeytan’’ 12a/14
ş. -inden 20b/9, 21a/3, 28b/8,	ş. -ün 2a/5
36b/7, 66a/5	ş. -i mel'ün ‘‘Lanetlenmiş
ş. -lerden 69b/4	şeytan’’
şerbet (Ar.) Şerbet	ş. -dur 1b/15
ş. 15a/11	şeytāni 'r-racīm (Ar.) ‘‘ Kovulmuş,
ş. -in 38b/2	lanetlenmiş şeytan’’
şerī 'at (Ar.) Şeriat, Hak yolu	ş. 12a/7
ş. -inā 13a/13	şifā (Ar.) Hastalıktan kurtulma, şifa
ş. -inādan 3a/6	ş. -lar bul- ‘‘Şifa bulmak’’
şerīk (Ar.) Ortak	ş. -a 15b/12, 63b/1
ş. -i (iy.) 51a/12	şimdi Şimdi
şey Şey	şimdiye dek ‘‘Şimdiye kadar’’
ş. -lerden 25a/5	42a/7
şeytān (Ar.): Şeytan	şirīn (Far.) Tatlı, sevimli
ş. 3a/11-15, 3b/4-7-13, 4a/5, 4	ş. 19b/5
b/2-7-13, 5b/6-9-13, 6a/1-5-14	şol Şu, o (işaret sıfatı)
6b/3-11, 7a/2-4-7-10-14, 7b/2-	ş. 1b/13, 2b/11, 8b/5-7-9-12-

13, 9a/12, 9b/12, 10b/11, 11b/15, 12b/9-10-11-12-13	
şöyle Şöyle, şu şekilde, şunun gibi	
ş. 1b/6, 4b/8, 5b/2, 61b/2	
ş. -dür 18a/5, 27b/15	
şu'le (Ar.) Alev, ateş alevi	
ş. 5a/7	
şüm (Ar.) Uğursuzluk, kötülük	
ş. -luğdan 30a/4	
şunlar Şunlar	
ş. 6b/2	
ş. -dır 13a/11	
şükür (<şükr:Ar.) Görülen nimete karşı ortaya konulan şükür	
ş. -i(iy.) 4a/2	
ş. -in 34a/13	
ş. eyle -“Şükreylemek”	
ş. -ye 4a/1	
ş. it -“Şükretmek”	
ş. - (d)üp 54a/6, 56a/5, 56b/3, 57b/5	
ş. -meyeler 11b/15	
ş. -mezler 12b/12	
ş. -ler it -“Çok şükretmek”	
ş. -(d)e 38a/15	
şükürü'l İmān İman şükürü	
ş. 27b/4-7	
	T
	tā (Far.) Ta, ... e dek, ... e değin,
	e kadar
	t. 14a/11, 16b/13, 17a/10, 28b/1, 33b/2-7-11, 34b/9, 35b/14-15, 36a/2, 37a/2, 37b/4, 38a/5, 38b/11, 39a/12, 43b/15,45b/13, 46b/14, 48b/8, 50b/7, 61a/4, 72a/9
	ta' akkül (Ar.) Akıl erdirme, zihin
	yorarak anlama
	t. 43a/7
	ta' ām (Ar.) Yemek, yiyecek
	t. 26b/13, 27a/11-13, 29a/10-13
	t. -a 8a/4
	t. -ı (bel.) 29a/15
	t. -ım 8a/4
	t. -ımdır 8a/6
	t. -ları (iy.) 21b/8
	t. -larından 19a/1
	t. -uñ 8a/2
	tā' at (Ar.) İbadet etmek, Allah'ın emirlerini yerine getirmek
	t. 26a/1
	t. -iñ 54/15
	t. it -“İbadet etmek”
	t. - (d)erler 9a/13

	t. -mege 8b/5-6		t. -ı(iy.) 19a/12-13, 69b/7-8
	t. -mişce 34a/2	tā'ife	(Ar.) Hususi bir sınıf meydana getiren insanlar, kavim, kabile
ṭabak	(Ar.) Tabak		t. 6b/8
	t. -lar 21b/7	tākat	(Ar.) Güç, kuvvet
ṭabaka	(Ar.) Tabaka		t. 45b/11
	t. -sından 40a/7		t. -ımız 43b/3
tāc	(Ar.) Taç		t. -im 70b/10
	t. 21b/3, 35b/4, 67a/3, 68a/3		t. -iñ 70b/11
	t. -da 67a/3	taqḍīr	(Ar.) Allah'ın isteği, kader
	t. -in 74a/3		t. -ine 2a/12
	t. -larından 68a/3	taqṣīr	(Ar.) Bir işi eksik yapma
ṭahāret	(Ar.) Temizlik, temizlenmek		t. -lik 8b/6
	t. it- “Temizlenmek”	ṭalāk	(Ar.) Boşama
	t. -(d)e 36b/12		t. - (ğ)ına 7a/14
ṭahıl	Tahıl	ta'le	Şeytanın metinde geçen adlarından biridir.
	t. 24b/7		t. 46b/3
ṭahıyyāt	(Ar.) Namazın ka'celerinde okunan Ettehiyyatü duası	ṭaleb	(Ar.) İsteme, dileme, istek, arzu
	t. 52b/4, 53a/4-14		t. it- “İstemek”
	t. -a 50b/10		t. -(d)erem 53b/14-15, 54a/1
	t. -dan 53a/5		t. -(d)erler 66a/10, 72a/10
	t. -ı(bel.) 65a/1		t. - (d)erse 70a/8
	t. - iñ 52a/14	tamām	(Ar.) Tamam, bütün, bütün olarak
ṭahkīk	(Ar.) Doğru olup olmadığını araştırmak		
	t. 41b/15, 54b/7		
ṭahṭ	(Far.) Hükümdarlık makamı		
	t. 19b/13		

t. 27b/4, 43b/7, 46a/2, 53a/4	T. -dan 3a/2
t. ol- “Tamamlanmak, sona ermek, bitmek”40a/2	tap- Tapmak, boyun eğmek
t. -a 25a/7-13	t. -arın 54a/11
t. -dı 25a/12	taraf (Ar.) Yan, yön, bölge
t. -maz 37a/8	t. -ı (iy.) 58a/11
t. -sa 48a/3	t. -ına 40b/9
ţamu Cehennem	t. -ında 64b/1-3
t. 5a/8, 39b/5	taş Taş
t. -luğ 8b/7	t. 39b/8
t. -ya 12b/6	t. -ıla 38b/13
t. -yı(bel.) 5a/10	t. -iñ 38b/14
ta‘n (Ar.) Ayıplama	taşra Dışarı
t. tut- “Ayıplamak”	t. 11a/3, 38a/14
t. -arsın 2a/13	tavîl (Ar.) Uzun
tanık Tanık	t. 70b/6
t. dut- “Tanık tutmak”	ta‘zîm (Ar.) Büyükleme, ululama,
t-ar 74b/3	büyük sayma
t. ol- “Tanık olmak”	t. -lediñ 42a/1
t. -uñ 71a/13, 74b/4	t. -leyüp 52a/7
tanıklık Tanıklık	te (Ar.) Osmanlı alfabesinin
t. it- “Tanıklık etmek”	dördüncü harfi olup, ebced
t. -(d)erem 41a/8	hesabında dört yüz sayısının
t. -(d)erin 41a/14	karşılığıdır.
Tañrı Tanrı, Allah	t. -sile 46b/12
T. 11b/15, 12b/11, 16a/2, 27b/1	tebessüm (Ar.) Gülümseme, tebessüm
49b/10, 69a/8, 73b/5	t. it- “ Tebessüm etmek”
Tañrı Te‘âlâ (Ar.) Allahu Teala	t. -(d)üp 1b/12
	tehlîl (Ar.) “Lâ ilâhe illallâh” sözünü

tekrarlama	t. -iñ 7a/1
t. 33b/3-7	terki (<terk:Ar.) Bırakma, terk etme
tekbîr (Ar.) Allah'ın her hususta en	t. it- “Bırakmak, terk etmek”
yüksek ve en büyük olduğunu	t. -(d)e 6a/12
ifade etmek. Allahu ekber	t. -(d)er 6a/11
demek	t. -(d)eriz 54a/9
t. 50b/6	t. -üp 39a/15, 42a/13-14,
t. -de 48a/4	42b/13
t. -ine 47b/15	tesbîh (Ar.) “Sübhânallah” demek
t. getir- “Tekbir getirmek”	t. 26b/4, 27b/4, 33b/3-7, 42a/14
t. -di 2a/6	45a/3, 66a/13
t. it- “Tekbir getirmek”	t. -e 65a/4
t. -(d)erken 44b/5	t. -i (bel.) 20a/12, 26b/2
t. -(d)üp 50b/3, 53b/11	t. -im 45a/1
tekebbir (<tekebbür: Ar.) Kibirleşmek	t. -iñ 20a/14, 24a/9
t. -lik it- “Kibirleşmek”	t. -leri 55a/10
t. -(d)erler 8b/9	teşdîd (Ar.) Şeddeleme, şeddelenme
ten (Far.) Ten, vücut	t. -lerini (bel.) 46a/8
t. -i (iy.)19b/13	teşehhüd (Ar.) Namazda oturarak
t. -imden 4b/10	Ettehiyyâtü duasını okumak
t. -inden 16a/3, 27a/10, 36a/5	t. 50b/9
t. -ine 8a/12, 25a/3	t. -e 50b/11
t. -ini (bel.)63a/7	teşekki (Ar.) Şikâyet etme, sızlanma
ter (Far.) Ter	t. it- “Şikâyet etmek”
t. 52b/15	t. - (d)üp 11b/2
terâzû (Far.) Terazî	teşviş (Ar.) Kaygı
t. -niñ 60a/1	t. -i (iy.) 9b/5, 42a/12, 42b/12
tercümân (Ar.) Tercüman	t. -in 39a/15

<p>teṭavvı (<teṭavvu‘: Ar.) Farz olmayan ibadette bulunma t. 65b/10</p> <p>tevbe (Ar.) Günahtan veya suçtan vazgeçme, tövbe t. 42b/14 t. -si 11a/10 t. -sin 56a/3-15, 56b/10, 75a/6 t. -siz 12a/11-12</p> <p>t. eyle-“Tevbe etmek” t. -se 12a/5 t. -yen 27a/2</p> <p>t. it-“Tevbe etmek” t. - (d)enler 10a/3 t. -di 35b/5 t. - (d)ici 30a/8 t. -se 7b/10</p> <p>t. kııl-“Tevbe etmek” t. -sa 12a/9</p> <p>tevekkel İşi oluruna bırakan, kaderine razı olan kimse t. ol-“Kaderine razı olmak” t. -uram 54a/3</p> <p>tevfik (Ar.) Allahın yardımı t. 45a/2-3 t. -iñledür 45a/2</p>	<p>Tevrāt (Ar.)Hz. Musa aleyhisselama nazil olan mukaddes kitabın adı T. 13a/2</p> <p>teyemmüm (Ar.) Suyun bulunmadığı yerde abdestsizliği gidermek için yapılan şey t. eyle-“Teyemmüm yapmak” t. -se 39a/ 6 t. it-“Teyemmüm etmek” 38b/13, 39a/8 t. -megi 38b/6</p> <p>tez Çabuk t.-cek 3a/5</p> <p>tırnak Tırnak t. -(ğ)ı (bel.) 27a/10 t. -(ğ)iñ 27a/9 t. -(ğ)ıñ 63a/12-14</p> <p>toḳuz Dokuz (9) ṭ. 59b/3</p> <p>toḳuz biñ altı yüz Dokuz bin altı yüz t. 59b/2</p> <p>top Top t. 6a/3-4</p> <p>toprak Toprak ṭ. 50a/13 ṭ. -dan 50a/13</p>
--	---

toz	Toz t. -ı (iy.) 38b/14 t. -uñ 39a/3	tuз	Tuz t. 26b/13
toz-	Toz hâlinde savrulmak t. -up 64b/13		
ṭûbâ	(Ar.) Cennette Sidre'de bulunan ve dalları bütün cenneti gölgeleyen ilahi ağaç Ṭ. ağacı "Tûbâ ağacı"18b/4		
tuc	Tunç t. 34b/9		
ṭûfân	(Ar.) Çok şiddetli yağmur ve fırtına Nûḥ ṭûfânı "Nuh peygamber zamanında dünyayı kaplayacak şekilde yağın çok şiddetli yağmur N. -ı (iy.) 10b/12		
turşu yüzli	"Asık, ekşi suratlı insan" anlamında kullanılmıştır. t. -leri (bel.) 29b/6		
tut-	Gereğini yapmak, gereğini yerine getirmek t. -a 48a/8 t. -arsın 2a/13 t. -up 41b/12 <i>emrin t. söz t. ta' n t.</i>		
		U	
		ucub	(<ucb:Ar.) Kendini beğenme, kibir u. eyle- "Kibirleşmek" u. -dim 2b/1-2
		uç-	Yok olmak u. -dı 35b/2
		uç	Uç u. -ını (bel.) 44a/12 u. -ların 63a/12-14 u. -una 44a/12
		uçmak	Cennet u. 5a/9, 10a/1-4, 21b/8, 22a/10, 34a/6, 41a/11 u. -da 17a/10 u. -dan 2b/9, 3a/1, 11a/10, 11b/13, 21a/15 u. - (ğ)a 21b/4-5, 27a/2 u. - (ğ)ı (iy.) 33a/15 u. - (ğ)m 41b/4, 56a/11-12 u. - (ğ)ına 68b/1 u. - (ğ)ında 56b/8 u. - (ğ)ını(bel.) 22a/5

uğrat- Uğratmak	‘u. 56a/9, 57b/1, 66a/11
u. - (d)ır 61b/15	
‘uķūbe (‘uķūbet: Ar.) Ceza, işkence, eziyet, azap bk. ‘uķūbet	
‘u. 62a/2-9-13, 62b/1	
‘u. -ye 61b/15	
‘uķūbet (Ar.)bk. ‘uķūbe	
‘u. -in 61a/8	
ulaş- Ulaşmak	
u. -ana 73a/8	
u. -ur 32b/1	
ulaşdır- Ulaştırmak bk. ulaşdur-	
u. -maya 47b/15	
ulaşdur- Ulaştırmak bk. ulaşdır-	
u. -ı 17b/6-7	
ulu Ulu, büyük, yüce	
u. 14b/11, 41a/1, 42a/1, 61a/10	
u. -dır 44b/1	
u. -sıdur 62b/8-9	
ulula- Yüceltmek	
u. -dığın 41b/15	
‘umāret (<‘imāret Ar.)İmaret etmek,	
‘u. eyle-“İmaret etmek”	
‘u. -ye 15a/2	
‘umre (Ar.) Hac mevsiminin dışında Kabeyi ve Mekke-i Mükerre me’nin mübarek yerlerini ziyaret etme	
	unutsaklık Unutkanlık
	u. 29a/14
	ur- Vurmak
	u. -a 19b/6, 39a/1-5, 74a/3
	u. -alar 21b/3
	u. -an 10a/9, 10b/1
	u. -anlardır 8a/13
	u. -dı 13b/12
	u. -maya 31a/15, 34b/8
	u. -sun 48b/5
	u. -ula 67a/3
	u. -ur 4b/4, 10a/11
	u. -urlar 9b/9
	ušta İşte
	u. 28a/15, 48b/5
	utan- Utanmak, haya etmek
	u. -urlar 5b/10-11
	u. -urum 5b/11
	uy- Uymak, tabi olmak
	u. 40a/2
	u. -a 65b/1
	u. -ar 3a/5
	u. -arız 54a/15
	u. -maz 9a/2
	uyar- Yakmak
	u. -up 42b/15
	uyluķ Bacağın kalçadan dize kadar

olan bölümü	ü. -i (iy.) 62a/1
u. - (ğ)ı (iy.) 49a/12, 50b/14-15	ü. -ünden 11b/11
uyu- Uyumak	üçüncü Üçüncü
u. -mağıl 26a/10	ü. 27a/3, 29a/12, 62a/11, 62b/1,
u. -sa 38b/1	64a/1, 66b/7, 67b/11, 70a/2,
uzat- Uzatmak	70b/7
u. -duğı- çun 35b/8	ü. -si 5a/2, 9a/10, 17b/1, 25a/2,
u. -maya 44b/6	29b/1, 62a/5
uzun Uzun, kısa karşıtı	üç yüz Üç yüz
u. 47b/13	ü. 45b/1
‘ uzuv (<‘ uzv: Ar.)bk. ‘ aza, ‘ aza	üfür- Üfürmek
‘ u. -ı (bel.) 35a/11, 35b/6	ü. -ğıl 15b/2-3
	ü. -se 15b/10
	ünüs (<üns: Ar.) Sufilerin sadece Hak
Ü	ile huzurda bulunmaları
üç Üç (3)	ü. dut- “Birbirine alışıp yakın
ü. 2a/6, 11a/15, 11b/9-10, 14b/	ilişki kurmak, dost ve samîmî
14, 15a/4, 21a/5, 24b/14, 25a/5,	olmak” 51b/8
25b/12, 26b/13, 27b/14, 28a/6,	ümiz (Far.) Ümit, umut
29b/14, 30a/15, 30b/4-10, 31a/	ü. 54b/1
11, 31b/14, 33b/13, 34a/5-10,	ü. -ini (bel.) 55b/1-3
36b/11, 37a/3-4-5, 47b/12, 48a	ümmet (Ar.) Aynı peygambere inanıp
11-15, 49b/1, 50b/13, 53a/3,	bağlanan cemaat
55a/3-13, 55b/6-10, 57a/13,	ü. 6a/2
58a/2, 58b/13, 59a/5-7, 66b/6,	ü. -dür 6a/1
70a/1-3-4-7, 70b/4, 71b/2, 72b/	ü. -e 55b/15
7, 74a/12	ü. -im 6a/1, 9b/10, 24b/9
ü. -den 11b/11, 34b/7, 48a/14	ü. -ime 55b/15

ü. -iñden 9a/15, 59a/3, 60b/9	ü. -lerine 40a/15, 57b/12
ü. -iñe 3a/5	üzere Üzerine, üzerinde
ü. -iniñ 51b/14	ü. 3a/4, 47a/9, 50b/6-14, 61b/1,
ü. -lerimden 15a/4, 17b/10, 18a	68a/1
/3-10, 18b/6, 21b/14, 24b/13	
ü. -üme 35b/12, 56a/7, 56b/5,	
57a/1-14, 57b/7, 59a/1	
Ü. -i Muhammed “Muhammed	
ümmeti”	
Ü. -den 46a/3	
Ü.-iñ 50a/5-7	
üst Üst, yukarı	
ü. -ünde 28a/9	
ü. -üne 3a/3, 45b/13	
üzer Üst, yukarı, üzeri	
ü. -imden 30a/12	
ü. -imize 52a/3	
ü. -inde 19a/13, 33a/5, 37a/7,	
37b/9, 45a/10, 50a/2, 69b/8	
ü. -inden 32b/15, 35b/2, 49a/12	
52b/15, 62a/5	
ü. -ine 15a/14, 15b/2-10, 30b/8	
9, 31b/1, 34b/9, 35b/3-9-11, 39	
a/12, 43a/3, 44b/8-9-12, 47a/14	
48a/7, 49a/4, 50a/10, 50b/5, 51	
a/1-2-12, 52a/4, 54a/15, 54b/4,	
60b/15, 62b/3, 63b/2	
ü. -lerinden 51b/15	
	V
	vācib (Ar.) Yapılması gerekli olan
	v. 53b/6, 54b/10
	v. -dir 34b/14
	v. -dür 32b/12, 35a/3, 37b/3
	v. kı1- “Gerekli kılmak”
	v. -dı 36a/12
	v. -dım 74b/5
	v. ol- “Gerekli olmak”
	v. -a 15a/3
	v. -ur 70b/4-5
	va‘de (<va‘d: Ar.) Vaat, bir işi yeri-
	ne getirmek için verilen söz
	v. 61b/5
	vākār (Ar.) Ağırbaşlılık, temkinlilik
	v. -ıla 63b/3
	vāqı‘ (Ar.) Vuku bulmuş, olan
	v. ol- “Meydana gelmek”
	v. -ur 25a/6
	vakıf (Ar.) Okuma sırasında gerekli
	yerlerde gereği kadar durma
	v. -larımı(bel.) 46a/8
	vakıt (<vaqt:Ar) Vakıt, zaman

v. 28a/7, 39a/13, 40a/3-4, 43a/14, 51a/13, 55b/13-15, 56b/7, 57b/13, 58b/14, 59b/14, 61a/3	v. 11, 59b/7, 63a/15, 66a/15
v. -de 10b/11, 29a/12, 33b/2, 37a/9, 39a/2	v. -mı 73a/4, 75a/5-6-7
v. -i(iy) 26b/2, 38b/12, 39a/11, 39b/14, 43b/5, 47b/10, 48b/2	v. -mıdır 9a/1, 10b/11, 13a/5-6
v. -in 26a/14, 28a/8, 38a/14, 39a/14	v. ol- “Var olmak”
v. -inde 25b/4-9-12, 26a/9, 29a/12, 44a/9, 50a/2	v. -a 11b/11
v. -ine 65b/4	var- 1. Gitmek
v. namāzı “Vakit namazı”	v. 69a/2
56b/7	v. -a 63b/4
v. -n 40a/3	v. -ana 64a/7
v. -na 40a/4	v. -asın 63b/10
vallāhu a‘lem bi’s-sevāb (Ar.) “Allah doğrusunu daha iyi bilir.”	v. -dı 51a/7
v. 29b/7	v. -diğ için 35b/10
var Var, yok karşıtı	v. -dılar 2b/1
v. 11b/11, 50b/12	v. -dım 2b/14, 13b/4
v. -dır 8b/4, 9a/3, 14a/10, 22b/7, 38b/2, 46b/1-4, 49b/6, 59a/2, 61b/3-4, 63a/8	v. -diñ mı 13b/2
v. -dur 2b/12	v. -ma 2b/12
v. -idi 13a/1, 45b/9	v. -mağā 64a/12
v. -ise 9b/7, 14b/11, 31a/7, 36b/12, 39a/4, 39b/9, 50a/3, 55b/11, 59b/7, 63a/15, 66a/15	v. -maya 63b/4, 64b/11
	2. Ulaşmak, vasıl olmak
	v. -a 21b/6
	v. -dıkda 64b/15
	v. -ınca 26b/14
	v. -ır 23a/12, 33b/2
	v. -up 23b/6
	v. -sa 4a/14, 58a/9, 60b/3-10, 63b/7, 64a/8, 65a/6
	3. Bir hâle girmek, o hâl üzere olmak

v. -a 43a/7	14-15, 17b/5-9-11-15, 18a/1-3-
4. Bir durumdan başka duruma geçmek	9-13, 18b/1-4-5-10-13-15, 19a/ 2-3-5-6-8-12-13-14-15, 19b/2-
v. -a 48b/15, 50a/11, 54b/13, 68b/13	3-4-5-6-7-12-13, 20a/1-3-8-11- 13-14-15, 20b/1-2-3-4-7-8-9-
v. -dı 48b/4	11, 21a/1-2-3-7-8, 21b/2-3-4-7
v. -ıcağ 48b/7	10-11-12, 22a/2-3-5-6-9-13-14,
v. -sa 49a/3	22b/3-6-11-12, 23a/1-7-11-12,
vaşf (Ar.) Sıfat, nitelik	23b/4-5-6-7-13, 24a/1-4-8-9-10
v. -ı (iy.) 44b/2	12, 24b/5-9-10-12, 25a/6-8, 25
vaşiyyet (Ar.) Vasiyet, bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey.	b/2-3-7-8-11-13-15, 26a/4-8-9- 10-14, 26b/2-7-8-9-10-11-15, 27a/1-11-14-15, 27b/3-4-5-8-
v. eyle- “Vasiyet etmek”	11-14, 28a/2-5-6-10-12, 28b/2-
v. -mekden 22a/9	5-7-8-9-10-11, 29a/1-3-8-10,29
ve (Ar.) Ve, hem, ayrıca, bir de	b/3-4-12,30a/3-4-9-10-13-14,
v. 1b/8, 2b/3-6-7, 3a/12-14, 3b/ 11-14, 4a/6-9-13, 4b/9, 5a/2-4- 7, 5b/5-13, 6a/7-9, 6b/6-8-13, 7b/12-14-15, 8a/1-3-6, 8b/5-7- 9-10-11-12-13, 9a/2-12-14, 9b/ 2-15, 10a/2-3-4, 11b/1-5-14, 12 a/1-5, 12b/1-4-10-11-13-15, 14 a/1-3-6-9-13, 14b/1-3-4-7-8-10 15, 15a/1-2-3-8-9, 15b/1-4-6-7- 11-13-15, 16a/1-4-6-8-9-10-12 14, 16b/3-6-7-8-11-12-13-14- 15, 17a/1-2-3-4-5-6-7-8-9-11-	30b/8-15, 31a/1-4-5-7-9-10- 14, 31b/6-11, 32a/5-6-15, 33a/ 15, 33b/1-3-7-11, 34a/2-4-5-7- 11-14, 34b/5-7-9-10-12-15,35 a/2-4-5-6-7-8, 35b/ 5-6-13-14, 36a/1-3-11-13-15, 36b/11-13, 37a/2-10-14, 37b/2-5-8-10-14, 38a/9-10-11-15, 38b/1-5, 39a/ 9-15, 39b/8-15, 40a/2-5-9-11- 15, 41a/2-7-9-11, 41b/4-5-6-8- 11, 42a/4-6-8-10-12-15, 42b/6- 8-9-10, 43a/5-9-15, 43b/1-11-

13, 44a/3-4-6-8-9-10-11-12-13	vecūd (Ar.) Beden bk. vücūd
14-15, 44b/2-3-4-5-6-7-8-9-11-	v. -ı 50a/12
12, 45a/2-4-5-6-7-14, 45b/3-9-	v. -iñ 42a/4
12, 46a/2-6-8-9-11-12-14, 46b/	v. -in 42a/5
1-2-3-8-9-10-11-12-13-15, 47a	vefā (Ar.) Sözünde durma, sözünü
/2-3-4-5-6-7-11-12-13, 47b/3-	yerine getirme
9, 48a/1-9, 48b/11-12, 49a/13-	v. eyle- “Sözünü tutmak”
14, 49b/3-4-10-12-13-15, 50a/	v. -diler 13a/11
15, 50b/1, 51b/4-11-12, 52a/4-	vefāt (Ar.) Vefat, ölüm
10-12-13-15, 52b/1-8-13, 53a/	v. it- “Vefat etmek”
11, 54a/8, 54b/7, 55a/1, 55b/4-	v. -di 62b/11
5-15, 56a/9, 57b/1-10, 58a/6-7-	v. -se 25b/13-15
11, 58b/9-14, 59b/7-8, 60a/4-7-	velākin (<ve-lākin: Ar.) Fakat, lakin,
8, 60b/10-12-13, 61a/13, 61b/6	ancak
7-8-11-13, 62b/7-9-10-11-15,	v. 34b/2
63a/12-14, 63b/4-8-9, 65a/3-4-	veleddāllīn (Ar.) “Ve sapmışların”
8-13, 65b/14-15, 66a/5-6-9-11-	anlamına gelen Arapça bir
14, 66b/1-6-11-14, 67a/15,	kelimedir.
67b/8-9-10-12-13-14, 68a/2-3-	v. 46b/15
4-5, 68b/7-11-12, 69a/7-8, 69b	ve’l insi ve’l cin Tüm yaratılmışlar
/1-5-15, 70a/7-10-12, 70b/12,	v. 39b/9
71a/5-7, 71b/3-12-13, 72a/4-6-	vesāyir (Ar.) Örneğin
10-13, 72b/6, 73a/3-7-8-15, 73	v. 73a/8
b/2-14, 74a/1-10-12-13-15, 74	vesvese (Ar.) İşkil, şüphe, kuruntu
b/3-5-6-7-9-12, 75a/2-3-5-6-7-	v. 35a/15
8-11, 75b/11-12-13-14	v. -lerinden 29b/12
vech (Ar.) Sebep	v. -si 47b/4
v. -ile 31a/6, 52b/11, 66a/7	veyā (ve+yā:Ar+Far.) Veya

- bk. veyāvüz, veyāḥūd
v. 13a/12, 32a/10, 47a/10
- veyāḥūd** (<ve+yāḥūd: Ar+Far)bk.
veyā, veyāvüz
v. 19a/4, 38b/7-8-9-10-13, 47b/
13, 60a/12, 65a/14, 69b/12-13-
14
- veyāvüz** bk. veya, veyāḥūd
v. 21a/2
- vezin** (Ar.) Tartma, tartılma
v. **it-**“Tartmak”
v. -seler 60a/10
- vezir** (Ar.) Vezir
v. -leri (iy.)40a/1
- vir-** 1. Vermek
v. 32a/4, 37b/15
v. -e 4a/9, 16b/12, 22a/12,
25b/8-15, 30b/11, 52b/5
v. -enlerdir 7a/5
v. -ir 6a/10, 45b/1
v. -me 32a/10
v. -mekden 69a/13
v. -meyesin 27b/1
v. -se 4a/6
2. (Bir hâli bir kimse veya
yerde) Hâkim kılmak, hâsıl
etmek
v. -di 2b/7
- v. -meye 44b/4
3. İhsan etmek
v. -di 58b/9
v. -diline 11b/15
v. -dügi (iy.) 4a/8-9
v. -dügine 12b/11
v. -e 16b/12, 17a/2-3-4, 18a/9,
22a/3-14, 26b/1, 34a/2-4, 56a/
9, 66a/11, 69b/6, 74a/1
v. -ir 56a/12, 58b/1
v. -medi 58b/10
4. Yaymak
v. -e 5a/7
5. Tezlik fiili
v. -e 19a/11, 34a/6
açı v. yapı v. yazı v.
6. Kazandırmak
v. -meye 44b/4-5
cevâb v. istinşâk v. müjde v.
müzde v. ödünç v. şadağa v.
selâm v. sevâb v. zekât v.
- virid** (Ar.)Belirli zamanlarda manevi
bir görev olarak düzenli şekilde
okunan ayet, esma-i hüsna
veya dualar
v. -iyiniñ 55a/11
- viril-** Virilmek bk. virül-
v. -dügi 34a/4

yağ- Yağmak y. -sa 27a/12	yalıñuz bk. yalıñuz y. 8b/2
yağmur Yağmur y. 15a/13, 27a/12	yalmaq Yaranın iltihaplanması y. - (ğ)ı (bel.) 27a/14
yāhūd (Far.) Veya, yahud y. 27a/9, 47b/12-13	yañ Yan, taraf, cihet y. -a 9b/6, 44b/6, 45a/11 y. -ımdan 4b/10 y. -ına 53a/15, 53b/3 y. -ında 47a/12, 49a/8, 51a/2, 53b/1-2
yaqın Yakın, uzak karşıtı y. 2b/11, 21b/5, 29a/9, 51b/5, 57a/11, 65b/1 y. ol- “Yakın olmak” y. -ur 73a/3	yan- Yanmak y. -mayam 6b/1 y. -up 64b/12
Ya‘kūb (a. s) Yakup peygamber Y. 57a/6-12	ya‘nī (Ar.) Yani y. 2b/11, 29b/11, 30a/2-8-12, 30b/7-13, 31a/3, 31b/4, 32a/4- 9, 32b/9-14, 33a/4, 41a/13, 42b /5, 44b/15, 46b/14, 48b/13, 49b /2-9, 51a/11, 51b/10, 52a/2-9- 11, 53b/12, 54b/2, 65b/3, 75b/5
yāqut (Ar.) Yakut y. 19b/14 y. -dan 40a/14	yap- 1. Yapmak y. -ar 72a/8 y. -duğımı 3b/9 y. -ı vire 19a/11 2. İnşa edilmek y. -ulur 41a/5
yalan Yalan, aslı olmayan y. 7a/11, 44a/1 y. söyle- “Yalan söylemek” y. -mekdir 29a/13 y. -meyenlerdir 10a/2 y. -yenlerdür 7a/2-3 y. -yenleri(bel.) 61b/6	yapış- Ayrılmayacak şekilde tutunup
yalıncaq Çıplak y. 35b/2	
yalıñuz Yalnız bk. yalıñuz y. 6b/1, 53b/4-5, 64a/7	

kalmak		yarlağa -Affetmek, mağfiret etmek bk.
y. -mağdan 34b/11, 37a/10		yarlığa-
y. -miş idim 10b/15		y. -nmağlığın 18b/2
yaramaz Kötü		y. -ya 14b/11, 18a/1
y. 7b/10, 10a/2, 27a/3		yarlığa - bk. yarlağa-
yarar Yarar, fayda		y. -dı 58a/5
y. 9b/10		y. -dim 50a/9, 74b/5
yarat - Yaratmak		y. -madı 75b/9
y. -dı 45b/8		y. -ya 55a/1, 70b/5
y. -(d)ır 33b/7		y. -yam 73a/5-6
y. -duğı 20a/15		yarı bk. yarı
y. -mışdır 49b/6, 57b/11		y. -sına 31b/15
yaratıl -Yaratılmak		yaş Gözyaşı
y. -dı 25a/9, 50a/13		y. ağıt -“Ağlamak”
y. - (d)ılmış 3a/4		y. -dı 11b/6
yardım Yardım		yat - Yatmak
y. 30b/7, 53b/13		y. -atacağı (iy.) 69a/5
yâren (Far.) Dost, arkadaş		y. -acağ 26a/14, 26b/2
y. -ler 1b/12, 11b/8		yatsu Yatsı
yarı Yarı bk. yarı		y. 14a/14, 28b/3, 71b/1
y. -sına 32b/2		y. namâzi “Yatsı namazı”
y. -sında 58a/7, 69a/15		y. -ndan 58a/2
yarıl - Bölünmek		y. -nı (bel.) 57b/8,
y. -dı 45b/12		60a/12, 66b/14
yarın Yarın		y. -niñ 57b/1
y. 5a/8, 9b/8, 12b/14, 20b/9, 21		yaz - Yazmak
a/13, 68b/15		y. 45b/12, 46a/1
		y. -a 34a/9-10-11, 72b/11-12

y. -am 74b/7	y. -ur 33b/4, 59a/5-8-10-11-15,
y. -amayalar 59b/9, 70a/11	59b/2-5, 63b/15, 64a/1-2-3-4
y. -anıñ 29b/9, 76a/4	7-15, 64b/2-4-5
y. -ar 73b/8	yazuğ bk. yazık
y. -aram 74b/9	y. 11a/11
y. -arım 46a/6	y. -larıñ 11a/12
y. -ayım 45b/15	y. - (ğ)ı (iy.)16a/9
y. -dım 29b/8, 76a/2	y. - (ğ)ın 14b/8
y. -ıcı 59b/6-8, 70a/11	y. işle- “Günah işlemek”
y. -mağa 46a/2	y. -se 11a/14
y. -mağı 64a/5	ye (Ar.) Osmanlı alfabesinin otuz
y. -up 72b/13	birinci harfi olup, ebced hesa-
y.(ı) vir- “Yazıvermek”	bında on sayısının karşılığıdır.
y. -e 14b/7, 17a/7, 17b/	y. -si 46b/9
8, 27b/9	y. -sile 46b/13
yaz Yaz mevsimi	ye- Yemek bk. yi-
y. 38b/1	y. 29a/11-13-15
y. -ın 37a/15	y. -di 2b/15, 35b/2,36a/8
yazı Yazı	y. -gil 26b/13
y. -yı (bel.) 73b/7	y. -meden 36a/15
yazık Günah bk. yazuğ	y. -meye 35a/14
y. - (ğ)ı(iy.) 5a/4-5	y. -ye 21b/11
y. -ları(iy.) 14b/11, 20b/1	yedi Yedi bk. yidi
yazıl- Yazılmak	y. 15a/14-15, 15b/3-5-6-7-11,
y. -a 16a/10, 70a/13	20a/12, 27a/1, 28b/11, 40a/6-7,
y. -maya 21b/15, 27b/15	46b/1-4, 49b/4, 58a/5-10,
y. -miş 22a/11, 73b/6	59a/14, 59b/5, 60a/6-7, 65
y. - mışdır 73b/7	b/13-14-15, 68b/14, 74a/12

yedi biñ Yedi bin	y. -in 31a/14
y. 25a/9	y. -inden 47a/6, 54b/15, 74b/2
yedinci Yedinci	y. -ine 56b/1-11, 57b/13-15,
y. 18a/4, 18b/1, 66b/13	65b/9-10-11, 67b/2
y. -si 27a/7	y. -lü 57b/13
yedi yüz Yedi yüz	yeşil Yeşil
y. 17b/8, 45b/6, 46a/2-5,	y. 40a/13, 68a/8, 69b/5, 75a/15
71b/13	yet- Yetmek, kâfi gelmek bk. yit-
yedür -Yedirmek	y. -mez 70b/10
y. -e 19a/2	yetim (Ar.) Yetim
yek İyi, güzel bk. yeg	y. 7b/3
y. -dür 49b/4	yetiş- 1. Ulaşmak, hasıl olmak
yeg bk. yek	y. -di 11a/4, 39a/13
y. -dir 6a/9, 26a/3, 69a/13,	y. -dim 65b/3
72a/6-14	y. -e 51b/6
y. -dür 22a/8, 49b/4	y. -ir 62a/13, 62b/2
yegrek Daha iyi	y. -ir mi 4b/7
y. -dir 4a/2	y. -se 39a/7
yel Yel	y. -üp 60a/14
y. -i(iy.) 53a/1	y. -ür 62a/9
yemiş Yemiş	2. (Bitki için) gelişip, büyümek
y. -ler 19b/4	olmak
y. -leri (iy.)41b/5	y. -iserdür 41b/5
yer Yer	yetmiş Yetmiş bk. yitmiş
y. 51a/2	y. 18b/10, 56a/12-13, 56b/8,
y. -de 5a/9	66b/12, 68a/4, 69b/8, 71b/9-11
y. -e 32a/1, 43a/6	yetmiş biñ Yetmiş bin
y. -i (iy.) 34b/15, 56a/3, 75b/3	y. 25a/7-12-13, 27b/8, 36b/5,

	40b/1, 58b/7, 60a/2, 70a/13		
yetmiş yedi	Yetmiş yedi y. 26b/14	yıldırım	Yıldırım y. 14b/4, 68a/5
yetmiş üç	Yetmiş üç y. 66b/5-6	yıldız	Yıldız bk. yıldız y. -lar 60a/8
yevm	(Ar.) Gün y. -üniñ 46b/9 y. kıyâmet “kıyamet günü” y. -de 31b/5	yılduz	bk. yıldız y. -lar 16b/15, 26a/15, 66a/9
yeyni	Hafif, ağır olmayan y. -dir 22b/7-8 y. ol -“Hafif olmak” y. -ur 5a/5	yırtıcı	Yırtıcı y. 38b/8
yıgıl-	Yıgılmak y. -mış 67a/10	yi-	1.bk. ye- y. -megil 27a/13 y. -meñ 2b/13 y. -rler 8a/5 y. -rse 65a/9 y. -se 6b/9, 7b/3 y. -sin 8a/2-3 y. -yüp 54a/7
yık-	Yıkmak, yok etmek y. -arlar 3b/9		2. Kendisine yasaklanan ve hakkı olmayan bir şeyi almak, kabul etmek
yıka-	Yıkamak y. -ya 30b/3	ribâ yi-	“Faiz yemek” r. -rse 6b/9 r. -yenleri 61b/6
yıl	Yıl, sene y. 14a/2, 17b/8-12, 18a/5-15, 25a/7-9-10-12-13, 34a/1, 40 a/7, 45b/6, 46a/5, 59a/12, 60 a/14, 63b/8 y. -da 46a/2 y. -lık 3b/2, 19a/15, 24b/11, 45b/10, 49b/7, 56a/13, 72a/3, 74b/6	rüşvet yi-	“Rüşvet almak” r. -rler 12b/10
		yetim mâlın yi-	“Hâk yemek” y. -rse 7b/3
		yidi	bk. yedi (7) y. 21b/2

yigirmi Yirmi (20)	y. -lere 43a/15, 45a/4
y. 27a/9, 69b/1	y. -leri 60a/7
yigirmi beş Yirmi beş (25)	y. -leriñ 59b/6
y. 56b/7, 64b/4, 74a/10	yir altı Yeraltı
yigirminci Yirminci	y. -nda 63a/4
y. 18a/14	yiryüzi Yeryüzü
yigirmi sekiz Yirmi sekiz (28)	y. -ndeki 70a/10
y. -inci 74a/4	y. -ne 71a/6
yigirmi toktuz Yirmi dokuz (29)	yit- bk. yet-
y. -uncu 74a/5	y. -mez 43b/3,
yigirmi yedi Yirmi yedi (27)	y. -mez ise 70b/11
y. -nci 74a/4	yitmiş bk. yetmiş (70)
yigit Gözü pek, korkusuz	y. 3b/2, 9b/1, 16a/1, 18b/9-13,
y. 8b/14	25a/13, 26a/6-8, 60a/2, 64b/1,
y. -ler 8b/9	71b/4-7
y. -lerdir 27a/3-5	yitmiş biñ Yetmiş bin
yine Tekrar, yeniden, gene	y. 25a/13, 60a/2
y. 1b/3, 25a/13, 37a/12, 41a/6,	yoğsa Yoksa bk. yoğsa
49a/14, 50a/10-13, 53a/3, 54b/	y. 13a/14, 13b/2, 47a/15
13, 55a/5, 57b/3, 71b/10	yoğsıl Yoksul bk. yoğsıl
yir bk. yer	y. -lık 21a/6, 26a/13
y. 11b/14, 37a/8, 38b/12, 64b/9	yoğsul bk. yoğsıl
y. -de 46a/13, 46b/4, 71a/7	y. 3b/10, 4a/1
y. -den 32b/4	y. -lığı(bel.) 15a/1
y. -e 7a/11, 30b/3, 39a/1-5,	y. ol- “Yoksul olmak”
40b/5, 49a/4-6-11-14, 50b/5,	y. -a 3b/11-14
63a/7, 64b/7-15	y. -ıcağ 11b/1
y. -ile 45b/2	yoğ Yok

y. 1b/13	y. -mağdan 35a/8
y. -dır 51b/3	y. -mağdur 29b/3
y. -dur 2b/12, 4a/7-11, 41a/9, 45a/6, 50a/15, 51a/13, 52a/10- 12, 67a/15	y. -masa 25a/3
y. -ise 65b/9	y. -mayınca 37a/9
yokluk Yokluk	y. -sa 31b/11
y. -dan 24a/7	y. -ya 14b/8, 29b/15, 30a/15, 31a/11, 31b/14, 32a/6, 32b/2, 33a/1, 36b/11, 37a/2
yoksa bk. yoğsa	y. -yalar 36a/14
y. 9a/4	2. Metinde günahların affedil- mesi manasında kullanılmıştır.
yol Yol, tarik	y. -ya 14b/8
y. 19a/15, 45b/10, 47b/6	y. -yalar 26b/11
y. -a 3a/6-7, 3b/15	y. -yıla 15a/8, 16a/9, 20b/1
y. -dur 49b/7, 56a/13	yuğarı Yukarı bk. yuğaru
y. -ı (bel.)3a/7	y. -da 20a/9
y. -ına 16b/6, 22a/11	yuğaru bk. yuğarı
y. -una 69a/13	y. 21b/2, 48a/8
yoldaş Yol arkadaşı, yoldaş	yular Yular, ip
y. 28a/15	y. 4b/4
y. -ım 6b/9-10	yum- Yummak
y. -ımdır 6b/13	y. -a 44a/13
yönel- Yönelmek	y. -up 50b/13
y. -e 44a/9	yumırta Yumurta
y. -i vire 44a/6	y. 64a/3-4
yu- 1. Yıkamak	Yunus (ka.) Yunus peygamber
y. 35b/6-7-9-11	Y. 57b/2-3-4
y. -mağı 35b/6	Yūsuf (ka.) Yusuf peygamber
y. -mağın 35a/11	

Y. -ı (bel.) 13b/10	y. -iñi (bel.) 7b/5, 30b/9
Y. -uñ 13b/9-11, 57a/6	y. -leri 31b/ 6-7
yut- İçine alıp yok etmek	y. -li 29b/4
y. -dı 11b/14, 57b/3	y. -lileri (bel.)29b/4
yüce Yüksek, büyük, ulu	y. -lilerü 29b/5
y. 40b/5, 45a/5	y. -üm 43b/8
y. it- “Yüceltmek”	y. -ümi (bel.) 31b/4-6
y. - (d)e 58b/2	y. -ünden 49b/7
yücelt- Yüceltmek	y. -üne 39a/3, 49b/7
y. - (d)e 14b/8-10, 20b/2	y. -üni (iy.) 31b/10, 33a/7,
yürek Yürek	35b/6, 39a/1,41b/13, 49a/6
y. - (g)üñe 10b/1	y. -üniñ 35b/1
yüri- Yürümek bk. yürü-	y. -ü-yile 49b/11-14-15
y. 21b/3	y. çevir- “Yüz çevirmek”
yürü- 1) bk. yüri-	y. -üp 54a/8-9
y. -yeler 12b/14	y. dut- “Yüz çevirmek”
y. -yüp 35/10	y. -a 22b/14
2. Gereği gibi ilerlemek	y-ine ur- “Ayıplayarak kusuru-
y. -ye 3b/15	nu yüzüne karşı söylemek”
yüz Yüz	y. -urlar 9b/9
y. 15b/9, 22b/14, 29b/3, 31b/8,	y. vir- “Birine ilgi ve yakınlık
54a/8-9	göstermek”
y. -e 29a/2	y. -medi 13b/9
y. -i (iy.) 5a/6, 28a/9, 49b/6, 60	y. yu- “Yüz yıkamak”
b/15,61a/12-13, 61b/1, 62b/3	y. -mañdur 29b/3
y. -ile 49b/8	yüz Yüz (100)
y. -imi 7b/7	y. 14a/2, 17b/8-11, 19a/7-9-15,
y. -ine 7b/9, 31a/15, 60b/13	20a/5-8, 21b/6, 24a/5, 25a/8,

45b/1-6-8-10, 46a/2-5-12, 59
a/5-7-9-11-13-15, 59b/2-4-10,
60a/13, 61a/5, 62b/13, 64a/15,
73a/14, 74a/14-15

yüz biñ Yüz bin

y. 21b/6, 62b/13, 75a/8-15

yüz elli Yüz elli

y. 59a/5

yüzük Yüzük

y. -(g)i 39a/4

yüz yigirmi biñ Yüz yirmi bin

y. 18a/11-12

yüz yigirmi dördü biñ Yüz yirmi dört

bin

y. 60a/13-14, 61a/5-6

Z

zafer (Ar.) Muvaffak olma, maksada
erme

z. bul-“Muvaffak olmak”

z. -mazın 6b/7

za‘firān (<zāferan:Ar.) Safran

z. -dan 68a/6

zaḥım (< zaḥım: Far.) Yara

z. ur- “Yara açmak”

z. -an 10b/1

zāhid (Ar.) Çok aşırı sofu, kaba sofu

z. 13b/14

zāhir (Ar.) Görünen, açık, belli
meydanda

z. 51a/15

zaḥmet (Ar.) Sıkıntı, eziyet

z. çek-“Sıkıntı çekmek”

z. -üp 3b/8

za‘if (Ar.) Zayıf

z. -lığın 42b/6

zā‘il (Ar.) Devamlı olmayan,
tükenen

z. ol-“Tükenmek, son
bulmak”

z. -a 16a/5

zamān (Ar.) Zaman, vakit

z. 69a/5

z. -da 50a/6, 57a/11, 64b/6-7,
68a/13

z. -ından 66a/14

zarar (Ar.) Zarar, ziyan

z. 4b/6, 6b/7

zarīlik Ağlama, inleme

z. 45a/13

zebāni (Ar.) Cehennemlik olanları
cehenneme atmaya me’mur
edilen melek

z. -ler 61b/1

- z. -lere 60b/14, 62b/3
- zeberrec** (Ar.) Zümrüt cinsinden ve onun kadar kıymetli olmayan, sarımtırak yeşil, cam parlaklığında kıymetli taş
- z. -den 40a/13, 69a/11, 69b/6
- zebūn** (Far.) Zayıf, güçsüz, aciz
- z. ım 5b/14-15
- zekāt** (Ar.) Zekat
- z. 7a/8, 27a/15
- z. -iñ 4a/9-12
- z. -un 4a/6
- z. vir-**“Zekat vermek”
- z. -meyenlerdir 7a/8
- zeker** (Ar.) Erkeklik organı
- z. -ine 37a/10-12
- z. -iniñ 34b/15
- zencīr** (Far.) Zencir bk. zincīr
- z. 32a/15
- z. -lere 75a/3
- z. -lerinden 32a/15
- zī-fakrī** Fakir, fakirlik sahibi
- z. 1b/7
- zikir** (<zikr:Ar.) Zikir, anma, söyleme, sözünü etme
- z. 10a/14, 42a/7
- z. -e 56a/10
- z. -i (bel.) 42a/13
- z. eyle-**“Zikir etmek”30b/9
- z. it-**“Zikir etmek”
- z. -(d)enlerdir 10a/14
- z. -digimiz 61a/9
- z. ol-**“Zikir olmak”
- z. -an 17b/5
- z. olun-**“Bahsedilmek”
- z. -an 17b/2-3, 20a/9, 68a/1
- z. -dı 17b/5
- Zī'l-hicce** (Ar.) Arabi ayların on ikinci si olup, onuncu günü Kurban bayramına rastlar.
- Z. 17b/1, 69b/12
- Zī'l-ka'de** (Ar.) Arabi ayların on birincisidir.
- Z. 17b/1
- zinā** (Ar.) Haram ve büyük günah olan ve nikahsız olarak yapılan cinsi münasebet
- z. 6b/14, 75b/13
- z. eyle-**“Zina etmek”
- z. -yicileri 61b/6
- z. it-**“Zina etmek”
- z. - (d)erler 12b/10-11
- zincīr** (Far.) bk. zencīr
- z. leri 36a/2
- zinhār** (Far.) Asla, kesinlikle

- z. 26a/5
- z̄irā** (Far.) Zira, çünkü, bundan dolayı
- z. 10b/15, 26a/6, 31b/9, 32a/12,
32b/3-7, 33a/14, 33b/13,
37a/10, 37b/2-6-11, 43a/7,
45a/8-10, 47a/10, 48b/9, 52b/5-
9, 55b/2, 63b/11, 64a/13,
64b/11
- ziyāde** (Ar.) Fazla, çok, aşırı
- z. 34b/7, 38b/2, 48a/14, 59b/5
- z. -dir 53b/5
- z. -y-ise 53a/ 5
- z. ol-**“Artmak”
- z. -ur 67a/8
- ziyān** (Ar.) Zarar
- z. 4b/6
- z. -dan 61a/10
- ziyāret** (Ar.) Görmeye gitme
- z. it-**“Ziyaret etmek”
- (d)er 66b/10
- mege 60a/3
- z̄ulüm** (<zulm: Ar.) Eziyet
- z. eyle-**“Eziyet etmek”
- z. -mekdir 12b/4
- zümre** (Ar.) Topluluk
- z. -sinden 34a/11
- zürriyet** (Ar.) Nesil, soy
- z. -ine 35b/5
- z. -lerine 36a/13

EKLER DİZİNİ

-A(isimden fiil yapım eki): diledüm 13b/5, dilemesün 22b/15, dileñ 71a/9, dilerin 68a/12, dilerse 34a/6(2), dilersin 68a/11, dilersiz 71a/10, dilese 14a/12 (8), dilesiñ 27a/12, dilesün 22b/15, dileye 34a/14, dileyeler 18b/2, dilek 71a/11, dilek dilese 26a/4(2), dilegi 26a/5, dilegim 24a/15, dileginde 2a/13 (2), hâcet dilerse 73b/1, hâcet dilese 71b/11, hâcet dileyici 73a/4 (2), oynarlar 8b/11(2), oynadursın 6a/5, oynadurum 6a/3

-A(yönelme hâli eki): âbdeste 30a/10, âbdesti almağa 30a/12, açana 37b/7, açılmağa 24a/11, âdeme 25a/4 (5), Âdeme 2a/14 (7), adına 46b/5 (3), adımına 63b/8, ağacına 2b/11 (2), ağzın 47a/5, ‘ahdına 13a/11, aḥşama 23a/5, aḥşar suya 29b/1, aḥrabalarına 73a/8, ‘aleyhi’s-selâma 2a/8 (2), Allâha 45a/13(4), Allâhu Te‘âlâya 3b/15(4), Allâhu Te‘âlâ ḥaziretine 18a/12(4), altına 3a/10, anasına 14b/8(3), anlara 9a/4(9), ‘arşa 49b/8, artuğa 7a/5, atuna 23a/9, atasına 14b/2 (3), ‘avretine 34b/11(3), avurdına 30b/1(2), ayağa 48a/10, ayağına 32b/1(3), âyetine 72b/10(2), ‘azâba 62/6, ‘azûya 34b/7, baña 2a/3(21), baḡana 37b/7, başa 35b/8, başıma 4b/4, başına 21b/3 (5), başlı başına 60b/1, baş barmığına 30b/1, belâlara 27a/6, bileğine 30a/1, birine 22a/12, birbirine 38b/15(2), birlüğüne 54a/2, boğazlarına 36a/2, boğazlamağa 13b/7, boyunlarına 36a/1, boynuma 4a/15, böğrüne 48a/10 (3), bölüğüne 72b/12, buña 49b/13, buğdaya 35b/7 (2), bunlara 35a/3 (2), burnuna 30b/10(3), câmiye 63b/10 (2), cânlara 51b/1, Cebrâ’île 68a/15 (2), cehenneme 47a/15 (6), cemâ‘ate 53b/2, cenâzesine 20a/13, cennete 15a/3(11), cennet-i a‘lâya 61a/15(2), cennetime 69a/2, cum‘a namâzına 60b/12, çağırmağa 40b/12, çâresine 42b/14, çıkarmağa 31b/9(2), dağlara 43b/1, dâri’l beḡâya 17a/10, Davûd peygâmbere 13b/15, derde 26b/4, deryâsına 40b/14, deveye 68a/5, dimege 48a/15, dinlemege 64a/6(2), dîvânına 14b/6 (8), dizine 37b/4, döşege 29a/4, dünyâya 13a/12(2), ecele 26b/15, eksüğe 7a/5, eline 20b/3(3), ellerine 29b/14,

emrine13/12(2), emrüne 9a/4, emrüne 48b/6, eşege 11a/1, eve 27b/2, evine 14b/13, ezānına 39b/14, faķırlere 59b/10, fażiletine 67b/5, fażlına 55b/4, fercline 35a/1, ferişteye 53b/1 (2), fi' lüne 9a/2, firākına 57a/6, Firdevs uğmağına 68b/1, geldigime 2a/2, geņzine 30b/11, gimisine 10b/13(2), göge 33a/7, göklere 43a/15(2), gönlüne 9b/5, gövdesine 38b/5, gözlerine 49a/15, guşşaya 23b/9, gücüne 6a/9, günāha 12a/5, günāhına 72a/4, güne 15a/3 (2), güneşe 26a/11, ĥacca 60b/9, Ĥaķ Te' ālāya 34b/2(7), ĥāline 35b/4, ĥalāyıķa 39a/12(5) ĥalka 12b/4(2), ĥalvete 38a/6, ĥammāma 37a/14(4), ĥasretiņe 57a/11, ĥayır itmege 9a/15, ĥaziretine 18a/12(8), ĥaziretlerine 10a/14, her birine 16a/1(2), her neye 62a/6, her nereye 23a/11(2), ĥurūfına 46a/13, ĥükmine 42b/10, ĥürmetine 70a/9, İbrāhīme 34a/4, İbrāhīm peyğām bere 13b/3, içine 31a/13, içenlere 73a/7, ikisine 35a/11, imāma 53b/1(2), imāmlara 40a/1, imānına 28b/7, 'İsā peyğāmberine 13b/13, İsmā' ile 13b/6, işe 7b/10 (3), işiņe 6a/8(2), i' tiķāfa 65a/2, İsmā' ile 13b/5, Ķa' beye 4a/14 (4), ķabrine 28a/7, ķal' asına 47b/4, ķaleme 45b/10, ķapusına 64a/8, ķarnına 15b/4(3), ķarındaşlarına 13b/9, Ķaruna 11b/13, ķaşdına 53a/12, ķatıña 2a/2, kefine 60a/9, kendüye 25 b/2 (2), keremine 55b/4, ķibleye 29b/1 (5), ķırā' ata 46b/5, ķıyāmete33b/7 (5), kimesneye 10b/10 (2), kimseye 8a/6 (2), ķişilere 40a/3, ķişiye 3b/2 (47), ķişıyedir 68b/2, ķocalıđa 26b/15, ķudretine 49b/8, ķula 21b/1(3), ķullarına 54b/6 (5), ķulađına 31a/10 (3), ķulluđına 40b/12, ķurbān itmege 13b/4, ķuyruđına 10b/15, ķuyuya 61b/5, ķüfre 29a/9, levĥ-i maĥfūza 45b/13(2), maĥlūķata 8b/2, maķāmına 51b/6, melā'ikelere 2a/15, menbere 64a/4 (2), mescide 58a/9(3), mevlāsına 47a/9, meyyite 16b/10, mirāca 51a/5, Mūsāya 34a/4, mü'ezzine 42a/15, mü'ezzinlere 39b/4, mülkine 51a/12, mü'minlere 63b/1, mürāķabeye 43a/6, müşriklere73a/7, nā-maĥreme 10a/10, namāza 9b/4 (4), namāz ķılana 6a/7, namāz ķılanlara 39b/6, namāz ķılmađa 9b/3(2), nażarına 43a/2, neye 62a/6, nesneye 50b/2, Nūĥa 10b/12, oda 21a/1(2), olanlardır 6b/2, omzına 37a/4(2), oruc dutanlara 71a/11, öğüne

9b/7, özüne 51b/10, pādişāha 39a/13, peygāmbere 13b/4 (7), peygamberlere 13b/1 (2), raḥmete 3b/11, raḥmetine 3a/9, reke‘atine 59a/7 (4), rencilere 15a/12, resme 51b/14 (3), Resūle 36a/3, rükū‘a 47b/14 (3), şafa 10b/2(3), şaḥābelerine 2a/6,şāḥibine 33b/4, şalavāta 65a/4, saña 2a/4 (31), sarāyına 47b/6, secide idecek yere 43a/5, sefere 23a/9, şırāṭa47a/11, şırāṭa’l müstakīme 68a/4, sīnine 16b/12, söyleyene 65a/13, söze 1b/3, sözüne 9a/2, şuya 29b/1, sünnete 44a/6, sünnetine 65a/11, şarāb içenlere 73a/7, şerī‘atına 13a/13, ṭa‘āma 8a/4, ṭā‘at itmege 8b/5, taḥiyyāta 50b/10, taḥdīrine 2a/12, ṭalāğına 7a/14, ṭamuya 12b/6, ṭarafına 40b/9, tekbīrine 47b/15, tenine 8a/12 (2), tesbīḥe 65a/4, teşehhüde 50b/11, ucuna 44a/12, uçmağa 21b/4 (3), uçmağına 68b/1, ‘uḫūbeye 61b/15, ulaşana 73a/8, ümmete 55b/15,ümmetime 55b/15, ümmetiñe 3a/5, üstüne 3a/3, üzerimize 52a/3, üzerine 15a/14 (26), üzerlerine 40a/15 (2), vaḳit namāzına 40a/4, vaḳte 4b/2, vaḳtine 65b/4, varana 64a/7, virdigine 11b/15, virdüğine 12b/11, yarısına 32b/2, yarusına 31b/15, yere 32a/1 (2), yerine 56b/1 (8), yire 7a/11(13), yirlere 43a/15 (2), yiryüzine 71a/6, yola 3a/6 (3), yolına19b/9 (2), yoluna 69a/13, yüregüñe 10b/1, yüze 29a/2, yüzine 7b/9 (3), yüzüne 39a/3(2), yüzine ururlar 9b/9, zebānilere 60b/14(2), zekerine 37a/10 (2), zencīrlere 75a/3, zikire 56a/10, ziyāret itmege 60a/3, zürriyetine 35b/5, zürriyetlerine 36a/13.

-A (teklık üçüncü şahıs istek eki): ābdest ala 36b/14 (3), aça 39a/5 (5), açı vire 34a/6, açmaya 38a/12 (2), ‘afvı eyleye 22b/10 (3), ağdırmaya 48a/9, aḳsırmaya 47a/2, ala 18b/15, alışa 38a/5, arımayā 47a/3, arına 69a/10, arıta 27a/10, āsān ide 25b/11, āsān ola 66b/9, ‘āsī ola 13b/6, āzād ola 23b/13 (2), ‘āzād ide 66b/6, azdurmaya 22a/1, bağışlayā 55a/11 (4), bağlayā 53b/11, baḡīl ola 9b/12, baḡmaya 37b/6, başā 38a/4 (2), başını ḳaldura 50b/4, berk ide 48b/7, berk idi vire 42b/9, bile 50a/12(2), bilmeye 17b/4, bine 68a/5, bula 15b/12 (11), bulunmaya 25b/1, ceḥdi ide 38a/12 (4), cevāb vire 25b/1(2), çalmaya

44b/6, çeke 30b/11, çekmeye 44b/3 (3), çıka 40b/5, çıkara 17a/3 (2), daraya 31a/13, dayamaya 48a/11, demeye 48a/14, deye 25a/15 (35), deprene 52b/14, derleye 52b/14, dimeye 49a/1, diye 24a/4(4), dike 43a/6(5), dileye 34a/14, diñlemege 64a/6 (2), diñleye 42a/15, diñlene 21b/11, doğrula 48b/9, doğundurmayaya 37b/9, dola 47b/2, doldura 30a/15, döke 30b/4 (5), dökmege 34b/8 (3), döne 12a/4, döşemeye 49a/14, döşeye 48a/7 (3), dura 40b/10(2), durı gele 49a/4 (4), duta 22b/14 (4), dutmağa 70b/11, dutu vire 44a/14 (2), edā itmege 44a/8, egilmeye 47a/3, eglene 46b/14, emin eyleye 20b/9, emin ola 24a/1 (2), emir ide 26b/10, eşnemeye 47a/4, eşitmeye 38a/11, eyleye 20b/4 (3), felāh bulmağa 41b/8, gele 23b/7 (7), getire 21a/15 (4), getüre 14a/8(4), geye 40a/10, geydüre 17a/8, giçe 14b/4(2), giçmeye 36a/3 (2), gidere 25b/8(2), gire 12b/7 (5), girmeye 46b/15, gide12a/12 (4), gidi vire 42b/9, gitmeye 62a/13, gitmeyeler 3a/8, giye 40a/9 (3), göndürmeye 21a/1, göre 14a/9 (4), görine 19b/13(2), görmeye 5a/10 (2), görüne 19b/15 götüre 15a/1, ğusul ide 38a/11, ħalāş bula 16a/6 (4), ħarām ola 29a/7, ħāşıl ola 42b/2, ħayr itmeye 9b/2, ħazer ide 41a/6, ħāzır ola 20a/13 (2), hediye ola 16b/13, ħıfz ide 28b/8, ħilālleye 32b/6, ırmaya 47a/6, ışlana 31a/12(2), ışlaya 31a/15, içe 21b/11 (2), içmeye 38b/5, içüre 19a/3, iĥsān ide 4a/9, ikrām eyleye 38a/9, ine 47b/14 (2), incinmeye 38a/13, incüne 49a/8, iriše 67b/6, irişmeye 23a/6 (2), irüşdüre 39a/2, istiġfār ide 74a/14, istiġfār idesiz 45a/13, istinşāk vire 30b/10, işāret ide 65a/14, işlemeye 65a/3, kâbil olmaya 9b/11, kabül kıla 55a/1(2), kabül ola 20b/6 (2), kağırmaya 47a/2, kıla 21b/12, kılmaya 24a/10, kıldıra 49a/12 (3), kıldırmaya 48a/8 (2), kılgā 48b/8, kāmēt getüre 44a/4, kāmīl ola 4a/8, kıana 51b/6, kıapamaya 31a/14, kıaşınmaya 47a/4, kefaret olmaya 26b/15, kese 55b/2 (2), kıla 17a/13 (9), kılı vire17b/15(3), kılu vire 44a/12, kıyās eyle 68b/5, kıomaya 49a/7, kıoya 49a/6, kıoñşu ola 74b/13, kıopa 40a/8(2), kıoşa 47b/12, kıoşmaya 53a/11, kıoya 10b/13 (8), Kıur' an oğuma

ya 38a/10, urbān itmeye 13b/5, urtara 70a/7, urtıla 34a/12, urtula 13a/7 (2), lāzım ola 37a/12, mabūl ola 34a/14 (2), mesih ide 39a/1, megūl ola 65a/4(2), miskī ola 19a/15, mutāc almaya 24a/10, muāhib ola 66b/7, muīc ola 13a/13, mūjde vire 14b/9, mūlāhaza eyleye 33b/10, mūnevver ola 67a/5, mūkil ola 13a/5, mūteayyir ola 47b/3, mūvekkel ıla 69b/4, mūyesser eyleye 20a/11, mūzde vire 17b/12, naīb ide 22a/5, namāz ıla 65a/1, naar itmeye 10a/10, niyyet eyleye 44a/10, niyyet ide 31b/9 (11), (2), oumaya 33b/11 (3), ouya 16a/1 (42), ola 3b/11(61), olaydı 2b/5, olmaa 28b/1, olmaya 24a/15, oruc duta 72a/12, oruc dutmaa 40b/9, oruclı ola 30b/12, otura 38a/5 (6), ova 37a/6, omr vire 17a/3, orte 37b/4, pāk ola 35b/12 (2), revā ola 27a/13 (2), rılet itmeye 17a/10, rūzī ıla 14a/3 (4), rūzī ılı vire 18a/6 (2), rūsvā ola 61a/13, abır eyleye 38b/11, aburlu ola 3b/11(2), aılmaya 34b/9, alaya 21a/1(4), aına 49a/9, alı vire 53b/10, almaya 47a/7, alavāt getüre 15b/15 (5), say idesūn 46a/7, sebep ola 24a/11, secide ide 54b/10 (2), secideye vara 48b/15 (5), selām vire 16b/9 (10), selām virmeye 38a/6, sevābın vire 17a/4, sıramaya 31b/1, ıamaya 47a/4, sile 29a/2, oumaya 53a/1, oa 30b/2 (3), söylemeye 34b/7 (5), sōz söylemeye 38a/10 (2), uamaya 70b/7, efaat eyleye 20b/5, efāat ide 66b/12 (2), ifālar bula 15b/12 (2), ukrī ola 4a/2, ukūr eyleye 4a/1, ukūrler ide 38a/15, ahāret ide 36b/12, tamām ola 25a/7(2) , avīl ide 70b/6, terk ide 6a/12, tuta 48a/8, uladırmaya 47b/15, umāret eyleye 15a/2, ura 19b/6 (2), urmaya 31a/15, urula 67a/3, uya 65b/1, uzatmaya 44b/6, vācib ola 15a/3, vara 21b/6 (7), varmaa 64a/12, varmaya 63b/4 (2), var ola 11b/11, vire 4a/9 (22), virmeye 44b/4, virile 56b/7, yapı vire 19a/11, yarlaaya 14b/11 (2), yarlıaya 55a/1 (2), yaza 34a/9 (5), yazıla 16a/10 (2), yazılmaya 21b/15 (2), yazı vire 14b/7(4), yemeye 35a/14, yeye21b/11, yedüre 19a/2, yetie 51b/6, yıaya 30b/3, yosul ola 3b/11 (2), yōnele 44b/9, yōneli vire 44a/6,

yuya 14b/8 (10), yuyıla 15a/8 (3), yuma 44a/13, yüce ide 58b/2, yücelde 14b/8 (3), yürüye 3b/15, yüz duta 22b/14, zâ‘ il ola 16a/5.

-A (zarf-fiil eki): azdıramazım 9a/14, çäre idemezim 13a/13, çäre idemezsin 13a/10, dayamadan 49a/4(2), irüşdüremezim 6b/7, yazamayalar 59b/9 (2).

-AcAk (gelecek zaman eki): dostu olacağız 6b/14, olacaktır 45b/14, diyecek 52b/8 (2).

-AcAk (sıfat-fiil eki): gelecek 39b/14 (3), ‘ibâdet idecek 39a/13, kılacağı 44a/2 (2), kılacak 50a/6, medde idecek 48a/4, secide idecek yere 43a/5, yatacağı 69a/5, yatacak 26a/14 (2)

-AcIk(isimden isim yapım eki) azacığ 46b/14

-A-lAr (çokluk üçüncü şahıs istek eki): âzât olalar 3a/8, bileler 39a/12, bineler 40a/15, çağırılar 21a/13, çıkmayalar 3a/7, deyeler 21b/5 (5), dileyeler 18b/2, eşitmeyeler 36a/1, geleler 21b/6 (2), geydüreler 21b/1, gideler 3a/6, gireler 27a/2 (2), gitmeyeler 3a/8, görmeyeler 37b/5, hâzır olalar 39b/1, hıfz ideler 69b/5, içeler 6b/13, ideler 20b/9, iledeleler 61b/1, ileteler 61a/15, istiğfâr ideler 70a/14, karşı geleler 21b/6, kılalar 28a/5, koğumayalar 35b/14, kopalalar 12b/15, koyalar 12b/15 (4), kırtulalar 41b/12, müstağrak olalar 3a/9, namâz kılmayalar 6b/12, olalar 8b/7(4), oturalar 51a/2, şabursız olalar 12b/13, şaklayalar 36b/7, şunalar 20b/3, şükür itmeyeler 11b/15 (2), tâc uralar 21b/3, tamuluk olalar 8b/7, yazamayalar 59b/9 (2), yigit olalar 8b/14, yuyalar 26b/11 (2), yürüyeler 12b/14.

-Allm (çokluk birinci şahıs istek eki): söyleyelim 1b/4.

-Am (bildirme eki): bîzâram 24b/9, imâmıyam 8a/1, muṭî‘ yem 48b/6.

-Am (şahıs eki): arılam 49b/2, 'arzı iderem 43b/6, azdırırım 3a/5 (7), buluram 12b/5, destūr isterem 1b/10, düşürürem 9b/7, gelirem 54a/2, getirirem 54a/2, kabül iderem 63a/10, oluram 43b/8, şafā buluram 12b/5, şıgınuram 29b/12 (7), taleb iderem 53b/14 (2), tanıklık iderem 41a/8, tevekkel oluram 54a/3, yazaram 74b/9.

-A-m (teklık birinci Şahıs istek eki): azdıram 8b/14, girem 1b/11, görem 1b/11(2), hāl itmeyem 13a/6, kabül idem 75a/5, kaynadam 2a/1, mağfıret idem 75a/7, maķbül idem 75a/6, secide kılmayam 2a/14, yanmayam 6b/1, yarlığayam 73a/5, yazam 74b/7.

-An (isimden isim yapım eki): Ādem oğlanları 25a/11, Ādem oğlanlarıniñ 25a/10, oğlan 57a/3, oğlancıkları 8b/10, oğlanlarından 57a/2.

-an (fiilden isim yapım eki): yalan 7a/2.

-An (sıfat fiil eki): ābdesti alan 33b/8, açana 37b/7, artan 33b/12, 'āşī olanları 75b/11, baķana 37b/7, bī' at iden 6b/4, boğazlayan 10a/6 (2), çalgı çalanlardır 8a/9, döğün uranlardır 8a/13, duranlardır 10b/2, ğaybetiñ idendür 24b/15, gelen 11b/8 (3), giçen 56a/1, gideniñ 12a/12, giren 63b/13 (5), götüren 18b/3 (3), içenlere 73a/7, ihtiyār iden 1b/7, inen 60b/10, incidenlerdir 10b/8, irişenlerdür 6b/5, eşidenleriñ 42a/9, ķahir iden 10b/4, ķāhil olanıñ 61a/7, ķā'im olan 67b/2, ķalan 35a/4 (4), ķalanı 11b/11 (2), ķalanın 9a/4, ķarşu kıyanları 61b/7, kesilenlerdir 75b/14, kılan 27a/5 (2), kılanın 60a/9, kıyanları 61b/8, müsteħaķ olan 66b/10, müsteħıķ olan 62b/14, namāz kılan 21a/14, namāz kılanı 6a/7, namāz kılanlara 39b/6, namāz kılanlardır 10b/5, namāz kılanlarıniñ 42a/5(3), namāz kılanlarını 50a/8, namāz kılmayanları 61b/8, namāzı terki iden 6a/12, oķuyan 68b/13, oķuyanlar 29b/8 (2), oķuyaniñ 29b/9 (3), olan 17b/5(8), olanıñ 61a/8, olanlardır 6b/2, olanlardır 75b/15, olanları 75b/11(2), olmayanlardır 27a/7, oruc dutanlara 71a/11, uranlardır 8a/13, pāre

pāre eyleyen 10a/13, pāre pāre iden 10a/12, pehrīz idenlerdir 10a/3, ribā yiyenleri 61b/6, şabır idendir 27a/6, şadağa virenler 10a/3, şadağa virenlerden 4b/12, şadağa virenlerdir 27a/4, saġu saġanlardur 8a/6, şaķınan 27a/3, sevenlerdir 27a/8, şıyan 7b/9, söylemeyenlerdir 10a/2, söyleyen 1b/13 (2), söyleyene 65a/13, söyleyenler 7a/2, söyleyenlerdir 7a/2, söyleyenleri 61b/7, şarāb ićenlerdir 75b/12, şarāb ićenlere 73a/7, şehīd olan 59b/15, tevbe eyleyen 27a/2, tevbe idenler 10a/3, ulaşana 73a/8, uran 10a/9, uranlardır 8a/13, varana 64a/7, virenlerdir 7a/5, yalan söylemeyenlerdir 10a/2, yalan söyleyenlerdür 7a/2, yalan söyleyenleri 61b/6, yazanñ 29b/9 (2), zaķım uran 10b/1, zekāt virmeyenlerdir 7a/8, zikir idenlerdir 10a/14, zikir itdigimiz 61a/9, zikir olan 17b/5, zikir olunan 17b/2 (3).

-Ar (isimden fiil yapma eki): aġarıcaķ 56a/3, aġarınca 75b/3

-Ar-(fiilden fiil yapım eki): ıkara 17a/3 (2), çıkardı 2b/9 (3), çıkardım 11b/13, ıkarmaġa 31b/9 (2), çıkarmasa 4a/12, çıkarup 51a/2 (2), gidere 25b/8 (2), giderir 7a/10 (2), giderüp 51b/8.

-Ar (geniř zaman eki): ‘afvı ider 12a/6(3), ‘amel iderse 62a/6, artar 5a/1, ‘arzı iderem 43b/6, atarlar 61b/9, āzād ider 62b/15, ‘āzāt ider 75a/9 (3), ‘azm iderse 23b/6, baķar 49b/8 (6), beyān ider 37a/14 (16), bī‘at iderler 6b/2, bozar 73b/8, cāzūlık iderler 8b/13, cehdi iderim 9b/1 (2), cūř ider 4b/10, alġı çalarlar 8a/10, ıķar 31b/12(2), danıklık iderim 52a/11, danıklık iderler 39b/10, da‘vet iderler idi 11b/9, dikerler 75b/1, dutar 29b/6, dutarız 54b/1, dūřer 61a/11, emir ider 60b/14 (3), emir iderseñ 48b/6, ġalebe iderse 47a/5, geer 65b/9 (2), geyer 40a/10 (2), gier 65b/10, giçerken 33a/1, gider 4b/11 (2), giderir 7a/10, giyer 40a/11, gūlerler 8b/11, ġareket ider 50a/2, ġařıl ider 26a/7 (2), ġusūdlık iderem 6a/15, ġusūdlık idersin 6a/14, inerler 71a/6, istiġfār ider 7b/6, istiġfār iderler 58a/6, ideriz 54a/2, ķabūl ider 71a/4, ķabūl

iderem 63a/10, abul iderin 34b/5, acarız 54b/2, ara ider 7b/5 (2), keser 27a/14, ıladı 67a/13, ılarsa 53b/5 (2), kifayet ider 36b/1, orarım 5b/2, orarız 54b/2, orarsın 5b/5 (2), oyar 47a/15 (3), la iderler 8b/8, la net ider 37b/7, ma avinet iderler 7b/14, mabul ılar 73b/2, munaat iderken 52b/6, muvekkel ılar 62a/14, namaz ılarsa 41b/12, nazar ider 68a/9, nida ider 75a/4 (2), oynarlar 8b/11, ogerim 48a/13, rahmet ider 39b/4 (3), rivayet ider 23a/7 (25), sau saarlar 8a/7, secide ider 50a/1, secide ideriz 54a/13, selam iderler 75b/2, sever 29b/5, ıyar 7b/11, orarsın 2a/3, ehadet iderum 52b/9, ta at iderler 9a/13, tasırlık iderler 8b/6, taleb iderem 53b/14 (2), taleb iderler 66a/10 (2), taleb iderse 70a/8, ta n tutarsın 2a/13, anık dutar 74b/3, anıklık iderem 41a/8, anıklık iderin 41a/14, aparım 54a/11, tekbir iderken 44b/5, tekebbirlik iderler 8b/9, terki ider 6a/11, terki ideriz 54a/9, tutarsın 2a/3, uyar 3a/5, uyarız 54a/15, yapar 72a/8, yazar 73b/8, yazaram 74b/9, yazarım 46a/6, yıkarlar 3b/9, zina iderler 12b/10(2), ziyaret ider 66b/10 *bk. -r, -Ur, -ir (geni zaman eki).*

-Ar (sıfat-fiil eki): aar 19b/4 (2), du a ider 75b/2, namaz ılar 75b/11

-ArI/-ArU (yön gosterme eki): dıarı 38b/3, ieri 1b/11, ierü 11a/1 (3), ilerü 51a/7 (4), yuarıda 20a/9, yuaru 21b/2 (2).

-A-sIn (teklik ikinci ahıs istek eki): bulasın 27a/11 (3), haır olasın 61a/3, kesesin 43b/14, oyasın 68a/13, muveccihe olasın 43b/15, niyyet idesin 30a/10, okuyasın 29b/8, olasın 43b/15(2), olmayasın 44a/1, ri ayet idesin 46a/9, varasın 63b/10, virmeyesin 27b/1, yalan olmayasın 44a/1.

-A-vUz (okluk birinci ahıs istek eki): aklayavuz 43b/3.

-AyIm (emir eki): ogredeyim mi 72b/3, yazayım 45b/15.

- AyIn (emir eki):** cevāb vireyin 2a/4, eydireyin 6a/7, getüreyin 15a/11, sākin olayın 50a/5, şorayın 2a/8.
- az (fiilden isim yapım eki):** boğazın 47a/2, boğazlarına 36a/2, boğazlamağa 13b/7, boğazlayan 10a/6(2).
- cA (eşitlik hâli eki):** adınca 44a/10, arasınca 45b/2, ardınca 15b/13 (3), ‘āzād itmişce 57a/3, bunca 8b/1, böylece 30b/4 (2), dutmuşca 70b/14, ‘ibādet itmişce 14a/2 (3), ihyā itmişce 57b/9, katresince 15a/8 (2), kılmışca 68a/2, kırbān eylemişce 16b/2, kırbān itmişce 16b/2, namāz kılmışca 27b/9, oruc dutmuşca 17b/8 (7), önlerince 40b/1, şadağa itmişce 64a/3, şağısınca 8b/4(6), sevābınca 66a/15, t̄ā‘ at itmişce 34a/2.
- cak/-cek (isimden isim yapım eki):** tezcek 3a/5, yalnızca 35b/2.
- cI (isimden isim yapım eki):** hāmmāmcı 38a/13, hāmmāmcınıñ 37b/15
- cIk (isimden isim yapım eki):** karıcıkları 8b/12, oğlancıkları 8b/10.
- cIIAyIn (isimden isim yapım eki):** ancılayın 50b/12 (2).
- ç (fiilden isim yapım eki)** kazanc-ıla 29b/3, ödünç virse 22a/13
- DA- (isimden fiil yapım eki):** aldanmaz 9a/24, ister 45a/12, isterim 1b/10, isterin 30a/3, istese 24b/11.
- dA (bulunma hâli eki):** āhırinde 55a/12 (3), āhıretde 20b/8 (3), Allāhu Te‘ālā hāziretinde 24a/14, altında 21a/2 (6), arasında 5a/9 (14), ardında 58a/10 (2), ayıñda 17b/10, aylarda 17b/3, ‘azametinde 51a/12, barmağında 39a/4, başında 18a/7, Bedir ğazāsında 59b/15, beñzimde 43b/9, beñzinde 43a/11, berekātında 23a/12 (2), beyānındadır 42b/3, bunda 2a/1, cāmide 64b/10, cehennemde 61b/3, cemī‘de 59a/1, cennetde 18b/4 (5), cennet-i a‘lāda 66b/9

(3), cum'asında 73b/9 (2), damarlarında 16a/4, damuda 6a/15, dār-ı dünyāda 61b/15, dār-ı dünyādadır 62a/2, def ada 30b/11, deñizdeki 66a/9, dergāhında 16a/14 (2), dibinde 61b/4, dileğinde 2a/13 (2), dilinde 7b/6, dilindeki 42a/12, döşekde 69b/9, dünyāda 20b/8 (5), dünyādadır 62a/2, düşünde 66b/14 (2), düşümde 24a/13, düşünde 14a/9, eldeki 42a/11, elimde 6a/3, elimdedir 8b/15, etinde 16a/4, evde 69b/7, Firdevs uçmağında 56b/7, ğazāsında 59b/15, gicede 28a/14, gicelerinde 75a/3 (2), gicesinde 17a/12 (4), gökde 58a/5 (2), gökdeki 41b/9(3), gölgesinde 67a/14, gönilde 44b/2, gönlündeki 42a/12, gövdesinde 36b/12(2), günde 15b/3 (3), gününde 4a/12 (14), gününde 21a/13 (2), haberde 51a/4 (3), hadīs-i şerīfde 33b/4, haftada 27a/8, hâlde 54a/3, halkada 11b/10, halvetde 38a/4, haqqında 24a/11, hammāmında 37b/11 (2), hayāttadır 57a/10, haziretinde 51a/8, her birinde 74a/8, huzūrında 39b/1, içinde 1b/9 (12), içlerinde 19b/14, içünde 63a/8 (3), işde 12a/1, kabrinde 16b/13, kapusunda 1b/10 (3), karañuda 27a/13, katında 13b/12 (2), kavlinde 1b/6, kıyāmetde 62b/2, kıyāmet gününde 4a/12 (17), kişide 4b/14, köşkde 19a/12, Kur'anda 24a/9, kuşlık vaktinde 14b/6, mağribde 58a/11, maşşer gününde 68b/15, ma' nāsında 44a/1, ma' rifetde 4a/8, meşşriqda 58a/11, mizānda 5a/4 (2), namāzda 10b/2 (5), on beşinde 69b/11(3), ' ömriñde 10b/10 (2), öñinde 1b/7, öñünde 5b/15 (2), peygamberlerde 12b/8, reke' atde 14a/5 (9), reke' atinde 28b/9 (16), rike' atde 18b/8 (4), rivāyetde 15b/4 (5), rükū' da 48b/11, sā' atde 14a/12 (2), şafda 64a/14 (2), şaflarda 64b/4, sarāyında 42b/13, secidede 48b/11, secidesinde 54b/11 (3), Sidretü'l muntehāda 51a/6, sīninde 60a/1 (3), siñirlerinde 16a/4, şöşbetde 52b/6 (2), şuda 10a/8, süñüğünde 16a/4, şehirde 19a/11, tādca 67a/3, tarafında 64b/1 (2), tekbirde 48a/4, uçmağında 56b/8, uçmağda 17a/10, üstünde 28a/9, üzerinde 19a/13 (7), vaktide 10b/11 (4), vaktinde 50a/2, yanında 47a/12 (5), yarısında 58a/7 (2), yerde 5a/9, yevm-i kıyāmetde 31b/5, yılda 46a/2, yir altında 63a/4, yirde 46a/13 (3), yiryüzündeki 70a/10, yukarıda 20a/9, zamānda 57a/11 (3).

-dAn (ayrılma hâli eki): âbdestden 33b/12 (3), âbdest aldıktan 33a/13 (3), açmağdan 37b/10 (2), ağacından 2b/15, ağlamağdan 57a/7, ağzından 31a/8, ağırlardan 16a/5, aḡşam namâzından 27b/6 (3) aḡrabadan 75b/14, ‘âlemden 43b/14, ‘aleyhi’s-selâmdan 35a/10(4), Allâhdan 41a/8 (4), Allâhu ‘aẓîmü’ş-şândan 17b/4, Allâhu Te‘âlâdan 18b/2 (2), Allâhu Te‘âlâ ḡaziretinden 22b/15(2), altundan 40a/14, anadan 22b/11, ‘anberden 28a/10, ‘anberdendir 68a/7, andan 1b/6 (88), anlardan 3b/12 (2), arasından 47a/10, ardımdan 32a/10, ardından 47a/10, ‘avratdan 61b/13, a‘zalarından 33b/1, ‘azâbından 24a/8 (2), azdırmağdan 29b/14, baḡşından 70a/8, baḡmağdan 37a/10, bardağdan 34b/10, başmağdan 21a/2, belâlardan 5a/2 (3), benden 13b/1 (4), beyâzlığından 19b/13, bizden 11b/8, bölüğinden 69a/3, burnundan 31a/8, buzdan 19b/7, bühtân eylemekden 25a/2, cân-ı gönülden 55b/5, cânâverlerden 38b/8, cefâdan 34b/1, cehennemden 62b/14 (5), cemâ‘ itmekden 6b/3, cenâbetden 36a/13, cennetden 60a/2 (2), cihândan 12a/11, çıḡmağdan 34b/14, damarlarından 36a/9 (2), damlasından 33b/6, damudan 22a/4, dâri’l fenâdan 17a/9, dayınmağdan 33a/6, derd-i belâdan 29b/9(2), develerinden 68a/6, dibinden 31b/12, dilden 55b/5, dilinden 52a/15 (3), du‘âdan 58a/14, duraldan birü 16b/15, dünyâdan 25a/11 (2), ecilden 50a/14, edâ itdikden 39a/6, elimden 9a/11 (3), elinden 57a/3, erden 61b/13, evden 21a/6, evlâdımdan 9b/1, eylemekden 22a/9, fâcirlerden 54a/9, faḡirliḡdan 34a/12, Fâtiḡadan 53a/10(2), faẓîletlerden 61a/9(2), fevti itdükden 68b/3, ḡâniden 4a/1, ḡazâ itmekden 72a/14, ḡâzîlerden 47b/10, gevdesinden 36a/11, giceden 74b/9, ḡiçmekden 64b/14, ḡiçesinden 5a/7, ḡirmezden 38a/1, ḡöbeginden 37b/3, ḡökden 60b/10, ḡöḡşülerinden 20b/3, ḡökyüzünden 71a/5, ḡönülden 55b/5, ḡönlünden 33b/10 (3), ḡördiğimden 11a/9, ḡövdesinden 36a/11, ḡöydemden 5b/3, ḡözlerinden 11b/5, ḡür ‘azâbından 66b/8, ḡuşşadan 23b/10 (2), ḡusul itdükden 63a/11, ḡünâhdan 37b/13 (2), ḡünâhlardan 69a/10, ḡacdan 72a/13, ḡaḡ Te‘âlâdan 11a/3, ḡammâmdan 38a/13 (2), ḡarâmdan 35b/12,

ħarāmīden 38b/7, ħaṭādan 29b/9 (2), ħayādan 52b/14, ħaziretten 47b/5,
 ħaziretinden 20b/6 (20), helāk olmağdan 30a/4(2), ħıřmından 41b/7 (2),
 ħıřımlarından 66b/11, ħulleden 21b/2, ħullelerinden 17a/9(2), ‘ibādetden
 55b/2, ‘ibādet itmekden 59b/13, iinden 64b/6, içmekden 38b/2, iħyā
 itmekden 72a/5, ikindiden 14a/4, incüden 19a/11 (3), irte namāzından 21b/4,
 istebrağdan 19a/14, abir ‘azābından 24a/8, almağdan 21a/2, albinden
 40b/14, apudan 34a/6, ardan 19b/7, karnından 57b/4, avimlerinden 66b/11,
 avm-i abīlinden 66b/11, azālardan 5a/2, kemāl-i lütfından 51b/7, kendüden
 22a/8, kesildikden 35a/3, ıbleden 44b/5, ıldığlarından 40a/4, kimseden
 23b/14 (2), kişiden 15a/1, çoğularından 30b/15 (2), orğudan 24a/1(3), orğularından
 74a/11, orğumdan 5b/7, orğusından 27a/7, ur‘andan 53b/9, lāyık
 ılmağdan 43a/2, mağribden 67a/5, maslıhatdan 9b/6, mekrimden 3a/8,
 mekrinden 24a/2, menberden 65a/15, menīden 36a/7, mertebesinden 61a/11,
 miskīden 68a/7, namāzdan 14a/7 (7), namāzından 21b/14 (5), namāzlarından
 20b/1, namāz ılmağdan 26a/3(2), nesneden 11b/9 (3), nesnelere 24b/14
 (2), nifasdan 35a/2, nürdan 19a/13 (6), oddan 4a/14 (2), odından 39b/5 (2),
 odundan 32a/14, oğlanlarından 57a/2, olmağdan 30a/5, ondan 59b/5,
 ortasından 70b/12, ‘Ořmāndan 5b/10, öñinden 64b/8, öñünden 64b/10 (2),
 öyle namāzından 58b/7, peyğamberlerden 56a/1, reke‘atden 53a/4 (5),
 Resūlden 36b/2 (2), rızğından 62a/3, řabāħ namāzından 56a/9, şadağa
 itmekden 59b/11, şadağa virenlerden 4b/12, Sa‘īd Hudrīden 58b/5, secideden
 50b/3 (2), secidesinden 74a/14, selāmdan 19a/6 (4), senden 26a/4 (5),
 řevābından 63b/14, řiddīğlardan 34a/8, şininden 20b/10, sözden 10a/3, şudan
 16a/3 (3), şündüsden 19a/14, şünnetden 67a/1, şütten 19b/5, řehīdlerden
 34a/10, şehirlerinden 20a/10, şekerden 19b/5, řerī‘atından 3a/6, şerinden
 20b/9 (5), řerlerden 69b/4, řeylerden 25a/5, řeytāndan 11b/4, řūmluğdan
 30a/4, şa‘āmlarından 19a/1, şabağasından 40a/7, řāclarından 68a/3,
 řaħıyyātdan 53a/5, Tañrı Te‘ālādan 3a/2, tenimden 4b/10, teninden 16a/3

(3), topraqdan 50a/13, uqaqdan 2b/9 (5), uqağen 34b/7 (2), uqağunden 11b/11, uğmetiğnden 9a/15 (3), uğmetlerimden 15a/4 (7), uğmet-i Muğammedden 46a/3, uzerimden 30a/12, uzerinden 32b/15 (5), uzerlerinden 51b/15, vağiyyet eylemekden 22a/9, vesveselerinden 29b/12, virmekden 69a/13, vitrden 66b/15, yapışdan 34b/11, yapmaqdan 37a/10, yağutdan 40a/14, yanımdan 4b/10, yatsu namāzından 58a/2, yerinden 47a/6 (3), yirden 32b/4, yoqluğdan 24a/7, yumaqdan 35a/8, yuzunden 49b/7, za‘ firāndan 68a/6, zamānından 66a/14, zeberrecden 69a/11 (2), zencirlerinden 32a/15, ziyāndan 61a/10, zümresinden 34a/11.

-daş (isimden isim yapım eki): hāldařımdır 6b/13, qarındaş 48a/2, qarındaşım 5a/12 (3), qarındaşlar 34b/13 (9), qarındaşlarına 13b/9, yoldaş 28a/15, yoldaşım 6b/9, yoldaşımdır 6b/13.

-dī (görülen geqađmiş zaman teklik uqađuncü řahıs eki): ađladı 35b/4, āh eyledi 11b/4 ađıtdı 11b/6, aldı 35b/1 (2), a‘ mā oldu 57a/7, ‘amel kıldı 75b/7, ‘arzi itdi 43b/1, āzād itdi 75a/12, bađdı 35a/15 (2), bařın řaldı 13a/4, bařladı 46a/1, belürmeseydi 19b/11, bildi 13b/6 (2), buydı 2a/14, buyurđı 24b/1 (10), qađıdı 51a/5, qađardı 2b/9 (3), da‘ vet iderler idi 11b/9, dedi 26b/1, didi 2a/1 (163), döndi 2a/7, durı geldi 56a/5 (8), dūřdı 57a/6, emir eyledi 2a/15 (2), emir olundu 10b/12, eyitdi 1b/12 (144), farz kıldı 35a/11 (7), fitnem iriřdi 13b/10, geldi 1b/9 (16), getürdi 2a/6, getürmedi 45b/11, gelmedi 45b/11, girmedi 10b/14, gitdi 35b/1, gönderdi 2b/14, gördi 2b/3 (10), gösterileydi 19b/10, güldi 12b/1, hālk oldu 62b/10, hārām kıldı 39b/5 (3), hareket itdi 36a/9, hāzır oldu 51a/8, hediye virdi 58b/9, iriřdi 13b/10 (4), itdi 35a/15, ‘izzet eyledi 13b/14(2), řabūl itdi 43b/5, řabūl kıldı 56a/3 (3), řabūl oldu-y-ise 65b/8, řabūl olmadıysa 65b/10, řaqađıdı 11a/1, řaldı 35b/3(2), řalmaz idi 43a/11, kıldı 36a/6, kılardı 67a/13, kılmadı 36a/6, qodı 35b/3, qoydı 10b/14, maqbūl oldu 11a/10, ma‘ lūm oldu 52a/14, melūl oldu 12a/14, melūn eyledi 2b/4, mirāř

kaldı 56a/1, muştuladı 56b/2 (2), namâz kıldı 56a/6 (5), nazar itdi 75b/8, olaydı 2b/5, oldı 11a/10 (8), oldı-y-ise 65b/8, olundı 10b/2(3), öldürdi 13b/12, rahmet itdi 75b/9, rahmet itmedi 76a/1, şaldı 11b/5 (2), selâm itdi 58b/9, şıdı 2b/15, söyledi 13a/1, sürdi 2b/3, şād oldı 12b/1, tamām oldı 25a/12, tekb̄ir getürdi 2a/6, tevbe itdi 35b/5, uçdı 35b/2, urdı 13b/12, vācib kıldı 36a/12, vardı 48b/4 (2), var idi 13a/1(2), vefāt itdi 62b/11, virdi 2b/7 (2), virmedi 58b/10, yarattı 45b/8, yaratıldı 25a/9 (2), yarıldı 45b/12, yarlıgadı 58a/5, yarlıgamadı 75b/9(2), yaş ağıtdı 11b/6, yedi 2b/15, yetişdi 11a/4, yutdı 11b/14 (2), yüz virmedi 15b/9, zulüm eylemekdir 12b/4

-dİ-k (görülen geçmiş zaman çokluk birinci şahıs eki): kıldık 1b/3.

-dİk (sıfat-fiil eki): ābdest aldıkdan 33a/13 (3), bağıdığ-ıçun 35b/7, didigimiz 50b/6 (2), didiğın 6a/2, edā itdikden 39a/6, eşitdigiñ 60b/7, geldigime 2a/2, gördigimden 11a/9, göründüğü 19b/15, işledigiñ 60a/5, kesildikden 35a/3, kıldığıñ 6a/10, kıldıklarından 40a/4, kıdığ-ıçun 35b/9, namâz kıldıkdan 23a/2, oldığına 50a/11, söylediğiniñ 60b/5, ululadığın 41b/15, vardığ-ıçun 35b/10, virdigine 11b/15, zikir itdigimiz 61a/9 *bk. -dUk (sıfat-fiil eki).*

-dİkça (zarf-fiil eki): oğudıkça 47b/2.

-dİkdA (zarf-fiil eki): ābdesti aldıkda 33b/5, vardıkdA 64b/15 *bk. -dUkdA (zarf-fiil eki).*

-dİ-lAr (görülen geçmiş zaman çokluk üçüncü şahıs eki): bıraktılar 13b/10, didiler 36a/4 (5), eytdiler 1b/13 (5), getürdiler 57b/15, kabül itmediler 43b/1(2), korğdılar 43b/3, secide kıldılar 2b/1, su'āl itdiler 36b/2, şādımān olmadılar 13a/12, vardılar 2b/1, vefā eylediler 13a/11 *bk. -dU-lAr (görülen geçmiş zaman çokluk üçüncü şahıs eki).*

-dİ-m (görülen geçmiş zaman teklik birinci şahıs eki): azdırdım 2b/14, çıktım 11a/10, çıkardım 11b/13, depeletdim 11b/13, didim 13b/8 (2), eşitdim 41a/3(2), eyitdim 13b/7 (2), geldim 13b/7 (2), girdim 11a/2, görmedim 28a/13, hased itdim 11b/12(2), itdim 30a/12, kaldım 11a/11, kazandım 11a/9, kıldım 35a/13, kılmadım 2b/1, merdūd olmayaydım 2b/6, niyyet itdim 44a/7, rahmet itdim 71a/13, şadağa eyledim 16b/10, secide kılaydım 2b/6, ‘ucub eyledim 2b/1, vācib kıldım 74b/5, vardım 2b/14 (2), yapışmış ıdım 10b/15, yarlıgādım 50a/9 (2), yazdım 29b/8 (2), yetişdim 65b/3 *bk. -dU-m (görülen geçmiş zaman teklik birinci şahıs eki).*

-dİ-ñ (görülen geçmiş zaman teklik ikinci şahıs eki): bildiñ 54b/7, geldiñ 13b/3 (2), hoş geldiñ 68a/10, kırtuldiñ 41b/11, secide eylemediñ 2a/9, secide itmediñ 2a/12, su’āl eylediñ 2a/10, şān geldiñ 69a/1, ta‘zīmlediñ 42a/1, vardıñ mı 13b/2.

-dİr (bildirme eki, fiillerde kuvvetlendirme eki): ağırdır 22b/8, ālimlerdir 10a/7, ‘anberdendir 68a/7, aṣḥābıñdır 6a/6, ‘avānlarımdır 7b/3, ‘azīmdir 49b/10, bāzārdır 7b/15, beyānındadır 42b/3, bunlardır 22b/9, buyurmuşdır 37a/11(37), buyurmuşdır 34a/14, cā’izdir 38b/13 (2), çalgı çalanlardır 8a/9, dār-ı dünyādadır 62a/2, dayınısardır 33a/6, degildir 37b/1(3), degillerdir 37b/12, devādır 15a/12, dimekdir 41b/3(2), dimişdir 47b/11(2), dirilmekdir 29b/3, döğün uranlardır 8a/13, duranlardır 10b/2, dünyādadır 62a/2, ehlidir 10a/4, elimdedir 8b/15, elindedir 16a/3, emānetidir 43a/15, evidir 37b/2, eylemekdir 29b/2, Faṭımadır 9a/11, fażīletleridir 42a/8, gelmişdir 48b/1 (3), gerekdir 31b/8 (30), gibidir 26a/1, girekdir 37b/11, gökcekdir 17a/13, günlerdir 17b/5, hācılarıdır 39b/13, haḳdır 54b/4, hāldir 43a/12, hālāş bulmuşlardır 9a/11, hāldaşımdır 6b/13, hāmmāmdır 7b/15, hayāttadır 57a/10, hayırludur 60b/1 (2), hayinlerdir 8a/1, incidenlerdir 10b/8, incidemdir 12b/5,

irişicidir 34b/4, kâdîlerdir 12b/9(2), kâdadır 12b/13, kesilenlerdir 75b/14, kılmağdır 58b/14, kimdir 3a/11 (2), kimlerdir 8a/3 (11), kimesnedir 1b/14, kişilerdir 12b/12, kişiyedir 68b/2, çoçalardır 12b/10, lâzımdır 35a/1, murdârdır 36a/7, muṭî^c olmağdır 42b/11, münâcât itmekdir 42b/5, münâdileridir 39b/2, münezzehdir 34b/2, müstehâbdır 34b/11, müvekkeldir 57b/12, nedir 8a/2 (4), nevbetidir 39a/11, nicedir 5b/5 (3), niçedir 4a/5, nûrîdır 26b/9, olanlaradır 6b/2, olanlardır 75b/15, olmayanlardır 27a/7, uranlardır 8a/13, pâdişâhdır 48a/13, pehrîz idenlerdir 10a/3, Resûlidir 41a/14, şadağa virenlerdir 27a/4, sevenlerdir 27a/8, söylemekdir 29a/13, söylemeyenlerdir 10a/2, sulṭânıdır 57a/10, sünnetdir 32b/12 (2), şâhîdir 73b/6, şâkidir 73b/6, şarâb içenlerdir 75b/12, şunlardır 13a/11, ta'âmımdır 8a/6, uludur 44b/1, uranlardır 8a/13, vâcibdir 34b/14, vardır 8b/4 (12), var mıdır 9a/1(4), virenlerdir 7a/5, vitir namâzıdır 58b/13, yalan söylemeyenlerdir 10a/2, yaratmışdır 49b/6 (2), yalan söylemekdir 29a/13, yalan söylemeyenlerdir 10a/2, yalan söyleyenlerdir 7a/2(2), yazılmışdır 73b/7, yegdir 6a/9 (5), yegrekdir 4a/2, yeynidir 22b/7, yigitlerdir 27a/3 (2), yokdır 51b/3, yoldaşımdır 6b/13, zikir idenlerdir 10a/14, ziyâdedir 53b/5 *bk.-dUr (bildirme eki, fiillerde kuvvetlendirme eki)*.

-dır (fiilden fiil yapım eki): ağdırmaya 48a/9, azdıram 8b/14, azdıramazım 9a/14, azdırdım 2b/14, azdırıram 3a/5 (7), azdırırım 8b/6 (2), azdırır mısın 6b/3, azdırmağdan 29b/14, bildirir 38b/6, kızdırılmış 47a/13, ulaşırmaya 47b/15 *bk. -dUr(fiilden fiil yapım eki)*.

-dUk (sıfat fiil eki): azat itdüğü 75a/10, bağıduğımıñ 60b/4, başduğımıñ 60b/6, beyân itdüğim 33b/9, beyân itdügise 36b/14, çığıduğı 38a/14, didüğimiz 50b/6 (2), dolınuğı 57a/8, dökdüğü 32b/4, fevti itdükden 68b/3, gördüğü 13b/6 (2), ğusul itdükden 63a/11, ğalk itdüğü 48b/2, ğör gördüğü 61a/14, irişdüğü 32a/1, isti' mâl itdüğü 36b/15, itdüğü 12a/4(2), ğalduğı 20b/7, ğaldırduğı 28a/7, kelâm

itdüğü 1b/1, kılduğı 22b/3 (5), kılduğ için 29b/8 (2), kılduğım 16b/10, kılduğın 28a/14, naşihat itdüğün 10b/10, okuduğı 72b/9 (3), okunduğı 39a/14, olduğı 64b/6, olduğum 45a/1, secide itmedüğimi 2b/2, uzatduğ için 35b/8, virdüğü 4a/8, virdüğüne 12b/11, virildüğü 34a/4, yapduğımı 3b/9, yaratduğı 20a/15 *bk. -dlk (sıfat-fiil eki)*.

-dUkdA (zarf-fiil eki): iktizā olduğda 37b/14, okuduğda 53a/14, olduğda 11a/11(3), şunduğda 8a/4 *bk. -dlkdA (zarf-fiil eki)*.

-dU-lAr (görülen geçmiş zaman çokluk üçüncü şahıs eki): şordular 35a/10 *bk. -dlAr (görülen geçmiş zaman çokluk üçüncü şahıs eki)*.

-dU-m (görülen geçmiş zaman tekil birinci şahıs eki): diledüm 13b/5, emir itdüm 35a/13, gördüm 13a/2 (3), niyyet itdüm 44a/5 (2), rāzı oldum 58a/1(2), secide eylemedüm 2b/8 *bk. -dl-m (görülen geçmiş zaman tekli birinci şahıs)*.

-dU-ñUz (görülen geçmiş zaman çokluk ikinci şahıs eki): bildüñüz 1b/12, eşitmedüñüz mi 63a/5.

-dUr- (fiilden fiil yapım eki): azdurmaya 22a/1, azdurup 12b/4, başını kıldura 50b/4, başını kıldurup 28a/8 (2), bildürir 34b/12 (6), doğundurmaya 37b/9, doldura 30a/15, geydüre 17a/8, geydüreler 21b/1, irüşdüre 39a/2, irüşdüremezim 6b/7, irüşdüre 39a/3, kıavışdurur 57a/11, öldürdi 13b/12, yedüre 19a/2 *bk. -dlr (fiilden fiil yapım eki)*.

-dUr (bildirme eki, fiillerde kuvvetlendirme eki): Allāhı ‘azīmü’ş-şānındur 50b/1, anasıdur 9a/8, Resūlidür 52a/13, artuğdur 11a/12, ‘avratıdur 9a/9, aydur 17a/15, ayıdur 17b/1, bezenmişdür 40a/15, budur 4b/15 (37), buyurmuşdur 32b/8(4), degildür 24b/9, düşmenleridür 27b/2, ğanīdür 12a/6, ğaybetin idendür 24b/15, gelmişdür 33b/4 (4), gerekdür 32a/2 (7), gibidür 22b/3(2), gibilerdür 40a/1, güyegimdür 6b/14, ğaccıdur 62b/9, ğadīcedür 9a/10,

hatundur 9a/7, hayırlıdur 59b/1 (2), irişenlerdür 6b/5, kadardur 61a/7, kefaretdür 26b/14, kılmamağdur 29a/12, kimdür 1b/13, kimlerdür 7a/1, kişidür 13a/3, kişilerdür 12b/11, kulıdur 41a/2, mahbûbımızdur 6b/8, maşûşdur 51a/11 (3), maşûsdur 48b/13, ma' lûmdur 12a/13, ma' mûrıdur 11a/14, mekrûhdur 34b/10, musallağ olmışdur 45a/11, muṭî' dür 9a/14, namâz kılanlardur 10b/5, nedür 15a/13 (2), nicedür 5b/9, nûrıdur 11a/15(2), oldur 2a/2 (6), olmuşdur 45a/11, Receb ayıdur 17a/15, Resûlidür 52a/13, şadağa virenlerdür 27a/4, sağı sağanlardur 8a/6, seniñdür 54a/5, sulṭandur 41a/1, sünnetdür 35a/8 (2), şeyṭân-ı mel' ündur 1b/15, şöyledür 18a/5 (2), tevfiḳiñledür 45a/2, ulusıdur 62b/8, ümmetdür 6a/1, vâcibdür 32b/12 (3), vardur 2b/12, yalan söyleyenlerdür 7a/2, yekdür 49b/4, yegdür 22a/8, yetişiserdür 41b/5, yoğdur 2b/12 (10), yoldur 49b/7 (2), yüz yumañdur 29b/3 *bk. -dir (bildirme eki, fiillerde kuvvetlendirme eki).*

-düz (isimden isim yapım eki): gündüz 34a/1, gündüzi 19a/4 (2), gündüzin 26a/3, gündüzler 17a/1.

-ğıl/-gil (2. teklik şahıs emir çekiminde kullanılan pekiştirme eki): alğıl 15a/14, bilgil 5a/15 (4), dökmeğil 26a/11, görmegil 11a/8, içgil 15b/3 (3), itgil 31b/5 (2), kılğıl 30a/8 (2), oğğıl 15a/15 (4), olğıl 29b/4(2), şarmağıl 26a/13, uyumağıl 26a/10, üfürğil 15b/2, yegil 26b/13, yimegil 27a/13.

-ı (fiilden isim yapım eki): koğısı 28a/10 *bk.-U (fiilden isim yapım eki).*

-ı- (isimden fiil yapım eki): şağına 49a/9, şağınan 27a/3, şağınmazsa 46b/5.

-I (teklik üçüncü şahıs iyelik eki): âbdest şuyı 32a/1(3), âbdest şuyın 37a/3, âbdest şuyınıñ 33b/6, âbdest şükürin 34a/3, adâbın 62b/7, Âdemoğlanları 25a/11, Âdemoğlanlarınıñ 25a/10, adı 46b/1 (2), adın 11a/9, adına 46b/5 (3), adınca 44a/10, adımına 63b/8, ' adnı uçmağınıñ 20a/9, ağacı 18b/4, ağacına 2b/11

(2), ağacından 2b/15, ağaçları 41b/5, ağırlığı 21b/1, ağızları 35b/12, ağzına 47a/5, ağzından 31a/8, ağzını 30a/14, ‘ahdına 13a/11, āhîrinde 55a/12 (3), āhîrini 47b/14, aḥşam namāzı 26a/9, aḥşam namāzın 66b/2, aḥşam namāzından 27b/6 (3), aḥşam namāzını 57a/15, aḥşam namāzınıñ 57a/4, ‘aqlı 35a/7 (2), ‘aqlın 47b/7, aḳrabalalarına 73a/8, alnın 49a/6, altına 3a/10, altında 21a/2 (6), ‘ameli 24b/12, ‘amelini 60b/14, aralığın 49a/10, ardında 58a/10 (2), ardından 47a/10, ‘arşı 60a/8 (4), ‘arşın 18b/3, aşlı 55b/13 (6), āvāzı 42a/10, āvāzın 36a/1 (3), ‘avratıdur 9a/9, ‘avretin 37b/7 (2), ‘avretine 34b/11(2), ‘avretini 37b/3 (3), avurdına 30b/1 (2), ayı 70b/11 (2), ayıdur 17b/1, ayıñda 17b/10, ayınıñ 18a/4 (2), ayağına 32b/1 (3), ayağını 32b/6 (4), ayağınıñ 49a/3 (4), āyetin 47b/1 (2), āyetine 72b/10 (2), ‘aynı 46b/12 (2), ‘azābı 24b/14 (2), ‘azābından 24a/8 (2), ‘azād itdüğü 75a/10, a‘zālarından 33b/1, ‘azāmeti 51b/4, ‘azāmetinde 51a/12, ‘azāmetini 42b/8, baḥşından 70a/8, baḥşını 70a/8, baḳduğıınıñ 60b/4, barmağın 50b/13 (2), barmağında 39a/4, barmaqları 32b/11, barmaqların 31a/12 (2), barmaqlarını 48a/7 (3), barmaqlarınıñ 44a/11, başduğıınıñ 60b/6, başı 34b/15 (3), başın 28a/7 (2), başına 21b/3 (5), başında 18a/7, başını 11b/5 (4), başını ḳaldura 50b/4, başını ḳaldurup 28a/8(2), başın şaldı 13a/4, başlı başına 60b/1(2), baş barmağına 30b/1, baş barmaqlarını 49a/13, baş barmaqlarınıñ 44a/11, bayramı 18b/7, bāzūlarınıñ 31b/14, beli 48b/9, belini 43a/4(2), beñzi 47b/3, beñzinde 43a/11, bereḳāti 51b/12, bereḳātında 23a/12(2), bereketin 62a/4, bereketleri 32b/4, beyānındadır 42b/3, beyāzlığından 19b/13, bıyığınıñ 63a/12 (2), biçāreliğin 42b/6, bileğine 30a/1, bileğini 44b/10, birine 22a/12, birbirine 38b/15(2), biri 4b/15(15), birisi 58b/14, boğazın 47a/2, boğumı 45b/9(2), boynı 68a/7, bölüğü 75b/12(3), bölüğinden 69a/3, bölüğüne 72b/12, burnı 49a/4 (2), burnunu 31a/1, cemālini 1b/11, cerāḥatı 38b/10, cismini 39b/5, cum‘a namāzı 65b/7(2), çerāğın 42b/15, çıḳduğı 38a/14, damarlarında 16a/4, damarlarından 36a/9 (2),

dehşetin 51b/8, derecâtın 20b/2 (2), dergâhında 16a/14 (2), develerinden 68a/6, dırnağı 19b/10, dibinde 61b/4, dibinden 31b/12, dipleri 31a/11, dîdârını 22a/5, dili 10a/2, dilin 29b/9(2), dilinde 7b/6, dilinden 52a/15 (3), dilindeki 42a/12, dilini 10a/2, dileğinde 2a/13(2), dînini 28b/7, dirseklerin 49a/9, dirseklerini 48a/10 (2), dîvânına 14b/6 (8), dîvârları 19b/1, dizi 28a/9 (2), dizin 49a/3 (2), dizine 37b/4, dizini 48a/6, dolunduğı 57a/8, dökdüğü 32b/4, dudağını 31a/14, düşinde 66b/14 (2), düşmenleriniñ 31b/7, edebleridir 42a/8, edeblerin 34b/12(6), ehli 10a/1 (4), ehlidir 10a/4, ehlini 3a/12 (2), eksikliğin 42b/6, elin 49a/4 (4) elinde 21b/7, elindedir 16a/3, elinden 57a/3, eline 20b/3 (3), elini 31a/9 (9), eliniñ 30b/1(11), elifin 41a/6(2), emâneti 43a/15 (4), emânetidir 43a/15, emri 2b/12 (2), emrin 2b/15, emrine 42b/10, eñegi 31a/10, eşitdiğiniñ 60b/7, etinde 16a/4, evidir 37b/2, evin 7b/12, evine 14b/13 (2), evini 15a/2, eviniñ 49a/5, ezânına 39b/14, fağrı 1b/6, farzı 65b/11, farzın 44a/8(2), farzınıñ 53a/11, faşlı 37a/13(3), faşlın 48a/1, fazâletin 62b/7 (2), fazâletine 67b/5, fazlına 55b/4, fercine 35a/1, ferîştehleri 18b/1 (3), firâkına 57a/6, Firdevs uçmağın 56a/11, Firdevs uçmağına 68b/1, Firdevs uçmağında 56b/7(2), ğamın 25b/7, ğaybetin 24b/15, geñzine 30b/11, gicelerinde 75a/3(2), gerü kalanın 53a/8, göbeginden 37b/3, göbeginiñ 42b/7, göğüsleri 44b/11, gökşülerinden 20b/3, gönli 12a/1 (2), gönlinde 33b/10 (3), gördüğü 13b/6 (2), göründüğü 19b/15, gövdelerin 36a/14, gözün 9b/6, gözleri 57a/7 (2), gözlerin 43a/5 (2), gözlerinden 11b/5, gözlerine 49a/15, gözlerini 48a/9, ğuslı 37a/8, güci 66a/6, günü 14a/11 (18), güninde 4a/12 (14), günâhı 12a/9 (3), günâhın 12a/10, günâhına 72a/4, günâhını 12a/6, günâhları 15a/8, günâhlarını 22b/10(3), gündüzi 19a/4 (2), gündüzün 26a/3, ğaccıdur 62b/9, ğacetini 55b/11 (2), ğacetin 34a/13 (5), ğacılarıdır 39b/13, ğağkıında 5a/14 (3), ğâline, 35b/4, ğağkına 24b/7, ğağkı itdüğü 48b/2, ğağkı 10b/8 (5), ğasenâtı 74b/7, ğazireti 1b/1 (102), ğaziretinde 51a/8, ğaziretinden 20b/6 (20), ğaziretine 18a/12 (8), ğaziretlerine 10a/14, ğaziretiniñ 61a/11, ğaziretleriniñ

42b/8, helâli 36b/6, her biri 19a/15(3), her birinde 74a/8, her birine 16a/1(2), her biriniñ 21b/6(2), heybetin 5b/7 (2), heybetini 42b/8, hışmından 41b/7 (2), hışımlarından 66b/11, hışâbı 66b/8, hışâbın 62b/4, hitânin 34b/15, hūr gördüğü 61a/14, hullerinden 17a/9 (2), hūrîleri 41b/1, hūrûfına 46a/13, hūrûflarını 46a/7 (2), huzûrında 39b/1, huzûr-ı kalbini 47b/5, hükmi 25a/10, hükmine 42b/10, hürmetine 70a/9, içi 19a/15, için 39a/1, içinde 1b/9 (11), içinden 64b/6, içine 31a/13, idrâkı 49b/3, iligi 19b/14, imâmıyam 8a/1, imânına 28b/7, imânını 28b/7, incikleriniñ 32b/2, irişdüğü 32a/1, irte namâzı 56a/1, irte namâzından 21b/4(2), irte namâzını 57a/1, irte namâzınıñ 56b/9, isti' māl itdüğü 36b/15, işi 12a/2 (3), işin 39a/15, işlerin 25b/10, 'ivaızın 51a/9, işlediginiñ 60a/5, itdüğü 12a/4(2), kabir 'azâbı 25a/5, kabir 'azâbından 24a/8, kabrinde 16b/13, kabrine 28a/7, kalanı 11b/11 (2), kalanın 9a/4, kaldığı 20b/7, kaldırdığı 28a/7, kalınlığı 45b/2, kalbinden 40b/14, kalbini 48b/7, kanatların 36b/6, kapuları 24b/11(4), karnın 49a/11, karnına 15b/4(3), karnından 57b/4, karındaşlarına 13b/9, kaşdı 9b/3, kaşdına 53a/12, kaşı 31a/11, katında 13b/12 (2), kavlinde 1b/6, kavm-i Kabilinden 66b/11, kefine 60a/9, kelâmın 34b/6 (2), kelâm itdüğü 1b/1, kemâl-i lütfından 51b/7, keremine 55b/4, keremlerini 49b/12, keyfiyyeti 36b/9, kılları 27a/10(2), kıllarınıñ 31a/11, kılacığı 44a/2 (2), kıldığı 22b/3(5), kıyâmet güninde 4a/12 (17), kıızı 69b/9, kıızları 19b/6, kirpikleriniñ 31b/12, koçularından 30b/15 (2), korçularından 74a/11, köpüğü 69a/9, köşki 19a/12 (3), kudretine 49b/8, kulı 52a/13, kulıdır 41a/2, kulları 13a/8 (2), kullarına 54b/6 (5), kullarınıñ 39a/11 (2), kulağına 31a/10(3), kulağıniñ 40b/11(2), kulluğına 40b/12, kuşlık namâzı 27a/5, kuşlık vaqtinde 14b/6, kuyruğına 10b/15, lâmanı 46b/7, lâmıdır 48a/5, lezzetin 52b/5, lütfını 51b/14, lütuflarını 49b/11, maħreçlerini 46a/8, maħşer güninde 68b/15, maħâmı 18b/4, maħâmın 17a/11, maħâmına 51b/6, mālın 7b/3, mālını 23a/4, mālınıñ 4a/5 (2), ma' mürıdır 11a/14, ma' nilerin 33b/10, mekrin 24a/2, melâ'ikeleri 74b/3, mesih itmegi 35b/8(3), mırâdını

26a/7, miqḍārı 37a/7 (3), mizācı 38a/5, muḥabbeti 40b/14, murādını 71a/5, mübāreklığın 30a/2(2), mülkine 51a/12, namāzı 9b/4 (2), namāzın 6a/11 (2), namāzından 21b/14 (5), namāzların 20b/7 (2), namāzlarından 20b/1, namāz kılanlarını 50a/8, nazarı 47a/13, nazarın 20b/4, nazarına 43a/2, nevbetidir 39a/11, nimetlerin 54a/7, Nūḥ ḫūfānı 11b/12, nūnı 46b/10(2), nūrı 19b/11 (3), nūrıdır 26b/9, nūrıdur 11a/15(2), nūrın 7a/13, nūrından 19b/11, odı 4b/9 (3), odından 39b/5 (2), odların 35b/14, oğlı 13b/4, oğlını 13b/5, oğuduğı 72b/9 (3), oğunduğı 39a/14, olanları 75b/11(2), omzına 37a/4(2), on beşinde 69b/11 (3), ortaqlığı 51b/3, oturmağı 50b/10, ‘ömri 5a/1 (3), ‘ömrini 70b/6, öñinde 1b/7, öñinden 64b/8, öyle namāzından 58b/7, öyle namāzını 56b/6 (2), öyle namāzınıñ 56a/14 (4), pādişāhı 42a/1, parmaqlarını 38b/15 (2), peygamberler serveri 1b/7(2), rabbi 48b/13, rabbiniñ 46b/8, raḥmeti 51b/12 (2), raḥmetine 3a/9 (2), Ramazān ayı 75a/11, Ramazān ayınıñ 74b/4, reke‘ati 50b/7 (3), reke‘atine 59a/7 (4), reke‘atinde 28/9 (16), reke‘atiniñ 59b/9 (2), Resūli 66b/12, Resūlidir 41a/14, Resūlidir 52a/13, Resūlisin 2a/11, rızqı 5a/1, rızqından 62a/3, rızqını 23a/4, rūḥın 18b/15, rükū‘ın 47b/15, rükū‘ınıñ 48a/1, şabāḥ namāzından 56a/9(2), şabāḥ namāzını 56a/7(4), şağışınca 8b/4(6), şağışını 58a/11, şaḫābelerine 2a/6, şāḫibine 33b/4, şaḫalı 31a/12, şaḫalın 34a/11 (2), şaḫalınıñ 31a/13, şāliḫleriniñ 51b/14, sarāyına 47b/6, sarāyında 42b/13, selāmın 27b/1, serveri 1b/7, şevābı 5a/4 (23), şevābın 14b/2 (17), şevābınca 66a/15, şevābından 63b/14, şevābını 17b/3(2), şevābları 33b/11, şevābların 34a/4 (2), sırça barmağıınıñ 19b/10, sīni 62a/15, sīninde 60a/1 (3), sīninden 20b/10, sīnine 16b/12, siñirlerinde 16a/4, söylediginiñ 60b/5, sözi 42a/13, sözleri 11b/3, sözlerini 2a/5 (2), şuları 19b/5, şuyın 37a/2, şuyınıñ 33b/6, sulḫanıdır 57a/10, şüreti 62a/5, şüretin 5b/2, 19b/13, sūñüginde 16a/4, sūnnetin 65b/12, sūnnetine 65a/11, şarābların 19a/2, şehādet barmağın 50b/14(2), şehādet barmağıını 30b/2 (2), şehādet barmaqların 40b/10, şehirlerinden 20a/10, şerbetin 38b/2, şerinden 20b/9 (5), şerlerden 69b/4, şerī

ki 51a/12, şükri 4a/2, şükri 34a/13, ta'âmları 21b/8, ta'âmlarından 19a/1, tâcın 74a/3, tâclarından 68a/3, taqdirine 2a/12, talâğına 7a/14, tarafı 58a/11, tarafına 40b/9, tarafında 64b/1 (2), taşın 38b/14, tekbirine 47b/15, teni 19b/13, teninden 16a/3 (3), tenine 8a/12 (2), tenini 63a/7, tesbîhi 20a/12(2), teşdidlerini 46a/8, teşvîşi 9b/5 (3), teşvîşin 39a/15, tırnağı 27a/10, Tübâ ağacı 18b/4, tûfânı 10b/12, ucunu 44a/12, uçların 63a/12(2), uçmağı 33a/15, uçmağın 56a/11, uçmağına 68b/1, uçmağında 17a/10, uçmağından 3a/1 (4), 'uqûbetin 61a/8, ululadığın 41b/15, uyluğı 49a/12 (2), üçi 62a/1, ümîzini 55b/1(2), ümmeti 46a/3(3), ümmetiniñ 51b/14, üzerinde 19a/13 (7), üzerinden 32b/15 (5), üzerine 15a/14 (25), üzerlerinden 51b/15, üzerlerine 40a/15 (2), vaqıflarını 46a/8, vaqti 26b/2 (7), vaqtin 26a/14(4), vaqtinde 25b/4(7), vaqtine 65b/4, vaqit namâzı 56b/7, vaqit namâzın 40a/3, vaqit namâzına 40a/4, vaşfi 44b/2, vesveselerinden 29b/12, vezîrleri 40a/1, virdigine 11b/15, virdüğü 4a/8, yanına 53a/15 (2), yanında 47a/12(5), yaratduğı 20a/15, yatsu namâzından 58a/2, yatsu namâzını 57b/8(3), yatsu namâzınıñ 57b/1, yazıklar 14b/11 (2), yazığı 5a/4, yazuğı 16a/9, yazuğın 14b/8, yeli 53a/1, yemişleri 41b/5, yeri 34b/15 (3), yerin 31a/14 (2), yerinden 47a/6 (3), yerine 56b/1 (8), yir altında 63a/4, yirlerin 59b/6, yiryüzündeki 70a/10, yiryüzine 71a/6, yolu 3a/7, yolına 19b/9(2), yüzi 5a/6 (8), yüzine 7b/9 (3), yüzine ururlar 9b/9, yüzleri 31b/6(2), za'îflığın 42b/6, zamânından 66a/14, zekâtın 4a/9, zekerine 37a/10, zekerinin 34b/15, zencirlerinden 32a/15, zikri 42a/13, zincirleri 36a/2, zürriyetine 35b/5, zürriyetlerine 36a/13 *bk. -U (Teklik üçüncü şahıs iyelik eki).*

-I(Belirtme hâli eki): Âdemi 2b/9 (5), 'Abdirrahman bin 'Avfi 67a/6 (2), 'Abdirrahman bin Zeyti 63b/5, ağaçları 41b/5, ağzını 30a/14, ağyarı 42b/13, âhirini 47b/14, aḥşam namâzını 57a/15, 'alemi 75b/1, âlimleri 3b/5 (3), anasını 74b/5, anları 6b/3 (11), arasını 32b/6 (2), 'arefe günü 75a/13, 'avretini 37b/3 (3), ayağı 35b/9 (2), ayağımı 32b/15, ayasını 49a/5, âyâtı

24a/2 (3), āyeti 43b/11 (4), ‘azameti 51b/4, ‘azīmü’ş-şāni 42a/1, ‘azūyü 35b/11, babasını 74b/5, baḥşını 70a/8, başını 11b/5(4), başını ḳaldura 50b/4, başını ḳaldurup 28a/8 (2), belini 43a/4(2), belümi 7b/11, belüni 7b/9, beni 2b/3(16),beynamāzları 61b/10, bileğini 44b/10, bī-namāzı 61a/15, bitisini 32a/10, buğdayı 36a/8, buğzı 2b/7, bunları 17b/6, cehennemini 60a/8, cemālini 1b/11, cenneti 60a/8 (3), cismini 39b/5, cum‘a namāzını 67b/4 (2), çepelliği 30a/13, deñizleri 60a/7, derdi 29b/9, derūnı 55b/5, dīdārını 22a/5, dilini 10a/2, dileği 26a/5, dīnini 28b/7, dirseklerini 48a/10(2), dizini 48a/6, du‘āmı 48b/14, du‘āsını 29a/2, du‘āyı 15b/13 (15), dudağını 31a/14, ehlini 3a/12 (2), elini 31a/9 (9), ellerini 44b/11, evini 15a/2, evveli 62a/10 (2), fażīletleri 71b/15, fażīletlerini 61a/3 (2), fi‘li 9b/3 ḡafleti 33b/11, gicesini 57b/9 (2), girmegi 37a/1, göñlünü 43b/14, gövdesini 37a/6(3), gözleri 57a/7(2), gözlerini 48a/9, gözünü 31a/14, günāhını 12a/6, günāhlarını 22b/10 (2), Hābili 11b/13, Hāḳ Te‘ālāyı 52a/7, ḥalkı 10b/8(5), ḥamdımızı 48b/14, ḥasenāti 74b/7, ḥastalığı 38b/10, ḥaḫāları 31a/7 (2), ḥaziretleri 68b/14, heybetini 42b/8, ḥurūflarını 46a/7 (2), ḥuḫbeyi 64a/5 (2), ḥuzūr-ı ḳalbini 47b/5, ihtiyacı 34b/2, ikinci namāzını 57a/1, imānını 28b/7, irte namāzını 57a/1, İsmā‘īli 13b/4, istinşāk itmegi 35b/13, Ḳadir giçesini 57b/9 (2), ḳalbini 48b/7, ḳalemi 45b/8, ḳarıcıḳları 8b/12, kelimeleri 51a/15, kelimeyi 42a/3 (2), kendümi 11a/8, kendüni 43a/1(2), keremlerini 49b/12, kimleri 3b/4, kimesneyi 37b/10, kimseleri 75b/9, ḳişileri 61a/14 (2), ḳişiyi 17a/5 (10), ḳitābları 60b/11, ḳoyanları 61b/8, Ḳur‘anı 22b/2, lūtfını 51b/14, lūtuflarını 49b/11,maḫreçlerini 46a/8, mālını 23a/4, mażmażayı 35b/13, mirādını 26a/7, mişvāḳı 30a/15, murādını 71a/5, müzdeñi 21a/14, namāzı 6a/12 (16), namāzları 73a/10 (3), namāz ḳılanlarını 50a/8, namāz ḳılmayanları 61b/8, oḒlancıḳları 8b/10, oḒlını 13b/5, ortaklığı 51b/3, oturmağı 50b/10, ‘ömrünü 70b/6, öyle namāzını 56b/6 (2), pādīşāhı 42a/1, parmaḳlarını 38b/15 (2), peyḒamberi 52a/8 (3), rabbümi 48a/13 (2), rāsını 44b/4, Receb ayını 71a/11,

rızkını 23a/4, şabâh namâzını 56a/7(2), şağışını 58a/11, şalavâtı 53a/14, salţanatı 51b/4, şamanı 65a/9, secide itmedüğimi 2b/2, secide-i sehvi 53a/13, selâmı 52a/1(3), seni 2a/1 (7), şevâbını 17b/3 (2), şıdķı 40b/13, şırâtı 14b/3, söyleyenleri 61b/7, sözlerini 2a/5 (2), şuları 19b/5, şuyı 30b/11 (6), süreyi 34a/7, şehâdet barmağını 30b/2 (2), şehriyâyı 69b/6, şeriki 51a/12, ta'âmı 29a/15, taħıyyâtı 65a/1, taħtı 19a/12 (4), tamuyı 5a/10, tenini 63a/7, teşdidlerini 46a/8, teyemmüm itmegi 38b/6, tozu 38b/14, ucunu 44a/12, 'uzvı 35a/11 (2), ümizini 55b/1(2), vaķıflarını 46a/8, yalan söyleyenleri 61b/6, yalmağı 27a/14, yapduğumu 3b/9, yatacağı 69a/5, yatsu namâzını 57b/8, yazmağı 64a/5, yazıyı 73b/7, yirleri 60a/7, yoħsullığı 15a/1, yolu 3a/7, yumağı 35b/6, yumağın 35a/11, Yusûfi 13b/10, yüzümi 7b/7, yüziñi 7b/5 (2), yüzlileri 29b/4, yüzümi 31b/4 (2), yüzünü 31b/10 (6), zinâ eyleyicileri 61b/6 bk. (-U, -n, -nI(belirtme hâli eki)).

-I (zarf-fiil eki): açı vire 34a/6, berk idi vire 42b/9, bulmaz 62a/7, daħı 2b/5 (295), deyi 28b/4 (2), durı geldi 56a/5 (8), durı gele 49a/4 (4), durı gelse 58a/8, gidi vire 42b/9, kılı vire 17b/15(3), ötüri 11a/9 (7), ruzî kılı vire 18a/6 (2), şalı vire 53b/10, ulaşdurı 17b/6, yapı vire 19a/11, yazı vire 14b/7 (5), yöneli vire 44a/6 bk. -U (zarf-fiil eki).

-IcAk (zarf-fiil eki): ağarıcağ 56a/3, çıkıcağ 38b/1, durıcağ 20b/10, fâriğ olıcağ 14a/7 (7), gelicek 35a/7 (5), giricek 2a/5 (2), gidicek 25a/11, ğusul idicek 36a/14, eşidicek 2a/5 (2), müslimân olıcağ 35a/6, olıcağ 11b/2 (10), varıcağ 48b/7, yoħsul olıcağ 11b/1.

-IcI (fiilden isim yapım eki): âbdesti alıcı 31b/10 (2), hâcet dileyici 73a/4 (3), hamd idici 45a/1, ħayr idicisün 54b/7, irişicidir 54b/4, istiğfâr idici 75a/7, tevbe idici 30a/8, yazıcı 59b/6 (3), zinâ eyleyicileri 61b/6.

-İLA (vasıta hâli eki): açılığ-ıla 62a/11, aḥşam-ıla 14a/14, ‘arapa-y-ıla 65a/8, ‘azâb ile 2a/1, ‘azamet-ile 51a/9, balta ile 4b/9 başmağ-ıla 10a/8(2), berekât-ıla 45a/5, bevl-ile 36a/14, bir-ile 60a/14, cemâ‘at-ile 10b/5 (20), cevâhirler-ile 69b/7, cezm-ile 44b/4, dil-ile 22b/7 (3), dürr-ile 40a/14, edeb ile 52b/13 (3), ehl-ile 36b/5, ehlibeyt-ile 29a/4, eşek-ile 11a/2, ezân-ile 40b/13, fażl-ıla 28a/2, ferîştehler-ile 18b/3(3), Fir‘avun-ile 61b/10, ġāyet-ile 17b/7, ḥayır ile 25b/10 (2), heybet-ile 45b/11, ḥōrluğ-ıla 62a/10, ḥuzur-ıla 52b/13, ikrām ile 61a/15, imām-ıla 40a/2 (3), ĩmān-ile 55a/2, ivmek ile 26a/5, kaşd-ile 6a/11, kât-ile 45a/5, kazanc-ıla 29b/3, , kıl-ıla 48b/3, kum-ıla 38b/13, levḥ-ile 45b/8, māl ıla 11b/14, melâ‘ikeler-ile 2b/6, naẓar-ile 62b/5, nefes ile 30b/11, nūrñ-ıla 31b/4, peygamber-ile 6b/7 (2), raḥmet-ile 68a/9, selām ile 67a/2 (2), sırça barmağ-ıla 32b/5, şuşuzluğ-ıla 62a/11, sükût-ıla 63b/3, şehvet-ile 34b/14, taş ıla 38b/13, vaḳār-ıla 63b/3, vech-ile 31a/6 (3), yir-ile 45b/2, yüzü-y-ile 49b/11(3), yüz-ile 49b/8 *bk. -İA (vasıta hâli eki).*

-İLAN (vasıta hâli eki): ferîşteyilen 58b/7.

-İN (vasıta hâli eki): degin 15b/3 (9), gündüzün 26a/3, vaḳtın 26a/14(4), yazın 37a/15.

-İñ/-nİñ (ilgi hâli eki):âbdest şuyunıñ 33b/6, âdemiñ 29a/8, Ādemiñ 11a/10 (3), Ādemoğlanlarınıñ 25a/10, ‘adnı uçmağınıñ 20a/9, aḥşam namâzınıñ 57a/4, ‘âlemiñ 1b/6, ‘aleyhimiñ 46b/13, ‘aleyhi’s-selâmiñ 52b/2, Allâhıñ 41a/5 (13), Allâhu azimü’s-şâniñ 6b/5, Allâhu Te‘âlâniñ 2a/11 (14), anıñ 16a/2 (17), anıñla 4b/4 (3), anıñ-çun 3b/1 (6), anlarıñ 8a/1 (4), ‘arşı a‘lâniñ 67a/14, ayıñ 5a/6 (3), ayıñda 17b/10, ayınıñ 18a/4 (2), ayağıniñ 49a/3 (4), baḳduğıniñ 60b/4, barmağlarınıñ 44a/11, başduğıniñ 60b/6, baş barmağlarınıñ 44a/11, bāzūlarınıñ 31b/14, bıyığıniñ 63a/12 (2), birisiniñ 19b/9, burâqlarıñ 40a/15, cehenneminiñ 32a/15 (2), cennetiñ 32b/3 (2), cihâniñ 25a/7, cum‘a namâzınıñ 62b/7 (4), cümlesiniñ 60b/7, Davūd peygamberiniñ 56a/15, dereniñ 61b/4,

derecenin 56a/13, dimenin 59b/10, döşeklerin 19a/14(2), düşmenlerini 31b/7, elinin 30b/1 (11), elhamdünün 46b/7, evinin 49a/5, Eyüp peygamberin 60a/5, ezânın 40b/2, farzının 53a/11, feris̄tehlerin 58a/15, gidenin 12a/12(2), gönlünün 11a/14, gönlünün 7a/11 (2), göbeginin 42b/7, gözünün 11b/2, günün 17b/13, günlerin 62b/8, günâhların 26b/3, güneşin 19b/11, habîbin 51b/7 (2), hâcetin 26a/8 (3), haqqın 40b/12(2), halâyıkın 64b/10 (2), halkın 24a/2 (2), hâlin 5b/9, hammâmcının 37b/15, Haziret-i ‘Alînin 43a/10(2), haziretinin 61a/11, haziretlerinin 42b/8, hürîlerin 19b/9, Haq Sübhânehü ve Te‘âlânın 39a/10 (2), Haq Te‘âlânın 39b/2(8), hammâmcının 37b/15, her birinin 21b/6, hedâyanın 58b/13, hürînin 19b/12, hürîlerin 19b/9, ırmaqların 19b/6, ikinci namâzının 56b/9, imâmın 64a/14 (3), inciklerinin 32b/2, insânın 50a/12, irte namâzının 56b/9, eşidenlerin 42a/9, eşitdiginin 60b/7, işlediginin 60a/5, iyyâkenin 46b/10, kâhil olanın 61a/7, kalemin 45b/8, karnın 49a/11, kıllarının 31a/11, kimsenin 24b/15 (8), kirpiklerinin 31b/12, kişinin 12a/10 (32), kulunun 34b/4, kulın 28b/7, kullarının 39a/11 (2), kulağının 40b/11 (2), Kur‘anın 26b/9 (4), kuyunun 61b/8, ma‘zûbunun 46b/13, maḥlûkatın 8b/4, mâlin 4a/9, mâlinin 4a/5 (2), meyyitin 16b/11, mü‘ezzinin 39b/10, münâfıkların 33a/5, na‘bûdünün 46b/10, namâzın 20a/14 (7), namâzının 44a/5, namâz kılanların 42a/5(3), namâz kılmağın 58b/4, neste‘înin 46b/11, okuyanın 29b/9 (3), olanın 61a/8, ölünün 16b/5, ‘Ömerin 5b/7, öyle namâzının 56a/14 (4), pâdişâhın 39a/1 (3), perdenin 45b/2, peygamberin 56a/2 (5), peygamberlerin 63a/6, rabbinin 46b/8, rahmetin 54a/15, Ramazan ayının 74b/14, Receb ayının 69b/11 (10), reke‘atının 59b/9 (2), Rigâ’ib gicesinin 70b/15, rükû‘ının 48a/1, şakalının 31a/13, şâlihlerinin 51b/14, secidenin 49a/1, selâmın 27b/1 (2), senin 2a/2 (29), seniñdür 54a/5, şifatlarının 42b/3, sırça barmağının 19b/10, sizin 63a/2, söylediginin 60b/5, suyunun 33b/6, Şabân ayının 72b/14(8), şehrin 19b/1(2), şehirlerin 19b/2, ‘şeytânın 5a/11 (5), taḥiyyâtın 52a/14, taşın 38b/14, terâzünün 60a/9, tesbîhin

24a/9, tırnağını 63a/12 (2), uçmağını 41b/5, ümmetini 51b/14, Ümmet-i Muhammedi 50a/7, vitri 53b/7, yatsu namâzını 57b/1, yazanı 29b/9 (2), yazuqları 11a/12, yirleri 59b/6, yüzünü 35b/1, zekerini 34b/15 *bk. Uñ/-nUñ (ilgi hâli eki)*

-In (şahıs eki): bilmezin 67a/12, bolmazın 6b/7, bulurın 6a/7, destür isterin 30a/3, dilerin 68a/12, eşidirin 63a/2, eydirin 6a/7, fırsat bulurın 6a/6, isterin 30a/3, kabül iderin 34b/5, sevmez 3a/12 (4), şıgınurın 30a/4, tanıklık iderin 41a/14 (2), taparın 54a/11, zafer bulmazın 6b/7 *bk. -Un (şahıs eki)*

-Inca (zarf fiil eki): ağarınca 75b/3, āhır olınca 16b/13, dolunınca 14a/11, esmeyince 53a/1, görmeyince 17a/11, olınca 16b/13, olmayınca 45a/3, varınca 26b/14, yumayınca 37a/9 *bk. UncA (zarf-fiil eki)*

-IncAk (zarf-fiil eki): binincek 23a/9, kalkınca 74a/14, kılınca 73a/10 (2)

-InçA (zarf-fiil eki): namâz kılınca 6a/8

-Ir (geniş zaman eki) armağan getirirler 60a/4, artırır 7a/13 (3), azdırırım 3a/15(3), azdırırım 8b/6 (2), azdırır mısın 6b/3, bildirir 38b/6, bildürir 34b/12 (6), buyurur 14a/12 (33), eşidirin 63a/2, eşidirsin 63a/4, eydirin 6a/7, getirir 26a/12(3), getirirem 54a/2, getirirler 40a/13(2), giderir 7a/10(2), girir 74b/12, gülbenk getirir 58a/ 2, hasenât virir 58b/1, iydir 16a/15, qarardır 29a/ 9, kavışdurur 57a/11, oturırsa 50b/11, selâm virirler 38a/7, uğradır 61b/15, varır 23a/12(2), virir 6a/10(4), yaradır 33b/7, yetişir 62a/13(3), yetişir mi 4b/7(2) *bk. Ar, -Ur, -r (geniş zaman eki)*

-IsAr (gelecek zaman eki): dayınısardır 33a/7, yetişiserdür 41b/5

-Iz (şahıs eki): ‘āşī olmazız 54a/7, dutarız 54b/1, dürüşürüz 54a/14, kaçarız 54b/2, korqarız 54b/2, muṭī^ç oluruz 54a/6, olmazız 54a/8, secide ideriz 54a/13, terki ideriz 54a/9, uyarız 54a/15

-im (birinci şahıs zamirlerinde ilgi hâli eki): benim 2b/2 (35), benimle 6b/2 (3), bizim 6b/8 (4)

-irge- (isimden fiil yapım eki): esirgese 17b/11

-(I)k/- (U)k (fiilden isim yapım eki): artuğ 4b/15 (2), artuğa 7a/5, artuğdur 11a/12, bölük 75b/9, bölüğü 75b/12(3), bölüğünden 69a/3, bölüğüne 72b/12, danıklık iderim 52a/11, danıklık iderler 39b/10, danık oluñ 58a/3, dileği 26a/5, dileğim 24a/15, dileğinde 2a/13 (2), dilek 71a/11, dilek dilese 26a/4, döşek 69b/8, döşekde 69b/6, döşege 29a/4, döşekler 19a/13, döşekleriñ 19a/14 (2), eksikliğim 42b/6, eksüğe 7a/5, küçük 75b/5, tanığ oluñ 71a/13 (2), tanığ dutar 74b/3, tanığlık iderem 41a/8, tanığlık iderin 41a/14, yazıklar 14b/11 (2), yazuğ 11a/11, yazuğ işlese 11a/14, yazuğlarıñ 11a/12, yazuğı 16a/9, yazuğın 14b/8

-K (şahıs eki): kıldık 1b/3

-ken (zarf fiil eki): âbdesti alurken 34b/6, dararken 34a/11, deprenürken 38a/12, ezān okunurken 14b/13, giçerken 33a/1, görürken 3a/7, iletürken 13b/5, münācāt iderken 52b/6, okunurken 14b/13, oğurken 33b/9 (4), otururken 26a/12, oturmuşken 1b/9, ölürken 62a/1 (2), tekbir iderken 44b/5, öri dururken 53b/10

-ki/-kı (aitlik eki): deñizdeki 66a/9, dilindeki 42a/12, eldeki 42a/11, evvelki 18a/11 (3), gökdeki 41b/9(3), gönlündeki 42a/12, günki 31b/7 (2), kaçık 4a/11 (4), kaçıkısı 11a/12, şoñuraki 65b/6 (2), yiryüzündeki 70a/10

-l (isimden fiil yapım eki): dirilmekdir 29b/3, doğrula 48b/9

-l (fiilden isim yapım eki): dükeli 15a/8 (3), dükelinin 21b/1, diledüm 13b/5, dilemesün 22b/15, dileñ 71a/9, dilerin 68a/12, dilerse 34a/6(2), dilersin

68a/11 (2), dilese 14a/12 (8), dilesiñ 27a/12, dilesün 22b/15, dileye 34a/14, dileyeler 18b/2, dilek 1a/11, dilek dilese 26a/4, dilegi 26a/5, dilegim 24a/15, dileginde 2a/13 (2)

- (I)l-/- (U)-l (**fiilden fiil yapım eki**): açılmağa 24a/11, açılır 33a/15 (3), aşılmış 48b/3, dökülür 31a/9 (3), egilmeye 47a/3, gösterileydi 19b/10, kızdırılmış 47a/13, urula 67a/3, şaçılmaya 34b/9, sevāb virilse 39b/7, sirülüp 42b/14, virile 56b/7, virülür 3b/2 (4), yapulur 41a/5, yaratıldı 25a/9 (2), yaradılmış 3a/4, yarıldı 45b/12, yazıla 16a/10 (2), yazılır 33b/4 (19), yığılmış 67a/10, yuyıla 15a/8 (3), yücelde 14b/8 (3)

-1A- (**isimden fiil yapım eki**): bağışlarlar 33b/8 (2), bağışlasa 14b/3 (3), bağışlaya 55a/11 (5), bağlar 4a/15, bağlanur 75a/3, bağlaya 53b/11, bağlayup 55b/4, başladı 46a/1, boğazlamağa 13b/7, boğazlayan 10a/6 (2), çiftler 17a/6, derleye 52b/14, gizlese 24b/7, hilāllemek 32b/11, hilāllemeden 32b/12, hilāllemesi 32b/12, hilālleñ 32b/10, hilālleye 32b/6, işlediginiñ 60a/5, işlemeye 65a/3, işler 9b/11, işlese 11a/14, koçulat 30b/14, koçulatma 30b/15, muştuladı 56b/2 (2), pāreler 4b/9, şaqlaya 23b/5 (4), şaqlayalar 36b/7, şiddiqlayup 52a/8, ta^ç zīmlediñ 42a/1, ta^ç zīmleyüp 52a/7, ululadıgın 41b/15

-1A (**vasıta hâli eki**): ‘Āliyle 5b/14, anıñla 4b/4 (3), aşhābıñla 10b/3, , barmaqları-la 44b/10, baş barmağıla 50b/13, benimle 6b/2 (3), birle 17a/5(3), dimekle 42a/4, gāzīlerle 59b/15(2), ḥabībi-le 52a/6, helāl-ile 36b/3, hesile 46b/8, kefi-le 46b/11, senüñle 6b/4, sözümle 6a/11, tesile 46b/12, yesile 46b/13, zencīrlerle 4a/14 *bk. -IIA(vasıta hâli eki)*

-1Ar (**çokluk eki**): āb-ı revānlar 19b/2, ağaçlar 59b/7, ağaçları 41b/5, ağızları 35b/12, ağırlardan 16a/5, ‘ağıllar 44b/3, akrabalarına 73a/8, ālimleri 3b/5 (3), ālimlerdir 10a/7, anlardan 3b/12, anları 6b/3, aşhāblar 73b/2 ‘avānlarımdır 7b/3, ‘avānlarıñ 7b/2, ‘avratlar 8b/14 (6), aylar 16b/15 (2), aylarda 17b/3,

ayağlarını 51a/1, ayakları 33a/6 (2), a'zâlarından 33b/1, bāğlar 19b/3, bağçeler 19b/3, balıklar 66a/9, barmağları 32b/11, barmağlar-ıla 44b/10, barmağların 31a/12 (2), barmağlarını 48a/7 (3), barmağlarının 44a/11, barmağlarıñız 32b/9, baş barmağlarını 49a/11, baş barmağlarının 44a/11, bāzûlarının 31b/14, belâlara 27a/6, belâlardan 23b/5(2), bereketleri 32b/4, beynamâzları 61b/10, bostânlar 19b/2, buhûrlar 63b/2, bunlar 9a/11(2), bunlara 35a/3(2), bunlardır 22b/9, bunları 17b/6, burâklar 40a/12, burâkların 40a/15, cānlara 51b/1, cānâverlerden 38b/8, cevâhirler 67a/11, cevâhirler ile 69b/7, çalgı çalanlardır 8a/9, dağlar 18a/7 (2), dağlara 43b/1, damarlarında 16a/4, damarlarından 36a/9 (2), defterdârlarım 8a/12, defterdârların 8a/11, deñizler 15a/8 (4), deñizleri 60a/7, develerinden 68a/6, dipleri 31a/11, dirseklerin 49a/9, dirseklerini 48a/10 (2), dīvârları 19b/1, donlar 63b/1 (2), döşekler 19a/13, döşekleriñ 19a/14 (2), du'âlar 51a/14, duranlardır 10b/2, düşmenleriniñ 31b/7, edebleridir 42a/8, edeblerin 34b/12 (6), ellerin 8a/4, eşidenleriñ 42a/9, fâcirlerden 54a/9, faķîrlere 59b/10, fażîletler 68b/2, fażîletlerden 61a/9 (2), fażîletleri 71b/15, fażîletleridir 42a/8, fażîletlerin 39a/10 (3), fażîletlerini 61a/3 (2), ferağlar 25b/8, feriştehler 15a/2 (15), feriştehleri 18b/1(3), feriştehler-ile 18b/3(3), feriştehlerim 71a/9 (2), ġāzîlerden 47b/10, ġāzîleriñ 7a/6, ġāzîlerle 59b/15 (2), gibilerdür 40a/1, giceler 17a/1, gicelerinde 75a/3 (2), göğüsleri 44b/11, göklere 43a/15 (2), gökşülerinden 20b/3, gönüller 51b/1, gövdelerin 36a/14, gözleri 57a/7 (2), gözlerin 43a/5 (2), gözlerinden 11b/5, gözlerine 49a/15, gözlerini 48a/9, ġusuller 35a/4, güler yüzlileri 29b/4, günler 16b/15, günlerdir 17b/5, günleriñ 62b/8, günâhlar 15a/8(4), günâhlardan 69a/10, günâhları 15a/8, günâhların 18a/1(4), günâhlarıñ 31b/8, günâhlarını 22b/10(3), gündüzler 17a/1, hâfızlarım 8a/6, hâfızlarıñ 8a/3, hasenâtlar 17a/2, haţâları 31a/7 (2), havızlar 19b/8, hayırlar 54a/5, hayinlerdir 8a/1, haziretlerine 10a/14, haziretleriniñ 42b/8, hulleler 35b/2, hullelerinden 17a/9 (2), hürîleri 41b/1, hürîleriñ 19b/9,

hürüflarını 46a/7 (2), ırmaqlar 19b/4, ırmaqlarını 19b/6, içenlere 73a/7, ilçilerim 8a/15, ilçilerini 8a/14, imāmlar 39b/15, imāmlara 40a/1, incidenlerdir 10b/8, inciklerini 32b/2, irişenlerdür 6b/5, işlerin 25b/10, kâdilerdir 12b/9(2), kâfirler 54b/4, kânatların 36b/6, kapuları 24a/11, karavaşlarım 10b/8, karavaşlarını 10b/7, karıcıkları 8b/12, karındaşlar 34b/13 (9), karındaşlarına 13b/9, kazâlardan 5a/2, kelimeleri 51a/15, keremlerini 49b/12 (2), kesilenlerdir 75b/14, kılları 27a/10 (2), kıllarını 31a/11, kızları 19b/6, kimlerdir 8a/3 (11), kimseleri 75b/9, kirpiklerini 31b/12, kişiler 3b/11 (7), kişilerdir 12b/12, kişilerdür 12b/11, kişilere 40a/3, kişileri 61a/14(2), kitâbları 60b/11, koçalar 8b/8, koçalardır 12b/10, koçular 63b/1, koçularında 30b/15 (2), kollar 49a/14, korçularından 74a/1, koyanları 61b/8, kullar 6b/5, kulları 13a/8 (2), kullarım 57b/14, kullarına 54b/6 (5), kullarından 30a/8, kullarını 39a/11 (2), lütuflarını 49b/11, maħreçlerini 46a/8, ma' nilerin 33b/10, melâ'ikeler 5b/10, melâ'ikelere 2a/15, melâ'ikeleri 74b/3, melekler 71a/8, mü'ezzinler 39b/2 (5), mü'ezzinlere 39b/4, mü'ezzinlerini 8a/8, mü'ezzinlerim 8a/9, mü'minlere 63b/1, münâdileridir 39b/3, münâfiklerini 33a/5, müşriklere 73a/7, namâzları 73a/10 (3), namâzların 20b/7 (2), namâzlarından 20b/1, namâz kılanlara 39b/6, namâz kılanlardır 10b/5, namâz kılanlarını 50a/8, namâz kılmayanları 61b/8, nebîler 34a/11 (4), nesnelere 24b/14 (2), nimetlerini 54a/6(2), nimetlerin 54a/7, odların 35b/14, oğlancıkları 8b/10, oğlanlarından 57a/2, oğyanlar 29b/8 (2), olanlardır 6b/2, olanlardır 75b/15, olanları 75b/11(2), olmayanlardır 27a/7, oruc dutanlara 71a/11, uranlardır 8a/13, parmaqlarını 38b/15 (2), peygamberler 1b/7 (4), peygamberlerde 12b/8, peygamberlerden 56a/1, peygamberlere 13b/1 (2), peygamberlerini 63a/6, reke'atların 53a/8, rencilere 15a/12, şadağa virenler 10a/3, şadağa virenlerden 4b/12, şadağa virenlerdir 27a/4, şaflarda 64b/4, şahâbeler 36a/4, şahâbelerine 2a/6, şâlihler 62a/5, şâlihlerini 51b/14, sevenlerdir 27a/8, şevâblar 16b/3 (10), şevâbları 33b/11, şevâbların 34a/4 (2),

şiddīklardan 34a/8, şıfatlarını̄ 42b/3, sīnirlerinde 16a/4, söylemeyenlerdir 10a/2, söyleyenler 7a/2, söyleyenlerdir 7a/2, söyleyenleri 61b/7, sözlerini 2a/5 (2), şuları 19b/5, şarābların 19a/2, şarāb içenlerdir 75b/12, şehādet barmakların 40b/10, şehīdler 10a/4 (4), şehīdlerden 34a/10, şehirlerinī 19b/2, şehirlerinden 20a/10, şerlerden 69b/4, şeylerden 25a/5, şeytānlar 29b/12(2), şunlar 6b/2, ta'āmları 21b/8, ta'āmlarından 19a/1, t̄abaqlar 21b/7, tāclarından 68a/3, tesbīhleri 55a/10, teşdīdlerini 46a/8, uçların 63a/12(2), ümmetlerimden 15a/4(7), vaqıflarını 46a/8, vesveselerinden 29b/12, vezīrleri 40a/1, virenlerdir 7a/5, yalan söyleyenleri 61b/6, yārenler 1b/12, yazıqları 20b/1, yazuqları 14b/11 (2), yazuqlarını̄ 11a/12, yemişler 19b/4, yemişleri 41b/5, yıldırımlar 60a/8, yılduzlar 16b/15(3), yigitler 8b/9 yigitlerdir 27a/3 (2), yirlere 43a/15 (2), yirleri 60a/7, yirlerinī 59b/6, yüzleri 31b/6 (2), yüzlileri 29b/4, zebāniler 61b/1, zebānilere 60b/14 (2), zencīrlere 75a/3, zencīrlерinden 32a/15, zinā eyleyicileri 61b/6, zincīrleri 36a/2, zürriyetlerine 36a/13

-lAr (şahıs eki): armağan getirirler 60a/4, 'āşī olurlar 54a/10, aṭarlar 61b/9, āzāt olalar 3a/8, bağışlarlar 33b/8 (2), bıraḫdılar 13b/10, bī'at iderler 6b/2, bileler 39a/12, bilmezler 6a/13, bineler 40a/15, bulurlar ise 75b/1(2), cāzūlīḫ iderler 8b/13, cemī' olurlar 7b/13(2), çağırılar 21a/13, çalgı çalanlardır 8a/9, çalgı çalarlar 8a/10, çıkmayalar 3a/7, danıklık iderler 39b/10, da'vet iderler idi 11b/9, degillerdir 37b/12, deyeler 21b/5(5), dikerler 75b/1, dileyeler 18b/2, didiler 36a/4(5), dirler 57b/11 (5), döḡün uranlardır 8a/13, eşitmeyeler 36a/1, eyitdiler 1b/13 (5), geleler 21b/6 (2), getürdiler 57b/15, getirirler 40a/13 (2), getürürler 75a/15, geydüreler 21b/1, gideler 3a/6, gireler 27a/2 (2), gitmeyeler 3a/8, görmeyeler 37b/5, gülerler 8b/11, ḫalāş bulmuşlardır 9a/11, ḫāzır olalar 39b/1, ḫıfz ideler 69b/5, içeler 6b/13, iledeleler 61b/1, ileteler 61a/15, inerler 71a/6, istiḡfār ideler 70a/14, istiḡfār iderler 58a/6, ḫabūl itmediler 43b/1(2), ḫarşu geleler 21b/6, ḫılalar 28a/5,

koşumayalar 35b/14, kópalar 12b/15, qorlar 64a/5, kosalar 27b/3 (3), koyalar 12b/15 (4), koysalar 62a/12, kırtulalar 41b/12, meşğul olurlar 64a/6, muṭī^c olurlar 9a/14, müstağrağ olalar 3a/9, namāz kılmayalar 6b/12, oqurlar 27b/4, olalar 8b/7(4), oturalar 51a/2, oynarlar 8b/11(2), rüşvet yirler 12b/10, şaburşız olalar 12b/13, sağı sağanlardur 8a/6, sağı sağarlar 8a/7, şaklayalar 36b/7, selām iderler 75b/2, selām virirler 38a/7, şordılar 35a/10, su^cāl itdiler 36b/2, şunalar 20b/3, şādımān olmadılar 13a/12, şarāb içenlere 73a/7, şükür itmeyeler 11b/15(2), şükür itmezler 12b/12, ṭā^cāt iderler 9a/13, tāc uralar 21b/3, ṭaleb iderler 66a/10 (2), ṭamuluğ olalar 8b/7, tevbe idenler 10a/3, utanurlar 5b/10, vefā eylediler 13a/11, vezin itseler 60a/11, yalan söylemeyenlerdir 10a/12, yalan söyleyenlerdür 7a/2(2), yazamayalar 59b/9 (2), yıkarlar 3b/9, yigit olalar 8b/14, yirler 8a/5 (2), yuyalar 26b/11 (2), yürüyeler 12b/14, yüzine ururlar 9b/9, zikir idenlerdir 10a/14, zikit itdığımız 61a/9, zinā iderler 12b/10(2)

-IARİ (çokluk üçüncü şahıs iyelik eki): ^cāşī olanları 75b/11, a^czalarından 33b/1, ^cazābların 49b/14 (2), boğazlarına 36a/2, boyunlarına 36a/1, düşmenleridür 27b/2, ellerin 8a/4 (3), ellerine 29b/14, ellerini 44b/11, gicelerinde 75a/3 (2), gökşülerinden 20b/3, gövdelerin 36a/14 günāhları 15a/8 (3), günāhların 18a/1 (10), günāhlarını 22b/10 (2), hācılarıdır 39b/13, hışımlarından 66b/11, içlerinde 19b/14, işlerin 25b/10, kapuları 24b/11 (4), karşı koyanları 61b/7, kavimlerinden 66b/11, kıldıklarından 40a/4, kulaıklarına 35b/15, licāmları 40a/13, münādileridir 39b/2, önlerince 40b/1, ribā yiyenleri 61b/6, ṭā^cāmları 21b/8, uçların 63a/12 (2), üzerlerinden 51b/15, üzerlerine 40a/15 (2)

-II (isimden isim yapım eki): başlı başına 60b/1(2), oruçlu ola 30b/12, güler yüzli 29b/4(2), güler yüzlileri 29b/4, güler yüzlilerü 29b/5 *bk. -IU (isimden isim yapım eki)*

-İlk (isimden isim yapım eki): açlıg-ıla 62a/11, ağırlığı 21b/1, aralığın 49a/10, beyāzlığından 19b/13, biçāreliğim 42b/6, cabbārlığım 42b/9, cāzūlık 8b/13, çepellik 36b/12, çepelligi 30a/13, danıklık iderim 52a/11, danıklık iderler 39b/10, delülük 26a/10, eksikliğin 42b/6, faķırlıkdan 34a/12, hastalığı 38b/10, hasūdliğıñ 12a/7, hayinlik 43b/7, husūdlik 6a/14 (3), kıtlık 24b/7 (2), kibirlik 11b/1, kocalığa 26a/15, mübāreklik 30a/3 (2), mübārekliğin 30a/2(2), ortaklığı 51b/3, şuşuzlığın 62a/12, taķsırlık 8b/6, tekebbirlik 8b/9, unutsaķlık 29a/14, yıllık 3b/2 (9), yoķsıllık 21a/6(2), yoķsullığı 15a/1, za'ıflığın 42b/6 *bk. -IUK (isimden isim yapım eki)*

-IU (isimden isim yapım eki): adlu 44a/10, dürlü 24b/14 (3), gizlü 27a/4, hayırludur 60b/1 (2), hayırludur 59b/1 (2), hürmetlü 50a/15, işlü 39a/15, izzetlü 17a/15, şaburlu 3b/11 (4), şıfatlu 13a/3, yerlü 57b/13 *bk. -II (isimden isim yapım eki)*

-IUk (isimden isim yapım eki): birlüğüne 54a/2, cāzūluk 8a/15, hōrluğıla 62a/10, karañuluk 62b/1, kulluğına 40b/12, şuşuzluğ-ıla 62a/11, şūmluğdan 30a/4, tamuluk 8b/7, yoķluğdan 24a/7 *bk. -IİK (isimden isim yapım eki)*

-(I)m/- (U)m (fiilden isim yapım eki): adımına 63b/8, adımun 43a/4, ölüm 21a/3

-m (şahıs eki): azdıramazım 9a/14, azdırdım 2b/14, azdırırım 8b/6 (2), bilmezim 13a/5, bırağurum 9b/5, bulmazım 6b/7, cehdi iderim 9b/1 (2), çāre idemezim 13a/13, çıkardım 11b/13, danıklık iderim 52a/11, depeletdim 11b/13, destūr isterim 1b/10, didim 13b/8 (2), dirim 6a/9(2), diledüm 13b/5, emir itdüm 35a/13, eşitdim 41a/3, eyitdim 13b/7 (2), geldim 13b/7 (2), gelirem 54a/2, girdim 11a/2, girem 1b/11, gördüm 13a/2 (3), görem 1b/11(2), görmedim 28a/13, görmesem 5b/1, görsem 5b/7, hāsed itdim 11b/12(2), hāvāle eylerim 9b/1, irüşdüremezim 6b/7, isterim 1b/10, eşitdim 61b/12, itdim 30a/12, itmeyem 13a/6, itmezsem 43b/7, kıaldım 11a/11, kıazandım 11a/9, kııldım 35a/13, kıılmadım 2b/1, kıorķarım 5b/2, merdūd olmayaydım 2b/6, niyyet

itdim 44a/7, niyyet itdüm 44a/5 (2), oynadurum 6a/3, ögerim 48a/13, rahmet itdim 71a/13, rāzı oldum 58a/1 (2), şadağa eyledim 16b/10, secide eylemedüm 2b/8, secide kılaydım 2b/6, şehādet iderüm 52b/9, taleb iderem 53b/14 (2), tanıklık iderem 41a/8, ‘ucub eyledim 2b/1, utanurum 5b/11, vācib kıldım 74b/5, vardım 2b/14 (2), yapışmış ıdım 10b/15, yarlıgādım 50a/9 (2), yazdım 29b/8 (2), yazarım 46a/6, yetişdim 65b/3

- (D)m/- (U)m (teklik birinci şahıs iyelik eki): ardımdan 32a/10, arkam 48b/5, aşhābım 5a/14, ‘avānlarımdır 7b/3, ayağımı 32b/15, ayağum 33a/15, başıma 4b/4, belümi 7b/11, benimle 2b/2 (35), benüm 24b/9, beñzimde 43b/9, beyān itdüğim 33b/9, boynum 48b/5, boynuma 4a/15, cānım 7b/7, celālim 46a/3(2), cemā‘atım 8a/1, cennetime 69a/2, çalabım 30a/2 (9), defterdārlarım 8a/12, dileğim 24a/15, du‘āmı 48b/14, düşümde 24a/13, efendim 22a/13, elim 8b/4 (2), elimde 6a/3, elimdedir 8b/15, elimden 9a/11 (3), emrim 57b/15, emrüme 9a/4, evim 7b/15, evlādımdan 9b/1, feriştehlerim 71a/9 (2), fi‘lim 13b/13 (2), fitnem 13b/10, geldigime 2a/2, gönlimiñ 11a/14, gönlümiñ 7a/11 (2), gördüğimden 11a/9, göydemden 5b/3, gözümüñ 11b/2, güyegimdür 6b/14, gücüm 12b/4, hāfızlarım 8a/6, hisābım 32a/5, hisābum 32a/9, ihtiyārım 12b/9, ilçilerim 8a/15, işim 4a/7 (3), ‘izzetim 46a/3 (2), kalbim 24a/15, karavaşlarım 10b/8, karındaşım 5a/12 (3), katıma 13b/2, kendümi 11a/8, kıldüğim 16b/10, kitābım 38a/4, korğumdan 5b/7, kulımıñ 34b/4, kullarım 57b/14, kulum 3a/4 (4), mekrim 13b/11, mekrimden 3a/8, mescidim 7b/15, mü‘ezzınlerim 8a/9, naşīhatım 11a/7, nefesim 16a/2, olduğum 45a/1, rabbümi 48a/13(2) rabbümsin 16b/10, secide itmedüğimi 2b/2, şöhetim 6b/12, sözümle 6a/11, ta‘āmım 8a/4, ta‘āmımdır 8a/6, tākātım 40b/10, tenimden 4b/10, tesbīhim 45a/1, ümmetim 6a/1(3), ümmetime 55b/15, ümmetlerimden 15a/4 (7), ümmetüme 56a/7 (6), üzerimden 30a/12, yanımdan 4b/10, yapduğımı

3b/9, yoldaşım 6b/9, yoldaşımdır 6b/13, yüzimi 7b/7, yüzüm 43b/8, yüzümü 31b/4 (2)

-mA- (fiilden fiil yapım eki, olumsuzluk eki): açmaya 38a/12 (2), ağdırmaya 48a/9, akşırmaya 47a/2, almasın 38a/8, arımaya 47a/3, azdurmaya 22a/1, bakmaya 37b/6, begenmeyüp 61a/14, belürmeseydi 19b/11, bilmeye 17b/4, bulunmasa 38b/7, bulunmaya 25b/1, çalmaya 44b/6, çekmeye 44b/3 (3), çıkmayalar 3a/7, çıkarmasa 4a/12, dayamaya 48a/11, demeye 48a/14, dilemesün 22b/15, dimege 48a/15, dimeniñ 59b/10, dimeye 49a/1, diñlemege 64a/6 (2), doğundurmaya 37b/9, dökmeğil 26a/11, dökmeğe 34b/8 (3), döşemeye 49a/14, dutmağa 70b/11, edā itmege 44a/8, egilmeye 47a/3, esmeyince 53a/1, esnemeye 47a/4, eşitmeye 38a/11, eşitmeyeler 36a/1, felāh bulmağa 41b/8, fevti itmeyüp 68b/6, gelmedi 45b/11, getürmedi 45b/11, giçmeye 36a/3 (2), girmede 10b/14, girmeye 46b/15, gitmeye 62a/13, gitmeyeler 3a/8, göndürmeye 21a/1, görmedim 28a/13, görmegil 11a/8, görmesem 5b/1, görmeye 5a/10 (2), görmeyeler 37b/5, görmeyince 17a/11, hayır itmege 9a/15, hayır itmeye 9b/2, hāzır olmasa 60b/12, ırmaya 47a/6, içmeye 38b/5, incinmeye 38a/13, irişmeye 23a/6 (2), itme 31b/6, işlemeye 65a/3, kâbil olmaya 9b/11, kabûl itmediler 43b/1, kabûl olmadıysa 65b/10, kağırmaya 47a/2, kalmaya 24a/10, kaldırmasa 48b/12, kaldırmaya 48a/8 (2), kapamaya 31a/14, kaşınmaya 47a/4, kefarete olmaya 26b/15, kılmadı 36a/6, kılmadım 2b/1, kılmamağdur 29a/12, komaya 49a/7, koğumayalar 35b/14, koğulatma 30b/15, korğmasa 75b/11, koşmaya 53a/11, Qur'an okumaya 38a/10, kurbân itmeye 13b/5, maħrûm kalmasun 52a/1, merdûd olmayaydım 2b/6, muħtâc kalmaya 24a/10, namâz kılmağa 9b/3 (2), namâz kılmasa 60b/11, namâz kılmayalar 6b/12, namâz kılmayanları 61b/8, nazâr itmeye 10a/10, okumaya 33b/11 (3), olma 13b/8, olmadı-y-ise 65b/10, olmağa 28b/1, olmamış 34b/3, olmaya 9b/11(2), olmayanlardır 27a/7, olmayasın 44a/1, olmayınca 45a/3,

oturma 27a/15, rahmet itmedi 76a/1, râzı olma 13b/8, rıhlet itmeye 17a/10, saçılmaya 34b/9, şafâ varmaya 64b/11, şalmaya 47a/7, şarmağıl 26a/13, secide eylemediñ 2a/9, secide eylemedüm 2b/8, secide itmedügimi 2b/2, secide itmediñ 2a/12, secide kılmayam 2a/14, selâm virmeye 38a/6, sıçramaya 31b/1, şığamaya 47a/4, şoğumaya 53a/1, söylemeye 34b/7 (5), söylemeyenlerdir 10a/2, söz söylemeye 38a/10 (2), şuşamaya 70b/7, şâdimân olmadılar 13a/12, şefâ'at eylemeye 20b/5, şükür itmeyeler 11b/15 (2), ulaştırmaya 47b/15, urmaya 31a/15, uyumağıl 26a/10, uzatmaya 44b/6, varma 2b/12, varmağa 64a/12, varmaya 63b/4 (2), virme 32a/10, virmedi 58b/10, virmeye 44b/4, virmeyessin 27b/1, yalan olmayasın 44a/1, yalan söylemeyenlerdir 10a/2, yanmayam 6b/1, yarlıgamadı 75b/9 (2), yazamayalar 59b/9 (2), yazılmaya 21b/15 (2), yemeye 35a/14, yimegil 27a/13, yimeñ 2b/13, yuma 44a/13, yumasa 21a/3 (2) yumayınca 37a/9, yüz virmedi 13b/9, zafer bulmazın 6b/7, zekât virmeyenlerdir 7a/8

-mAdAn (zarf-fiil eki): çekmeden 41a/6, dayamadan 49a/4(2), dimeden 8a/5, hilâllemeden 32b/12, içmeden 36a/15, irmeden 25b/13 (2), kılğmadan 54b/15 (2), söylemeden 65b/13, yemeden 36a/15

-mAdĪn (zarf-fiil eki): olmadın 35a/1

-mAk (fiilden isim yapım eki): âbdest almak 34b/10(3), âbdesti almağa 30a/12, açılmağa 24a/11, açmağdan 37b/10 (2), ağlamağdan 57a/7, azdırmağdan 29b/14, bakmağdan 37a/10, başmağdan 21a/2, boğazlamağa 13b/7, bühtân eylemekden 25a/2, cemâ' itmekden 6b/3, çağırmağa 40b/12, çıkmağdan 34b/14, çıkarmağa 31b/9 (2), dayınmağdan 33a/6, dimek 2b/10, dimekdir 41b/3(2), dimekle 42a/4, dinlemege 64a/6 (2), dirilmekdir 29b/3, doğunmağ için 63b/2, eylemekden 22a/9, eylemekdir 29b/2, gâfil olmak 71a/7, gâzâ itmekden 72a/14, giçmekden 64b/14, girmegi 37a/1, gusıl itmek 34b/13,

ğusul itmek 35a/8(3), helāk olmağdan 30a/4, hilāllemek 32b/11, ‘ibādet itmek 61a/6, ‘ibādet itmekden 59b/13, içmekden 38b/2, ihyā itmekden 72a/5, incidmekdir 12b/5, istinşāk itmegi 35b/13, qalmağdan 21a/2, kıлмаğ için 29b/8(2), kıлмаğdır 58b/14, kılmamağdır 29a/12, kırbān itmege 13b/4, lāyık kıлмаğdan 43a/2, maħrūm qalmağ 61a/9, men‘ i itmek 37b/11, mesih itmegi 35b/8 (3), meşğūl olmak 6a/9, muṭī‘ olmağdır 42b/11, münacāt itmekdir 42b/5, namāz kıлмаğ 26a/2(5), namāz kıлмаğın 58b/4, namāz kıлмаğdan 26a/3 (2), niyāz itmek 47b/8, olmağ 6a/9(10), olmağdan 30a/5, olmağdır 42b/11, oruc dutmağ 70b/12, oturmağı 50b/10, şadaqa itmekden 59b/11, secide itmek 2b/5(2), sefā sürmek 37b/1, söylemekdir 29a/13, ṭā‘at itmege 8b/5, tamām olmak 40a/2, teyemmūm itmek 38b/13(2), teyemmūm itmegi 38b/6, ünüs dutmağ 51b/8, vaşiyet eylemekden 22a/9, virmekden 69a/13, yapmağdan 37a/10, yādiğār olmağ-ıçun 76a/3, yalan söylemekdir 29a/13, yazmağa 46a/2, yazmağı 64a/5, yumağdan 35a/8, zikir eylemek 30b/9, ziyāret itmege 60a/3, zulūm eylemekdir 12b/4

-mAlU (zarf-fiil eki): gitmelü olsa 23a/9

-mAz (sıfat-fiil eki) : girmezden 38a/1, girekmez 65a/3

-mAz (olumsuz geniş zaman eki) : aldanmaz 9a/2, ‘āşī olmazız 54a/7, azdıramazım 9a/14, baqmaz 60b/13, bilmez 47a/14 (3), bilmezim 13a/5, bilmezim 67a/12, bilmezler 6a/13, bulmaz 62a/7, bulmaz 9b/14, bulaşmaz ise 38b/14, çāre idemezim 13a/13, çāre idemezsin 13a/10, çürümez misün 63a/4, erişmez 9a/4, fi‘ lūñe aldanmaz 9a/2, hāşıl itmez 65a/8, irişmez 9a/6 (2), irmez 44b/3, irüşdüremezim 6b/7, qabūl itmez 60b/14, qabūl olmaz 62a/7, qalmaz 43b/9(2), qalmaz idi 43a/11, kılmaz 58a/6, qomaz 45a/12, maħrūm qalmazsın 70b/13, muqayyed olmaz 9b/7(2), müslimān olmaz 6a/12, naşīb olmaz 62a/8, nazar itmez 62b/5, olmaz 6a/12(8), olmazız 54a/8, olmazsın 50a/4, raħmet

bulmaz 9b/13, rahmet itmez 73a/9, şadır olmaz 45a/3, şağınmazsa 46b/5, sâkin olmazsın 50a/4, sevmez 29b/6, sevmezin 3a/12 (4), sevmezsın 3a/14 (3), şığmaz 44b/2, şormaz 60b/13, sözüne uymaz 9a/2, şükür itmezler 12b/12, tamâm olmaz 37a/8, yetmez 70b/10, yitmez 43b/3 (2), yitmez ise 70b/11, zafer bulmazın 6b/7

-mI (soru eki): azdırır mısın 6b/3, çürümez misün 63a/4, eşitmedüñüz mi 63a/5, kabül olur mı 55b/3, kıılır mı 55b/3, olmaz mı 55b/3, olur mı 73b/4, ögredeyim mi 72b/3, var mı 73a/4(4), var mıdır 9a/1 (4), vardıñ mı 13b/2, yetişir mi 7b/1

-mİş (geçmiş zaman eki): başmış 47a/11, bezenmiş 47a/12(2), bezenmişdür 40a/15, buyurmuşdır 37a/11(27), buyurmuşdur 32b/8(4), cefâ itmiş 34a/15, demişdir 47b/11 (2), doğmış 22b/11, dimişdir 47b/11 (2), düşmüş 47a/14, gelmiş 47a/10, gelmişdir 48b/1 (3), gelmişdür 33b/4 (4), gitmiş 35b/4, halâş bulmuşlardır 9a/11, itmiş 43b/8, kabül kıılmış 56a/8 (3), kazâyâ kıalmış 65b/8, kıılmış 26a/1, kızdırılmış 47a/13, maqbül olmuş 17a/4, musallağ olmuşdur 45a/11, namâz kıılmış 63b/8, okumış 22b/2, olmamış 34b/3, olmuşdur 45a/11, oruc dutmuş 30b/5 (2), pāk olmuş 30a/9, yapışmış ıdım 10b/15, yaratmışdır 49b/6 (2), yazılmış 22a/11 (2), yazılmışdır 73b/7, yığıılmış 67a/10 *bk. mUş (öğrenilen geçmiş zaman eki)*

-mİş (sıfat fiil eki): aşılmış 48b/3, ‘āzād itmişce 57a/3, dutmuşca 70b/14, ‘ibâdet itmişce 14a/2 (3), ihyâ itmişce 57b/9, kabül olmuş 56a/8(3), kıılmışca 68a/2, kıurbân eylemişce 16b/2, kıurbân itmişce 16b/2, namâz kıılmışca 27b/9, olmuş 5a/6(4), oruc dutmuşca 17b/8 (7), oturmuşken 1b/9, şadağa itmişce 64a/3, tâ‘at itmişce 34a/2, yaradılmış 3a/4

- (I)mIz/- (U)mIz (çokluk birinci şahıs iyelik eki): didigimiz 50b/6 (2), du‘āmız 54a/12, ḥamdımız 48b/14, mahbūbımızdur 6b/8, ṣalavātımız 63a/3, ṭāqātımız 43b/3, üzerimize 52a/3, zikir itdigimiz 61a/9
- mUş (öğrenilen geçmiş zaman eki): buyurmuşdur 34a/14 bk. -mIş (öğrenilen geçmiş zaman eki)
- mUr (fiilden isim yapım eki): yağmur 15a/13 (2)
- (I)n-/- (U)n- (fiilden fiil yapım eki): aldanmaz 9a/24, bağlanur 75a/3, bezenmiş 47a/12(2), bezenmişdür 40a/15, bezenür 41a/11 (2), bulunmasa 38b/7, bulunmaya 25b/1, dayınisar 33a/6, dayınmağdan 33a/6, diñle 1b/5 (2), görine 19b/13(2), göründüğü 19b/15, görüne 19b/15, ıslana 31a/12 (2), kapanur 75a/2, kaçınmaya 47a/4, kılınan 60a/9, oğunduğı 39a/14, oğunurken 14b/13, olunan 17b/3(3), olundu 10b/2(3), olunur 14a/12, şıgınuram 29b/12 (7), şıgınurun 30a/4
- n (belirtme hâli eki): ābdest şuyın 37a/3, ābdest şükürin 34a/13, adābın 62b/7, adın 11a/9, aḥşam namāzın 66b/2, aḥçasın 37b/15, ‘aḥlın 47b/7, alnın 49a/6, aralığın 49a/10, arḥasın 47a/5, ‘arşı 60a/8 (4), ‘arşın 18b/3, āvāzın 36a/1 (2), āyetin 44a/1 (7), barmağın 50b/13 (2), barmağların 31a/12 (2), başın 28a/7 (2), başın şaldı 13a/4, bereketin 62a/4, biḥāreliğin 42b/6 bitisin 20b/2, boğazın 47a/2, cemī‘ sin 14b/11, cum‘ a namāzın 66a/7 (3), çerāğın 42b/15, dehşetin 51b/8, derecātın 20b/2 (2), derecesin 14b/7 (3), dilin 29b/9(2), dizin 49a/3 (2), du‘āsın 17b/14 (5), edeblerin 34b/12 (6), eksikliğin 42b/6, ellerin 8a/4, elifin 41a/6(2), emrin 2b/15, evin 7b/12, farzın 44a/8(2), faşlın 48a/1, fazīletin 62b/7 (2), fazīletine 67b/5, fazīletlerin 39a/10 (3), Firdevs uçmağın 56a/11, ğamın 25b/7, ğaybetin 24a/15, gerü kalanın 53a/8, gövdelerin 36a/14, gözün 9b/6, gözlerin 43a/5 (2), gözün 51a/3, ğuşşasın 25b/8, günāhların 18a/1 (10), gündüzün 26a/3, ḥācetiñ 34a/13(5), hesin 44b/3, heybetin 5b/7 (2), ḥıfz’ıl

īmān du‘āsın 28b/5(2), hısābın 62b/4, hıtānin 34b/15, hüllesin 40a/9 (2), için 39a/1, ikinci namāzın 66a/12, işin 39a/15, işlerin 25b/10, ‘ivażın 51a/9, kalanı 11b/11 (2), kalanın 9a/4, kanatların 36b/6, kapusun 34a/6, karnın 49a/11, kayğusun 7a/9 (2), kelāmın 34b/6 (2), kimsesin 28a/12, lezzetin 52b/5, maķāmın 17a/11, mālın 7b/3, ma‘nilerin 33b/10, mertebesin 18a/8 (2), mübārekligin 30a/2, namāzın 6a/11 (2), namāzların 20b/7 (2), nażarın 20b/4, nimetlerin 54a/7, nūrın 7a/13, odların 35b/14, ölüsün 17a/11, reke‘atların 53a/8, rencin 38b/4, rızāsın 54a/4, rūhın 18b/15, şaķalın 34a/11 (2), şevābın 14b/2 (17), şevābların 34a/4 (2), şuyın 37a/3, suyun 62a/12, sūresin 20a/4 (5), sūretin 5b/2, sünnetin 65b/12, şarābların 19a/2, şehādet barmağın 50b/14 (2), şehādet barmağların 40b/10, şerbetin 38b/2, şükürin 34a/13, tācın 74a/3, taşın 38b/14, teşvīşin 39a/15, tevbesin 56a/3 (4), uçların 63a/12 (2), uçmağın 56a/11, ‘uķūbetin 61a/8, ululadığın 41b/15, vaķit namāzın 40a/3, vaķtin 2b/4 (2), yazuğın 14b/8, yerin 31a/14 (2), yirlerin 59b/6, za‘īflığın 42b/6, zekātun 4a/6 bk. -I, -U, -nI (belirtme hāli eki)

-(İ)ñ/(U)ñ (teklik ikinci şahıs iyelik eki): adimuñ 43a/4, adiñ 45a/5, aşhābıñdır 6a/6, aşhābıñla 10b/3, atuña 23a/9, atañ 13b/7, ‘avānlarıñ 7b/2, ayağın 37a/1 (4), ‘azābıñ 54b/4, ‘azametin 45a/6, belüni 7b/9, birlüğüne 54a/2, cemā‘atıñ 7b/3, cemāliñi 1b/11, defterdarlarıñ 8a/11, didiğın 6a/2, düşmānıñ 3a/11, emrüne 48b/6, eviñ 7b/12, fi‘lüñ 9a/6, fi‘lüne 9a/2, ğaybetiñ idendür 24b/15, ğāzīleriñ 7a/6, gönlin 7a/9(2), gönlüñ 7a/13, gücüne 6a/9, günüñ 17b/13, hāfizlarıñ 8a/3, hāliñ 4a/4 (2), hāsretiñe 57a/11, hāsüdlüğüñ 12a/7, helāliñ 9a/10, ihtiyārıñ 12b/8, ilçileriñ 8a/14, işiñe 6a/8(2), karavaşlarıñ 10b/7, katıña 2a/2, kendüni 11a/8, kıldığıñ 6a/10, kılduğıñ 28a/14, kıızıñ 9a/11, kitābıñ 30b/8, kullarıñdan 30a/8, mescidiñ 7b/12, mü‘ezzinleriñ 8a/8, müzdeñi 21a/14, naşihāt itdüğüñ 10b/10, nimetleriñ 54a/6(2), nūrıñ-ıla 31b/4, oğluñ 57a/10, ortağıñ 7a/4, ‘ömriñde 10b/10 (2), özüne 51b/10, rızāñ 54a/13,

şarığın 26a/12, selâmin 51b/10, senüñle 6b/4, şoḥbetin 6b/11, sözüñ 41b/11 (2), sözüñe 9a/2, şānıñ 49b/10, şerī' atıña 13a/13, şerī' atıñdan 3a/6, ta' āmuñ 8a/2, ta' atıñ 54b/15, taḳatın 70b/11, tercümānıñ 7a/1, tevfiḳiñledür 45a/2, tırnağın 27a/9, ümmetiñden 9a/15 (3), ümmetiñe 3a/5, vücūdiñ 42a/4, yüregüñe 10b/1, yüziñi 7b/5 (2), zekātın 4a/9 (2),

-ñ (şahıs eki): geldiñ 13b/3 (2), hoş geldiñ 68a/10, emir iderseñ 48b/6, kırtuldiñ 41b/11, münācāt itseñ 43a/8, secide eylemediñ 2a/9, secide itmediñ 2a/12, su'āl eylediñ 2a/10, şān geldiñ 69a/1, ta' zımlediñ 42a/1, vardıñ mı 13b/2, yüz yumañdur 29b/3,

- (U)ñ (emir eki): danık oluñ 58a/3, dileñ 71a/9, geliñ 41b/3 (2), getürin 63a/2, hilālleñ 32b/10, eşidüñ 41b/15, oluñ 58a/4(3), yimeñ 2b/13

-(I)ncI/- (U)ncU (isimden isim yapım eki): altıncısı 5a/7 (4), beşinci 64a/3 (2), beşincisi 5a/5(5), dördüncü 64a/2, dördüncüsü 17b/2 (3), dördüncü 53a/3(3), dördüncüsü 5a/3(5), ikinci 5a/1 (13), ikincisi 17b/1 (6), on beşinci 72a/3 (5), üçüncü 27a/3 (9), üçüncüsü 5a/2 (6), yedinci 18a/4 (3), yedincisi 27a/7, yigirminci 18a/14, yigirmi sekizinci 74a/4, yigirmi toḳuzuncu 74a/5, yigirmi yedinci 74a/4

-nI (belirtme hāli eki): anı 2b/13, bunu 29b/8 (6) *bk. -I, -U, -n (belirtme hāli eki)*

-(I)ñIz/- (U)ñIz (çokluk ikinci şahıs iyelik eki): barmaklarıñız 32b/9

-r (geniş zaman eki): arılam 49b/2, 'azm eylerse 23a/11, bağışlarlar 33b/8 (2), bağlar 4a/15, çiftler 17a/6, dararken 34a/11, der 49b/13, derse 42a/15, destür isterim 1b/10, dilerin 68a/12, dilerse 34a/6(2), dilersin 68a/11, dir 50a/4 (3), dirim 6a/9 (2), dirler 57b/11 (5), dirse 49b/4, dirsın 5a/4, erirüm 5b/8, eyler 62b/4, giriftār eyler 62b/6, ḥācet dilerse 73b/1, ḥavāle eyler 3a/3, ḥavāle eylerim 9b/1, ister 45a/12, isterim 1b/10, isterin 30a/3, işler 9b/11, ḳabūl eyler

29a/3, qorlar 64a/5, oqurken 33b/9 (4), oqurlar 27b/4, oqursa 22a/14, oynarlar 8b/11(2), päreler 4b/9, revā eyler 26a/8, ribā yirse 6b/9, rüşvet yirler 12b/10, , sürürler 62b/3, yirler 8a/5 (2), yirse 6b/9 (2) *bk. -Ar, -Ur, -ir(geniş zaman eki)*

-r (isimden fiil yapım eki): qarardır 29a/9

-rA (yön gösterme eki): daşıra 3a/6, şoñura 6b/15 (107), şoñuraki 65b/6 (2), taşra 11a/3 (2), üzere 3a/4 (6) *bk. -ArU, -rU (yön gösterme hâli eki)*

-rU (yön gösterme eki): berü 66a/14, içerü 11a/1 (3), ilerü 51a/7 (4), girü 2b/13 (7) *bk. -ArU, -rA (yön gösterme eki)*

-sA (şart eki): âbdesti alsa 34a/15 (4), ‘adli eylese 3b/1, alsa 34b/11 (2), ‘amel iderse 62a/6, and içse 7a/11 (2), ‘azm eylese 23a/11, ‘azm iderse 23b/6, bağışlasa 14b/3 (3), baqsa 37a/12, belürmeseydi 19b/11, beyân itdügise 36b/14, bî namâz olsa 61a/10, bulaşmaz ise 38b/14, bulurlar ise 75b/1(2), bulursa 45a/12, bulunmasa 38b/7, cemā‘ itse 36a/10 (2), cemā‘at olsa 59a/6, cenâbet olsa 63a/11, çıqsa 38b/3 (3), çıqarmasa 4a/12, derse 42a/15, dise 23b/13 (2), digse 25a/3 (2), dilese 14a/12 (8), dilek dilese 26a/4, dilerse 34a/6 (2), dirse 49b/4, dise 15a/7(27), dökse 37a/3, du‘ā dilese 17b/14, durı gelse 58a/8, dursa 27b/3, durursa 47a/8(2), eglense 53a/6, emir iderseñ 48b/6, erişürse 22a/1, esirgese 17b/11, evine girse 14b/13, eyitse 20b/13, fānī olsa 25a/14, fārīq olsa 53b/9, fārīğ olsa 58a/13, farzı ise 44a/2(3), fevti itse 67b/4(2), fevti olsa 67b/1, ğalebe iderse 47a/5, ğanī olsa 4a/3, gelse 58a/8 (2), götürürse 14a/1 (5), girse 14b/13 (2), gizlese 24b/7, görmesem 5b/1, görsem 5b/7, ğusul itse 36b/4 (3), ğacca varsa 60b/9, ğacet dilerse 73b/1, ğacet dilese 63a/9 (2), ğaşıl olursa 47b/1, ğazır olmasa 60b/12, ğışm olursa 3a/2, içse 16a/3, ihyā itse 71a/3 (3), inse 65a/14, istese 24b/11, istiğfār itse 45a/15, istinşāk itse 31a/7, işlese 11a/14, itse 6b/6(16), qabül oldı-y-ise 65b/8, qabül olmadıysa 65b/10, qāhil olsa 61b/14, qalksa 37a/8(2), qaldırmasa 48b/12, qarşu qosa 75b/11,

kaşdı eylese 9b/3, kesse 63a/15, kıllarsa 53b/5 (2), kılsa 6b/14 (21),
 kosalar 27b/3 (3), kopsa 60a/6 (3), korksa 23b/14 (3), korğmasa 75b/11,
 koysalar 62a/12, mescide varsa 60b/3, meşğül olsa 56a/10, muṭī^c olsa 4a/6,
 mübtelā olsa 23b/9, münācāt itseñ 43a/8, mürekkebi olsa 59b/6, namāza
 dursa 58a/9, namāz kıllarsa 41b/12, namāz kılmasa 60b/11, namāz kılsa 14b/1
 (29), niyyet eylese 9a/15, oğursa 22a/14, oğusa 14a/7 (40), oldı-y- ise 65b/8,
 olsa 4a/4 (33), olursa 15a/9 (10), oruc dutsa 4b/1 (12), oturırsa 50b/11, ödünc
 virse 22a/13, ölse 47b/10, ölürse 18a/7 (2), ribā yirse 6b/9, şadağa itse 4b/6
 (6), şadağa virse 60b/10, şalavāt getürse 14a/1 (4), secideye varsa 49a/2,
 selām virse 52b/11, sevāb virilse 39b/7, söylese 65a/7, şākir olsa 4a/4, taleb
 iderse 70a/8, tamām olsa 48a/3, tevbe eylese 12a/5, tevbe itse 7b/10, tevbe
 kılsa 12a/9, teyemmüm eylese 39a/6, toprak olsa 50a/13, uyusa 38b/1, üfürse
 15b/10, var ise 9b/7(11), varsa 4a/14 (8), vefāt itse 25b/13 (3), vezin itseler
 60a/11, virse 4a/6, yağmur yağsa 27a/12, yazıcı olsa 59b/6 (2), yazık işlese
 11a/14, yetişse 39a/7, yirse 6b/9 (2), yitmez ise 70b/11, yok ise 65b/9,
 yumasa 21a/3 (2), yusa 31b/11, zikir itse 6b/6, zinā kılsa 6b/14

-sA gerek (dür) (gelecek zaman teklik üçüncü şahıs eki): olsa gerek 25a/14, olsa
 gerekdür 36a/2, olursa gerekdür 37a/1, bulunmasa gerekdür 38b/10

-sAk (fiilden isim yapım eki): unutsaklık 29a/14

-sI (Teklik üçüncü şahıs iyelik eki): akçasın 37b/15, altısı 61b/15, altıncısı 5a/7 (4),
 anasıdur 9a/8, anasına 14b/8 (3), anasını 74b/5, arası 45b/9 (2), arasınca
 45b/2, arasında 5a/9 (14), arasından 47a/10, arasını 32b/6, ‘arife gicesi 75a/11
 (2), arçasın 47a/5, atasına 14b/2 (3), ayasını 49a/5, babasını 74b/5,
 ba^c zısı 52a/14 (2), Bedir gāzāsında 59b/15, beşincisi 5a/5 (5), birisi 58b/14,
 birisiniñ 19b/9, bitisin 20b/2, bitisini 32a/10, cemī^c sin 14b/11, cenāzesine
 20a/13, cum^c asında 73b/9 (2), cümlesi 43b/1 (2), cümlesiniñ 60b/7, çāresine

42b/14, çerisi 47b/6, damlasından 33b/6, derecesin 14b/7 (3), deryāsına 40b/14, dükelinin 21b/1, du'āsı 55a/15 (4), du'āsın 17b/14 (5), du'āsını 29a/2, dördüncüsü 17b/2(3), dördüncüsü 5a/3 (5), efendisi 47a/8, fā'idesi 38b/2, ğazāsında 59b/15, gevdesinden 36a/11, gicesi 14a/4 (15), gicesinde 17a/12 (4), gicesini 57b/9 (2), giçesinden 5a/7, gimisine 10b/13(2), gölgesinde 67a/14, gövdesi 68a/7, gövdesinde 36b/12(2), gövdesinden 36a/11, gövdesine 38b/5, gövdesini 37a/6(3), ğuşşasın 25b/8, hesile 46b/8, hesin 44b/3, hilâllemesi 32b/12, hüllesi 19b/12, hüllesin 40a/9 (2), ikisine 35a/11, ikincisi 17b/1 (6), irtesi 73a/2, Kadir gicesini 57b/9 (2), kal'asına 47b/4, kanķısı 11a/12, kapusu 41a/5, kapusın 34a/6, kapusına 64a/8, kapusunda 1b/10 (3), katresince 15a/8 (2), kayğusın 7a/9 (2), kimsesin 28a/12, koķısı 28a/10, koķusu 30b/15, koņşusu 60a/5, koŗkusından 27a/7, ma'nāsı 2b/10 (8), ma'nāsında 44a/1, mertebesin 18a/8 (2), mertebesinden 61a/11, mevlāsına 47a/9, ortasından 70b/12, ölüsin 17a/11, rāsını 44b/4, rızāsın 54a/4, rızāsı-çün 58a/8, Riĝā'ib gicesi 71a/6(2), Riĝā'ib gicesiniñ 70b/15, seccādesi 43a/3, secidesinde 54b/11 (3), secidesinden 74a/14, sūresi 46b/4, sūresin 20a/4 (5), tabaķasından 40a/7, tesile 46b/12, tevbesi 11a/10, tevbesin 56a/3 (4), ulusıdır 62b/8, üçüncüsü 5a/2 (6), vesvesesi 47b/4, yarısına 32b/2, yarısında 58a/7(2), yarusına 31b/15, yedincisi 27a/7, yesi 46b/9, yesile 46b/13, zümresinden 34a/11 *bk. -I, -U (teklilik üçüncü şahıs iyelik eki)*

-sİl (isimden isim yapma eki) yoĝsıllık 21a/6(2)

-sIn (şahıs eki): azdırır mısın 6b/3, bulasın 27a/11 (3), bulursın 70b/14, çäre idemezsin 13a/10, dilersin 27a/12, dirsın 5a/4, faşıl idesin 46b/8, hāzır olasın 61a/3, incünürsın 4b/13, irişürsın 8b/2, eşidirsın 63a/4, kesesin 43b/14, kılursın 6a/8, koŗķarsın 5b/5 (2), koŗyasın 68a/13, maħrūm kalmazsın 70b/13, melūl olursın 11b/7, müteveccihe olasın 43b/15, niyyet idesin 30a/10, oķuyasın 29b/8, olasın 43b/15(2), olmayasın 44a/1, olmazsın 50a/4,

olursın 4b/2, oynadursın 6a/5, ri'āyet idesin 46a/9, sākin olmazsın 50a/4, sevmezsin 3a/14 (3), şorarsın 2a/3, şād olursın 12b/3, tutarsın 2a/13, varasın 63b/10, virmeyesin 27b/1, yalan olmayasın 44a/1 *bk. -sUn (şahıs eki)*

-sIn (bildirme eki): Resūlisin 2a/11, gerçeksın 12a/8

-sIn (emir eki): almasın 38a/8, dilesin 27a/12, disın 26b/7, hācet dilesin 27a/12, yisın 8a/2 (2) *bk. -sUn (emir eki)*

-sIr(isimden fiil yapım eki) : aқsırmaya 47a/2

-sIz (isimden isim yapım eki) : hısābsız 27a/1 (2), ĩmānsız olur 6b/15, şabursız 11b/2, şorusız 27a/1 (2), tevbesiz 12a/11 *bk. -sUz (isimden isim yapım eki)*

-sIz (şahıs eki): dilersiz 71a/10, istiğfār idesiz 45a/13

-sUl (isimden isim yapım eki): yoğsul 3b/10 (4), yoğsullığı 15a/1

-sUn (emir eki): dilemesün 22b/15, dilesün 22b/15, dursun 11a/4, maħrūm qalmasun 52a/1, naşihāt eylesün 11a/5, olsun 24b/8 (6), sa'y idesün 46a/7, ursun 48b/5 *bk. -sIz (emir eki)*

-sUn (şahıs eki): çürümez misün 63a/4, hayır idicisün 54b/7, qahir olursun 3b/12, *bk. -sIn (şahıs eki)*

-sUz (isimden isim yapım eki) : arsuз 12b/13, şuşuzluğ-ıla 62a/11, şuşuzluğın 62a/12 *bk. -sIz (isimden isim yapım eki)*

- (I)ş-/- (U)ş- (fiilden fiil yapım eki): bulaşmaz ise 38b/14, erişmez 9a/4, erişürse 22a/1, irişdi 13b/10 (4), irişe 67b/6, irişenlerdür 6b/5, irişicidir 54b/4, irişmeye 23a/6 (2), irişmez 9a/6 (2), irişdüre 39a/2, irüşdüremezim 6b/7, irüşürsın 8b/2, irüşdüğü 32a/1, irüşdüre 39a/3, ulaşana 73a/8, ulaşıdırmaya 47b/15, ulaşıdı 17b/6, yetişir mi 4b/7, yetişiserdür 41b/5

- **(I)t-/- (U)t- (fiilden fiil yapım eki):** ağıtdı 11b/6, arıta 27a/10, depeletdim 11b/13, kararır 29a/9, çoğulat 30b/14, çoğulatma 30b/15, oynadurum 6a/3, oynadursın 6a/5, öğredeyim mi 72b/3, uğradır 61b/15, uzatduğ-ıçün 35b/8, uzatmaya 44b/6, yücelde 14b/8 (3)

-**U (fiilden isim yapım eki):** çoğular 63b/1, çoğularından 30b/15 (2), çoğusu 30b/15, çoğumayalar 35b/14, çoğulat 30b/14, çoğulatma 30b/15, çoğumdan 5b/7, çoğularından 74a/1, çoğumasa 27a/7, çoğusından 27a/7, ölünüñ 16b/15, ölüsün 7a/11, ölüm 21a/3 *bk. I (fiilden isim yapım eki)*

-**U (teklük üçüncü şahıs iyelik eki):** atuna 22b/9, belünü 7b/9, böğrüne 48a/10 (3) burnuna 30b/10 (3), burnundan 31a/8, burnunu 31a/1, düşünde 14a/9, gönölündeki 42a/12, gönölüne 9b/5, gönölünü 43b/14, gözün 51a/3, gözünü 31a/14, günü 62b/8(3), gününde 21a/13 (2), içüne 40b/11 (2), içünde 63a/8 (3), kolunu 44b/5, köşkü 36b/9, odundan 32a/14, öğüne 9b/7, önünde 5b/15 (2), önünden 64b/10 (2), suyun 62a/12, ucuna 44a/12, üçünden 11b/11, üstüne 3a/3, üstünde 28/9, yoluna 69a/13, yüzünden 49b/7, yüzüne 39a/3(2), yüzünü 31b/10 (6), yüzünüñ 35b/1, yüzü-y-ile 49a/11(3), zekātun 4a/6 *bk. -I, sI(teklük üçüncü şahıs iyelik eki)*

-**U (Belirtme hâli eki):** Allāhu 6b/5 (2), Elhakümü't-teğāşürü 16b/8, yüzlilerü 29b/5 *bk. -I, -n, -nI (belirtme hâli eki)*

-**U (zarf-fiil eki):** deyü 2a/13 (9), dutu vire 44a/14 (2), kılu vire 44a/12, ötürü 11b/10 *bk. -I (zarf-fiil eki)*

-**UcAk (zarf-fiil eki):** görücek 48b/3 *bk. -IcAk (zarf-fiil eki)*

-**Uñ/-nUñ (İlgi hâli eki):** † aleyhimüñ 46b/12, Allāhuñ 2b/13 (2), Allāhu Te† ālānuñ 20a/14, bugünüñ 44a/5(2), dükelisinüñ 21b/1, eşegüñ 10b/15, ğuşluñ

36b/9, kuluñ 20b/1(2), şeytān-ı la'īnūñ 2a/5, tozuñ 39a/3, Yusūfuñ 57a/6 *bk. -İñ/-nlñ (ilgi hâli eki)*

-Un (şahıs eki): kahir olurun 3b/14 *bk. -In (şahıs eki)*

-UncA (zarf-fiil eki): doğunca 56a/10, durunca 50b/7, fāriğ olunca 37a/2, olunca 31b/8(2), öñünce 26b/13 *bk. -IncA (zarf-fiil eki)*

-Up (zarf-fiil eki): ābdesti alup 34b/3 (2), açup 36b/6 (2), ağlayup 11b/1, alup 7a/5 (4), 'arzi idüp 42b/7, 'āzāt idüp 68a/12, azdurup 12b/4, bağlayup 55b/4, başını kaldurup 28a/8 (2), baş aşağı idüp 65a/12, begenmeyüp 61a/14, beyān idüp 58b/4, bilüp 52b/6, bozup 47b/5, bulup 47b/6, cehdi idüp 3b/9 (3), cemā'at olup 59a/4, çağırup 1b/10, çeküp 3b/8, çıkup 31a/8, çıkarup 51a/2 (2), deyüp 36b/11 (6), doğunup 47b/5, döküp 32b/1, döşeyüp 43a/1, dutup 42a/5 (2), emīn olup 74a/2, fevti itmeyüp 68b/6, ğargara idüp 30b/3, gelüp 47b/8, getirüp 21a/15(2), geyüp 63b/1 (2), giçüp 64b/10, giderüp 51b/8, gidüp 63a/15, giyüp 63b/7, görüp 35a/2, ğusul idüp 37a/2, Hākkıñ deryāsına dalup 40b/14, hareket idüp 36a/11, hayız görüp 35a/2, hāzır olup 29b/13, hışm idüp 47a/15, ikrām idüp 56a/6 (7), incünüp 3b/12, idüp 53b/11 (8), işi koyup 42a/11, işidüp 39b/6, kabül idüp 73a/5, kaldurup 28a/8(2), kavışup 61a/6, koyup 42a/11 (3), kırtarup 22a/5, kırtılup 41b/7, kül olup 64b/13, mağfiret idüp 54b/5, naşib idüp 19a/1 (3), olup 59a/4(3), ögüp 51a/10, saçup 63b/3, şanup 13b/14, şiddīklayup 52a/8, sirülüp 42b/14, şokup 31a/13, söz işidüp 75b/15, sünkürüp 31a/1, sürüp 42b/14, sürüyüp 60b/15 (2), şükür idüp 56a/5 (3), ta'zīmleyüp 52a/7, tebessüm idüp 1b/12, tekbr̄ idüp 50b/3 (2), terki idüp 39a/15 (4), teşekkī idüp 11b/2, tozup 64b/13, tutup 41b/12, uyarup 42b/15, varup 23b/6, yanup 64b/12, yazup 72b/13, yetişüp 60a/14, yiyüp 54a/7, yumup 50b/13, yürüyüp 35b/10, yüz çevirüp 54a/8 (2), zahmet çeküp 3b/9 *bk. -ip (zarf-fiil eki)*

-Ur - (fiilden fiil yapım eki): artırır 7a/13 (3), içüre 19a/3

-Ur (Geniş zaman eki): açılır 33a/15 (3), alur 52b/12, ‘arīz olur 43a/12, ‘āṣī olurlar 54a/10, ‘azāb olur 25a/4, bağlanur 75a/3, bāṭıl olur 9b/8 (2), bezenür 41a/11 (2), bırağurum 9b/5, bilür 67a/10, bulur 51b/1 (3), buluram 12b/5, bulurın 6a/7, bulurlar ise 75b/1(2), bulursa 45a/12, bulursın 70b/14, buyurur 14a/4 (2), cemī‘ olurlar 7b/13(2), dar olur 62a/15, dökülür 31a/9 (3), durursa 47a/8(2), dürüşüriz 54a/14, düşürürem 9b/7, emir olur 5a/3, erişürse 22a/1, eşidür 52b/8, fırsat bulurın 6a/6, fütāde olursa 37b/9, gelür 23a/12 (4), getirür 29a/15, getirürler 75a/15, getirürse 14a/1 (5), giriftār olur 4a/12, görür 52b/8, götürür 62a/4, hāşıl olur 36a/15 (3), hāşıl olursa 47b/1, hışım olursa 3a/2, iletür 13b/8, imānsız olur 6b/15, incidür 7b/7, incünürsin 4b/13, iydür 14b/13(2), kabūl olur mı 55b/3, kabūl olunur 14a/12, qahir olursun 3b/12, qahir olurun 3b/14, qalür 9b/4 (2), qapanur 75a/2, kefāret olur 72a/4, qılursın 6a/8, lāzım gelür 53a/7 (2), lezzet bulur 51b/1, maḥvı olur 62a/5, melūl olursın 11b/7, meşğūl olurlar 64a/6, muṭī‘ olurız 54a/6, muṭī‘ olurlar 9a/14, müsteḥāb olur 55a/15, müvekkel qılır 72a/9, namāz qılurlar 9a/13, oqunurken 14b/13, oqurlar 27b/4, olunur 14a/12, olur 24b/14 (12), oluram 43b/8, olur mı 73b/4, olursa 15a/9 (10), oynadursın 6a/5, oynadurum 6a/3, ölür 62a/10, ölürse 18a/7 (2), rivāyet qılır 1b/6 (2), şafā buluram 12b/5 , şafā gelür 51b/1, şayılır 47b/10, şıgınuram 29b/12 (5), şıgınurın 30a/4, şād olursın 12b/3, şehīd olur 74b/11, tekbīr getiridi 2a/6, tevekkel oluram 54a/3, ulaşur 32b/1, urur 4b/4 (2) ururlar 9b/9, utanurlar 5b/10, utanurum 5b/11, vācib olur 70b/4, vaqı‘ olur 25a/6, virilür 3b/2 (4), yaqın olur 73a/3, yapulur 41a/5, yazılır 33b/4 (19), yetişür 62a/9, yüzine ururlar 9b/9, ziyāde olur 67a/8 *bk. -Ar, -r, -İr (geniş zaman eki)*

-vUz (şahıs eki): şaklayavuz 43b/3

-y- (fiilden fiil yapım eki): kıoya 10b/13 (8), kıoyalar 28a/7 (3), kıoyanları 61b/8, kıoyar 47a/15 (3), kıoydı 10b/14, kıoyşalar 62a/12, kıoyup 42a/11 (3)

KAYNAKÇA

- AKAR, Ali, *Oğuzların Dili Eski Anadolu Türkçesine Giriş*, Ötüken Yay., İstanbul, 2018
- AKKUŞ, Muzaffer, *Kitab-ı Gunya*, TDK Yay. 592, Ankara, 1995
- ARGUNŞAH, Mustafa, *Muhammed b. Mahmud Şirvani, Tuhfe-i Murâdî, İnceleme-Metin-Dizin*, Ankara 1999
- ATMACA, Emine, *Zühretü'r-Riyaz (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, Palet Yay., Konya 2016
- BANGUOĞLU, Tahsin, *Türkçenin Grameri* TDK Yay., Ankara, 2011
- BİLGEGİL, M. Kaya, *Türkçe Dilbilgisi*, Dergâh Yay., İstanbul 1982
- BİLMEN, Ömer Nasuhi, *Büyük İslam İlmihâli*, Semerkand Yayınları, İstanbul 2003.
- CAFEROĞLU, Ahmet, “Anadolu Ağızlarında Konson Değişmeleri”, *TDAY-Belleten*, 1963
- ÇAĞATAY, Saadet, “Eski Osmanlıcada Fiil Müştâkları, III Gerundifler”, *Türk Lehçeleri Üzerine Denemeler*, Ankara 1978
- DEVELİ, Hayati, *Evlîya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, TDK Yay., Ankara, 1995.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara 1993, Aydın Kitabevi
- DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara 2009, TDK Yay.
- DUMAN, Musa, *Birgili Muhammed Efendi, Vasiyyet-name*, İstanbul 2000
- DUMAN, Musa, *Evlîya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri*, TDK Yay., Ankara, 1995.
- DUMAN, Musa, “Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Bazı Metinlerdeki Dil Uyumuna Aykırı Örnekler Üzerine”, *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı bildirileri I (20-26 Eylül 2004)* TDK Yay., Ankara 2004
- DUMAN, Musa, “Klasik Osmanlı Türkçesi Döneminde i/ e Meselesine Dair”, *İlmi Araştırmalar 7*, İstanbul, 1999
- ERCİLASUN, Ahmet Bican, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Ankara, Akçağ Yay., 2004
- ERCİYAS, Osman, “Osmanlı Türkçesine Geçiş Dönemi Metni Olarak Ferec Ba'de's-şidde” *IV. Uluslar arası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu*, Niğde, 2017, s. 11-21

- ERCİYAS, Osman *Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinden Ferec Ba'de's-şidde'nin Söz Varlığı* , İstanbul, Kesit Yay, 2015
- ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yay., İstanbul, 2001
- ERGİN, Muharrem, *Dede Korkut Kitabı II, Indeks-Gramer*, Ankara 1963
- ERGÜZEL, Mehdi, *Şirvanlı Mahmud Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi (IV. cilt, 2. Kısım) Dil Özellikleri, Metin, Sözlük, Dizin*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 700/2, Ankara, 1999
- GÖKÇE, Aziz, “Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine Dudak Uyumu Ve Ünsüz Uyumu” *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/3 Spring 2009*, syf., 991-1012
- GÜLSEVİN, Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yay. , Ankara, 1988
- KANAR, Mehmet, *Eski Anadolu Türkçesi sözlüğü*, Say yay. , İstanbul, 2011
- KARAAĞAÇ, Günay, *Türkçenin Ses Bilgisi*, Kesit Yay. , İstanbul, 2013
- KARADOĞAN, Ahmet, “Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler”, *TDAY Belleten*, 2001/I-II, S. 44, s.171-179
- KARAGÖZ, Ali, *Nasûh Es-Silâhî'nin Umdetü'l-hisâb adlı eseri (89b-179a)(İnceleme- Metin, Dizin, Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2013
- KORKMAZ, Zeynep, “Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ - Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C1, TDK Yay. , Ankara, 1995.
- KORKMAZ, Zeynep, *Marzubanname Tercümesi*, Ankara 1973
- KORKMAZ, Zeynep, *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, TDK, Ankara, 2011
- KORKMAZ, Zeynep, “Eski Anadolu Türkçesindeki -van/-ven, -vuz/-vüz Şahıs ve Bildirme Eklerinin Anadolu Ağzlarındaki Kalıntıları”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C. 1, Ankara 1995
- ÖZKAN, Abdurrahman, *Mehekkü'l-İlim ve'l-Ulemâ, Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım*, Fakülte Kitabevi, Isparta, 2009.
- ÖZKAN, Abdurrahman, “*Mehekkü'l-İlim ve'l-Ulemâ Adlı Eserde Dudak Uyumu*”, *I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu (23-26 Ekim 2007) Bildirileri*, Isparta, 2008, s. 479-496.
- ÖZKAN, Abdurrahman, “*Netâyicü'l-A'mâl ve Menâhicü'l-Ebrâr İsimli Eserde Dudak Uyumu*”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 36, Konya 2014, s. 1-33.

ÖZKAN, Abdurrahman, *Netâyicü'l-A'mâl ve Menâhicü'l-Ebrâr*", *Giriş-İnceleme - Metin-Dizinler - Tıpkıbasım*, Palet Yayınları, Konya, 2015.

ÖZKAN, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz kitabevi, İstanbul 2000

ÖZKAN, Mustafa, *Mahmud b. Kadi-i Manyas, Gülistan Tercümesi, Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük*, Ankara 1993.

ÖZTÜRK, Abdülvehhab, *Satır Arası Kelime Kelime Kur'an-ı Kerim Meali*, 2 cilt, Kahraman Yayınları.

SARI, Mustafa, "Eski Anadolu ve Osmanlı Türkçesinde Teklik-Çokluk Uyumunda Arapçanın Etkisi", *Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu (20-22 Ekim 2011)bildirileri, Adana, 2012*

TEKİN, Arslan, *Şirvanlı Mahmud Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi (4. Cilt, 1. Kısım) Dil Özellikleri-Metin-Sözlük*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 700, Ankara, 1998

TEKİN, Talat, "Dilbilimi Açısından Türkçe Gramerler, 1. Dilbilimi Sempozyumu, Dilbiliminin Dünü, Bugünü, Yarını", 18-19 Haziran 1987, Ankara

TİMURTAŞ, Faruk Kadri, *Tarihî Türkiye Türkçesi Araştırmaları III: Osmanlı Türkçesi Grameri, İÜ Edebiyat Fakültesi Yay.*, İstanbul, 1983.

TİMURTAŞ, Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, Kapı yay., 2012

Türk Dil Kurumu *Tarama Sözlüğü* , VIII cilt, 3. baskı, Ankara 2009

Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük* 10. baskı, Ankara, 2005

Türk Dil Kurumu, *Yazım Kılavuzu* , 27. baskı, Ankara, 2012

VURAL, Hanifi; Böler Tuncay, *Ses ve Şekil Bilgisi*, Kesit Yayınları, Eylül 2011

YASTI, Mehmet, *Okçuluğun İlkeleri-Umdetü'l-Mütenazilin*, Palet Yay., Konya 2016.

YASTI, Mehmet, *Kitab-ı Tafsil-i Tariki'l-Mukarrebîn ve Sebili'l-Müttebiin (Rodos Nüshası) (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler-Tıpkıbasım)*, Palet Yay., Konya 2016.

YAVUZ, Orhan, "Türkçede Kapalı e", *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*, 1991, 6. sayı

YAVUZ, Orhan, *Kansu Gavri'nin Türkçe Divanı(Metin-İnceleme-Tıpkıbasım)*, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, Konya 2002

YELTEN, Muhammet, *Şirvanlı Mahmud, Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi (Giriş - İnceleme - Metin - Sözlük)*, TDK Yay. , Ankara, 1998

İnternet Kaynakları

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts(Erişim Tarihi: 10.10.2018- 08.02.2019)

<http://yazmalar.gov.tr/eser/risale-i-sual-i-iblis/202721>(Erişim Tarihi: 18.02.2018)

<http://lugatim.com/> (Erişim Tarihi: 10.10.2018- 08.02.2019)

 <p>KONYA</p>	<p>T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü</p>	 <p>SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p>
--	--	--

Öz Geçmiş

11.09.1994 tarihinde Konyada dünyaya geldi. İlkokul ve Ortaokulu, Selçuklu Toki İlkokulunda, liseyi Selçuklu Cumhuriyet Lisesinde okudu. 2012 yılında Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandı. 10 Haziran 2016’da bu bölümden mezun oldu. Aynı yıl Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde pedagojik formasyon eğitimini tamamladı. 2016 Eylül ayında Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde Yüksek Lisans eğitimine başladı. Hâlen bu bölümde Yüksek Lisans eğitimine devam etmekte olup, Necmettin Erbakan Üniversitesi Yabancılara Türkçe Öğretimi birimi KONDİL’de de stajyer öğretmenlik yapmaktadır.

TIPKIBASIM

حضرت رسول عليه السلام الميسر كلام الله وكب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِهِ نَسْتَعِينُ. يَنْهَ دَكَلَه بَرَسُوْرَه قَلْدَق نَطْرَه
سُوْلِيَاوَرْدَعَرِي خَيْرُ خَيْرِي جِهَانِ خَوْشِ نَصِيحَتِي
دَكَلَه بُوَجَانِ أَبُو الْحُسَيْنِ بَكِيْرٍ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي
قَوْلِيْنَه شَوْلِيَه رَوَايَتُ فِلَوْرِكُوْرُوْ كُوْنِ اَوَّلِ عَالَمِكِ
اَوْ كِنْدَه زِي فَغَرِي اِخْتِيَارِ اِيْدِكِ بِيْغَمْبَرِ لَرَسُوْرِي
مُحَمَّدُ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَسْجِدِ
اِيْجِنْدَه اَصْحَابِيْلَه اَوْ تُوْرْمِيْشِكِنْ بَرَكِيْشِيْ كَلْدِيْ
فَبُوْسِيْنَه جَاعَزُوْبِ يَا رَسُوْلَ اللهِ دَسْتُوْرِ اِسْتِرْمَا
اِيْجَرِي كُوْرْمِ مَبَارَكِ جَمَالِكِي كُوْرْمِ رَسُوْلِ حَضْرَتِ
عَلَيْهِ السَّلَامِ تَبَسُّمِ اِيْدُوْبِ اِيْتِيْدِي يَا رَايَلَرِ بَالِدُو
كُوْرْمِ شَوْلِ سُوْلِيْنِ كَمْدُوْرَايْتِيْدِي بَلُوْقِ
يَا رَسُوْلَ اللهِ نَهْ كَسِيْنْدَرِ اَوَّلِ سُوْلِيْنِ حَضْرَتِ رَسُوْلِ
عَلَيْهِ السَّلَامِ اِيْتِيْدِي شَيْطَانِ مَلْعُوْنَدُوْرِي

اَنَا

سَنِي عَذَابِ اِيْلَه قِيْدَادَمِ مَلْعُوْنِ دِيْدِي بُوْنَدَه
سَنِيكَ فَا تَكَلَه كَلْدِيْلَكِه سَبَبِ اَوْلَدُوْرِ دِيْدِي
اَمْدِي يَا رَسُوْلَ اللهِ بَكَا نَه صُوْرُوْرِيْنِ صُوْرِ
كِيْمِ سَكَا اِجْوَابِ وَيْرَه بِنِ دِيْدِي رَسُوْلِ عَلَيْهِ
السَّلَامِ شَيْطَانِ لَعِيْنِكَ بُوْسُوْرِ لَرِيْشِيْ اَسِيْدِي
يَجَكِ اَوْجِ كَرِيْنِ تَكْبِيْرِ كَسُوْرِ دِي صَحَابِلَرِيْنَه
دُوْنْدِي رَسُوْلِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامِ اِيْتِيْدِي
يَا لَعِيْنِ سَكَا صُوْرِيْنِ كِه اَدَمِ بِيْغَمْبَرِ عَلَيْهِ السَّلَامِ
بِيْجُوْنِ سَجْدَه اِيْمْدِكِ اَبْلِيْسِ عَلَيْهِ الْعَنَاءِ اِيْتِيْدِي
يَا مُحَمَّدُ اَوَّلِ تَعَجِبِ سُوْاَلِ اِيْلَدِكِ سِنْ خُوْرِ
اَللّهُ تَعَالِيْنِكَ رَسُوْلِيْسِيْنِ اَللّهُ تَعَالِيْنِكَ
تَقْدِيْرِيْنَه نَطْرِ اِيْلَه بِيْجُوْنِ سِنْ سَجْدَه اِيْمْدِكِ
دِيُوَاطِكِ طُوْرُوْسِيْنِ اَللّهُ تَعَالِيْنِكَ دِيْلَه كِنْدَه
بُوِيْدِي كِيْمِ بِنِ اَدَمِ سَجْدَه قَلِيْمِ اَوَّلِ وَقْتِكِه
اَللّهُ تَعَالِيْ اِيْجِيْعِ مَلَايِكَتِيْ كَلَمِ اِيْمْرِ اِيْلَدِي

وَأَزْدِيلِرْ أَدَمَهُ سَجْدَه قَلْدِيلِرْ بِن قَلْدِيم عَجِب
أَيْلِدِم جُونِكِه حَق تَعَالَى بِنِم سَجْدَه أَمْدُوكِي
كُورْدِي بِنِي حَضْرَتِيدَن سُوْرْدِي مَرْدُودِي
مَلْعُون أَيْلَه دِي أَكْرَ أَوَّلِ وَقْتِينِ حَق تَعَالَى نِيكَ
دِيلَك كِنْدَه بِن سَجْدَه أَيْمَكْ أَوْلِيدِي بِن دُحِي
مَلَاهِيكَه لَرِ أَيْلَه سَجْدَه قَلْدِيم وَمَرْدُودِ أَو
مَلِيدِم وَبَعْضِ حَسَدِ دَاحِي بَكَ وَبِرْدِي بَارِسُو
لِأَنَّهُ جُونِكِه أَدَمَهُ سَجْدَه أَيْلِدِم حَق تَعَالَى
أَدَمِي أَوْجَمَاقْدَن جَعْرِ دِي أَمْرٍ بَلْدِيكِه فَلَا تَقْرَبَا
هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونُ مِنَ الظَّالِمِينَ هـ مَعْنَا سِي دِيمَك
أَوْلَادُوكُم بَعْضِي شَوْل بَغْدَايِ أَعَاجِينَه بَقِين
وَأَرَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى نِيكَ أَمْرِي بُوَقْدُورُ وَوَارْدُوكِه
اللَّهُمَّ أَمْرِي أَدَمَ أَنِي يَمَكْ أَيْدِي بِنِي كُورُوا أَدَمَهُ
حَوَالَه كُونْدُورْدِي بِن وَارْدِمَ أَدَمِي أَزْدُورْدِمَ أَوَّلِ
بَغْدَايِ أَعَاجِينِدَن يَدِي حَقِّكَ أَمْرٍ بِن صِدِّي

الله

اللَّهُ تَعَالَى دُحِي أَدَمِي أَوْجَمَاقْدَن جَعْرِ دِي أَيْدِي
يَا مُحَمَّدُ أَهْرَكِي تَكْرِي تَعَالَى دَن خَشِيمِ أَوْلَادِ
سَه بِنِي أَنْكَ أَوْسْتُونَه حَوَالَه أَيْلِرْ بِن دُحِي
قَضَا أَوْرْدَه يَارَه دِلِشِن قَلُومُ هَرَكِشِي كِم بَكَ
أَوْ يَارَ تَرْجَكْ أَزْدُورْدِمَ يَا مُحَمَّدُ أَمْتِكَه أَيْتِكِه
دُوعْرِي بُولَه كِيدَه لُوسَنِيكَ شَرِيعَتِكَ دَرْدِشِي
جَعْمِيَه لَرِ دُوعْرِي بُولِي كُورُورُوكِن أَكْرِي بُولَه
كَمْتِيلِرْ كِم بِنِم مَكُورْمِيدَن إِذَا تَ أَوْلَه لَرِ
اللَّهُمَّ رَحْمَتِنَه مُسْتَعْرِقُ أَوْلَه لَرِ بُوَكُورُوسُورِ
حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيْتِدِي يَا عَيْنِ سَنِيكَ
دُوشْمَانِيكَ يَكْدِرْ شَيْطَانُ عَلَيْهِ الْعَنَه أَيْتِدِي
يَا مُحَمَّدُ عَدْلٍ وَإِنصَافٍ أَهْلِي سُوْمُرُوسُورِ
حَضْرَتِي عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيْتِدِي يَا مَلْعُونِ
عَدْلٍ وَإِنصَافٍ أَهْلِي نَجُورِ سُوْمُرُوسُورِ
شَيْطَانُ عَلَيْهِ الْعَنَه أَيْتِدِي يَا مُحَمَّدُ أَنْكَ

انكحون سومرين كه بزكشي بز ساعت عدل ايلسه
اول كيشيه بتمش بثلق حسناك ويريلوز رسول
حضرت عليه السلام ايتدي يالعين دخي
مكاري سومرين شيطان عليه العنة
ايتدي يا محمد عالمي دخي سومرين رسول
حضرت عليه الصلوة والسلام ايتدي
يالعين عالمي بچون سومرين شيطان
ايتدي انكحون سومرين كه بن زحمت چكون
جهدايدوب يابدوخي بقارلز رسول حضرت
عليه السلام ايتدي ياملعون اول يخسول
كيشيلر كه هه يخسول اوله وهه صبور
لوا اوله انلردن بچون انجوبوب قهر اولوسين
شيطان عليه العنة ايتدي يا محمد انكحون
قهر اولوز نكه هه يخسول اوله وهه صبور
لوا اوله دوزي بوله يودويه الله تعالى اي

شكر

شكر ايليه بس اول يخسول اول غنيدن
يكر كدر كيه شكري اوله رسول حضرت
عليه السلام ايتدي يالعين بزكشي كم غني
اولسه شاكر اولسه انكاله حالك
بچه دوشيطان ايتدي يا محمد چنكم مالنيك
زكاتون ويرسه وسنك شريعتك مطيع اولسه
انكله دخي اشيم يوقدور يا محمد اول كيشكم
معرفته كاميل اوله هه حق تعالينك وير
دوي مالك زكاتين ويره خير واحسان
ايداه الله تعالينك امين طوته انكله دخي
اشيم يوقدور يا محمد قنقي كيشكم مالنيك
زكاتين چقرمه قيامت كونه عذا
بيله كرفتار اولور نعوذ بالله ودخي يا محمد
هه كيه بزكشي كعبيه وارسه اولوزن زخير
لولة اول بيم بونيمه بغار رسول حضرت

عليه السلام ايتدي بركشي اورج دوسته
اول وقتہ بچہ اولوز سين شيطان عليه
العنه ايتدي بركشي يا محمد اورج دوسته
اول بنم باشيمه اودن يولاد اورر رسول حرم
عليه السلام ايتدي ياملعون بركشيكم
صدقہ وپرسه هيج اندن سكا ضرار زبان
پيشيري شيطان ايتدي يا محمد بركشيكم
صدقہ وپرسه اول كيشي بني شويله
كه بالظه ايكه بان لرودخي دامو و
دورت يامدن جوش ايد رضا تكمه جان بيمدن
كيدر رسول حضرت عليه السلام
ايتدي بالعين بو صدقه وپرنلردن بچون
انجو نور سين شيطان ايتدي انجوز انجو
نورمكه بركشي صدقه وپرسه اول كيشه
التي حصلت زيان ارتوق اولغدي بركشيكم

عري

عري ارتوق ايكجي بودوزكم زرق زيان اولوز
اوچونچسي بودوزكمه جميع بلا لردن وقتا
لردن امين اولوز دورت دجسي بودوزكم
قيامت كونه ثوابي مينانده اعز اولغدي ويا
زعي بني اولوز بركشيكم بودوزكم قيامت
كونده يوزي بدنا اولمش ايك اون
دورت كچسندن روشان شعله وپره والئين
چسي بودوزكم يارين قيامت كونه طاموا
بايله اوچوق آراسينده بوترده اولكم اولكيشه
طامواي كورميه چونكم چونكم رسول حرم
عليه السلام شيطانك بوسوزلريني اشيد
بجك نعه بك اقرندايمم جبرائيل بويله
ديدي رسول عليه السلام ايتدي يامر دوز
بنم اصحابم ابونكر حقيده ندر سين بلدين
عليه العنه ايتدي يا رسول الله بل كل

گویند ابو بکر کی کولک کہ کورسم
دیکھ کنده و صوره تین شویلیکه فودر مقله
گویند مدین جان کیدر رسول حضرت علیه
السلام ایتردی یالعیین عمر رضی الله عنه
ایله حالک نجد ز و نیجه فودر سین دیدی
شیطان علیه العنه ایتردی یا محمد بنجنگه
عمرک هیبتین کورسم فودر فومدن فودرسم
کی اریرم رسول حضرت علیه السلام ایتردی
عثمان ایله حالک نجد و شیطان ایتردی
یا محمد جمیع مالیکلر عثمان دن اوتانور
لوزین دخی اوتانورم دیدی رسول حضرت
علیه السلام ایتردی علی ایله حالک نجد
واندن نیجه فودر سین شیطان ایتردی
یا محمد بن علیه سر بسر زبونم بن آنک
اوکنده زبونم رسول علیه السلام ایتردی

یالعیین

یالعیین الحمد لله که امتم ایوامتد و شیطان
ایتردی یا محمد اول ایوامت دیدی کک
بنم المده برطوب کی اویناد ورم رسول علیه
السلام ایتردی یالعیین طوب کی نیجه
اویناد ورسین شیطان ایتردی یا محمد
ابو بکر خاص اصحاب کلدرا کادخی فرصت
بولورین و هو یا محمد جوق نماز قلند بن ایدر
ین که نیجه برقلور سین بو قدر نماز قلنجه ایش
که و کوجله مشغول اولمق یکدر دیرم
اول قلدیغک نماز سکا انجه می ویردیرم
بنم بوسوز ماله نمازین قصد یله ترک ایدر
نمازی ترک ایدن مسلمان اولد رسول علیه
السلام ایتردی یالعیین انلر خود بلمز لوسن
نیچون حسود لوق ایدر سین شیطان ایتردی
یا محمد انیچون حسود لوق ایدرمکم داموده

يَا كَزَيْبَانِيْمِ رَسُوْلَ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
اَيْتِي يَالْعَيْنِ شَوْلُو كِي بِنَمَلَه بِيَعْت
ايدر لور هيج انلري دجخي اذ در ريسين شيطان
ايتدي يا محمد اول سنكله بيعت ايدت
قواللر الله عظيم الشانك رحمتك ايريشنلر
دور ديددي وهنه يا محمد بركشي كم ذكر
ايشه بن اكا ظفر بولمن بن ضرار ايريشدوره منم
ديدي ودجخي يا محمد برفاج طائفه بزم محبو
بمز دور يا محمد كم ربا يوسه اولدري اولدا
شيم رسول عليه السلام ايتدي يالعين
صحتك كملور دور شيطان ايتدي يا محمد
صحبت سرفران اولنلور در كه نماز قليلر حشر
ايچلر قتي يوالدا شمدروهم حلد اشمدر وهم
كويك دور كم زنا قلنسه بكادوست اولو بجز
صكره ايمانسز اولور رسول عليه السلام

ايتدي

اَيْتِي يَا مَلْعُونِ تَرْجَمَانِكَ كَمَلَر دُر
شَيْطَانِ اَيْتِي يَا مُحَمَّدُ يَا لَانَ سُوْلِيْتَلَر
دور رسول عليه السلام ايتدي يا ملعون
اوز تاغك كيدر شيطان عليه العنه
ايتدي ارتوغه الوب اكسوك وپرنلر
رسول عليه السلام ايتدي يالعين غازيار
ك كملور دور شيطان ايتدي يا محمد
ذكات وپرمينلر دور رسول عليه السلام
ايتدي يالعين كوكل قيقوسين كملر
كيدر شيطان ايتدي يا محمد هر كم
يلا ن پيره اند ايجسه كوكلو ميك قيقوسين
انلر كيدر رسول حضرت عليه السلام
ايتدي يالعين كوكل نورين كملر ارتورر
شيطان ايتدي يا محمد ههنگه عورت طلاء
غنه اند ايجسه كوكلو ميك نورين اول

ار تُوْر رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْتِي بِالْعَيْنِ
عَوَانِكَ كَمَا وَرِ شَيْطَانٍ عَلَيْهِ الْعَنَةُ
اَيْتِي هَرِكُوْ يَتِيْمَ مَا لِيْنَ يَرْسَهُ اَنْ لَرِيْمَ عَوَامِلِيْمَ
دِر رَسُوْلِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْتِي بِالْعَيْنِ
سَنِكَ يُوْرِي كَمَا قَرِه اِيْدِر شَيْطَانِ اَيْتِي
يَا مُحَمَّدُ هَرِكُوْ دَلِيْدَةُ دَائِمِ اسْتِغْفَارِ اِيْدِر
اَوَّلِ بِيْمِ يُوْرِي قَرِه اِيْدِر جَانِمِ غَايِبَتِلَه اِنْجِدُوْر
رَسُوْلِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْتِي يَا مَرْدُوْر
اِيْدِي سَنِكَ بَلُوْ يِ صِيَانِ كَمَا دِر شَيْطَانِ
اَيْتِي يَا مُحَمَّدُ هَرِكُوْ يَرَامُوْ اِيْسَنَه تُوْبَه اِيْسَنَه
بِيْمِ بَلُوْ يِ اَوَّلِ صِيَارُوْ يِي رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
اَيْتِي بِالْعَيْنِ سَنِكَ دُخِي اُوْكِ وَمَسْجِدِكَ
قَنْدَه دِرِكِه جَمَاعَتِكَ اَنْدَه جَمِيْعِ اَوَلُوْر لَر اِيْرَتَه
وَكِيْجَه سَكَا مَعَاوِيْنَتِ اِيْدِر لَر شَيْطَانِ اَيْتِي
يَا مُحَمَّدُ بِيْمِ مَسْجِدِيْمَ بَا زَارُوْر اَوِيْمِ حَمَامِدِر

وجماعتهم

وَجَمَاعَتِهِمْ حِيْنَ لَرُوْرُوْر اَنْ لَرِكِ اِيْمَامِيْمِ رَسُوْلِ حَضْرَتِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْتِي بِالْعَيْنِ طَعَامُكَ نَدِر نِيْمِ
سِيْنِ وَدُخِي حَافِظُ لَرِكِ كَمَا لَرُوْر شَيْطَانِ اَيْتِي
طَعَامِيْمَ اَوْلَدُوْر كِه اَللَّوْرِيْنِ طَعَامَه صُوْنَدُقَه بَعْدَه
لِيْسِيْمِ اَنْتِه الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ دِيْمِيْدَن يِر لَر اَوَّلِ بِيْمِ
طَعَامِيْمِ دِر وَدُخِي حَافِظُ لَرِيْمِ سَاعُوْ سَاعُوْ لَر دُوْر
كَمَا دَائِمِ سَاعُوْ سَاعُوْ لَر رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
اَيْتِي يَا مَلْعُوْنِ مُوْذِنُ لَرِكِ كَمَا لَرُوْر شَيْطَانِ
عَلَيْهِ الْعَنَةُ اَيْتِي يَا مُحَمَّدُ مُوْذِنُ لَرِيْمِ جَالِغِي
جَالِغِي دِر دَائِمِ جَالِغِي جَالِغِي رَسُوْلِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ
السَّلَامُ اَيْتِي يَا مَلْعُوْنِ دَقْتَر دَار لَرِكِ كَمَا لَرُوْر
دِر شَيْطَانِ اَيْتِي يَا مُحَمَّدُ دَقْتَر دَار لَرِيْمِ تَبِيْنَه
دُوْ كُوْنِ اُوْر نَلَرُوْر رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْتِي
بِالْعَيْنِ لِحِيْلُ لَرِكِ كَمَا لَرُوْر شَيْطَانِ اَيْتِي
يَا مُحَمَّدُ لِحِيْلُ لَرِيْمِ جَا زُوْلُقِ اِيْدِن لَرُوْر رَسُوْلِ

حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْتِي يَامَلْعُونُ بُوخِ
مَخْلُوقَاتِهِ يَالِي كُوْرِيَجِه اِيْرُوْشُوْر سِيْن دِيْدِي
شَيْطَانِ عَلَيْهِ الْعِنَه اَيْتِي يَاحْمَدُ جَمْعُ
مَخْلُوقَاتِكَ سَاعِيْشِجَه بِيْم دِيْجِي اِيْم وَارْدِيْدِي
وَدِيْجِي يَاحْمَدُ شَوْلِ كِيْشِيْلِيْم طَاعَتِ
اِيْمَتِكُ تَقْصِيْرِيْق اِيْدِرْلِيْ اَنْلَرِي دِيْجِي اَزْدِيْرِيْم
كِيْم طَامُوْلُقْ اُوْلَه لِيْ وَدِيْجِي يَاحْمَدُ شَوْلِ
مُوْجَلِرْ كِيْم لَاح اِيْدِرْلِيْ اَنْلَرِي دِيْجِي اَزْدِيْرِيْم
كِيْم وَدِيْجِي يَاحْمَدُ شَوْلِيْ كِيْم تَكْتَرِيْ
اِيْدِرْلِيْ اَنْلَرِي دِيْجِي اَزْدِيْرِيْم وَدِيْجِي يَاحْمَدُ اُوْغَلْنِ
جِيْقَلَرِي دِيْجِي دَايْم اَزْدِيْرِيْم كُوْلُوْ اُوْوِيْنَارِ
لِيْ اِيْدِرْلِيْ وَدِيْجِي يَاحْمَدُ شَوْلِ قِيْجِيْقَلَرِي كِيْم
جَازُوْلُقْ اِيْدِرْلِيْ اَنْلَرِي اَزْدِيْرِيْم وَيَاحْمَدُ شَوْلِ
عُوْرْتَلَرِ كِيْم يَكْتِ اُوْلَا لِيْ اَنْلَرِي دِيْجِي اَزْدِيْرِيْم
اَنْلَرِيْم اَلْمَدَّ دِرْ سُوْلِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْتِي

يَامَلْعُونُ

يَامَلْعُونُ هِيْجِ بَرِ عُوْرْتِ وَارْمِيْدِرْ كِيْم سِيْنِكِ
سُوْرُوْكَه اُوْيِيْنِ وَفِعْلُوْكَه اَلْمَنْ شَيْطَانِ عَلَيْهِ
الْعِنَه اَيْتِي دُوْرْتِ عُوْرْتِ وَارْدِيْرِيْم بِيْم اَلْمَدَّ
اَنْلَرُوْ اَرِشْمِيْزِ بُوْغَسَه قَالِيْنِ اَمْرُوْمَه مَطِيْجِ دُوْرِ
رَسُوْلِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْتِي يَامَلْعُونُ
اُوْلِ عُوْرْتَلَرِ كِيْم لُوْرِيْ كِيْم اَنْلَرِ فِعْلُوْكَ اِيْرِشْمِيْزِ
بِيْم اَيْطَانِ اَيْتِي يَاحْمَدُ بَرِي مَتِيْمِ خَاْتُوْنِدُوْرِ
كِيْم فِرْعَوْنِ عُوْرْتِيْدُوْرِ اُوْلِ عِيْسِيْ اَنَاسِيْدُوْرِ
اِيْكِجِي اَيْتِي خَاْتُوْنِيْ كِيْم فِرْعَوْنِ عُوْرْتِيْدُوْرِ
اُوْجِيْجِي كِلَالِيْ خَدِيْجَه دُوْرْدُوْرِ دِيْجِي
قِيْرِيْ قَطِيْمَه دِرْ يَاحْمَدُ بُوْنَلَرِيْم اَلْمَدَّنِ خَلَاصِ
بُوْلِيْشَلَرِ دِرْ دِيْدِي وَدِيْجِي يَاحْمَدُ شَوْلِ كِيْم
لِيْ كِيْم طَاعَتِ اِيْدِرْلِيْ نَمَازِ قَلُوْ اَلْمَدَّنِ اَمْرُوْكَه
مَطِيْجِ اُوْلُوْزَلَرِ اَنْلَرِي دِيْجِي اَزْدِيْرِيْم وَدِيْجِي يَاحْمَدُ
بِرْ كِيْم كِيْم اَمْتَا كِدَنْ خِيْر اِيْمَتِكُ بِيْتِ اَيْلَسَه

بن اكا اولاد مدن پيش كشي حواله ايلرم خيد
ايدرمكه خير ائمه ودخي يا محمد بر كشي
نماز قلمغه قصد ايلسه بن اكا فعل ايدرين
كيدانك نمازي قضايه قاور جونكم نماز
دوره كوكاونه دنياشو پيشي برا غوروم
كوزين دورت يكا ايلرم مضحكتدن نقدر
واريشكه اوكونه دوشوروم هيج نمازه مقيد
اولم انك نمازي باطل اونوز يارين قيامت كو
ننده نمازين يوزينه اورر لر رسول حضرت عليه
السلام ايتدي يالعين اتم سكايرانه ايش
ايشلرك هيج رحمته قايل اوليه شيطان
ايتدي يا محمد سولك شيلركم بخيل اوله
يا بكا مسخره اوله انلرك هيج ابدي رحمت
بولم رسول عليه السلام ايتدي محمد
المصطفى صلى الله عليه وسلم ايتدي يالعين

اوچق

اوچق اهلي كملره در شيطان ايتدي يا محمد
ايمان اهلي ديلاي يلان سويلينلر در و دلي بر امر
سوزدن بهر نزايدنلر در و توبه ايدنلر و صدق
ويزنلر و غازيلر و شهيدلر بونلر اوچق اهليد
رسول عليه السلام ايتدي يا مردود سني
بوغولين كملر در شيطان ايتدي يا محمد
بني بوغوليان عملر در رسول حضرت عليه
السلام ايتدي يالعين صوره تكه باشمغيله
اوران كملر در شيطان ايتدي يا محمد
اولك شيلركم نامحرمه نظر ائمه بني اول
باشمغيله صوره تومه اورور رسول حضرت
عليه السلام ايتدي يالعين سني پاره پاره ايد
كملر در شيطان ايتدي يا محمد بني پاره پاره
ايلين الله تعالي حضرت تلوينه زكرايدنلر در
رسول عليه السلام ايتدي يالعين سنك

يُورِكُوكُ زَحِيمُ أَوْرَانِ كِلْدَرِ شَيْطَانِ اَيْتِي
نَمَازِدَه اَوْلُ صَافَه دُوَارِ نَارِ زِيَا مُحَمَّدِ دِي
رَسُولِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامِ اَيْتِي سَي
اَصْحَابِكَلَه مَهْرَايْدَن كِلْدَرِ شَيْطَانِ
اَيْتِي يَا مُحَمَّدُ جَمَاعَتَلَه نَازِ قَلْبَانِ دُوَرِ
رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامِ اَيْتِي يَا عَيْنِ سَنِي
قُوَه وَشَارِكِ كِلْدَرِ شَيْطَانِ اَيْتِي
يَا مُحَمَّدُ بِنَمُ قَرَاوِشَلِرِمُ خَلْقِي اِنْجِدْ نَلُو دَرِ رَسُولِ
عَلَيْهِ السَّلَامِ اَيْتِي يَا عَيْنِ عَجَبِ سَنِ دَجِي
عَمْرِكَلَه هِيَجُ كَمَسْنِيَه نَصَحْتِ اَيْدُكَ
وَارْمِي دَرِ شَيْطَانِ اَيْتِي يَا مُحَمَّدُ شَوْلِ وَقْتَه
كِه نُوْحُ تَوَفَايِي اَوْلَدِي نُوْحَه اَمْرَاوَلِنْدِي كِمُ
خَلْقِي كِمِيسِنَه قُوِيَه نُوْحُ دَجِي جَمِيْعِ خَلْقِي
كِمِيسِنَه قُوِيَدِي اَوْلِ وَقْتِي اَشَكُ كِرْمَدِي
زِيَا كِه بِنِ اَشَكُوكُ قُوِيَرُوغْنَه يَا بَشْمِشْدِمُ

نوح

نوح اشكاه قافدي ايجردا كين يا ملعون ديدي
دخي اشكاه بيله كيزدم نوح بيغير بني
كوردي يا ملعون طشه جوق ديدي حق تعالي
دن امرنيتشد يكم يانوح تودورسون سكا
نصحت ايلسون بوز نوح عليه السلام
ايتدي يا العين بك نصحت ايله ددك
بن ايتدم يانوح بيم سكا نصحت بودري
كندوكي كوزمكل عجب اتمكلم بن كندو
مي كورد كيدن او توري لعنت ادين قرندم
او جماقدن چقدم ادمك تونسي مقبول اولدي
بن مردود اولدوم قلدوم رسول عليه السلام
ايتدي يا العين ياروقار ك قنقسي ارتوقدر
شيطان عليه العنه ايتدي يا محمد هر كيم
ياروق اشلسه كوكلك معوريدوز
الا اوج ياروق كوزومك نوزيدوز برحسود

لَقِي بَرِي كَبْرِيك وَبَرِي بَحْسُول اَوْ لِحِقْ اَغْلِيو
تَشْكِي ايدوب صبور سز اولمق اول بيم كورومك
نور يدور رسول عليه السلام بوسوز لري
شيطان دن اشديجك بزكون اه ايلدي ميلا
مبارك باشي صالدي ومبارك كوزلر دن
ياش ايتدي صحابلا ايتديلر بار رسول الله چون
ملول اولور سين رسول الله عليه السلام ايتدي
ي يارنلر نوز دن اوكدون كلن پيغير لزوع
دعوت ايدزلر ايدې خالق بو اوج سندن
اوتور و اجونكم بو خلقده بو اوج معصيت
وار اوله او جندن قلافي دخي اوله شيطان
ايتدي يا محمد بن اول ادمه حسد ايتدم
او چقدن چقر دم هايلاي دبلتدم قارونه
حسد ايتدم ماليله يريوتدي و دخي يا محمد
شولك شياركم تكري و يريديكته شكور

ايميلر

ايميلر و كوكلي خيزاشده اولميه و كندوا
خير اشي اولميه ائلري دخي چوا زور دم ر
سول حضرت عليه السلام ايتدي يامعون
بر قول كناه ايلسه صكره دونه ايتدوكي
ايشه و كناهه توبه ايلسه حق سبحانه و تعال
لي حضرت لري غنيدوركم كناهني عوف
ايدرسنك حسود لغك قلور شيطان زجم
ايتدي يا محمد كجكسين حق تعالي
هوكشي كناهې اچون توبه قلسه حق تعالي
اولك سينك كناهين عوف ايدرا لابن
اول كيشيه جهل ايدر ميله جهاندن توبه
سيز كيد توبه سيز كيد نك خود حالي
معلومدور نيجه اولور رسول عليه السلام
ملول اولدي شيطان لعين كورديكم رسول
حضرت عليه السلام ملول اولدي كندوا

شاز اولدي وگولدي رسول حضرت عليه السلام
آيتدي سكا قائده اولورجي كم بويلاه بويلاه
شان اولورسون شيطان آيتدي بنم ايشيم
وگوچم خلقه ظلم ايله گدير واز دوروب
اچيد مگدر بن غايت صفا بولورم تا اچمتد
خلق انك ايجون ازدير مگه طامويه بنمله
معاك پره رسول حضرت عليه السلام
آيتدي بالعين اختيارك كملردير شيطان
آيتدي يار رسول الله اختيارم شول قاضيلر
دركه رشوت برلر وشول قوجلر دركم زينا
ايدرلر وشول كيشيلر دوركم تكري ويز
دوكينه شكور اتمزلر وشول كيشيلر دركم
صبور سيز اولالر وشول كيشيلر دركم آرسوز
يوزويه لر ودحي يارين قيامت كونه بنم
ئله توپا الو عبد الله بن سليم در بر صحابه
ارتي

وارتيدي سويلدي آيتدي يار رسول الله بن
دحي تورات اچينده كورد مگه شيطان عليه
العنه بوصفتلوا كيشيدر شيطان عليه
العنه از باشين صلدي آيتدي عجب عليه
وارميدريك بن آني بلنم يامشكيل اولي
كم بن آني حل ايتيم يا ادم وارميدريك
بنم المذن قور توله مكر الله تعالى نك خاص
قواللري اوله رسول حضرت عليه السلام
آيتدي اول خاص قوللر كملر دركم سن
انله جان ايد من سين ابليس آيتدي يا محمد
انلر شونلر دركم عهد ينه وفا ايلديلر ويا
دنياه شاز مان اولديلر وهك اللهم امين
وسنك شريعتكه مطيع اوله بن انلر چاره
ايد منم بوخسركروا قلاني عامه هب
از ديرم رسول حضرت عليه السلام آيتدي

بالعين هج بنه ن او كدين كلان بيغمبر لره
دخي وار دكي يوحسه همان بنم قائمه
في كل ذلك شيطان ايتدي يا محمد ابراهيم
بيغمبره وارديم واو غل اسماعيل قربان ايتك
ايلتور كن ديلدومي او غلني قربان ايتيمه
عاصي اوله بني كوزدوكي ساعت بلدي اسماء
عيله گلديم ايتد ميمه اناك سني بوغز
مخه ايلتور راضي اولمه ديدم اولدخي بلدي
يوز ويزمدي اوت يا محمد يوسفك قريدا
شارينه فتم ايرشدي يوسف قيويه برقديلن
وبردخي موسي بيغمبره مكرم ايرشدي بزكون
فرعون قائنده ايكن بزكشي اوزدي اولدوز
دي ودخي عيسي بيغمبره فعلم ايرشدي
بني بزكون كوزدي زاهد صنوب عزت
ايلدي ودخي داود بيغمبره فعلم ايرشدي

صلوات

صلوات كتورسه الله سبحانه وتعالى
اول كيشيه يوزديل عبادت امشجه ثواب
روزي قيله ديدني ودخي بيغمبر عليه
السلام بيوررهر كم جمعه كجسي ايكي
ركعت نماز قلسه هر ركعتده بر فاخته
و برايه الكورسي واون بشركه قل هو الله
احد اوقسه نمازدن فارغ اولجق بكابيك
كر صلوات شريف كتورده بي دورستي
بني اول كچه دوشنده كوره ديدني ودخي
بيغمبر عليه السلام بيوررر ساعت وار
در جمعه كوني اكندرن تاكون دلونجه
اول ساعتده هر دلسه البته قبول اولنور
ودخي بيغمبر عليه السلام بيوررهر كم
بخشنيه كجسي اخشاميله يتسوار اسنده
ايكي ركعت نماز قلسه هر ركعتده بر فاخته

وَبِرَأْيَةِ الْكَرْمِيِّ وَبِشُكْرِهِ إِخْلَاصَ شَرِيفٍ وَدَخِي
مُعَوَّزَتَيْنِ أَوْفَسَهُ أَنْتَ لِكِ تَوَابِنِ أَتَا سَيِّدَهُ
وَأَنَّا سَيِّدَهُ بَعَثَ لِسَهْ أَوْلِي كِشِينِي صِرَاطِي
يَلِدِي وَمِ كَبِي كِجَكِهِ وَدَخِي رَسُولَ عَلَيْهِ السَّلَاةِ
بِيُورِ رَهْرَهْمِ أَيُّكِي رَكَعَتْ نَمَازِ قَلْبِسَه
فَشَلِقَ وَقَتِنَه اللهُ تَعَالَى أَوْلِ كِشِينِكِ رِيُونَه
بِيَكِ سَجْدَه يَازِي وَبِرَهْ وَسَكْرُنِيكَ دَرَجَسِينِ
يُوجَلَدَه يَازِ وَغِنِ يُونِيَه وَهَرَكِي سَكْرُ رَكَعَتْ نَمَازِ
قَلْبِسَه اللهُ تَعَالَى أَوْلِ كِشِينِيَه سَكْرُنِيكَ مُزْدَوِيَه
وَسَكْرُنِيكَ دَرَجَه سِينِ يُوَجَلَدَه وَدَخِي نَقْدَرِ
أَوْلُوَايَازِ قَارِي وَأَرِشِيَه اللهُ تَعَالَى الْجَمِيعِينَ يَارِ
لَغِيَه دِي دِي أَنَسِ ابْنِ مَلِكِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ
أَيِدُورِ أَدَانِ أَوْفَتُورِ كَنْ بَرَكِسَه أَوِينَه كِرْسَه
أَيُّكِي رَكَعَتْ نَمَازِ قَلْبِسَه هَرِ رَكَعَتَه بَرَفَاحِجِ
إِخْلَاصَ أَوْفَسَه اللهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَوْلِ

كشيدن

كشيدن يُخَسُّوَالْتِي كُتُورَه وَأَوْلِ كِشِينِكِ
أَوِينِ فَرُوشْتَه لَو عِمَارَتِ أَيْلِيَه وَأَوْلِ كِشِينِي
جَنَّتَه وَلَجِبِ أَوْلَا دِي دِي وَدَخِي رَسُولَ عَلَيْهِ
السَّلَامِ بِيُورِ رَهْرَهْمِ كِجَكِهِ بِنَمِ امْتَلَامِ مِيدَنِ أَوْجِ
كَرَه اسْتَغْفِرَ اللهُ وَسُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ وَبِالْفِ
لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ دِي سَه
دُو كَلِي كِنَاهَلَرِي يُونِيَه وَأَكْرَدَكِرْ لَرِ قَطْرَه
سِيخَه أَوْلُورِسَه دِي وَدَخِي بِيَعْمَدِ عَلَيْهِ
السَّلَامِ أَيْتِي قَرْنِ دَرِاشِمِ جَبْرَائِيلِ كَلْدِي
أَيْتِي يَارَسُولَ اللهُ سَكَا بَرُوشْتِ كُتُورَه
دِينِكِي دُو كَلِي رَنْجَلَرَه دَوَادِرِ دِي دِي دِي دِي
أَوْلِ نَدُورِ يَا أَخِي جَبْرَائِيلِ أَيْتِي يَا مُحَمَّدَ يَا مُحَمَّدَ
صِيُونِ الْغَيْلِ أَوْزَرِيَنَه يَدِي كِرَه فَاتِحَه
أَوْ قَوْغِيلِ وَيَدِي كَرَلَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ

لَهُ لَه الْمَلِكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يَجِي وَيَمُتُ وَهُوَ عَلِي
كُلُّ شَيْءٍ قَدِيرٌ أَوْ قُوغُلٌ أَوْ زَرِينَةٌ أَوْ قُوغُرٌ
غِلٌّ إِجْكَالٌ يَدِي كَوْنَهُ دَكِينٌ كَوْنَهُ
بِرْقَدِحٌ إِجْكَالٌ أَحَجُ قَرِينَةٌ دِدِي وَبُرُورٌ وَآيَتُهُ
رَسُولٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ آيَتُهُ يَدِي كَرَمٌ آيَةٌ
الْكُرْسِيُّ وَيَدِي كَرَمٌ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَيَدِي
كَرَمٌ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ وَيَدِي كَرَمٌ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
يَجِي وَيَمُتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ
عَلِيٌّ كُلُّ شَيْءٍ قَدِيرٌ أَوْ قُوغُلٌ أَوْ زَرِينَةٌ أَوْ قُوغُرٌ
سَهٌ وَيَدِي كَوْنَهُ دَكِينٌ بِرْقَدِحٌ إِجْكَالٌ
أَحَجُ قَرِينَةٌ اللَّهُ أَكْبَرُ أَوْ لِكَيْتِي شَيْفَالُ بُولُهُ دِدِي
وَدَخِي أَرْدَنْجَةٌ بُوْدَعَاءٌ أَوْ قُوغُلٌ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَصَلَاةُ

كُتُورَه

كُتُورَه وَهَزْرِينَه يَتَمَشَّنُ كَرَأُوقِيَه
أَوْلَاتُكَرِي حَقِيقُونَ كَيْمٌ بَيْنَهُمْ نَفْسِمٌ أَنْكَ قَدْرَتُ
الْبَدَنُ دِرْهَمٌ أَوْلُصُورُنْ إِجْسَه تَنْدِنُ
وَدَمْرُ لَرِنْدَه وَآتِنْدَه وَسُكُوكِنْدَه وَسِيكِرُ
نَدَه دُوكَلِي رَنْجِي زَائِلٌ أَوْلَه جُمَّلَه أَنْغَلُورْدَنُ
خَالِصٌ بُولَه وَهَمُّ رَسُولٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُورُ
هَرَمٌ بِرُكُزُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ دَيْسَه أَنْتَه
وَسُبْحَانَكَ وَتَعَالَى أَوْلِيكَ شَيْئِكَ دِيَوَانِيَه
بِيكَ مُزْدَه وَبِيكَ يَا زَوْجِي بُولَه وَهَرَمٌ أَرْتُوقُ
دَيْسَه دَخِي أَرْتُوقُ مُزْدَه يَا زَيْلَه دِيدِي وَدَخِي
رَسُولٌ حَضْرَتٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُورُ هَرَمٌ
جَمْعَه كَيْجَه سِي سَكْرُ رَكْعَتٌ نَمَازُ قَلْبَه وَبِكَ
سَكْرُ كَرَمٌ صَلَوَاتُ شَرِيفِ كُتُورَسَه جُمَّلَه
كُنَا هَلَوِي كِدَه اللَّهُ تَعَالَى دُرْكَاهِنْدَه دِيدِي وَدَخِي
أَبُو مَامَرٌ حَضْرَتُ تَارِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيْدِرْ هَرَمٌ

كَمْ بَرَكَةٌ لِإِلَهِ الْإِلَهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ دَيْسَهُ
كَعْبَةُ اللَّهِ بِيكَ دَقَّ قُرْبَانَ أَيْلَمِ شَجَهَ اللَّهُ تَعَالَى
ثَوَابُ رُوزِي قَبِيلَهُ دِيدِي وَدَخِي يَغْمِرُ عَلَيْهِ
السَّلَامُ بِبُورِزْ هَرَمِ أَيْكِي رِكْعَتِ نَمَازِ قَلْبِكَ
ثَوَابِنِ أَوْلُونِكَ رُوْحِي بَاغِشِلَسَهَ اللَّهُ تَعَالَى
يُولِنَهُ بَغِشِلَسَهَ وَأَوْلِ أَيْكِي رِكْعَتِ نَمَازِ دَهْ بَر
كْرَةً فَاتِحَهُ أَيْلَهُ بِرَايَةِ الْكُرْسِيِّ وَبِر
أَهْلِكُمْ الْمَتَكَ إِذَا وَقُوِيهِ وَأَوْنِ إِخْلَاصِ
أَوْقِيهِ أَنْدَنْ صُكْرَهُ سَلَامٌ وَيَرْبِ أَيْدِيكُمْ أَلْهِسِنِ
بِمَنْ رُبَّمُ سِنِ بُوْقَلْدُ وَغَمِ نَمَازِي فَلَانِ مَيْتَهُ صَدِ
قَهُ أَيْلِدِمِ دَيْسَهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَوْلَمِيَتِكَ
سِينِنَهُ بِيكَ فَرِشْتَهَ وَيَرْبِ وَهَرِ فَرِشْتَهَ أَيْلَهُ نُوْرُ
أَوْلَهُ وَهَدِيَتَهُ أَوْلَهُ قَبْرِنَدَهَ تَأَقِيَامَتِ آخِرِ أَوْلِيَجِهِ
وَدَخِي اللَّهُ تَعَالَى أَوْلِ نَمَازِي قِلَانِ كِشِيَهَ دُونِيَا
دُوْرَالدَنْ بَرُوْا نَقْدَرُ أَيْلُوْ وَكُونُوْ وَبِلِدُوْزَلُوْ

كَيْجَهَ لُوْ

كَيْجَهَ لُوْ وَكُونُوْ وَزَلُوْ سَاغِشِلَسَهَ أَوْلِ كِشِيَهَ
حَسَنَاتُ رُوِيَهَ وَدَخِي أَوْلِ كِشِيَتِكَ اللَّهُ
تَعَالَى قِرْقِي دَرَجَسِيْنَ عَلِي حِقَانِ وَقِرْقِي عَمْرِيَهَ
ثَوَابِنِ وَيَرْبِ قَبُولِ وَمَقْبُولِ أَوْلَمِيَتِ أَوْلَادِي دِي
وَدَخِي اللَّهُ تَعَالَى أَوْلِ كِشِيَهَ قِرْقِي حَوْرِي بَرَلَهَ
جَفْتَلَرُ دِيدِي وَدَخِي أَوْلِ كِشِيَتِكَ دِي وَنَانَهَ
بِيكَ شَهِيدِ ثَوَابِنِ بَازِي وَيَرْبِ دِيدِي وَدَخِي اللَّهُ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَوْلِ كِشِيَهَ بِيكَ حَلَهَ كَبْدُوْرَهَ
جَنَّتِ حَلَهَ لُوْنِدَنْ وَدَخِي أَوْلِ كِشِيَهَ دَارِ الْغِنَا
دَنْ دَارِ الْبَقَايَهَ رَجَلَتِ أَيْمِيَهَ تَأَوُّجِقَدَهَ كَنْدَرِ
مَقَامِنِ كُوْرِي مِيَجَهَ وَدَخِي هَرَمِ أَوْلُوْسِيْنَ أَيْسَرِ
كَسَهَ بُوْ نَمَازِي أَيْكِي أَوْلِ كَيْجَهَ سِينَهَ
قِيَلَهَ هَرَمِي كَيْجَهَ أَوْلُوْرَسَهَ أَوْلِ كَيْجَهَ كُوْجَكْدَرِ
دِيدِي وَدَخِي رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِبُورِزْ حَرَمَتَلُوْ
وَسَمَرَتَلُوْ أَيْلَرُ دُوْرَتِ أَيْدُوْرَ أَوْلَارَجَبِ أَيْدُوْرَ

ایک نجسی ذی القعدہ ایڈورا و جو نجسی ذی الحجۃ
ایڈورا و در دوزخ نجسی محرم ایڈورا میدی بو ذکر
اولئان ایڈورہ ہر کیم اورنج دوشہ ثوابی
اللہ عظیم الشاندن غیریکستہ بلیہ ریدک
ودخی اول ذکر اولان کونان دوزخ ذکر اولندی
پنجشنبہ ازینہ دوشنبہ بونلری اول شدو
ری اوروج دوشہ اللہ تعالیٰ حضرت جل جلالہ
لہ یدی یوزیل اوروج دوشنبہ ثوابی یازی
ویرہ دیدی ودخی رسول حضرت علیہ السلام
بودر ہر کیم بنم امتلر میدن محرم اینک برکون
اوروج دوشہ اللہ تعالیٰ حضرت ایکی یوزیک
بیل اوروج دوشنبہ اکامرد ویرہ اولکینیک
دیواننہ دیدی ودخی اول کونان کیم سی
برجماعت کہ دعا دلستہ اللہ تعالیٰ دعا سن
قبول و مقبول قلوبیرہ و اول کیشیک سر

جمله

جمله کناہارین یازغیہ ودخی سرور
الانبیا محمد المصطفیٰ صلی اللہ علیہ
وسآہ بیورہ ہر کیم بنم امتلر میدن محرم
اینک یدی کونی اوروج دوشہ
شویاہ دوزخ اللہ تعالیٰ درکاھندہ بیک بیل
اوروج دوشنبہ اللہ تعالیٰ ثوابی ویرہ رو
زی قلیویرہ اول کیشی داغلر باشندہ اولو
رستہ اللہ تعالیٰ اول کیشیہ پیغیرلر مرتبہ
سین ویرہ دیدی ودخی حضرت رسول علیہ
السلام بیورہ ہر کیم بنم امتلر میدن مبارک
محرم اینک اولک کونی اوروج دوشہ یوز
یکری بیک کون اللہ تعالیٰ حضرت اوروج
دوشنبہ ثوابی روزی قلیویرہ دیدی ودخی
یکرمی کونندہ اوروج دوشہ اون بیک
بیل اوروج دوشنبہ اللہ تعالیٰ ثوابی روزی

فيله ديدې ودخي يدېنجي قات كوك فرشته هاري
الله تعاليدن يار لغمق لغين ديليكو الله تعا
لبنيك عرشين كوردان فرشته هارايله بيله دوي
ودخي سيدن المنتها وطوبا ايجي جسته انامقاي
اوله ديدې ودخي ابن عباس رضي الله عنه ايتدي
بئعبرو عليه السلام بيوروه هم بيم امتلومدين
عاشوره بيرامي كوني اويله ايله اكندي
اراسنده ايكى ركعت نماز قلنسه هر ركعتده برفا
اون اخلاص او قوسه چنكم سلام وين بيمش
كزه استغفر الله ديسه ويمش كزه سبحان
الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر
ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم ديسه
ويمش كزه رسول حضرتته صلوات كورد
الله تعالينك امريله ملك الموت اولكيشيك
روحين اسان بوله اله ديدې ودخي اولكيشيك

الله

الله تعاليجنت طعاملر نيك نصيب ايدوب
يدوره واليله كيشيه شر اباطم هوراشرا
بارين نصيب ايدوب ايجره ودخي هر كيه جمع كچه
سي ويلخود كوندوزي دوزت ركعت نماز
قلنسه هر ركعتده برفا فتحه والي كزه اخلاص
شريف او قويه واندين سلام وينه ودخي سلام
صكوه يوز كزه استغفر الله والحمد لله
ولا اله الا الله والله اكبر ديسه ودخي
رسول حضرتته يوز كزه صلوات كورد
الله تعالى اولكيشيك جنات عدن ايجره بيك
شهيرا پي وينه اق ايجودن اوله هر شهيره بيك
كوشك اوله وهر كوشكه بيك تحت اوله
نوردن وهر بوخت او ذرينده دوشك لراوله
سند سدن واستبرقدن دوشك كرك
ايجي ميسك اوله وهر بري بفس يوز يليلق يول اوله

اول شهك ديوار لري اق انجودن اوله اول
شهر لريك اراسينه اب روانر اوله وبوسنا
نلر و باغلز و نجانر و دورلوار و رلوار انواعين
بمشلر اوله و دورلوار و رلوار اقرار مقلر اوله
صولري سوتدن اق و شكر دن و نجي شيرين
اوله و ايجنده جنت قيرلري جولان اوله اولار
مقلر يك همز بري قار دن و نجي بياض اوله و بوز
دن صوق اوله حوضلر ايجنده حوري قيرلري
اوله اكر اول حور بيلريك بر بيسنك دن بيايه
سبرجه بر ماغنيك و رناغي كوستر بيليدي
انك نور ندين كوشنك نوزي بلوز مسيدي
ديدي و نجي هر حور نيك بيك قات حلبي اول
تني بياض لغندن سكو كي كورينه و
اچلر نيه اليكي كورينه ننگم اق لاقوز ايجنده
قوزل خيطه كوروند و كي كي كوروننه

ديدي

ديدي و نجي عبد الله بن رحمن رضي الله
عنه ايتدي هر ملك بجمع عمر نيه بركوه بونمازي
قلسه هر ريك كته برفا نجه والي اخلا
سوره سين او قوسه اندن صكوه سلامر
وييه سلامدن صكوه يوز كره سبحان الله
والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر
وبالف لاحول ولا قوة الا بالله العلي العظيم
ديسه و اندن صكوه يوز كن صلوات شريف
ككوره يوقار بيه ذكرو اولنان عدن او
جماعنيك شهر لر ندين اكا ميسر اليه
ديدي هر قجنكم برفول بونمازي قلسه و بوا
شيشي او قوسه يدي قات كوك فرشته لري
اول كيشنك جناز سينه حاضر اوله و نجي اول
تمازك از اول تسبيحك ثوابي الله تعالينك
يار تدوي مخلوق ساعيش نجه اوله و اول

قَوْلِكَ سَرَّجَمَلَهُ يَازِ قَلْبِي يَوْمِيكَ دِيدِي وَدَجِي
أَوَّلُ قَوْلِكَ دُونَ رَجَائِنِ يُوَجِّدُهُ وَيَسْبِيحُ صَاغِ
الْبَيْتِ صَوْنَهُ وَكَوْكَشُولِ نِدَانِ اللَّهِ تَعَالَى إِلَيْكَ كِشِيه
عِنَايَتِ نَظَرِنِ أَيْلِيهِ دِيدِي وَدَجِي بِبَعْبَرِ عَلَيْهِ
السَّلَامِ أَيْدِي أَوْنِ بَيْتِكَ كِشِيه شَفَاعَتِ أَيْلِيهِ
وَاللَّهُ تَعَالَى الْحَضِرِ تَنْدَنِ شَفَاعَتِي قَبُولِ أَوْلِهِ دِيدِي
وَأَوَّلِ كِشِي قَالِدُوعِي نَمَازِ لَرِينِ بَوْلِهِ وَدَجِي اللَّهُ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَوَّلِ كِشِي دُنْيَا دَهْ وَأَخْرَتَهُ شَيْطَانِ
شَرِنِدَنِ آمِينِ أَيْلِيهِ دِيدِي وَدَجِي أَوَّلِ كِشِي يَارِينِ
قِيَامَتِ كُونِنْدَه سِينِنْدَكِ دُونَ بَجِي أَيْكَ أَوْزِ دُونَ
بَجِي كِشِي شَعْلَهْ أَوْلِهِ دِيدِي وَدَجِي جَعْفَرِ
ابْنِ مُحَمَّدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيْدِي وَرَهْرَهْمِ فَرِيضِ
نَمَازِ لَرِينِ صُكْرَهْ أَيْتَشَهْ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَيَا لَيْفِ وَلَا حَوْلَ
وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ دَيْسَهْ اللَّهُ

سبحانه

سُبْحَانَ وَتَعَالَى أَيْ أَوْلَهُ كُونِدُورِ مِيهْ صَقْلِيهْ وَنَهْ
دَجِي أَدَمِ بَضْمَقْدَنِ وَدِيوَارِ التَّنِيدَهْ فَلَمَقْدَنِ وَنَهْ
وَأَوَّلِهِ شَرِنِدَنِ صَقْلِيهْ دِيدِي وَدَجِي رَسُولِ
عَلَيْهِ السَّلَامِ أَيْدِي هَرَهْمِ أَوْبِيهْ كَرَجِي
سَلَامِ وَبِرْسَهْ سَلَامِدَنِ صُكْرَهْ أَوْجِ كَرَهْ إِخْلَاصِ
شَرِيْفِي أَوْفُوسَهْ أَوْلِ أَوْلِدِنِ أَيْدِي يُوْحَسِيْلِقِ كِيدِ
وَدَجِي هَرَهْمِ دُوشُنِيهْ كِجَسِي أَوْنِ رِكْعَتِ
نَمَازِ قَلِسَهْ هَرَهْمِ بَرِ رِكْعَتِ بِرِ قَانِحَهْ وَآيَهْ الْكُرْسِي
أَوْ قُوْيَهْ نَمَازِدَنِ فَارِيخِ أَوْ لَجِي بَكَا أَوْنِ أَيْكِي كَرَهْ
صَلَوَاتِ كُورِسَهْ أَوْنِ أَيْكِي كَرَهْ اسْتِغْفِرُ اللَّهُ
سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ
أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
دَيْسَهْ يَارِينِ قِيَامَتِ كُونِنْدَه جَاغَرَهْ لَرَهْمِ
يَا فُلَانِ ابْنِ فُلَانِ كَلِ مَزْدَهْ كِي أَلِ أَوْلِ نَمَازِ
قَلَانِ كِي تَهْ حَاضِرِ أَوْلِهِ أَوْ جَمَاوَرِنِ حَلَهْ كُتُورِ

اول قوله كيدور لوز دو گل سينك اغر لخي
يدي منقال اوله وبقار و حلدن اشاعي حله كو
رونه و با شينه نوردن طاج اوزه لركم و اريو
ري سن او چاغه كير و شهد لزييله اول
غيل ديكر جنتكم اول قول او چاغه يقين
وان يوز بيك فرشته فر شو كله لره
بر بيك الينه نوردن طبق اوله و اول طبق
اچينه جنت طعام لري اوله او چاق حويلري
ايد لركم كلوا و اشين بوا هنيشا با كنم قعلون
انا كذلك بخزي للحسين ديكر و اول
مومن قول ييه اچه و دكلنه و او چاق اچينه
ابدي قله و دخي حضرت علي رضي الله عنه ايدر
رسول حضرت عليه السلام بيور رهم ك
امتلميدن ارت نماز ندين صكره اخلاصه
اول كون اول قوله هيج كناه يازلميه شيطانك

عليه

عليه العنه دخي تقدار شورشه از دور ميه
ديدي و دخي الله سبحانه و تعالي اول قوله ديكر
لر قطره سنجك ثوابلر ويره ددي و دخي الله
تعالى جبل جلاله اني دامودن نور تاروب
او چاغه غني و ديذاري بني نصيب ايد او كيشيه
ارزاني قيله ديدي و دخي رسول الله عليه
السلام بيور رهم كندري البله خويو
لينه براجه صدقه و برسه يكدور كند و دن
صكره بيك دينار و وصيت ايلكدن ديدي و د
خي بيغبر عليه السلام ايتدي او چاق قبوسنده
يا زلميش كوردم هر كدم الله يولينه صدقه
و برسه الله تعالي حضرت لوي برينه اون و دن
و هر كدم او دوخ و برسه الله تعالي افندم هر
برينه اون سكر ويره و دخي بيغبر عليه
السلام بيور رهم كدم نماز دن صكره لا اله

إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لِأَشْرِكِ كُلَّهُ إِيَّاهُ وَأَجِدًا
وَحُجْرَتُهُ مُسَلَّمُونَ دَيْسَهُ قَرَأَى كُلِّيَا أَوْتُو
مِنْ كِبِدُورُ وَوَدَّحِي أَوْلَ قَلْدُ وَنَحِي نَمَازِدَن
أَوْ نُورِي اللَّهُ تَعَالَى إِيَّيْ جَنَّتَهُ قُوِيهِ دِيدِي
أَكْرَجِكُمْ أَوْلَ كِبِي جَهْتُمْ أَهْلُ دَجِي شَيْسَهُ
دِيدِي وَوَدَّحِي رَسُولُ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
بِيُوزِرَاكِي كَلِمَتِهِ وَارْدِرِ دَلِيلَهُ يَبِي
دِرَا إِي مِزَانَتَهُ أَعْرِ دِرَا أَوْلَ كَلِمَتِهِ بُوْدُرُ
بُونُرُ دِرُ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَجَمَدِهِ دَيْسَهُ
اللَّهُ تَعَالَى أَنْكَ سَنُ جَمَلَهُ كُنَّا هَلُونَ عَفُو
أَيْلِيهِ وَأَنَادَن هُنُوزُ دُوْغَمِشِ أَوْلَهُ دِيدِي
وَدَّحِي هَرَمِ أَرْتَهُ نَمَازِدَن أَوْ كِدُونُ صَبْحُ صَا
رَقْدَهُ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِنْ كُلِّ زَنْبٍ وَأَتُوبُ
إِلَيْهِ دَيْسَهُ دُنْيَا كَا يُوْزِدُوْتَهُ كِرْكُ
دَيْلَسُونُ كِرْكُ دَيْلَسُونُ اللَّهُ تَعَالَى حَضْرَتِي

ديدي

دِيدِي وَوَدَّحِي بِيُغْمِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُوزِرُهُ
كَلِمَتُهُ نَمَازُ قَلْدُ قَدَنُ صَكْرُ لَيْسَهُ اللَّهُ
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ لَيْسَهُ اللَّهُ الَّذِي لَا يَضُرُّ
مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ دَيْسَهُ أَوْلَ كُونَ أَخْشَامَهُ
دِيدِي هِنَجُ أَوْلَ كِبِي شَيْسَهُ أَفَاتُ إِي شَمِيهِ دِيدِي
وَدَّحِي ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَايَتُ
إِي دِرُ رَسُولُ حَضْرَتِي دُنْ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُوزِرُهُ
هَرَمِ سَفَرُهُ كَتَمَلُوا أَوْلَسَهُ أَوْتُو دِينِجِكُ
بُوْدُعَايُ أَوْ قَوْسَهُ أَوْلَ سَفَرَا كَا مُبَارَكُ أَوْلَهُ
هَرَمِيهِ عَزَمُ أَيْلَسَهُ صَاغُ وَسَلَامَتُ بَرَلَهُ
وَارِرُ كَلُورُ دِيدِي بُوْدُعَايُ بَرَكَاتِي دِيدِي وَوَدَّحِي
أَوْلَ مُبَارَكُ دُعَا بُوْدُورُ لَيْسَهُ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرْنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ
مُقَرَّبِينَ وَإِنَّا لَآرَبُّنَا الْمُنْقَلِبُونَ اللَّهُمَّ أَنْتَ

صراط

بعد

لِلصَّاحِبِ الْأَرْضِ وَهُوَ عَلَيْنَا السَّفَرُ اللَّهُ
إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَخْشَاءِ السَّفَرِ وَكَأَيُّتِ
الْمَقْلِبِ وَسُوءِ الْمَطْفَرِ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ دَيْسَهُ
اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَوَّلُ كِشْبَتِكَ مَا لِي وَرَز
فَتِي مِنْ كُلِّ بِلَالِ لُؤْدُنِ صَقْلِيَّةٍ دِيدِي وَهَمَّ
تَرْيَهُ عَزْمِ أَيْدِيهِ صَاعٍ وَسَلَامَتِ وَارُبِّ
وَكَلَهُ دِيدِي يَا ذَا اللَّهِ تَعَالَى أَوْ دَجِي ابْنِ
جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيْدُورَهُ
هَرَمِ بَرِغْضِيَّةٍ مُبْتَلَا أَوْلَسَهُ بُوْدُعَايَ أَوْ قَسَهُ
أَوَّلُ عَضْدَنْ خَلَاصِ بُوْلَهُ يَا ذَا اللَّهِ تَعَالَى
أَوَّلُ مُبَارَكِ دُعَا بُوْدُورِيسِ وَاللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ
دَيْسَهُ سَرَّجِلَهُ غَضْدَنْ إِذَا دَأْوَلَهُ وَدَجِي
بِرُكْسِدَنْ قَرْقَسَهُ بُوْدُعَايَ أَوْ قَسَهُ خَلَاصِ
بُوْلَهُ دُعَا بُوْدُورِيسِ اللَّهِ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

دَيْسَهُ

دَيْسَهُ

أَيْدِيهِ أَوَّلُ قَرْقَسِدَنْ أَمِينِ أَوْلَهُ وَدَجِي بُوْمَكْسَهُ
خَلَقَ كَيْكَ مَكْرِيْدَنْ قَرْقَسَهُ بُوَايَاتِي
أَوْ قُوِيَهُ وَأَفْوَضَ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنْ اللَّهُ بَصِيرٌ
بِالْعِبَادِ دِيدِي وَدَجِي رَسُولِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
بِيُورِيزِ كَيْسَهُ هَرَمِ كُونِ يُوْرِكْرَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
صَادِقِ الْوَعْدِ الْأَمِينِ دَيْسَهُ أَوْلَ كَيْسَهُ يُقْلَقْدَنْ
أَمِينِ أَوْلَهُ وَكَذَلِكَ فَبِرْعَادِ بِنْدَنْ خَلَاصِ بُوْلَهُ
دِيدِي وَبُوَسْبِيْحِكِ ثَوَابِي قَرَأْنَدَهُ أَكَا مَوْشِي
كَيْسَهُ مُحْتَاجِ قَلْمِيهِ دِيدِي وَدَجِي أَوْلَ كَيْسَتِكَ
حَقْنِدَهُ جَنَّتِ قَبُولِ رَاجِلِي غَه سَبَبِ أَوْلَهُ
دِيدِي وَدَجِي أَبُو بَكْرٍ كِتَابِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
أَيْدُورِ حَضْرَتِ رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامِ دُوْدُورِ
كُوْرِدَمْ أَيْتِدِمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ اللَّهُ تَعَالَى حَضْرَتِ
دَيْلَهُ كَيْمِ قَلْمِ أَوْلِيَهُ رَسُولِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ

مَدِينَةِ هَمَمِ
الْمُحْتَمِلِ

تالیک
نصافاته

السلام بیوردی هر کون بود عاید فرق کوه
اوفوردیدی یا یحیی یا قیوم یا ذی الجلال والاکرام
لا اله الا انت سبحانک انی اسئلك از تجی
قلبی بنور معرفتک ابدیا یا الله یا الله یا الله
برخمتک یا ارحم الراحمین دی دیدی و دخی
رسول حضرت علیه السلام ایندی هر کون
فرق کون تخیل کز لسه عالم خالقته فیلق
اولسون دینسه الله تعالی حضرت آندن بنار
و بندگی بیزارم دیدی اول نیم اتمم و کلیدور
دیدی و دخی پیغمبر علیه السلام ایندی قننی
کشیکم بر کون فیلق ایشسته فرق بیل
لق عمل باطل اولوز دیدی و دخی رسول حضرت
علیه السلام ایندی بسم اتمم مدین او تور
عذاب قیرواوح دور لو انستلردن اولوز بری
بودورکم بر کسه بر کسنک غیبتن ایدزدور

دیدي

25

دیدي ایکنجیسی بودورکم بر کسنه بر کسنه
تور و ایهنتان اینلکدن اولوز اوچونجی بودور
کم تینه سیدک دیکسه دخی بومسه
بوشسته لردن او توری ادمه عذاب اولوز
دیدي امدی بواوچ شیلردن او توری قیر
عذاب ادمه واقع اولوز دیدی و دخی
ایشبوا جهلانک عمری یتیش بیک بیل تمام
اوله و دخی التیش ایکی بیک طقوز بوز بیل
اولجق ادم بر اولدی دیدی بیک بیل و دخی
ادم اوغلانلر بیک حکمی اولدی فرق بیل
دخی ادم اوغلانلری دنیادن کرچک
اولوز بسن جمله یتیش بیک بیل تمام اولدی
چون یتیش بیک بیل تمام اوله ینه ایشبوا
دنیا فانی اولسه کک دیدی آندن صکره
الله تعالی حضرت ایدکم لکن الملک الیوم دیه

تالیک
نصافاتیہ

السلام بیوردی هر کون بود عا قرق کون
او توردیدی یا حی یا قیوم یازی الجلال والاکرام
لا اله الا انت سبحانک انی استغثک از محنت
قلبی بنور معرفتک ابدیا الله یا الله یا الله
بر رحمتک یا ارحم الراحمین دی دیدی و دخی
رسول حضرت علیه السلام ایندی هر کون
فرق کون تخیل کولسه عالم خلقنه فتلق
اولسون دیسه الله تعالی حضرت آندن بنار
و بندخی بیزارم دیدی اول نیم اتمم دکلدور
دیدی و دخی بیغیر علیه السلام ایندی و دخی
کشیکم بر کون و تلیق استسه قرق بیل
لق عمل باطل اولور دیدی و دخی رسول حضرت
علیه السلام ایندی بسم اتمم مدن او تورد
عذاب قبر اوج دور لو استنوردن اولور بری
بودورکم بر کسه بر کسنک غیبتن ایدر دود

دیدي

دیدي ایکنجسی بودورکم بر کسنه بر کسنه
تور و ابهتان ایکنگدن اولور اوجو بخسی بودر
که تننه سیدک دیکسه دخی یومسه
یونسنه لردن او توردی ادمه عذاب اولور
دیدي ایندی بواوج شیلردن او توردی قبر
عذاب ادمه واقع اولور دیدی و دخی
ایشوا جهلانک عمری یتیش بیک بیل تمام
اوله و دخی التیش ایکی بیک طقوز یوز بیل
اولجق ادم برارلدی دیدی بیک بیل و دخی
ادم اوغلانلر بیک حکمی اولدی قرق بیل
دخی ادم اوغلانلوی دنیادن کرچیک
اولور بسن جمله یتیش بیک بیل تمام اولدی
جون یتیش بیک بیل تمام اوله یننه ایشوا
دنیا فانی اولسه کرک دیدی آندن صکره
الله تعالی حضرت ایدر کم لزل ملک الیوم دیه

تالیه
نصافه

هیچ کس نه بولمیه جواب ویره الله سبحانه
و تعالی حضرت ناری کند و کند و یه جواب ویره
اید کرم الله الواجد القهار و در خیر رسول
علیه السلام بیوزر که غصه وقتنده بوی
دعایه اون کمره اوقسه خسی الله لا اله الا هو
علیه توکل و هورب العرش العظیم دینسه
الله سبحانه و تعالی اول کسپینک عمین
و غصین کیدره فرخار ویره دیدی و هر
یک صبح وقتنده اون کمره بود دعایه اوقسه الله
سبحانه و تعالی اول کسپینک ملام اشکرین خیر
ایله اسان اید دیدی و در خیر پیغمبر علیه السلام
بیوزر هر کم صبح وقتنده اوج کمره سیدلا
ستغفار اوقسه و کچه ارمندن وفات اشسه
الله تعالی اول کیشیه شهید لومر تبه سین
ویره و کجه اوقسه صبح ارمندن وفات

اشسه

الله تعالی حضرتینه طاعت قلمش کیدر
یا علی کجه ایکی رکعت نماز قلمش
کوندوزین بیک رکعت نماز قلمش یکدر
دیددی و در خیر جنکم بر مسلمان سندز اولک
دینسه ز نهان اول و ایکی ایوما کله روا
ایله زیر الله تعالی سنک یتمش دوزلوا
بر ایکی حاصل ایدر بود نیاره دیدی
و یتمش دوزلوا حاجتک آخرتده روا ایلر
دیددی و در خیر یا علی اخشم نمازی وقتنده
ایومغل دلولک کتور دیدی و در خیر یا علی
کفشه فرشوا سودمغل ادمه رخ
کتور دیدی یا علی او تور رکن صارغک
صارمغل کمر ادمه بو خسیلق کتور
دیددی و در خیر یتاجق وقتین و التمایه و الطار
ق سورسن اوقوه الله تعالی یلدوزلر

سَاغِنَجَه سَنِك دِيوَانِكَه ثَوَابِلَر وَبِه رَدِي
وَدَخِي يَا عَلِي يَا حَقُّ وَفِي بُو شَيْخِي اَوْ قَوْلِي
كَمْ اَللّهُ تَعَالَى سَنِك سَرَّجَمَه كَنَاهَلَرِي
عَفْوَايَلِيه دِي اَوْلِ شَيْخِ بُو رَسْمَانِ اَللّهُ
وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَاللّٰهُ اِلَّا اَللّهُ وَاَللّهُ اَكْبَرُ
وَبِالْفِي لَاحِوَلُ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاَللّهِ الْعَلِيِّ
الْعَظِيمِ دِي سِيْنِ وَانْدِيْنِ صُكْرَه مَعْوَزَتِيْنِ
اَوْ قِيَا سِيْنِ وَانِ اِلَاصِ شَرِيْفِ اَوْ قِيَه سِيْنِ
وَايَه اَلْكُرْسِيِّ اَوْ قِيَه سِيْنِ كِه قِرَانِك نُوْرِيْدِي
دِي دِي وَدَخِي اَللّهُ تَعَالَى اَمْرَايَه اَنِك دِيوَانَه
بِيك بِيك كَنَاهَلَرِيْنِ بُو يَا لُو رَدِي وَدَخِي
رَسُوْلِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامِ اِيْتِي يَا عَلِي
طَعَامِ اَوْ كُوْجَه اَوْ حِ لَوْ قَه طُوْرِي كِه
بَشْمَشِ يَدِي دُوْر لُو اَرْدَه وَرِيْجَه كَفَارَتِ دُوْر
مَكْرَاجَلَه وَفَوْجَلَه كَفَارَتِ اَوْلِيَه يَا عَلِي

يدي

يَدِي دُوْر لُو اَوْ قِيَه صُوْر سِيْر وَحَسَابَتِيْر
اَوْ جَمَاعَه كِبَرَه لُو اَوْلِ تُوْبَه اَيَلِيْنِ اِيكْتِيْجِي اَللّهُ
بِرَا مَن نَسْتَدِنِ صَاقِنَانِ يَكْتَلِر دُرِ اَوْ نَجْمِي اَللّهُ
تَعَالَى حَضْرَتِه كَزَلُو اَصْدَقَه وَيُوْر لُو رَدِي
دُوْر دِي تَجْسِي فَوْشَلِقِ نَمَازِي قَلْبِي يَكْتَلِر دُوْر
بَشِيْخِي سِي بِلَا كُرَه صِيْرَايِدِنِ دُرِ اَلتَّجْسِي اَللّهُ
تَعَالَى اَوْ رَفُوْسِيْدِنِ حَالِي اَوْلِيْنَلُو رَدِي دِي دَخِي
سِي عَالِمَلُوِي سُوْنَلُو رَدِي يَا عَلِي هَفْتَه
بِرَكْزِ طِرْتَعِك اَيْدِي اَخُوْرِي كُوْم كُوْنَدَه
بِرَكْزِ تَنَكْدِنِ قَلَلُوِي اَرِيْ طِرْتَعِي كَسْرِي كِه
هَر دَايْمِ صَحَّتِ وَسَلَامَتِ بُوْلَه سِيْنِ يَا عَلِي
چُنْكِم بَغْمُوْر بُوْغَسَه حَاجَتِ دِلْسَتِك
حَاجَتِك رَوَا اَوْلَه قِرَا كُوْرَه طَعَامِ بِمَكْلِكِم
فَصَاحَتِ اَر نُوْرِي وَهَسَه نَبِيْعِي كَسْرِي
يَا عَلِي زَكَاتِ وَيُوْر مِيْنَلُو اَيَلَه اَوْ تُوْر مَوَالِيْر

تکری سلامین و بر میسنتکم انزل الله تعالی
لینک دو شمشاد در یا علی هراق که قره اوز
بال و سیرکه فوسلرد و رسته اول اوه فرشته
شبیخ او قورلردی و دخی صلوه و شکور
الایمان بود و دردی و دخی رسول حضرت علیه
السلام بیوزر کم هر کم اخشام نمازیدن صکره
ایکی رکعت نماز قلسته شکر ایمان دیواهور رکعت
بر فاتحه و بر آنا انزلناه اوقسته یتمش سیک
رکعت نماز قلشجه ثوابلریازی و یره الله
سبحانه و تعالی اول کشینک دیوانه دیدی
و دخی یا علی صلوة سراج القبر بود و دردی و دخی
رسول علیه السلام بیوزر کم اخشام نمازیدن
صکره ایکی رکعت نماز قلسته سراج القبر دیوان
هر کم بر رکعت بر فاتحه و اوج قل هو الله
لحد اوقسه شویلد و در کم اول قراکوا قبر اول نماز

برکاتند

برکاتند کونش نور کبی بر نور اوله الله
تعالی نیک فضلیله و دخی رسول حضرت علیه
السلام بیوزر کم هر کم اخشام نمازیدن
صکره ایکی رکعت نماز قلسته مونسیل القبر
دخی قیللردی و هر بر رکعت بر فاتحه و بر
ایة الكرسي و اوجکرة اخلاص شریف
اوقسه اول وقتکم قبرینه قویالری باشن قلید
دوخی وقتین باشنی قلدر رب کوره کج بو خوب
کسنک دیدی اوستونده بوله و یوز
کونش کبی اوله و قوقتی مسک عنبر دخی
خوب اوله اول میت جو تکم بونی کوره اید
که سن نه کوکجک کسه سین و بن سنک
کبی هیچ کوکجک صورت کور مدیم دیه
اولدخی ایدکم بن سنک قراکوا کجده قلدر
غک نماز بیم دیه او شته سکا یولداش

أَوْلَاهُ كَلِمَ دِيهِ تَأْقِيَامَتْ دَكِينِ دِيهِ
وَدَخِي رَسُولِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُورِدِي
هَرَكِ اَخْتَمِ اَيْلَهُ يَا شَوْارِسِي نَدِ اَيْكِي
رَكَعَتْ نَمَازِ قَلْبِهِ صَلَوَاتِ حِفْظِ الْاِيْمَانِ دِي
قِيْلَهُ دِي وَدَخِي سَلَامِدَنْ صُكْرَهُ حِفْظِ الْاِيْمَانِ
دُعَا سِنِ اَوْقَسَهُ اللهُ تَعَالَى عَزَّ وَجَلَّ
أَوْلَ قَوْلِكَ دِي سِنِي وَاِيْمَانِي دُنْيَا دِي شَيْطَانِ
شَرِّ نِدَنْ حِفْظِ اَيْدِي وَدَخِي أَوْلَ اَيْكِي رَكَعَتْ
نَمَازِكَ هَرَكِ رَكَعَتِهِ بِرَفَاحَتِهِ وَبِرَايَةِ الْكُرْسِيِّ
وَبِرَقْلِ يَأْتِيهَا الْكَاْفِرُونَ سُورَةِ سِنِ اَوْقَسَهُ
دِي وَيَدِي كَرَمُ مَعْوَزَتَيْنِ اَوْقَسَهُ اَنْدَنْ
صُكْرَهُ حِفْظِ الْاِيْمَانِ دُعَا سِنِ اَوْقَسَهُ دُعَا بُو
دُورِ اللّٰهُمَّ اِنِّي اَوْدَعْتُ دِي سِنِي وَاِيْمَانِي وَاحْفِظْ
هُمَا عَلَيَّ حَيَاتِي وَعِنْدَ مَمَاتِي وَبَعْدَهُ وَفَاتِي بِرُكْ
حَمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ الطَّيِّبِينَ الطَّالِبِينَ

هَرَكِ

هَرَكِ سِنِ وَالحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَدَخِي
دُعَا اَيْلَهُ اَلْ يُوْرَهُ سَبِيْلَهُ دُعَا سِنِي اَللّٰهُ
تَعَالَى اَقُوْلُ اَيْلَ دِي وَدَخِي رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
بِيُورِدِي هَرَكِ كُنْدُوا اَهْلِي بِيْتِ سَلَمَةَ دُورِ شَكْرِكَ
كِي حَيْكِ بُو دُعَا اَوْقَسَهُ رَبَّنَا اَتَيْنَاكَ اَلْ دُنْيَا
حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ دِيهِ اَوْلَ كِي شِيْءِ دَامُوا اُوْرِدِي حَرَامِ اَوْلَهُ
دِي وَدَخِي يَا عَلِيُّ بِيْتِ سِنِي اَدْمِكَ كُو كَلَنْ
فَرَارِدِي وَحَيْثُ كُو كَلْ كَفَرُ يَقِيْنِ اَوْلَهُ
اَوْلَ كُو كَلِي فَرَارِدِي وَدَخِي اَوْلَ جُورِ طَعَامِ
بِمَكَ اِي كُنِي خَلْقِكَ مَطْلَبِهِ سِنِ كَتُورِمَكَ
اَوْ جُنْحِي نَمَازِي وَفَتِنَدِهِ قَلْبِي دُورِ دَخِي صَوْلِ
اَلَيْكَ طَعَامِ بِمَكَ شَيْخِي بِلَانِ سُوَيْلِكَ دُرِ
يَا عَلِيُّ بُو بِيْتِ سِنِي دَخِي اَدْمَهُ اَوْ شَسَاقَلِي
كَتُورِ اَوْلَ طَعَامِي جُورِ بِمَكَ اِي كُنِي سِنِي

صاغ اليك باش بارمغينه صاغ اوردينه
صوقه شهادت بر ماغني صول اوردينه
صوقه باك يقيقه عن غره ايدوب بيره
دو كه اوج دفعه بويجه ايدو الامكرم
اوروج دوتمش اوله اول اراده ايدو الله
اغني على تلاوته كتابك وكثرت ذكر
يك يعنى اي جليم سن بر دم ايت بكا كم
كتابك اومق اوزرينه ودخي سنك
ايچون جوق دكر ايلك اوزرينه اندن صكو
اوج كو صاغ اليك بورنونه استيشاق
ويره هر دفعه نفسيله صوتي كارينه چكه
مكر كم اوروجلي اوله ايدو الله
ارحمني من رايحه الجنة ولا ترحمني من رايحه
النار يعنى اي جليم سن قو قلت بكا جنت
فقولر ندن ودخي بكا فقولتمه جهنم فقوي

واندن

واندن بورنوني صول اليك سكر ويايكه
اللهم اني اعوذ بك من واهج النار ومن سوء
النار يعنى اي جليم سكا صغورم جهنم فقو
لر ندن ودخي سكا صغورم اخرت عدل ندن
ودخي حضورت سباز روايت ايدو رسول عليه
السلام حضر تندن هر كيم بو وجهله مضظه
واستيشاق اشه تقدر خطاري واريشه
اولكشپنك اغزندن بورنندن چقوب
دو كلور دي اندن صكره اليتي ويوز
ني اكي الينه دك ودخي صاغ فولاغينه
دك اوج كزيويه قاشي قللرينك دياردي
اضالانه اكر صغالي سيق يشه ساز
مقلربن صقلپنك ايجنه صقوب دارينه
وكوزوني ودو داغني قبا ميه كه صوه هر
ين اضلايه يوزينه صوتي قتي اورميه او

أُزْرِيهِ صُجْرَمِيهِ أَوْلَ أَرَادَهُ أَيُّهُ كَمَا اللَّهُمَّ
بَيْضٌ وَوَجْهِ يَوْمَ بَيْضٌ وَوَجْهُ أَوْلِيَاكَ
وَلَا سُودٌ وَوَجْهِ يَوْمَ سُودٌ وَوَجْهُ أَعْدَاكَ
يَعْنِي أَيُّ جَلِيمٍ أَخْرَجْتَهُ يَوْمَ سُنِّكَ نُورِكَلَهُ
أَقَّ أَنْتَ كُلَّ يَوْمٍ قِيَامَتِ كُونْتَهُ أَوْلِيَاكَ
يَوْمَ لَيْ أَقَّ أَوْلِيَاكَ وَوَجْهِ يَوْمَ قَرَهُ أَيْتَهُ
أَوْلَ كُونَاكَ دُوشْمَانُ لَرِيكَ يَوْمَ لَرِي قَرَهُ
أَوْلِيَاكَ كَرَكْدَرِكَمَا أَيُّ يَوْمَ كُنَا هَلَرِي
جَقْرَمَعَهُ نَيْتِ أَيُّهُ زِيْرَا كَمَا حَضْرَتِ رَسُولِ
بِيُوْرِي كَمَا جَنِّ أَيْدَسْتِ أَلْجِي كَشِي يَوْمَ لَرِي
يُوسَهُ أَنْتَ جَمَلَهُ خَطَا لَرِي وَكُنَا هَلَرِي
دُوكَلُورِكِرِي كَرِيكَ رِبِنْدَنَ بِلَهُ أَجَقَّ
دِرِي أَنْدَنَ صُكْرَهُ صَاغَ إِلَيْهِ صَوْلَ إِلَيْكَ
أَوْجَ كَرِي يَوْمَهُ بَارُورِيكَ يَارُوسِيَهُ
دَكْ زِيْرَا حَضْرَتِ رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُوْرِي

جنته

جنته بركت ابدست صوبي ارشد وكي يرم
دك اولسه كركد وورددي اندن صكو ايله
اللهم اعطيني كتابي بمبيني وخصيبي حسابا
يسيرا يعني اي جليم سن ويزينم كتابم
صاغ الومه ودرخي حسابم اسان ايله اندن
صكو صاغ اليله صول الي يويه واندن
صكو ايله اللهم ايني اعوذ بك ان
تعطيني كتابي بشمالي ولا من وراء ظهري
يعني اي جليم فتي سكا صغورم حسابم
يشيني صول المدين ويزمه وبارد مدين ويزمه
اول اراده كركد وركم ايكي اليك
كنا هار بن جقرمعه نيت ايله زيرا
حضرت رسالت بيوركم جن ابدست
الحي اي جليم اراد ايله بني جهنم اودند
ودرخي جهنمك رنجير لوندن اندن صكو

بسم الله الرحمن الرحيم

صَاعُ أَيَاغِنَهُ صَاعُ الْبَيْلَةِ صُودُ وَكُوبُ صُودِ
الْبَيْلَةِ يَوْمِيهِ إِجْحَاكَ لِرَبِّكَ يَا رَبِّ سَنَةِ دَكْ
زِيَارَتِي بِغَيْرِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيَوْمِ رَحْمَتِكَ
بِرَكَّتَارِي أَبَدَسْتُ صُوي دَكْدُوكِي بِرَدْنِ
دَكْ أَوَّلِ الشُّورِ أَنْدَنْ صُكْرَةَ صُودِ الْبَيْتِكَ سَحَابِ
بَارْمَغِيلَةَ أَرَأَيْتَ خِلَالَكَ صُودِ أَيَاغِنِي دَجِي
خِلَالَكَ زِيَارَتِي رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
بِيَوْمِ مَشْفِدِ رِكِي حَلَلُوا حَلَلُوا أَصَابِعَكُمْ قَبْلَ
أَنْ يَحْلِلَهَا التَّارِيعِي سِي زِيَارَتِي مَقْلَرِي كَرَارَا
سِي خِلَالَكَ جَهْلَتُمْ أَوْ دِي خِلَالَكَ دَنْ أَوْلِ
سِي خِلَالَكَ بَارْمَقْلَرِي صَبِقِ أَوْلَسَهُ خِلَالَكَ
وَاجِبِدُ رَسْمِيكَ أَوْلَسَهُ خِلَالَكَ سَبِي سَتِيدِ
أَنْدَنْ صُكْرَةَ أَيَدِهِ اللَّهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمِي عَلَى
الصِّرَاطِ يَوْمَ تَدُولُ مِنْهُ الْأَقْدَامُ بِعَيْنِي أَيْ جَلِيلِ
سَنْ حُكْمِ أَنْكَلِ أَيَاغِنِي صِرَاطِ أَوْ زَرْنَدَنْ

كجركن

كجركن بَسْ صُودِ أَيَاغِنِي يَوْمِيهِ أَنْدَنْ صُكْرَةَ
بُؤْيُ أَوْ قِيهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ يَدْزُولَ قَدَمِي
مِنَ الصِّرَاطِ يَوْمَ تَدُولُ عَنْهُ الْأَقْدَامُ الْمُنَافِقِينَ
وَالْكَافِرِينَ وَالْكَافِرِينَ بِعَيْنِي أَيْ جَلِيلِ
سَكَا صِغْتُورَمِ صِرَاطِ أَوْ زَرْنَدَهُ أَيَاغِنِي
دِي مَقْدَنْ أَوْلِ كُونُكَ مَنَافِقُوكِ أَيَاغِلَرِي
دِيَا نِسْمِ رِي أَنْدَنْ صُكْرَةَ يَوْمِ كُوكِهِ دُونَكَ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ سُبْحَانَكَ
اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَالِمُ
الْغُيُوبِ وَظَلَمْتُ نَفْسِي أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ
فَاغْفِرْ لِي وَتُوبَ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ
هَرَكَةُ بُوَايَايَ أَبَدَسْتُ الدَّقِدَةَ صُكْرَةَ أَوْلَسَهُ
زِيَارَتِي بِغَيْرِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيَوْمِ مَشْفِدِ
عَلَيْكَ أَنْجُونَ جَنَّتِ أَوْ جَمَاعِي أَجْلُورِ وَدَجِي كُنَا

کناهلری هر اعضا را نیدن دو کلد و دخی
اول وقتله مهر اولوز عرش التند و ادرتا قیا
مته دکن سبج و تهلیل ایدر ثوابی
صاحبینه یازیلوز حدیث شریفده کاشدر
که بودغاه ابدست الدیده اوقسه اول
ابدست صوبیک هر بر دمله سیندن حق تعالی
بر فرشته برادر تا قیامت دکن سبج و تهلیل
ایدر ثوابی ابدست الان کشیه بغشزلو
پسن گوگدور که بودغاه او فورکن بیان
ایدویم کپی معنیارین کولندن ملاحظه ایله
غفلته اوقیه تا که بو ثوابلری بوله و دخی
ابدستدن ارشن صودن مبارک لک ایچون ایچ
اندن صکه اوج کزانا انزلناه او قویه نیرار رسول
حضر تندن روایت اولندی هر کیک ابدست
الدیدن صکه بر کز بوسوره اوقسه حق

تعالی

تعالی اولکیشیه الی سید کوندوز اوروج دوغوش
و کچه عبادت و طاعت اتمشجر ثوابلری و هر
کیمیک ایکی کزه اوقسه حق تعالی اولکیشیه
ابواهیمه و موسی یه و پیر ولدوکی ثوابلری ثوابلری
و هر کیک اوچ کزه اوقسه حق تعالی اولکیشیه
اوچماق فتوسین ایچ ویره قنقی فتودن دلرسکه
کیره و دخی بر روایتده ایندی هر کیک بوسوره
ابدست الدیدن صکه بر کزه اوقسه حق تعالی اصد
قلدن یزه اگر ایکی کزه اوقسه حق تعالی
شهد لردن یزه هر کزه اوج کز اوقسه حق تعالی
انی نبیلر زمر سیندن یازه و دخی صقالین درکن
المتشخ لک اوقیه فقیر لیدن قور تله اندن
صکه ایکی رکعت ابدست شکرین قیله حاجتین
دلیه دروا و مقبول اوله و دخی حق تعالی بیورمشید
چن بر قولده ابدست السه نماز قیسه بکاچفا

اَتَمَّ شَيْءٍ اَوْ لَوْ رَأَى اللهُ تَعَالَى الْحَضْرَةَ فِي جَفَادَتِ
مَنْزَهْتِهِ وَلَا كَرِ حَقَّ تَعَالَى إِلَيْهِ اجْتِيَابِي
اَوْ لَمَا مِثْلُ كَيْبِي اَوْ لَوْ زَهْرِي حَقَّ بَرَكْسْتَه اَبَدَسْت
اَلْوَبُ نَمَازِ قَلْبِه حَاجَتِ وِلْتَه بِنِ اَوَّلِ قَوْلِكَ
حَاجَتِيْنَ قَبُولِ اِيْدَرِيْنَ دِيَوَابِيُوْر مِسْتَدُوْرُوْدِي
بِرَكْسْتَه اَبَدَسْت اَلْوَرَكْنِ دُنْيَا كَالَمِيْن
سُوْبَلْمِيَه وَدِيْهِ هَرِ عَضُوْبِيَه اَوْ جَدْنِ زِيَادَه صَوَه
جُوْقِ دُوْ كَمِيَه بُوْر نُوْنَه صُوْبِي قِي اَوْرَمِيَه
تَاكِم مَكْرُوْه صَوَا اَوْرَمِيَه صَحْبَلِيَه وَدِيْهِ طُوْج
بَارْدَقْدَن اَبَدَسْت اَلْمَقْمَكْرُوْه وَهَدُوْرُوْدِي
عُوْرَتِيَه يَابَسْتِدِن صَكْرَه اَبَدَسْت اَلْسَه مُشْحِيْد
بَابُ فِضَائِلِ الْغُسْلِ وَاَدْبَارِيْنَ يَلْدُوْرُوْرَايِ
عَزِيْر قَرِيْدَا شَلْرُ عُسْلِ اَتَمَّكَ دُوْرَتُ نَسْنَدَن
صَكْرَه وَاجِيْدِرِيْ دَفِيْقِ شَهُوْبَلَه مِيْ جِيْقَقْدَن
وَبِرِي التَّقَاةِ حَتَانِيْنَ سُنْتِ يَرِي ذِكْرِيْكَ بَاشِي

فَرْجِنَه

فَرْجِنَه اَوْلَادِيْنَ اِكْسِيَه عُسْلِ لَارْمِيْدِي
وَبِرِي دِيْ عُوْرَتِه حَيْضِ كُوْرُوْبِ وَبِرِي نَفْسِدَن
كَسِيْلِدَكْدَنْصَكْرَه بُوْنَاوَه عُسْلِ وَاجِيْدُوْرَه
كُوْرُوْاقْلَانِ عُسْلِ لَرَسْتَدِرِيْ مَثَلَا اِيْ كِيْ بِيْرَامِ وَغَر
فَاتِ كُوْبِي وَجَمْعَه كُوْبِي وَكَعْبِيَه كَرِيْمَكِ اِيْحُوْن
وَدِيْهِ كَا فِرْمُسْلِمَانِ اَوْ لِيْحُوْ وَدِيْهِ مَجْتُوْن
كَشِيْبِكِ عَقْلِي كَلِيْحَكِ وَدِيْهِ مِيْتِ
يُوْمَقْدَن صَكْرَه عُسْلِ اَتَمَّكَ سُنْتَدُوْرُوْدِي
عَلِي اَبِي طَالِبِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ رَوَايَتِ قَلْبُوْرُوْرُوْل
حَضْرَتِيْدَن عَلَيْهِ السَّلَامُ دَن صُوْرَدُوْرُوْرِي
اَبَدَسْت دُوْرَتِ عَضُوْبِي يُوْمَغِيْرِي حَقَّ تَعَالَى اَلْوَرِضِ
قَلْدِي سِيْبِ نَدِرِ حَقَّ تَعَالَى جَلَّ جَلَالُه بِيُوْرُوْدِي
جُوْنِيْكَ اَرْمِي جَنْتَه مَمْلَكِيْنَ قَلْدِيْ اَمْرَايْدِيْمَكِي
بُوْغْدَايِ يَمِيَه اَبَدَنْصَكْرَه شَيْطَانِ عَلَيْهِ الْعِيَه
وَسُوْسَه اَتْدِي اَدَمِ بُوْغْدَايِ اَعْجِنَه بَقْدِيْ اَوَّلِ

سَاعَتْ يَوْزُونِيكَ صَوِي كِتْدِي اِنَّه اَلْدِي اَنْدَنْ
صُكُو يَدِي بَسْ حَلَه لُو اَوْزُرِنْدَنْ اَوْجَدِي بَلِيخِي
قَلْدِي اَنْدَنْصُكُو اَلْبِي بَاشِي اَوْزُرِنِه قُوْدِي كُوْرِد
كَم تَاج كَمِيَشْ خَالِه بَقْدِي اَعْلَدِي جُونَكَم
تُوْبَه اِتْدِي حَقُّ تَعَالَى اَدَمَه وُزُوْرِيْتِه اَوْل
عَضُوِي يَوْمَعِي فَرَضِ قَلْدِي وُدْخِي يَوْزُوِي يَوْمَق
بُوْعْدَايَه بَقْدِي بَغْجُوْن اَل يَوْمَق اَدَمَه بُوْعْدَايَه
اَل اَوْزُرْدِي بَغْجُوْن بَاشَه مَسِيح اِتْمَكِي اَدَم اَلْبِي
بَاشِي اَوْزُرِنِه قُوْدِي بَغْجُوْن اِيكِي اِيَاغِي يَوْمَق اَدَم
بُوْعْدَايَه يُوْرِيُوْب وَاْرْدِي بَغْجُوْن بَسْ اَوْل دُو
رَتْ عَضُو اَوْزُرِنِه دُوْرَتْ عَضُوِي يَوْمَق بَرَاو
مَتُوْمَه سُنْت قَلْدِم اَغْزَلِي حَرَامْدَنْ بَاك اَوْلَه
مَضْمَضَه سُنْت قَلْدِم وَاِسْتِنشَاق اِتْمَكِي سُنْت
قَلْدِي تَاكَم جَهَنَّم اُوْدَلَرِنِ نُوْقَمِيْلَرُوْد
خِي قُوْلَقَارِنِه مَسِيح اِتْمَكِي سُنْت قَلْدِم تَاكَم

جهنم

جَهَنَّم اَوَازِنِ اَشْتِيْلَرُوْد خِي بِيُوْنَلَرِنِه مَسِيح اِتْمَكِي
سُنْت قَلْدِم تَاكَم جَهَنَّم زِيغْجِيْلَرِي بُوْعَاَز
لَرِنِه كَجِيْمَه وُدِي وُدْخِي حَضْرَت رَسُوْل سُوْاَل
اَيْتِدِلَرُ صَحَابِلَرُوْد يَلَر يَارَسُوْل اَللّٰه حِكْمَت نَدُوْر
بِر كَشِيْدِيك تَنْدَنْ مَنِي كَلِيْمَك غَسْل اِتْمَك
فَرَضِ قَلْدِي نَجَاسَت كَلِيْمَك قَلْدِي حَلَكَ
نَجَاسَت مَنِي دَنْ مَرْدَار دُوْرُوْد يَلَر رَسُوْل حَضْرَت
عَلَيْهِ السَّلَام اَيْتِدِي جُونَكَه اَدَم بُوْعْدَايَه
اَوْل بُوْعْدَايَه اَدَم اَك دَم لَرِنْدَنْ حَرَكَت اِتْدِي
چُن بَرَكِيْسَه عُوْرْتِيْلَه جَمَاع اَيْتِه جَمَلَه دَم
لَرِنْدَنْ وُهْم جَمَلَه كُوْد سِيْنْدَنْ حَرَكَت
اَيْدُوْب چَقْرَس اَيْدِي حَقُّ سَجَاد وُتَعَالَى وَاَجِب
قَلْدِي اَدَمَه وَاَدَمِك زُوْرِيْتَلَرِنِه جَنَابْتَدَنْ
غَسْل اَيْدِيك جَمَلَه كُوْد لَرِنِ يُوْبَاَلَر اَتَا بُوْلَلَه
اَوْشَان اِتْمَك يَمْدَنْ وَاَجِدَنْ حَاصِل اَوْلُوْر

ابدست المني كفايت ايدردري علي رضي الله
عنه حضرت رسول دن روايت ايدرسؤال ايد
يلز ثواب نديز بركشي حلاليله جماع اتمكندن
صكوه غسل اشسه وديلز حضرت رسول ايد
فجن بر مؤمن قول اهليله جماع اشسه يشمش
بيك فرشتهلار قنترين اجوب اول ايكي حلال
لي شيطان شرتدن صقليله لر جن في الحال
غسل اشسه حق سجاده وتعالى الجنة انلر بر
كوشك ويره ديدي اما اول غسلك كيفيتي
بودورك اوليسم الله الرحمن الرحيم
ديوب ايكي الدين يويه اوچكز و بوندن صكوه
ظهارت ايدده الكركوده سينده چيلك وار
شيه كيدزه ودي غسل اتمك نيت ايدده واه
ندنصكوه ابدست اله نجه كه بيان ايدكسه
اكر استعمال ايدوكي صوا اياغي التنده ارق
اولوزسه

اولوزسه كركدك ابدستد نصكوه اياغك
يويه تا غسل ايدوب فاربخ اولنجه وچنتك
ابدست صوبين دو كسه اول اوچ كز
صاع او موزينه دو كه اندنصكوه اوچكز دچر صول
او موزينه دو كه اندنصكوه اوچكز باشينه
دو كه كودسيه ايله اووه پس كركدك
جمكه قللري ايلانه اكر برانجه مقدار اوزر
نده فوري يرفلسه غسل تمام اولن مادامك
يومي نجه اما اول وقتده صاقتمق كركدور
ذكريته يا بشمق دن وبقمدن زيا امام غزالي
رحمة الله تعالى عليه بيور مشدر اول
وقت ذكريته بفسه ابدست الموقينه لازم
اوله ديوا بيور مشدر **فصل في دخول الحمام**
بوفصل حمامه كرمكي وادبارين بيان
ايدريلك كل اي قريداشدر بر پي بازين

سَفَاسُورَمَكِ اِيچُونِ حَمَامَه كِرْسَه رَوَادِيْدِر
 زِيْرَ اشِيْطَانِ اَوِيْدِر وَاكِرْ عَسَلِ اِيچُونِ كِرْسَه
 وَاچِيْدُوْرِكِه عُوْرَتِي كُوْبَا كِنْدِر
 طَارِ زِيْنَه دَكِيْنِ اُوْرِدَه تَا لِه خَلْقِ اَنِيْكَ
 عُوْرَتِي كُوْمِيْلَر وُدْخِي بَكْسِنِيْكَ عُوْرَتِيْه
 بَقِيْمَه زِيْر اِيْبِيْغِيْبِرْ عَلِيْه السَّلَام بِيُوْرِدِي
 عُوْرَتِيْنِ اِجَانَه وَبِقَانَه لَعْنَتِ اِيْدِرْ حَقِّ تَعَالِي
 بِيُوْرْمِيْشِدِر وُدْخِي اِلْبِي بَكْسِنِيْكَ عُوْرَه تِنَه
 دُوْقِنْدُوْرْمِيْه اَكْر اُوْرِيْنِه فُوْطْلَه اُو
 اُوْلُوْرْسَه وُدْخِي بَكْسِنَه عُوْرَتِيْنِ اِجْمَقْدَن
 مَنَعِ اِيْمَنِيْكَ كِرْ كَدِر زِيْر اِحْتَامَه عُوْرَه
 تَلَرِيْنِ اِجْمَقْدَن حَالِي دَكَلَرِ دِرْ صَاقِيْئِقْ
 كِرْ كَدِر بِيْسِرْ كُنَا هَدَن فُوْر تَلْمِقْ
 اِيچُونِ وُدْخِي حَمَامَه كِرْمَكِ اِقْتِرَا اُوْلُدَقَه
 حَمَامِيْحِيْكَ اُوْلُ لُجْسِيْنِ وِيْرْمَكِ كِرْ كَدِر

حَمَامَه

حَمَامَه كِرْمَزْدَن اَوَّل اِيْدَه لِيْسِرْ اِنْتَه الزَّمِيْنِ
 اَلرَّحِيْمِ اللّٰهِيْ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الرَّجْسِ الرَّجِيْسِ
 الْخَبِيْثِ الْخَبِيْثِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ دِيْه اَنْدَكْ
 صُوْل اِيَاغِنَه اِيچُرْ وَا بَصَه بَرَا زُصُوْقِ حَلُوْتَه
 اُوْتُوْرَه تَا كِم مَزَا جِي اِلْبِيْشَه اَنْدَنْصُكْ
 اِيْبِيْ حَلُوْتَه كِرْ حَمَامَه اِيچِنْدَه بَرَكْسِيْه سَلَام
 وِيْرْمِيْه اَكْر كِنْدُوْيه دِخِي سَلَام وِيْر رَلَرْ
 سَه الْمَسِيْنِ اَكْر سَلَام اَلْمَلِئِكُ فَرِيْضِ اُوْلُوْرْسَه
 حَقِّكَ اَللّٰه دِيُوْب اِكْرَامِ اِيْلِيْه وُدْخِي حَمَامَه
 جُوْقِ سُوْر سُوْبِيْلِيْه وُدْخِي اِيْشِيْكَ اَنْ قُرْآنْ
 اُوْقْتِيْه وَا شِيْمِيْه اَنْدَن صُكْرَه عَسَلِ اِيْدَه
 جَهْلِدِ اِيْدِكُمْ دَبْر نُوْر كِرْ عُوْرَتِيْ اِيچِيْه
 جُوْقِ صَوَادِ وُكِيْه حَمَامِيْ اِيچِيْمِيْه حَمَامَدَن
 جَقْدُوْغِيْ وُقْتِيْنِ صَاعِ اِيَاغِكْ طَشْرَه بَا صَه
 وُدْخِي اَللّٰه تَعَالِي حَضِرْتِيْه شَكُوْر لَرْ اِيْدَه

وياز كوندنه حماندن چيچق او يوسه بر حليم
شر بتين اجمالدين زياده فايده سي وار در
فجن و شاري جيسه اياغنه صوق صوا
دو كه نقر يض رنجين كوزميه اما صوق
صوا اچميه و دخي كود سینه دو كيه
باب فصل التيمم اتمكي بيدر و چين بر ميل
مقداري صوابو لئسه و يا خود حر آمدن
ويا خود بر يحي جنا و رلردن فورسه و يا خود
جنازه نمازينه و يا خود بيرام نمازينه و يا خود
جراحتي و يا خود حسرتلغي اوله اكر صوابو
لنمازسه گر كور كم صبر ايليه تا كم نماز
وقتي كله اندن صكره بر ياك يير بوله
اكر طائيله و يا خود قومله تيمم اتمك جا
درا كور كم طائيك طوزي بر لشمز شيب
ايكي اليك بر مقاري بي بر برينه صوقه اليك

اچين

اچين اول بيره اوره يوزوني مسح ايده اول
وقته نماز قلغه نيت ايده اما جسد ايد كيه
اول طوزك اثر ي جمله يوزونه ايرشيد و ره
اندن صكره بر ماغنده يوزوي و اريسه چقره
بر مقاري بي اچه بر كزيير اوره بونلجه
تيمم ايلسه فرض ادا ايتد كد نصكره ناويله
دخي قلسه جايز در اما فرض وقتي يشتسه
بر دخي تيمم اتمك كور **باب فصل**
فرايل الاذان و ادايه بوياب اذان او موق
فضيلتله بن بيان ايدرا اذان حق سبحان و تعال
لينك نو بيتد ركونه بشر وقتي قوللر ينك
اوزرينه اولوز تا ك حلايق بيلار اول
پادشاه عبادت ايدجك وقت يشتدي
ديلر بش كور كدر كم اذان او قندخي وقتين
هون بري اشلوا ايشتن و مشو ويشين ترك

ایدوب اول بادشاهک حضورنده حاضر
اولا لوبس مؤذین حق تعالیٰ تک منایلوید
ابوالقاسم روایت ایدر رسول علیه السلام
حضرتندن ایتدی الله تعالیٰ مؤذین رحمت
ایدر جیمینی طامواوردندن حرام قلدی
اندن صکره مؤذین اوازمین اشیدوب نماز
قلناره نقدر ثواب ویرلسنه مؤذین و دخی اول
قدر ویرولود ثواب و دخی نقدر طاش و اعج
والانس و الجین و اریسه قیامت کوننده اول
مؤذینک حقیقه خیردا نعلق ایدر سعید
بن ابی وقاص رضی الله عنه روایت ایدر رسول
علیه السلام حضرتندن ایتدی مؤذینلر
الله تعالیٰ تک حاجیلریدر جمله حقایقه
رتیلرینه کلجک وقتی بلدوزر ره برآذانه
نبی ثوابی ویرولود در پی و دخی اماملر الله

تعالینک

تعالینک وزیرلری کبیلر در خلافتی اماملره
اومیق و همه نمازلری امامیه تک اومیق
ایچون الله تعالیٰ اول کیشیلره وقت
نمازین قلد قلوبندن اونورده هر وقت نمازینه
بیک صدیق ثوابی ویرولود در پی و دخی رسول
حضرت علیه السلام ایتدی برکسه یدی
پیل مؤذین اولسه یدی جهنمک طبقسند
اذا داوله جن ک قیامت فویه ابرهیم
پیغمبر حله سن کیه و اند نصکره محمد
المصطفیٰ کیه اند نصکره نبیلر کیر
و اند نصکره مؤذینلر کیر اند نصکره
فرشتهلر کیر قریل یا قوتندن براقلر
کودر لر لجاملری یشیل زهر جتندن
ایرلری قریل التوندن دوزریله یا قوتندن
برنمشدور و اول براقلرک اوزر لرینه پینلر

بِمَشْرِيقِكَ فَرِشْتَهْلَرُ اَوْ كَرِجَه الْوَبِ
جَنَّتَه كِبَرَه لَو دِيدِي **بُوبَاتِ اَذَانِيكَ**
اَدْبَلُو بِنِ بَيَانِ اَيْدَرِ كَر كَدْر كِيهِ مُؤَذِّنِ
اَوْلَانِ كِشِي اَوْلَانِدَسْتِ اَلِهْ اَنْدَنْصَكْرَه بَر
بُوجَه جِقَه اَيْدَه اَعُوذُ بِاَيْتِه مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اَللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا
مِمَّنْ دَعَا لِيْ اِلٰهَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ اِنِّيْ مِنْ
الْمُسْلِمِيْنَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ
الْعَظِيمِ دِيَهْ اَنْدَنْصَكْرَه قِبَلَه طَرَا فَنَه تَر
شَوَادُورَه اَيْكِي شَهَادَتِ بَر مَقَارِيْنِ اَيْكِي
قَوْلَا غِنِيْكَ اِيْجُوْدَه صَوْفَه اَوْلَا رَادَه حَلَا يِقَه
حَقِّكَ قَوْلُو غِنِيْكَ جَاغِر مَعَه نِيْتِ اَيْدَه بَسْ
كُوكلِ صِدْقِيْ دُوْر كِيْمَاتِ اَذَانِيْلَه
مَحْتَبْتِ حَقِّكَ دَر يَاسِنَه دَالُوْبِ ضَمِيْمِ قَلْبِنِد
اَللّٰهُ اَكْبَرُ دِيَهْ مَعْنَا سِيْ بُودُوْر كِيْمِ
اَللّٰهُ تَعَالٰی

اَللّٰهُ تَعَالٰی اَوْلُو اسْلَطَانِدُوْر جَمَلَه مَخْلُوْقِ
اَنْكِيْ قَوْلِيْ دُوْر وَهَمْ اَبُو اَهْرَه بَرَه رَوَايَتِ اَيْدَرِ
رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَنْ اَشْتَدْنِمِ اَيْتَدِي
چُنْ بَر مُؤَذِّنِ اَللّٰهُ اَكْبَرُ دِيَسَه جَهْلَمِ
قَبُوْسِيْ يَابُو لُوْر بُو اَرَادَه كَر كَدْر كِيهِ اَللّٰهُ
اَلَيْفِ اَجْمَلِدَنْ حَزْر اَيْدَه بِيْنَه اَيْكِي كَر اَللّٰهُ
دِيَهْ وَاشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَللّٰهُ دِيَهْ مَعْنَا سِي
بُو دُوْر كِيَه طَانِقَلِقِ اَيْدَرِمِ اَللّٰهُ دَنْ غَيْرِي
مَعْبُوْدِ بُو قُدُوْر وَدُخِيْ اَبُو اَهْرَه بَرَه رَوَايَتِ
اَيْدَرِ كِيَه چُنْ مُؤَذِّنِ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ
اِلَّا اَللّٰهُ دِيَسَه سِي كَر اَوْ جَمَاقِ بَرَه نُوْر وَتَبُو
لَوِيْ اِيْجَلُوْر اَمَّا بُو اَرَادَه كَر كَدْر كِيْمِ اَيْدَه
اَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اَللّٰهِ دِيَهْ يَعْنيْ بِنِ
طَانِقَلِقِ اَيْدَرِنَكُمُ مُحَمَّدٌ اَللّٰهُكَ رَسُوْلِيْ
چُنْ مُؤَذِّنِ اَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اَللّٰهِ دِيَهْ

اَكْبَر

جَنَّتِكَ حُورٍ يَلْرِي بَزْ نُورِ دِي وَ چَنِّ حَتِي
عَلَى الصَّلَاةِ دِي سَهْ مَعْنَا سِي بُودُورِكُمْ اِي
اللَّهِكَ قَوْلَرِي نَمَازِ قَلْبِغَهْ كَلِّكَ دِمَكْدَرِ
وَ چَنِّ مُؤَدِّينِ حَتِي عَلَى الصَّلَاةِ دِي سَهْ اَوْ
بِجَمَانِكِ اَنْجَارِي وَ مِي شَرِي يَتَشِي سَرُورِ دِي
وَ اَمَّا حَتِي عَلَى الْفَلَاحِ دِي سَهْ مَعْنَا سِي بُودُورِكُمْ
اِي اللّٰهِكِ قَوْلَرِي اللّٰهِكِ خَشْمِي دَن قَوْلَرِي
جَنَّتَهْ فَلَاحِ بُولِغَهْ كَلِّكَ دِمَكْدَرِ دِي وَ
چَنِّ مُؤَدِّينِ حَتِي عَلَى الْفَلَاحِ دِي سَهْ كُودِي
فَرِشْتَهَلَرِ اَيْدِرَلَرِ اِي مُؤَدِّينِ اللّٰهِكِ خَشْمِي دَن
قَوْلَرِي تَوْلَدِي وَ دِي كِنِكِه سَنِكِ سَوْرِكِ
تَوْتُوبِ نَمَازِ قَلْبِ سَهْ اَنْلَرِ دِي قَوْلَرِي دِي
اَمَّا بُو كَرِهْ يُو زُو نِي قَبْلِيَهْ دُو طَهْ اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ دِيَهْ كُودِي فَرِشْتَهَلَرِ اَيْدِرَلَرِ
اِي مُؤَدِّينِ تَحْقِيْقِ اَشْيِدِكِ اَوْلُو اَدِي كَلِّكَ

اولوا

اَوْلُو اَبَا دِي شَاهِي تَعْظِيْمَدِكِ اَوْلِ عَظِيْمِ الشَّاهِي
اَنْدَنْصَكُنْ اَيْدِهْ لَا اِلَهَ اِلَّا اَللّٰهُ دِي سَهْ كُودِي
كِي فَرِشْتَهَلَرِ اَيْدِرَلَرِ اِي مُؤَدِّينِ بُو كَلِهْ
دِي مَكَلِهْ سَنِكِ وَ جُودِي وَ هُو سَوْرِكِ
دُو تُوْبِ نَمَازِ قَلْبِ لَرِكِ وَ جُودِي دِي جَهَنَّمِ
اَوْ دِنْدَن حَرَامِ قَلْبِي حَقِ تَعَالِي دِي لَرِ وَ دِي
شَمِي دِي دِكِ زِكْرِ اَيْتِي دِي كِي اَزَانِ اَوْ قِيَانِكِ
اَدَبَلَرِ اَيْدِرِ وَ هَسْ فَضِيْلَتَلَرِ اَيْدِرِ **بُوبَابِ**
اَزَانِ اَشْيِدِ نَلَرِكِ اَدَبَلَرِ بِيَانِ اَيْدِرِ
وَ دِي بَرَكِي سَنِكِ قَوْلَاغْنَهْ اَزَانِ اَوْ اَزِي
دِي سَهْ كُودِي كِي اَلِنْدِي اَيْشِي قِيُوْبِ
وَ كُودِي كِي شُوشِي وَ دِي لِنْدِي
سُوْرِي تَرِكِ اَيْدِرِ بَرَكِي كُودِي دِي كِي
شَيْخِ اَوْ قُوْرَسَهْ دِي تَرِكِ اَيْدِرِ اَوْلِ
مُؤَدِّينِ نَدْرَسَهْ دِي كَلِيَهْ وَ دِي مُؤَدِّينَهْ

نقدَر ثوابِ حاصلِ او لورسه اكا دچي اول
قدَر ثوابِ حاصلِ اوله ديدي **بُو باب**
نمازك صفتلرينك بياننده در بلكل
اي عزيز فرزند اشرك نماز قلمك حق تعاليه
مناجات اتمك در يعني قول كندوا
ضعيف لغين و بچار لغين و اكسيك لغين
حضرت الله تعاليه عرض ايدوب حق
تعالی حضرتلرينك عظمتي و هيبتي
و جبار لغين كوكلندن بركدي و برك
اول پادشاهك امرينه منقاد و حكيمه
مطيع المقدرس امدي كركدر كيمه
كشي ابدستدن صكه جمله شويشي
ترك ايدوب كوكل سرايندن اغيار
سروب توبه چاره سينه سير و لوب
معرفت چراغين اوياروب حضور قلب

دوشكلرين

دوشكلرين دوشيوب اول پادشاهك
باك نظرينه كندوني لايق قلمدن او تري
تجادسي اوزرينه كله ايكي اياغين
بربرينه برابر قيله ادمون اجميه بليبي
و باشيني دغري دوطه و كوزلرين سجده
ايدو جك يره ديكه برحظ مراقبه
واره اول اراده تعقل ايدو زير احو حضور
رنده قوشني دوروب مناجات ايسك
كركدر وهمه روايته كمشيدر
كم نمازك وقتي كليمك حضرت
عليه السلام بكونده قان قلم ايدو ايتديلر
يا علي بونه حالدر كه سكا عارض او
لور حضرت علي ايتدي اي فرزند اشرك
بوئش وقت نماز كه حق تعاليك
امانتيدر اول امانتي كو كاره ويرلور

وَدَعَلَهُ حَقَّ تَعَالَى عَرَضَ اِيْتِي جُمْلَه سِي قَبُول
اِيْتِي يَلِرْ قُورْ قُدِي يَلِرْ اِيْتِي يَلِرْ لَا اِيْتِي يَلِرْ
طَاقَمِي يَلِرْ يَلِرْ كِه اَوَّل اَمَانِي صَقْلِيَاوَز
دِي يَلِرْ اَمَا اَدَم بِي غِيْبِرْ عَلَيْهِ السَّلَام اَوَّل
اَمَانِي اَلِي قَبُول اِيْتِي اِيْتِي اَوَّل بَشَرِي
اِنَّهُ سُبْحَانَهُ تَعَالَى اِحْضَرْتِنَه عَرَض اِيْتِي
اَوَّل اَمَانِي تَمَام اِيْتِي سَمِ اِيْتِي حَايِنِي
اِيْتِي اَوَّل اَوْرَم حَضَرْتِنَه اِنَّهُ قَتْنَه يُوْرَم
قَرَه اَوَّل اَوْرَم قُورْ قُودُن بِي كَرَمِه قَان قَلَمِ دِي

بَابُ نَمَازِ رَقِي كَلْبِكَ قَلِ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

اَوْقِيَه وَهَمَّ بُو اِيْتِي اَوْقِيَه اِنِي وَجْهَتِ
وَجْهِي لِلذِّي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ حَنِيفًا
وَمَا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ وَبُو اَرَادَه جَمَلَتِ اِيْتِي
كُوْنِ كَلُوْنِي عَالَمِدُن كَسَه سِي
هَمَان حَضَرْتِنَه اِنَّهُ مُتَوَجِّه اَوَّلَه سِي نَاكِي

بُو اِيْتِي

44 بُو اِيْتِي مَعْنَا سِنْدَه يَلَان اَوَّلِيَه سِي سِي
اَكْرِ قَلَا جَنِي نَمَازِ فَرِيضِي سِي كَرْدَرِي
اَوَّل اَبْدُسْت اَلَه وَاَنْدَنْ صُكْرَه اَذَان اَوْقِيَه
اَنْدَنْ صُكْرَه قَامَت كُتُورَه وَاَنْدَنْ صُكْرَه نَمَازِ
نِيْتِ اِيْتِي مَثَلَا نِيْتِ اِيْتِي بُو كُوْنِك نَمَازِ
بِنِك سُنْتَه دِيَه يُوْنِي وَبِيَه وَاَكْرِ كَرْدَرِي
فَرِيضِي سِيْتَه اِيْتِي نِيْتِ اِيْتِي بُو كُوْنِك اِرْتَه
نَمَازِيْنِك فَرِيضِي اَدَا اَمَلَكَه دِيَكَه وَبِيَلِيَه
قَارِشُوا يُوْنَلَه وَكُرُوا قَلَان نَمَازِ وَفَرِيضِيَه
اَدَلُوا اَرِيْجَه نِيْتِ اِيْتِي وَهَمَّ كُوْنِك لِنْدِ
دُوْطَه وَاِيْتِي اَلِي اِيْتِي بَاشِرْ بَرْمَقَلَرِيْنِك
اَوْجِي قُوْلَا غِيْبِك اَوْجِيَه بَرَا بَرْفِيْلُو بَرَه وَ
هَمَّ دَجِي بَرْمَقَلَرِيْنِ نَقِي اِيْتِي وَنَقِي يَوْمَه
وَالِيْنِك اِيْتِي قَبِيْلِيَه قَارِشُوا رُوْتُو بِيَه
وَاَنْدَنْ صُكْرَه اِيْتِي اِنَّهُ اَكْبَرُ دِيُوْب اِيْتِي اَلِي

صالح ويره مغناسي بودوركم الله اولودر
انك وصي كوكله صغمر وانك قدرينه
عقللار من اتم اللهك الف وهاستر حكيمه
واكبرار اسني جز ميله ايده هركت وير
ميه ودخي تكبير ايدر كن ايكي قولني قتلدن
يكا اوزميه وايكي يكا قولجلميه وار
دينه دخي حكيمه واندن صكره ايكي النبي كو
كيك اوزرينه قيوب وشهادت برمعني
صول النبيك اوزرينه قيوب وصاغ
النبيك كروا قالان برمقاريله صول بلكن
دوطه واما عورتلر ايكي اللاريني كوكو
ساري اوزرينه قويلر واندن صكره
اوقيه سبحانك اللهم ومجديك وتبارك
اسمك وتعالى جدك وجل ثناوك
ولا اله غيرك ديه يعنى اي جليل سني

حمد

حمد ايدجي اولدوغد حالده بنم تسبيح
سنيك توفيقك لدوز وهم سندن تو
فينق اولمىنجه سندن تسبيح صادر اولمز
وهه دخي عظيم اولدي يتركه وكوكله
سنيك ادك بوكا نياله يوجه اولدي وسنيك
عظمتك وهم سندن غيري معبود يوقدر
ديمك اولوزر واندن صكره ايده اعوذ يا الله
من الشيطان الرجيم زيرا عادت بودوركه
بركشيه بر ايت حواله اولسه اول ايتي جهدي
ايدوب ايده زيرا شيطان حاليق اوزرينه
مسدط اولمشدور حقدن يكا متوجه اتمك
قومز كيه بولورسه اذير من استر بس چان
بودوركه الله زار يلق قلوب استغفار ايده
سزور دخي حسن البصري رضي الله عنه روا
يت ايدر همكم الله تعالى به استغفار اشبه

حَقُّ تَعَالَى أَوْ كَيْشِيَهْ أَوْجُ يُوزُ بَرْدَهْ وَيَرْزَهْرَهْ
بَرْدَنِكَ قَالِنَلِي بِرَائِلِهْ كَوَكُ آبَ سَجِهْ
أَوَلَهْ وَأَنْدَنْضَكْرَهْ أَيْدِهْ لَيْسَ بِاللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَضْرَتِ رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيْتِي حَجْرَنْ
كَيْسَهْ لَيْسَ بِاللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
دَيْسَهْ اللهُ تَعَالَى أَوْ كَيْشِيَهْ يَدِي يُوزُ بَيْدِ
عِبَادَتِ ائِمَّتِيَهْ ثَوَابُ وَيَرْزِي دِرِي حَقُّ تَعَالَى
چُونَكِهْ لَوْحِيَهْ قَلَامِي يَرْتَدِي قَلَمِكَ يُوزُ
بُعْجِي وَارَا يَدِي وَهَرُ بَعُوجِي آرَاسِي بِشَرُّ نُوزِ
بَيْدِ لَنْ يُولُ أَيْدِي حَقُّ سُبْحَانَهْ وَتَعَالَى قَلَمَهْ
هَيْبَتِلَهْ بِقَدِي قَلَمِ طَاقَتِ كَوُرْمَدِي أَيِي
بَارَلَدِي وَحَقُّ تَعَالَى بِيُودِي يَازِ يَا قَلَمُ
لَوْجِ مَحْفُوظَهْ أَوْسُتُونَهْ تَاقِيَا مَتَهْ دَكِينِ
نَهْ أَوْ لَاجَقْدَرِ قَلَمِ أَيْتِي يَارَبِّ أَوْلَهْ نَبَازِ
يَزَايِمِ دِرِي حَقُّ سُبْحَانَهْ وَتَعَالَى بِيُوزَدِي

أَوَّلُ يَازِ

46
أَوَّلُ يَازِ لَيْسَ بِاللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَلَمِ سَنَادِي
يَازِ مَغَهْ يَدِي يُوزُ بَيْدَهْ نَمَامِ أَيْدِي وَحَقُّ تَعَالَى
أَيْتِي عَزَمْتُمْ جَلَالَهْ حَقِيقُونَ هَرَكِكِ أُمَّتِ
مَحْتَدَنْ بَرَكْتِ لَيْسَ بِاللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
دَيْسَهْ بِنِ أَنْكَ دِيوَانَتَهْ يَدِي يُوزُ بَيْدِ عِبَادَتِ
تَوَابِنِ بَرَزِيمِ دِرِي وَأَنْدَنْ صُكْرَهْ فَالِحَّةُ الْكَلَمِ
أَوْ قِيَهْ أَمَّا سَمِي أَيْدِهْ سُونِكُمْ قُرْآنِكَ حَرْفِ لِي
وَمَحْرَجِ لِي وَهَمْ تَشْتَدِ بِيَدِ لِي وَوَقِفِ
لِي بِي رِعَايَتِ أَيْدِهْ سِينِ وَدَخِي عَلِي حَضْرَتِ
رِوَايَتِ أَيْدِ رَسُولِ حَضْرَتِ بِيُوزُ مَشْدُرَهْرَهْ
كَمِكَ نَمَازَهْ قُرْآنِ أَوْقَسَهْ وَحَرْفِيَهْ
يُوزُ ثَوَابُ وَيَرْزُو وَهَمْ نَمَازِدَنْ غَيْرِي
يُرْدَهْ أَوْقَسَهْ هَرُ حَرْفِيَهْ أَوْ ثَوَابُ وَيَرْزُو
لُوزِ دِرِي وَأَبُو سَعِيدِ رِوَايَتِ أَيْدِ رَسُولِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ حَضْرَتِنْدَنْ بِيُوزُ مَشْدُرِكِهْ

شیطانک یدی آدی واردر بری دلیک وبری
همرب وبری کبو وبری کنگ وبری
کنس وبری تغلی وبری بغلی فاتحه
سوره سی ایچینه یدی یزده واردر او فورکن
صافمن سه شیطانک ادینه مشایخ اولوم
نمازی دورونست اولماز دردی پس گوگذریم
الحمد نیک دالیله اللهم لا می آرا سینده فصل
ایده سین و هم اللهم الهیک هاسیله ربینک راسی
ودخی مالک نیک کافیله یومنیک یاسی آرا سینده
و هم ایاک نیک کافیله نعبد نیک نوبی آرا سینده
و هم ایاک کافیله نستعینک نوبی آرا سینده
و هم انعمتک تاسیله علیهمک عین آرا سینده
و هم معز و بینک یاسیله علیهمک عینی آرا سینده
فصل ایده یعنی آراچن اکنده تا کم شیطانک
ادی قراعته کرمیه ودخی ولا الضالین ایله

امین

امین آرا سینده ایده گوگذریم نماز ایچینه کندی
ارادتیله افسر میه و هم قایغ میه و هم بوغا
زین اری میه و هم اکیلیه و الیله صفا
لین صغیه و قاشمییه و کند و ارادتیله اشمیه
و اگر غلبه ایدر سه صاع الینک ارقسین اغز پنه
دو تو ویره ودخی کوزلورین سجده بریدن ارمیه
او قورکن باشینی و کود سنی صلیه و نیچه
که بر قول اوندی حضور نده نجه دورر
سه اولدخی مولا سیننه بو منوال اوزره دورود
زیر اذرا ایل اردیندن و یا ایکی آرا سیندن کلیمش
کبیدر و ایکی آیاغن صراط بصمش کبیدر
وصاع یا ننده جنت بریمش و صول یا ننده جهنم
قردریمش و حق سبحانه و تعالینک نظری
اوزرینه دو شمش بلمز کم رحمت ایدر
جنته پی تو یاز یوخسه خیریم ایدوب جهنمه

پی قویار پس اول اراده رحمت آیتین او قورجه
کوده بشارت ایله دوله عذاب آیتین
او قورجه قورقودن بکری متغیر اوله واکر
اول اراده شیطان و سوسه سی کوکل قلعینه
دو قوب حضور قلبی حضرتدن بوروب
اندیشه جرسی کوکل سر اینه یول بولوب
کر کدریم اول ساعت عقلمن باشینه
کوروب حق تعالییه نیاز اتمک
کر کدریم و دخی حضرت رسول بیور مشید
مادامک نماز وقتی اولسه غازیاردن صایلو
دیشدر چن فاتحه سوره سین اوقسه کر
کدریم بر سوره قوشه یا خود اوج آیت
ویا خود براوزون سوره یا خود براوزون آیت
اوقیه اندن رکوعه اینه اما ایتک اخی پی
رکوعک تکبیرنه اولاشد زمیه باب

بویاب

بویاب رکوعینک فصلین وادین
بیان ایدرای قرینداس چنک نمازده
ان تمام اولسه الله اکبر دیوب رکوعه
اینه اما کر کدریم نک پورده مداید
حک اللهم لا مپدر کر و افلان حر و قاری پی
چکلیه ایکی دزی پی دو غری دو توب ایکی
الهدیک بر مقاری پی ایکی دزی او زری نه دوشیه
کوده سنی او ری توت باشی یوقار و قلدر
میه و اشاعه دخی اغدر میه و کوز لپی
ایکی آیاعه دکه دیر سکار پی بو کرونه
دیامیه دخی اوج کز بو کله اوقیه
سبحان ربی العظیم دیه معناسی بودور
اوگر یید بن ربی که اول عظیم پادیشا
هدر اگر امام اولورسه او جدن زیاد میه
بکریم جماعت او جکر دیمکه ایر شمی

روایتده کلمه سجد رکه حق سبحانه و تعالی ادر می
خلق اندر کسی وقتی حضرت آدم عرش
التین بر قلب کوردی بر قیلله اصلش کور
جک رکوعه و اردی ایتدی الهی بکا
اورسون اوشته ارقم اوشته بینوم نیک
امراید رسک امر و که مطیع یم ایدی
رکوعه و اریچق قلبی بک ایده اندن
صکره سمیع الله لمن حمده دیوب قلعه تا کم
بلی دوغزوله زورا این مسعود روایت ایدر
حضرت رسول علیه السلام بیورمشدر
که تهریک رکوعه و سجد ده بلی
قلدر مسه نمازی دوروست دکلدر و اندن
ربنا لک الحمد دیه یعنی یارب سکا مقصو
صدوردعای مستجاب قل حمد میزی دیه
اندن سجدیه وان اگر امام بیسه ربنا لک

الحمد

الحمد دمیته **باب بو فضل سجده نیک**
ادبلیون بیان ایدر چینی بزرگینی سجدیه
وارسه اول ایکی دزین صکره ایکی ایغینک
بوزنی اوزرینه آلین پیرو دیه مددن دور
کله اردنجه ایکی الینک ایاسنی ارد
نجه آلین اردنجه یوزون پیرو قویه ایکی
درستکارینی بوکرونه قومیه ابراق
دوته مکرکم یاننده اولان آدم انجونه
دیوا صاقنه اما عورتلر ایکی در سکارین
بوکرونه دوته دخی ایکی ایغینک ار
لغین اجه بر مقارینی قیلله پیرو دکه قرین
اولوغی اوزریندن قلدره اما عورتلر قلدر
میته و ایکی باش بر مقارینی قولاغنه بر اینر
ایلیه و دخی قوللارینی پیرو دوشمیته اما
عورتلر دوشمیته ایکی کوزلرینه بورنون

دیکه اول ازان او جگر سبحان ربی العلی دیه
معنایی بود فدی که ایرلام بن ربی بعنی
کمنسک عقلی و اذراکی ایر شمریش
کز یایدی کز درسه بک دوروب
روایتده گمشد ریم حق تعالی بر فر
شته بر تمشدر دورت بوزی و از در بر
یوزوندن بر یوزونه بک یلق بولدور بر
یوزیله عرشه بقر الله تعالینک قدرینه
بقر سبحانه من ما اعظمه شانه در بعنی
منزه تگری سنک شانک عظیم در ربی
بر یوزویله جنته بقر حق تعالینک لطفله
پنی و کرم لری بی بقر طوبی لمن دخلها در
سعادت اول فولکم بوکه کیره در و بر
یوزویله جهنمه بقر حق تعالینک عذا
بلرین بقر الویک لمن دخلها در و بر یوزویله

سجده

سجده ایدر سبحان ربی العلی در اول فرشته
نماز وقتند حرکت ایدر او زرنه نقد در مخلوقان
و اریسه حرکت ایدر حق تعالی ایدر ای فرشته
نه ایچون ساکن اولماز سین در اول فرشته
ایدر الهی نیجه ساکن اولماز اینکه امت محمد
نماز قیامتی وقتی کلدی اولدو مانده حق تعالی
بیورر یا فرشته سن ساکن اول امت محمدک
ابدست الوب نماز قیامتی عیترتم جلاله
حق چون بن اندری یار لغدم اندن صکره صاع
ایاغنی صول ایاغنیک اوزرینه قویه ینه سجده
وان اما سجده ایکی اولدوغنه حکمت اولدو که
کشی بیله کندوا وجودی که انسانک
طریقدن بر اولدی آخرینه طیراق اولسکه
کر کدر اول اجالدن بیله کیم کندوا
وجودینه عزت و حرمت بوقدر عزت و حرمت

سجده

وَسَطَاتِ اللهُ عَظِيمِ الشَّانِ كَدُورِ كِشِي :
بِرَنَسِيَه مَالِكِ دَكَلِدِرَا نَدَن صُكَّه
تَكْبِيرِ اِيْدُوْب اِيَكْبِي سَجَّه دَن صُكَّه اَوْلَاوَل
بَاشِن قِلْدُورَه اَنْدَن اِيَكِي دِنِيْن اَنْدَن اِيَكِي
اَيَاغِيْنِك بُوْرِي اُوْرِيَه اَلِن يِرَه دِيَا مَدَن
دُوْرِي كَالَه تَكْبِيرِ اُوْرِيَه دِيَكِي كِي
نَادُوْغِي دُوْرِيَه اِيَكْبِي رَكْعَتِي دَخِي
اَوْلِي كِي قِيْلَه اَنْدَن سَحَانِك اِيْلَه اَعُوْدَه
اَوْقِيَه اَنْدَن تَشَهَّدَه اُوْتُوْرَه **بَابُ بُوْرِي**
تَحِيَاتِه اُوْتُوْرِيَه بِيَانِ اِيْدِرِيَس كُوْكَدِرِكُم
اِيَكِي سَجَّه اَرَا سِيْنْدَه سَجَّه اُوْتُوْرِيَه تَشَهَّدَه
دَخِي اَخْلِيْن اُوْتُوْرَه اَمَّا بُوْقَدَر وَاْرِكُم صَاغ
اَلِيْنِك اَوْج بَرْمَغِيْن يُوْمُوْب بَاشِن بَرْمَغِيْلَه
شَهَادَت بَرْمَغِيْن اَجُوْب صَاغ اُوْلِيُوْغِي اُوْرِيَه
يُوْبُ صُوْل اَلِيْنِك بَرْمَقُوْرِيَنِي صُوْل اُوْلِيُوْغِي
اُوْرِيَه

اُوْرِيَه قُوْيَه اَمَّا عُوْرَتُكُ اِيَكِي اِيَغْلَرِيَنِي
صَاغ يَانِيْنْدَه جَقُوْرُب يِرَاوْرِيَه اُوْتُوْرَه لَز
اِيَكِي كُوْرُوْن اَلِيْنَه دِكَه دَخِي اِيْدَه اَلتَحِيَاتِ
بِيْنَه خِيْرَدَه كَلْمَشِدُوْرِيَه حِيْضَرْتِ رَسُوْل
عَلِيَه السَّلَام مِعْرَاجَه جِقُوْدِي جِيْبَرِ اِيْلَ عَلَيْهِ
السَّلَام سِيْدَرْتِ الْمُنْتَهَاهِ قَالِدِي رَسُوْل
عَلِيَه السَّلَام اَلدُوْا وَاْدِرِي حَقُّ تَعَالِي
حِيْضَرْتِيْنَه حَاضِرَا وَاْلِدِي حَقُّ سُبْحَانَه وَتَعَالِي
كَنْدُوْا عَظْمَتِيْلَه كَنْدُوْا عُوْرِيَن رَسُوْل
حِيْضَرْتِيَه اُوْكُوْب اِيْتِيْدِي اَلتَحِيَاتِ بِيْنَه
يَعْنِي عَظْمَتِ دَخِي مَلِكِ اَللّٰهِ مَخْصُوْصُدُر
اَنْك عَظْمَتِيْنْدَه دَخِي مَلِكِيْن اَلْمَلِكِ شَرِيَكِي
يُوْقَدُوْرُوْا الصَّلَوَه دَخِي بَشَرِ وَوَقْتِ مَنَازِ
دَخِي دُعَاوَرِ دَخِي حَلَايِقَه رَحْمَتِ اِيْمَكِ اللهُ
مَخْصُوْصُدُر وَاَلطِّيْبَاتِ دَخِي ظَاهِرِ كَلْمَلَرِي

ايله كوكلو لزت بولور جانلره صفا
كلور جماله سي الله خصوصدور هيچ
كمنه ايله اوز تغلغي يوقدر جونكه
حضرت رسول اول عظمتي و اول سلطا
نتي كوردني عزيز حق تعالييه يقين
اولديكده فنا مقامنه يدتسه پسر حق
تعالی كمال لطيفدن حبيبك ره
دهشتين كدر و ب انسل دو تمان ايجون
ايتدي . السلام عليك ايها النبي
يعني سلامك اوز كه اولسون يانبي
رددي . و رحمة الله وبركاته دخي اللهك
رحمتي وبركاتي اوزريكه اولسون جونكه
پيغمبر حضرت عليه السلام حق تعالي
لطيفي بوسمه كوردني امتيك صا
خلرينك اوزر لرندن حق تعالي نيك

سلامي

سلامي محروم قلسون ديوايتدي السلام
علينا وعلى عباد الله الصالحين . يعني
اللهك سلامي بزم اوزر يمن اولسون
ودخي صالح قوللا رينك اوزرينه اولسون
ديدي جونكه جبرائيل عليه السلام
حق تعالي حبيبيه بوسمه كوردني
جبرائيل حق تعالي تعظيم ليوب دخي
پيغمبر صيد قلوب ايتدي اشهد ان لا
اله الا الله يعني شهادت ايدر الله دن
غيري معبود يوقدور و اشهد ان محمدا
عبد ورسوله يعني بن دانق ايدر نكه
اللهدن غير الله يوقدور وهم محمد
اللهك قولي و هو رسوليدور پسر ايتدي
معلوم اولديكده تحياتك بعضي حق
تعالينك قدرت دليدن كلدي و بعض

وَبَعْضِي حَبِيبِكَ دَلِيدَن كَلْدِي
وَبَعْضِي خَيْرِ اَيْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
دَلِيدَن كَلْدِي اَمِ دِي اَي قَرِينِدِ اَشَلَرَه
كَر كَرْدَرِ كَمِ نَحِيَّتَاتِ اَوْ قَوْرُ كَن اَوْل
صَحْبَتِ سَكَا جَان لَزْتَيْن وِ بَرِه زِيَرَا كَنْدُو بِي
اَوْل صَحْبَتَه حَاضِرِ بَلُو بِي حَق تَعَالِيَه مَثَا
جَات اَيْدِر كَن السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيْهَا النَّبِيُّ
دِي جِك كَا تَه پِيغَمْبَرِي كَوْرُو رَوَا
شِيْدُو رَكِي سَلَامُ وِ بَرِه زِيَرَا كِه خَبَرَه
كَلِمَشِدُو رَكِمِ كِيكِ پِيغَمْبَرِ عَلِيَه
السَّلَامَه بُو وَجْهَه سَلَامُ وِ بَرِسَه پِيغَمْبَرِ
عَلِيَه السَّلَامُ اَوْل سَلَامِي اَلْوَرِ بَسِ كَر
كَدِر كِه اَوْل اَرَادَه حُضُوْرِيَكِه وَا دَ
بِيْلَه دِ بَرِنَه اَوْل صَحْبَتَه حَيَادَن دَر لِيَه
دِخِي اَوْل تَرَا وِلِكْشِيْدِيْنِكِ اَوْ زَرِينَدَن رَحْمَتِ

يَلِي

بَلِي السَّمِيحَه صُوْعُوْمِيَه اَنْدَن لَا اِلَه اِلَّا اللهُ
دِي جِك صَاعِ اَلْيَنِكِ شَهَادَتِ بَرِمَاغِنِ قَالِدَن
بِيْنَه قُوْيَه بَسِ اَوْل اَوْجِ بَرِمَاغِنِ دِخِي اَجَه
نَحِيَّتَاتِ تَمَامَه اَوْ قِيَه قَلْبِجِي نَمَازِ اَيْكِي رَكْعَتِدَن
زِيَادَه يَسْتَه دَوْرِي كَلَه نَحِيَّتَاتِدَن صُكُوْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ دِمَك مِقْدَارِ اَكْلِنَسَه
سَهْوِ سَجْدَه لَازِمَه كَلُوْرِ بَسِ اَوْل نَمَازِكِ
كَرُوا قَلَابِنِ رَكْعَتَلَرِيْنِ دِيْدُو وِكْزِرِ كِي
قِيْلَه اَكْرَقَلِدُو بِي نَمَازِ فَرَضِ اَيْسَه اَيْكِي
رَكْعَتِدَن صُكُوْه فَاتِحَه دَن غَيْرِي سُوْرَه
قُوْشِيْمِيَه وُدِخِي فَرَضِيْنِكِ اَيْكِي رَكْعَتِدَن صُكُوْه
فَاتِحَه دَن غَيْرِي سُوْرَه قُوْشِيْقُ قَصِيْدِنِ اَوْ
فَسَه سَجْدَه سَهْوِ لَازِمَه كَلُوْرِ فِجْنِ دَوْرِي
رَكْعَتِدَن صُكُوْه نَحِيَّتَاتِ اَوْ قَوْرُ قَدَه صَلَوَاتِي
دِخِي اَوْ قِيَه اَنْدَن صُكُوْه صَاعِ يَانِنَه سَلَامُ وِ بَرِه

صَاع يَانِيَهٗ اَوْلَانِ فَرَشْتِيَهٗ اَرْدِيْجِهٗ اِمَامَهٗ
اَكْرَامَهٗ صَاع يَانِيَهٗ اَوْلُوْرَسَهٗ يَانِيَهٗ دِيْجِيْ
عَمَّتَهٗ نِيْت اِيْدهٗ اَنْدَن صُكْرَهٗ صَوْل يَانِيَهٗ سَلَام
وِيْرَهٗ اَكَا دِيْجِيْ بُوْرَسْمَهٗ نِيْت اِيْدهٗ اَكْرِيَا لِكْرِيْ
قَلُوْرَسَهٗ يَالِكْرِيْ فَرَشْتِيَهٗ نِيْت اِيْدهٗ ثَوَابِيْ زِيَا هِدْرِيْ
بَابُ بُوْ فَصِيْلٍ وَتَرَوَاجِبُ بَيَانِ اِيْدِيْ
اِيْ فَرَنْدِ اَسْلَمِ كَرْدَرِيْ كِيْ وَتَرِيْكَ اِيْكِيْ
رَكْعَتِيَهٗ سَبْحِ اِسْمِ رَبِّيْكَ الْاَعْلَى الَّذِي
سُوْرَهٗ سِيْنِ اَوْ قُوْبِيَهٗ فَجَنِّ قَرَا نَدَن فَا رِقِ اَوْلَسَهٗ
اُوْرِيْ دُوْرُوْرِكْنِ اِيْكِيْ اَلِيْنَ صَالِيْ وَيَرُوْفَتِيَهٗ
تَكْبِيْر اِيْدُوْبِ كِنَهٗ اِيْكِيْ اَلِيْنَ بَغْلِيَهٗ اَنْدَن
بُوْعَا اَوْ قِيَهٗ اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِيْنُكَ هٗ يَعْني
اِيْ جَلِيْلِ بَدُوْرِيْسِيْ سَكَا صِغِيْنُوْرَمِ يَرُوْمِ
طَلَبِ اِيْدَرْمَهٗ وَنَسْتَعْفِرُكَ دِيْجِيْ سَنْدَرِ مَغْفُوْر
طَلَبِ اِيْدَرْمَهٗ وَنَسْتَعْفِرُكَ دِيْجِيْ سَنْدَرِ

هدايت

هَدَايَاتِ طَلَبِ اِيْدَرْمَهٗ وَتُوْمِنُ بِكَ دِيْجِيْ سَنْدَرِ
بِرُكُوْعَهٗ اِيْمَانِ كَتُوْرَرْمَهٗ وَنَسُوْكَ اَعْلِيْكَ
دِيْجِيْ هَرْ خَالِدَهٗ سَكَا تُوْكَ اَوْلُوْرْمَهٗ وَنَسِيْ
عَلَيْكَ اَلْخَيْرِ دِيْجِيْ اَكَا رُوْسِيْ خَيْرِيَهٗ جُمْلَهٗ
خَيْرِيْ سَنْدَرُوْرَهٗ كَلَهٗ نَسْتَشْكُرُكَ دِيْجِيْ
نِعْمَتِيْكَ شُكُوْر اِيْدُوْبِ سَكَا طِيْعِ اَوْلُوْرِيْ
وَلَا نَكْفُرُكَ دِيْجِيْ نِعْمَتِيْكَ يُوْبِ سَكَا عَا صِيْ
اَوْلَا زِيَهٗ وَنَخْلَعُ وَنَتْرِكُ مِنْ يَفْرِكُ دِيْجِيْ يُوْرِيْ
جُوْرُوْبِ تَرِكِ اِيْدَرِ زَاوَلِ فَا جِرْدَرْدَنِيَهٗ دَائِمِ
سَكَا عَا صِيْ اَوْلُوْر لُوْر اِيْدِيْ هٗ اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ
اِيْ جَلِيْلِ سَكَا طَهْرِيْنَ اَحْمَدِ وَلَكَ تَصَلِيْ دِيْجِيْ
دُعَا مَزْ سَكَا اِيْدَرِيْ هٗ وَنَسْبِيْ دِيْجِيْ سَكَا
سَجْدَهٗ اِيْدَرِيْ هٗ وَ اَلِيْكَ نَسْبِيْ دِيْجِيْ سَنْدَرِ رِيْضَا
اِيْچُوْنِ دُوْرُوْ شُوْرِيْ هٗ وَنَخْفَدُ نَزْجُوْر حَمِيْكَ
دِيْجِيْ اُوْ يَارِ زِيْ سَنْدَرِ طَاعَتِكَ اُوْرِيْ نِهٖ رَحْمَتِكَ

او میزد و طرز و تخشیشی عذابک دخ کناهدک
فجرز عذابدن نور قرزه ان عذابک الجید
بالکفار مسلح یعنی بد رستی سنک
عذابک حقد رکافر لراوزرینه ایرینی جیدر
رب اغفر لی و رحمة یارب سن مغفرت ایدوب
رحمت آیت بز قولله ربیکه و انت خیر الراحمین
تحقیق بلدنک سن رحمت و خیر ایدبی
سن قولل ربیکه باب عبد الله روایت ایدر رسول
علیه السلام حضرتیدن بیور مشدرک
برکسه و تر واجب قلد قد نصکره سجده اید
سجده سنده سبوح قدوس ربنا ورب الملائکه
والروح باش قلد ورب او توره برایت الکرسی
اوقیه کنه سجده و آره بش کزینه سبوح
قدوس ربنا ورب الملائکه والروح دیه اول
کشی یرندن فالقمان حق تعالی دعاسین

قبول

قبول قبله یار لغیه و بر حج توای و یر و دخی
دنیا دن ایمانیله کیده کر کدرکم نمازدن
فارنج اولحق او تورا و چکر سبحان الله
والحمد لله و لا اله الا الله والله اکبر
دیه اندن صکره ینه بونی دیه لا اله الا الله
و حده لاشریک له له الملك وله الحمد بحی
و میت و هو حی لا یوت بیدک الخیر و هو علی
کلی شیء و قدیر ابوهریره روایت ایدر رسول
علیه السلام حضرتیدن بیور دیکم برکشی
نمازد نصکره بو شیخ لری او قوسه حق تعالی
جمله گناهلورین بغشلیه اندن صکره و یرد
ینک آخرنده او چکر لا اله الا انت سبحانک
ای کنت من الظالمین دیه حضرت رسول
بیور مشدر برکسه بود غایه اوقسه اولک شینک
دعاسی مستحان اولمزودی چدر برکشی

القلدور رب دعا دلسته كركدر كم او ميرو
في اول اندوكي عبادت دن كسه زير انبزو
كقول اولوزي اولوزي او ميرو في حق
تعالينك فضيلته وكرمنه بغلايوب ايكي
الني قلده دروي دلدن وجان كو كلدن
اوج كو پيغمبره صلوات كتوره اند تصكوه
الهي كيف ادعوك وان كيف اقطع رجبا
ي منك وانت كما فلق البحر لموسى
وجحيتته من الفرق رب تجني وانا فيه زيهيلي
فرجا وخرجا عاجلا اند تصكوه او حكمة
پيغمبره صلوات كتوره نه حاجتي وان

ايسه دلسته روا اوله **باب بوفضيل**

صلوة الخمس بوياب بش وقت نمازك اصلي
ندن ايدوكين بلدور رسول عليه السلام
بيور مشدر كم بوبش وقت نماز بلكه وامتته

كچن

كچن پيغمبر دل دن ميران قلدي اما ارته
نمازي حق سبحانه و تعالي ادم پيغمبرك
توبه سين قبول قلدي صباح يري اغر حقي
جبرائيل عليه السلام قلدي ادم
ديخي شكر ايدوب دور ي كلدي ايكي ركعت
نماز قلدي حق تعالي بكا اكرام ايدوب اول
نمازي امتته فرض قلدي هر ملك صباح
نمازي جماعتله قالسه بر قبول اولمش حج
وبر عمره ثوابن ويره ديخي كهك صباح نماز
ندن صكره كوشش دوغونجه ذكره مشغول
اولسه حق تعالي اولكيشيه فر دوس اوچما
عين نصيب ايدوب اندن يتمش درجه وير
هر درجنيك اراسي يتمش يلقى يولد وورد
اما اويله نماز بينك اصلي اولدر
چونكم حق تعالي داوود پيغمبرك توبه سين

قبول قلدي كوش او بلكه مريته كلك
جبرائيل عليه السلام كلدي مشلاه
دي داوود پيغمبر شكر ايدوب دوردي كلدي
دورت ركعت نماز قلدي حق تعالي بكا اكرام
ايدوب اول نمازي اتمه فرض قلدي هر يك
اويله نماز بني جماعته قلسه اولكيشه
يكري بش وقت نماز ثوابي و برياه دخي بود
او چاغنه يمش درجه و بر و لو زديدي
ايكدي نماز نيك اصلي اولدوركم
حق سبحانه و تعالي سليمان پيغمبرك توبه
سين قبول قلدي كوش ايكندي پرينه
كلجك جبرائيل عليه السلام كلدي
مشلاوي سليمان عليه السلام دوردي
كلدي دورت ركعت نماز قلدي
حق تعالي بكا اكرام ايدوب اول نمازي
اتممه

57
اتممه فرض قلدي هر يك ايكندي
نماز بني جماعته قلسه پيغمبرك اوغلان
لرندن سايسان اوغلان كافرالندن اذاد
امشجه ثواب بولودوري **اما اخشام نما**
زينك اصلي بودر كم چونكه يعقوب پيغمبر
عليه السلام يوسفك فراينه روشدي
اغلامقندن ايكي كوزلري اعما اولدي كوش
دولندوغي سوعات جبرائيل عليه السلام
كلدي ايتدي بشارت اولسون سكا
كم اوغلوك حياتده در مصير سلطاندر
يقين زمانده حق تعالي سيني حسرتكه قو
شد و رزودري يعقوب پيغمبر دوردي كلدي
اوج ركعت نماز قلدي حق تعالي بكا اكرام
ايدوب اول نمازي اتمه فرض قلدي هر يك
اخشام نماز بني جماعته قلسه بوقبول اولمش

حج و عمره ثوابین بولور ددی **امّا یستونما**
زینک اصلی بودریم چونک یونس پیغمبر
بالق یوتدی ینه حق تعالی یونس پیغمبری
بالق فرزندن چقاردی بوکوز یونس پیغمبر
حق تعالیه شکر ایدوب ایدوب دوری
کلدی دورت رکعت نماز قلدی حق
تعالی بکا اکرام ایدوب اول نمازی امتمه فرض
قلدی ایدی هر کیمک یستونما زین حیا
عتله قلسه قدر کیچه سنی احیا اتمشجه
ثواب ویر اولور ددی و دخی حق تعالی حضرت
بر فرشته بر عرشه رادینه شحائیل دیرلر نماز
قلانلرک اوزر لرینه موکلدر چن بر قول
بوش وقت نمازی بر لوا یرینه جماعتله قلسه
حق تعالی ایدر یا شحائیل چونکه قولایرم بنم
امر یرینه کور دیلر سن دایق اولک

بن

بن اناردن راضی اولدم دیوبور زین شحائیل
هر کیچه یستونما زیندن صکره اوج کوره کلنک
کوزر ایدر ای اللهک فرشته لاری سیر دایق
اولوکیم حق تعالی حضرت نماز قلانلرک
کناهلرین بر لغدی پسریدی قات کوکده هیچ
قلمازیم بر فرشته اول نمازی قلانلر دعا اولستغ
قارا یدر لر و دخی هر کیم دورن یار سینده قلسه
انده رضایسچون دوری کلسه اری اید
ست السه اندن مسجدده وارسه نمازه دورسه
اولکشینک اردنده یدی صف فرشته اوله
و بر طرفی مشرقده و بر طرفی مغربده اوله سیاغی
یشنی اللهدن غیر کیسه بلمز چن اول
کیپی نمازدن فاربع اولسه دعا دلسه اول فر
شته لرامین دیرلر چن دعا دن فاربع اولسه
حق تعالی اولکشیه اول فرشته لریک سیاغی

حَسَنَاتٍ وَبِرٍّ وَرِدِّي دَخِي جَمَلَةً كَمَا هَلَّ بِنِ
عَفْوٍ أَيْدِي رِدِّي دَخِي دَرَجَاتٍ يُوَجِّهُ أَيْدِي رِدِّي
بُيُوتٍ فَضِيلَتِ الصَّلَاةِ بِالْجَمَاعَةِ جَمَاعَتِهِ
نَمَازٍ قَلْبًا عِنْدَكَ ثَوَابًا بِنِ بَيَانِ أَيْدِي وَبِ بِلْدُورِ
أَبُوسَلَمَةَ رَوَيْتَ أَيْدِي سَعِيدِ حَزِينِ حَضْرَتِ
رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُوَدِّعُ مَسْجِدَ رِبْرِ كُونِ
قَرْنِ دَانِمِ جِبْرَائِيلِ يَمُشِي بِكَ مَرْنِشْتَهْ أَيْدِي أَوْلِيهِ
نَمَازِ نِدْنِ صُكْرَهْ بَكَا كَلْدِي أَيْدِي يَا مُحَمَّدُ
حَقُّ تَعَالَى سَلَامٌ أَيْدِي وَأَيْدِي هَدِيَتِهِ وَبِرِّدِي
سَكَا سَنَدْنِ أَوْلِ كَلَنْ يَنْجَبِرُ لَرَهْ وَبِرْمَدِي
حَضْرَتِ رَسُولِ أَيْدِي يَا جِبْرَائِيلَ أَوْلِ أَيْدِي هَدِيَتِهِ
نَدْرِدِي جِبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيْدِي يَا
مُحَمَّدُ أَوْلِ أَيْدِي هَدِيَتِهِ يَا نَبِيَّ بَرِي أَوْجِ رَكَعَتِ وَبِرِّ
نَمَازِ بَدْرٍ وَبِرِّسِي بَشَرِ وَقْتِ نَمَازِي جَمَاعَتِهِ فَلَقَدِ
حَضْرَتِ رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيْدِي يَا جِبْرَائِيلَ

بِسْمِ

بِسْمِ أُمَّتِهِ جَمَاعَتِهِ جَمِيعَةً نَمَازٍ فَلَقَدِ
ثَوَابٌ وَارِدِي رِدِّي أَسَدْنِ جِبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
أَيْدِي يَا مُحَمَّدُ جَمَاعَتِ سَبِيكَ أُمَّتِكَ كَدْنِ أَيْدِي
كَيْشِي جَمَاعَتِ أَوْلُوبِ نَمَازِ قَلْبَهُ هَرِّ بَرِّ كَعْتِنَهْ
يُوزِ أَلِي رَكَعَتِ نَمَازِ ثَوَابِي يَا زَيْلُورِ جَمَاعَتِ أَوْجِ كَيْشِي
جَمَاعَتِ أَوْلَسَهْ حَقُّ تَعَالَى هَرِّ كَيْشِيهِ أَوْلِ نَمَازِ
هَرِّ بَرِّ كَعْتِنَهْ أَوْجِ يُوُزِ رَكَعَتِ نَمَازِ ثَوَابِي
يَا زَيْلُورِ جَمَاعَتِ دُورَتِ كَيْشِي أَوْلَسَهْ اللَّهُ تَعَالَى
هَرِّ بَرِّ كَعْتِنَهْ أَلِي يُوُزِ رَكَعَتِ نَمَازِ ثَوَابِي
يَا زَيْلُورِ جَمَاعَتِ بَشَرِ كَيْشِي أَوْلَسَهْ حَقُّ تَعَالَى هَرِّ بَرِّ
رَكَعَتِنَهْ بِيكَ أَيْدِي يُوُزِ رَكَعَتِ نَمَازِ ثَوَابِي يَا زَيْلُورِ
جَمَاعَتِ أَلِي كَيْشِي أَوْلَسَهْ حَقُّ تَعَالَى هَرِّ بَرِّ كَعْتِنَهْ
أَيْدِي بِيكَ دُورَتِ يُوُزِ رَكَعَتِ نَمَازِ ثَوَابِي وَبِرِّ جَمَاعَتِ
يَدِي كَيْشِي أَوْلَسَهْ حَقُّ تَعَالَى هَرِّ بَرِّ كَعْتِنَهْ
دُورَتِ بِيكَ سَكْنِ يُوُزِ نَمَازِ ثَوَابِي يَا زَيْلُورِ رِدِّي

فَجَزَّ بِكَ كَيْفِي أَوْلَسَهُ حَقُّ تَعَالَى هُوَ بِرُكْعَتِهِ
طُقُوزِيكَ الَّتِي يُؤَدُّ رُكْعَتَ نَمَازِ نَوَافِي يَارِ نَبِيٍّ
فَجَزَّ طُقُوزِيكَ كَيْفِي أَوْلَسَهُ حَقُّ تَعَالَى هُوَ بِرُكْعَتِهِ
رُكْعَتِهِ أَوْ نَطُقُوزِيكَ دُورَتِ يَوْمِ نَمَازِ نَوَافِي
يَارِ نَبِيٍّ فَجَزَّ أَوْ نَدَنَّ زِيَادَةَ أَوْلَسَهُ يَدِي قَاتِ
بِرُكْعَتِكَ خَلْقِي يَارِ بِيحِي أَوْلَسَهُ جَمَلَهُ دِي كِرْمَلِ مَرْكَبِ
أَوْلَسَهُ وَدُنْيَا دَهُ نَقْدَرُ أَعْجَلُ وَارِيسَهُ فَكَلِمَ
أَوْلَسَهُ وَجَمَلَهُ فَرَشْتَهُ بِلِ يَارِ بِيحِي أَوْلَسَهُ أَوْلِيَّامَكَ
بِرُكْعَتِكَ ثَوَابِي بَرَامِي لُزْدِي يَا مُحَمَّدُ
بِرُكْعَتِكَ اللَّهُ أَكْبَرُ دَمْنِكَ ثَوَابِي فَقِيرُ لَوْ يُوَدُّ
بِيكَ التُّونُ صَدَقَهُ ائْتَمَدَنَّ خَيْرُ لَوْ دُورِ دِي
دِي ائْتَمَامِي لَهْ بَرُكُوعِ سَجْدَةِ ائْتَمَكِ ثَوَابِي بَرِيئِ
عِبَادَتِ ائْتَمَدَنَّ خَيْرُ لِدِرْدِي يَا مُحَمَّدُ هَرُ كَيْفِي
لِكَ بَشَرِ وَقْتِ نَمَازِي جَمَاعَتِهِ قَلْبِهِ وَتِيَا
مَتَّ كُونْتَهُ بَدْرُ غَرَّاسِنْدَه شَهِيدِ اَوْلَاغَارِ نَبِيٍّ

له قوباز

له قوباز دِي حَقُّ تَعَالَى اَوْلَاغَارِ نَبِيٍّ سِنْدَه
جَمْعَتَدَنَّ اِيكِي دَرَجَه اَجَه هَرُ كُونِ يَتَمَشُّ بِكَ
فَرَشْتَه اَوْلَاغَارِ نَبِيٍّ زِيَارَتِ ائْتَمَكَه كَلَه لَرُ هَرُ بَرِ
فَرَشْتَه جَمْعَتَدَنَّ بَرَامِغَانِ كُتُورِ لَرُ دِي
اَيُوبِ بِيغَمَبَرِكِ قَوْمِ شُوسِي اَوْلُورِ يَا مُحَمَّدُ
فَجَزَّ قِيَامَتِ قَوْمِ سَه حَقُّ تَعَالَى يَدِي قَاتِ كُو
كَلِي وَيَدِي قَاتِ بَرِ لِي دَاغَلَرُ وَدِي كِرْمَلِ
اَيِ وَكُونُش وَبِلْدَلَرُ عَرِشِ وَكُورِ سِ جَنَّتِي وَجَمَلِ
تَرَاوَنِكَ بَرُكْعَتِهِ قَوْمِ جَمَاعَتِهِ قَلْبَانِ
نَمَازِيكَ بَرُكْعَتِكَ ثَوَابِي بَرُكْعَتِهِ قَوْمِ سَلَرُ وَرِينِ
اَيُّسَلَرُ اَوْلُورُ رُكْعَتِ نَمَازِي نَوَافِي اَغْرُ كَلَه
يَا مُحَمَّدُ فَجَزَّ بَرُكْعَتِي يَسُو ائْتَمَازِي بِي وَيَا خُوْرُصِيحِ
نَمَازِي جَمَاعَتِهِ قَلْبِهِ يُوَدُّ بَرُكْعَتِي دُورَتِ
بِيكَ بِيغَمَبَرِكِ شُوبِ هَرُ بَرِي لَهْ بَرِيئِ لَلَّهِ تَعَالَى
عِبَادَتِ ائْتَمَشَّجَه ثَوَابِ وَيَرُ لَوْ يَا مُحَمَّدُ

اما ميله بر رکعت نماز قلمق خير ليدر باشلي
باشينه بيك رکعت نماز قلمق دن يا محمد
چتر برکشي ابدست السه مسجده وارسه
حق تعالي اولکيشينك کوزيله بقدر و غنك
دخي دليله سويله و کينك دخي اليکه ايش
لد يکينك دخي ايا غيله بصد و غنك دخي
قولا غيله اشيد يکينك جمله سينک کنا
هلرين حق تعالي بغشلايه يا محمد دودي اکر
برکشي سينک امت کدن نماز فلسه يا حجه
وارسه و صدقه و برسه و جمله کولدن اين
کتابلري اوقسه اما جماعته نماز
فلسه و جمعه نمازينه حاضر اولسه حق تعالي
اولکيشينك يوزينه بقماز و حالني صور نماز
عملي قبول امتز اند نصکره زبا نيلره امر ايدر
اولکيشي يوزي اوزرينه سور و يوب :

جمله

جمله قويلر بئر امدي اي عزيز قهنداشله
کرکدر کيم جماعته نماز قلمغک و
فضيلتلري بولاسين بيش وقت نمازده حاضر
اولاسين تا که اول فضيلتلري بولاسين
جماعته نماز قلمق نواي يوزي کرمي دورت
بيک پيغمبره قوشوب هر بيريله عبادت اتمک
قدر دورديدي **بوياب نماز قلمغه کاھل**
اولانک عقوبتن بلد و در بليک اي عزيز
قونداشلر اول ذکر ايد کيمر فضيلتلردن محرم
قلمق کيشيه اولوز ياندن بوقول بينماز اولسه
ايسلام مرتبسيندن دوشر حق تعالي احضره
تنيک قاتنده يوزي قره اوله نيلر او کونده
دخي يوزي قره اوله و رسواي اوله دنياده
بکتميو ب خور کورد و کي کيشلري اغراز
اکرام ايله جنت اعلايه ايلتلر اولسينمازي

زناهار بوزي اوزن سوزويوب جهنمه ايلد
لرديدي **باب كعب الاخبار شوبله روايت**
ايدركم جهنمه بوزن واز در دینه غيا
در لر اول دره نيك دبنه بر قيو واز در اول
قيويه بهيمه در لر حق تعالی وعده ايتشدر
که زينا ايله جيلري وريبا پيلري ويلان
سويليلري واطاسينه وانا سينه قارشو
فيلري و نماز قلميلري اول قيونيك ايجونه
اطار لر و دخی حضرت رسول بيور مشدر کم
بينما لر قيامت کوننده فرعونيله فونينه
کر کدر و دخی ابو حنيره ايدركم
رسول عليه السلام حضرت تندن اشيدم
بيور ديم اگر اردن و اگر غورتدن هر مک
نمان کاهل اولسه حق تعالی اولکيشي
اون بش دور لو عقبیه او غار در التسي دار نياده

اوي

اوي اولوزکن و اوي دخی سينده اوي دخی
قيامت کوننده اما اول عقبه که دار نياده
در اول بودرک حق تعالی اولکيشينک در قندک
بره کتین کتور ورا ايکيجسي عمري از اولوز اوي
اوي جسي اوزر ندين صالحلر صورت محو
اولوز دور دخی جسي هر نيه کم عمل ايدرسه
نواب بولنماز بش جسي دعاسي قبول اولماز
التجسي صالحلر دعاسي اکانصيب اولماز
اما اول عقبه که اولوز کن يتشور کم
اوي بودر اولکيشي حور لو غياله اولوز ايکيجي
اجلغيله اولوز اوي جسي صوصور لو غيله اولوز
اکر جمله دنيا صيون قرنيه فونيلر صو
صوز لغی کتيمه اما اول عقبه سينده يتشور
اوي بودرک حق تعالی بر فرشته موکل قلاز
اولکيشيه عذاب ايجون ايکيجسي سني داهر

اولوز او جني فتره كيلق اولوز اما اول عقوبه
ك قيامته بتيسره اول بودور كحق تعالى
زبانيله امر ايدز بوزي او ذرينه سوروزلر
ايك جني حق تعالى احسان فتي ايلز او جني سي
حق تعالى اولكشيه رحمت نظر بيه نظر ايمز
عذابه ك فتنار ايلز العياز بالله **بوياب**
جمعه نمازيناك فضيلتين واد اين بلد وري
اي غوز فرزند اشرا جمعه كوني كونلرك اولوا
سيدور و ججيدور و اده بيغبر عليه السلام
جمعه كوني خلق اولدي و كنه جمعه كوني
وفات اتدي و قيامت دي جمعه كوني قوتيه
ك كذ زير خبرده دي **كلمشدر**
ك هر جمعه كوني حق تعالى التي كز يوزيناك
جمله مستحق اولان كشياري جهنم
دن اذاد ايدور دي **ورخي حضرت رسول عليه**

السلام

السلام بيور مشدركم جمعه كوني بكة صلوات
جوق كورك بن سرك صلواتيكن اشيدرين
ديدي ايتار يارسول الله بنم صلواتيكن نيجه
اشيد رسين پير التينه جورومز مسون ديرو
رسول حضرت عليه السلام ايتدي اشمدو
كز ميكي حق سبحان و تعالى بيغبرلرك
تني پيره حرام قلدي ديدي دي جمعه كوني
ايچونده بومبارك ساعت وازدر هر يك
اول ساعتك حاجت دلسه البته حاجتين
قبول ايدرم ديدي هر كيشيه سنندرك
جمعه كوني صبح وقتنه جنابت اولسه غسل
اتد كد نصكره طر ناغناك و بيغناك اوچلاوين
كسه **اين مسعود** ايتدي هر كونه جمعه
كوني طر نغيناك و بيغيناك اوچلاوين
كسه كوره سينده نقد رنجي وارشيه كيدوب

بِسْمِ الرَّبِّ الْوَهَّابِ بِسْمِ بَاكِ دُونَكَ كَيْوَبُ مُؤْمِنَةٍ
لَطِيفِ قَوْلٍ لَارِدُ قَمَانِ اِيچُون اوز رينه بهور
لَارِ صُجُوبِ مَسْجِدِهِ اَدْبِيَالِهِ وَقَارِ اَيْلِهِ سَكُوتِيَلِهِ
وَاوَه رَاقِدِينِ رَاقِدِينِ وَاوَه دِي **وَدِي**
عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زَيْتٍ رَوَايَتِ اِيذَرِ رَسُوْلِ
عَلَيْهِ السَّلَامُ دَنْ بِيُوْرِ مَشْدَرِكِهِ بَرَكِيْشِيْ
اَيْسَه بَاكِ دُونَكَ كَيْوَبِ مَسْجِدِهِ وَاوَه
هَكِرِ بَرَادِيْنِهِ بَرِيْشِيْ كِيْجَه نَمَازِ قَلْبِيْشِيْ وَكُونْدُوْرِيْ
اَوْرُوْجِ دُوْمَشِيْجَه ثَوَابِ وَيِيْلُوْرِ دِي دِي **وَدِي**
اِيْمِيْ جِهْدِ اِيْدُوْبِ جَاهِيْهِ اَوَّلِ وَاوَه سِيْنِ
زِيْرِ **اَبُو حُوْرِيْرَةَ** رَوَايَتِ اِيذَرِ رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
حَضْرَتِيْنْدَنْ بِيُوْرِ مَشْدَرِكِ جُمُعَه كُوْبِيْ مَسْجِدِ
قِيُوْسِنَه اِيكِيْ فَرِيْشْتَه دُوْرِ اَوَّلِ كِرْنِ قَلْدُوْ
عِيْ نَمَازِكِ ثَوَابِيْنْدَنْ غِيْبِيْ بَرْدُوْه قُوْرِيْ بَانِ
اَيْمَشِيْجَه ثَوَابِ يَارِيْلُوْرِ اِيكِيْ كِيْرَنْ بَرَاوَكُوْرِ قَرِيْبَانِ

اَيْمَشِيْجَه

اَيْمَشِيْجَه ثَوَابِ يَارِيْلُوْرِ اِيكِيْ كِيْرَنْ بَرَقِيُوْرِ قُوْرِيْبَانِ
اَيْمَشِيْجَه ثَوَابِ يَارِيْلُوْرِ دُوْرِ دِي كِيْرَنْ بَرَقُوْشِيْ
صَدَقَه اَيْمَشِيْجَه ثَوَابِ يَارِيْلُوْرِ اَيْمَشِيْجَه كِيْرَنْ بَرَقُوْرِ
طَه اَيْمَشِيْجَه ثَوَابِ يَارِيْلُوْرِ جَنْ خَطِيْبِ مَنْبَرَه
جِقْسَه اَوَّلِ فَرِيْشْتَه اِيْمَشِيْجَه قُوْرِ لَارِ خَطِيْبِ
دِي كَلْمَه مَشْعُوْلِ اَوَّلُوْدِ لَارِ دِي بَسِ اَنْدَنْ
صُكْرَه وَاوَه يَا اَلِكِرْ ثَوَابِ يَارِيْلُوْرِ دِي جَنْ
مَسْجِدِ قِيُوْسِنَه وَاوَه لِيْسِرِ اَللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
دِيَه اَوَّلِ صَاغِ اِيَاغِيْ اِيچِرُوْ اَقُوْبِيَه دِي اِيْدَه اَللّٰهُ
صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ اَللّٰهُمَّ اَفْخَلْنَا
اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ يَا رَحِيْمُ الرَّحِيْمِيْنَ اَنْدُضَكَ
خَلَاقِيْهَ سَلَامٌ وَيَرْه اَوَّلِكَ صَافَه وَاوَه جِهْدِ
اِيْدَه زِيْرِ اَحْضَرِ رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُوْرِ مَشْدَرِكِ
كِيْ هَكِرِيْكَ نَمَازِيْ اَلرُّوْصَفَه اِمَامِيْكَ اَرْدِنَه
قَلْسَه اَوَّلِ كِيْشِيْه يُوْرِ رَكْعَتِ نَمَازِ ثَوَابِيْ يَارِيْلُوْرِ

هر كسك امامك صاع طرفنده فلسه بتمش
ركعت نماز ثوابي يازيلور هر كسك امامك
صول طرفنده فلسه اللي ركعت نماز ثوابي
يازيلور بلك كبر و اقلان صافرده فلسه بگري
بش نماز ثوابي يازيلور اما كركدر ك
مسجد اچوند خلايق چوق اولدو غي زمك
ه حالي بولدو غي يره او توره نماز قلان كشي
نيك او كندن كجهيه مكر كم او ك صفده
بوش يراوله **كعب الاخبار** ايندي يره
بسه جامعه خلايقك او كوندن كچوب
الروا صافه وازميه زيرا حضرت رسكول
عليه السلام ايندي بركشي او ده يانوب
كول اولوب طوز مق خير ليدور نماز قلان
دورت كشينك او كوندن كجكدت
دمشدر جاميه وازدقه حالي اولان بييه

او توره

65

او توره ايكي ركعت نماز قيله تحيات
مسجد ديواندن نماز وقتنه دك اعتكافه
نيت ايده اليه كركمز اينش اشليه وديليه
ملا يانه سويليه تسبحة وصلواته مشغول
اوله حضرت رسكول عليه السلام بيور مشرد
بركسنه جاميه وارسه دنيا كلامين
سويليه كوردنيا كلامين سويلسه برنسته
ثواب حاصل امتزات و اشك عرب ايله
ثماني نجه يرسه انجلاين اولور چن مؤدين
اذان اوقسه جمعه نمازينك دورت ركعت
سنتنه نيت ايده چن خطيب منبر جفته
باش اشغه ايدوب خطبه دكلكه
مشغول اوله اول اراده سوز سويليه وسويليك
دخي ايسه اول ريمك ويا خود اليه اشارت
ايه چن خطيب منبر دن ايسه ايكي ركعت

جَمَعَهُ فَرَضِينَ يَقِينِ اِيْدِهِ اِيْمَامَهُ اَوْ يَهْ اَنْدَنْ
صُكْرَهُ نَوِيْتٍ وَاَدْرَكَتْ اٰخِرَ صَلَواتِ الظَّهْرِ
وَلَمْ اَصِلْ بَعْدَهُ اِيْدَهُ يَعْنِي نِيْتِ اِتْدُوْمِ دَجِي شَيْدِي
اَوْ يَلَهُ نَمَازِيْنِكَ اٰخِرِ رُكْعَتِيْنَهُ هُنُوْدِ دَجِي قَلَمِ اِدْمِ
اَوَّلِ نَمَازِيْنِكَ صُكْرَهُ اِيْكِي رُكْعَتِيْنَهُ بِرُفَاحَتِهِ
صُكْرَهُ قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ صُكْرَهُ كِي رُكْعَتِيْنَهُ
قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ اَوْ قِيَهُ اَكْرَجَمَعَهُ نَمَازِي
قَبُوْلِ اَوْلَدِ بِيْسِهِ اَوَّلِ دُوْرَتِ رُكْعَتِ نَمَازِ قَضَايِهِ
قَلْبِيْ نَمَازِ بَرِيْنِهِ كَجِي اَكْرَقَضَايِهِ قَلْبِيْ بِيُوْقِيْسِهِ
تَطْوِيْ يَرِيْنِهِ كَجِي اَكْرَقَبُوْلِ اَوْلَمَ اَرِيْسِهِ اَوْ يَلَهُ
نَمَازِيْنِكَ فَرَضِيْ بَرِيْنِهِ كَجِي اَنْدَنْ صُكْرَهُ اِيْكِي رُكْعَتِ
جَمَعَهُ نَمَازِيْنِكَ صُكْرَهُ كِي سُنَّتِيْنِ قِيْلَهُ دَجِي
كَمْسِيَهُ سُوَيْلَمَنْ يَدِيْ كَزَقْلِ هُوَا لَلَّهِ
اَحَدٌ اَوْ قِيَهُ وَيَدِيْ كَزَقْلِ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ
وَيَدِيْ كَزَقْلِ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ اَوْ قِيَهُ اَنْدَنْ

صُكْرَهُ

66
صُكْرَهُ بُوْدُعَا اَوْ قِيَهُ اَللّٰهُمَّ يَا غَنِيَّ يَا مَبْدِيَّ
يَا مَعِيْدُ يَا رَحِيْمُ يَا وُرُوْدُ اَغْنِيْ بِجَلَالِكَ عَنْ
حَرَامِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ دِيَهُ هَدْرُ
كَبِيْكَ بُوْدُعَا اَوْ قِيَهُ حَقُّ تَعَالٰى اَوْ لِكُنِيْهِ
كَلِمَتِكَ جَمَعَهُ دَكْ شَيْطَانِ شَرِيْدَنْ وَجَمَلَهُ
بَلَا لِرُوْدَنْ صَقْلِيَهُ دَجِي اِيْنِيْ وَكُوْبِيْ اِلِرُوْكَلَهُ
دَجِي هَرَمِيْكَ جَمَعَهُ نَمَازِيْنِ بُوْ وَجَمَلَهُ قَلْبِيْسَهُ
حَضْرَتِ رَسُوْلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُوْرِ مَشِيْدِيْ
كُوْدِيْ يِلْدُوْزَلِرُوْدِيْ كَزَقْلِ بِالْقَلَمِ اَوْ لِكُنِيْ
اِيْجُوْنِ مَغْفِرَتِ طَلَبِ اِيْدِرَلِرُوْدِيْ حَقُّ سُبْحَانَهُ
بِرُغْمَةٍ وَبِرُوْجِ ثَوَابِيْنِ وَبِرِيْ دِيْ هَرَمِيْكَ جَمَعَهُ كُوْبِيْ
اَكْنِيْ نَمَازِيْنِ جَمَاعَتِيْلَهُ قَلْبِيْسَهُ اَنْدَنْ صُكْرَهُ
اَوْ تُوْرِ دُوْرَتِ كَرَمِ سَبِيْحِ اَوْ قِيْسَهُ اَدْمِ بِيْمَبِيْرِ
زَمَانِيْدَنْ بَرُوْ اَنْقَدَرُ مُؤْمِنِ قَوْلِ وَنَقَدَرُ مُؤْمِنَهُ
عِيُوْرَتِ وَارِيْسَهُ اَنْلَرِيْكَ ثَوَابِيْنَهُ حَقُّ تَعَالٰى اَوَّلِ

كَيْشِيه ثَوَابٍ وَيُرْزَقُ فِيهِ وَدَخِي هَر كَيْكُ جَمْعَه
كُوْنِي اَخْتَامَ نَمَازِيْنِ جَمَاعَتِيْلَه قَلْسَه اَنْدَن
بُوْد غَاوِ اَوْ قُسَه **دُعَا بُوْرُوْر** فَسُبْحَانَ اَللّٰه
حِيْنَ تَسُوْنُ وَحِيْرَ تَصِيْحُوْنَ وَكَذٰلِكَ تَخْرُجُوْنَ
رَبِّهٖ حَقُّ سُبْحَانَ وَتَعَالٰى اَوْلٰكَيْشِيْنِكَ يَتَمِيْنُ
اَوْجَ حَاجَتِيْنِ قَبُوْلَ قِيْلَه وَجَهَنَّمِ دَن اِذَا
اِيْدَه اِيْكُنِي بِيْغِيْرَ لِرَايِلَه مَصْحَابِ اَوْلَه اَوْجُو
بِحِي كُوْر عَذَابِيْنَدَن فُوْر تَوَلَه دُوْر دَخِي حِيْسَا
بِي اَسَانَ اَوْلَه بَشِيْحِي جَنَّتِ اَعْلَادَه بِيْغِيْرَ
عَلِيَه السَّلَامِ اَبِي زَبَارَتِ اِيْدِرْ جَهَنَّمَه مُسْتَحَقُّ
اَوْلَانِ خِيْمَلُوْرِيْنَدَن وَقَوْمِيْلُوْرِيْنَدَن وَقَوْمِ
قَبِيْلِنَدَن يَتَمِيْنُ كَيْشِيَه شَفَاعَتِ اِيْكَه
يِدِ بِيْحِي اَكْرَ اَللّٰهُ تَعَالٰى دَن دِلُوْرَسَه حَضِرَتِ
رَسُوْلِي دُوْشِيْنَدَه كُوْرَه وَدَخِي كَيْكُ يَشُوْا
نَمَازِيْنِي جَمَاعَتِيْلَه قَلْسَه وَتُرْدَن اَوْ كُوْدَن

سنت

سُنَّتْ دَن صُكْرَه دُوْرَتِ رَكَعَتِ نَمَازِ قَلْسَه بُوْر
سَلَامِ اِيْلَه قِيَامَتِ كُوْنِيْدَه اَوْلَكَيْشِيْنِكَ
بَا شِيْنَه نُوْر دَن تَاجِ اُوْرُوْلَه اَوْلَتَا جَدَه
اِيْكِي دَانَه شَاهِي اِنْجُو اَفُوْمِيْنِشِ اَوْلَه نُوْر دَن
كَيْ هَر بَرِيْنِكَ نُوْرِي مَغْرِبِدَن مَشْرِقَه مُتُوْر
اَوْلَه رِيْدِي **عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ** اِيْتِيْدِي
يَا رَسُوْلَ اَللّٰهِ بُوْرِي كَيْمَزْ ثَوَابِ اَوْلَكَيْشِيَه
اَوْلُوْرِي اِيْتِيْدِي دَخِي زِيَادَه اَوْلُوْرِيْدِي عَبْدِ
الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ دُوْشِيْنَدَه كُوْرِي كُوْرِي بَر اِيْر
مَاقِ دُوْبِدُوْلِي جَوَاهِرِيْغِيْلِيْشِ اِيْتِيْدِي يَلُوْرِيْلُوْر
مِيْسِيْنِ بُوْجُوَاهِرِي لَر كَيْمَكْدِر اِيْتِيْدِي
بَلُوْرِيْنِ اِيْتِيْدِيْلُوْر بُوْا وُل كَيْشِيْنِكَ دِر كَمِ نَمَازِي
جَمَاعَتِيْلَه قَلْرِي دَخِي اَوْلَكَيْشِي قِيَامَتِ
رَكِيْنِ عَرِيْشِ اَعْلَانِكَ كُوْلَكَه سِيْنَدَه اَوْلُوْر
دَخِي اَوْلَكَيْشِيَه حِسَابِ وَعَذَابِ يُوْقَدُوْرِيْدِي

بُوبَابُ جُمُعَةٍ نَمَازِي فَوْتِ اَوْلَانِهِ جُمُعَةٍ
بَرِيْنِهِ قَائِمِ اَوْلَانِ نَمَازِي بَيَانِ اَيْدِرْبَابِ
حَسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ رَحِمَهُ اللهُ رَوَايَتِ رَسُوْلٍ
دَنْ بِيُوْرٍ مَشْدُوْرٍ هَرَكِيْكَ جُمُعَةٍ نَمَازِي بِي فَوْتِ
اَيْتِهْ اَكْرُوْرٍ لَوْ سَكِمَ جُمُعَةٍ نَمَازِي نِيْكَ فَضِيْلَتِيْهْ
اِبْرِيْشَهْ كُوْكَ دَرِكُوْرٍ اَوِيْلَهْ نَمَازِي بِي قَلْدِ
نَدَنْ صُكْرُوْرٍ دُوْرَتِ رَكَعَتِ نَمَازِ قَلْسَهْ اَوَّلِ رَكَعَتِيْهْ
بِرَفَاتِحِهْ وَبِرَايَتِ اَلْكُرْسِيِّ وَاَوْنِ بَشْرِ قَلْ هُوَا اللهُ
اَحَدٌ اَوْ قِيْهْ اِيْكَبِيْ رَكَعَتِيْهْ بِرَفَاتِحِهْ وَبِرَقْلِ
يَا اَيْتِيْهَا اَلْكَافِرُوْنِ وَاَوْنِ بَشْرِ قَلْ هُوَا اللهُ اَحَدٌ
اَوْ قِيْهْ اَوْ جُوْبِيْ رَكَعَتِيْهْ بِرَفَاتِحِهْ اَوْنِ بَشْرِ
اِخْلَاصِ وَبِرَقْلِ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ اَوْ قِيْهْ
دُوْرِدِيْجِيْ رَكَعَتِيْهْ بِرَفَاتِحِهْ وَاَوْنِ بَشْرِ
اِخْلَاصِ وَبِرَقْلِ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ اَوْ قُوِيْهْ
رَسُوْلِ حَضْرَتِ بِيُوْرٍ مَشْدُوْرٍ هَرَكِيْكَ بُو نَمَازِي

بُوْدِكُوْ

بُوْدِكُوْ اَوْلَانِ مَنُوَالِ اُوْرُوْرٍ قَلْسَهْ جُمُعَةٍ نَمَازِ
بِي اَوَّلِ كِسْبِيْ قَلْسِيْجَهْ ثَوَابِ بُوْلَهْ وَدِيْجِيْ جَنَّتِ
تَا جَلَرِ نِيْدَنْ بِرَتَاجِ كِيْهْ وَجَتِ حَلَهْ
لَرِيْدَنْ يَتَمِيْشِ حَلَهْ كِيْهْ وَدِيْجِيْ صِرَاطِ اَلْسَتِيْمِ
يَلْدِرِيْمِ كِيْبِيْ كِيْجَهْ وَدِيْجِيْ بَرْدُوِيْهْ بِنَهْ كِيْمِ
جَنَّتِ دُوْهْ لَرِيْدَنْ اَوْلَهْ اَيْقَارِيْ زَعْفَرَانِدَنْ
كُوْدَسِيْ مِيْسِيْكَدَنْ بُوِيْ بِي عَنَبَرِدَنْ دِيْرِ
كُوْرَلِيْ بِيْشِيْلِ اِيْجُوْدَنْ اَكْرِيْ نُوْرِدَنْ اَوْلِ اَعْمَرِشِ
اَلْتِيْدَهْ دُوْرِ رَحُوْقِ تَعَالِيْ اَوَّلِ كِسْبِيْهْ رَحْمَتِيْهْ نَظَرِ
اَيْدِرْدِيْجِيْ اَيْدِرَايِ فُوْلُوْمِ حُوْشِ كَلْدِيْكَ
دِيْلَهْ بَنْدَنْ نَدِرِ لَرِيْسِيْ دِيْهْ اَوَّلِ كِسْبِيْ اِيْهْ
بَارَبِّ سَنْدَنْ دِلَرِيْ كِيْمِ بِيْ جَهْلَمَدَنْ اَذَانِ
اَيْدُوْبِ جَنَّتِهْ فُوْ يَا سِيْشِيْ دِيْهْ اَوْلِ زَمَانَدَهْ
حَقِّ سُبْحَانَهْ وَتَعَالِيْ اَجَلِ شَانَهْ حَضْرَتِ لَرِيْ
اَوِيْلَهْ اَوْلَسُوْنِ يَا فُوْلُوْمِ دِيُوْبِ خِيْرَايِيْلَهْ اَمِيْرِ

ایدوب آل بوکینی فرزندس او جاعنه ایلک
دیه **ابو محمد آیتدی** بو فضیلتلر اولکیشیه
دیر که جمعه نمازین فوت اندو کد نصکره
اول دورت رکعتدن بو قدر ثواب حاصل
اولوز ایدی کل قیاس ایله کیم ترکیشی
جمعه نمازین فوت ایتمیوب قلسه نقدر
ثواب ویریلور ددی **ودخی جابر بردایت**
ایدر رسول علیه السلام حضرتیندن بیود
مشدیرک هر یک جمعه کجسی اون بیز
رکعت نماز قلسه بر سلام ایله هر بزرگعتده
بر فاتحه و برایت الکرسی و بر قل یا ایها الکافرون
و بر اخلاص شریف و ایکی معوزتین بررکته
اوقیه نمازدن فارغ اولیجوق سجده واره
اندن یدی کوه لاحول و لا قوه الا بایسته
العالی العظیم دیه حق تعالی یارین محشر

کوننده

لرین بلور ایله بقیته ایدوک تا کیم اول کوشیک
زیاسی اول بلورله ایریشه و اول بلور لریک
شعاعندن و حرارتیدن بخورله اودر و شوب
اندن دخی هوای نفس اوله و دخی بنم تحت
کاهیک اطرافنده مرصع صندیلر ایلک تا کیم
وزیرلیم و حاصلیم اوتوره و کوشدن بییک
اخر یا بوک باقیردن و قور شومدن اول بیک
مطبخه یا بوک جنتده اولن قوللیم دورلور
زلو نفایس طعاملر بشمک ابعون ددی و او
سنالرد دخی شدادک ددی کیمی یا بوب مهتابا
ایلدیلر اندن شداد علیه العنه امر ایله
هر مملکتلرده ادمار کوندور ب خطا و خطیک
و کیشمهرک و قجاجک و تورکستانک و رومک
و مشرقک و مغربک و مجمک و لایتلرینده
و شهرلرینده اولان محبوبه اوغلنلرین و محبوبه

باکیره قزلارین نقدرواريسنه جمیع ایدوب کوزیکه
لرین کتوروب عیلم مستوفیلر و جنکالر و عودلر
وقانونلر و شنشدارلر و نایلر و دایره لرا تدراب
وقصیلر او کوندریلر تا کج جنتک حوریلری
و غلمانلری اولغه لیاقت بولدیله هر پری فرید
الذهر اولدیله آنلری جنته قویدیله انندن
شیداد علیه العنه بیوردی اطراف عالمه
منادیلر نیدا ایدوب جاغز دیلر خلق عالم
جملتاجع اولدیلر کم شیداد علیه العنه ایله
و ارب باغ ارامه کروب عیش عشرت اولکرتدکلو
مفسد لر و ارایسه و نقد ر کرا هار و ارا
ایسه جمع اولدیله انندن شیداد علیه العنه
کوج ایدوب سپاهیلله نفیرلر و زورنالر و کور
سار و کولوب سجاقلر اچلوب حاضر اولدیله
شیداد کتحت فیتحین ایکی فیله اوزرینه کتحت

روان

روان چطرهما یون دوتدیله سنداد علیه العنه
اول کتحت اوزرینه سوار اولوب یوخه بیگ
عسکر ایله باغ ارامه یوزد و توب منزل بمنزل
یورودیله طاکم باغ ارامه بر فرسخ بر قلدی
شیداد علیه العنه ایتدی بو اراده مقیم اولالم
یارین صباح سازلقلر ایله باغ ارامه کورا ووز
دری اول کجه انه العظیم الشان بر فرشته
یه امیر ایلدیکم کلوب اول لشکرک اوزرینه صحیح
ایتدیکم اول جماعتدن بر کسینه قلدی جمعی
هلاک اولدیله اندن صکره حق تعالی اول مقادیر
خلق کوزندن پنهان ایلدی تا کم کروب کومر
اولیه لرودی آنلرینه ایتدیله یا محمد بوزمانده
اول مقام هیچ بر کسینه کورمک میسر اولور
دیله سرور ایتدیله جواب و هر و ایتدیکم بند
صکره بنم امتد بر کسینه نصیب اولاکم ادرینه

عبد الله درلر و نیشانی اولدر کیم قریب یوزلی و چا
دق قشلی و قصه بویلی و یصی بوزلی اوله و بوز
نینه برفه بکی اوله اول کسه باغ ارامه ایر شوب
تماشا قبله و بردق بوی جواهر الوب اوبینه
کتوره اما اخر زمانده حق تعالی اخلق کوزیدن
جبابی رفیع ایدوب شهرستان بلخ ارامی اشکارسه
ایلیه جمله خلائق اینی کوروب تماشا ایله ایدوب
جواب ویردی و هم صکره ایله اولوب حضرت
رسولدن صکره معاویه زمانده بر عبد الله
ادلی بر عرب دوسین یاوی قلوب یبانه کوروب
ارزکن ناکاه ایراقدن کوزینه بر حصار
کورندی عجیبوب ایلر و ایورودی کور دیکیم
بر عظیم حصار در کیم دولایسینک نهایی توق
بر زمان کتدی حصارک قیوسینه ایر شیدی
نظر قلدی کور دیکیم کوزلر کوروب قولقلر

اشتمش

اشتمش کلدن نقد رادی هیح بر افریده کور
مدی آخر دوسین ارایون اچر و کیردی کورد
بر من شهرستان در کیم دللر ایله تعییر وصفه
اولمنز عبد الله اندن فکره وار ب ایتدی عجباً
بو بنم دو شمیدر بو خسه ظاهریم میدر بواصل
مقام بود نیاده اولن محالدر بر خور اولمد مکه
جسته وارم دیوب فکره وار دی دورت یانسه
نظر قلدی هیح کسه کور غمز اخر کوزکن دوسین
انده بلوب یانسه وار ب چوکودی جواللرینک
اچونه اول حوضلرک جواهرلرندن دولدر ب
دوسینه یوکلدوب اندن سوروب طشسه
چقدی بر مقدار کد بچک دنوب اردینه بقدم
باغ ارام غایب اولمش کوره مدی بو کوز قورقوب
وار ب دوه سین چوکودی جواللرین یوقلاری
کور دیکیم جوال اچینه کی جواهر دور در الله

71

شکور لر ایدوب کرومین بولن دوتوب کندی
کونلردن برون اوینه کلدی بوکر عبد الله
بو خبری عالمده سونلنوب خلقک ایچونده
داستان اولدی امیرمین عبد الله خبر کوندر
یاینه کتوردی بو خبر لری اکا سوال ایلدی
عبد الله دخی اول اخر هم دکم کوردی ایسه
برار برار اکا حکایت ایلدی امیرمین اشیدب
حیران قلدی بوکره اول عبد الله کتوردی
باغ ارامک حکایتی یاروب بر نامه یاله معا
وییه بالدر دیلر اول دخی امیرمین خبر کوندر
دیکه عبد الله کتوردی کی مال و جواهر
ایله کوندر دیکر اندن امیرمین عبد الهی مال
برله کندری معاوییه کوندر دی واروب
عبد الله معاوییه قانتنه و صول اولدی اندن
معاوییه عبد الهی ترشوسینه کتوروب بو خبری

معاوییه

معاوییه عبد الله سوال ایلدی عبد الله دخی
جمله احوال لری کوردی کی حکایت ایلدی
عبد الله خبری معاوییه محال کلدی
عجلیوب ایتدی بی آدم دنیا بوضیفلی عمارت
دوزمک ممکن دکلدر حتی سیمان پیغمبر کم
قافدن قافه حکم ایدوب جمیع مخلوقاته سلطان
نلق ایدردی اول بیله بنیاز ایتدی بونه عجب
وانا معقول سوزدر دی عبد الله ایتدی
یا خلیفه اول کوشلرک یا بوسینک بنده ششانی
واردر دی معاوییه ایتدی کتورکل کوره لم
ردی اندن عبد الله صافی انجودن بر خلقه تک
چقروب معاوییه او کونده قویدی معاوییه
ایتدی قریک اول خلقه کم کورلم ایچنده نوار
ردی آنلردخی خلقه قردیلر هاندن ایچیدن
بر خوشر قوقولر چقدیکم سسایک ایچوبی معطر

72

قلدي هنج دڅي اويله کيسه کور مش د کلا ايد
بوکز معاويه خيران قلدي بوکز ايتدي کعبه
ال اخبار دن غيري کيسه بونک حقيقتين بلور
ديوب خبر کوندر دي اول دڅي کلوب معاويه
قاتنه او تور دي اندن معاويه ايتدي اي
کعبه ال اخبار اشبو حکايت بنجدير
حکايت ايله دري کعبه ال اخبار ايتدي يامعا
ويه اشبو معني کور چکدر هر کور عبد الله دير
ايسه و کور دي ايسه محمد نير ديدي و ايتدي
که حضرت رسول عليه السلام دن شو يله
اشند مکه بيم اتمدن عبد الله اذلي بركيسه
شول صفتلوا اولوب دوه سين اراز کن باغ الرامه
کروپ اندن برده و بوي التون و جواهر و انجوا
دولد و روب يوکلدوب کتون چکدر ديويوز
مشدر اول باغ ارامي شيداد عليه العنه بنياد

اندر مشدر

73
اندر مشدر و انک و صفي بي سوي کدن دالتز
عاجز در دي معاويه بو خبري اشيد چک
خيران قلدي اندن کعبه ال اخبار خلعت
کيد و رب عزتيله اوينه کوندر دي دڅي
عبد الله برات ياروب ويز ديکمه هنج کيسه
بومال دن او توري عبد الله دخل و تعرض
امير بومال بونک نصيدير که حقدن و مشدر
ديوب جمله ماليکه عبد الله ينه اوينه کوندر
دي او شته شيداد عليه العنه نک حکايتي
دڅي بوند تمام اولدي **يکرمي التبي سوال**
ايتدي لر **يا محمد** خبر و بركم خبر ايلک داوده
اندر دوي صحيفلونه ايدي و انک اچينه اولن
مسئله لک سبب نه ايدي ديوسر و انبيا
جواب و يروپ ايتديکم داود پيغمبر بر خاتون
المن ايدي اولخاتون داود پيغمبر ايله مشدر

ایتمش ایدي حق تعالی داوود تدن براوغلا ویرجک
اولورسه داوود پیغمبر برین و ملکینی اكا
ویرمک ایچون قول ایتمش ایدي داوودده
اولخا توندن براوغلی دوغدی ای دینی سلیمان
فودولر اما داوود پیغمبرک سلیماندن غیر
طغوز اوغلی دخی واری ایدي داوود پیغمبر اول
شرطک سبه بندن مختیر قلمش ایدي دایم
غصه چکرایدیکم مبارحق تعالی نیک رضا
سینه بنم شرم مخالف اوله دخی نورقار ایدي
حق تعالی اجبر ایله داوودده صحیفه ایله ادمک
جنتدن چقر دخی خانی بیلکه کوندرب وخی
ایلدي اول خاتم ربیع ایدي حق تعالی جمله
مخلوقاتی اول خاتمه مسخر قلمش ایدي و اول
صحیفه مسئله لوزاری ایدي جبرائیل کلوب
ایتدی یاد اوورحق تعالی سکا سلام قلدی
بو صحیفه

74
بو صحیفه اولر مسئله لری اوغلا بیکه سؤال
ایله هر نقیسی جوابنه قادر ایسه بروکه انی
ثایم مقام ایله و مملکتی اكا اضمار له و بو خانی
دخی اكا ویرشلیم ایله ددی و شویله بیکم
جلك یقین قلمشدر ددی بو کوز داوود علیه
السلام اوغلا برینی جمع ایدوب اول مسئله لری
سؤال ایلدي هنج برسی جوابنه قادر اولما
دیله اما سلیمان صوریجق بایزن الله تعالی
جواب ویردی اول مسئله لک اول کسپی داوود
ایتدی ادم اوغلا بنده ناقص ویرامز اولن ندور
دیددی سلیمان نفسدر ددی ایکیجی ایتدی
اول ندرکم دنیا ده اندن اچی نسنه یوقدر ددی
سلیمان فقیر لقدر ددی او ججسی اول ندرکم
دنیا ده اندن لوزیر و شیرین نسنه یوقدر ددی
سلیمان ایتدی غنی لکدر ددی دوردنجسی

اول ندرکمه ادمه غایت پرامر بقدر رهج اندن
پرامر لوق بودور ددی سلیمان ایتدی عورت ندر
دیدی بشیچی سی ایتدی اول ندرکمه ادمه ندر بقدر
ایراق اولسه ادم سلامت در ددی سلیمان ایتدی
دنیا در ددی التنجسی اول ندرکمه گوکلردن
یوکسک نواز در ددی سلیمان ایتدی سلطا
نلک عذیلدر ددی یدنجسی ایتدی اول ندر
که دنیا ده داندن فقی نواز در ددی سلیمان
دروشلکدر وقناعندر وغازیلرک قلبی
در ددی وقناعندر ددی سکرنجسی ایتدی
اول ندرکمه دنیا ده اوتدن بیجیدر سلیمان
ایتدی خیر دنیا در ددی طقوز ونجسی ایتدی
اول ندرکمه دنیا ده ارمی چقدور عورتی جوق
دور ددی سلیمان ایتدی عورت چقدور
دیدی زپراعورت فرماینده اولنلردی عورتند

دیدی

دیدی اونو نجسی ایتدی اول ندرکمه دنیا ده او
لمی جوق یوخسه دیری جوقدر ددی سلیمان
ایتدی دیریدن اولو جوقدر ددی زپرا دیریلر
هت اولچکدر ددی اون برنجسی ایتدی دنیا ده
مغوز می چقدور ویرانی ددی سلیمان ایتدی
ویرانه چقدورک جمله مغوزلر ویران اولسه
کر کردر ددی اشته سلیمان پیغمبرک انا
بسنک سوال لرینه حق تعالی نلک انا بیتله بویله
جواب ویردی داوود پیغمبر دخی اوغلی سلیمان
مملکتی و خاتی تسلیم ایلدی جمله اندن جمله
مخلوقات اکامسخر اولوب سلیمانک حکمنه
اولدی لر ددی انلرک یکرمی التنجی سوال لرینه
بویله جواب ویردی **یکرمی یدنجی سوال**
ایتدی پازیا **محممد** خبر ویردی سلیمان پیغمبرک
قبری قنده در ددی لر سرور انبیا جواب ویروب

ايتديكم سليمان پيغمبرك قبري كندو تختك
اوستونده در دردي وايتدي حكايتي شويدر
كوسليمان پيغمبره بيت المقدسك مسجد
في پهاغه امرايلدي بنيادلو اوستا زلراشله
ملكه بشلديلو تمام اولغه يقين قلعو سليمان
كلوب عصا سنه ديانوب اوستا زلر نظر
ايدوب دور دردي حق تعالي عزرايله بيورد
يكند واروب سليمان پيغمبرك دور دوي برده
روحين قبض ايت عزرايل دخي كلوب رو
حين سليمانك قبض ايلدي اما اللهك امر
يله سليمانك جسدي يره دو شمددي همان
حياته دور زكي عصا سنه ديانوب قادي
هيج كسنك اولما مش ايدې خبري وكسنك
مجالې يوغيد بكو سلمان اولوش دېي بيكه
ديولر و بريلر سلما پي كوروب ديري صنوب

نچه

نچه كونلر ايشلديلر اخر سليمانك عصا سنه
قورق لوق واقع اولوب برجه زماند نصكم فر
فر يلوب دوشدي يره سليمانك جسدي اندن
معلوم اولدو كي اولديكي اندن ديولر و بريلر
سليمان نبي تحي اوزرينه فوديلر اندر اول
تحتي كورب يد يحي دريادن اوتد بر جزيه وان
ايدې اول جزيه ده برداغ واسر ايدې و اول
داغده بر مغان واز ايدې اول مغار يه ايلدوب
انده فوديلر شمدې حاليا دخي انده در دردي
بيورب بويكه جواب ويردي **يكري سيكري يحي**
سؤال ايتديلر يا احمد خبر و بركم دنيا ده
اولدن كوكه چغان پيغمبرلر كملر در ديلر
سرور انبيا جواب و يروب ايتديكم انلك بري
ادم پيغمبر دركم خو تعالي ادمي يواند قده انك
ايچون مسكدن برات يراتدي ادم اول ايتله

كوكله جقوب جنته كيردي بربر وائده
دخي يا قوتدن بر تحت يرتدي انك ايله فر
شتهلر ادي كتورب جنته ايلتدي يار دديلر
وبري دخي ادريس بيغمبر دركو انك دخي
بعض حكايتلري ذكر اولسه گر كدر ددي
وبري دخي بيغمبر دركو حكايتي ذكر اولسه
گر كدر و بري دخي بيم كوخو تعالي
بني خاتم الانبيا فليندر معراج كچه سي
حق تعالي فرشتهلره امر ايلدي كه بيم اجون
جنتدن بر براق كتورديلر و بني اول براغه
بندر وب مكلك بيت المقدسه ايلتديلر
كه مسجد اقصا در اندن كوكله چقرديلر
يدي فات كوكلري تمنا ايلدم و اندن سكر
جنتي ويدي جهنمي سير ايدوب ينه يرو
زينه كلدم و بري دخي موسي بيغمبر فرزندلش

حارونه

27
حارونه اجل اير و هب حق تعالي موسايه
امر ايلدي كه حارونك عمري تمام اولدي البت
الوب فلان صحرايه ايلت ددي موسي دخي
فرزندلش حارون الوب اول صحرايه وار ددي
انده بر بوجه احرم اغاج كوردي شويله كه
دنياده نقر زمينلر وار ايسه اول اغاجده
موجود ايددي و اول اغاجك كوكله سينه
بر تحت كور دولا حارون اول تختي كور بجد
موسي يه ايتدي اي فرزندلش بر حظه جك
بو تختك او زرنده يتاين ددي موسي دخي
دستور و يردي اندن حارون اول تختك
او زرنده ياندي حق تعالي عمر ايله بيوردي
كلوب حارونك روچين قبض ايلدي و ملا
يكلر حاروني كتوروب اول تختيله كوك
چقرديلر موسي عليه السلام يالكر قلوب

اغلدي و زار لقلرا ايلدي و اول ملا لتي لته
دوب شهره و اردي چون بني اسرائيل موسي
پيغمبرنا لكر كوردلر حاروندن خبر سوز
دلر موسي ايتدي حارون اولدي دري و ششم
جسدني كوكه كوردلر دري بو كز اندر ايتديله
هاي بوسوز نه سوز دريم اولونك كوكه نه
مصلحتي واردر ديلر امدې هارون سن
اولدوردك دديلر موسي ايتدي با سينر بلور
سيكز كيم بن حق تعالينك پيغمبريم و هارون
بنم فرزند انيم در يابن فرزند انيم نجه اولكم
اولدوردم دري اندن حق تعالينه ناليش
قلوب يلواردي حق تعالي موسي به بيوردي
يا موسي بني اسرائيل قومنه خبر ايلكم اول
صخر ايه جقسونلر دري موسي دخي اول قومنه
حق تعالينك امرني بلدردي اول قوم دخي

اول

اول صخر ايه جقوب دوروز ناگاه كوردلر كيم
كوك يوزندن بر تحت ظاهر اولوب بربوزينه
ايتدي هارون اول تحت اوزرنده لوز كورد
لر بني اسرائيل ابي كوروب تجب ايلديلر مو
سي ايتدي يا هارون سني كيم اولدوردي
دري هارون باذن الله تعالى ديله كلوب
ايتدي يا موسي بني كسه اولدورمدي كندي
اجلله اولدوم دري بني اسرائيل بلديكم
موسي نك گوناهي بو قدورد ديلر ينه هارون
اول تختيله كوكه كندي ديوب جواب و مردي
بكرمي طقوز و نجي سوال ايتديلر يا محمد
خبر و هر كيم يرده و كوكه الان دري اولسن
پيغمبر لركلر در ديلر سرور انبيا جواب و هر
ايتدي كيم حياتنه دورت پيغمبر واردر ايكي
كوكه و ايكي يرده در كوكه اولنلرك

بري عيسى و بيري ادرين و يورده اولنك كرك
بري حنيز و بري الياس در پس امدي عيسى
بيغمبرك كوكه چقمسنه سبب بو اولدي كيه
بهور ديلز عيسى بيغمبري اولدور مسكه قصيد
ايلديلز توتدولر حبس ايتديلز اندن ايتد
يلز سن عيسى دكله سينكم اولوي دري و كوز
سوزي كوزلي قلا درك اكر كرك چك نبي
اوليدك بزم الحزه كرميتار اولمزك ديدلر
ودونوب ينه ايتديلز اكر حق بيغمبر ايسك
كندوكي اشبو ايندن خلاص ايله ديدلر
اندن كوروب ايكي اغاجي بربرينه صليب
چانوب عيسى تي بربيوك اوك اچكونده
اول صليبك ايندن و اياغندن بعايديلر و اول
اوك قبوسين ايوجه بركدوب كيتديلز حق
تعالی جبر ايله بيوردري اول كجه عيسى تي
بغندن

كوننده اولكيشيه خوش كلكك شان:
كلكك جشمه واركم بن سندن راضي
اولدورم دينه اولكيشي قيامت كوننده نييلر
كندن قوبه دردي **باب رسول حضرت**
بيور مشدر كم هر كجه يتا جاعي زمان ايكي
ركعت نماز قلسه هر بزرگعتده بش فاتحه
الكتاب و اون كره امن الرسول اخرنده و بزر
اخلاص اوقيه و اولكيشينك تكري حقيون
كوناهي ديكزلر كيوكي قدر اولوزسه اول
كونهلردن ارينه پاك اوله حق تعالی اولكيشيه
جنت اعلان دبو جدن بركوشك باعشليه
امدي اول نماز اولكيشيه بيك التون صدق
حق يولون و بزمكدن يكدردري **ابن عباس**
روايت ايدركم رسول عليه السلام بيورد
كجه هر كيك كجه ارسنده ايكي ركعت

نماز قلسه هر رکعتنه بر فاتحه ويکريمي آيت
الکرسي اوقيه نماز دن فارغ اولجوق اولياحي
يا قیوم بيک اشغيت ديه حق تعالی اولکيشيه
بيک فرشته موکل قيله اولکيشي جمله شرکردن
حفظ ايدله لردخي حق تعالی اولکيشيه يسئل
ز برجدن بر شهر ياپي ويره اول شهرک ايجونده
بيک او اوله هر اوده بيک تحت اوله جواهر
لر ايله بر نمش هر تحت اوزرنده يتمش دوشک
اوله هر دوشکله بر حوري قروي اوله ديدي
ابو حريز روایت ايدر رسول حضرت بندن
بيوز مشدرکه هر کيم رجب اينک اون
بشینه و يا خود ذي الحجه اينک سکر پنج کونده
ويا خود عرفه کوني و يا خود عسوره کوني
ويخود جمعه کوني دوزت رکعت نماز قلسه
اول رکعتنه بر فاتحه و اون اخلاص اوقويه

ايکيني

ايکيني رکعتنه بر فاتحه اوج قل يائنها الكافرون
اون اخلاص اوقيه اوجيني رکعتنه بر فاتحه
اوج الهیکم الشکائر اون اون اخلاص اوقيه
دوزدنجي رکعتنه بر فاتحه اوج ايت الکرسي بش
اخلاص اوقيه حضرت رسول بيوز مشدر هر
کم بو نمازي قلسه حق تعالی اول کيشي
عذابندن فور طاره و دري جمله خلايقک اوج
بخشندن بر بخشي حق تعالی دن طلب ايدر سه
اول قلدوغي نماز لرك حرمينه حق تعالی انلري
جنته قويه و يريوزندي مخلوقات و جمله
فرشتهلر يازنجي اولسه بو نمازک ثوابن يازه ميلر
دردي و دري هر فرشته صاعشجه اولکيشيه
حسنات يازيله دري حق تعالی يتمش بيک
فرشته قيامته دک اولکسنه ايجون استغفار
ايدر لر ثوابن اکا بغشله لرد دي **بو کليم رجب**

اينك فضيلت له بن بيان ايدر انس ابن ملك
روايت ايدر رسول عليه السلام دن بيوز
مشدركه هر كه رجب اينك ايجونده
انج دوشسه اول كيش چون اوج سنه واجب
اولوز اول بودورك جمله كناهلر يني يار لغيه
ايكجي حق تعالي اولكيسنك عمرني طويل ايدر
اوجونجي قيامت كوننده صوصاميه ديدي
بوكر بوني اشديجك اشلر نندن بري دوروي كلدي
ايتدي يار رسول الله اول اي بوتون اوج دوشسه
بنم طاقتم يئمز رسول عليه السلام ايتدي
اكر طاقتك يئمز ايسه اول اي بتون دوشسه
اولندن واورطاسيندن و آخرنده اوج دوت
پس اول فضيلت لردن محروم قلمز سين اول اي
بتون دوشسه ثواب بلورسون ديدي **بواب**
رغائب كجسينك فضيلت له بن بيان ايدر

انس

انس ابن ملك روايت ايدر رسول حضرت
عليه السلام دن بيوز مشدركه هر كه
رجب اينك اول جمعه كجسينك احيائيشه
حق تعالي اولكيشينك دعاسين قبول ايدر
ومراوني حاصل ايدر اولكجه كوك يوزندن
فرشتهلر يريوزينه اينلر اولكجه رغائب
كجسي درلر غافل اولك يرده وكو
كه اولان ملك كجمله كجيه جمع اولوز
لر حق تعالي انلره ايدر اي فرشتهلرم ذلك
بندن نه دلر سزديه اول فرشتهلر ايدر لر
يا الهي ذلك سندن بودور كه رجب اي اوج
دوشسه رحمت ايت اول ساعت حق تعالي ايورر
يا فرشتهلرم سز طابق اولوكم بن انلره رحمت
ايدر در پس امدي هر كيمك رجب اينك اول
بجشنبيه كوني اوروج دوشسه جمع كجسي

اِحْتِشَامِ اَيْلِهَ يَسْتَوِ اِرَاسِنْدَه اَوْن اِيكِي رَكَعَت
نَمَازِ قَلَسَه هَر بَر رَكَعَتِنْدَه بِر فَاحِ اَوْج اِنَا اَنْزَلِنَاه
وَ اَوْن اِيكِي اِحْلَاصِ شَرِيفِ اَوْ قِيَه اِيكِي رَكَعَتِنْدَه
سَلَامِ وِ بَر نَمَازِ دَن فَارِخِ اَوْ لِحِقِ يَتَمِش كَوَه اِيده
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ
دِيَه اَنْدَ نَصْرَه سَجْدِيَه وَ اَرَه سَجْدَه سِنْدَه اِيده
يَتَمِش كَوَ سُبُوْحِ قَدُوسِ رَبِّنَا وَ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ
وَ الرُّوحِ دِيَه اَنْدَن بَاشِ سَجْدَن قَلْدُ وَ رَبِّ
يَتَمِش كَوَ رَبِّ اِغْفِرْ لِي وَ اِرْحَمْ وَ تَجَاوِزْ عَمَّا تَعْلَمُ
اِنَّكَ اَنْتَ الْاَعَزُّ اَعْظَمُ دِيَه يِنَه سَجْدِيَه وَ اَرَه
يَتَمِش كَوَ سُبْحَانَ رَبِّي الْاَعْلَى دِيَه هَر نَه حَاجَتِ دِلُو
سَه حَاجَتِي قَبُولِ اَوْلَه وَ جَمَلَه كِنَا هَلَر بَر عَفْوِ
اَيْلِهَ وَ قِيَامَتِ كَوِنْدَه يَدِي يُوَز كِي شَه
شَفَاعَتِ اِيده دُعَايِي مَقْبُولِ اَوْلَه دِر دِي **بُيَا ب**
رَجَبِ اَيْنِكَ اَوْن بَشِنْدَه اَوْلَانِ فَضِيلَتِي

بَيَان

بَيَان اِيْدَر اَبُو سَعِيدِ خَزَرِي رِوَايَتِ حَضْرَتِ
رَسُولِ بِيُوَرِ مَشْدَرِ هَر كَمِ رَجَبِ اَيْنِكَ اَوْن
بَشِنْدِي كَوِنْدَه اَو رُوْحِ دُو شَه اِيكِي يُوَز يَلْتَقِ
كُو نَاهِنَه كَفَارَتِ اَوْلُو زُو دَجِي اَوْن بَشِنْدِي
يَكْسِي اِحْيَا اِنْسَه بِيَكِ كَجَه اِحْيَا اَتْمَكْدَن
يَكْدَرِ دِي وَ دَجِي هَر مِيَكِ اَوْلِ كَجَه بِيَكِ
كَو اِحْلَاصِ اَوْ قَسَه حَقِ تَعَالَى اَوْ كَشِچُونِ
جَنَّتِ اَعْلَادَه بَر كُو شِكِ يِيَا رُوْحِ قِرَقِ بِيَكِ
فَرِشْتَه مُوَكَّلِ قَلْمُو زَا قِيَامَتَه دَكِينِ اَوْلِ
كِي شَه مَغْفِرَتِ طَلَبِ اِيْدَر لَنْ **وَدَجِي مُوسَى** عَم
حَقِ تَعَالَى اَبِيُوَرِ دِي يَا مُوسَى رَجَبِ اَيْنِكَ اَوْن
بَشِنْدِي كَوِي اَو رُوْحِ دُو تَمَقِّ بِيَكِ قَبُولِ اَوْلِشِ
سَجْدَن وَ دَجِي بِيَكِ قَوْلِ اَزَاتِ اَتْمَكْدَن دَجِي
بِيَكِ كَو غَزَا اَتْمَكْدَن يَكْدَرِ دِي اللَّهُ يَتَمِش
هَذِهِ الصُّوَرِ **بُيَا ب رَجَبِ اَيْنِكَ اَوْلِ كَجَه**

شَعْبَانَ أَيِّنِكَ أَوْنَ بَشِيحِي كَجِسِّي أَحْيَا لِسْتَه
 اِرْتِسِي أَوْ رُوحِ دَوُشَه حَقِّ تَعَالَى نِكَ أَوْلَى كَجِي
 رَحْمَتِي قَوْلَا دِينَه يَقِينِ أَوْلُورُودِي حَقِّ تَعَالَى
 أَوْلَى كَجِيه بِيُورِ رِهِيحِ بِرَقَوْلِ وَارِي حَاجَتِ
 دِيلِيحِي بِنِ أَيْنِكَ حَاجَتِي قَبُولِ ايدُوبِ يَارِ لَعَبِ
 يَمِ أَوْلَى كَجِيه حَقِّ تَعَالَى بِجَمَلَه خَلَايِقَه رَحْمَتِ
 ايدِرِ أَلَمْ شَرِكَلَه وَرَدِي شَرَابِ ايجَنَلَه دِيحِي
 أَطَاسِنَه وَانَاسِنَه وَسَايِرَ أَقْرَابِ رِينَه أَوْلَاشَه
 رَحْمَتِ اَمْرُودِي **بُوبَابِ شَعْبَانَ أَيِّنِكَ**
أَوْنَ بَشِيحِي كَجِسِّي قِيلِيحِي نَمَازِ لِي بَيَانِ
ايدِرِ ابْنِ عَبَّاسِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ رَوَايَتِ
 ايدِرِ رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامِ حَضْرَتِ تَدْتِ
 بِيُورِ دِي هَرَكَمِكَ شَعْبَانَ أَيِّنِكَ أَوْنَ
 بَشِيحِي كَجِيه سِي بِيُوزِ رَكْعَتِ نَمَازِ قَلَسَه هَرِ بِي
 رَكْعَتِنَه بِرَفَاحَه وَأَوْنَ اِخْلَاصِ أَوْقِيَه

فَلِحَقِّ نَمَازِي لِي بَيَانِ ايدِرِ سَلْمَانَ ابْنِ فَارِسَه
 حَضْرَتِ رَسُولِ ايتِدِي يَاسَلْمَانَ سَكَا بَرَسِنَه
 أَوْلَى دِيحِي دِي سَلْمَانَ فَارِسِ ايتِدِي بِلِي يَارِ سَوَالَه
 دِي اَوْكُرَتِ رَسُولِ حَضْرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامِ
 ايتِدِي هَرَكَمِكَ رَجَبِ أَيِّنِكَ أَوْلَى كَجِسِّي أَوْنَ
 رَكْعَتِ نَمَازِ قَلَسَه هَرِ بِيُوزِ رَكْعَتِنَه بِرَفَاحَه وَبِي
 قَلِ يَآئِيهَا الكَافِرُونَ وَأَوْجِ اِخْلَاصِ أَوْقِيَه حَقِّ
 تَعَالَى أَوْلَى كَجِسِّيَه بُو نَمَازِي قَلِدُ وَبِجُونِ جَمَلَه
 كَنَاهَرِي بَغِشَلَايَه دِيحِي أَوْلَى نَمَازَه أَوْ
 قَدِ دِيحِي قَرَانِكَ هَرِ بَرَايَتِنَه بِرَفَرِشَتَه ثَوَابِنِ
 يَازَه دِي دِيحِي أَوْلَى نَمَازِكَ هَرِ بِيُوزِ رَكْعَتِنَه
 بِيكَ نَمَازِ ثَوَابِنِ يَازَه دِيحِي أَوْلَى كَجِسِّي شَهِيدِ لِي بُو
 لَوَكِنَه يَازِبِ جَنَّتِ اَعْلَايَه كِيَمِ دِيحِي **بُوبَابِ**
شَعْبَانَ أَيِّنِكَ فَضِيلَتِ لِي بِنِ بَيَانِ ايدِرِ حَضْرَتِ
رَسُولِ عَلَيْهِ السَّلَامِ ايتِدِي هَرَكَمِكَ

أُولَئِكَ أَوْلَىٰ بِكَ مِنَ الْكَافِرِينَ نَقَدَرُ حَاجَتَ دِلْوَسَه
حَقَّ تَعَالَىٰ أَقْبُولُ وَمَقْبُولٌ فَلَا رُدِّي أَصْحَابِي
أَيْتِدِيلُنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكْرَأُ شَيْءٌ أَوْلُوْرَسَه
سَعِيدٌ أَوْلُوْرِي رَسُولُ خَضِرَتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
أَيْتِدِي أَوْلُ تَكْرِي حَقِّجُونْ أَكْرَأُ لَوْجَ مَحْفُوظَه
يَا زَيْلَشْ بَيْلَه أَوْلُوْرَسِكْ فَلَانَ أَغْلِي شَيْءٌ دِي
دِي يَا زَيْلَشْدِرْ بُو نَمَازِي قَلْبِجَقْ حَقَّ تَعَالَىٰ يَا زَيْلَشْ
بُو زَارْ سَعِيدٌ يَا زَارْ دِي **بُوبَابِ شَعْبَانَ**
أَيْنِكْ أَوْلُ جَمْعَه سِنَّه قَلْبِجَاقْ نَمَازِ لُورِي
مَازْ أَيْدِرْ أَنَسْرَ ابْنِ مَلِكٍ رَوَايَتِ أَيْدِرْ
رَسُولُ خَضِرَتِنْدَنْ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُوْدِرْ كَيْدِ
هَرْمِكْ شَعْبَانَ أَيْنِكْ أَوْلُ جَمْعَه سِنَّه أَيْكِي
رَكَعَتِ نَمَازِ قَلْسَه هَرْمِرْ رَكَعَتِنْدَه بِرَفَاحَه
أَوْنِ أَيْتِ الْكُرْسِي وَأَوْنِ كَرِ شَهْدَاةِ اللَّهِ أَيْتِنِ
أَوْقِيَه حَقَّ تَعَالَىٰ أَوْلُ كَيْشِيَه جَشْتَه بِرْ لَطِيفِ

مقام

مَقَامِ رِيَه وَدِي أَوْلُ كَيْشِيَه قِيَامَتِ قُوْرُ
قَلْبِنْدَنْ أَمِيْنِ أَوْلُوبِ اِيْمَانِ حَلَه سِرْ كِيُوْبِ
حَلَه تَاجِيْنِ بَاشِنَه أَوْلَه دِي **بُوبَابِ** *
شَعْبَانَ أَيْنِكْ يَكْرِي يَدِي يَكْرِي سَكْرِي
يَكْرِي طَقُوْرُوْبِي كَجَه سِنَّه قَلْبِجَقْ
نَمَازِ لُورِي بِيَا زَايْدِرْ أَبُو زَرْ غَفَارِي رَوَايَتِ
أَيْدِرْ رَسُولُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيُوْدِرْ مَشْدِرْ كِ
هَرْمِكْ أَوْلُ كَيْجَه نِكْ هَرْمِرْ نَدَه دُوْرَتِ
رَكَعَتِ نَمَازِ قَلْسَه هَرْمِرْ رَكَعَتِنْدَه بِرَفَاحَه
وَبِرَازِ اَزْ لَزَلَتِ وَيَكْرِي بِشْ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَوْ
قِيَه نَمَازِ فَا رِيغِ أَوْلِيْجُوْ سَجْدَه أَيْدَه سَجْدَه سِنَّه *
يَدِي فَا حَه أَوْجِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَبِرْ قُلْ أَعُوْذُ
بِرَبِّ الْفَلَقِ وَبِرْ قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ أَوْ قُوِيَه
سَجْدَه سِنَّدَنْ قَلْبِجَقْ بِيُوْرَكْزِ اسْتِغْفَارِ أَيْدَه
وَبِيُوْرَكْزِ صَلَوَاتِ كُتُوْرَه اَنْدَنْ بِيُوْرَكْزِ

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ دِيه
أَوَّلِكَيْ يَبْدُونَ قَلَمُ دَنْ حَقَّ تَعَالَى عَرْشِ كُوتُو
رَنْ مَلَايِكَتِي طَانِقُ دُونَ تَارُ وَيُورُزْ كَمِ
سَرْطَانِقُ أَوْلَكِ بُونَمَارِي قَلَانِ كَشِيه جَنِّي
وَلَجِبُ قَلِيمُ وَدَجِي بَابِاسِي وَأَنَاسِي يَرْفَعُ
دِينُ وَدَجِي أَوْلِ نَمَارِكِ هَرِ بَرُ كَعْتِنَه بَرِيلِقُ نَمَارُ
تَوَابِنُ يَارَمُ دَجِي أَوْلِ نَمَارِكِ حَسَنَاتِي وَأَوْلِ نَمَارِدَه
أَوْ قُودُ دَجِي قَرَانِكِ هَرِ بَرِ اَيْتِنَه بَرُ شَهِيدِ تَوَابِنُ
يَارَزَمُ دَجِي وَدَجِي أَوْلِ نَمَارِي قَلْدُ دَجِي كَجِدَنْ
كَلِمَكِ شَعْبَانِ اَيْنِكِ أَوْلِ كَجِدُ سِنْدَكِ
أَوْلُورَسَه شَهِيدِ أَوْلُورُ دَجِي جَنَّتَه صُورُوسِي
وَحِسَابِسِي كِرُورُ دَجِي جَنَّتَه عَيْسِي
بِيخْمَرِ اَيْلَه قُوكُ شَوَارُ لَادِ دَجِي **بُوبَابُ**
رَمَضَانَ اَيْبِنَاكِ فَضِيلُونِ بَيَانِ اَيْدِي
عَلِي بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَوَايَتِ اَيْدِي رَسُولِ خَيْرِ تَنْدَنْ

جَنِّ

فَجَنِّ رَمَضَانَ اَيْ كَلَسَه جَنَّتِ قَبُولِي
اَجَلُورُ وَجَهْتَه قَبُولِي قَبَانُورُ وَشَيْطَانُورُ
رَجَبِيورَه بَغْلَانُورُ وَدَجِي رَمَضَانَ كَجَلَرِنَه
حَقَّ تَعَالَى بَدَا اَيْدِي كَمِ هِيحُ بَرُ حَاجَتِ رِيحِي
وَارَمِكِمُ حَاجَتَيْنِ قَبُولِ اَيْدِي وَهِيحُ بَرُ تَوْبَه
اَيْدِي وَارَمِكِمُ تَوْبَه سِينِ قَبُولِ وَمَقْبُولِ اَيْدِي
وَهِيحُ وَارَمِكِمُ بَرُ اسْتِغْفَارِ اَيْدِي اَكَا مَغْفِرَتِ
اَيْدِي وَدَجِي رَمَضَانَ كَجَلَرِنَه يُوَزْبِيكِ
جَهَنَّمَ اَهْلِي جَهَنَّمَ دَنْ اَذَاتِ اَيْدِي أَوْلِ خَفَتِ
اَذَاتِ اَيْدِي كَبِي قَدْرُ جَمْعَه كَجَه سِي دَجِي
چَقَارُوبِ اَذَاتِ اَيْدِي وَدَجِي عَارِبَه كَجَبِي
أَوْلِ اَيْدِي نَقْدَرُ جَهَنَّمَ اَهْلِي اَذَاتِ اَيْدِي اَيْسَه
أَوْلَقْدَرُ كَبِي عَرَفُ كَجَبِي اَذَاتِ اَيْدِي جَنِّ قَدْرُ
كَجَبِي اَوْلَسَه حَقَّ تَعَالَى جَبْرُ اَيْلَه اَمْرِ اَيْدِي
بَرُ بَشَرِ عِلْمِ كُتُورُورُ لَرُ بَجَه يُوَزْبِيكِ فَرَشْتَه لَرُ

ایله اول علی کعبیه دگر لر هه ناز قلا ربو
لور لر ایسه سلام ایدر لر کیمک دعا ایدر
بولور لر ایسه امین در لر صباح یری اغر
خه جبرائیل علیه السلام ندا ایدر لر الرحیل
الرحیل یعنی کوچک پس فرشته لرا ایدر
لر یا جبرائیل حق تعالی مؤمن قول لرینه نه
عمل قلدی دیلر جبرائیل علیه السلام ایدر
حق تعالی بو کجه قول لرینه نظر اتدی بونلره
رحمت اندی اادورن بلوک کس لری یر
لغمدی بری بودر کما اتاسنه اناسینه
فور قسه فرشوا قوسه انلری و اصی اولانلر
ی و بر بلوکی دخی شراب ایچنکر در و بر
بلوکی دخی زینا اولوانه ایدنار در و بر بلوکی
دخی اقران دن کس لرن لر در و بر کس لرن
سوز اشیدوب قومسی اولن لر در حق تعالی
انلر رحمت

غیری کس نه بلنر انلرک هه بری بر صورته دور
وانلر بر برینه نظر اتمش دکالر در انلرک جمع
سی اعلم قده در حق تعالی نیک غضبی فور قو
سندن اگر انلرک اغله مسی و زار لری اش بو
مخلوقاتک قولا غنه ایر شیدی جمله سی هلاک
اولور لادی وانلرک اغلشوب زار لقر قلدق لری
بودورک حق تعالی یلواروب امت محمدک
کونهار اولن لری حق تعالی دن دلاک
ایدوب یار لغمق لقرین دیلر لرتا قیامتیه دیکین
انلرک اشی بودور ددی وهه اول یدر دخی کولده
حق تعالی برا اولادیکین یوا تمشدر کم اولوالغی
اتوز بیک یللق یولدور وانلر ایچی جمله فرشته لرا
ایله دولودور انلر دخی قیامتیه دیکین اغلشوب
امت محمدک یار لغان مسین دیلر لور انلرک
او چی سوال لرینه بویه جواب و یودی دور

سؤال ایتدیلمز یا محمد خبر ویزیکم حق تعالی
 عرش و کورسی پنجه خلق ایتدی و آنلک صفا
 تلمی پنجه در دینار سرور انبیا جواب ویزوب
 ایتدیکم حق تعالی عرش و کورسی نوردت
 بر ایتدی کورسینک عظمتی یعنی اولولوغی
 شویلد کورسی قات یرلز ویدی قات گوکار کور
 سینک قاتنده بر صغره کبیدر و عرشینک اولوا
 لینی دخی کورسینک یا بنده شویلد و زکم بر صغره
 بر حرمن یری کبیدر عرش عظیم شویله اولودر
 کور حق تعالی بر فرشته خلق اتمشد و
 اری خرقا یلدر اول فرشتینک اون سکزیبیک
 قنادی واردر گاه گاه اول فرشته حق تعالیه
 نیاز ایدوب دیکر کور عرش عظیمک اطرافندن پرواز
 اوروب اولولوغین مشاقبله حق تعالی اکا
 اجازت و پروب اول سکزیبیک قنات دخی و پروب

اولولوغی
 ایدورکم

آنله رحمت اتمدی دیوا حضرت رسول علیه
 السلام بویله بیوردی الله اعلم بالصواب
 بوی یزوم یاد کار اولمچون • اوقیانلر بردعا قلمچون •
 • اوقیانک دین صقله خطارن • یزایک اللویزر در بلادن •
 • تمت الکتاب بعون الله تعالی الملک الوهاب •

هَذَا الْكِتَابُ فَرَفَ سُوَالُ

لِيَسْتَعِينُوا بِرَحْمَةِ اللَّهِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين • والصلوة والسلام
 على سيدنا محمد وآله وصحبه اجمعين •

أما بعد

رَوَيْتُ اَيْدُرْ كَرِيمِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ
 اَيْبِي جِهَانَ فَخْرِي مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقَّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى انبُوتُهُ
 وَيُرُوبُ جَبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَيْلَهُ وَخِيَامِي
 كُونْدُرُوبُ قُرْآنِ عَظِيمِ الشَّانِ نَارِيْلِي